

Björn Sjösvärd

Från: Sanna Cecilgård <sanna.cecilgard@regeringskansliet.se>
Skickat: den 3 mars 2023 15:30
Ämne: Remiss av SOU 2023:2 Delbetänkande En inre marknad för digitala tjänster -
ansvarsfördelning mellan myndigheter - Svar senast 3 juni 2023
Bifogade filer: Remiss Delbetänkande SOU 2023_2.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Björn
AppServerName: p360_prod
DocumentID: RR 2023-49:01
DocumentIsArchived: -1

Delbetänkande En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelning mellan myndigheter (SOU 2023:2)

[Remiss av SOU 2023:2 En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelning mellan myndigheter - Regeringen.se](#)

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 3 juni 2023**. Svaren bör lämnas per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till henrik.hultberg@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2023/ och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Med vänlig hälsning

Sanna Cecilgård
Enhetsassistent
Finansdepartementet
Enheten för digital infrastruktur och säkerhet
103 33 Stockholm
Tfn 08-405 89 60
Mobil 076-112 14 49
sanna.cecilgard@regeringskansliet.se
www.regeringen.se

Regeringskansliet

Finansdepartementet

Avdelningen för offentlig förvaltning, Enheten för digital infrastruktur och säkerhet
Henrik Hultberg

**Delbetänkande En inre marknad för digitala tjänster –
ansvarsfördelning mellan myndigheter (SOU 2023:2)**

Remissinstanser

1. Allmänna reklamationsnämnden
2. Amazon Sverige
3. Arbetsmiljöverket
4. Blocket AB
5. Bonnierförlagen AB
6. Boverket
7. Business Sweden
8. Dataföreningen
9. Diskrimineringsombudsmannen
10. Elsäkerhetsverket
11. Folkhälsomyndigheten
12. Föreningen för Digitala Fri- och Rättigheter
13. Företagarna

14. Förvaltningsrätten Stockholm
15. Google Sverige
16. Göteborgs tingsrätt
17. Hovrätten för Nedre Norrland
18. Ifpi Sverige
19. Inspektionen för vård och omsorg
20. Integritetsskyddsmyndigheten
21. Interactive Advertising Bureau Sverige
22. Internationella Handelskammaren
23. Internetstiftelsen
24. Justitiekanslern
25. Kammarrätten i Stockholm
26. Kemikalieinspektionen
27. Kommerskollegium
28. Konkurrensverket
29. Konsumentverket
30. Läkemedelsverket
31. Meta Sverige
32. Myndigheten för digital förvaltning
33. Myndigheten för press, radio och tv
34. Myndigheten för psykologiskt försvar

35. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
36. Naturvårdsverket
37. Näringslivets Regelnämnd
38. Patent- och registreringsverket
39. Polismyndigheten
40. Post- och telestyrelsen
41. Regelrådet
42. Riksdagens ombudsmän
43. Rättighetsalliansen
44. Schibsted Media Group
45. Skatteverket
46. Spotify AB
47. Statens medieråd
48. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
49. Svensk Handel
50. Svenskt Näringsliv
51. Sveriges Advokatsamfund
52. Sveriges Annonsörer
53. Sveriges Kommuner och regioner
54. Sveriges Konsumenter
55. Sveriges Television

56. Sveriges Tidskrifter
57. Swedish Anti-Counterfeiting Group
58. Swedish Data & Market Association
59. TechSverige
60. Tidningsutgivarna
61. Transportstyrelsen
62. Åklagarmyndigheten

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 3 juni 2023**. Svaren bör lämnas per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till henrik.hultberg@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2023/00943 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Om remissen är begränsad till en viss del av promemorian, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av promemorian via ett [beställningsformulär hos Elanders Sverige AB](#).

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Bob Pernodd / Staffan Lindmark
Departementsråd

Kopia till

Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelning mellan myndigheter

*Delbetänkande av Utredningen om
kompletterande bestämmelser till EU:s förordning
om en inre marknad för digitala tjänster*

Stockholm 2023

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2023:2

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför
Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2023

ISBN 978-91-525-0534-2 (tryck)

ISBN 978-91-525-0535-9 (pdf)

ISSN 0375-250X

Till statsrådet Erik Slottner

Den 2 juni 2022 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag lämna förslag på åtgärder med anledning av förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om en inre marknad för digitala tjänster (rättsakten om digitala tjänster) och om ändring av direktiv 2000/31/EG (Digital Service Act, DSA). Hovrättsrådet Ulrika Ihrfelt förordnades den 7 juni 2022 att vara särskild utredare. Den 8 juni förordnades rådgivaren Maria Wieslander och kanslirådet Helena Bäckström som sekreterare i utredningen.

Som experter att ingå i utredningen förordnades den 5 september 2022 rättssakkunniga Ani Arevian Sjöstedt (Justitiedepartementet), rådgivaren Jan Bergdahl, Post- och telestyrelsen, juristen Ulrika Bergström, Integritetsskyddsmyndigheten, departementssekreteraren Fredrik Blomström (Infrastrukturdepartementet), expert digital policy Carola Ekblad, Svenskt Näringsliv, juristen Emy Gustavsson, Konsumentverket, departementssekreteraren Mattias Karlson Jernbäcker (Utrikesdepartementet), kanslirådet Felisa Krzyzanski (Finansdepartementet), juristen Rebecca Parman, Myndigheten för press, radio och tv, kanslirådet Martin Persson (Kulturdepartementet), f.d. kanslirådet Helena Ramqvist Engellau, departementssekreteraren Nils Sigfrid (Finansdepartementet) och kanslirådet Patrik Sundberg (Justitiedepartementet).

Med verkan från och med den 20 december 2022 entledigades departementssekreteraren Fredrik Blomström och departementssekreteraren Henrik Hultberg (Finansdepartementet) förordnades i hans ställe att vara expert i utredningen.

Härmed överlämnas delbetänkandet *En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelningen mellan myndigheter* (SOU 2023:02). De återstående frågor som omfattas av uppdraget kommer att behandlas i det slutbetänkande som ska redovisas senast den 7 april 2023.

Stockholm i januari 2023

Ulrika Ihrfelt

/Helena Bäckström
Maria Wieslander

Innehåll

Sammanfattning	9
Summary	15
1 Författningsförslag	21
1.1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen	21
1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:607) med instruktion för Konsumentverket	23
1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2020:879) med instruktion för Myndigheten för press, radio och tv.....	25
2 Uppdraget och dess genomförande	27
2.1 Bakgrund	27
2.2 Uppdraget.....	28
2.3 Utredningens arbete	29
3 Förordningen om en inre marknad för digitala tjänster...	31
3.1 Bakgrund	31
3.1.1 Ökad användning av digitala tjänster	31
3.1.2 Närmare om E-handelsdirektivet	32
3.2 Syfte och tillämpningsområde.....	33
3.2.1 Syfte.....	33
3.2.2 Tillämpningsområde.....	34

3.3	Olagligt innehåll online.....	37
3.4	Ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster.....	38
3.5	Krav på tillbörlig aktsamhet för en transparent och säker onlinemiljö	40
3.5.1	Bestämmelser som är tillämpliga på alla leverantörer av förmedlingstjänster	41
3.5.2	Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av värdtjänster, inbegripet onlineplattformar	43
3.5.3	Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av onlineplattformar	44
3.5.4	Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare	47
3.5.5	Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer.....	48
3.5.6	Andra bestämmelser avseende krav på tillbörlig aktsamhet	51
3.6	Tjänstemottagares möjligheter att klaga.....	51
3.6.1	Anmälningar och klagomål till leverantören	52
3.6.2	Tvistlösning utanför domstol.....	52
3.6.3	Klagomål till myndighet	53
3.7	Tillsyn.....	53
3.7.1	Tillsynsansvar	53
3.7.2	Nationell tillsyn – samordnare för digitala tjänster och behöriga myndigheter	54
3.7.3	Tillsyn och samverkan på EU-nivå – Europeiska kommissionen och den europeiska nämnden för digitala tjänster	55

4	Myndigheter med ansvar av relevans för DSA-frågor.....	57
4.1	Inledning.....	57
4.2	Befintliga myndigheter av relevans i Sverige	58
4.2.1	Integritetsskyddsmyndigheten.....	58
4.2.2	Kommerskollegium	58
4.2.3	Konsumentverket	59
4.2.4	Marknadskontrollmyndigheter.....	60
4.2.5	Myndigheten för press, radio och tv	60
4.2.6	Polismyndigheten.....	61
4.2.7	Post- och telestyrelsen	62
4.2.8	Statens medieråd.....	63
4.3	Andra medlemsstaters val av behörig myndighet och samordnare för digitala tjänster	63
4.4	Bedömning om behov av flera behöriga myndigheter.....	64
5	Behöriga myndigheter	65
5.1	Särskilt om behöriga myndigheter enligt DSA	65
5.1.1	Uppgifter.....	65
5.1.2	Jurisdiktion	66
5.2	Ansvarsområden för behöriga myndigheter.....	66
5.2.1	Principiella utgångspunkter för ansvarsfördelningen.....	66
5.2.2	Överväganden rörande skyldigheter knutna till vissa rättsområden eller myndighetsuppdrag.....	68
5.2.3	Överväganden rörande organisatoriska och informationsrelaterade skyldigheter samt skyldigheter att motverka brott och missbruk	86
5.2.4	Överväganden rörande skyldigheter som kommissionen har behörighet över och nämndens arbete.....	91

6	Samordnare för digitala tjänster	97
6.1	Uppgifter för samordnare för digitala tjänster	97
6.2	Lämplig myndighet att utses till samordnare för digitala tjänster.....	98
6.3	Fråga om inrättande av ny myndighet.....	100
6.4	Samband med andra rättsakter.....	100
7	Samverkan	103
7.1	Bakgrund.....	103
7.2	Överväganden rörande samverkan mellan svenska behöriga myndigheter	104
7.3	Överväganden rörande samverkan med andra svenska myndigheter	105
8	Förslagets konsekvenser	107
8.1	Konsekvensutredningens innehåll.....	107
8.2	Ekonomiska konsekvenser.....	108
8.2.1	Ekonomiska konsekvenser för samordnare för digitala tjänster och behöriga myndigheter ...	108
8.3	Konsekvenser för leverantörer av förmedlingstjänster och övriga näringsidkare	121
8.4	Konsekvenser för brottslighet och det brottsförebyggande arbetet	121
8.5	Övriga konsekvenser.....	122
Bilagor		
Bilaga 1	Kommittédirektiv 2022:49.....	123
Bilaga 2	Kommittédirektiv 2022:133.....	133
Bilaga 3	Europeiska unionens officiella tidning.....	135

Sammanfattning

Förordningen om digitala tjänster

EU har antagit en förordning om den inre marknaden för digitala tjänster, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster, nedan kallad DSA). I förordningen fastställs harmoniserade regler för tillhandahållandet av förmedlingstjänster på den inre marknaden. Den innehåller bestämmelser om villkorat undantag från ansvar för leverantörer av sådana tjänster och om särskilda krav på tillbörlig akt-samhet som är anpassade för specifika kategorier av leverantörer. Den innehåller även regler för genomförandet och kontrollen av efterlevnaden av förordningen, även vad gäller samarbete och samordning mellan behöriga myndigheter. Slutligen fastställer den ett ramverk för samarbete och efterlevnadskontroll mellan Europeiska kommissionen och nationella myndigheter.

Tillämpningsområde

DSA är tillämplig på förmedlingstjänster, i synnerhet tjänster för enbart vidarebefordran (mere conduit), cachningstjänster och värd-tjänster. Värdtjänster kan inkludera till exempel onlineplattformar, såsom sociala nätverk eller onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare. DSA är tillämplig på leverantörer oavsett etableringsställe eller var de befinner sig, i den mån de erbjuder tjänster i unionen.

Ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster

Det finns ett villkorat undantag för ansvar för förmedlingstjänster, där företag som vidarebefordrar eller lagrar information som tillhandahålls av tjänstemottagarna på deras begäran inte ansvarar för innehållet. Leverantörer av värdtjänster kan endast dra nytta av undantaget om de inte har kännedom om olagligt innehåll eller olaglig verksamhet eller om de vidtar åtgärder så snart de fått kännedom om olagligheten. Det finns inga allmänna skyldigheter avseende övervakning eller aktivt faktasökande.

En procedur införs för att följa upp förelägganden till leverantörer av förmedlingstjänster att vidta åtgärder med anledning av olagligt innehåll eller att tillhandahålla specifik information om tjänstemottagare.

Krav på tillbörlig aktsamhet för en transparent och säker onlinemiljö

Kraven på aktsamhet varierar beroende på förmedlingstjänstens kategori och storlek. Vissa undantag görs för mikroföretag och små företag. Nedan ges exempel på sådana krav.

Alla leverantörer av förmedlingstjänster måste utse kontaktpunkter för myndigheter och för tjänstemottagare. Leverantörer som inte har ett etableringsställe i unionen ska utse en juridisk eller fysisk person i unionen som ska agera som deras rättsliga företrädare. Allmänna villkor ska vara tydliga vad gäller begränsningar som tillämpas på användningen av deras tjänster och när de tillämpas ska leverantören ta hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, inbegripet tjänstemottagarnas grundläggande rättigheter, till exempel yttrandefriheten och mediernas frihet och mångfald. Leverantörerna ska publicera rapporter om klagomål och moderering.

Leverantörer av värdtjänster, inklusive onlineplattformslleverantörer, ska införa mekanismer som gör det möjligt att anmäla förekomster av olagligt innehåll på deras tjänst. Leverantören ska meddela anmälaren sitt beslut med anledning av anmälningen, och tillhandahålla information om möjligheter till prövning av beslutet. Alla berörda tjänstemottagare ska informeras om beslutet, som ska motiveras och som ska innehålla information om hur beslutet kan prövas. Leverantörer av värdtjänster ska även, om de får kännedom om in-

formation som ger upphov till misstanke om att ett brott som inbegriper ett hot mot en eller flera människors liv har skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske, underrätta brottsbekämpande eller rättsliga myndigheter.

Onlineplattformslieferantörer ska ge tjänstemottagare tillgång till ett internt system för hantering av klagomål rörande beslut om begränsningar av tjänsten, samarbeta med organ för tvistlösning utanför domstol, ge prioritet till anmälningar från betrodda anmälare och vidta åtgärder och skydd mot missbruk. De ska även publicera information om tvister, avbrytanden och det genomsnittliga antalet tjänstemottagare per månad i unionen. Leverantörerna får inte utforma eller organisera sina onlinegränssnitt på ett sätt som försämrar tjänstemottagarnas förmåga att fatta fria och välgrundade beslut. Onlineplattformslieferantörerna ska följa skyldigheter om annonsering, vara transparenta om sina rekommendationssystem och vidta åtgärder för att skydda minderåriga på deras plattformstjänster.

Särskilda bestämmelser tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, närmare bestämt näringsidkares spårbarhet, inbyggd överensstämmelse och konsumenters rätt till information om olagliga produkter eller tjänster.

Ytterligare krav ställs på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer (med 45 miljoner eller fler månatliga tjänstemottagare i genomsnitt), särskilt med syfte att åtgärda och förebygga systemiska risker.

Det finns även bestämmelser om bland annat standarder och uppförandekoder för till exempel onlineannonsering och tillgänglighet.

Implementering, samarbete, sanktioner och efterlevandekontroll

Medlemsstaterna ska utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen av leverantörerna av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av DSA. En av de behöriga myndigheterna ska utses till samordnare för digitala tjänster. Samordnaren för digitala tjänster ska ansvara för alla frågor som rör tillsynen över och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning i den medlemsstaten, om inte den berörda medlemsstaten har gett andra behöriga myndigheter ansvar för vissa specifika uppgifter eller sektorer. Det

ska säkerställa samordningen på nationell nivå. Samordnarna för digitala tjänster ska samarbeta med varandra, andra nationella behöriga myndigheter, den europeiska nämnden för digitala tjänster och Europeiska kommissionen. Medlemsstaterna ska offentliggöra och meddela Europeiska kommissionen och den europeiska nämnden vilka myndigheter som ska vara samordnare respektive behöriga myndigheter senast den 17 februari 2024.

Samordnaren för digitala tjänster och de andra behöriga myndigheterna ska ha särskilda undersökningsbefogenheter och befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll. Medlemsstater ska fastställa regler för sanktioner för överträdelser. Tjänstemottagare och bemyndigade organ, organisationer eller sammanslutningar ska ha rätt att lämna in klagomål om påstådda överträdelser mot leverantörer av förmedlingstjänster. Tjänstemottagare ska ha rätt att begära skadestånd i enlighet med unionsrätt och nationell rätt.

Medlemsstaten där förmedlingstjänsten har sitt huvudsakliga etableringsställe ska ha exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av DSA, med några få undantag.

Europeiska kommissionen ska ha exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av vissa bestämmelser som endast tillämpas på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Europeiska kommissionen ska ha rätt att utöva tillsyn och efterlevnadskontroll över övriga delar av DSA mot leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Om kommissionen inte har inlett förfaranden för samma överträdelse ska den medlemsstat där leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller den mycket stora onlinesökmotorn är etablerad ha denna befogenhet.

Samordnarna för digitala tjänster och Europeiska kommissionen ska bedriva ett nära samarbete och ge varandra ömsesidigt bistånd. En oberoende rådgivande grupp av samordnare för digitala tjänster, den europeiska nämnden för digitala tjänster, inrättas. Nämnden ska ge råd till samordnarna för digitala tjänster och till kommissionen.

En samordnare för digitala tjänster i destinationslandet eller den europeiska nämnden för digitala tjänster får begära att samordnaren i etableringslandet bedömer ärendet och vidtar undersöknings- och efterlevnadsåtgärder. Nämnden kan hänskjuta ett ärende till Europeiska Kommissionen. Samordnare får inleda och leda gemensamma undersökningar med deltagande av andra samordnare.

Europeiska kommissionen får be samordnarna för digitala tjänster och den europeiska nämnden för digitala tjänster att stödja bedömningen av systemfrågor och nya aspekter i hela unionen enligt DSA. Medlemsstater ska samarbeta med kommissionen, bland annat genom att ställa sin sakkunskap och kapacitet till förfogande.

Ikraftträdande och tillämpning av DSA

DSA trädde i kraft den 16 november 2022 och vissa bestämmelser började tillämpas då. Onlineplattformar och onlinesökmotorer ska offentliggöra information som genomsnittligt antal tjänstemottagare i EU senast den 17 februari 2023. Förordningen ska tillämpas på leverantörer som utses till mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer från och med fyra månader efter att den fått denna status (om tiden infaller tidigare än 17 februari 2024). Övriga bestämmelser tillämpas från den 17 februari 2024.

Utredningens uppdrag och resultat

Utredningen ska analysera och föreslå åtgärder för tillämpningen av DSA i Sverige och lämna de författningsförslag som är nödvändiga eller annars bedöms lämpliga för att komplettera förordningen.

Uppdraget i detta delbetänkande är att föreslå vilken svensk myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster. Det ska vidare analysera huruvida ansvaret bör fördelas på flera behöriga myndigheter och, om så är fallet, föreslå vilka andra behöriga myndigheter som bör utses och hur ansvarsområdena rörande tillsyn och efterlevnadskontroll bör delas upp.

Utredningen föreslår att Post- och telestyrelsen utses till behörig myndighet och samordnare för digitala tjänster och att Konsumentverket och Myndigheten för press, radio och tv utses till behöriga myndigheter.

Många skyldigheter i DSA har anknytning till eller klara beröringspunkter med vissa svenska myndigheters nuvarande ansvarsområden. Andra skyldigheter som är av mer organisatorisk eller informationsrelaterad art, liksom skyldigheter att motverka brott och missbruk, har inte samma tydliga anknytning till befintlig materiell rätt. Utredningen anser att bestämmelser som åtminstone till viss

del relaterar till befintliga myndigheters uppdrag i första hand bör fördelas till dessa myndigheter. I några få fall bör en myndighets ansvarsområde utvidgas. I andra fall bör samordnaren för digitala tjänster ansvara för tillsyn och efterlevnadskontroll.

I sin roll som samordnare för digitala tjänster bör Post- och telestyrelsen ansvara för all tillsyn och efterlevnadskontroll i de delar som inte ges i uppgift till andra behöriga myndigheter. Post- och telestyrelsens ansvarsområde ska inkludera organisatoriska skyldigheter, informationsrelaterade skyldigheter och skyldigheter att motverka brott och missbruk.

Konsumentverket bör ansvara för tillsyn och efterlevnadskontroll avseende bestämmelser som direkt eller indirekt rör konsumentskydd, inklusive annonser med kommersiellt syfte som riktas till konsumenter, avtalsvillkor mellan näringsidkare och konsument, produktsäkerhet och bestämmelser vars bakomliggande syfte är konsumentskydd.

Myndigheten för press, radio och tv bör ansvara för tillsyn och efterlevnadskontroll avseende bestämmelser som rör i synnerhet yttrandefrihet, mediers mångfald och andra grundläggande friheter och mänskliga rättigheter, annonser utan kommersiellt syfte, annonser med kommersiellt syfte som riktar sig mot andra än konsumenter, mörka mönster som påverkar andra än konsumenter, rekommendationssystem som inte påverkar konsumenter och vissa frågor rörande minderåriga.

Efter en tid, när tillsyn och efterlevnadskontroll har pågått en period och andra rättsakter som har beröringspunkter med DSA har antagits, bör ansvarsfördelningen mellan myndigheterna utvärderas. Det kan då även bedömas om ytterligare resurser behöver tillföras samt hur dessa i så fall bör finansieras. Utredningen anser att en utvärdering om ansvarsfördelning, resursbehov och finansiering bör göras senast i februari 2027.

Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 7 april 2023.

Summary

Digital Services Act

The EU has adopted a regulation on the provision of intermediary services, Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market For Digital Services and amending Directive 2000/31/EC, (the Digital Services Act or the DSA). The regulation lays down harmonised rules on the provision of intermediary services in the internal market. It establishes a framework for the conditional exemption from liability of providers of intermediary services and rules on specific due diligence obligations tailored to certain specific categories of providers of intermediary services. In addition, it contains rules on the implementation and enforcement of the regulation, including as regards the cooperation of and coordination between the competent authorities and establishes a framework for cooperation and enforcement between the European Commission and national authorities.

Scope

The DSA applies to certain intermediary services, in particular services known as “mere conduit”, “caching”, and “hosting” services. Hosting services may include for example online platforms, such as social networks or online platforms allowing consumers to conclude distance contracts with traders. The DSA applies to providers irrespective of their place of establishment or location, in so far as they offer services in the Union.

Liability of providers of intermediary services

There is a conditional liability exemption for intermediaries, whereby companies that transmit or store information provided by the recipients of the service at their request are not liable for the content. Providers of hosting services can only benefit from the exemption if they are not aware of illegal content or illegal activities if they, upon obtaining such knowledge, act. There are no general monitoring or active fact-finding obligations.

Orders to providers of intermediary services in accordance with national or union law to act against illegal content or to provide information about specific recipients of the service will entail a follow-up procedure.

Due diligence obligations for a transparent and safe online environment

Obligations vary according to the category and size of the intermediary service. The following contains a non-exhaustive list of such obligations. Certain exceptions are made for micro and small enterprises.

All providers of intermediary services must designate points of contact for authorities and for the recipients of the service. If they are not established in the EU, they must designate a legal representative who is. Terms and conditions shall be clear and transparent as regards information on restrictions imposed in relation to the use of their services and when they are enforced, the provider shall consider the rights of all parties, including the fundamental rights of the recipient of the service, such as freedom of expression and freedom and pluralism of the media. Further, the providers shall publish reports on complaints and content moderation.

Hosting providers, including online platform providers, shall put mechanisms in place to allow anyone to notify the provider of the presence on their service of specific potentially illegal content. The individual or entity concerned shall be notified of the decision and the possibilities of redress. Any affected recipients of the service shall be notified, provided with a statement of reasons by the provider regarding restrictions as well as possibilities for redress. Hosting providers shall also notify law enforcement or judicial authorities of the

Member State if it is aware of information giving rise to a suspicion that a criminal offence involving a threat to the life or safety of a person or persons has, is or is likely to take place.

Providers of online platforms shall provide recipients of the service with an internal system to handle complaints regarding decisions on restrictions in the service. Further, the providers shall cooperate with out-of-court dispute settlement, give priority to notices by trusted flaggers and take measures against misuse. In addition, they shall publish information on disputes, suspensions and the average monthly active recipients of the service in the Union. The providers shall not design, organise or operate their online interfaces in a way that impairs the ability of the recipients of their service to make free and informed decisions. The online platform providers shall adhere to obligations on advertising. They shall be transparent about their recommender systems and take measures to protect minors on their platforms.

Specific provisions apply to providers of online platforms allowing consumers to conclude distance contracts with traders, specifically obligations regarding traceability of traders, compliance by design and consumers' right to information regarding illegal products and services.

Additional obligations apply to providers of very large online platforms and of very large online search engines (with 45 million or more monthly recipients of the service on average), especially aiming to manage systemic risks.

Other provisions pertain to for example standards and codes of conduct e.g. for online advertising and accessibility.

Implementation, cooperation, penalties and enforcement

Member States shall designate one or more competent authorities to be responsible for supervision and enforcement of the DSA. One of the competent authorities shall be designated as the national Digital Services Coordinator, the DSC. The DSC shall be responsible for all matters relating to supervision and enforcement of the DSA, unless the Member State has assigned certain specific tasks or sectors to other competent authorities. It shall ensure coordination at national level. The DSCs shall cooperate with each other, other national competent authorities, the European board for digital services and the commission. Member States shall make publicly available and com-

municate to the European Commission and the Board for digital services the names of the DSC and the competent authorities by 17 February 2024.

The DSC and the other competent authorities shall have certain powers of investigation and of enforcement. Member States shall lay down rules on penalties. Recipients of the service and mandated bodies, organisations and associations shall have the right to lodge complaints against providers of intermediary services alleging an infringement. Recipients of the service shall have the right to seek compensation in accordance with Union and national law.

The Member State in which the main establishment of the provider of intermediary services is located shall have exclusive powers to supervise and enforce the DSA, with a few exceptions. The European Commission shall have exclusive powers to supervise and enforce certain provisions which only apply to providers of very large online platforms and very large online search engines. The Commission shall have powers to supervise and enforce other parts of the DSA against providers of very large online platforms and very large online search engines. If the Commission has not initiated proceedings for the same infringement, the Member State in which the provider of the very large online platform or very large online search engine is located shall have powers to supervise and enforce.

The DSCs and the European Commission shall cooperate closely and provide each other with mutual assistance. An independent advisory group of DSCs, the European Board for Digital Services, is established. The Board shall advise the DSCs and the Commission.

A DSC of destination or the European Board for digital services may request the DSC of establishment to assess a specific matter and take investigatory and enforcement measures. The Board may refer a case to the European Commission. DSCs may launch joint investigations.

The European Commission may ask the DSCs and the European Board for digital services for support in assessment of systemic and emerging issues across the EU under the DSA. Member States shall cooperate with the Commission, including by making available their expertise and capabilities.

Entry into force and application of the DSA

The DSA entered into force on 16 November 2022 and certain provisions apply from that date. Online platforms and online search engines shall publish information on the average monthly active recipients of the service in the Union by 17 February 2023. The regulation shall apply to providers who are designated very large online platforms or very large online search engines from four months after the notification to the provider (if it is earlier than 17 February 2024). The remaining provisions shall apply from 17 February 2024.

Remit and results of this Inquiry

The Inquiry shall analyze and propose measures for the application of DSA in Sweden propose necessary and appropriate amendments to national legislation.

The remit of this first part of the Inquiry is to propose which Swedish authority should be designated DSC. It shall analyse whether the responsibility should be divided onto several competent authorities and, if so, propose which other competent authorities should be designated and how the supervision and enforcement should be allocated.

The Inquiry proposes that the Swedish Post and Telecom Authority be designated DSC and that the Swedish Consumer Authority and the Swedish Press and Broadcasting Authority be designated competent authorities.

Many obligations relate to the present responsibilities of certain authorities. Others do not relate to existing substantial law in the same way and are to some degree administrative: they relate to the organisation of the provider of intermediary services, transparency or other information obligations and obligations regarding reporting notification of suspicions on criminal offences or measures and protection against misuse. The Inquiry finds that authorities with similar or overlapping responsibilities should be assigned the supervision and enforcement of provisions that relate to their area of expertise. In a few cases, an authority is proposed to expand its responsibilities. In other cases, the DSC should be tasked with certain supervision and enforcement.

The Swedish Post and Telecom authority should, as the DSC, be responsible for all enforcement and supervision which is not assigned to another competent authority. This includes obligations regarding the organisation of the providers of intermediary services, obligations regarding information and transparency and obligations regarding reporting notification of suspicions on criminal offences and measures and protection against misuse.

The Swedish Consumer Authority should be responsible for all supervision and enforcement regarding articles that directly or indirectly pertain to consumer protection, including but not limited to advertising for commercial purposes addressed to consumers, terms and conditions in business-to-consumer relationships, product safety and provisions, the primary purpose of which is consumer protection.

The Swedish Press and Broadcasting Authority should be responsible for supervision and enforcement regarding articles relating to in particular freedom of speech, media plurality and other fundamental freedoms and human rights, advertising for non-commercial purposes, advertising for commercial purposes addressing other recipients than consumers, as well as dark patterns affecting others than consumers, recommender systems that do not affect consumers and certain provisions relating to minors.

After some time of supervision and enforcement of the DSA and other Union Acts relating to the DSA have been adopted, the division of competencies between the authorities should be evaluated. At that time, the allocation of funds and alternative types of funding could be reassessed. The Inquiry proposes a reevaluation of the allocation of responsibilities, the need for resources and the financing no later than February 2027.

A report on the Inquiry's remaining tasks regarding the preparations for the application of the DSA will be presented no later than 7 April 2023.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen att det ska införas en ny paragraf, X §, med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

X §

Post- och telestyrelsen har till uppgift att vara behörig myndighet och nationell samordnare för digitala tjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster).

Post- och telestyrelsen har enligt artikel 49 i förordningen ansvar för tillsyn och efterlevnadskontroll av förordningen i Sverige, i den mån inte andra behöriga myndigheter givits särskilt ansvar för vissa uppgifter enligt förordningen.

I förordningen (2009:607) med instruktion för Konsumentverket och i förordningen (2020:879) med

instruktion för Myndigheten för press, radio och tv utses respektive myndighet till behörig myndighet med ansvar för vissa uppgifter enligt förordningen för digitala tjänster. Dessa uppgifter ingår därför inte i Post- och telestyrelsens ansvar för tillsyn och efterlevnadskontroll.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:607) med instruktion för Konsumentverket

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2009:607) med instruktion för Konsumentverket att det ska införas en ny paragraf, X §, med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

X §

Konsumentverket har till uppgift att vara behörig myndighet för tillsyn och efterlevnadskontroll avseende följande bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster):

– artikel 25 när det gäller förbud mot utformning, organisation och drift av onlinegränssnitt på sätt som vilseleder eller manipulerar konsumenter eller på sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar konsumenters förmåga att fatta fria och välgrundade beslut,

– artiklarna 26.1 och 26.3 när det gäller annonser med kommersiellt syfte som riktar sig huvudsakligen till konsumenter,

– artikel 27 när det gäller rekommendationssystem som främst riktar sig till konsumenter,

– artikel 28.2 när det gäller annonser med kommersiellt syfte samt artiklarna 30–32.

Konsumentverket ska besvara frågor och hantera ärenden som direkt eller via samordnaren för digitala tjänster inkommer från Europeiska kommissionen enligt artiklarna 9–42 och den europeiska nämnden för digitala tjänster enligt artiklarna 44, 45 och 48. Konsumentverkets ansvarsområden därvid ska överensstämma med den generella ansvarsfördelningen för nationell tillsyn och efterlevnadskontroll i artiklarna 11–32 och myndighetens sakområden i övrigt såsom de uttrycks i denna förordning. Verket ska bistå Europeiska kommissionen på begäran enligt artiklarna 64, 66, 67, 69 och 72.

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2020:879) med instruktion för Myndigheten för press, radio och tv

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2020:879) med instruktion för Myndigheten för press, radio och tv att det ska införas en ny paragraf, X §, med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

X §

Myndigheten för press, radio och tv har till uppgift att vara behörig myndighet för tillsyn och efterlevnadskontroll avseende följande bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster):

– artikel 14, artikel 26.2, artikel 28.1, artikel 25 när det gäller förbud mot utformning, organisation och drift av onlinegränssnitt på sätt som vilseleder eller manipulerar andra tjänstemottagare än konsumenter eller på sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar sådana tjänstemottagares förmåga att fatta fria och välgrundade beslut,

– artiklarna 26.1 och 26.3 när det gäller dels annonser som saknar kommersiellt syfte, dels annonser som, oavsett syfte, inte riktar sig huvudsakligen till konsumenter,

– artikel 27 när det gäller rekommendationssystem som främst

riktar sig till andra än konsumenter och artikel 28.2 när det gäller annonser som saknar kommersiellt syfte.

Myndigheten för press, radio och tv ska besvara frågor och hantera ärenden som direkt eller via samordnaren för digitala tjänster inkommer från Europeiska kommissionen enligt artiklarna 11–42 och den europeiska nämnden för digitala tjänster enligt artiklarna 44, 45 och 48. Myndighetens ansvarsområden därvid ska överensstämma med den generella ansvarsfördelningen för nationell tillsyn och efterlevnadskontroll i artiklarna 9–32 och myndighetens sakområden i övrigt såsom de uttrycks i denna förordning. Myndigheten ska bistå Europeiska kommissionen på begäran enligt artiklarna 64, 66, 67, 69 och 72.

2 Uppdraget och dess genomförande

2.1 Bakgrund

Den 2 juni 2022 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på åtgärder med anledning av förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om en inre marknad för digitala tjänster (rättsakten om digitala tjänster, DSA) och om ändring av direktiv 2000/31/EG.

Uppdraget till utredaren inbegriper att ta ställning till vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster för Sveriges räkning. Vidare ska utredaren analysera om ansvaret bör fördelas mellan flera behöriga myndigheter och i sådant fall föreslå vilka ytterligare myndigheter som bör utses till behöriga myndigheter och ansvarsfördelningen mellan dem.

I utredarens uppdrag ingår också att ta ställning till om, och i så fall hur, ett organ för tvistlösning utanför domstol ska inrättas i Sverige enligt DSA.

Vidare ska utredaren kartlägga vilka svenska bestämmelser som kan omfattas av tillämpningsområdet för DSA:s bestämmelser om förelägganden och analysera behovet av att upphäva, ändra eller komplettera dessa. Frågan om lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlur (BBS-lagen) bör upphävas eller ändras samt ansvarsfrågor som hör samman med BBS-lagens reglering ska särskilt övervägas.

Uppdraget omfattar även en analys av vilka sanktioner som behövs för att uppfylla DSA:s krav på sanktioner vid överträdelser.

I alla dessa delar av uppdraget ska utredaren lämna nödvändiga författningsförslag. Härutöver ska utredaren analysera i vilken utsträckning det är nödvändigt eller lämpligt att ändra eller komplettera svensk rätt i andra avseenden och i så fall lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget att lämna förslag på vilken eller vilka

myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster skulle enligt det ursprungliga beslutet ha redovisats senast den 30 november 2022. Genom beslut den 13 oktober 2023 beslutade regeringen dock att förlänga utredningstiden i denna del till senast den 31 januari 2023. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 7 april 2023.

I detta delbetänkande lämnar utredningen förslag på vilka myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster enligt DSA.

2.2 Uppdraget

DSA innebär en skyldighet för EU:s medlemsstater att utse en eller flera nationella behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen av leverantörerna av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av förordningen (behöriga myndigheter).¹

En av de behöriga myndigheterna ska utses till nationell samordnare för digitala tjänster. Samordnaren för digitala tjänster ska ansvara för att säkerställa samordningen på nationell nivå och bidra till effektiv och konsekvent tillsyn över och kontroll av efterlevnaden av DSA i hela unionen. Samordnarna för digitala tjänster inom EU ska samarbeta med varandra, med andra nationella myndigheter, med den europeiska nämnden för digitala tjänster (nämnden) och med Europeiska kommissionen (kommissionen).

Senast den 17 februari 2024 ska EU:s medlemsstater utse sina samordnare för digitala tjänster. Medlemsstaterna ska offentliggöra och meddela kommissionen och nämnden namnet på den behöriga myndighet de utsett till sin samordnare för digitala tjänster. Utöver detta ska medlemsstaterna meddela kommissionen och nämnden namnet på de andra behöriga myndigheter som har utsetts liksom deras respektive uppgifter.

Den del av utredningens uppdrag som ska redovisas i detta delbetänkande är att:

- ta ställning till vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster för Sveriges räkning,

¹ Artikel 49.

- analysera om samtliga ansvarsområden enligt förordningen bör tillfalla den digitala samordnaren, eller om ansvaret bör fördelas mellan flera behöriga myndigheter, och i sådant fall föreslå vilka ytterligare myndigheter som bör utses till behöriga myndigheter och ansvarsfördelningen mellan dem,
- vid sina överväganden ta hänsyn till att myndigheten eller myndigheterna på sikt kan få uppgifter enligt andra befintliga och kommande rättsakter som reglerar frågor om olagligt innehåll på internet och tillhandahållande av information,
- föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som krävs för att den föreslagna myndigheten eller myndigheterna ska kunna vidta de åtgärder som åläggs en samordnare för digitala tjänster och annan behörig myndighet enligt förordningen.

Utredningens direktiv finns bifogat till betänkandet, bilaga 1 och 2, tillsammans med förordningen, bilaga 3.

2.3 Utredningens arbete

Utredningen påbörjade arbetet i juni 2022. Utredningen har inhämtat underlag i form av offentliga utredningar och propositioner samt andra relevanta publikationer.

Till utredningen har utsetts en expertgrupp och denna har inför utarbetandet av detta delbetänkande sammanträtt vid tre tillfällen.

Utredningen har haft flertalet kontakter med företrädare för Post- och telestyrelsen, Myndigheten för press, radio och tv och Konsumentverket. Vidare har utredningen inhämtat information och kunskap om ämnesområdet bland annat genom möten med branschföreträdare och andra intresseorganisationer.

Utredningen har följt det pågående arbetet med att genomföra DSA i övriga medlemsstater bland annat genom att delta i EU-gemensamma workshops och ha direkta kontakter med representanter från andra medlemsstater för att efterhöra vilka överväganden som gjorts, och görs, i frågan om valet av behörig myndighet och samordnare för digitala tjänster.

3 Förordningen om en inre marknad för digitala tjänster

3.1 Bakgrund

Det övergripande syftet med förordningen om en inre marknad för digitala tjänster (DSA) är enligt artikel 1 att bidra till en korrekt fungerande inre marknad för förmedlingstjänster (vad som avses med förmedlingstjänster behandlas i avsnitt 3.2.2). I DSA fastställs harmoniserade regler för en säker, förutsebar och förtroendeskapande online-miljö som främjar innovation. De grundläggande rättigheterna i den Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan), däribland principen om yttrandefrihet och informationsfrihet samt principen om konsumentskydd, ska skyddas på ett effektivt sätt.

DSA sätter ramarna för förmedlingstjänstleverantörers ansvar, reglerar särskilda krav på tillbörlig aktsamhet för specifika kategorier av leverantörer samt reglerar genomförande och kontroll av efterlevnaden av förordningen. Förordningen tillämpas enligt artikel 2 på förmedlingstjänster som erbjuds till tjänstemottagare, som har sitt etableringsställe eller befinner sig i unionen, oavsett var de leverantörer som tillhandahåller förmedlingstjänsterna har sitt etableringsställe.

3.1.1 Ökad användning av digitala tjänster

Den digitala utvecklingen har skapat möjligheter till snabb och enkel kommunikation mellan människor oavsett var de befinner sig i världen. Utvecklingen har gått fort och år 2020 uppskattades att 60 procent av världens befolkning eller 4,7 miljarder människor använde internet, jämfört med 2,4 miljarder år 2018.¹ De allra flesta svenskar

¹ Nationalencyklopedin, <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/internet> (sökning 2022-11-01).

använder internet och dess tjänster; 94 procent av befolkningen använder internet och av dem gör nästan alla det dagligen.²

Hittills har den inre marknaden för digitala tjänster i vissa delar reglerats av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster (e-handelsdirektivet), som bland annat reglerar tjänsteleverantörers ansvar för innehåll som tjänstemottagare lagrar hos leverantörer. Under de dryga tjugo år som gått sedan e-handelsdirektivet antogs har marknaden för digitala tjänster genomgått en omfattande utveckling. Nya och innovativa affärsmodeller och tjänster, såsom sociala nätverk och andra onlineplattformar, som gör det möjligt för konsumenter att sprida och att få åtkomst till information och utföra transaktioner på nya sätt, har skapats. Den digitala omvandlingen och den ökade användningen av dessa tjänster har dock lett till vissa risker för enskilda tjänstemottagare, företag och hela samhället.³ Till dessa risker hör att olagligt innehåll kan spridas till mycket stora grupper av tjänstemottagare via förmedlingstjänsterna.

3.1.2 Närmare om E-handelsdirektivet

E-handelsdirektivet innehåller harmoniserande bestämmelser om *informationssamhällets tjänster* (behandlas närmare i avsnitt 3.2.2) och om dess tjänsteleverantörer. Informationssamhällets tjänster är enligt artikel 2 alla tjänster som normalt utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare. Tjänsteleverantörer är varje fysisk eller juridisk person som tillhandahåller någon av informationssamhällets tjänster.

E-handelsdirektivet fortsätter att gälla, men ersätts delvis och kompletteras av DSA. Nedan behandlas några artiklar i e-handelsdirektivet som i olika aspekter är av särskilt intresse för DSA.

I artikel 4 i direktivet uppställs ett förbud för medlemsstaterna mot krav på förhandstillstånd eller andra krav som har motsvarande effekt för att tillhandahålla tjänsterna. Detta påverkar hur en avgiftsfinansiering av DSA-tillsyn kan utformas, se vidare 8.2.1.

Artiklarna 12–14 innehåller skyldigheter för medlemsstaterna att se till att leverantörer av enbart vidarebefordran (mere conduit),

² Svenskarna och Internet, Internetstiftelsen. 11 oktober 2022.

³ Skäl 1.

cachning respektive värdtjänster som huvudregel inte ska vara ansvariga för information som tillhandahålls av tjänstemottagare och som vidarebefordras respektive lagras för deras räkning. Här förutsätts bland annat att leverantörerna i fråga inte har kännedom om någon olaglig verksamhet eller olagligt innehåll på tjänsten. Enligt artikel 15 får inte medlemsstaterna ålägga tjänsteleverantörerna att övervaka information som de överför eller lagrar eller att på annat sätt aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet, det så kallade förbudet mot allmän övervaknings-skyldighet. Av artikel 89 i DSA framgår att artiklarna 12–15 i e-handelsdirektivet ska utgå, det vill säga upphöra att gälla. I stället ska artiklarna 4, 5, 6 och 8 i DSA (se vidare avsnitt 3.4) tillämpas och alltså ersätta de bestämmelser som hittills gällt i dessa frågor enligt e-handelsdirektivet.

3.2 Syfte och tillämpningsområde

3.2.1 Syfte

Av artikel 1 framgår i korthet att syftena med DSA är att bidra till en korrekt fungerande inre marknad för förmedlingstjänster genom att fastställa harmoniserade regler för en säker, förutsebar och förtroendeskapande onlinemiljö som främjar innovation. Det anges vidare att i denna miljö skyddas de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, däribland principen om konsumentskydd.

Enligt artikeln fastställer förordningen harmoniserade regler för tillhandahållandet av förmedlingstjänster på den inre marknaden. I synnerhet fastställs:

- a) en ram för ett villkorat undantag från ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster,
- b) regler om särskilda krav på tillbörlig aktsamhet som är skraddarsyddas för specifika kategorier av leverantörer av förmedlingstjänster, och
- c) regler för genomförandet och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning, även vad gäller samarbete och samordning mellan behöriga myndigheter.

Med DSA möter EU den pågående digitala utvecklingen och harmoniserar regler om förmedlingstjänstleverantörers ansvar på den inre marknaden. Informationssamhällets tjänster och i synnerhet förmedlingstjänsterna är en viktig del av unionens ekonomi och unionsmedborgarnas vardag. Den digitala omvandlingen och den ökade användningen medför som anges i avsnitt 3.1.1 vissa risker.⁴ Medlemsstater håller i allt högre grad på att införa nationell lagstiftning för att åtgärda dessa risker. Det har lett till att lagstiftningen på det digitala området inom EU divergerar, vilket har en negativ effekt på den *inre marknaden*.⁵ Genom att DSA är en förordning har reglerna direkt tillämpning i hela EU, vilket innebär att samma skyldigheter och ansvarsregler gäller i alla 27 medlemsstater. Genom DSA bildas tillsynsmekanismer på EU-nivå. Harmoniserade regler kan främja och skapa förutsättningar för att *innovativa digitala tjänster ska kunna växa fram och skalas upp* på den inre marknaden.⁶ Enhetliga regler förbättrar alltså den inre marknads funktion, förhindrar fragmentering och åstadkommer stärkt rättssäkerhet.

Eftersom leverantörer av förmedlingstjänster spelar en så betydelsefull roll för tjänstemottagare och samhället i stort, är det viktigt att de agerar ansvarsfullt och aktsamt. Därigenom tillförsäkras en säker, förutsebar och tillförlitlig onlinemiljö och det blir möjligt för unionsmedborgare och andra personer att utöva sina *grundläggande rättigheter* som garanteras i stadgan, särskilt yttrande- och informationsfriheten, näringsfriheten, rätten till icke-diskriminering och uppåendet av en hög konsumentskyddsnivå.⁷

3.2.2 Tillämpningsområde

DSA är enligt artikel 2 tillämplig på leverantörer av sådana förmedlingstjänster som erbjuds till tjänstemottagare, fysiska eller juridiska personer i en eller flera medlemsstater, oavsett var de leverantörer som tillhandahåller dessa förmedlingstjänster har sitt etableringsställe. *Förmedlingstjänst* är en av vissa särskilt angivna *informationssamhällets tjänster*. I DSA definieras informationssamhällets tjänst genom en hänvisning till definitionen i artikel 1.1 b i Europaparlamentets

⁴ Skäl 1.

⁵ Skäl 2.

⁶ Skäl 4.

⁷ Skäl 3.

och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Informations-samhällets tjänster omfattar enligt direktivet alla tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare. Enligt definitionen avses med i) på distans: tjänster som tillhandahålls utan att parterna är närvarande samtidigt, ii) på elektronisk väg: en tjänst som sänds vid utgångspunkten och tas emot vid slutpunkten med hjälp av utrustning för elektronisk behandling (inbegripet digital signalkomprimering) och lagring av uppgifter, och som i sin helhet sänds, befordras och tas emot genom tråd, radio, optiska medel eller andra elektromagnetiska medel, iii) på individuell begäran av en tjänstemottagare: en tjänst som tillhandahålls genom överföring av uppgifter på individuell begäran.

De *förmedlingstjänster* som omfattas av DSA är kategorierna *enbart vidarebefordran* (mere conduit), *cachning*, *värdtjänster* (varav vissa är *onlineplattformar* av olika storlek) samt mycket stora *online-sökmotorer*. Begreppet förmedlingstjänst kan förenklat beskrivas som en tjänst som utgör en infrastruktur för tredje parts innehåll, vara eller tjänst, till exempel ett meddelande, en uppladdad video, ett blogg-inlägg eller en vara som bjuds ut till försäljning.

Av artikel 3 framgår följande definitioner av olika kategorier av förmedlingstjänster:

- En tjänst som *enbart avser vidarebefordran* och som består av överföring i ett kommunikationsnät av information som tillhandahållits av en tjänstemottagare, eller tillhandahållande av ett kommunikationsnät. Ett exempel kan vara internetoperatörer som erbjuder slutkundstjänster.
- En *cachningstjänst* som består av överföring i ett kommunikationsnät av information som tillhandahållits av en tjänstemottagare, som innefattar automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring av information och som utförs enbart för att effektivisera den vidare överföringen av information till andra tjänstemottagare.
- En *värdtjänst* som består av lagring av information som tillhandahålls av en tjänstemottagare och som sker på dennes begäran. Exempel är molntjänster och webbhotell.

- *Onlineplattform*: en *värdtjänst* som på begäran av en tjänstemottagare lagrar och sprider information till allmänheten, såvida inte denna verksamhet enbart utgör en extrafunktion av mindre betydelse inom en annan tjänst eller en funktion av mindre betydelse inom den huvudsakliga tjänsten och om denna extrafunktion eller funktion av objektiva och tekniska skäl inte kan användas utan denna andra tjänst, och integreringen av extrafunktionen eller funktionen inte är ett sätt att kringgå tillämpningen av bestämmelserna i förordningen. Exempel är sociala nätverk eller marknadsplatser.
- *Onlinesökmotor*: en förmedlingstjänst som gör det möjligt för användare att mata in sökfraser för att göra sökningar på i princip alla webbplatser eller alla webbplatser på ett visst språk på grundval av en fråga om vilket ämne som helst i form av ett nyckelord, en röstbegäran, en fras eller någon annan inmatning, och som returnerar resultat i vilket format som helst som innehåller information om det begärda innehållet.

Tjänstemottagare är en fysisk eller juridisk person som använder en förmedlingstjänst, i synnerhet för att söka information eller göra den tillgänglig.

Väsentlig anknytning till unionen anger förmedlingstjänstleverantörens anknytning till unionen och följer antingen av att denne är etablerad i unionen eller av särskilda faktiska kriterier, såsom ett betydande antal tjänstemottagare i en eller flera medlemsstater i förhållande till dess eller deras befolkning, eller verksamhet som riktas till en eller flera medlemsstater.

Enligt artikel 2 påverkar DSA inte tillämpningen av e-handelsdirektivet, förutom de ändringar av direktivet som angetts ovan. Förordningen påverkar heller inte tillämpningen av regler som fastställs i andra unionsrättsakter och som reglerar andra aspekter av tillhandahållandet av förmedlingstjänster eller som specificerar och kompletterar DSA, särskilt direktiv om audiovisuella tjänster,⁸ unionsrätten på

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster eller AV-direktivet).

området upphovsrätt och närstående rättigheter,⁹ förordningar om terrorisminnehåll online,¹⁰ om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer,¹¹ om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster,¹² unionsrätten om konsumentskydd¹³ och om skydd av personuppgifter,¹⁴ unionsrätten på området civilrättsligt samarbete, unionsrätten på området straffrättsligt samarbete samt ett direktiv om fastställande av harmoniserade bestämmelser för utseende av rättsliga företrädare för insamling av bevisning i straffrättsliga förfaranden.

3.3 Olagligt innehåll online

I artikel 3 definieras olagligt innehåll som information, som i sig eller i förhållande till en verksamhet, däribland försäljning av produkter eller tillhandahållande av tjänster, inte är förenlig med unionsrätten eller gällande rätt i en medlemsstat som står i överensstämmelse med unionsrätten, oavsett denna rätts exakta sakinnehåll eller art. Begreppet

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online.

¹¹ Förordning (EU) 2019/1148.

¹² Förordning (EU) 2019/1150.

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknads kontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet (EGT L 11, 15.1.2002, s. 4).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG.

Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal.

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

anges i skälen i vid bemärkelse spegla de regler som gäller för offline-miljön.¹⁵ Exempel som anges är delning av bilder som visar sexuella övergrepp mot barn, olagligt utbyte av privata bilder utan samtycke, nätstalkning, försäljning av produkter som inte uppfyller kraven eller förfälskade produkter, försäljning av produkter eller tillhandahållande av tjänster i strid med konsumentskyddslagstiftningen, otillåten användning av upphovsrättsskyddat material, olagligt erbjudande av in-kvarteringstjänster eller olaglig försäljning av levande djur.

Under beredningen och förhandlingen av rättsakten har det diskuterats huruvida DSA också borde innehålla bestämmelser om sådant skadligt innehåll som inte är direkt olagligt (till exempel mobbning och falska nyheter). Sådana bestämmelser ansågs dock vara svårförenliga med skyddet för den grundläggande rätten till yttrandefrihet.¹⁶

Möjligheten att förelägga leverantörer av förmedlingstjänster att vidta åtgärder mot visst olagligt innehåll eller att tillhandahålla viss specifik information är beroende av inte bara vad som har stipulerats i unionsrätt, utan även av varje medlemsstats nationella lagar. Det är främst nationella lagar i olika medlemsstater som utgör den rättsliga grunden för utfärdandet av sådana förelägganden. DSA reglerar däremot vilka uppgifter sådana förelägganden ska innehålla rent formellt och vilka åtgärder som sedan ska vidtas.

3.4 Ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster

Huvudregeln i DSA är att leverantörer av förmedlingstjänster inte ansvarar för information som tjänstemottagare tillhandahåller genom deras tjänster. Denna ansvarsfrihet förutsätter dock att vissa kriterier är uppfyllda och att leverantören tillhandahåller tjänsterna neutralt genom rent teknisk och automatisk behandling av någon annans information.¹⁷

Leverantörer av en tjänst som avser *enbart vidarebefordran* ska enligt artikel 4 inte ansvara för den överförda eller tillgängliggjorda informationen under förutsättning att tjänstleverantören inte initierat överföringen, inte valt ut mottagaren och inte valt ut eller ändrat den information som överförts.

¹⁵ Skäl 12.

¹⁶ COM (2020) 825 final, s. 9.

¹⁷ Skäl 18.

Leverantörer av en *cachningstjänst* ska enligt artikel 5 inte ansvara för den automatiska, mellanliggande och tillfälliga lagring av informationen som utförs så länge de inte ändrar informationen, uppfyller villkoren för tillgång till informationen, följer branschpraxis för regler för att få fram uppgifter om hur information används och inte ingriper i den lagliga användningen av allmänt vedertagen teknik. Leverantören ska handla utan dröjsmål för att avlägsna eller göra oåtkomlig den information som tjänsteleverantören har lagrat så snart denne fått kännedom om att informationen har avlägsnats från nätet eller gjorts oåtkomlig, eller att en rättslig eller administrativ myndighet har bestämt att den ska avlägsnas eller göras oåtkomlig.

Leverantörer av *vårdtjänster* ansvarar enligt artikel 6 inte för den information som tjänstemottagare har lagrat i tjänsten under förutsättning att tjänsteleverantören inte hade kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olagligt innehåll eller så snart den fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta handlat utan dröjsmål för att avlägsna det olagliga innehållet eller göra det oåtkomligt. Begränsningen gäller inte om tjänstemottagaren handlar under tjänsteleverantörens ledning eller överinseende. Om exempelvis leverantören av en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare bestämmer priset på de varor som näringsidkaren erbjuder, kan det anses att näringsidkaren agerar under den onlineplattformens överinseende eller kontroll.¹⁸ Begränsningen gäller inte heller ansvar inom ramen för konsumentlagstiftningen när onlineplattformar, som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal, presenterar transaktionen på ett sådant sätt att konsumenten förmås att tro att produkten eller tjänsten i fråga tillhandahålls av onlineplattformen själv eller av någon som agerar under dess kontroll. Ett exempel skulle kunna vara att en tjänsteleverantör av en marknadsplats ger ett falskt intryck av att denne är den faktiska säljaren av en olaglig produkt som erbjuds till försäljning på marknadsplatsen, eller om det för konsumenten framstår som att den faktiska säljaren på något sätt har bemyndigats av marknadsplatsen att sälja denna olagliga produkt.¹⁹

Enbart det faktum att leverantörer i god tro och aktsamt gör undersökningar på eget initiativ eller vidtar andra åtgärder för att upptäcka, identifiera och avlägsna olagligt innehåll alternativt göra det oåtkom-

¹⁸ Skäl 23.

¹⁹ Skäl 24.

ligt eller vidtar åtgärder som följer av lag innebär enligt artikel 7 inte att de inte omfattas av undantagen från ansvar i artiklarna 4–6.

Enligt artikel 8 ska leverantörer av förmedlingstjänster *inte åläggas någon allmän skyldighet att övervaka den information* som de överför eller lagrar, eller att undersöka fakta eller omständigheter som tyder på olaglig verksamhet.

Artikel 9 handlar om *förelägganden om att agera mot olagligt innehåll*. När en leverantör av en förmedlingstjänst mottar ett föreläggande att agera mot olagligt innehåll som har utfärdats av nationella rättsliga eller administrativa myndigheter ska leverantören informera föreläggande myndighet eller annan angiven myndighet om varje eventuell verkan det givits. Föreläggandena ska uppfylla vissa villkor. Den föreläggande myndigheten eller annan angiven myndighet ska över-sända förelägganden och informationen som mottagits från leverantören till samordnaren för digitala tjänster från den utfärdande myndighetens medlemsstat. Samordnaren ska sända en kopia av sådana förelägganden till samordnare för digitala tjänster i andra medlemsstater. Leverantören ska meddela den berörda tjänstemottagaren om det mottagna föreläggandet och den verkan det har givits.

I artikel 10 behandlas *förelägganden om att tillhandahålla specifik information* om en eller flera specifika individuella tjänstemottagare. Hanteringen av förelägganden som avses i artikel 10 ska vara densamma som av förelägganden som avses i artikel 9.

3.5 Krav på tillbörlig aktsamhet för en transparent och säker onlinemiljö

De skyldigheter som DSA innehåller är, som ovan nämnts asymmetriska, av lite olika karaktär och kan grupperas på olika sätt. Många skyldigheter rör organisatoriska frågor, andra innehåller krav på att information lämnas eller offentliggörs. Ytterligare andra är materiella skyldigheter med koppling till vissa rättsområden. Redan i artikel 1 anges att genom DSA fastställs regler om särskilda krav på tillbörlig aktsamhet som är skraddarsydda för specifika kategorier av leverantörer av förmedlingstjänster. Leverantörer av respektive tjänster åläggs alltså skyldigheter utifrån dels verksamhetens art, dels antalet användare.

Anpassningen till antalet användare innebär att små leverantörer åläggs färre och mindre betungande skyldigheter och att de aktörer som har störst användarbas, och som därmed kan göra mest relativ skada åläggs fler och mer betungande skyldigheter.

I förhållande till verksamhetens art åläggs sammanfattningsvis följande kumulativa skyldigheter.

- Leverantörer av förmedlingstjänster av slagen enbart vidarebefordran och cachning åläggs minst antal och minst betungande skyldigheter (artiklarna 4–15).
- Leverantörer av värdtjänster (inbegripet onlineplattformar) åläggs vissa ytterligare skyldigheter (artiklarna 16–18).
- Leverantörer av onlineplattformar åläggs därutöver ett antal skyldigheter (artiklarna 20–28) men undantag från dessa finns för mikroföretag och små företag²⁰ (artikel 19).
- Onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare åläggs särskilda skyldigheter (artiklarna 30–32), även här med undantag för mikroföretag och små företag (artikel 29).
- Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer åläggs ett antal skyldigheter därutöver (artikel 34–43).

Nedan följer en genomgång av dessa skyldigheter grupperade utifrån vilka leverantörer som träffas av skyldigheterna.

3.5.1 Bestämmelser som är tillämpliga på alla leverantörer av förmedlingstjänster

Det finns fem grundläggande skyldigheter som gäller för alla leverantörer av förmedlingstjänster. Dessa skyldigheter är följande.

Kontaktpunkt (artiklarna 11–12): För att göra det möjligt för nationella myndigheter, Europeiska kommissionen (kommissionen) och tjänstemottagare att direkt komma i kontakt med leverantörerna på

²⁰ Definieras i 2003/361/EG, Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag.

elektronisk väg åläggs leverantörerna en skyldighet att inrätta en kontaktpunkt.

Rättsliga företrädare inom EU (artikel 13): Eftersom DSA tillämpas även på leverantörer av förmedlingstjänster som inte har ett etableringsställe i EU åläggs dessa en skyldighet att utse en rättslig företrädare. Den rättslige företrädaren ska hantera kontakterna med medlemsstaternas behöriga myndigheter, kommissionen och den europeiska nämnden för digitala tjänster (nämnden) i alla frågor som rör mottagande, efterlevande och tillämpning av beslut. Den ska också kunna hållas juridiskt ansvarig för leverantörers bristande efterlevnad av DSA. Leverantörer omfattas av jurisdiktionen i den medlemsstat där dess EU-företrädare är etablerad och, beroende på storlek, även kommissionens jurisdiktion. Om leverantören underlåter att utse en rättslig företrädare kommer den att omfattas av *varje* medlemsstats jurisdiktion. Uppgifterna om leverantörernas rättsliga företrädare ska meddelas samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där företrädaren är etablerad.

Allmänna villkor (artikel 14): Förmedlingstjänstleverantörernas allmänna villkor ska inkludera information om eventuella begränsningar som tillämpas på användningen av tjänsten när det gäller information som tillhandahålls av tjänstemottagarna, inklusive detaljer om eventuella policyer, förfaranden och verktyg som används för innehållsmoderering, inklusive algoritmbaserat beslutsfattande och mänsklig granskning samt arbetsordningen för deras interna system för hantering av klagomål. Innehållsmoderering är åtgärder som, automatiserade eller inte, vidtas för att upptäcka, identifiera och ta itu med olagligt innehåll eller information i strid med allmänna villkor. Informationen i de allmänna villkoren ska vara tydlig, klar, lättbegriplig, användarvänlig och, om en förmedlingstjänst främst riktar sig till minderåriga, utformad på ett sätt som minderåriga kan förstå. Leverantörerna ska agera på ett aktsamt, objektiva och proportionellt²¹ sätt vid tillämpningen och kontrollen av efterlevnaden av begränsningarna och då ta hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen. Här inkluderas tjänstemottagarnas grundläggande rättigheter, såsom yttrandefrihet, mediernas frihet och mångfald och andra grundläggande rättigheter och friheter enligt stadgan. I skälen

²¹ I den svenska språkversionen av DSA används ordet proportionellt. Avsikten torde vara att uttrycka att tillämpningen ska ske på ett proportionerligt sätt.

anges att detta ska gälla inte bara vid *tillämpningen* av de allmänna villkoren utan redan vid *utformningen* av dem.²²

Transparensrapportering (artikel 15): Minst en gång om året ska leverantörerna offentliggöra rapporter om förelägganden, anmälningar och klagomål som kommit in och en sammanfattning av innehållsmoderering (inklusive användning av automatiserade metoder) som vidtagits. Undantag finns för mikroföretag och små företag som inte är mycket stora onlineplattformar.²³

3.5.2 Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av värdtjänster, inbegripet onlineplattformar

Leverantörer av värdtjänster inbegripet onlineplattformar har, utöver skyldigheterna i föregående artiklar, följande skyldigheter.

Tillhandahålla mekanismer för anmälan och åtgärder (artikel 16): Leverantörerna ska tillhandahålla en mekanism, där varje individ eller enhet på elektronisk väg kan anmäla förekomsten av sådant som denne anser utgör olagligt material. Som tidigare nämnts bygger reglerna om ansvarsfrihet i DSA på att leverantörerna får kännedom om förekomsten av ett visst material. Anmälningar enligt artikel 16 ska anses ge upphov till faktisk kunskap eller medvetenhet för tillämpningen av artikel 6 avseende den specifika informationen (se avsnitt 3.4). Av skälen framgår att om en anmälan innehåller tillräcklig information för att en aktsam leverantör ska kunna fastställa att det är uppenbart att innehållet är olagligt, bör anmälan anses ge upphov till faktisk kännedom eller medvetenhet om olagligheten. Alla anmälningar ska hanteras på ett snabbt, aktsamt, icke godtyckligt och objektivt sätt. Leverantören ska underrätta anmälaren om sitt beslut och tillhandahålla information om möjligheter till prövning av beslutet.

Motivera beslut (artikel 17): Om värdtjänstleverantörer beslutar om att införa vissa begränsningar för innehåll som bedömts vara olagligt eller oförenligt med de allmänna villkoren, måste leverantören motivera detta. De begränsningar som avses är exempelvis att innehåll avlägsnas, synlighet begränsas, penningutbetalningar tillfälligt upp-

²² Skäl 47.

²³ Ett företag kan vara ett mikroföretag eller ett litet företag (vilket baseras på främst antalet personer som är sysselsatta i företaget och vissa finansiella kriterier), men samtidigt vara en mycket stor onlineplattform (vilket baseras på antalet användare).

hävs eller konton stängs av. Motiveringen måste uppfylla vissa minimikrav och möjlighet till prövning av beslutet ska anges.

Anmäla misstanke om brott (artikel 18): Om värdtjänstleverantörer får kännedom om information som ger upphov till misstanke om att ett brott som inbegriper ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet har skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske, ska de till brottsbekämpande myndigheter anmäla misstanke om brott och tillhandahålla all relevant tillgänglig information.

3.5.3 Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av onlineplattformar

Utöver skyldigheterna ovan är onlineplattformar, med undantag för mikroföretag och små företag, skyldiga att iaktta följande.

Inrätta ett internt system för hantering av klagomål (artikel 20): Tjänstemottagare, inbegripet individer eller enheter som har lämnat in en anmälan, ska ges tillgång till ett system för hantering av klagomål. Där ska de kunna lämna in klagomål på de beslut som onlineplattformslieferantören har fattat med anledning av en tidigare anmälan eller med anledning av beslut om begränsningar i tjänsten som fattats av leverantören på grund av att informationen som tillhandahölls av mottagaren utgör olagligt innehåll eller strider mot leverantörens allmänna villkor. Sådana beslut om begränsningar kan innebära att information avlägsnas, görs oåtkomlig eller dess synlighet begränsas, att tillhandahållande av tjänsten avbryts eller avslutas, att ett konto stängs eller avslutas eller att en möjlighet att monetarisera information upphävs, avslutas eller begränsas. Systemet ska vara lätt-tillgängligt. Leverantörer av onlineplattformar ska hantera klagomålen på ett snabbt och icke godtyckligt sätt. Besluten ska innehålla motivering och inte enbart baseras på automatiserade metoder. En klagande ska underrättas om beslutet utan onödigt dröjsmål och informeras om möjligheter till prövning.

Samarbeta med tvistlösningsorgan utanför domstol, om sådant finns (artikel 21): Medlemsstaterna kan välja att inrätta ett eller flera alternativa tvistlösningsorgan utanför domstol. Tjänstemottagare, inbegripet individer eller enheter, som har lämnat in anmälningar och som fått ett beslut enligt artikel 20, ska kunna välja tvistlösningsorgan, om ärendet inte redan avgjorts i annan instans. Tvistlösningsorgan ska vara certifierade av samordnaren för digitala tjänster. Tvist-

lösningsorganens beslut är inte bindande och de kan inte heller överklagas. Avgifterna som tvistlösningsorganet får ta ut från leverantörerna ska vara skäliga och inte överstiga självkostnaden. För tjänstemottagare ska tvistlösning tillhandahållas kostnadsfritt eller mot en låg avgift.

Prioritera anmälningar från betrodda anmälare (artikel 22): Leverantörerna ska genomföra tekniska och organisatoriska åtgärder för att prioritera anmälningar från så kallade betrodda anmälare. Sådana utses av samordnaren för digitala tjänster i respektive medlemsstat, som även kan besluta att dra tillbaka statusen. Betrodda anmälare ska ha särskild sakkunskap och kompetens gällande att upptäcka, identifiera och anmäla olagligt innehåll och ska agera oberoende av samtliga onlineplattformar. Godkända betrodda anmälare ska listas i en offentlig databas som underhålls av kommissionen.

Vidta åtgärder mot missbruk (artikel 23): Leverantörerna ska införa åtgärder för att under en rimlig tidsperiod och efter att ha utfärdat en förhandsvarning, tillfälligt avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till tjänstemottagare som frekvent tillhandahåller uppenbart olagligt innehåll. Leverantörerna ska även tillfälligt avbryta behandling av anmälningar och klagomål från dem som ofta lämnar in uppenbart ogrundade anmälningar eller klagomål. De allmänna villkoren ska innehålla leverantörernas policy för sådant missbruk, inklusive de omständigheter som de tar hänsyn till vid bedömningen av om ett visst beteende utgör missbruk och varaktigheten av avstängningen. Leverantörerna ska inte behöva anlita juridisk rådgivare för att göra bedömningen; en lekman ska utan någon mer ingående analys kunna uppfatta om innehållet är olagligt respektive om anmälningarna och klagomålen är ogrundade.²⁴

Tillhandahålla ytterligare och mer omfattande transparensrapportering (artikel 24): Leverantörer av onlineplattformar ska rapportera vissa uppgifter om antal tvister enligt artikel 21 och antalet tillfälliga avbrytanden enligt artikel 23. Det säkerställer transparens och möjliggör granskning av beslut om innehållsmoderering.²⁵ Alla onlineplattformslieferantörer och onlinesökmotorer, oavsett storlek, ska minst en gång var sjätte månad offentliggöra det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare de har per månad i unionen, för att en bedömning av verksamhetens storlek ska kunna ske. Syftet är att fast-

²⁴ Skäl 63.

²⁵ Skäl 66.

ställa huruvida onlineplattformar och onlinesökmotorer kan anses vara mycket stora i förordningens mening, vilket utgör grund för kommissionen att fatta ett beslut om detta i enlighet med artikel 33.

Utforma, organisera eller driva onlinegränssnitt så att det inte har negativ inverkan på tjänstemottagarens valfrihet (artikel 25): Onlinegränssnitt definieras som programvara (inbegripet en webbplats eller en del av en sådan) och applikationer (inbegripet mobilappar). Onlinegränssnittet får inte utformas, organiseras eller drivas på ett sätt som vilseleder eller manipulerar tjänstemottagare. Detta kallas även mörka mönster eller vilseledande design av användargränssnitt. Här avses metoder som väsentligt snedvrider eller försämrar, antingen avsiktligt eller i praktiken, tjänstemottagarnas möjlighet att fatta självständiga och välgrundade beslut eller val.²⁶

Vidta åtgärder vid annonsering på onlineplattformar (artikel 26): Annonser ska märkas ut. Annonssören ska namnges och meningsfull information om de parametrar som används för att avgöra vem en annons visas för ska anges. En funktion för tjänstemottagarna att anmäla om det innehåller de tillhandahåller utgör eller innehåller kommersiella meddelanden ska inrättas. Onlineplattformslieferantörerna får inte för tjänstemottagare presentera annonser som bygger på profilering med hjälp av känsliga personuppgifter. Profilering är varje form av automatisk behandling av personuppgifter för att bedöma vissa personliga egenskaper hos en fysisk person, i synnerhet för att analysera eller förutsäga denna fysiska persons arbetsprestationer, ekonomiska situation, hälsa, personliga preferenser, intressen, pålitlighet, beteende, vistelseort eller förflyttningar.²⁷

Informera om rekommendationssystem (artikel 27): De huvudparametrar som används i rekommendationssystemet måste framgå av leverantörens allmänna villkor, liksom alla eventuella möjligheter som tjänstemottagarna har att modifiera eller påverka dessa huvudparametrar. Om parametrarnas rangordning kan ändras ska tjänstemottagaren ha rätt att göra det.

Vidta särskilda skyddsåtgärder för minderåriga (artikel 28): Leverantörer av onlineplattformar som är tillgängliga för minderåriga ska införa lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa en hög

²⁶ Skäl 67.

²⁷ Artikel 4.4 i den allmänna dataskyddsförordningen. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

nivå av integritet, säkerhet och trygghet för minderåriga. Det gäller till exempel vid utformning av onlinegränssnitt.²⁸ Profileringsmed hjälp av tjänstemottagarens personuppgifter får inte användas vid presentation av annonser när leverantörerna av onlineplattformar är medvetna om att tjänstemottagaren är minderårig.

3.5.4 Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare

Utöver skyldigheterna ovan är onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare skyldiga att iakttä följande. Undantag görs enligt artikel 29 för företag som innehar statusen mikroföretag och små företag samt för dem som uppfyllt den statusen för högst ett år sedan. Undantaget gäller dock inte mikroföretag eller små företag som är mycket stora onlineplattformar.

Se till att näringsidkare går att spåra (artikel 30): Leverantörerna ska, innan deras tjänster används, säkerställa att näringsidkare tillhandahåller viss information såsom kontaktuppgifter, registeruppgifter och information om självcertifiering ska finnas tillgänglig på onlinegränssnittet. I självcertifieringen förbinder sig näringsidkaren att endast erbjuda varor och tjänster som är förenliga med unionsrätten. Detta innebär bland annat att produkterna och tjänsterna som erbjuds ska följa EU:s regler om produktsäkerhet och immaterialrätt. Annan information som samlas in men inte tillgängliggörs på onlinegränssnittet ska endast röjas till tredje part när detta krävs i enlighet med tillämplig rätt. Om onlineplattformens leverantören har skäl att tro att information som den har fått är oriktig, ofullständig eller inaktuell ska leverantören begära att näringsidkaren åtgärdar situationen. Om så inte sker ska leverantören avbryta tillhandahållandet av tjänsten till näringsidkaren, som kan lämna in ett klagomål till leverantören.

Onlinegränssnitt med inbyggd överrensstämmelse – compliance by design (artikel 31): Onlinegränssnittet ska göra det möjligt för näringsidkarna att fullgöra sina skyldigheter (mot konsumenten) vad avser förhandsinformation, överrensstämmelse (etikettering) och pro-

²⁸ Skäl 71.

duktsäkerhetsinformation. Näringsidkaren ansvarar för att informationen som ges är korrekt. Om informationen inte är fullständig ska onlineplattformslieferantören se till att produkterna eller tjänsterna inte erbjuds.²⁹ Leverantörerna av förmedlingstjänster ska göra rimliga ansträngningar för att genom stickprov i fritt tillgängliga online-databaser och onlinegränssnitt kontrollera om produkter eller tjänster har identifierats som olagliga.

Informera konsumenter (artikel 32): När leverantörer av online-plattformar får kännedom om att en olaglig produkt eller tjänst har erbjudits av en näringsidkare till konsumenter i unionen via online-plattformen, ska de, i den mån den har kontaktuppgifter, informera de konsumenter som köpt den olagliga produkten eller tjänsten om att produkten eller tjänsten är olaglig, näringsidkarens identitet och eventuella möjligheter till rättslig prövning.

3.5.5 Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer

Som nämnts ovan omfattas denna kategori av förmedlingstjänstleverantörer, det vill säga de mycket stora onlineplattformarna (som tillgängliggör information på tjänstemottagarens begäran) och de mycket stora onlinesökmotorer (som möjliggör tjänstemottagare att göra sökningar) av de mest betungande skyldigheterna enligt DSA. Onlineplattformar och onlinesökmotorer som har 45 miljoner eller fler aktiva tjänstemottagare i EU i genomsnitt per månad kan utses av kommissionen till mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer (artikel 33). För dessa tillkommer följande förpliktelser, utöver dem som tidigare behandlats. Artikel 38 gäller dock endast mycket stora leverantörer av onlineplattformar, inte mycket stora leverantörer av onlinesökmotorer.

Genomföra riskbedömningar av sina tjänster inom EU (artikel 34): En riskbedömning ska genomföras minst en gång om året med avseende på alla betydande systemrisker som härrör från tjänsternas utformning eller hur den fungerar, inklusive algoritmer, risk för spridning av innehåll samt effekter på grundläggande rättigheter med mera. Dessa bedömningar måste ta hänsyn till bland annat risk för sprid-

²⁹ Skäl 74.

ning av olagligt innehåll, eventuella förutsebara negativa effekter på bland annat de grundläggande rättigheterna, integritet, och minderårigas rättigheter samt vissa negativa samhällseffekter.

Vidta åtgärder för att minska dessa risker (artikel 35): Åtgärderna ska vara rimliga, proportionella och effektiva och anpassade för de specifika systemriskerna som identifierats enligt artikel 34, med särskilt beaktande av dessa åtgärders konsekvenser för grundläggande rättigheter. Åtgärderna får exempelvis innefatta anpassningar av utformning av tjänsten, de allmänna villkoren, processerna för innehållsmoderering, rekommendationssystemen eller systemen för annonsering. De kan även innefatta verktyg för ålderskontroll och föräldrakontroll, verktyg för att hjälpa minderåriga att anmäla övergrepp. Ytterligare möjliga åtgärder är säkerställande att information som liknar befintliga personer, föremål, platser med mera och som felaktigt framstår som autentiska eller sanningsenliga går att särskilja genom märkning och ett verktyg för att göra det möjligt för tjänstemottagarna att markera sådan information. Nämnden och kommissionen ska årligen offentliggöra övergripande rapporter om identifiering av systemriskerna och bästa praxis för leverantörerna för att begränsa dessa.

Vid kris vidta åtgärder (artikel 36): På kommissionens begäran, i en krissituation, ska leverantörerna bedöma om deras tjänster på betydande sätt bidrar till allvarligt hot. Om så är fallet ska leverantörerna vidta förebyggande respektive begränsande åtgärder.

Genomföra oberoende revisioner minst en gång om året (på egen bekostnad) (artikel 37): Revisionen genomförs för att bedöma efterlevnaden av skyldigheterna 11–43, samt 45, 46 och 48. Leverantörerna måste, inom en månad efter att ha mottagit rekommendationer i en negativ revisionsrapport, anta en rapport om genomförandet av revisionen med åtgärder för att följa dessa rekommendationer eller motiveringar till varför åtgärderna inte följs.

Rekommendationssystem (artikel 38): Mycket stora onlineplattformar som använder rekommendationssystem ska erbjuda minst ett alternativ för varje rekommendationssystem som inte baseras på profilering av känsliga personuppgifter.

Offentliggöra datakatalog rörande annonsering online (artikel 39): Leverantörer som presenterar annonsering online ska sammanställa och på sitt onlinegränssnitt offentliggöra en datakatalog med presentation av viss information om annonsering. Katalogen ska vara sökbar genom ett sökbar verktyg som medger flerkriteriesökningar.

Artikeln innehåller en lista på de uppgifter som måste finnas i datakatalogen.

Ge tillgång till data (artikel 40): Åtkomst till data, som behövs för att övervaka och bedöma efterlevnaden av DSA, ska ges på motiverad begäran från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen. I vissa fall ska leverantörer av mycket stora onlineplattformar dessutom redogöra för utformningen av och logiken i hur deras algoritmiska system, inbegripet deras rekommendationssystem, fungerar och testas. På motiverad begäran av samordnaren ska mycket stora onlineplattformar eller mycket stora online-sökmotorer ge utvalda forskare åtkomst till data i syfte att bedriva forskning som bidrar till upptäckt och förståelse av systemrisker och åtgärder för att minska dem. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet kan ge forskare status som utvald forskare efter ansökan och om vissa villkor är uppfyllda.

Inrätta en funktion för efterlevnad (artikel 41): Funktionen uppdrag är att övervaka tjänsteleverantörens efterlevnad av DSA. Den ska vara oberoende av operativa funktioner och ge interna råd om hur skyldigheter ska uppfyllas. Den ska samarbeta med samordnaren och säkerställa korrekt rapportering av risker och att rimliga riskminskningsåtgärder vidtas. Den ska övervaka verksamheterna i samband med den oberoende revisionen enligt artikel 37.

Lämna ytterligare information (artikel 42): Leverantörerna ska, minst var sjätte månad, offentliggöra rapporterna om innehållsmoderering, mottagna förelägganden, inkomna klagomål och anmälningar som beskrivits ovan (artiklarna 15 och 24). Härutöver ska de i rapporten specificera uppgifter om personalresurser och genomsnittligt antalet tjänstemottagare per månad för varje medlemsstat. Leverantörerna ska även lämna en rapport till samordnaren i etableringslandet och till kommissionen om resultatet av riskbedömningen (artikel 34), riskbegränsningsåtgärder (artikel 35) och om revisionen (artikel 37).

Betala tillsynsavgift (artikel 43): Kommissionen ska ta ut en årlig tillsynsavgift av leverantörerna. Det totala beloppet ska täcka de beräknade kostnaderna för kommissionens tillsynsverksamhet. Leverantörerna ska årligen debiteras en tillsynsavgift för varje tjänst som de har utsetts för i enlighet med artikel 33.

3.5.6 Andra bestämmelser avseende krav på tillbörlig aktsamhet

Enligt *artikel 44* ska kommissionen samråda med nämnden och stödja och främja *utvecklingen av frivilliga standarder* som fastställs av relevanta europeiska och internationella standardiseringsorgan på en rad områden, exempelvis elektronisk inlämning av anmälningar enligt artikel 16 och standarder för mallar, utformning och processer för användarvänlig kommunikation med tjänstemottagarna om begränsningar till följd av allmänna villkor.

Kommissionen och nämnden ska enligt *artikel 45* uppmuntra och främja utarbetandet av *frivilliga uppförandekoder* på unionsnivå för att bidra till en *korrekt tillämpning av DSA*, med beaktande av i synnerhet utmaningarna med att hantera olika typer av olagligt innehåll och systemriskerna.

Enligt *artikel 46* ska kommissionen uppmuntra och främja utarbetandet av *frivilliga uppförandekoder för annonsering online* på unionsnivå av leverantörer av onlineplattformar och andra relevanta tjänsteleverantörer för att bidra till ytterligare transparens utöver artiklarna 26 och 39.

Kommissionen ska enligt *artikel 47* uppmuntra och främja utarbetandet av *uppförandekoder* på unionsnivå *för tillgänglighet*. Dessa ska främja fullständigt och verkningsfullt deltagande på lika villkor genom att förbättra tillgången till onlinetjänster som, genom ursprunglig utformning eller senare anpassning, tillgodoser de särskilda behoven hos personer med funktionsnedsättning.

Enligt *artikel 48* får nämnden rekommendera att kommissionen initierar utarbetandet av *frivilliga krisprotokoll för hantering av kris-situationer*. Dessa situationer ska vara strikt begränsade till extraordinära omständigheter som påverkar den allmänna säkerheten eller folkhälsan.

3.6 Tjänstemottagares möjligheter att klaga

I detta avsnitt följer en kort genomgång av möjligheterna att göra anmälningar och att lämna klagomål till leverantörer samt möjligheter till tvistlösning eller rättslig prövning.

3.6.1 Anmälningar och klagomål till leverantören

Alla leverantörer av förmedlingstjänster måste som anges ovan ha en angiven kontaktpunkt som tjänstemottagare ska kunna kommunicera med (artikel 12). Leverantörer av värdtjänster, inbegripet onlineplattformar, ska dessutom enligt artikel 16 införa mekanismer för anmälan av sådan information som någon individ eller enhet anser är olagligt. I artikel 22 anges att anmälningar från betrodda anmälare ska prioriteras. När leverantören har fattat beslut om begränsningar i tjänsten ska denne enligt artikel 17 motivera sitt beslut till berörda tjänstemottagare. Det ska då anges om den information som tjänstemottagaren lämnat utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med leverantörens allmänna villkor. Leverantörer av onlineplattformar ska därutöver inrätta ett internt klagomålssystem (artikel 20) dit tjänstemottagare kan lämna klagomål om beslut om begränsningar i tjänsten som leverantören har fattat på eget initiativ eller efter en anmälan i enlighet med artikel 16. Det interna systemet för klagomålshandling som onlineplattformar ska inrätta ska ge möjlighet att bestrida beslut om att information ska avlägsnas, göras oåtkomlig eller dess synlighet begränsas, att tillhandahållande av tjänsten ska avbrytas eller avslutas, att ett konto ska stängas eller avslutas eller att en möjlighet att monetarisera information upphävs, avslutas eller begränsas. Tjänstemottagare kan välja att företrädas av organisationer, som då måste uppfylla särskilda krav (artikel 86).

3.6.2 Tvistlösning utanför domstol

Medlemsstaterna kan välja att inrätta organ för tvistlösning utanför domstol (artikel 21). Tjänstemottagare, till vilka ett beslut i enlighet med artikel 20 om begränsningar i tjänsten riktas ska ha rätt att välja varje organ för tvistlösning utanför domstol som samordnaren för digitala tjänster har certifierat. Tvisten kan lösas inom ramen för sådan tvistlösning. Även tvist rörande klagomål som inte har hanterats genom det interna systemet för klagomål i artikel 20 kan lösas inom ramen för tvistlösningen.

Tvistlösningsorganens beslut är inte rättsligt bindande. Eftersom resultatet av förfarandet för tvistlösning utanför domstol inte är bindande, hindras inte parterna från att inleda rättsliga förfaranden i samma ärende enligt nedan.

I skälen till artikel 21 om tvistlösningsorgan anges att tjänstemottagare bör kunna välja mellan den interna klagomålsmekanismen, tvistlösning utanför domstol (gäller onlineplattformar) och möjligheten att när som helst inleda rättsliga förfaranden.³⁰

3.6.3 Klagomål till myndighet

Tjänstemottagare, organ, organisationer eller sammanslutningar som har bemyndigats att på deras vägnar utöva rättigheter som följer av DSA ska enligt artikel 53 ha rätt att lämna in ett klagomål mot leverantörer av förmedlingstjänster om påstådda överträdelser till samordnaren för digitala tjänster. Samordnaren ska bedöma ärendet och när så är lämpligt överlämna det till samordnaren i det land där leverantören är eller anses vara etablerad. Omfattas klagomålet av ansvarsområdet för en annan behörig myndighet i den egna medlemsstaten ska samordnaren för digitala tjänster överlämna det till den myndigheten. Båda parterna ska ha rätt att bli hörda och få lämplig information om hur klagomålsförfarandet framskrider, i enlighet med nationell rätt. I skälen framhålls att klagomålen kan ge en tillförlitlig översikt över farhågor om efterlevnad hos en viss leverantör av förmedlingstjänster och kan också ge samordnaren underlag angående eventuella mer övergripande frågor.³¹

3.7 Tillsyn

3.7.1 Tillsynsansvar

Tillsyn och efterlevnadskontroll (hädanefter används vanligtvis endast ordet tillsyn trots att både tillsyn och efterlevnadskontroll avses) enligt DSA delas mellan kommissionen och nationella myndigheter.

På nationell nivå ska enligt artikel 49 en eller flera behöriga myndigheter, varav en samordnare, ansvara för tillsynen och kontrollera efterlevnaden av förordningen.

Den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för leverantören av förmedlingstjänster finns (alternativt dess rättsliga företrädare) ska enligt artikel 56 ha exklusiv befogenhet att utöva tillsyn.

³⁰ Skäl 59.

³¹ Skäl 118.

Kommissionen ska ha exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över artiklarna 34–42, som tillämpas på mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Kommissionen ska även utöva tillsyn över leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer när det gäller de skyldigheter som fastställs i artiklarna 11–32. Har kommissionen inte initierat något ärende i enlighet med artiklarna 11–32, har nationella behöriga myndigheter i etableringslandet rätt att göra det.

Om en leverantör av förmedlingstjänster varken har något etableringsställe eller någon rättslig företrädare i unionen har alla medlemsstater, och när det gäller en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor, kommissionen befogenhet att utöva tillsyn. Vid sin tillsyn kan kommissionen begära stöd från medlemsstaterna.

3.7.2 Nationell tillsyn – samordnare för digitala tjänster och behöriga myndigheter

Som ovan nämnts ska en eller flera behöriga myndigheter enligt artikel 49, inom ramen för sitt ansvarsområde, utöva tillsyn över leverantörer av förmedlingstjänster och kontrollera efterlevnaden av DSA. En behörig myndighet ska utses till nationell samordnare för digitala tjänster. Samordnaren ska säkerställa samordning på nationell nivå och bidra till en effektiv och konsekvent tillsyn över och kontroll av efterlevnaden av förordningen inom EU. I det syftet ska samordnare samarbeta med varandra, med andra nationella myndigheter, med nämnden och kommissionen. Samordnaren deltar i nämnden.

Behöriga myndigheters undersökningsbefogenheter och befogenheter avseende efterlevnadskontroll följer av artikel 51. Artikeln nämner samordnare, men enligt artikel 49.4 gäller det som står i artiklarna 50, 51 och 56 även behöriga myndigheter. Som exempel på undersökningsbefogenheter kan nämnas att ålägga leverantörer och andra relevanta personer att tillhandahålla information och att utföra eller begära att annan rättslig myndighet beordrar inspektion leverantörernas lokaler. Vid efterlevnadskontroll kan till exempel den behöriga myndigheten själv beordra eller begära att en rättslig myndighet beordrar att en överträdelse upphör, föreskriva avhjälpande åtgärder och/eller ålägga vite. Det är medlemsstaterna som i sin nationella rätt ska fastställa detaljerade villkor och gränser för när samord-

naren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter utövar sina undersökningsbefogenheter eller befogenheter för efterlevnadskontroll.³² Dessa bestämmelser bör särskilt säkerställa att den grundläggande rätten till effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol respekteras.³³ Beslut som fattas inom ramen för myndigheters undersökningsbefogenhet eller befogenhet vid efterlevnadskontroll kan alltså prövas. Vilken prövning som aktualiseras, genom att ett myndighetsbeslut (om det är myndigheten som har befogenheten) överklagas eller genom att en dom fastställer en åtgärd, är avhängigt nationell lagstiftning.

Även ett sanktionssystem för nationell tillämpning ska utformas på nationell nivå (artikel 52).³⁴

Samordnare för digitala tjänster och i viss mån behöriga myndigheter ska enligt artikel 57 samarbeta med övriga medlemsstater och övervaka att leverantörerna under dess jurisdiktion följer de skyldigheter som framgår av DSA.

3.7.3 Tillsyn och samverkan på EU-nivå – Europeiska kommissionen och den europeiska nämnden för digitala tjänster

Innan kommissionen inleder ett förfarande om bristande efterlevnad och böter ska den enligt artikel 66 underrätta nämnden och de nationella samordnarna för digitala tjänster.

Nämnden utgör enligt artikel 61 en oberoende rådgivande grupp bestående av de nationella samordnarna. Enligt artikel 62 kan även nationella behöriga myndigheter delta i nämnden, om nationell rätt så föreskriver. Nämndens uppgift är att ge råd till de nationella samordnarna och kommissionen och att bidra till riktlinjer och till analys, nationellt och internationellt. Den ska också verka för harmonisering av tillämpning och effektivt samarbete mellan samordnare och kommissionen. Den ska bistå kommissionen i tillsynen av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Nämnden kan begära att en samordnare i en viss medlemsstat bedömer ett ärende och vidtar nödvändiga åtgärder (artikel 58). I vissa fall, som anges i artikel 59, kan nämnden sedan hänskjuta samma

³² Skäl 115. Detaljer och villkor kommer att behandlas i slutbetänkandet.

³³ Skäl 116.

³⁴ Sanktionssystem kommer att behandlas i slutbetänkandet.

ärendet till kommissionen. På begäran av minst tre samordnare för digitala tjänster i destinationsländer (där tjänstemottagare finns) kan nämnden begära att samordnaren i etableringslandet bedömer och vidtar åtgärder i ärendet.

Behöriga myndigheter kan även, när så är lämpligt, komma att involveras av sin samordnare i en undersökning eller lämna information i utredningar i andra medlemsstater enligt artikel 57. De behöriga myndigheterna ska på förfrågan bistå kommissionen genom att ställa sin sakkunskap och kapacitet till förfogande (artikel 64), vid undersökningar (artikel 66), då information begärs (artikel 67), vid inspektion på plats (artikel 69) och vid övervakning av mycket stora online-plattformar och mycket stora onlinesökmotorer (artikel 72).

4 Myndigheter med ansvar av relevans för DSA-frågor

4.1 Inledning

Utredningen har att överväga vilken eller vilka svenska myndigheter som lämpligen kan utöva tillsyn och efterlevnadskontroll över DSA:s skyldigheter (avsnitt 5) respektive utföra de uppgifter som faller på samordnaren för digitala tjänster (avsnitt 6).

I detta avsnitt redogörs för de myndigheter som i dag har sakansvar som åtminstone delvis sammanfaller med eller som är närliggande de skyldigheter som finns i DSA, eller som har samma skyddssyfte. De skyddssyften som avses är konsumentskydd, produktsäkerhet, yttrandefrihet och andra grundläggande rättigheter samt fri åsiktsbildning. Även myndigheter som enligt sitt nuvarande uppdrag utövar särskild tillsyn över vissa typer av aktörer som åläggs skyldigheter enligt DSA är av relevans eller den digitala kommunikation som utgör basen för förmedlingstjänsterna. Detta stämmer vad gäller exempelvis operatörer vars tjänster i DSA benämns ”enbart vidarebefordran” och till viss del videodelningsplattformar som i DSA:s mening utgör onlineplattformar.

För uppdraget som samordnare av digitala tjänster är det vidare viktigt att ha erfarenhet av tillsynsarbete och internationellt samarbete. I redogörelsen för myndigheter med relevant ansvarsområde kommer därför även att beröras i vad mån myndigheterna i fråga har sådan erfarenhet.

De myndigheter som kan vara av särskild relevans är Integritets- och skyddsmyndigheten (IMY), Kommerskollegium, Konsumentverket, Myndigheten för press, radio och tv (MPRT), Polismyndigheten, Post- och telestyrelsen (PTS) och Statens Medieråd. Utöver Konsumentverket finns det ett flertal myndigheter med ansvar för marknads- kontroll som bör beaktas vid övervägandena. Med marknads- kontroll

avses den verksamhet en statlig myndighet bedriver och de åtgärder som den vidtar för att se till att en vara som tillhandahålls på marknaden uppfyller gällande krav (se vidare avsnitt 4.2.4).

4.2 Befintliga myndigheter av relevans i Sverige

4.2.1 Integritetsskyddsmyndigheten

IMY är en förvaltningsmyndighet med uppgift att bland annat arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter och att underlätta det fria flödet av sådana uppgifter inom Europeiska unionen.¹

IMY utövar tillsyn över bland annat Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG), den allmänna dataskyddsförordningen.

IMY medverkar i det internationella samarbetet i flera olika sammanhang om dataskyddsfrågor bland annat genom medverkan i den Europeiska dataskyddsstyrelsen.

Relevant för DSA är myndighetens uppdrag som tillsynsmyndighet för den allmänna dataskyddsförordningen i synnerhet och myndighetens kunskaper om integritetsfrågor i allmänhet.

4.2.2 Kommerskollegium

Kommerskollegium är förvaltningsmyndighet för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Kommerskollegium ska verka för frihandel, fri rörlighet på EU:s inre marknad samt utgå ifrån det samlade svenska ekonomiska intresset mot bakgrund av regeringens övergripande mål för tillväxt och sysselsättning. Myndigheten ska även beakta näringslivets och konsumenternas intressen.²

Ett av DSA:s syften är att bidra till en korrekt fungerande inre marknad för förmedlingstjänster, vilket har framförts av en bransch-

¹ 1 § förordning (2007:975) med instruktion för Integritetsskyddsmyndigheten.

² 1 § förordning (2012:990) med instruktion för Kommerskollegium.

organisation som ett argument för att Kommerskollegium skulle vara lämplig som samordnare, se vidare i avsnitt 6.2.

4.2.3 Konsumentverket

Konsumentverket är förvaltningsmyndighet för konsumentfrågor med ansvar för att bland annat utöva tillsyn, inklusive marknadskontroll, enligt de konsumentskyddande regler som ligger inom myndighetens ansvarsområde. Verket ska även tillgängliggöra information och vägledning om konsumenters rättigheter och skyldigheter samt annan information som ger konsumenter goda förutsättningar att ta till vara sina intressen, om ingen annan myndighet har den uppgiften. Utöver detta ska verket stärka konsumenternas ställning på marknaden genom kontakter med privata aktörer och i det arbetet bland annat tillhandahålla information om de konsumentskyddande regler som ligger inom myndighetens ansvarsområde, ingå branschöverenskommelser och genomföra insatser på standardiseringsområdet. Konsumentverket är i dag kontaktmyndighet inom EU för samarbete i konsumentrelaterade frågor som rör informationssamhällets tjänster enligt lag (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen) och utövar tillsyn enligt samma lag.³ Konsumentombudsmannafunktionen, som är en del av Konsumentverkets organisation,⁴ bevakar marknaden och företräder konsumenternas intressen i domstol. Om en näringsidkare vid sin marknadsföring bryter mot god marknadsföringssed eller om marknadsföringen anses otillbörlig på annat sätt, kan Konsumentombudsmannen väcka talan vid Patent- och marknadsdomstolen och yrka förbud mot att marknadsföringen fortsätter.

I relation till DSA:s skyldigheter kan särskilt betonas Konsumentverkets ansvar för konsumentskydd inklusive granskning av företags marknadsföring och avtalsvillkor, samt för viss marknadskontroll.

³ 1 och 3 §§ förordning (2009:607) med instruktion för Konsumentverket.

⁴ Generaldirektören är enligt 10 § i instruktionen myndighetschef och Konsumentombudsman.

4.2.4 Marknadskontrollmyndigheter

Myndigheter får uppdrag inom marknadskontroll via sektorslagstiftning, exempelvis i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011. De marknadskontrollmyndigheter som finns i Sverige är Konsumentverket, Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Folkhälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Kemikalieinspektionen, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, PTS, Statens energimyndighet, Strålsäkerhetsmyndigheten, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll och Transportstyrelsen.

Marknadskontrollmyndigheterna är relevanta för DSA:s skyldigheter i fråga om identifiering av olagliga produkter.

4.2.5 Myndigheten för press, radio och tv

Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) ska enligt sin instruktion⁵ verka för yttrandefrihet inom sitt verksamhetsområde och främja möjligheterna till mångfald och tillgänglighet inom press, radio och tv. MPRT ansvarar för frågor om registrering, tillstånd, avgifter och tillsyn när det gäller radio, tv och videodelningsplattformar, i de fall uppgifterna inte ligger på regeringen eller någon annan myndighet. Myndigheten beslutar också i frågor om utgivningsbevis och press- och mediestöd.

MPRT har uppgifter enligt bland annat lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden samt radio- och tv-lagen (2010:696). MPRT utövar enligt radio- och tv-lagen bland annat tillsyn vad avser leverantörer av videodelningsplattformar och den skyldighet som åligger dessa leverantörer att vidta lämpliga åtgärder för att skydda barn och allmänheten från bland annat brottsligt innehåll.

MPRT är vidare nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 30 i AV-direktivet, i lydelsen enligt direktiv (EU) 2018/1808 (ändrings-

⁵ Förordning med instruktion för Myndigheten för press, radio och tv (2020:879).

direktivet)⁶ och ska delta i den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänsters (ERGA:s) arbete, där tillsynsmyndigheterna på AV-direktivets område samarbetar för ett enhetligt genomförande av AV-direktivet och bidrar med teknisk sakkunskap till kommissionen. Myndigheten ska även medverka till informationsutbyte med andra behöriga tillsynsmyndigheter i enlighet med artikel 30a i AV-direktivet, i lydelsen enligt ändringsdirektivet.

Inom MPRT finns ett särskilt beslutsorgan som benämns granskningsnämnden för radio och tv (granskningsnämnden). Granskningsnämnden övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts eller tillhandahållits i radio eller tv står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Granskningsnämnden har bland annat tillsyn över att bestämmelserna om produktplacering sponsring och reklam följs. Nämnden har även tillsyn över att leverantörer av medietjänster följer bestämmelserna om skydd av barn i radio- och tv-lagen. Granskningsnämnden har vidare tillsyn över att leverantörer av videodelningsplattformar följer bestämmelserna om produktplacering och sponsring samt vissa bestämmelser om reklam i radio- och tv-lagen.

I förhållande till DSA:s bestämmelser är MPRT:s ansvar för frågor om yttrandefrihet och möjligheter till mångfald inom press, radio och tv särskilt relevant. Det är även MPRT:s och granskningsnämndens tillsynsansvar avseende regler om bland annat annonsering och skydd av barn, särskilt vad avser videodelningsplattformar.

4.2.6 Polismyndigheten

Polismyndighetens huvudsakliga uppgifter och ansvar regleras i polislagen (1984:387). Myndighetens uppgifter och ansvar anges också i polisförordningen (2014:1104) och i andra författningar.⁷ Myndigheten ska bland annat utreda och beivra brott som hör under allmänt åtal.⁸

DSA innehåller bestämmelser som på olika sätt avser att motverka olagligt innehåll eller olaglig verksamhet som förekommer på

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster, mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden.

⁷ 1 § förordning (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten.

⁸ 2 § punkt 3 polislagen (1984:387).

förmedlingstjänsterna. Eftersom utredning av frågor om olagligt innehåll och olaglig verksamhet i vissa fall omfattas av Polismyndighetens ansvarsområde, bör myndigheten beaktas vid övervägandena om vilken eller vilka myndigheter som kan komma i fråga som behöriga myndigheter enligt DSA.

4.2.7 Post- och telestyrelsen

PTS är förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation. PTS är även beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Myndigheten ska verka för att målen inom politiken för informationssamhället uppnås. Myndigheten ska, inom ramen för sina uppgifter enligt lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK), verka för att de mål som anges i lagen uppnås.⁹ Av PTS instruktion framgår även att myndigheten ska delta i nationellt och internationellt standardiseringsarbete.¹⁰ Som nämns i avsnitt 4.2.4 är PTS en marknadskontrollmyndighet.

Myndigheten utövar tillsyn över ett flertal lagar, EU-förordningar och egna regleringsbeslut på följande områden: post, den svenska toppdomänen.se, konkurrens, integritet, radiostörningar, driftstörningar och avbrott, säkerhetsskydd, samhällsviktiga tjänster inom sektorn digital infrastruktur samt för digitala tjänster och marknadskontroll av radioutrustning.¹¹

Myndigheten har, inom ramen för sina uppgifter enligt LEK, omfattande kontakter med leverantörer av förmedlingstjänster som benämns enbart vidarebefordran enligt DSA.

Av relevans för DSA är även PTS omfattande och mångåriga erfarenhet av internationella samarbeten och internationell samordning, inte minst inom ramen för Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation, där även kommissionen deltar. Se vidare under 6.2.2.

⁹ 1 § förordning (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen.

¹⁰ 7 § p. 3.

¹¹ <https://pts.se/sv/bransch/regler/tillsyn/>, 2022-12-27.

4.2.8 Statens medieråd

Statens medieråd ska bland annat verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Myndigheten ska följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediesituation.¹²

DSA innehåller bestämmelser om skydd för minderåriga online, vilket har vissa beröringspunkter med myndighetens uppdrag.

Regeringskansliet uppdrog i mars 2022 åt en utredare att utreda konsekvenserna av ett inordnande av uppgifterna vid Statens medieråd i Myndigheten för press, radio och tv. Enligt utredarens förslag ska en ny instruktion för den sammanslagna myndigheten träda i kraft den 1 januari 2024.¹³

4.3 Andra medlemsstaters val av behörig myndighet och samordnare för digitala tjänster

Som ett led i utredningsarbetet har utredningen på informell väg fått upplysningar från andra medlemsstater om deras preliminära överväganden i fråga om valet av behörig myndighet och samordnare för digitala tjänster. Det har skett genom deltagande i möten i större och mindre grupper av medlemsstater, vissa möten under ledning av kommissionen.

Enligt dessa uppgifter arbetar samtliga medlemsstater aktivt med att bereda valet av behöriga myndigheter och samordnare för digitala tjänster. Vissa medlemsstater har inte uppgett något alls om sina överväganden medan andra har nämnt en eller flera myndigheter som lämpliga för roller som samordnare eller behörig myndighet. Eftersom medlemsstaterna inte har tagit slutlig ställning i frågorna finns det i skrivande stund inte några offentliga uppgifter att tillgå.

De nationella myndighetsstrukturerna skiljer sig åt inom EU. I vissa medlemsstater finns det en myndighet för varje sakområde, i andra medlemsstater har myndigheterna kombinerade kompetensområden; exempelvis kan en myndighet ha ansvar för såväl media och elektronisk kommunikation som konsumentskydd. Olika varianter av sådana kombinationer förekommer i medlemsstaterna.

¹² 1 § förordning (2010:1923) med instruktion för Statens medieråd.

¹³ Ds 2022:17 – Inordnande av Statens medieråd i Myndigheten för press, radio och tv.

De myndigheter som av medlemsstater nämnts mest frekvent som lämpade för tillsyns- eller samordningsansvar enligt DSA är regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation respektive media, konsumentskyddsmyndigheter och integritetsskyddsmyndigheter. I ett fåtal fall nämns konkurrensmyndigheter. De tre första överensstämmer med de myndigheter som nämns i skäl 109 i DSA.

4.4 Bedömning om behov av flera behöriga myndigheter

Utredningens bedömning: Flera myndigheter som redan är en del av den svenska myndighetsorganisationen bör utses som behöriga myndigheter enligt DSA.

Utredningen konstaterar att det inte finns någon svensk myndighet som i dag har ansvar för alla sakområden som DSA aktualiserar. Det finns dock flera myndigheter som har uppdrag inom relevanta sakområden. För att befintliga kunskaper inom de olika relevanta myndigheterna ska komma till nytta bör en modell med flera behöriga myndigheter föreslås. Vilka dessa myndigheter är behandlas i avsnitt 5.

5 Behöriga myndigheter

5.1 Särskilt om behöriga myndigheter enligt DSA

5.1.1 Uppgifter

Behöriga myndigheters huvuduppgift är att utöva tillsyn och kontrollera efterlevnaden av förordningen hos leverantörer av förmedlingstjänster i den egna medlemsstaten i enlighet med artiklarna 9–32.

Behöriga myndigheter kan även, när så är lämpligt, komma att involveras av sin samordnare i undersökningar eller lämna information i utredningar i andra medlemsstater enligt artikel 57. De behöriga myndigheterna ska på förfrågan bistå kommissionen genom att ställa sin sakkunskap och kapacitet till förfogande (artikel 64), vid undersökningar (artikel 66), då information begärs (artikel 67), vid inspektion på plats (artikel 69) samt vid övervakning av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer (artikel 72). Artiklarna 34–42 innehåller skyldigheter som endast gäller för mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Tillsynsansvaret för dessa artiklar vilar på kommissionen, men behöriga myndigheter kan behöva bistå kommissionen på olika sätt. Kommissionen har tillsynsansvar över artiklarna 11–32 när det gäller mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer och kan inom ramen för detta begära bistånd från nationella behöriga myndigheter.

Om så föreskrivs i nationell rätt, kan behöriga myndigheter delta i nämnden (artikel 62). Inom ramen för nämndens arbete kan även uppgifter i enlighet med artiklarna 44, 45 och 48 bli aktuella.

5.1.2 Jurisdiktion

Behörighet att utöva tillsyn enligt DSA regleras i artikel 56. Medlemsstaterna ska utöva tillsyn över leverantörer av förmedlingstjänster som har sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller vars rättsliga företrädare är etablerad i den egna medlemsstaten. Om en leverantör varken har sitt verksamhetsställe eller har en rättslig företrädare i unionen, har alla medlemsstater rätt att utöva tillsyn. Medlemsstaterna har behörighet att på egen hand utöva tillsyn över skyldigheterna i artiklarna 9–32.

Tillsyn av mycket stora onlineplattformar och mycket stora online-sökmotorer kan ske både på medlemsstatsnivå och på unionsnivå. Kommissionen är behörig att utöva tillsyn över skyldigheterna i artiklarna 11–32 mot nämnda aktörer. Om kommissionen inte har inlett förfaranden för samma överträdelse, ska den medlemsstat där etableringsstället för leverantören finns ha befogenhet att utöva tillsyn enligt alla andra skyldigheter än dem som anges i artiklarna 11–32. Kommissionen har däremot exklusiv rätt att utöva tillsyn över skyldigheterna i artiklarna 34–42 med avseende på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Som närmare berörs senare i detta avsnitt kan kommissionen i samband med sin tillsyn begära sakkunskap och resurser av medlemsstater.

5.2 Ansvarsområden för behöriga myndigheter

5.2.1 Principiella utgångspunkter för ansvarsfördelningen

Många skyldigheter i DSA har anknytning till eller klara beröringspunkter med vissa svenska myndigheters nuvarande ansvarsområden. Andra skyldigheter som är av mer organisatorisk eller informationsrelaterad art, liksom skyldigheter att motverka brott och missbruk, har inte samma tydliga anknytning till någon befintlig myndighets ansvarsområde. Vid övervägande av vilka myndigheter som bör vara behöriga inom varje kategori anser utredningen att flera olika faktorer bör beaktas.

Skyldigheter som åtminstone till viss del relaterar till befintliga myndigheters uppdrag bör i första hand fördelas till dessa myndigheter. Utredningen utgår därför från respektive myndighets nuvarande uppdrag och föreslår att myndigheten får tillsynsansvar för både skyldigheter som kräver viss materiell sakkunskap, till exempel artikel 26.1

och skyldigheter som är av mer administrativ art, men som har samband med en myndighets generella ansvarsområde, till exempel artikel 30. Dessa skyldigheter listas i avsnitt 5.2.2.

Andra skyldigheter som åligger leverantörer av förmedlingstjänster hör inte tydligt till ett visst rättsområde. Sådana bestämmelser kan ange hur leverantörer av förmedlingstjänster ska organisera sig (exempelvis att de ska ha en kontaktpunkt). De kan även innebära att leverantörerna ska offentliggöra viss information, så att tjänstemottagare och myndigheter får information om hur förmedlingstjänstleverantören agerar i fråga om exempelvis innehållsmoderering. Slutligen finns skyldigheter att motverka brott och missbruk, exempelvis att leverantörer av förmedlingstjänster ska anmäla misstanke om vissa brott. När en myndighet ska föreslås som behörig att utöva tillsyn över organisatoriska skyldigheter, informationsskyldigheter och skyldigheter att motverka brott och missbruk som inte har samma nära samband med sådana materiella rättsområden som konsumentskydd eller fri åsiktsbildning, som redan ligger inom någon myndighets ansvarsområde, finns i stället skäl att rikta blicken mot en myndighet som har särskild kunskap om den digitala kommunikation som utgör basen för förmedlingstjänsterna. Det gör utredningen i avsnitt 5.2.3.

Artikel 49 i DSA ger stort utrymme för medlemsstaterna att själva välja hur fördelningen av uppgifter ska göras. Det går att fördela tillsynsansvar för skyldigheter på så sätt att vissa myndigheter ansvarar endast för frågor som ligger klart inom gränserna för deras hittillsvarande ansvarsområden och att alla övriga frågor fördelas på samordnaren för digitala tjänster. Utredningen anser att det ger fler samordningsvinster och framstår som mer ändamålsenligt att en myndighet som har särskilda kunskaper på ett visst område får utvidga sitt ansvarsområde i någon mån för att även hantera närliggande frågor, än att samordnaren får ansvar för en mängd skiftande uppgifter utan inbördes samband i sak.

Nedan diskuteras först de faktorer som enligt utredningens åsikt är av vikt vid tillsyn av skyldigheter som relaterar till specifika rättsområden och vilka myndigheter som bör föreslås för tillsyn över dessa. Sedan diskuteras de faktorer som kan vara av vikt vid tillsyn av organisatoriska och informationsrelaterade skyldigheter samt skyldigheter att motverka brott och missbruk. En behörig myndighet föreslås för tillsyn av dessa.

5.2.2 Överväganden rörande skyldigheter knutna till vissa rättsområden eller myndighetsuppdrag

Utredningens förslag:

Konsumentverket utses till behörig myndighet för tillsyn och efterlevnadskontroll av följande bestämmelser: artikel 25 när det gäller förbud mot utformning, organisation och drift av onlinegränssnitt på sätt som vilseleder eller manipulerar konsumenter eller på sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar konsumenters förmåga att fatta fria och välgrundade beslut,

- artiklarna 26.1 och 26.3 när det gäller annonser med kommersiellt syfte som riktar sig huvudsakligen till konsumenter,
- artikel 27 när det gäller rekommendationssystem som främst riktar sig till konsumenter,
- artikel 28.2 när det gäller annonser med kommersiellt syfte samt artiklarna 30–32.

Konsumentverket ska besvara frågor och hantera ärenden som direkt eller via samordnaren för digitala tjänster inkommer från Europeiska kommissionen enligt artiklarna 9–42 och den Europeiska nämnden för digitala tjänster enligt artiklarna 44, 45 och 48. Konsumentverkets ansvarsområden därvid ska överensstämma med den generella ansvarsfördelningen för nationell tillsyn och efterlevnadskontroll i artiklarna 11–32 och myndighetens sakområden i övrigt såsom de uttrycks i denna förordning. Verket ska bistå Europeiska kommissionen på begäran enligt artiklarna 64, 66, 67, 69 och 72.

Myndigheten för press, radio och tv utses till behörig myndighet för tillsyn och efterlevnadskontroll av följande bestämmelser:

- artikel 14, artikel 26.2, artikel 28.1, artikel 25 när det gäller förbud mot utformning, organisation och drift av onlinegränssnitt på sätt som vilseleder eller manipulerar andra tjänstemottagare än konsumenter eller på sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar sådana tjänstemottagares förmåga att fatta fria och välgrundade beslut,

- artiklarna 26.1 och 26.3 när det gäller dels annonser som saknar kommersiellt syfte, dels annonser som, oavsett syfte, inte riktar sig huvudsakligen till konsumenter,
- artikel 27 när det gäller rekommendationssystem som främst riktar sig till andra än konsumenter och artikel 28.2 när det gäller annonser som saknar kommersiellt syfte.

Myndigheten för press, radio och tv ska besvara frågor och hantera ärenden som direkt eller via samordnaren för digitala tjänster inkommer från Europeiska kommissionen enligt artiklarna 11–42 och den europeiska nämnden för digitala tjänster enligt artiklarna 44, 45 och 48. Myndighetens ansvarsområden därvid ska överensstämma med den generella ansvarsfördelningen för nationell tillsyn och efterlevnadskontroll i artiklarna 9–32 och myndighetens sakområden i övrigt såsom de uttrycks i denna förordning. Myndigheten ska bistå Europeiska kommissionen på begäran enligt artiklarna 64, 66, 67, 69 och 72.

Om det visar sig att behovet av stöd från *Integritetsskyddsmyndigheten* vid tillsyn och efterlevnadskontroll av artiklarna 26.3 och 28.2 är särskilt vanligt förekommande eller av särskilt stor vikt för den behöriga myndigheten bör det övervägas att föra in ett särskilt uppdrag i Integritetsskyddsmyndighetens instruktion om detta.

Utgångspunkter för bedömningen

De materiella skyldigheter som finns i DSA rör främst områdena konsumentskydd, produktsäkerhet, marknadsföring samt yttrandefrihet och andra grundläggande rättigheter. Utredningen anser det vara viktigt och värdefullt att ta vara på myndigheternas kunskaper och kompetens inom deras sakområden såsom de beskrivs i avsnitt 4. I den mån tillsyn av en viss skyldighet inte faller inom någon myndighets nuvarande sakområde övervägt vilken myndighet som har mest närliggande uppgifter i dag eller vars nuvarande ansvarsområde åtminstone till någon del har samband med skyldigheten. Finns det särskilda skäl att *inte* fördela tillsynsansvaret för en viss skyldighet på myndigheten med de mest närliggande uppgifterna har utredningen i stället valt en myndighet där det kan uppstå

någon form av samordningsfördelar med anledning av nytt tillsynsansvar.

Det kan vara resurskrävande för en myndighet att börja utöva tillsyn med tillämpning av en ny rättsakt. Kunskap behöver byggas upp hos handläggare, processförare och beslutsfattare. Därtill behöver interna rutiner upprättas. För effektivitetens skull har utredningen därför, så långt som möjligt, försökt att fördela tillsynsansvar över skyldigheter i DSA mellan ett fåtal behöriga myndigheter. Det kommer sannolikt att uppstå frågor om gränsdragning mellan tillsynsmyndigheternas respektive ansvarsområde. Tillsynen kan komma att behöva samordnas, för att gränsdragningsproblem ska lösas och för att säkerställa en enhetlig rättstillämpning. Samordnaren för digitala tjänster har ett samordnande ansvar om tillsynen i ett särskilt fall kommer att beröra flera myndigheters verksamhet. Därutöver kan en behörig myndighet, som har behov av en annan myndighets sakkunskap, kontakta den sakkunniga myndigheten och begära samverkan. Se vidare om samverkan i avsnitt 7.

Huvudsaklig fördelning

Konsumentverket

Konsumentverkets generella ansvarsområden av betydelse för DSA är myndighetens uppgift att utöva tillsyn, inklusive marknadskontroll, enligt de konsumentskyddande regler som ligger inom myndighetens ansvarsområde som gäller för marknadsföring, avtalsvillkor i konsumentförhållanden samt produkters säkerhet.

När det gäller tillsyn över annonser aktualiseras bland annat frågor om så kallad profilering. Profilering är en automatisk behandling av personuppgifter som används för att bedöma en individs personliga egenskaper. Profilering kan användas till exempel vid marknadsföring och annan annonsering för att analysera en persons preferenser, intressen och beteende och därmed skapa bättre förutsättningar för genomslag. I Konsumentverkets arbete med tillsyn över marknadsföring som bygger på profilering av konsumenter, inklusive minderåriga, har verket utvecklat metoder och verktyg som kan vara användbara i arbetet med att identifiera vilken målgrupp en viss annons riktar sig mot eller vilka konsumenter som faktiskt tar del av en viss annons.

Verkets ansvar för tillsyn enligt konsumentskyddande regelverk omfattar endast kommersiella sammanhang där marknadsföringen riktar sig huvudsakligen mot konsumenter. Det skulle kunna ge påtagliga effektivitetsvinster att förlägga alla frågor om marknadsföring hos Konsumentverket. Verket har dock inte ansvar för tillsyn av marknadsföring som riktar sig mot andra än konsumenter, till exempel näringsidkare. Utredningen anser därför att det finns skäl att avgränsa Konsumentverkets ansvarsområde enligt DSA till just skydd för konsumenter och att inte utvidga verkets tillsynsansvar till andra gruppers intressen när dessa är målgrupp för annonser med kommersiellt syfte. Utredningen ser också att det finns en annan myndighet, MPRT, som enligt resonemanget i nästa avsnitt kan utöka sitt uppdrag till att även ansvara för tillsyn avseende annonser med kommersiellt syfte riktade mot andra än konsumenter.

Vid en sammantagen bedömning föreslår utredningen därför att Konsumentverket även i fråga om DSA i huvudsak får tillsynsansvar för skyldigheter som direkt eller indirekt rör konsumentskydd, inbegripet annonser med kommersiellt syfte riktade mot konsumenter och produktsäkerhet.

Vissa av de skyldigheter som DSA ålägger leverantörer av förmedlingstjänster kan stärka rättigheter eller ge andra fördelar för både konsumenter och tredje part som inte är konsument, till exempel konkurrerande företag eller immaterialrättsinnehavare. I den mån konsumenter som grupp utgör det primära skyddsintresset för föreskrivna skyldigheter, anser utredningen att Konsumentverket bör få tillsynsansvar för dessa skyldigheter. Verket bör alltså ansvara för bestämmelser som i första hand rör konsumenter på så sätt att konsumentskyddet är ett bakomliggande skäl för regleringen, även om den rent lagtekniskt inte utformats så att konsumenter tillerkänns en rättighet.

Ansvaret bör omfatta alla sorters skyldigheter inom dessa utpekade sakområden, även om det inte behövs specialistkunskaper inom områdena för att kunna utöva tillsyn. Syftet är att hålla samman myndighetens ansvarsområde och undvika att skapa en splittrad struktur.

Myndigheten för press, radio och tv

MPRT har ett särskilt ansvar att verka för yttrandefrihet och främja mediernas mångfald. MPRT och granskningsnämnden (se avsnitt 4.2.5) har dessutom redan ett tillsynsansvar vad avser regler om bland annat annonsering och skydd av barn. Granskningsnämnden utövar vidare i dag tillsyn över bestämmelser enligt radio- och tv-lagen som rör så kallade åsiktsannonser, det vill säga meddelanden som sänds på uppdrag av någon annan och som syftar till att vinna stöd för politiska eller religiösa åsikter eller åsikter i intressefrågor på arbetsmarknaden.

Utredningen har ovan gjort bedömningen att Konsumentverkets uppdrag inte bör ändras till att avse tillsyn rörande skyldigheter som inte primärt syftar till att tillgodose ett konsumentskyddsintresse. Vad avser annonsering är det därför inte bara icke-kommersiella annonser såsom åsiktsannonsering utan även kommersiella annonser riktade mot andra än konsumenter, till exempel näringsidkare, som kommer att falla utanför Konsumentverkets uppdrag. MPRT granskar redan i dag åsiktsannonser riktade mot användare som kan vara näringsidkare. Mot den bakgrunden föreslår utredningen att MPRT får i uppdrag att utöva tillsyn över tjänsteleverantörers skyldigheter avseende både annonser utan kommersiellt syfte och annonser med kommersiellt syfte riktade mot annan än konsument. Förutom när det gäller annonser uppkommer motsvarande fråga om uppdelningen i tillsynsansvar mellan skydd av konsumenter och skydd av andra tjänstemottagare beträffanderegleringen av rekommendationssystem och så kallade mörka mönster.

I likhet med vad som sägs om Konsumentverket ovan bör MPRT:s tillsynsansvar omfatta alla sorters skyldigheter inom dessa utpekade sakområden, även om det inte behövs specialistkunskaper inom områdena för att kunna utöva tillsyn.

Integritetsskyddsmyndigheten

IMY utövar tillsyn över dataskyddsförordningen. Myndighetens kunskaper om dataskyddsförordningen är av särskild relevans i förhållande till DSA.

Som framgår av övervägandena i samband med relevanta artiklar om användning av profilering vid annonsering tillgodoses integritetsskyddet genom skyldigheter som avser själva annonseringen, vilket i

första hand berör Konsumentverkets respektive MPRT:s ansvarsområden. IMY föreslås därför inte bli behörig myndighet, men utredningen vill betona vikten av att IMY:s kompetens tas till vara och att myndigheten samverkar med Konsumentverket och MPRT vid behov.

Marknadskontrollmyndigheterna och Polismyndigheten

Marknadskontrollmyndigheterna (se 4.2.4) och i viss mån Polismyndigheten har kunskap om produkter och tjänster som är olagliga, vilket är relevant för ett flertal skyldigheter. Behöriga myndigheter kan komma att behöva samverka med dem för att föra allmänna resonerang om vissa produkter eller tjänster, men samverkan bedöms inte behöva gå så långt att marknadskontrollmyndigheterna eller Polismyndigheten öppnar egen tillsyn eller utredning. Polismyndigheten kan, i undantagsfall, behöva samverka för att klargöra huruvida visst innehåll är uppenbart olagligt.

Statens medieråd

Statens medieråd kan i form av samverkan bidra med kunskap om skydd för minderåriga. Myndigheten har i dag ingen tillsynsverksamhet. Givet att det finns andra myndigheter som kan utföra de aktuella tillsynsuppgifterna på området anser utredningen inte att Statens medieråd bör vara aktuell som behörig myndighet, men myndighetens kunskap kan komma att behöva tas tillvara inom ramen för samverkan med den behöriga myndigheten MPRT. Som framgår av avsnitt 4.2.8 har ett arbete inletts för att inordna Statens medieråd i MPRT.

Kommerskollegium

Kommerskollegium har stor kunskap om den inre marknaden. De uppgifter som en behörig myndighet ska utföra enligt DSA rör tillsyn. Kommerskollegiums främsta uppgift är att på olika sätt förbättra möjligheterna för företag till internationell handel. Myndigheten arbetar inte med tillsyn av företag på det sätt som fordras under DSA. Utred-

ningen bedömer att det finns andra myndigheter som kan utföra de aktuella tillsynsuppgifterna, vilket innebär att utredningen inte anser att Kommerskollegium bör vara aktuell som behörig myndighet. Se även en hänvisning till Kommerskollegium i avsnitt 6 om samordnare för digitala tjänster.

Detaljerad fördelning av ansvarsområden

Fördelningen av tillsynsansvaret för de materiella skyldigheterna och även vissa andra skyldigheter, som hänger samman med de materiella skyldigheterna eller berör samma rättsområden och därför behandlas tillsammans, följer nedan.

Artikel 14

Artikel 14 innehåller skyldigheter om allmänna villkors utformning, innehåll, tillämpning och tillgängliggörande. Särskilt kan nämnas artikel 14.3 som anger att en förmedlingstjänst som främst eller till övervägande del riktar sig mot minderåriga ska förklara villkoren och eventuella begränsningar i användningen av tjänsten så att minderåriga kan förstå. En annan artikel som bör uppmärksammas är artikel 14.4 som innehåller en skyldighet för leverantörer av förmedlingstjänster att agera aktsamt, objektivt och proportionellt vid tillämpningen och kontrollen av efterlevnaden av de begränsningar av tjänsten som följer av de allmänna villkoren. Leverantören ska då ta vederbörlig hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, inbegripet tjänstemottagarnas grundläggande rättigheter, såsom yttrandefriheten, mediernas frihet och mångfald och andra grundläggande rättigheter och friheter i enlighet med stadgan.

MPRT har sedan tidigare uppgifter rörande skydd av barn, vilket gör att myndigheten redan torde ha viss kompetens som kan vara värdefull vid tillsyn av artikel 14.3. Myndighetens särskilda ansvar att verka för yttrandefrihet och bland annat främja mediernas mångfald gör myndigheten lämpad att utöva tillsyn över artikel 14.4. Eftersom *MPRT* i samband med tillsynen i enlighet med artikel 14.3 och 14.4 granskar de allmänna villkoren är det mest effektivt och ändamålsenligt att myndigheten samtidigt får tillsynsansvar för hela artikel 14 om allmänna villkor.

Artikel 25

Artikel 25 innehåller bestämmelser angående utformning och organisering av onlinegränssnitt, det vill säga programvara inklusive webbplatser och mobilapplikationer. Enligt artikel 25.1 får leverantörer av onlineplattformar inte vilseleda eller manipulera tjänstemottagare eller på annat sätt via sina onlinegränssnitt försämra tjänstemottagarnas förmåga att fatta fria och välgrundade beslut (så kallade mörka mönster eller vilseledande design av användargränssnitt). Förbudet ska inte tillämpas på metoder som omfattas av direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden¹ eller dataskyddsförordningen.

Mörka mönster kan förekomma på olika former av onlineplattformar, inklusive marknadsplatser och sociala medier. De har till syfte att förmå en tjänstemottagare att fatta beslut som inte nödvändigtvis ligger i dennes intresse och som främst gynnar en annan tjänstemottagare, till exempel en säljare av en produkt, eller leverantören av onlineplattformen. Det finns många olika sorters mörka mönster, till exempel exploaterande konstruktionsval, där vissa alternativ presenteras mer framträdande än andra alternativ.² Detta kan i kommersiella situationer exempelvis leda till köp som en tjänstemottagare inte har tänkt att göra eller att det blir orimligt komplicerat för en tjänstemottagare att avsluta ett abonnemang. I icke-kommersiella situationer kan mörka mönster leda till att en tjänstemottagare luras att ge uttryck för en åsikt som inte motsvarar tjänstemottagarens verkliga uppfattning eller att tjänstemottagaren utan avsikt ansluts till en viss (politisk) grupp. Mörka mönster kan även göra att en tjänstemottagare inte kan använda en tjänst om denne vill begränsa mängden personuppgifter den lämnar.

Ansvarsfördelningen bör ta sin utgångspunkt i vem som påverkas av onlinegränssnittet. Konsumentverket utövar i dag tillsyn över situationer där så kallade mörka mönster påverkar en konsument, exempelvis gör det orimligt svårt för en konsument att avsluta en tjänst.

¹ Det pågår diskussioner bland konsumentskyddsmyndigheter om hur undantaget för fall som faller under direktiv 2005/29/EG ska tolkas. Om undantaget ska tolkas brett kommer sannolikt mörka mönster som är aktuella på konsumentområdet inte att träffas av förbudet i artikel 25. Om undantaget däremot ska tolkas snävare kan förbudet i artikel 25 fungera som ett säkerhetsnät där metoder som inte bedöms vara otillbörliga enligt direktiv 2005/29/EG kan fångas upp av förbudet.

² Skäl 67.

Med anledning av detta befintliga tillsynsansvar föreslås att Konsumentverket även inom ramen för DSA utövar sådan tillsyn.

Mörka mönster kan även påverka andra än konsumenter. Så är fallet i kommersiella situationer där tjänstemottagaren är exempelvis en näringsidkare. Som framgått tidigare kan mörka mönster tillämpas även i icke-kommersiella sammanhang.

Konsumentverket föreslås bli behörig myndighet enligt artikel 25 avseende förbud mot utformning, organisation och drift av onlinegränssnitt på sätt som vilseleder eller manipulerar konsumenter eller på sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar konsumenters förmåga att fatta fria och välgrundade beslut.

MPRT föreslås, mot bakgrund av sina föreslagna ansvarsområden i artikel 26.1 nedan om dels annonser utan kommersiellt syfte, dels annonser som oavsett syfte inte vänder sig huvudsakligen till konsumenter, bli behörig myndighet enligt artikel 25 när det gäller förbud mot utformning, organisation och drift av onlinegränssnitt på sätt som vilseleder eller manipulerar andra tjänstemottagare än konsumenter eller på sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar sådana tjänstemottagares förmåga att fatta fria och välgrundade beslut.

Artikel 26

Artikel 26 innehåller bestämmelser om annonsering på onlineplattformar.

Artikel 26.1

I artikel 26.1 regleras identifiering av annonser.

Annonsen kan ha kommersiellt syfte och är då riktade mot huvudsakligen konsumenter eller näringsidkare. De kan även ha icke-kommersiellt syfte (artikel 3 r), till exempel politiska annonser och samhällsinformation, och är då riktade till tjänstemottagare i allmänhet.

Vid fördelning av ansvar mellan de behöriga myndigheterna finner utredningen att en åtskillnad mellan annonser med kommersiellt respektive icke-kommersiellt syfte är ändamålsenlig.

Vid fördelning av ansvarsområden enligt DSA utgår utredningen i detta delbetänkande ifrån att begreppet annons med kommersiellt

syfte ska avse reklam och andra åtgärder i näringsverksamhet som är ägnade att främja avsättningen av och tillgången till produkter, det vill säga varor och tjänster.

Konsumentverket har expertis och erfarenhet av tillsyn över bland annat regler om reklammarkeringar och hur information kan ges till konsumenter på ett klart och tydligt sätt. Utredningen anser därför att verket är bäst lämpat att ansvara för tillsyn avseende annonser som har ett kommersiellt syfte och som vänder sig huvudsakligen till konsumenter. Häri inbegrips även annonser på sociala medieplattformar, exempelvis då influerare förespråkar varor och får någon form av betalning för detta.

Artikel 26.1 omfattar även annonser med kommersiellt syfte som riktar sig mot andra än konsumenter, till exempel näringsidkare. Konsumentverket har närliggande kompetens och skulle kunna utföra uppdraget. Med hänsyn tagen till Konsumentverkets specifikt konsumentskyddande uppdrag föreslår utredningen dock att verket inte ges i uppdrag att utöva tillsyn över annonser med kommersiellt syfte som riktar sig huvudsakligen mot andra än konsumenter. I stället bör en annan myndighet utöva sådan tillsyn. Härvid överväger utredningen om den myndighet som får i uppdrag att utöva tillsyn över annonser med icke-kommersiellt syfte även kan vara lämplig att utöva tillsyn över annonser med kommersiellt syfte som riktar sig huvudsakligen mot annan än konsument. Utredningen behandlar därför först frågan om icke-kommersiella annonser och återkommer sedan till frågan om kommersiella annonser som riktar sig till bland andra näringsidkare.

Annonser utan kommersiellt syfte kan inbegripa bland annat politisk reklam. Annonserna riktar sig till tjänstemottagare, oavsett vilka dessa är. Uppdelning görs alltså inte mellan tjänstemottagare som är konsumenter och sådana som inte är det, eftersom annonserna inte visas i kommersiellt syfte och tjänstemottagarna därmed inte har kommersiella roller.

MPRT och granskningsnämnden har redan i dag ett tillsynsansvar enligt radio- och tv-lagen när det gäller regler om annonsering, inklusive tillsyn av krav på annonssignatur i radio och tv som tydligt skiljer annonserna från det övriga innehållet. Granskningsnämnden utövar i dag tillsyn över bestämmelser som rör politisk reklam i radio- och tv-lagen. Den prövar om innehållet i radio- och tv-sändningar följer de regler som finns i sändningstillstånden och radio- och tv-

lagen. Inom ramen för sin tillsyn ska Granskningsnämnden granska att annonser som inte är reklam (sådana som enligt utredningens uppdelning utgör annonser utan kommersiellt syfte) identifieras och att det framgår i vems intresse en sändning eller tillhandahållande i radio och tv sker. I public service får så kallade åsiktsannonser (bland annat det som kan kallas politisk reklam) inte förekomma. På unionsnivå förhandlas för närvarande ett förslag till förordning om transparens och inriktning för politisk reklam.³ Artikel 7.1 i kommissionens förslag till förordning påminner i stort om artikel 26.1 i DSA. I skäl 58 i förslaget nämns medlemmarna i ERGA som möjliga tillsynsmyndigheter. ERGA nämns även i bland annat skäl 60. I artikel 15 nämns DSA och det konstateras att de behöriga myndigheter som utsetts enligt DSA också kan vara en av de behöriga myndigheter som utses för att utöva tillsyn över artiklarna 5–11 och 14 i förordningen om politisk reklam. Hänvisningen till medlemmarna i ERGA innebär alltså att MPRT kan komma att få tillsynsansvar i enlighet med den kommande förordningen om politisk reklam. Om MPRT utses som tillsynsmyndighet för förordningen om politisk reklam och dessutom behörig myndighet för DSA med tillsynsansvar enligt artikel 26.1 för annonser med icke-kommersiellt syfte (inbegripet bland annat politisk reklam), skulle samordningsvinster kunna uppnås.

I enlighet med vad som tidigare nämnts om att Konsumentverkets ansvar bör begränsas till annonser med kommersiellt syfte som riktar sig mot konsumenter bör det här övervägas om MPRT är lämplig att utöva tillsyn enligt artikel 26.1 även över annonser med kommersiellt syfte som riktar sig huvudsakligen mot andra än konsumenter, till exempel näringsidkare. Mot bakgrund av att MPRT föreslås få tillsynsuppdrag rörande artikel 26.1 när det gäller annonser med icke-kommersiellt syfte, oavsett vilken målgruppen är för annonserna, bedömer utredningen att myndighetens uppdrag kan utvidgas till att även utöva tillsyn över annonser med kommersiellt syfte som riktar sig huvudsakligen till andra än konsumenter.

Sammanfattningsvis föreslås *Konsumentverket* bli behörig myndighet för artikel 26.1 för annonser med kommersiellt syfte som vänder sig huvudsakligen till konsumenter. *MPRT* föreslås bli behörig myn-

³ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam (COM/2021/731 final).

dighet för dels annonser utan kommersiellt syfte, dels annonser som, oavsett syfte, huvudsakligen vänder sig till andra än konsumenter.

Artikel 26.2

Artikel 26.2 innehåller krav på leverantörerna att erbjuda tjänstemottagarna en funktion för att dessa ska kunna anmäla om det innehåll de tillhandahåller utgör eller innehåller kommersiella meddelanden.

DSA kompletterar i det här fallet tillämpningen av AV-direktivet, i lydelsen enligt ändringsdirektivet, som föreskriver åtgärder för att göra det möjligt för användare att uppge audiovisuella kommersiella meddelanden i användargenererade videor på videodelningsplattformar (skäl 68 i DSA). MPRT har redan i dag i uppgift att i enlighet med AV-direktivet och radio- och tv-lagen se till att leverantörer av videodelningsplattformar vidtar lämpliga åtgärder för att skydda barn och allmänheten från vissa typer av innehåll, exempelvis genom att ha en funktion genom vilken användare kan uppge om videor innehåller audiovisuella kommersiella meddelanden. Tillsyn över samma funktioner kan komma att ske enligt både AV-direktivet och DSA. Det är därför lämpligt att *MPRT* blir behörig myndighet även för artikel 26.2 i DSA.

Artikel 26.3

I artikel 26.3 återfinns ett förbud mot att presentera annonser som bygger på profilering med användning av känsliga personuppgifter. Bestämmelsens syfte är att skydda tjänstemottagarna från personanpassade annonser som bygger på känsliga personuppgifter.

Hänvisningen till känsliga personuppgifter väcker frågan om IMY skulle vara den mest lämpliga myndigheten för tillsyn av bestämmelsen. Det är dock inte profileringen i sig som är förbjuden enligt DSA. Förbudet avser användning av profilering i samband med presentation av annonser. Konsumentverket och MPRT föreslås, som tidigare nämnts, bli behöriga myndigheter för olika kategorier av annonser i artikel 26.1. Konsumentverket föreslås där bli behörig myndighet för annonser med kommersiellt syfte som riktar sig huvudsakligen till konsumenter och MPRT för övriga annonser. Om ansvarsfördel-

ningen som föreslås för artikel 26.3 följer samma mönster som enligt 26.1 finns möjlighet till samordningsvinster.

Konsumentverket bör därför bli behörig myndighet för artikel 26.3 för annonser med kommersiellt syfte som vänder sig huvudsakligen till konsumenterna. *MPRT* föreslås bli behörig myndighet för artikel 26.3 avseende dels annonser utan kommersiellt syfte, dels annonser som oavsett syfte huvudsakligen vänder sig till andra än konsumenterna.

Myndigheterna kan dock komma att behöva stöd i form av samverkan från *IMY*, eftersom vissa materiella bedömningar rörande personuppgifternas art behöver göras. Om det visar sig att behovet av stöd från *IMY* är särskilt vanligt förekommande eller av särskilt stor vikt för den behöriga myndigheten bör det övervägas att föra in ett särskilt uppdrag i *IMY*:s instruktion om detta.

Artikel 27

Artikel 27 innehåller krav på transparens i rekommendationssystem. Den innehåller en skyldighet för leverantörer av onlineplattformar som använder rekommendationssystem att i sina allmänna villkor ange de huvudparametrar som används i deras rekommendationssystem, det vill säga en förklaring till varför en tjänstemottagare blir föreslagen vissa varor, visst innehåll från andra tjänstemottagare, vissa videofilmer från andra tjänstemottagare och så vidare. Finns det flera alternativ för huvudparametrar i rekommendationssystem tillgängliga, ska leverantörerna av onlineplattformar också tillhandahålla en lättillgänglig funktion som gör det möjligt för tjänstemottagare att ändra alternativen.

Med hänsyn till att *Konsumentverket* är en förvaltningsmyndighet för konsumentfrågor och redan i dag har visst tillsynsansvar avseende vilken information näringsidkare ska lämna konsumenterna om de kriterier som ligger till grund för rankning av produkter vid sökningar online, föreslås *Konsumentverket* bli behörig myndighet avseende artikel 27 i fråga om rekommendationssystem som främst riktar sig till konsumenterna.

Mot bakgrund av sina föreslagna ansvarsområden i artikel 26.1 föreslås *MPRT* bli behörig myndighet avseende artikel 27 i fråga om rekommendationssystem som främst riktar sig till andra än konsumenterna.

Artikel 28

Denna artikel rör skydd av minderåriga online. Den består av dels en mer generell bestämmelse om säkerhet för barn som använder online-plattformar, dels ett förbud mot att använda sig av profilering vid presentation av annonser för barn.

Artikel 28.1

Bestämmelsen innehåller en skyldighet för leverantörer av online-plattformar som är tillgängliga för minderåriga att se till att tjänsterna har en hög nivå av integritet, säkerhet och trygghet för minderåriga.

MPRT har sedan tidigare uppgifter rörande skydd av barn, vilket gör att myndigheten är lämplig som behörig myndighet för artikel 28.1. Myndigheten har bland annat i uppgift att, i enlighet med AV-direktivet, i lydelsen enligt ändringsdirektivet, se till att leverantörer av videodelningsplattformar inom svensk jurisdiktion vidtar lämpliga åtgärder för att skydda minderåriga från program, användargenererade videor och audiovisuella kommersiella meddelanden som kan skada deras fysiska, mentala eller moraliska utveckling.⁴

Statens medieråd ska verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Som framgår av avsnitt 4.2.8 har ett arbete inletts för att inordna Statens medieråd i *MPRT*. Skulle detta inte slutföras kan *MPRT* ändå utföra uppdraget och vid behov samverka med Statens medieråd.

Utredningen föreslår mot denna bakgrund att *MPRT* blir behörig myndighet för tillsyn av artikel 28.1.

Artikel 28.2

Bestämmelsen innebär att leverantörer av onlineplattformar inte får presentera annonser som bygger på profilering vid annonsering till minderåriga. Syftet är att skydda barn mot personanpassade annonser. I likhet med resonemanget som fördes rörande artikel 26.3 är det inte profileringen i sig som förbjuds enligt *DSA*, utan användningen av profilering i samband med marknadsföring.

⁴ Jämför 9 a kapitlet 1 § radio- och tv-lagen.

Konsumentverket bedriver redan i dag tillsyn över personanpassad marknadsföring riktad till barn, vilket talar för att verket bör föreslås få tillsynsansvar för artikel 28.2 för annonser med kommersiellt syfte som vänder sig till minderåriga. Med hänvisning till fördelningen av ansvaret i artikel 26.1 och 26.3 föreslås *MPRT* bli behörig myndighet för artikel 28.2 när det gäller annonser utan kommersiellt syfte, som vänder sig till minderåriga.

Artikel 30

Artikel 30 innehåller bestämmelser om näringsidkares spårbarhet. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare åläggs en skyldighet att säkerställa att näringsidkare endast kan använda plattformen, för att till exempel sälja produkter, om leverantören först har erhållit vissa uppgifter om näringsidkaren (s.k. *Know your business customer principle*). Uppgifterna är namn, kontaktuppgifter, identitetshandling, kontouppgifter, identifieringsuppgifter i handelsregister eller liknande och en självcertifiering där näringsidkaren förbinder sig att endast erbjuda produkter eller tjänster som överensstämmer med tillämpliga regler i unionsrätten. Några av uppgifterna ska publiceras på onlineplattformens onlinegränssnitt, andra uppgifter ska onlineplattformens leverantören lämna ut till myndigheter och privata parter med legitimt intresse i enlighet med gällande rätt och förelägganden. Artikelns syftar till att bidra till säker, tillförlitlig och öppen online-miljö för konsumenter liksom för andra berörda parter, såsom konkurrerande näringsidkare och innehavare av immateriella rättigheter. Den ska även avhålla näringsidkare från att sälja produkter eller tjänster i strid med tillämpliga regler.⁵

Vid övervägande om vilken myndighet som bör bli behörig kan både form och syfte övervägas. Formen kan ge intrycket av en unionsrättslig reglering av rättsförhållandet (inklusive avtalsförhållandet) mellan två näringsidkare när det gäller vilka villkor som måste uppfyllas för att den näringsidkare som avser att sälja varor eller tjänster ska få tillgång till onlineplattformen. Utredningen konstaterar emellertid att bestämmelsen inte tillerkänner någon av näringsidkarna rättigheter utan ålägger onlineplattformens leverantörerna skyldighet att se

⁵ Skäl 72.

till att näringsidkare inte släpps in om de inte har lämnat de nämnda uppgifterna. Syftet är att tillgodose tredje mans intressen. Utredningen anser att det finns skäl att fokusera på detta syfte, att framför allt konsumenter generellt ska få bättre möjligheter att nå näringsidkarna för att kunna ta tillvara sina rättigheter och att minska risken för försäljning av varor och tjänster i strid med tillämpliga regler.

Bestämmelsen kan, utöver konsumentintressen, skydda även konkurrensen och andra intressen avseende enhetliga spelregler på marknaden, såsom skydd för immateriella rättigheter. Artikelns främsta syfte är dock konsumentskydd, vilket talar för att *Konsumentverket* bör bli behörig myndighet. Att även andra marknadsaktörer än konsumenter kan få vissa fördelar av regleringen i artikel 30 ser utredningen inte som ett skäl att utse någon annan myndighet till behörig myndighet för tillsyn av artikeln.

Artikel 31

Bestämmelsen handlar om inbyggd överensstämmelse. Skyldigheten innebär att leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska möjliggöra för näringsidkare att fullgöra sina skyldigheter (mot konsumenten) i fråga om kontaktinformation, förhandsinformation om produkten eller tjänsten, överensstämmelse (etikettering) och produktsäkerhetsinformation. Om informationen inte är fullständig ska den berörda onlineplattformslieferantören se till att produkterna eller tjänsterna inte erbjuds.⁶ Onlineplattformslieferantörer ska göra rimliga ansträngningar för att genom stickprov i officiella och fritt tillgängliga databaser kontrollera huruvida de erbjudna produkterna eller tjänsterna har identifierats som olagliga.

Inbyggd överensstämmelse, eller på engelska ”compliance by design”, skulle kunna anses falla utanför området konsumentskyddslagstiftning. Utredningen fäster även här främst vikt vid att skyldigheten syftar till att skydda konsumenter. Konsumenter ska lätt kunna få viss nödvändig information och onlinegränssnitten ska därför vara utformade så att informationen kan lämnas. Likaså anser utredningen att skyldigheten att kontrollera om produkter eller tjänster har identi-

⁶ Skäl 74.

fierats som olagliga i officiella databaser, är ett betydelsefullt verktyg i upprätthållandet av produktsäkerhet.

Konsumentverket besitter kunskaper om hur förköpsinformation bör presenteras för konsumenter samt kunskap om viss produktsäkerhetsinformation. Verket ansvarar dock inte för annan produktlagstiftning, som ekodesignlagstiftning och dess energimärkningar och produktblad, eller sådan produktsäkerhetsinformation som faller utanför myndighetens marknadskontrollansvar. Det faller sig trots detta sammantaget mest naturligt att Konsumentverket får tillsynsansvar enligt artikeln och att myndigheten vid behov tar hjälp via samverkan av andra relevanta marknadskontrollmyndigheter, se 4.2.4.

Artikel 32

Bestämmelsen ger konsumenter rätt till viss information. Om en leverantör av en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare får kännedom om att en olaglig produkt eller tjänst har erbjudits av en näringsidkare via plattformen ska onlineplattformslieferantören om möjligt informera de konsumenter som köpt den olagliga produkten eller tjänsten de senaste sex månaderna eller, om kontaktuppgifter till alla konsumenter inte finns, lägga ut informationen på sitt onlinegränssnitt. Konsumenterna ska även få information om näringsidkarens identitet och eventuella möjligheter till rättslig prövning.

Utredningen tolkning av artikeln är *inte* att den behöriga myndigheten har något direkt ansvar för att på förhand se till att olagliga varor, till exempel varor som inte uppfyller produktsäkerhetskraven inom unionen, inte säljs via onlineplattformen. Den betyder snarare att myndigheten ska kontrollera att onlineplattformslieferantören som fått kännedom om att en vara är olaglig har informerat tidigare köpare (som är konsumenter) om olagligheten.

Varor och tjänster kan vara olagliga på många sätt. Exempel som kan ges berör produktsäkerhet (produkter som inte uppfyller produktsäkerhetsregler), immaterialrätt (piratkopierade varor) och straffrätt, men det exakta tillämpningsområdet för artikel 32 kan med tiden komma att klargöras i domstol.

Konsumentverket har ansvar för vissa produktsäkerhetsfrågor och kan därför anses vara väl skickat att hantera frågor om vissa produk-

ter som är olagliga på så sätt att de strider mot unionens produktsäkerhetsregler. Konsumentverket är dock inte ensamt ansvarig myndighet i Sverige på produktsäkerhetsområdet. En statlig myndighet som har tillsyn över efterlevnaden av särskilda bestämmelser om produktsäkerhet i fråga om vissa varor, tjänster eller risker är tillsynsmyndighet även enligt produktsäkerhetslagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen (se 3 § produktsäkerhetsförordningen (2006:469)). Det finns även ett antal marknadskontrollmyndigheter med olika ansvarsområden, se 4.2.4. Dessa kan behöva samverka med den behöriga myndigheten och ge upplysningar om olagliga varor inom deras respektive ansvarsområden.

Produkter och tjänster kan, som nämnts ovan, vara olagliga på så sätt att försäljningen av dem bryter mot immaterialrättsliga regler. Här finns ingen tillsynsmyndighet, men uppsåtliga och grovt oakt samma intrång kan anmälas till Polismyndigheten och medföra straffansvar. Rättighetshavaren kan för egen del föra talan i Patent- och marknadsdomstolen om bland annat förbud vid vite mot fortsatt intrång.

Utöver detta kan produkter och tjänster vara olagliga i olika avseenden från ett straffrättsligt perspektiv, vilket är Polismyndighetens ansvar. Bestämmelsen torde främst kunna få betydelse i sådana sammanhang där det för konsumenten inte är tydligt att det som erbjuds omfattas av kriminalisering. Så kan vara fallet när till exempel självförsvarsprodukter som är klassade som vapen säljs öppet via onlineplattformar.

Denna uppräkningslista är exemplifierande och utredningen vill understryka att produkter och tjänster kan vara olagliga även i andra avseenden än de nu berörda.

Utredningen konstaterar att breda kunskaper kan behövas för att utöva tillsyn över artikel 32. Ingen myndighet har i dag uppdrag inom samtliga områden. Konsumentverket har som nämnts ansvar inom produktsäkerhet och är den myndighet som har det främsta ansvaret för konsumentskyddsfrågor i Sverige. Utredningen anser sammantaget att *Konsumentverket* bör utses till behörig myndighet, men konstaterar samtidigt att verket kan komma att behöva stöd i form av samverkan med andra myndigheter inklusive Polismyndigheten.

Som framgår ovan föreslår utredningen att Konsumentverket utses till behörig myndighet enligt artiklarna 30–32. Utredningen anser

att det samlade ansvaret kan ge goda förutsättningar för enhetlighet i tillämpningen och samordningsvinster för tillsynen.

5.2.3 Överväganden rörande organisatoriska och informationsrelaterade skyldigheter samt skyldigheter att motverka brott och missbruk

Utredningens bedömning: Post- och telestyrelsen är väl lämpad för tillsyn och efterlevnadskontroll avseende artiklarna 9.1, 9.5, 10.1, 10.5, 11–13, 15–18 och 20–24.

Utgångspunkter för bedömningen

Som nämnts tidigare föreskriver DSA vissa skyldigheter som inte är knutna eller angränsar till ett visst sakområde eller en viss myndighets uppdrag. Typiskt sett innehåller dessa skyldigheter krav på hur ett förmedlingsföretag ska organisera sig och rapportera om sin verksamhet, men även skyldigheter att anmäla misstankar om vissa brott och förhindra olagliga beteenden och vissa störande beteenden kan inkluderas i kategorin. Här finns i stället skäl att rikta blicken mot tillsynsobjekten, leverantörer av förmedlingstjänster, och överväga om det finns någon myndighet som i sin övriga verksamhet har särskild kunskap om dem och om den digitala kommunikation som utgör basen för deras verksamhet.

Organisatoriska skyldigheter

Följande skyldigheter rör hur tjänsteleverantörerna ska organisera sig internt och vilka funktioner eller mekanismer som ska finnas.

Artiklarna 11 och 12

Dessa bestämmelser ställer krav på att leverantörer av förmedlingstjänster inrättar kontaktpunkter och offentliggör dessa för myndigheter respektive tjänstemottagare.

Artikel 13

Enligt artikel 13 måste leverantörer av förmedlingstjänster som saknar etableringsställe i unionen men som erbjuder tjänster i unionen utse en rättslig företrädare i en av medlemsstaterna där de erbjuder sina tjänster. De rättsliga företrädarna ska bemyndigas att hantera kontakterna med behöriga myndigheter, kommissionen och nämnden och ska kunna hållas ansvariga vid bristande efterlevnad av skyldigheter enligt DSA.

Artikel 16

Artikel 16 anger att leverantörer av förmedlingstjänster ska införa lättillgängliga och användarvänliga mekanismer för anmälan och åtgärder, så att varje individ eller enhet kan anmäla det den anser utgöra olagligt innehåll. Hur sådana mekanismer ska utformas regleras närmare i artikeln.

Artikel 20

Enligt artikel 20 ska leverantörer av onlineplattformar inrätta ett internt system för hantering av klagomål så att tjänstemottagare kan klaga på en onlineplattformslieferantörs beslut om att begränsa tillgång till eller monetarisering av innehåll och beslut om att stänga ett konto. Sådana beslut kan fattas efter att leverantören mottagit en anmälan eller på leverantörens eget initiativ, med motivering att informationen utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med plattformens allmänna villkor. Tjänstemottagare ska ha tillgång till systemet i minst sex månader efter onlineplattformslieferantörens beslut. Klagomålen ska hanteras snabbt, aktsamt och på ett icke-diskriminerande och icke godtyckligt sätt. Besluten ska fattas under tillsyn av lämpligt kvalificerad personal. Den klagande ska informeras om möjligheter till prövning.

Artikel 22

Artikel 22 uppställer krav på leverantörer av onlineplattformar att vidta åtgärder för att säkerställa att anmälningar som lämnas in av betrodda anmälare ges prioritet.

Informationsrelaterade skyldigheter

Leverantörerna blir genom DSA skyldiga att lämna viss information om sin verksamhet. Viss information ska riktas till en särskild mottagare, annan information ska sammanställas i rapporter.

Artiklarna 9 och 10

Artiklarna 9.1, 9.5, 10.1 och 10.5 innehåller följande bestämmelser. En skyldighet riktas mot en leverantör av förmedlingstjänster som har mottagit ett föreläggande att agera mot olagligt innehåll (artikel 9) eller ett föreläggande om att tillhanda information (artikel 10). Leverantören ska informera den föreläggande myndigheten (eller annan eventuell angiven myndighet) och tjänstemottagaren om varje eventuell verkan som föreläggandet har givits. Rättsliga eller administrativa myndigheter ska skicka föreläggandet till samordnaren. Denne ska skicka vidare en kopia av föreläggandet till alla andra samordnare och infoga en notering i sin verksamhetsrapport enligt artikel 55.

Artikel 15

Artikel 15 innehåller skyldigheter för leverantörer av förmedlingstjänster att redogöra för sin innehållsmoderering. Leverantörerna ska åtminstone årligen offentliggöra rapporter om den innehållsmoderering som de har bedrivit under perioden. Hur utförliga rapporterna ska vara och vilka punkter som ska inkluderas beror på vilken sorts förmedlingstjänst det handlar om. Exempel kan vara verkan av mottagna förelägganden som utfärdats i enlighet med artiklarna 9 och 10, moderering som har gjorts på eget initiativ, inkomna klagomål i enlighet med de allmänna villkoren, anmälningar som inkommit via anmälningsmekanismen, automatiserade metoder för innehållsmoderering och modereringsbeslut som fattats med anledning av klagomål

som inkommit via det interna systemet för klagomål. Undantag finns för mikroföretag och små företag som inte är mycket stora online-plattformar.

Artikel 17

Artikel 17 innehåller en skyldighet för leverantörer av förmedlings-tjänster att till berörda tjänstemottagare motivera begränsningar som har införts på grund av att information som tjänstemottagaren har lämnat utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med deras allmänna villkor.

Det finns skäl som talar för att MPRT skulle vara lämplig som behörig myndighet avseende artikel 17. Den information som ges i motiveringarna i enlighet med artikel 17 kan troligen vara till nytta i MPRT:s tillsyn i enlighet med artikel 14 i allmänhet och artikel 14.4 i synnerhet. I motiveringarna till beslut i modereringsfrågor kan behörig myndighet få information om risk för begränsning av yttrandefrihet och för mediernas frihet och mångfald, som nämns särskilt i artikel 14.4. Samtidigt kan motiveringarna även ge PTS värdefull information, till exempel om huruvida tjänstemottagare ofta tillhandahåller uppenbart olagligt innehåll. Detta har betydelse vid tillämpningen av artikel 23, se nedan.

Vid en samlad bedömning väljer utredningen att prioritera de samordningsvinster som kan göras i förhållande till tillsynen i enlighet med artikel 23. Utredningen vill dock framhålla att det kan vara av nytta att även MPRT, så långt sekretessreglerna tillåter, får ta del av den information i motiveringarna som kan vara av vikt för dess tillsyn avseende artikel 14.

Artikel 21

Enligt artikel 21 ska leverantörer av onlineplattformar på sitt online-gränssnitt informera om möjlighet till tvistlösning utanför domstol. Artikeln innehåller även krav på hur och under vilka förutsättningar parterna i tvistlösningen ska samarbeta med tvistlösningsorganet, samt vilka kostnader som kan belasta respektive part.

Artikel 24

Artikel 24 innehåller krav på att leverantörer av onlineplattformar ska utfärda rapporter om tvister som hänskjutits till tvistlösning utanför domstol och antalet tillfälliga avbrytanden på grund av artikel 23 (åtgärder och skydd mot missbruk). Artikel 24 innehåller även en skyldighet för leverantörer av onlineplattformar och onlinesökmotorer att offentliggöra antalet tjänstemottagare.

Skyldigheter att motverka brott och missbruk

DSA innehåller även skyldigheter som varken avser organisatoriska krav eller krav på information eller har uppenbar närhet till de rättsområden som nämns i 5.2.2. Dessa skyldigheter rör hur misstanke om brott respektive hur missbruk av plattformen för olagligheter eller missbruk av anmälnings- och klagomålsfunktioner ska hanteras.

Artikel 18

Artikel 18 innehåller en skyldighet för leverantörer av förmedlingstjänster att enligt vad som närmare anges i artikeln anmäla misstanke om brott som inbegriper ett hot mot människors liv eller säkerhet.

Artikel 23

Enligt artikel 23 om åtgärder och skydd mot missbruk ska leverantörer av onlineplattformar tillfälligt avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till tjänstemottagare som ofta tillhandahåller uppenbart olagligt innehåll. Om det finns individer, enheter eller klagande som ofta lämnar in anmälningar eller klagomål som är uppenbart ogrundade ska leverantörerna av onlineplattformar tillfälligt avbryta behandlingen av anmälningar och klagomål. Leverantörerna ska i sina allmänna villkor ange exempel på vad som utgör sådant missbruk som kan föranleda dessa åtgärder.

Övervägande

PTS utövar tillsyn över ett flertal lagar och EU-förordningar, bland annat lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, där vissa av tillsynsobjekten är leverantörer av sådana förmedlingstjänster som utgör enbart vidarebefordran. PTS har alltså redan god kännedom om ett antal aktörer som åläggs skyldigheter och då särskilt de organisatoriska skyldigheterna och vissa informationsskyldigheter i enlighet med DSA.

PTS bör därför få tillsynsansvaret för organisatoriska och informationsrelaterade skyldigheter *utan* koppling till andra myndigheters ansvarsområden samt skyldigheter att motverka brott och missbruk. Administrativa skyldigheter och informationsskyldigheter *med* sådan koppling har i avsnitt 5.2.2 föreslagits i största möjliga mån fördelas till relevant myndighet. Dessutom kan konstateras att PTS i avsnitt 6 föreslås bli samordnare för digitala tjänster och att vissa av skyldigheterna, exempelvis dem i artiklarna 9 och 10, nedan har anknytning till samordnarens uppdrag.

5.2.4 Överväganden rörande skyldigheter som kommissionen har behörighet över och nämndens arbete

Utredningens förslag: Konsumentverket, Myndigheten för press, radio och tv samt Post- och telestyrelsen ska handlägga ärenden och frågor som inkommer från Europeiska kommissionen och Europeiska nämnden för digitala tjänster.

Ärenden och frågor från Europeiska kommissionen

Utredningens bedömning är att tyngdpunkten för de behöriga myndigheternas arbete kommer att utgöra nationell tillsyn och efterlevnadskontroll av artiklarna 9–32. Kommissionen har dock, i samband med sin tillsyn och efterlevnadskontroll av ärenden som enligt artikel 56 faller inom dess jurisdiktion, möjlighet att begära assistans från nationella myndigheter.

Uppgiftsfördelningen för ärenden om tillsyn i enlighet med artiklarna 11–32 bör överensstämja med den uppdelning som anges i 5.2.2 och 5.2.3.

Artiklarna 34–42 innehåller skyldigheter som åläggs mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. De ligger under kommissionens exklusiva jurisdiktion, men kommissionen har även möjlighet att kontakta samordnare i onlineplattformens eller onlinesökmotorns etableringsland för att begära assistans. Om kommissionen begär det ska samordnaren och de behöriga myndigheterna ställa sin sakkunskap och kapacitet till förfogande (artikel 64), vid undersökningar (artikel 66), då information begärs (artikel 67), vid inspektion på plats (artikel 69) och vid övervakning av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer (artikel 72).

Bestämmelserna har följande ungefärliga innehåll, starkt förkortat och med visst urval för att i detta sammanhang påvisa sakområdenas bredd och därmed relevans för de behöriga myndigheternas ansvarsområden.

Storleken av en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor behöver bedömas för att motsvarande skyldigheter i artiklarna 34–43 ska bli tillämpliga (artikel 33).

Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer ska göra en riskbedömning av eventuella systemrisker rörande utformningen av tjänsten eller hur den fungerar, inklusive till exempel algoritmer, risk för spridning av olagligt innehåll samt effekter på grundläggande rättigheter, skydd av personuppgifter, barns rättigheter, konsumentskyddsnivån, valprocessen, den allmänna säkerheten, folkhälsan, minderåriga samt personens fysiska och psykiska välbefinnande (artikel 34).

De ska vidare vidta åtgärder för riskbegränsning anpassade efter systemriskerna i artikel 34 (artikel 35).

Om en kris uppstår, kan det beslutas att leverantörerna under en begränsad tid ska bedöma om deras tjänster på betydande sätt kan bidra till ett allvarligt hot och välja ut och tillämpa förebyggande eller begränsande åtgärder (artikel 36).

Leverantörerna ska på egen bekostnad och minst årligen granskas av oberoende revisorer för att granska om de uppfyller skyldigheterna i artiklarna 11–43 och eventuella åtaganden som gjorts enligt uppförandekoderna i artiklarna 45 och 46 och enligt krisprotokoll i artikel 48. Leverantörerna ska vidare ta hänsyn till operativa rekommendationer om rapporten inte är positiv och redovisa åtgärder som ska vidtas eller motivera varför de inte ska vidtas (artikel 37).

Leverantörer av mycket stora onlineplattformar ska erbjuda minst ett alternativ för vart och ett av sina rekommendationssystem som inte är baserat på profilering av känsliga personuppgifter (artikel 38).

Leverantörer som presenterar annonsering online ska sammanställa och offentliggöra en datakatalog med presentation av viss information om annonsering (artikel 39).

På motiverad begäran från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen ska leverantörer ge dessa åtkomst till de data som behövs för att övervaka och bedöma efterlevnaden av DSA och i vissa fall redogöra för utformningen av och logiken i hur deras algoritmiska system, inbegripet deras rekommendationssystem, fungerar. Forskare, som har givits status av utvald forskare av samordnare för digitala tjänster i etableringslandet, ska på motiverad begäran av samordnaren för digitala tjänster eller kommissionen ges åtkomst till data i syfte att bedriva forskning som bidrar till upptäckt och förståelse av systemriskerna i unionen och bedömning av om riskminskningsåtgärder är lämpliga och effektiva (artikel 40).

Leverantörerna ska också inrätta en funktion för regelefterlevnad. Funktionen ska vara oberoende av operativa funktioner och ge råd om hur skyldigheter ska uppfyllas. De regelefterlevnadsansvariga ska samarbeta med samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet samt säkerställa korrekt rapportering av risker och att rimliga riskminskningsåtgärder vidtas. De ska vidare övervaka sina verksamheter i samband med den oberoende revisionen. Ledningsorganet för respektive leverantör av en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor ska minst en gång om året se över strategier och policier för övervakning och minskning av identifierade risker (artikel 41). Leverantörerna ska offentliggöra rapporter om innehållsmoderering, information om bland annat mottagna förelägganden och antalet inkomna klagomål och anmälningar, personalresurser för innehållsmoderering för varje medlemsstats officiella språk och antal tjänstemottagare per månad. Till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och kommissionen ska leverantören lämna bland annat resultatet av riskbedömningen, en rapport om vidtagna riskbegränsning åtgärder och revisionsrapporten (artikel 42).

En leverantör av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor sökmotor kan enligt artikel 71 göra åtaganden som säkerställer efterlevnaden av de relevanta bestämmelserna i DSA. Kommissionen kan besluta om att göra dessa åtaganden bindande.

Med tanke på den stora bredd i frågorna där kommissionen kan begära sakkunskap och resurser ser utredningen ingen möjlighet att i detalj förutse varje situation som kan komma att uppstå för att i förväg fördela ansvaret mellan behöriga myndigheter. Förslaget är därför i stället att samordnaren för digitala tjänster ska fördela inkomna ärenden som avser tillämpningen av artiklarna 34–42 mellan Konsumentverket, MPRT och PTS utefter de sakområden som nämns och fördelningen som anges i 5.2.2 och 5.2.3 ovan. Samordnaren kan även välja att fördela ett ärende till sig själv och begära samverkan inom ramen för den samordningsfunktion som nämns i avsnitt 7. Det kan vara ett sätt att hantera ärenden där mer än en behörig myndighets ansvarsområde eller sakkunskap aktualiseras och ärendet därför inte bör fördelas på bara en av dem.

Arbete i eller i samarbete med den europeiska nämnden för digitala tjänster

Behöriga myndigheter kan även fylla en roll i nämndens arbete med artiklarna 44, 45 och 48, vilket gör att även dessa bör nämnas i sammanhanget.

Kommissionen ska samråda med nämnden om utveckling och genomförande av frivilliga standarder som fastställs av relevanta europeiska och internationella standardiseringsorgan rörande bland annat elektronisk inlämning av anmälningar enligt artiklarna 16 och 22 och standarder för mallar och processer för användarvänlig kommunikation med tjänstemottagare om begränsningar till följd av allmänna villkor (artikel 44).

Kommissionen och nämnden ska uppmuntra och främja utarbetandet av frivilliga uppförandekoder på unionsnivå för att bidra till korrekt tillämpning av förordningen. Sedan ska kommissionen och nämnden bland annat övervaka, utvärdera och offentliggöra hur uppförandekodernas mål uppnås (artikel 45).

Nämnden får rekommendera att kommissionen initierar utarbetandet av frivilliga krisprotokoll för hantering av krissituationer. Kommissionen ska vid behov involvera medlemsstaternas myndigheter i arbetet med att utarbeta, testa och övervaka tillämpningen av dessa protokoll (artikel 48).

Ansvarsområdena vid arbete i eller i samarbete med nämnden bör överensstämma med de ansvarsområden som föreslås i 5.2.2 och 5.2.3 och de behöriga myndigheternas sakområden som framgår av övrig lagstiftning och myndighetsinstruktionerna.

6 Samordnare för digitala tjänster

6.1 Uppgifter för samordnare för digitala tjänster

Medlemsstaterna ska enligt artikel 49 i DSA utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen av leverantörerna av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av förordningen. En av dessa myndigheter ska även utses till samordnare för digitala tjänster. Samordnaren ansvarar för alla frågor som rör tillsynen över och kontrollen av efterlevnaden där inte andra utpekade behöriga myndigheter ansvarar för vissa specifika uppgifter eller sektorer. Samordnaren för digitala tjänster ansvarar också för att säkerställa samordning på nationell nivå, att bidra till en effektiv och konsekvent tillsyn över och kontroll av efterlevnaden av förordningen inom EU och för att samarbeta med övriga samordnare, nationella myndigheter, med nämnden och kommissionen samt för deltagande i nämnden.

En samordnare för digitala tjänster har vissa uppgifter inom nationell tillsyn, exempelvis att ta mot information om onlineplattformars och onlinesökmotorers tjänstemottagare (artikel 24) och namn på rättslig företrädare (artikel 13), ta emot klagomål och fördela dem mellan behöriga myndigheter (artikel 53), samt se till att samarbetet i tillsynen är nära och effektivt (artikel 49).

Samordnaren för digitala tjänster ska sammanställa och offentliggöra verksamhetsrapporter om bland annat klagomålshantering och förelägganden om att agera mot olagligt innehåll (artikel 55).

Samordnaren för digitala tjänster certifierar både betrodda anmälare (artikel 22) och, i förekommande fall, tvistlösningsorgan utanför domstol (artikel 21) och kan återkalla certifieringarna.

I sin roll som kontaktyta mot samordnare i andra medlemsstater, kommissionen och nämnden har den alla internationella kontakter som rör tillämpning (artikel 56) och informationsutbyte (artikel 57).

Den deltar i nämndens arbete (artikel 61–63), samarbetar med andra samordnare (artikel 58) och kommissionen (artikel 66) samt utför gemensamma undersökningar med andra samordnare (artikel 60). Den ska även utveckla sakkunskap tillsammans med kommissionen och nämnden, ibland genom utstationering av personal, och vid behov ställa sakkunskap och kapacitet till förfogande (artikel 64).

6.2 Lämplig myndighet att utses till samordnare för digitala tjänster

Utredningens förslag: Post- och telestyrelsen utses till behörig myndighet och samordnare för digitala tjänster.

Utredningen har övervägt vilka aspekter som är viktigast för att en myndighet på ett högkvalitativt och effektivt sätt ska utföra de uppgifter som åligger en samordnare för digitala tjänster. Eftersom samordnarens uppgifter även innefattar all tillsyn och efterlevnadskontroll som inte har fördelats på andra myndigheter, är det av stor vikt att myndigheten har vana av att utöva tillsyn. Det är också positivt om samordnaren har kännedom om marknader för tillhandahållande av liknande tjänster. Utöver detta är en viktig del av uppdraget att samverka nationellt med andra myndigheter och att samverka kring tillsynsfrågor internationellt med samordnare för digitala tjänster i andra medlemsstater och med kommissionen. Tidigare erfarenhet av liknande samverkan är därför önskvärt. Erfarenhet av harmoniseringsarbete är också prioriterat.

Utredningen har i avsnitt 5 inventerat vilka myndigheter som utövar tillsyn inom områden eller över aktörer som är relevanta för DSA och har konstaterat att de tre myndigheter som i avsnitt 5 föreslås få tillsynsansvar, det vill säga PTS, Konsumentverket och MPRT, i något hänseende redan är tillsynsmyndigheter.

Utredningen har övervägt ett förslag från Näringslivets Delegation för Marknadsrätt (NMD)¹ om att Kommerskollegium ska utses till samordnare för digitala tjänster. NMD anser att DSA främst

¹ NMD är en paraplyorganisation inom näringslivet för gemensamma frågor inom reklam, marknadsföring och personlig integritet. Organisationen samlar tjugo näringslivsorganisationer, däribland Svensk Näringsliv, Svensk Handel, Svenska Bankföreningen, Svensk Försäkring och Tidningsutgivarna.

handlar om spelreglerna på den inre marknaden och att ett brett angreppssätt behövs, vilket enligt organisationen innebär att Kommerskollegium skulle vara en lämplig samordnare. I detta avseende vill utredningen framhålla att Kommerskollegiums främsta uppgift är att på olika sätt förbättra möjligheterna för företag till internationell handel. Myndigheten arbetar inte med tillsyn av företag på det sätt som fordras enligt DSA för att utöva samordning av tillsyn och efterlevnadskontroll. Utredningen anser därför inte att Kommerskollegium bör föreslås som samordnare för digitala tjänster.

Var och en av PTS, Konsumentverket och MPRT har vana av tillsyn och nationell samverkan med andra nationella myndigheter och samverkar i minst ett europeiskt samverkansorgan. De har även erfarenhet av harmoniseringsarbete inom sina respektive områden och har omfattande kontakt med kommissionen. Alla tre skulle i det avseendet vara lämpliga som samordnare.

Det kan konstateras att PTS deltar i ett flertal internationella organisationer.² Myndigheten arbetar även med harmonisering av marknadsreglering via samarbetet inom Berec,³ där även kommissionen deltar. Berec har särskilt som mål att säkerställa ett konsekvent genomförande av regelverket för elektronisk kommunikation.⁴ Förutom sin medverkan i Berec har PTS i sitt regleringsarbete omfattande kontakter med kommissionen i specifika ärenden, vilket inkluderar harmoniseringsdiskussioner. Det internationella arbetet är väl utvecklat hos myndigheten. PTS har med anledning av sina nuvarande uppgifter särskilt god kännedom om leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster, av vilka vissa är tillsynsobjekt under DSA. Ett antal av de skyldigheter i DSA som PTS i avsnitt 5.2.3 bedöms vara lämplig att utöva tillsyn över har ett nära samband med samordnarrollen, vilket torde ge samordningsvinster. Därutöver är PTS den största myndigheten av de tre med 386 anställda⁵ i jämförelse med Konsumentverkets 192⁶ och MPRT:s 40.⁷ PTS har i dagsläget en väl utbyggd tillsynsorganisation över ett brett spektrum av den digitala

² <https://pts.se/sv/om-pts/verksamhet/internationellt-arbete/> 2022-12-18.

³ Se definition i avsnitt 4.

⁴ Artikel 3.2 Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2018/1971 av den 11 december 2018 om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berecbyrån), om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009.

⁵ PTS årsredovisning 2021.

⁶ Konsumentverkets årsredovisning 2021.

⁷ MPRT:s årsredovisning 2021.

infrastrukturen. PTS förefaller därmed ha bättre organisatoriska förutsättningar och ha lättare att snabbt ställa om och ta sig an uppdraget, om myndigheten ges tillräckliga resurser.

Sammantaget anser utredningen att alla tre myndigheterna var för sig skulle vara kompetenta att utföra de uppgifter som en samordnare för digitala tjänster har, men att PTS med anledning av sin stora erfarenhet av samverkan och harmoniseringsarbete inom EU, sitt föreslagna ansvarsområde som tillsynsmyndighet för DSA, i kombination med sin breda tillsynsorganisation och möjlighet till snabb omställning framstår som särskilt lämpad för uppgiften. PTS bör därför föreslås som samordnare för digitala tjänster. Detta innebär att PTS enligt artikel 49 ska ansvara för alla frågor som rör tillsynen över och kontrollen av efterlevnaden av förordningen i Sverige, där inte andra behöriga myndigheter har pekats ut som ansvariga för vissa specifika uppgifter. PTS kommer alltså enligt utredningens förslag att få ansvar för alla frågor som rör tillsynen över och kontrollen av efterlevnaden av DSA i de delar som inte omfattas av Konsumentverkets och MPRT:s föreslagna ansvarsområden (se avsnitt 5.2.2).

6.3 Fråga om inrättande av ny myndighet

Utredningens bedömning: Det är inte nödvändigt att inrätta en ny myndighet för att utöva samordning, tillsyn eller efterlevandekontroll avseende regelverket i DSA.

Som framgår i avsnitten 5 och 6.2 finns det redan myndigheter som har eller kan bygga upp den kompetens som krävs för att utföra de uppgifter som åligger behöriga myndigheter respektive samordnare för digitala tjänster enligt DSA. Utredningen ser därför inte att det för närvarande finns något behov att inrätta en ny myndighet med anledning av DSA.

6.4 Samband med andra rättsakter

Enligt kommittédirektivet ska utredaren vid sina överväganden ta hänsyn till att myndigheten eller myndigheterna på sikt kan få uppgifter enligt andra befintliga och kommande rättsakter som reglerar

frågor om olagligt innehåll på internet och tillhandahållande av information. Utredningen överväger därför om sambandet mellan DSA och andra rättsakter kan påverka valet av PTS som behörig myndighet och samordnare eller valet av Konsumentverket och MPRT som behöriga myndigheter.

I gällande svensk rätt finns endast ett begränsat antal bestämmelser som reglerar tjänsteleverantörers ansvar för olagligt innehåll på internet. Utredningen kommer i slutbetänkandet att återkomma till vilka bestämmelser i nationell rätt som berörs av DSA.

På unionsnivå kan exempelvis nämnas den redan antagna rättsakten Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (TCO-förordningen), det tidigare nämnda förslaget till förordning om politisk reklam samt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn (2022/0155 [COD]), även kallad CSAM. Beträffande TCO-förordningen är Polismyndigheten utsedd till behörig myndighet.

Det är svårt att i förväg uppskatta hur stor arbetsbördan för tillsynen enligt DSA blir, se avsnitt 8). Det är även svårt att uppskatta den kommande ärendemängden med anledning av TCO-förordningen. Det har ännu inte beslutats vilka myndigheter som kommer att få tillsynsansvar i enlighet med sådana rättsakter som ännu inte har trätt i kraft eller ens antagits. Det förekommer dock att vissa kategorier av myndigheter nämns i förslagen eller rättsakterna.

Det finns mot denna bakgrund inte möjlighet för utredningen att, vid bedömningen av skälen för det uppdrag som nu ska redovisas, beakta ett eventuellt myndighetsansvar enligt andra befintliga och kommande unionsrättsakter. Utredningen stannar alltså vid en bedömning av vilka myndigheter som är lämpliga att anförtros ett ansvar enligt DSA. Detta utesluter naturligtvis inte att dessa myndigheter i framtiden kan bedömas lämpliga att få behörighet att utöva tillsyn även enligt andra rättsakter. Inte heller utesluter det att en annan ansvarsfördelning beträffande DSA kan framstå som mer ändamålsenlig allteftersom regelverket avseende olagligt innehåll online utvecklas. Det kan därför finnas skäl att vid ett senare datum, då det finns mer kunskap om DSA-ärendenas mängd, karaktär, komplexitet och beröringspunkter med andra rättsakter, göra en översyn av myndigheternas ansvarsområden som innefattar både DSA och övriga rättsakter.

7 Samverkan

7.1 Bakgrund

Uppgifterna som utförs av en medlemsstats behöriga myndigheter ska enligt artikel 49 vara tydligt definierade och utföras i nära och effektivt samarbete. Myndigheterna är alltså självständiga men kan samverka i utredningar.

Ansvaret för att utöva tillsyn enligt DSA vilar på respektive behörig myndighet i enlighet med dess utpekade tillsynsansvar. Enligt DSA ska myndigheterna utföra sitt uppdrag utan att efterfråga eller ta emot anvisningar från någon annan aktör (artikel 50.2). Myndigheterna ska vara självständiga och oberoende i sin myndighetsutövning. När flera behöriga myndigheter anförtros uppgifter enligt DSA, bör samordnaren för digitala tjänster samordna och samarbeta med myndigheterna i enlighet med nationell rätt utan att det påverkar de andra behöriga myndigheternas oberoende bedömning.¹ I linje med allmänna förvaltningsrättsliga principer utgör kravet på oberoende inte något hinder mot att myndigheter informerar varandra om pågående utredningar och efterfrågar eller erbjuder oförbindande synpunkter. Det finns ett behov av samordning mellan de behöriga myndigheterna för att uppnå målsättningen med en enhetlig tillämpning av DSA.

Det är samordnarens ansvar att se till att andra behöriga myndigheter, när de utför sina uppgifter, deltar på ett ändamålsenligt sätt såväl i samarbetet om tillsyn och efterlevnadskontroll på unionsnivå som i det nationella arbetet (artikel 49 och skäl 110).

¹ Skäl 110.

7.2 Överväganden rörande samverkan mellan svenska behöriga myndigheter

Utredningens bedömning: En samverkansfunktion bestående av samordnaren för digitala tjänster och övriga behöriga myndigheter bör bildas. Samordnaren bör leda arbetet och alla behöriga myndigheter bör delta. Samordnaren och de behöriga myndigheterna bör hålla varandra informerade om vilka ärenden som utreds och vilka ärenden som avslutas. Tillämpningsdiskussioner bör ske inom ramen för funktionen, men varje myndighet är oberoende i sitt beslutsfattande. Samordnaren bör informera övriga behöriga myndigheter om den internationella delen av sitt uppdrag.

För en effektiv och enhetlig hantering av ärenden bör det införas en funktion för samverkan mellan de behöriga myndigheterna. Om andra myndigheter, som inte ges behörighet enligt DSA, har kompetens att tillföra i ett ärende kan även dessa vid behov delta i samordningsfunktionen.

Utredningen ser att det finns risk för bristande enhetlighet i rättstillämpningen och bristande effektivitet när mer än en behörig myndighet utses att utöva tillsyn över samma artikel på så sätt som föreslås i avsnitt 5.2.2. Det är av stor vikt att framför allt MPRT och Konsumentverket respektive MPRT och PTS, så långt tillämpliga sekretessbestämmelser tillåter, diskuterar sina respektive tillsynsärenden både i sak och i metod. Utredningen konstaterar även att samtliga behöriga myndigheter till viss del kan komma att behöva göra samma utredningsarbete för att fastställa att en viss aktör ska anses vara en leverantör av en förmedlingstjänst, vilken typ av förmedlingstjänst det rör sig om och var leverantören är etablerad. Det kan skapa effektivitetsvinster för alla behöriga myndigheter att samverka om denna del av arbetet.

De behöriga myndigheterna bör, för att underlätta samverkan, hålla varandra informerade om vilka ärenden som utreds och avslutas. En sådan överblick skulle underlätta även för samordnaren för digitala tjänster att utföra sitt uppdrag.

Utredningens bedömning är att samordnaren för digitala tjänster och de övriga behöriga myndigheterna bör bilda en samverkansfunktion ledd av samordnaren. Deltagande bör vara obligatoriskt för alla

behöriga myndigheter. Varje myndighet arbetar självständigt och har full egen beslutanderätt, vilket inte hindrar diskussion om koordinerade tillsynsinsatser. Inom ramen för samverkan kan exempelvis ett gemensamt metodstöd utvecklas. Dessutom bör samordnaren i detta forum informera om det internationella arbetet.

Utredningen anser inte att det är nödvändigt att i detalj författningsreglera samverkansgruppens arbete. Utredningen återkommer i slutbetänkandet med eventuella författningsförslag som kan behövas för samverkansfunktionen.

7.3 Överväganden rörande samverkan med andra svenska myndigheter

Utredningens bedömning: Svenska myndigheter ska enligt gällande rätt samverka med varandra och, om resurser finns, bistå den myndighet som efterfrågar hjälp. Utredningen utgår ifrån att redan gällande regler är tillräckliga för att behovet av samverkan med andra myndigheter än de behöriga ska tillgodoses. Skulle det på sikt visa sig att tillräcklig samverkan ändå inte sker eller om uppgiften blir mycket omfattande för någon samverkande myndighet, bör det övervägas att införa krav på samverkan i den berörda myndighetens instruktion.

Myndigheter har enligt 8 § förvaltningslagen (2017:90) en generell skyldighet att inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter. Skyldigheten är inte obegränsad. Den tillfrågade myndigheten ska i första hand prioritera myndighetens egna huvuduppgifter och avgöra om det finns resurser tillgängliga för att bistå den myndighet som efterfrågar hjälp. Bestämmelsen i 8 § förvaltningslagen kan inte åberopas som stöd för samverkan utanför myndighetens verksamhetsområde eller för att det bildas särskilda samarbetsorgan mellan myndigheter, utan det måste i sådana fall regleras i specialförfattningar eller i myndighetsinstruktioner.² En behörig myndighet kan däremot inom ramen för sitt utredningsansvar begära ett yttrande från en annan myndighet, remiss (26 § förvaltningslagen). Befogenheten att använda remiss följer av ansvaret i 23 § förvaltningslagen

² Prop. 2016/17:180 s. 71 och 293.

för att se till att ett ärende blir tillräckligt utrett.³ Syftet kan vara att få synpunkter på befintligt material eller tillgodogöra sig den speciella sakkunskap en myndighet besitter. Enligt 6 § myndighetsförordningen (2007:515) ska en myndighet verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet. Myndigheten ska tillhandahålla information om myndighetens verksamhet och följa sådana förhållanden utanför myndigheten som har betydelse för verksamheten.

Inom ramen för tillsynen och efterlevnadskontrollen enligt DSA kan behöriga myndigheter ha behov av att rådgöra med, inte bara övriga behöriga myndigheter, utan även andra myndigheter som inte utpekats som behöriga. Ett exempel på detta är om Konsumentverket behöver inhämta information från marknadskontrollmyndigheter om olagliga varor i sin tillsyn av de skyldigheter som följer av artikel 32. Samverkanskraven i förvaltningslagen och i myndighetsförordningen medför inte krav på att de tillfrågade myndigheterna ska vidta egna utredningsåtgärder gentemot tillsynsobjektet eller lämna anvisningar som binder de behöriga myndigheterna i deras myndighetsutövning. De tillfrågade myndigheterna bör snarare, genom exempelvis ett oförbindande yttrande, inta en expertroll eller en rådgivande funktion gentemot de behöriga myndigheterna. De behöriga myndigheterna ges därigenom en möjlighet att inhämta kunskap och underlag som kan utgöra grund för en självständig tillsyn.

Utredningen utgår ifrån att gällande regler är tillräckliga för att tillförsäkra att samverkansbehovet med andra myndigheter än de behöriga tillgodoses. Skulle det på sikt visa sig att tillräcklig samverkan ändå inte sker eller om uppgiften blir mycket omfattande för någon samverkande myndighet, bör det övervägas att införa krav på samverkan i den berörda myndighetens instruktion.

³ Prop. 2016/17:180 s. 71 och 293.

8 Förslagets konsekvenser

8.1 Konsekvensutredningens innehåll

En särskild utredare ska redovisa vilka konsekvenser i olika avseenden som förslagen i ett betänkande kan få (1 § andra stycket kommittéförordningen [1998:1474]). Om förslagen i ett betänkande påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, regioner, företag eller andra enskilda, ska enligt 14 § en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet. Innebär förslagen samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt ska dessa redovisas. Vid kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller regioner ska utredaren föreslå en finansiering.

I 15 § anges att om förslagen i ett betänkande har betydelse för den kommunala självstyrelsen, för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen ska konsekvenserna i det avseendet anges i betänkandet. Om ett betänkande innehåller förslag till nya regler ska, enligt 15 a §, förslagets kostnadsmässiga och andra konsekvenser anges i betänkandet.

De största konsekvenserna av tillämpningen av DSA i Sverige för alla berörda är i huvudsak en följd av DSA i sig och de skyldigheter som följer av förordningen, inte av utredningens förslag i delbetänkandet. Delbetänkandets förslag får dock ekonomiska konsekvenser för samordnaren för digitala tjänster och för behöriga myndigheter, vilket redovisas nedan.

8.2 Ekonomiska konsekvenser

8.2.1 Ekonomiska konsekvenser för samordnare för digitala tjänster och behöriga myndigheter

Utredningens bedömning: Förslagen i delbetänkandet kan uppskattas initialt kräva 24 miljoner kronor per år, i huvudsak för nyrekrytering, kompetensuppbyggnad och utbildningsinsatser hos samordnaren för digitala tjänster och de behöriga myndigheter som ska utöva tillsyn enligt DSA. Visst resursbehov för förberedelsearbete kan uppstå redan 2023.

Myndigheternas resursbehov bör, åtminstone initialt, tillgodoses genom ökade anslag. Verksamheten bör, i vart fall under den initiala period som utredningen nu kan överblicka, inte vara avgiftsfinansierad. Utredningen har därför inga möjligheter att i inom ramen för det här uppdraget föreslå annan finansiering än anslagsökning genom tillskott.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 50 i DSA säkerställa att de behöriga myndigheterna och samordnaren för digitala tjänster har tillräckliga resurser för att på ett effektivt sätt kunna utföra de uppgifter de tilldelas och därmed uppnå förordningens mål. De behöriga myndigheterna (inklusive samordnare för digitala tjänster) bör förses med de tekniska och finansiella resurser samt de personalresurser som de behöver för att på ett effektivt sätt kunna utföra de uppgifter som de tilldelas och därmed uppnå förordningens syfte. Frågan är således hur stor arbetsbörda den löpande tillsynen över DSA kommer att innebära för myndigheterna. Utgångspunkten är till följd av regleringen i artikel 56 att de behöriga myndigheterna i Sverige kommer att ha befogenhet att utöva tillsyn över leverantörer av förmedlingstjänster som är etablerade eller har en rättslig företrädare registrerad här i landet. Leverantörer av förmedlingstjänster som varken är etablerade eller har rättsliga företrädare inom EU faller inom alla medlemsstaters och kommissionens jurisdiktion.

I detta delbetänkande föreslår utredningen att PTS, utses till behörig myndighet, tillika samordnare för digitala tjänster i Sverige. Utredningen föreslår vidare att MPRT och Konsumentverket utses till behöriga myndigheter. Hur stora konsekvenser uppdraget kom-

mer att innebära i fråga om ärendebörda för respektive myndighet är inte möjligt för utredningen att med precision bedöma.

Uppgifterna som de behöriga myndigheterna ska utföra enligt DSA är att ta emot klagomål, utreda ärenden i enlighet med de befogenheter som följer av artikel 51 och vidta åtgärder vid bristande efterlevnad. Det kan bli aktuellt att föra process i domstol, något som kommer att analyseras närmare i slutbetänkandet. Alla behöriga myndigheter ska samverka för ökad harmonisering och i viss utsträckning delta i internationellt samarbete.

Det finns en rad osäkra parametrar som påverkar bedömningen av myndigheternas arbetsbörda till följd av uppdraget.

Osäkerhetsfaktorer

Antal leverantörer av förmedlingstjänster under svensk jurisdiktion

För det första är antalet och storleken av de leverantörer av förmedlingstjänster som är etablerade i Sverige osäkert. Bedömningen av vilka förmedlingstjänster som omfattas av förordningen och faller under svenskt tillsynsansvar kräver en kartläggning av vilka leverantörer av förmedlingstjänster som är etablerade i Sverige.

Det krävs alltså en faktisk utredning för att klarlägga vilka leverantörer av förmedlingstjänster som har sitt verksamhetsställe i Sverige. En sådan kartläggning framstår som en omfattande och utmanande uppgift, men det kommer finnas bättre möjligheter att utreda frågan när utredningsbefogenheter finns hos myndigheterna.

Skyldigheten för företag etablerade utanför EU att utse rättslig företrädare har ännu inte trätt i kraft, så det kan inte förutses vilka företag som kommer att ange en rättslig företrädare i Sverige eller på annan plats i unionen och inte heller hur stor grupp av leverantörer av förmedlingstjänster som samtliga medlemsstater kommer att ha jurisdiktion över. Efter ikraftträdandet av alla skyldigheter finns bättre förutsättningar att få en överblick över vilka utländska aktörer som kommer falla under svensk jurisdiktion.

Utredningen saknar uppgifter om uppskattat antal tjänstemottagare för de olika leverantörerna, vilket har påverkan på frågan om en leverantör faller under svensk jurisdiktion eller under kommissionens jurisdiktion trots etableringsställe här i landet. Skyldigheten för

publicering av varje onlineplattform eller onlinesökmotors användarantal har ännu inte trätt i kraft.

När det gäller underlag för att göra en ungefärlig uppskattning av antalet företag under svenskt tillsynsansvar kan utredningen konstatera följande.

Varken organisationer (inklusive branschorganisationer) eller myndigheter som utredningen har varit i kontakt med har kunnat ge en bild av antalet leverantörer av förmedlingstjänster i Sverige. De har inte heller kunnat lämna några uppgifter om företagets storlek. Uppgifter om svenska företag finns att tillgå hos Bolagsverket, Skatteverket och Statistiska centralbyrån. Bolagsverket registrerar och tillgängliggör företagsinformation på grundval av de uppgifter som lämnats av företagen. Vid registrering hos Bolagsverket beskrivs den verksamhet som företaget bedriver i fritext. Vid anmälan för registrering hos Skatteverket anger den som bedriver näringsverksamhet vilket slags verksamhet företaget ska bedriva. Svenska företagsverksamheter indelas i näringsgrenskoder, så kallade SNI-koder, vilka används av Skatteverket. SNI är en standard för svensk näringsgrensindelning och beskriver den verksamhet ett företag bedriver. SNI är en viktig klassifikation för bland annat ekonomisk statistik men har i sig inte någon koppling till olika tillsynsområden och kan inte ensamt användas för att avgöra vilka företag som faller in under respektive kategori i DSA. Det är dock med hjälp av koderna möjligt att ta fram data på hur många företag som registrerats inom en viss kategori. Företag som skulle kunna vara relevanta för DSA är till exempel vissa företag registrerade inom kategorierna ”telekommunikationstjänster”, ”databehandling, hosting o dyl”, ”webbportaler”, ”mediebyråverksamhet och annonsförsäljning”, liksom ”postorderhandel och detaljhandel på internet med brett sortiment”. Bland exemplen på verksamheter som omfattas av respektive kategori finns verksamheter där tjänster tillhandahålls, som är av det slag som exemplifieras som leverantörer av förmedlingstjänster i DSA (se ovan avsnitt 3.2.2).

En sökning i SNI-databasen visar att drygt 3 000 företag är registrerade i kategorin ”databehandling, hosting o dyl och webbportaler” (november 2022).¹ Kategorin omfattar tillhandahållandet av infrastruktur för webbhotellverksamhet, tjänster i samband med databehandling och tillhörande verksamheter, samt tillhandahållandet av

¹ Statistiska centralbyrån (sökning på SNI-kod 63.110 2022-11-30), https://www.foretagsregistret.scb.se/Rakna?RakneTyp=RAKNA_FORETAG.

sökmotorer och andra portaler för Internet.² Kategorin omfattar sannolikt leverantörer av förmedlingstjänster men också flera andra slags företag såsom till exempel it-konsulter. Ännu ett exempel är kategorin ”postorderhandel och detaljhandel på internet” där antalet registrerade bolag är cirka 17 500 (november 2022).³ Kategorin omfattar detaljhandelsverksamhet via postorderföretag eller via internet, det vill säga där köparen gör sitt val utifrån annonser, kataloger, information på en webbplats, modeller eller annan slags annonsering och gör sin beställning via brev, telefon eller internet (omfattar inte detaljhandel med motorfordon, motorcyklar och reservdelar och tillbehör till dessa över internet).⁴

Ett antal företag som är registrerade i en viss kategori utgör alltså företag som *skulle kunna* omfattas av DSA, men långt ifrån alla dessa är leverantörer av förmedlingstjänster i DSA:s mening. Inom kategorin postorderhandel och detaljhandel på internet kan leverantörer av onlineplattformar ingå. Enligt artikel 3 är en onlineplattform en värdtjänst som *på begäran av en tjänstemottagare lagrar och sprider information till allmänheten*. Dock undantas vissa fall där lagringen eller spridningen är av mindre betydelse för tjänsten enligt kriterier som närmare anges i artikeln.

I exemplet med postorderhandel och detaljhandel på internet finns många företag som endast säljer egna varor. Andra företag bedriver verksamhet där de säljer sina egna varor och ger möjlighet för konsumenterna att ingå distansavtal med andra näringsidkare. Verksamheten kan också vara inriktad enbart på att ge möjlighet för konsumenterna att ingå distansavtal med andra näringsidkare. Antalet företag i kategorin postorderhandel och detaljhandel på internet speglar alltså inte antalet leverantörer av onlineplattformar som förmedlar varor till konsumenterna eller andra tjänstemottagare i DSA:s mening. Viktigt i sammanhanget är att det är företagen själva som anger vilken kategori som de anser att stämmer bäst in på den verksamhet de i huvudsak bedriver. Vissa bolag är dessutom registrerade i flera kategorier, vilket också kan bli missvisande.

² Statistiska centralbyrån (sökning 2002-11-30),

<https://sni2007.scb.se/snihierarki2007.asp?sniniva=3&snikod=631%20%20&test=20>.

³ Statistiska centralbyrån (sökning på SNI-kod 47.911, 47.912, 47.913, 47.914, 47.915, 47, 916, 47.917, 47.919, 2022-11-30),

https://www.foretagsregistret.scb.se/Rakna?RakneTyp=RAKNA_FORETAG.

⁴ Statistiska centralbyrån (sökning 2022-11-30),

<https://sni2007.scb.se/snihierarki2007.asp?sniniva=4&snikod=4791&test=20>.

Marknaden för förmedlingstjänster är ett område i ständig förändring – nya företag tillkommer, affärsutveckling sker och nya affärsmodeller börjar tillämpas. Ett företag som utvecklar sin verksamhet i en ny riktning och erbjuder en ny tjänst, kan plötsligt få stor påverkan på ärendebördan. Detsamma gäller om en ny större aktör etablerar sig på den svenska marknaden eller om en befintlig större aktör lämnar den. Uppgifter om företagen på marknaden blir därför snabbt inaktuella.

Härutöver har det betydelse för jurisdiktionsfrågan hur olika koncernförhållanden ska bedömas, om inte samtliga bolag i en koncern har säte i Sverige. På denna punkt kan det, enligt utredningens bedömning, uppkomma tolkningsfrågor som slutligen måste avgöras i domstol.

Detta innebär sammantaget att det saknas möjligheter att ta fram tillförlitliga beräkningar av antal företag relevanta för tillämpningen av DSA i Sverige med stöd av SNI-koder. Det finns inte heller något annat robust underlag tillgängligt för en sådan beräkning.

Antalet anmälningar och klagomål till leverantörer av förmedlingstjänster

Antalet leverantörer av förmedlingstjänster är dock inte nödvändigtvis en indikator för antalet ärenden som de behöriga myndigheterna kan komma att handlägga.

Ett enskilt företag kan till exempel ha sådan stor omfattning eller sådan inriktning på sin verksamhet att det ger upphov till ett större antal anmälningar eller klagomål. För omfattningen av de behöriga myndigheternas tillsyn är det även av betydelse i vilken utsträckning anmälningarna eller klagomålen slutligt hanteras inom leverantörens interna system utan att klagomål lämnas till myndighet.

Ärenden som löses via eventuell tvistlösning utanför domstol

Ärendebördan påverkas även av hur många anmälningar som kan komma att lösas till parternas belåtenhet via tvistlösning utanför domstol, om en sådan funktion inrättas.

Benägenhet att inlämna klagomål till myndighet

Benägenheten att, berättigat eller oberättigat, inlämna klagomål på förmedlingstjänster till myndigheterna på grund av bristande efterlevnad av regelverket är bland annat beroende av tjänstemottagarnas kunskap om förordningen. Uppmärksamhet i media kring ett visst ärende kan påverka tjänstemottagarnas kännedom om DSA och höja deras benägenhet att lämna in klagomål.

Ärenden som öppnas på myndigheters initiativ

Antalet ärenden påverkas inte bara av antalet inkomna klagomål utan även av hur många ärenden som öppnas på tillsynsmyndighetens eget initiativ.

Ärendenas komplexitet

Även ärendenas komplexitet är en osäkerhetsfaktor av betydelse för myndigheternas arbetsbörda och därmed för resursbehovet. Hur mycket tid som myndigheterna behöver ägna åt varje ärende beror dels på hur komplicerade ärendena är, dels på om själva informationsinhämtningen och övriga utredningsåtgärder är okomplicerade eller om mer arbetskrävande utredningsåtgärder enligt artikel 51 behöver användas.

Gränsöverskridande tillsyn och samverkan

Förmedlingstjänsterna är till sin natur gränsöverskridande. Svenska tjänstemottagare nyttjar tjänsteleverantörer etablerade i andra länder och andra länders tjänstemottagare använder svenska tjänsteleverantörer. Mängden ärenden och deras komplexitet är därför svåröverskådlig. Även omfattningen på den samverkan mellan samordnare som ska ske inom ramen för förordningen är svår att bedöma.

Bedömning med utgångspunkt från ansvarsfördelning

Det är utredningens bedömning att förslaget till fördelning av ansvar för uppgifterna enligt DSA kommer att få ekonomiska konsekvenser för myndigheterna. Med hänsyn till de osäkerhetsfaktorer som har berörts är det emellertid svårt att bedöma nivån på dessa konsekvenser för respektive myndighet. Trots denna utmaning har utredningen att göra en bedömning av de ekonomiska behov som väntas uppstå, i vilken utsträckning behoven kan tillgodoses inom befintliga ramar och i vilken utsträckning finansiering krävs. Utredningen gör en sammantagen bedömning som tar avstamp i hur många skyldigheter enligt förordningen som varje myndighet blir behörig att utöva tillsyn över och huruvida skyldigheterna gäller alla förmedlingstjänster eller endast en avgränsad grupp. I avsnitt 5 föreslås att PTS får det mest omfattande ansvaret medan MPRT:s och Konsumentverkets ansvar är mer begränsat.

När behovet av nya resurser ska bedömas bör det beaktas att det kan finnas samordningsfördelar med befintlig verksamhet. Myndigheterna i fråga bedriver redan i sin nuvarande verksamhet tillsynsarbete inom vissa sakområden och arbetar i internationella sammanhang inom EU och med andra aktörer. Myndigheterna har tillgång till personal med juridisk och annan relevant kompetens, som kan skalas upp genom exempelvis nyrekrytering. De kan utgöra en resurs vid tillsyn och processföring.

Det är dock tveksamt om någon av myndigheterna för närvarande har resurser som vid behov kan användas i tillsynsuppdraget som följer av den ansvarsfördelning som utredningen föreslår. De uppdrag som föreslås ges till PTS, MPRT och Konsumentverket kommer alltså att få budgetära konsekvenser för samtliga, men i varierande grad. Utredningens bedömningar när det gäller de ekonomiska konsekvenserna av förslagen är, som framgått, uppskattningar förenade med flera osäkerhetsfaktorer. Utredningen utesluter därför inte att kostnaderna kan falla ut på annat sätt och utgår från att berörda myndigheter kan komma att belysa frågan inom ramen för den sedvanliga budgetprocessen.

Det är också möjligt att resonemangen kan utvecklas ytterligare i samband med utredningens slutbetänkande. I slutbetänkandet kommer utredningen bland annat att analysera och ta ställning till om och i så fall hur ett organ för tvistlösning utanför domstol ska in-

rättas, vilket framför allt kan påverka uppdraget för samordnaren för digitala tjänster. Ytterligare ett exempel är att utredningen i slutbetänkandet ska analysera vilka sanktionsbestämmelser som behövs för att uppfylla kravet på sanktioner vid överträdelser, vilket påverkar alla behöriga myndigheter. Utredningen bedömer också att resursbehovet delvis uppstår redan 2023 eftersom myndigheterna behöver förbereda sig inför uppdragen. Vissa skyldigheter träder i kraft tidigare, men från och med den 17 februari 2024 gäller samtliga skyldigheter enligt DSA. Senast vid samma tidpunkt ska medlemsstaterna utse sina samordnare för digitala tjänster. Medlemsstaterna ska då offentliggöra och meddela kommissionen och nämnden namnet på den behöriga myndighet de utsett till sin samordnare för digitala tjänster. Medlemsstaterna ska också meddela namnet på andra behöriga myndigheter som har utsetts.

Efter hand, när tillsynen pågått en period, finns sannolikt bättre möjligheter att utvärdera ansvarsfördelningen mellan myndigheterna och att avgöra om ytterligare resurser behöver tillföras samt hur dessa i så fall bör finansieras. Även mot bakgrund av den i hög grad föränderliga marknaden finns skäl till utvärdering. Utredningen bedömer att en sådan utvärdering bör göras tre år efter att förordningens börjat tillämpas, det vill säga i februari 2027. Härutöver torde det finnas skäl att löpande eller regelbundet se över ansvarsfördelning och resursbehov.

Finansiering

När det gäller frågan om hur det ökade resursbehovet ska finansieras så finns det i förordningen en möjlighet att inrätta finansieringsmekanismer baserade på en tillsynsavgift som tas ut från leverantörer av förmedlingstjänster enligt nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, i den mån de tas ut från leverantörer av förmedlingstjänster som har sitt huvudsakliga etableringsställe i medlemsstaten i fråga. Avgiften ska i så fall vara strikt begränsad till vad som är nödvändigt och proportionerligt för att täcka kostnaderna för fullgörandet av de uppgifter som tilldelats de behöriga myndigheterna.⁵

Det finns olika möjligheter till utformning av avgiftssystem. Avgifter kan exempelvis vara baserade på att ett företag omfattas av

⁵ Skäl 111.

skyldigheter i DSA och därmed kan bli föremål för tillsyn. Vid utformning av ett eventuellt avgiftssystem bör man beakta bestämmelsen i artikel 4.1 i e-handelsdirektivet. Där anges att medlemsstaterna ska säkerställa att start och bedrivande av verksamhet som leverantör av informationssamhällets tjänster inte underkastas bestämmelser om förhandstillstånd eller andra krav som har motsvarande effekt. Det innebär att ett avgiftssystem som kan ge samma effekt som ett krav på förhandstillstånd inte är tillåtet. Avgiftssystem kan också vara baserade på faktiska tillsynsåtgärder. Eftersom ärendemängden i ett initialt skede inte kan förutses är det åtminstone till en början enligt utredningens åsikt inte realistiskt att föreslå en finansieringslösning baserad på avgifter.

Utredningens bedömning är att erfarenheten från tillsynen på sikt kan ge ett underlag för fortsatta överväganden av förutsättningarna för ett avgiftsuttag.

Sammanfattningsvis är utredningens bedömning att finansiering bör ske via anslag åtminstone till dess en utvärdering kan göras utifrån de parametrar som blivit kända genom tillämpning av DSA. En sådan utvärdering kan övervägas i samband med översynen av de behöriga myndigheternas ansvarsfördelning. Utredningen har mot bakgrund av ovanstående inom ramen för det här uppdraget ingen möjlighet att föreslå annan finansiering än utökade anslag.

Bedömning

Post- och telestyrelsen

Utredningens bedömning: Förslagen innebär utökade och nya arbetsuppgifter för Post- och telestyrelsen. Det medför initialt ett ökat finansieringsbehov motsvarande 17 miljoner kronor per år.

Finansieringen bör, åtminstone initialt, ske genom att myndighetens anslag ökas.

Utredningens förslag innebär att PTS ska vara samordnare för digitala tjänster. PTS ska i den rollen ansvara för att säkerställa samordning på nationell nivå, att bidra till en effektiv och konsekvent tillsyn över och kontroll av efterlevnaden av förordningen inom EU och för att samarbeta med övriga samordnare, nationella myndigheter, den

europiska nämnden för digitala tjänster och kommissionen. Samordnaren ska även delta i nämnden.

Ärendebördan för samordnarens del påverkas dels av antalet nationella förelägganden enligt artikel 9 och 10 som ska noteras och vidarebefordras, dels av flödet av ärenden från svenska tjänstemottagare gentemot leverantörer av förmedlingstjänster som faller under annan medlemsstats eller kommissionens jurisdiktion och hur mycket arbete uppföljningen av dessa kommer att kräva av samordnaren. Ärendeflödet från tjänstemottagare i andra medlemsstater avseende leverantörer under svensk jurisdiktion har också betydelse. Även omfattningen av arbetet i nämnden och samarbete med kommissionen kan påverka arbetsbördan för både samordnaren och de behöriga myndigheter som berörs. Ärendebördan påverkas även av om tvistlösningsorgan inrättas och hur många betrodda anmälare som utses, samt hur omfattande samordningen nationellt blir. PTS deltar i ett flertal internationella organisationer⁶ och har också erfarenhet av harmoniseringsarbete inom EU, vilket enligt utredningens bedömning ger goda förutsättningar för att vissa effektivitetsvinster i uppdraget som samordnare kan uppstå.

PTS:s tillsynsuppdrag omfattar ett större antal skyldigheter enligt förordningen. Det är skyldigheter som innehåller krav på hur leverantörer av förmedlingstjänster ska organisera sig och rapportera om sin verksamhet, men även skyldigheter att motverka brott och missbruk. PTS har god kännedom om många av de aktörer som åläggs särskilda organisatoriska skyldigheter och vissa informationsskyldigheter.

Även om PTS har erfarenhet av internationellt arbete och kännedom om en viss kategori av tillsynsobjekt enligt DSA, innebär utredningens förslag utökade och nya arbetsuppgifter för PTS. Inga av arbetsuppgifterna ingår i myndighetens nuvarande uppdrag. Initialt behöver samordnaruppdraget förberedas och etableras, metodstöd behöver utarbetas tillsammans med övriga behöriga myndigheter och formen för samverkansfunktionen utarbetas. Efter det initiala skedet kommer det löpande samordningsuppdraget att kontinuerligt kräva resurser och eventuellt öka. Till detta kommer uppdraget som behörig myndighet avseende vissa av förmedlingstjänsteleverantörernas skyldigheter enligt DSA.

För nationell och internationell samordning, harmoniseringsarbete, och tillsynsuppgifterna som behörig myndighet krävs resurser för

⁶ <https://pts.se/sv/om-pts/verksamhet/internationellt-arbete/>, sökning 2022-12-18.

nyrekrytering och kompetensuppbyggnad. Utredningen gör den sammantagna bedömningen att cirka 12 årsarbetskrafter krävs initialt för uppdragets genomförande men vill betona att bedömningen är baserad på ett underlag som inte är robust och att den därför är förenad med stor osäkerhet. Resursbehovet kan inte finansieras inom befintlig ram och myndigheten beräknas initialt behöva tillföras 17 miljoner kronor per år.⁷

Övriga behöriga myndigheter

Utredningens bedömning: Förslagen innebär utökade och delvis nya arbetsuppgifter för Myndigheten för press, radio och tv och Konsumentverket. Det medför initialt ett ökat finansieringsbehov motsvarande sammantaget sju miljoner kronor per år.

Finansieringen bör, åtminstone initialt, tillgodoses genom att myndigheternas anslag ökas.

Utredningen gör bedömningen att förslagen innebär ett ökat resursbehov för MPRT och ett visst ökat resursbehov för Konsumentverket. Myndigheterna utövar redan i dag tillsyn inom delvis samma eller angränsande områden, men nyrekrytering och kompetensuppbyggnad kommer att behövas. Hur stora kostnaderna blir är enligt utredningen förenade med stora osäkerhetsfaktorer. Utredningen anser även att det finns samordningsvinster eftersom vissa närliggande uppgifter enligt svensk rätt eller unionsrätt till någon del redan åligger myndigheterna. Också de behöriga myndigheterna behöver förbereda uppdraget och delta när samverkansfunktionen utarbetas. Uppskattningen av resursbehoven inkluderar kostnader för samverkan.

⁷ Beräkning utifrån driftskostnad per årsarbetskraft såsom angivet i PTS årsredovisning 2021, PTS-ER-2022:1, 2022-02-18, s. 75.

Myndigheten för press, radio och tv

Utredningens bedömning: Förslagen innebär utökade och delvis nya arbetsuppgifter för Myndigheten för press, radio och tv. Det medför initialt ökat finansieringsbehov motsvarande fem miljoner kronor per år.

Finansieringen bör, åtminstone initialt, ske genom att myndighetens anslag ökas.

Utredningens förslag innebär att MPRT ska bli behörig myndighet och utöva tillsyn över skyldigheter som rör grundläggande rättigheter, vissa frågor om minderåriga och frågor om onlineplattformars onlinegränssnitt och rekommendationssystem som inte rör konsumenter. Tillsynsuppgiften som rör frågor om tjänstemottagares grundläggande rättigheter i artikel 14 ligger delvis i linje med myndighetens befintliga ansvarsområde. Tillsynsuppgifter enligt artikel 25 om onlinegränssnitt och artikel 27 om transparens i rekommendationssystemet innebär dock helt nya uppgifter. Tillsynsuppgifter enligt artikel 26.1 avseende dels annonser som saknar kommersiellt syfte, dels annonser som, oavsett syfte, inte riktar sig huvudsakligen till konsumenter och artikel 26.2 om krav på funktion för anmälan av kommersiella meddelanden är delvis nya. Tillsynsuppgifter i enlighet med artikel 26.3 avseende dels annonser som saknar kommersiellt syfte, dels annonser som, oavsett syfte, inte riktar sig huvudsakligen till konsumenter är nya. Artikel 28 om skydd av minderåriga och artikel 14 om allmänna villkor har beröringspunkter med MPRT:s ansvarsområde. För samtliga tillsynsuppgifter vidgas kretsen av tillsynsobjekt jämfört med myndighetens nuvarande uppdrag.

Även om tillsynsuppgifter i vissa fall ligger i linje med MPRT:s befintliga ansvarsområden innebär utredningens förslag utökade och delvis nya arbetsuppgifter för myndigheten.

För tillsynsuppdraget krävs resurser för nyrekrytering och kompetensuppbyggnad. Utredningen gör den sammantagna bedömningen att cirka fyra årsarbetskrafter initialt krävs för uppdragets genomförande men vill betona att den är förenad med stor osäkerhet. Resursbehovet kan bara i begränsad omfattning hanteras inom befintlig ram

och myndigheten beräknas initialt behöva tillföras fem miljoner kronor per år.⁸

Konsumentverket

Utredningens bedömning: Förslagen innebär att utökade och delvis nya arbetsuppgifter påförs Konsumentverket. Det medför initialt ett ökat finansieringsbehov motsvarande två miljoner kronor per år.

Resursbehovet bör, åtminstone initialt, tillgodoses genom att myndighetens anslag ökas.

Utredningens förslag innebär att Konsumentverket ska bli behörig myndighet och utöva tillsyn över skyldigheter som innebär att konsumentskyddet värnas när det gäller annonsmärkning, annonsering med hjälp av profilering, utformning av onlinegränssnitt och transparens om rekommendationssystem. Tillsynsuppgiften i artikel 25 om onlinegränssnitt, artikel 26 om annonsering, artikel 27 om transparens i rekommendationssystemet och artikel 28 om minderåriga motsvarar i hög grad den tillsyn som myndigheten redan i dag bedriver. Tillsynsuppgifterna enligt artikel 30 om näringsidkares spårbarhet, artikel 31 om inbyggd överensstämmelse och artikel 32 om konsumentens rätt till information är däremot nya för myndigheten, vilket kan komma att kräva vissa resurser. Till viss del begränsas behovet genom möjligheten till samverkan med andra myndigheter vid bedömning av frågan om olaglighet i ärenden enligt artikel 32.

Samtliga tillsynsuppgifter rör alltså direkt eller indirekt, helt eller delvis, konsumentskydd, marknadsföring riktad mot konsumenter eller produktsäkerhet.

Även om Konsumentverket redan i stort besitter kompetens att utöva aktuell tillsyn och driva eventuella processer och att de föreslagna arbetsuppgifterna till och med kan ge samordningsvinster inom konsumentskyddsområdet, kan ärendebördan förväntas öka. Som redan framgått innebär uppdraget till viss del nya arbetsuppgifter.

För tillsynsuppdraget krävs resurser för nyrekrytering och kompetensuppbyggnad. Utredningen gör den sammantagna bedömningen

⁸ Beräkning utifrån driftskostnad per årsarbetskraft såsom angivet i MPRT:s årsredovisning 2021, s. 65.

att cirka två årsarbetskrafter krävs initialt för uppdragets genomförande men vill betona att den är förenad med stor osäkerhet. Utredningen gör vidare bedömningen att dessa resursbehov bara i begränsad omfattning kan hanteras inom befintlig ram och att myndigheten beräknas initialt behöva tillföras två miljoner kronor per år.⁹

8.3 Konsekvenser för leverantörer av förmedlingstjänster och övriga näringsidkare

DSA innehåller skyldigheter för leverantörer av förmedlingstjänster och kan därför väntas ge ekonomiska konsekvenser för sådana leverantörer. Förordningens innehåll och konsekvenser i sig ingår dock inte i utredningens uppdrag att bedöma.

De förslag som utredningen lämnar i detta delbetänkande om behöriga myndigheter och samordnare för digitala tjänster antas i sig inte ge några ekonomiska konsekvenser för leverantörer av förmedlingstjänster. Modellen med ett fåtal behöriga myndigheter och ett aktivt harmoniseringsarbete väntas bidra till sakkunnig tillsyn och efterlevnadskontroll, effektivitet och förutsebarhet för både leverantörer av förmedlingstjänster och de näringsidkare som har avtal med leverantörerna. Myndigheterna väntas på effektivt sätt upprätthålla spelreglerna på marknaden och därmed bidra till ett sunt affärsklimat för alla aktörer.

Förslaget väntas inte påverka företag i andra avseenden.

8.4 Konsekvenser för brottslighet och det brottsförebyggande arbetet

DSA kan i sig leda till att näringsidkare avskräcks från att sälja produkter eller tjänster i strid med tillämpliga regler¹⁰ och att möjligheterna att upptäcka och åtgärda olagligt innehåll på förmedlingstjänsterna ökar. Dessutom inrättas en skyldighet att anmäla misstanke om brott, vilket kan förhindra brott eller hjälpa till att klara upp dem. Detta är dock en konsekvens av DSA, inte av utredningens förslag.

⁹ Beräkning utifrån driftskostnad per årsarbetskraft såsom angivet i KOV:s årsredovisning 2021, s. 74.

¹⁰ Skäl 72.

Utredningens förslag om vilka myndigheter som bör utses till behöriga myndigheter respektive samordnare för digitala tjänster förväntas bidra till en effektiv tillämpning av de bestämmelser i DSA som syftar till att förhindra olaglig verksamhet. I övrigt bedöms förslagen i detta delbetänkande inte ha särskilda konsekvenser för brottslighet och det brottsförebyggande arbetet.

8.5 Övriga konsekvenser

Utredningens förslag överensstämmer med EU-rätten och följer kravet i artikel 49 att medlemsstaterna ska utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen av leverantörerna av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av förordningen.

Förslaget väntas inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män, för de nationella klimat- och miljömålen eller för de integrationspolitiska målen.

Konsekvenserna för grundläggande fri- och rättigheter är snarare en följd av DSA än av utredningens förslag i detta delbetänkande. Genom det föreslagna uppdraget till MPRT kommer dock en myndighet med hög kompetens på området att behandla frågor om yttrandefrihet. Det är utredningens bedömning att detta är ägnat att bidra till upprätthållandet av grundläggande fri- och rättigheter.

Utredningen återkommer i slutbetänkandet med en mer detaljerad redogörelse för samtliga förslags konsekvenser (bland annat avseende konsekvenser för domstolar).

Kommittédirektiv 2022:49

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster

Beslut vid regeringssammanträde den 2 juni 2022

Sammanfattning

Inom kort förväntas EU besluta om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om en inre marknad för digitala tjänster (rättsakten om digitala tjänster) och om ändring av direktiv 2000/31/EG (Digital Service Act – DSA). En särskild utredare ska föreslå dels vilken eller vilka myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken av dessa som bör utses till samordnare för digitala tjänster för Sveriges räkning, delsnödvändiga ändringar och kompletteringar av svensk rätt.

Utredaren ska dessutom bl.a.

- analysera och ta ställning till om, och i sådana fall hur, ett organ för tvistlösning som inte är en domstol ska inrättas i Sverige enligt förordningen,
- kartlägga vilka bestämmelser som kan anses omfattas av tillämpningsområdet för förordningens bestämmelser om förelägganden, analysera om bestämmelserna behöver upphävas, ändras eller om nya bestämmelser behövs med anledning av förordningen samt lämna nödvändiga författningsförslag,
- analysera vilka sanktionsbestämmelser som behövs för att uppfylla kravet på sanktioner vid överträdelse av förordningen och lämna nödvändiga författningsförslag, och

- lämna de författningsförslag i övrigt som är nödvändiga eller annars bedöms lämpliga för att komplettera förordningen.

Uppdraget att lämna förslag på vilken eller vilka myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster, ska redovisas senast den 30 november 2022. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 7 april 2023.

EU-förordningen

Förslaget till DSA presenterades i december 2020 i ett lagstiftningspaket där också förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn (rättsakten om digitala marknader) ingår. Regleringarna syftar till att förbättra konkurrensvillkoren på den digitala marknaden och stärka användarnas intressen vid nyttjande av digitala tjänster.

DSA syftar till att skapa en inre marknad för digitala tjänster genom att harmonisera reglerna för tillhandahållandet av förmedlingstjänster. Förslaget innefattar regler om förfarandet för hantering av innehåll som förekommer i dessa tjänster, motivering av beslut avseende sådant innehåll, överklagandemekanismer, transparens och informationsutbyte mellan medlemsstater. Det innefattar vidare regler om tillsyn och sanktioner för att säkerställa tillämpningen av reglerna.

DSA är tänkt att utgöra en ramlag i förhållande till annan unionslagstiftning och nationell lagstiftning. DSA lägger därför inte fast några befogenheter för nationella myndigheter att utfärda exempelvis förelägganden om borttagande av visst olagligt innehåll. DSA innehåller inte heller någon reglering om ett sådant föreläggandes territoriella effekt och ger inte heller någon grund för gränsöverskridande verkställighetsåtgärder. Inte heller definieras det i DSA vad som ska utgöra olagligt innehåll, utan det överlämnas till annan unionslagstiftning och nationell rätt. Däremot läggs det i DSA fast grundläggande procedurkrav och formella krav för de åtgärder som vidtas mot olagligt innehåll.

För leverantörer av förmedlingstjänster innebär förordningen bl.a. krav på att ha en kontaktpunkt och en rättslig företrädare inom unionen, tillhandahålla ett system för anmälan av påstått olagligt innehåll och interna klagomålsmekanismer. Förordningen innehåller också ett

regelverk för utformningen och hanteringen av förelägganden att agera mot olagligt innehåll eller tillhandahålla viss information som rättsliga och administrativa myndigheter riktar mot förmedlingstjänster. Förordningen ställer upp vissa krav som avser samtliga förmedlingstjänster, särskilda krav för onlineplattformar och onlinemarknadsplatser samt ytterligare skyldigheter för mycket stora onlineplattformar och mycket stora sökmotorer.

Varje medlemsstat är vidare skyldig att utse en samordnare för digitala tjänster. Samordnaren ska bland annat ansvara för ett gränsöverskridande samarbete för vissa delar av tillsynen och för hanteringen av klagomål från användare.

Förordningen kommer att vara direkt tillämplig i medlemsstaterna men kommer både att möjliggöra och förutsätta kompletterande nationella bestämmelser. Förordningen kommer sannolikt att träda i kraft under tidig höst 2022 och börja tillämpas vid den tidpunkt som infaller senast, antingen 15 månader efter ikraftträdandet eller 1 januari 2024.

Olagligt innehåll på internet

Det pågår för närvarande en rättslig utveckling på EU-nivå som rör digitala tjänster och avlägsnande av olagligt innehåll på internet. Det handlar om ett flertal befintliga och kommande rättsakter som lägger fast dels befogenheter för nationella myndigheter att agera mot olagligt innehåll, dels krav på förmedlingstjänster och värdtjänster. Den 7 juni 2022 börjar exempelvis Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (TCOförordningen) att tillämpas och under våren 2022 har kommissionen presenterat ett förslag till förordning om att förebygga och bekämpa sexualbrott mot barn online. DSA innehåller bestämmelser som i vissa avseenden kommer att gälla tillsammans med de mer specifika bestämmelserna i övriga rättsakter.

I likhet med DSA innehåller TCO-förordningen ett krav på att medlemsstaterna ska utse en eller flera behöriga myndigheter. Även kommande förordningar förväntas innefatta ett sådant krav. För TCO-förordningens del har regeringen beslutat att utse Polismyndigheten till behörig myndighet.

Den nuvarande svenska regleringen

DSA innehåller bestämmelser om ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster. Dessa bestämmelser ersätter bestämmelserna om tjänstelevererande mellanhänders ansvar i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel"), i fortsättningen kallat e-handelsdirektivet. Bestämmelserna i e-handelsdirektivet som ersätts av DSA upphävs. Ehandelsdirektivet har i svensk rätt huvudsakligen genomförts i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster, den s.k. e-handelslagen, se propositionen Lag om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster, m.m. (prop. 2001/02:150). Ehandelslagens bestämmelser om ansvar för mellanhänder innebär en viss ansvarsfrihet för tjänsteleverantörer som bara överför eller lagrar information som lämnats av andra. Sådana leverantörer får inte på grund av innehållet i informationen bli skyldiga att ersätta skada eller betala sanktionsavgift. Detta förutsätter dock bl.a. att leverantören inte väljer ut eller ändrar informationen. Leverantörer får vidare endast dömas till ansvar för brott som avser innehållet i informationen om brottet begåtts uppsåtligen.

Leverantörer av förmedlingstjänster förmedlar inte sällan innehåll via en webbplats eller applikation. Som huvudregel endast vidareförmedlar de innehåll, ofta s.k. användargenererat innehåll. Någon möjlighet för svenska myndigheter att stänga ned eller kräva nedstängning av en webbplats finns inte. På vissa specifika områden finns det möjligheter att utfärda förelägganden eller order om att innehåll ska tas bort eller på annat sätt ska göras otillgängligt. Rättsligt stöd att utfärda förelägganden till förmedlingstjänster att plocka bort terrorisminnehåll finns i TCOförordningen. I den immaterialrättsliga lagstiftningen finns bestämmelser om vitesförelägganden och informationsförelägganden. Med stöd av dessa bestämmelser kan t.ex. en internetoperatör bli skyldig att blockera sina användares tillgång till sajter med intrångsgörande material, eller förpliktigas att ge rättighets-havare uppgifter om vem som står bakom en viss ip-adress som misstänks ha begått ett intrång på nätet.

Innehåll på internet faller i princip utanför yttrandefrihetsgrund-lagens tillämpningsområde. Det finns dock undantag. Grundlags-

skyddet gäller till exempel för uttalanden som publiceras på webbplatser som har så kallat utgivningsbevis. Skyddet enligt yttrandefrihetsgrundlagen innebär bland annat att myndigheter eller andra allmänna organ inte får förhandsgranska publicering av innehåll på webbplatser. Eventuella ingripanden får endast göras mot offentliggöranden i efterhand. Ansvar för innehållet i en publicering kan komma i fråga endast för vissa uppräknade brott i yttrandefrihetsgrundlagen, bland annat ett antal brott mot rikets säkerhet. Yttrandefrihetsgrundlagen bygger på principen om ensamansvar. Ansvaret för innehållet på en grundlagsskyddad webbplats ligger i första hand på utgivaren.

Ingripanden med anledning av innehållet i en publicering som skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen får endast ske på det sätt som anges i grundlagen. Det finns dock undantag från tillämpningsområdet som avgränsas genom materiella krav. Det gäller till exempel vissa typer av kommersiella annonser, upphovsrätt och barnpornografi. Vidare har ändamålstolkningar av yttrandefrihetsgrundlagens syfte medfört vissa ytterligare undantag. Renodlade kommersiella reklambudskap, förfalskningar eller olovlig användning av varumärken kan med stöd av en sådan tolkning falla utanför grundlagens tillämpningsområde.

Yttrandefriheten och informationsfriheten är vidare grundläggande fri- och rättigheter som var och en är tillförsäkrad gentemot det allmänna enligt regeringsformen. Begränsningar av yttrandefriheten och informationsfriheten får enligt regeringsformen göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. Den får inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning. För yttrandefriheten och informationsfriheten gäller dessutom särskilda begränsningsändamål. Dessa fri- och rättigheter får begränsas med hänsyn till rikets säkerhet, folkförsörjningen, allmän ordning och säkerhet, enskildas anseende, privatlivets helgd eller förebyggandet och beivrandet av brott och i övrigt endast om särskilt viktiga skäl föranleder det. Vid bedömandet av vilka begränsningar som får göras ska särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter.

Lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen) gäller för elektroniska anslagstavlor, det vill säga tjänster för elektronisk förmedling av meddelanden. Lagen föreskriver en skyldighet för den som tillhandahåller en elektronisk anslagstavla att ta bort vissa meddelanden från tjänsten eller på annat sätt förhindra vidare spridning av meddelandet. En förutsättning för detta är att meddelandets innehåll uppenbart är sådant som avses i bl.a. bestämmelserna om olaga hot, olaga integritetsintrång, uppvigling, hets mot folkgrupp, barnpornografibrott eller olaga våldsskildring i brottsbalken. Skyldigheten gäller också om det är uppenbart att användaren genom att sända in meddelandet har gjort intrång i upphovsrätt eller i en rättighet som skyddas genom en föreskrift i 5 kap. lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. För att kunna fullgöra sin skyldighet enligt lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor ska tillhandahållaren ha en sådan uppsikt över tjänsten som skäligen kan krävas med hänsyn till omfattningen och inriktningen av verksamheten. Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot dessa bestämmelser kan dömas till böter eller fängelse. Något ansvar enligt lagen blir dock inte aktuellt om det för gärningen kan dömas till ansvar enligt bl.a. brottsbalken eller lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Lagen gäller inte för sådana tjänster som skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen.

Uppdraget

Behörig myndighet och samordnare för digitala tjänster

Förordningen kommer att innebära en skyldighet för varje medlemsstat att utse en eller flera behöriga myndigheter. Sådana myndigheter ska anförtros befogenheter att hantera klagomål, delta i ett gränsöverskridande samarbete med andra medlemsstaters myndigheter, Europeiska kommissionen och den nämnd som ska inrättas enligt förordningen samt utöva tillsyn över att förordningens regler följs. En av dessa behöriga myndigheter ska utses som samordnare för digitala tjänster för Sveriges räkning. Förordningen lämnar även utrymme för att utse en eller flera behöriga myndigheter utöver samordnaren för digitala tjänster.

Vid valet av behöriga myndigheter enligt DSA är det viktigt att ta hänsyn till den rättsliga utvecklingen på EU-nivå, med ett flertal befintliga och kommande rättsakter som reglerar frågor om hantering av olagligt innehåll på internet samt tillhandahållande av information. Det kan finnas uppgifter enligt olika rättsakter som på sikt bör samlas hos en myndighet. Det är tänkbart att sådana uppgifter bör samlas hos en myndighet som är behörig myndighet enligt DSA.

Utredaren ska därför

- ta ställning till vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster för Sveriges räkning,
- analysera om samtliga ansvarsområden enligt förordningen bör tillfalla den digitala samordnaren, eller om ansvaret bör fördelas mellan flera behöriga myndigheter, och i sådant fall föreslå vilka ytterligare myndigheter som bör utses till behöriga myndigheter och ansvarsfördelningen mellan dem,
- vid sina överväganden ta hänsyn till att myndigheten eller myndigheterna på sikt kan få uppgifter enligt andra befintliga och kommande rättsakter som reglerar frågor om olagligt innehåll på internet och tillhandahållande av information,
- föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som krävs för att den föreslagna myndigheten eller myndigheterna ska kunna vidta de åtgärder som åläggs en samordnare för digitala tjänster och annan behörig myndighet enligt förordningen.

Tvistlösning utanför domstol

Användare av onlineplattformar ska enligt förordningen ha rätt att vända sig till ett certifierat tvistlösningsorgan för att lösa tvister som gäller plattformens beslut. Det kan bl.a. röra sig om avlägsnande av information som användaren har laddat upp på plattformen, inklusive klagomål som inte har kunnat lösas genom plattformens interna system för hantering av klagomål. Tvistlösningsorganet kan vara en befintlig aktör som certifierats eller ett organ som en medlemsstat väljer att inrätta särskilt för ändamålet. Certifieringen görs av den digitala samordnaren i den medlemsstat där organet är etablerat.

Utredaren ska därför

- analysera och ta ställning till om, och i så fall hur, ett organ för tvistlösning utanför domstol ska inrättas i Sverige enligt förordningen.

Kartläggning av berörda svenska regelverk i vissa fall

DSA innehåller bestämmelser om hanteringen och utformningen av förelägganden som utfärdas mot leverantörer av förmedlingstjänster för att agera mot olagligt innehåll eller tillhandahålla viss information. Bestämmelserna avser förelägganden som utfärdas av nationella rättsliga eller administrativa myndigheter. Vad som utgör olagligt innehåll anges dock inte i förordningen utan regleras i nationell rätt eller annan unionslagstiftning. Förordningens bestämmelser omfattar även förelägganden som utfärdas med stöd av annan lagstiftning inom olika rättsområden.

Det finns ett behov av att identifiera vilka svenska bestämmelser som berörs, samt om och hur dessa behöver upphävas, anpassas eller om nya bestämmelser behövs med anledning av förordningen.

Det finns exempelvis bestämmelser om förelägganden som kan riktas mot leverantörer av förmedlingstjänster i de immaterialrättsliga lagarna, se bestämmelserna om vitesförelägganden och informationsförelägganden i samtliga immaterialrättsliga lagar, t.ex. i 53 b och 53 c §§ lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Även marknadsföringslagen (2008:486) innehåller bestämmelser om ålägganden och informationsförelägganden som angränsar till förordningens tillämpningsområde.

Vidare finns det i BBS-lagen en skyldighet för tillhandahållare av elektroniska anslagstavlor att hålla viss uppsikt över tjänsten och ta bort eller på annat sätt förhindra spridning av vissa meddelanden.

Utredaren ska därför

- kartlägga vilka svenska bestämmelser som kan anses omfattas av tillämpningsområdet för förordningens bestämmelser om förelägganden,
- analysera om bestämmelserna behöver upphävas, ändras eller om nya bestämmelser behövs med anledning av förordningen,

- för det fall BBS-lagen bör upphävas eller ändras överväga hur ansvaret för förmedlingstjänster att plocka bort sådant innehåll som omfattas av den i stället bör regleras med utgångspunkt i DSA,
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Sanktionsbestämmelser

Förordningen föreskriver en skyldighet för medlemsstaterna att ta fram nationella bestämmelser om sanktioner för tillhandahållare av förmedlingstjänster vid överträdelse av förordningen.

Utredaren ska därför

- analysera vilka sanktioner som behövs för att uppfylla kravet på sanktioner vid överträdelse av förordningen, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Författningsförslag som behövs i övrigt

En analys av förordningen kan ge vid handen att befintliga svenska bestämmelser behöver ändras eller att nya bestämmelser behövs med anledning av förordningen. Det kan inte heller uteslutas att regeländringar eller kompletteringar av regelverket är lämpligt i övrigt med anledning av förordningen.

Utredaren ska därför

- analysera i vilken utsträckning det är nödvändigt eller lämpligt att ändra eller komplettera svensk rätt i andra avseenden än de som berörs ovan, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Allmänna utgångspunkter för uppdragets genomförande

I uppdraget ingår inte att lämna förslag till ändring i grundlag. Utredaren ska dock vid sina överväganden noga beakta skyddet för grundläggande fri- och rättigheter, däribland yttrande- och informationsfriheten.

Utredarens förslag ska utformas utifrån kostnadseffektivitet och så att företagens och myndigheternas totala regelbörda och kostnader inte ökar mer än nödvändigt.

Om det som en följd av utredarens förslag i övrigt bedöms nödvändigt, får utredaren ta upp och lämna förslag i näraliggande frågor.

Utredaren får, om det bedöms lämpligt och främjar uppdraget, också undersöka hur andra medlemsstater planerar att genomföra förordningen.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska analysera och redovisa konsekvenserna av förslagen i enlighet med kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras. Utredaren ska vidare redovisa förslagets konsekvenser för företagen, med särskild redovisning av hur små och medelstora företag påverkas. Utredaren ska även redovisa om, och i så fall hur, förslagen får konsekvenser för grundläggande fri- och rättigheter.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska ha en dialog med och inhämta upplysningar från Post- och telestyrelsen. Utredaren ska även, i den utsträckning som det bedöms lämpligt, ha en dialog med och inhämta upplysningar från andra myndigheter, näringslivet och organisationer som berörs av uppdraget.

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta annat relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och utredningsväsendet samt inom EU och andra internationella forum.

Uppdraget att lämna förslag på vilken eller vilka myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster, ska redovisas senast den 30 november 2022. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 7 april 2023.

(Infrastrukturdepartementet)

Kommittédirektiv 2022:133

Tilläggsdirektiv till Utredningen om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster (I 2022:02)

Beslut vid regeringssammanträde den 13 oktober 2022

Förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 2 juni 2022 kommittédirektiv om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster (dir. 2022:49).

Enligt kommittédirektiven ska utredningen senast den 30 november 2022 lämna förslag på vilken eller vilka myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster.

Utredningstiden för den delen av uppdraget förlängs. Förslaget ska i stället lämnas senast den 31 januari 2023.

(Infrastrukturdepartementet)

Europeiska unionens officiella tidning

L 277

Svensk utgåva

Lagstiftning

sextiofemte årgången

27 oktober 2022

Innehållsförteckning

I Lagstiftningsakter

FÖRORDNINGAR

- ★ **Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) ⁽¹⁾** 1

II Icke-lagstiftningsakter

INTERNATIONELLA AVTAL

- ★ **Rådets beslut (EU) 2022/2066 av den 21 februari 2022 om ingående på Europeiska unionens vägnar av genomförandeprotokollet till partnerskapsavtalet om fiske mellan Republiken Gabon och Europeiska gemenskapen (2021–2026)** 103

FÖRORDNINGAR

- ★ **Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/2067 av den 25 oktober 2022 om ändring av bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 om särskilda åtgärder för bekämpning av afrikansk svinpest ⁽¹⁾** 106
- ★ **Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/2068 av den 26 oktober 2022 om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa kallvalsade platta produkter av stål med ursprung i Folkrepubliken Kina och Ryska federationen efter en översyn vid giltighetstidens utgång i enlighet med artikel 11.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1036** 149

⁽¹⁾ Text av betydelse för EES.

SV

De rättsakter vilkas titlar är tryckta med fin stil är sådana rättsakter som har avseende på den löpande handläggningen av jordbrukspolitiska frågor. De har normalt begränsad giltighetstid.

Beträffande alla övriga rättsakter gäller att titlarna är tryckta med fet stil och föregås av en asterisk.

BESLUT

- ★ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/2069 av den 30 september 2022 om beviljande av ett undantag på begäran av Nederländerna i enlighet med rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket [*delgivet med nr C(2022) 6859*] 195
 - ★ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/2070 av den 26 oktober 2022 om att inte tillfälligt upphäva de slutgiltiga antidumpningstullar på import av blandningar av karbamid och ammoniumnitrat med ursprung i Ryssland, Trinidad och Tobago och Amerikas förenta stater som införts genom genomförandeförordning (EU) 2019/1688 208
 - ★ Europeiska centralbankens beslut (EU) 2022/2071 av den 20 oktober 2022 om övergångsbestämmelser för Europeiska centralbankens tillämpning av minimireserver (kassakrav) efter införandet av euron i Kroatien (ECB/2022/36) 215
-

III *Andra akter*

EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

- ★ Beslut av eftas övervakningsmyndighet nr 029/22/KOL av den 9 februari 2022 om ändring av de materiella reglerna inom området för statligt stöd genom införande av nya riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi för 2022 [2022/2072] 218
-

Rättelser

- ★ Rättelse till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/719 av den 29 april 2015 om ändring av rådets direktiv 96/53/EG om största tillåtna dimensioner i nationell och internationell trafik och högsta tillåtna vikter i internationell trafik för vissa vägfordon som framförs inom gemenskapen (EUT L 115, 6.5.2015) 314

I

(Lagstifningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2022/2065

av den 19 oktober 2022

om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Informationssamhällets tjänster och i synnerhet förmedlingstjänster har blivit en viktig del av unionens ekonomi och unionsmedborgarnas vardag. Tjugo år efter antagandet av den befintliga rättsliga ram som är tillämplig på sådana tjänster som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG ⁽⁴⁾ har nya och innovativa affärsmodeller och tjänster, såsom sociala nätverk och onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare, gjort det möjligt för företagsanvändare och konsumenterna att sprida och få åtkomst till information och utföra transaktioner på nya sätt. En majoritet av unionens medborgare använder nu dessa tjänster dagligen. Den digitala omvandlingen och den ökade användningen av dessa tjänster har dock också lett till nya risker och utmaningar för enskilda mottagare av relevanta tjänster, för företag och för samhället som helhet.
- (2) Medlemsstaterna håller i allt högre grad på att införa, eller överväger att införa, nationell lagstiftning om de frågor som omfattas av denna förordning, särskilt genom att införa krav på aktsamhet för leverantörer av förmedlingstjänster när det gäller hur de bör ta itu med olagligt innehåll, desinformation online eller andra samhällsrisiker. Dessa sinsemellan olika nationella lagstiftningar har en negativ inverkan på den inre marknaden, som enligt artikel 26 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) omfattar ett område utan inre gränser, där fri rörlighet för varor och tjänster samt etableringsfrihet säkerställs, med beaktande av den inneboende gränsoverskridande karaktären av internet, som i allmänhet används för att tillhandahålla dessa tjänster. Villkoren för tillhandahållande av förmedlingstjänster på hela den inre marknaden bör harmoniseras för att ge företag tillträde

⁽¹⁾ EUT C 286, 16.7.2021, s. 70.

⁽²⁾ EUT C 440, 29.10.2021, s. 67.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 5 juli 2022 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 4 oktober 2022.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel") (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1).

till nya marknader och möjligheter att utnyttja fördelarna med den inre marknaden, samtidigt som konsumenterna och andra tjänstemottagare ges större valmöjligheter. Företagsanvändare, konsumenter och andra användare anses vara *tjänstemottagare* vid tillämpningen av denna förordning.

- (3) Att leverantörer av förmedlingstjänster agerar ansvarsfullt och aktsamt är avgörande för en säker, förutsebar och tillförlitlig onlinemiljö och för att göra det möjligt för unionsmedborgare och andra personer att utöva sina grundläggande rättigheter som garanteras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*), särskilt yttrande- och informationsfriheten, näringsfriheten, rätten till icke-diskriminering och uppnåendet av en hög konsumentskyddsnivå.
- (4) För att skydda och förbättra den inre marknads funktion bör därför en målinriktad uppsättning enhetliga, effektiva och proportionella bindande regler fastställas på unionsnivå. Denna förordning skapar förutsättningar för att innovativa digitala tjänster ska kunna växa fram och skalas upp på den inre marknaden. En tillnärmning av nationella regleringsåtgärder på unionsnivå när det gäller kraven på leverantörer av förmedlingstjänster är nödvändig för att undvika och sätta stopp för fragmenteringen av den inre marknaden och för att säkerställa rättssäkerhet, och därigenom minska osäkerheten för utvecklare och främja interoperabilitet. Genom användning av teknikneutrala krav bör innovation inte hindras utan i stället stimuleras.
- (5) Denna förordning bör tillämpas på leverantörer av vissa av informationssamhällets tjänster enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 ^(*), dvs. tjänster som normalt utförs mot ersättning, på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en mottagare. Denna förordning bör särskilt tillämpas på leverantörer av förmedlingstjänster, och särskilt förmedlingstjänster som består av tjänster för *enbart vidarebefordran (mere conduit)*, *cachningstjänster* och *vårdtjänster*, med tanke på att den exponentiella ökningen av användningen av dessa tjänster, huvudsakligen för legitima och samhällsnyttiga ändamål av alla slag, också har ökat deras roll när det gäller förmedling och spridning av olaglig eller på annat sätt skadlig information och verksamhet.
- (6) I praktiken tillhandahåller vissa leverantörer av förmedlingstjänster förmedling i samband med tjänster som antingen kan eller inte kan tillhandahållas på elektronisk väg, såsom it-tjänster på distans, transport, inkvartering eller leveranstjänster. Denna förordning bör endast tillämpas på förmedlingstjänster och inte påverka de krav som fastställs i unionsrätten eller nationell rätt för produkter eller tjänster som förmedlas genom förmedlingstjänster, inbegripet i situationer där förmedlingstjänsten utgör en integrerad del av en annan tjänst som inte är en förmedlingstjänst enligt Europeiska unionens domstols rättspraxis.
- (7) För att säkerställa att reglerna i denna förordning är ändamålsenliga och att det råder likvärdiga förutsättningar på den inre marknaden, bör dessa regler gälla för leverantörer av förmedlingstjänster oavsett etableringsställe eller var de befinner sig, i den mån de erbjuder tjänster i unionen, vilket bevisas genom en väsentlig anknytning till unionen.
- (8) En sådan väsentlig anknytning till unionen bör anses föreligga om tjänsteleverantören har ett etableringsställe i unionen eller, i avsaknad av ett sådant etableringsställe, om antalet tjänstemottagare i en eller flera medlemsstater är betydande i förhållande till deras befolkning, eller baserat på att verksamheten riktas mot en eller flera medlemsstater. Verksamhetens inriktning på en eller flera medlemsstater kan fastställas på grundval av alla relevanta omständigheter, inbegripet faktorer som användningen av ett språk eller en valuta som vanligen används i den medlemsstaten, eller möjligheten att beställa varor eller tjänster eller användningen av en relevant toppdomän. Verksamhetens inriktning på en medlemsstat skulle också kunna härledas från tillgången till en app i den berörda nationella appbutiken, från tillhandahållande av lokal annonsering eller annonsering på ett språk som används i

^(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1).

medlemsstaten, eller om kundkontakter, till exempel kundtjänst, sköts på ett språk som vanligen används i den medlemsstaten. En väsentlig anknytning bör också antas föreligga när en tjänsteleverantör riktar sin verksamhet till en eller flera medlemsstater i den mening som avses i artikel 17.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012⁽⁶⁾. Däremot kan enbart teknisk åtkomst till en webbplats i unionen inte i sig anses utgöra en väsentlig anknytning till unionen.

- (9) Genom denna förordning harmoniseras fullt ut de regler som är tillämpliga på förmedlingstjänster på den inre marknaden i syfte att säkerställa en säker, förutsebar och tillförlitlig onlinemiljö och ta itu med spridningen av olagligt innehåll online och de samhällsrisker som spridning av desinformation eller annat innehåll kan medföra, en onlinemiljö inom vilken de grundläggande rättigheterna i stadgan skyddas på ett effektivt sätt och innovation underlättas. Medlemsstaterna bör inte anta eller behålla ytterligare nationella krav i de frågor som omfattas av denna förordning, såvida detta inte uttryckligen föreskrivs i denna förordning, eftersom detta skulle påverka den direkta och enhetliga tillämpningen av de till fullo harmoniserade regler som är tillämpliga på leverantörer av förmedlingstjänster i enlighet med målen för denna förordning. Detta bör inte utesluta möjligheten att tillämpa annan nationell lagstiftning som är tillämplig på leverantörer av förmedlingstjänster, i överensstämmelse med unionsrätten, inbegripet direktiv 2000/31/EG, särskilt artikel 3 i det direktivet, om bestämmelserna i nationell rätt eftersträvar andra legitima mål av allmänt intresse än de som eftersträvas med denna förordning.
- (10) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av andra unionsrättsakter som reglerar tillhandahållande av informationssamhällets tjänster i allmänhet, som reglerar andra aspekter av tillhandahållande av förmedlingstjänster på den inre marknaden eller som specificerar och kompletterar de harmoniserade regler som fastställs i denna förordning, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU⁽⁷⁾, inbegripet bestämmelserna däri med avseende på videodelningsplattformar. Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2019/1148⁽⁸⁾, (EU) 2019/1150⁽⁹⁾, (EU) 2021/784⁽¹⁰⁾ och (EU) 2021/1232⁽¹¹⁾ samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG⁽¹²⁾ och bestämmelser i unionsrätten som anges i en förordning om europeiska produktions- och bevarandeförelägganden för elektroniska bevis i brottmål och i ett direktiv som fastställer harmoniserade regler om utnämningen av juridiska ombud i syftet att samla in bevis i brottmål.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsområdet (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013 (EUT L 186, 11.7.2019, s. 1).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1150 av den 20 juni 2019 om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster (EUT L 186, 11.7.2019, s. 57).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (EUT L 172, 17.5.2021, s. 79).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1232 av den 14 juli 2021 om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet (EUT L 274, 30.7.2021, s. 41).

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

På samma sätt bör av tydlighetsskäl den här förordningen inte påverka tillämpningen av unionsrätten om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2017/2394⁽¹⁾ och (EU) 2019/1020⁽²⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG⁽³⁾, 2005/29/EG⁽⁴⁾, 2011/83/EU⁽⁵⁾ och 2013/11/EU⁽⁶⁾ och rådets direktiv 93/13/EEG⁽⁷⁾, och om skydd av personuppgifter, särskilt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽⁸⁾.

Den här förordningen bör inte heller påverka tillämpningen av unionens regler om internationell privaträtt, särskilt sådana regler som rör behörighet och erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, som förordning (EU) nr 1215/2012, samt regler om tillämplig rätt för avtalsförpliktelser och utomobligatoriska förpliktelser. Skyddet för individer med avseende på behandling av personuppgifter regleras endast av unionsrätts regler på området, särskilt förordning (EU) 2016/679 och direktiv 2002/58/EG. Den här förordningen bör inte heller påverka tillämpningen av unionsrätten om arbetsvillkor eller unionsrätten på området civil- och straffrättsligt samarbete. I den mån de unionsrättsakterna eftersträvar samma mål som fastställs i den här förordningen bör reglerna i den här förordningen emellertid vara tillämpliga på frågor som inte tas upp eller bara delvis tas upp i dessa andra rättsakter samt på frågor där dessa andra rättsakter ger medlemsstaterna möjlighet att anta vissa åtgärder på nationell nivå.

- (11) Det bör klargöras att denna förordning inte påverkar tillämpningen av unionsrätten om upphovsrätt och närstående rättigheter, inbegripet Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG⁽⁹⁾, 2004/48/EG⁽¹⁰⁾ och (EU) 2019/790⁽¹¹⁾, som fastställer särskilda regler och förfaranden som inte bör påverkas.
- (12) För att uppnå målet att säkerställa en säker, förutsebar och tillförlitlig onlinemiljö bör begreppet *olagligt innehåll* i denna förordning i vid bemärkelse spegla de regler som gäller för offlinemiljön. I synnerhet bör begreppet *olagligt innehåll* definieras så vitt som möjligt så att det omfattar information om olagligt innehåll, olagliga produkter, olagliga tjänster och olaglig verksamhet. Detta begrepp bör särskilt förstås som att det omfattar information, oavsett form, som enligt tillämplig rätt antingen i sig är olaglig, såsom olaglig hatpropaganda eller terrorisminnehåll och olagligt diskriminerande innehåll, eller som blir olaglig genom de regler som är tillämpliga eftersom den avser olaglig verksamhet. Belysande exempel är bland annat delning av bilder som visar sexuella övergrepp mot barn, olagligt utbyte av privata bilder utan samtycke, nästalking, försäljning av produkter som inte uppfyller kraven eller

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 345, 27.12.2017, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (EUT L 169, 25.6.2019, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet (EGT L 11, 15.1.2002, s. 4).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder) (EUT L 149, 11.6.2005, s. 22).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (EUT L 165, 18.6.2013, s. 63).

⁽⁷⁾ Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 21.4.1993, s. 29).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationsområdet (EGT L 167, 22.6.2001, s. 10).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (EUT L 157, 30.4.2004, s. 45).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (EUT L 130, 17.5.2019, s. 92).

förfalskade produkter, försäljning av produkter eller tillhandahållande av tjänster i strid med konsumentskyddslagstiftningen, otillåten användning av upphovsrättskyddat material, olagligt erbjudande av invarterings tjänster eller olaglig försäljning av levande djur. Däremot bör en ögonvittnesvideo av ett potentiellt brott inte betraktas som olagligt innehåll bara för att det avbildar en olaglig handling, om inspelningen eller spridningen av en sådan video till allmänheten inte är olaglig enligt nationell rätt eller unionsrätten. I detta avseende saknar det betydelse huruvida informationens eller verksamhetens olaglighet följer av unionsrätten eller av nationell rätt som är förenlig med unionsrätten och vad den berörda lagstiftningens exakta innehåll och karaktär är.

- (13) Med tanke på de berörda tjänsternas särskilda egenskaper och det motsvarande behovet av att göra leverantörerna av dessa tjänster föremål för vissa specifika skyldigheter är det nödvändigt att, inom den bredare kategorin av värdtjänstleverantörer enligt definitionen i denna förordning, särskilja underkategorin onlineplattformar. Onlineplattformar, såsom sociala nätverk eller onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare, bör definieras som värdtjänstleverantörer som inte bara lagrar information som tillhandahålls av tjänstemottagarna på deras begäran, utan även sprider denna information till allmänheten, på begäran av tjänstemottagarna. För att undvika att ålägga alltför omfattande skyldigheter bör dock värdtjänstleverantörer inte betraktas som onlineplattformar om spridningen till allmänheten enbart är en extrafunktion av mindre betydelse som är nära kopplad till en annan tjänst, eller en funktion av mindre betydelse inom den huvudsakliga tjänsten, och om denna extrafunktion eller funktion av objektiva tekniska skäl inte kan användas utan den andra tjänsten eller den huvudsakliga tjänsten, och integreringen av extrafunktionen eller funktionen inte är ett sätt att kringgå tillämpningen av de regler i denna förordning som gäller onlineplattformar. Till exempel skulle kommentarsavsnittet i en nättidning kunna utgöra en sådan funktion, om det står klart att den är en extrafunktion till den huvudsakliga tjänst som utgörs av utgivningen av nyheter under förläggarens redaktionella ansvar. Däremot bör lagring av kommentarer i ett socialt nätverk betraktas som en onlineplattformstjänst om det står klart att den inte utgör en extrafunktion av mindre betydelse inom den tjänst som erbjuds, även om den är underordnad publiceringen av tjänstemottagarens inlägg. Vid tillämpningen av denna förordning bör molntjänster eller webbvärdtjänster inte anses utgöra en onlineplattform om spridning av specifik information till allmänheten utgör en extrafunktion av mindre betydelse eller en funktion av mindre betydelse inom sådana tjänster.

Vidare bör molntjänster och webbvärdtjänster när de används som infrastruktur, till exempel som underliggande infrastruktur, lagrings- och datatjänst för en internetbaserad applikation, webbplats eller onlineplattform, inte i sig anses sprida information till allmänheten som lagras eller behandlas på begäran av en mottagare hos den applikation, den webbplats eller den onlineplattform som de fungerar som värdtjänst för.

- (14) Begreppet *spridning till allmänheten*, såsom det används i denna förordning, bör innebära att information görs tillgänglig för ett potentiellt obegränsat antal personer, dvs. att informationen görs lättillgänglig för tjänstemottagare i allmänhet utan att det krävs ytterligare åtgärder av den tjänstemottagare som tillhandahåller informationen, oavsett om dessa personer faktiskt utnyttjar möjligheten att få åtkomst till informationen i fråga. När tillgång till information kräver registrering eller tillträde till en grupp av tjänstemottagare bör denna information följaktligen anses ha spridits till allmänheten endast om tjänstemottagare som vill få tillgång till informationen automatiskt registreras eller godkänns utan något mänskligt beslut eller utan något val av vem som ska beviljas tillgång. Interpersonella kommunikationstjänster, enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972^(*), såsom e-post eller privata meddelandetjänster, ligger utanför definitionen av onlineplattformar eftersom de används för interpersonell kommunikation mellan ett begränsat antal personer som fastställs av kommunikationens avsändare. De skyldigheter som fastställs i denna förordning för leverantörer av onlineplattformar kan dock tillämpas på tjänster som möjliggör tillgängliggörande av information för ett potentiellt obegränsat antal mottagare, som inte fastställs av kommunikationens avsändare, däribland genom offentliga grupper eller öppna kanaler. Information bör anses spridas till allmänheten i den mening som avses i denna förordning endast om den spridningen sker direkt på begäran av den tjänstemottagare som tillhandahöll informationen.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36).

- (15) Om vissa av de tjänster som tillhandahålls av en leverantör omfattas av denna förordning medan andra inte omfattas, eller om de tjänster som tillhandahålls av en leverantör omfattas av olika avsnitt i denna förordning, bör de relevanta bestämmelserna i denna förordning endast tillämpas på de tjänster som omfattas av deras tillämpningsområde.
- (16) Den rättsliga säkerhet som skapas genom den övergripande ram för villkorade undantag från ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster som fastställs i direktiv 2000/31/EG har gjort det möjligt för många nya tjänster att växa fram och skalas upp på den inre marknaden. Den ramen bör därför bibehållas. Med tanke på skillnaderna vid införlivandet och tillämpningen av relevanta regler på nationell nivå, och av tydlighets- och konsekvensskäl, bör dock den ramen införlivas i denna förordning. Det är också nödvändigt att klargöra vissa delar av ramen, med beaktande av Europeiska unionens domstols rättspraxis.
- (17) Reglerna om ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster som anges i denna förordning bör endast fastställa när den berörda leverantören av förmedlingstjänster inte kan hållas ansvarig för olagligt innehåll som tillhandahålls av tjänstemottagarna. Dessa regler bör inte omvänt tolkas för att fastställa när en leverantör kan hållas ansvarig, utan detta ska fastställas genom de regler i unionsrätt eller nationell rätt som är tillämpliga. Dessutom bör de undantag från ansvar som fastställs i denna förordning gälla för alla typer av ansvar för alla typer av olagligt innehåll, oberoende av den lagstiftningens exakta sakinnehåll eller karaktär.
- (18) De undantag från ansvar som fastställs i denna förordning bör inte tillämpas om leverantören av förmedlingstjänsterna, i stället för att begränsa sig till att tillhandahålla tjänsterna neutralt genom en rent teknisk och automatisk behandling av den information som tillhandahålls av tjänstemottagaren, spelar en aktiv roll av ett sådant slag att leverantören får kännedom om eller kontroll över denna information. Dessa undantag bör därför inte gälla ansvar för information som inte tillhandahålls av tjänstemottagaren utan av leverantören av förmedlingstjänsten själv, inbegripet när informationen har tagits fram under denna leverantörs redaktionella ansvar.
- (19) Med tanke på att *enbart vidarebefordran (mere conduit)*, *cachning* och *värdtjänster* har olika karaktär och att leverantörerna av tjänsterna i fråga har olika ställning och förmåga, är det nödvändigt att skilja mellan de regler som är tillämpliga på dessa verksamheter, i den mån de enligt denna förordning omfattas av olika krav och villkor och deras räckvidd skiljer sig åt, såsom det tolkats av Europeiska unionens domstol.
- (20) Om en leverantör av förmedlingstjänster avsiktligt samarbetar med en tjänstemottagare för att bedriva olaglig verksamhet bör tjänsterna inte anses ha tillhandahållits på ett neutralt sätt och leverantören bör därför inte kunna omfattas av de undantag från ansvar som föreskrivs i denna förordning. Detta bör exempelvis vara fallet när leverantören erbjuder sin tjänst i det huvudsakliga syftet att underlätta olaglig verksamhet, till exempel genom att klargöra att syftet är att underlätta olaglig verksamhet eller att dennes tjänster är lämpliga för detta ändamål. Enbart det faktum att en tjänst erbjuder krypterade överföringar eller något annat system som omöjliggör identifiering av användaren bör inte i sig betraktas som underlättande av olaglig verksamhet.
- (21) En leverantör bör kunna utnyttja undantagen från ansvar för tjänster för *enbart vidarebefordran (mere conduit)* och *cachningstjänster* när leverantören på intet sätt befattar sig med den överförda eller tillgängliggjorda informationen. Detta kräver bland annat att leverantören inte ändrar den information som den överför eller till vilken den ger tillgång. Detta krav bör dock inte förstås som att det omfattar manipulationer av teknisk natur som sker under överföringen eller tillgängliggörandet, så länge de manipulationerna inte ändrar den överförda eller tillgängliggjorda informationens integritet.
- (22) För att kunna dra nytta av undantaget från ansvar för värdtjänster bör leverantören, efter att ha fått faktisk kännedom om eller blivit medveten om olaglig verksamhet eller olagligt innehåll, agera snabbt för att avlägsna innehållet eller göra det oåtkomligt. Tjänstemottagarnas grundläggande rättigheter, däribland rätten till yttrandefrihet och till information, bör iaktas när innehåll avlägsnas eller görs oåtkomligt. Leverantören kan skaffa sig sådan faktisk kännedom eller medvetenhet om innehållets olagliga karaktär genom, bland annat, undersökningar på eget initiativ eller anmälningar som lämnats till den av individer eller enheter i enlighet med denna förordning, i den mån dessa

anmälningar är tillräckligt exakta och tillräckligt väl underbyggda för att en aktsam ekonomisk aktör på ett rimligt sätt ska kunna identifiera, bedöma och när så är lämpligt agera mot det påstått olagliga innehåll. En sådan faktisk kännedom eller medvetenhet kan emellertid inte anses ha skaffats enbart på grund av att leverantören i allmänhet är medveten om att dennes tjänst även används för att lagra olagligt innehåll. Den omständigheten att leverantören automatiskt indexerar information som laddats upp till dennes tjänst, att den har en sökfunktion eller att den rekommenderar information på grundval av tjänstemottagarnas profiler eller preferenser räcker inte för att leverantören i fråga ska anses ha *specifik* kännedom om olaglig verksamhet som bedrivs på plattformen eller om olagligt innehåll som lagras på den.

- (23) Undantaget från ansvar bör inte tillämpas om tjänstemottagaren handlar under en värdtjänstleverantörs överinseende eller kontroll. Om exempelvis leverantören av en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare bestämmer priset på de varor eller tjänster som näringsidkaren erbjuder, kan det anses att näringsidkaren agerar under den onlineplattformens överinseende eller kontroll.
- (24) För att säkerställa ett effektivt skydd för konsumenter när de deltar i förmedlade kommersiella transaktioner online bör vissa värdtjänstleverantörer, nämligen onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, inte kunna dra nytta av det undantag från ansvar för värdtjänstleverantörer som fastställs i denna förordning, i den mån dessa onlineplattformar presenterar relevant information om transaktionerna i fråga på ett sådant sätt att konsumenterna tror att den informationen tillhandahålls av dessa onlineplattformar själva eller av näringsidkare som agerar under deras överinseende eller kontroll, och att dessa onlineplattformar sålunda har kännedom om eller kontroll över informationen, även om detta eventuellt i själva verket inte stämmer. Exempel på sådant beteende skulle kunna vara om en onlineplattform underlåter att tydligt visa en näringsidkares identitet, enligt kraven i denna förordning, om en sådan onlineplattform undanhåller näringsidkarens identitet eller kontaktuppgifter fram till efter det att ett avtal ingåtts mellan näringsidkaren och konsumenten, eller om en onlineplattform marknadsför produkten eller tjänsten i sitt eget namn i stället för att använda namnet på den näringsidkare som kommer att tillhandahålla den produkten eller tjänsten. I så fall bör det på grundval av samtliga relevanta omständigheter objektivt fastställas, huruvida presentationen skulle kunna leda till att en genomsnittskonsument tror att informationen i fråga tillhandahålls av onlineplattformen själv eller av näringsidkare som agerar under dess överinseende eller kontroll.
- (25) De undantag från ansvar som fastställs i denna förordning bör inte påverka möjligheten till olika typer av förelägganden mot leverantörer av förmedlingstjänster, även om de uppfyller de villkor som fastställs som en del av dessa undantag. Sådana förelägganden kan särskilt bestå av förelägganden från domstolar eller administrativa myndigheter, som utfärdats i överensstämmelse med unionsrätten, som kräver att alla överträdelser ska upphöra eller förhindras, inbegripet att olaglig information som angetts i dessa förelägganden avlägsnas eller görs oåtkomlig.
- (26) För att skapa rättsäkerhet och inte avskräcka från verksamhet som syftar till att upptäcka, identifiera och agera mot olagligt innehåll, som leverantörer av alla kategorier av förmedlingstjänster åtar sig på frivillig basis, bör det klargöras att enbart det faktum att leverantörerna bedriver sådan verksamhet inte gör att de undantag från ansvar som fastställs i denna förordning inte blir tillgängliga, förutsatt att denna verksamhet utförs i god tro och aktsamt. Villkoret att agera i god tro och aktsamt bör inbegripa att agera på ett objektivt, icke-diskriminerande och proportionellt sätt, med vederbörlig hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, och tillhandahålla nödvändiga skyddsåtgärder mot omotiverat avlägsnande av lagligt innehåll, i enlighet med målet för och kraven i denna förordning. I detta syfte bör de berörda leverantörerna till exempel vidta rimliga åtgärder för att säkerställa att den relevanta tekniken, när automatiska verktyg används för att utföra sådan verksamhet, är tillräckligt tillförlitlig för att i största möjliga utsträckning begränsa felrekvensen. Det är dessutom lämpligt att klargöra att enbart det faktum att dessa leverantörer i god tro vidtar åtgärder för att uppfylla kraven i unionsrätten, inbegripet kraven i denna förordning när det gäller genomförandet av deras allmänna villkor, inte bör göra att de undantag från ansvar som fastställs i denna förordning inte blir tillgängliga. Sådana verksamheter och åtgärder som en leverantör kan ha bedrivit eller vidtagit bör därför inte beaktas vid fastställandet av huruvida leverantören kan åberopa ett undantag från ansvar, särskilt när det gäller huruvida leverantören tillhandahåller sin tjänst på ett neutralt sätt och därför kan omfattas av den relevanta bestämmelsen, men utan att denna regel innebär att leverantören nödvändigtvis kan åberopa undantaget. Frivilliga åtgärder bör inte användas för att kringgå skyldigheterna för leverantörer av förmedlingstjänster enligt denna förordning.

- (27) Även om de regler om ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster som anges i denna förordning är inriktade på undantag från ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster är det viktigt att komma ihåg att problemet med olagligt innehåll och olaglig verksamhet online, trots den allmänt viktiga roll som spelas av sådana leverantörer, inte bör hanteras genom att enbart fokusera på deras ansvar och skyldigheter. Om möjligt bör tredje parter som berörs av olagligt innehåll som överförs eller lagras online försöka lösa konflikter som rör sådant innehåll utan att involvera de berörda leverantörerna av förmedlingstjänster. Tjänstemottagare bör hållas ansvariga för det olagliga innehåll som de tillhandahåller och eventuellt sprider till allmänheten genom förmedlingstjänster, om de tillämpliga regler i unionsrätten och nationell rätt som fastställer sådant ansvar föreskriver det. När så är lämpligt bör andra aktörer, såsom gruppmoderater i slutna onlinemiljöer, särskilt när det gäller stora grupper, också bidra till att förhindra spridning av olagligt innehåll online i enlighet med tillämplig rätt. När det är nödvändigt att involvera leverantörer av informationssambällets tjänster, inbegripet leverantörer av förmedlingstjänster, bör dessutom varje begäran eller föreläggande om sådan medverkan som en allmän regel riktas till den specifika leverantör som har teknisk och operativ förmåga att agera mot specifika delar av olagligt innehåll, i syfte att förebygga och minimera eventuella negativa effekter på åtkomsten till och tillgängligheten av information som inte är olagligt innehåll.
- (28) Sedan 2000 har ny teknik utvecklats som förbättrar tillgängligheten, effektiviteten, hastigheten, tillförlitligheten, kapaciteten och säkerheten för system som används för överföring och lagring av data online och deras *säkerhet*, vilket har lett till ett alltmer komplext ekosystem online. I detta avseende bör det erinras om att tjänsteleverantörer som upprättar och underlättar den underliggande logiska arkitekturen och ett väl fungerande internet, inbegripet tekniska hjälpfunktioner, också kan omfattas av de undantag från ansvar som fastställs i denna förordning, i den mån deras tjänster klassificeras som tjänster för *enbart vidarebefordran (mere conduit)*, *cachningstjänster* eller *värdtjänster*. Sådana tjänster omfattar, alltefter omständigheterna, trådlösa lokala nät, DNS-tjänster, toppdomänregister, registratorer, certifieringsmyndigheter som utfärdar digitala certifikat, virtuella privata nätverk, onlinesökmotorer, molninfrastruktur tjänster eller innehållsleveransnätverk som möjliggör, lokaliserar eller förbättrar funktionerna för andra leverantörer av förmedlingstjänster. På samma sätt har tjänster som används för kommunikationsändamål och de tekniska leveranssätten också utvecklats avsevärt, vilket har gett upphov till onlinetjänster såsom ip-telefoni, meddelandetjänster och webbaserade e-posttjänster, där kommunikationen levereras via en internetanslutningstjänst. Även dessa tjänster kan omfattas av undantagen från ansvar, i den mån de räknas som tjänster för *enbart vidarebefordran (mere conduit)*, *cachningstjänster* eller *värdtjänster*.
- (29) Förmedlingstjänster spänner över ett brett spektrum av ekonomiska verksamheter som äger rum online och som kontinuerligt utvecklas för att möjliggöra snabb, säker och trygg överföring av information och för att säkerställa bekvämligheten för alla deltagare i ekosystemet online. Förmedlingstjänster för *enbart vidarebefordran (mere conduit)* omfattar till exempel allmänna kategorier av tjänster såsom internetknutpunkter, trådlösa åtkomstpunkter, virtuella privata nätverk, DNS-tjänster och DNS-resolvrar, toppdomänregister, registratorer, certifieringsmyndigheter som utfärdar digitala certifikat, ip-telefoni och andra interpersonella kommunikationstjänster, medan allmänna exempel på förmedlingstjänster för *cachning* omfattar ett rent tillhandahållande av innehållsleveransnätverk, omvända proxyserverar eller proxyserverar för anpassning av innehåll. Sådana tjänster är avgörande för att säkerställa en smidig och effektiv överföring av information som tillhandahålls på internet. Exempel på *värdtjänster* omfattar kategorier av tjänster såsom molntjänster, webbhotell, avgiftsbelagda annonseringstjänster eller tjänster som möjliggör utbyte av information och innehåll online, inbegripet fillagring och fildelning. Förmedlingstjänster kan tillhandahållas separat, som en del av en annan typ av förmedlingstjänst, eller samtidigt med andra förmedlingstjänster. Huruvida en viss tjänst utgör en tjänst för *enbart vidarebefordran (mere conduit)*, en *cachningstjänst* eller en *värdtjänst* beror uteslutande på dess tekniska funktioner, som kan utvecklas över tid, och bör bedömas från fall till fall.
- (30) Leverantörer av förmedlingstjänster bör inte, vare sig rättsligt eller de facto, omfattas av en övervakningsskyldighet när det gäller skyldigheter av allmän karaktär. Detta berör inte övervakningsskyldigheter i ett specifikt fall och, i synnerhet, påverkar inte förelägganden från nationella myndigheter i enlighet med nationell lagstiftning, i överensstämmelse med unionsrätten såsom den tolkats av Europeiska unionens domstol, och i enlighet med de villkor som fastställs i denna förordning. Ingenting i denna förordning bör tolkas som ett åläggande av en allmän övervakningsskyldighet eller en allmän aktiv undersökningsplikt eller som en allmän skyldighet för leverantörer att vidta proaktiva åtgärder mot olagligt innehåll.

- (31) Beroende på varje medlemsstats rättssystem och det aktuella rättsområdet kan nationella rättsliga eller administrativa myndigheter, inbegripet brottsbekämpande myndigheter, förelägga leverantörer av förmedlingstjänster att agera mot en eller flera specifika delar av olagligt innehåll eller att tillhandahålla viss specifik information. De nationella lagar som ligger till grund för utfärdandet av sådana förelägganden skiljer sig åt avsevärt, och dessa förelägganden behandlas allt oftare i gränsöverskridande situationer. För att säkerställa att dessa förelägganden kan följas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, i synnerhet i ett gränsöverskridande sammanhang, så att de berörda offentliga myndigheterna kan utföra sina uppgifter och leverantörerna inte utsätts för oproportionella bördor, utan att otillbörligt påverka tredje parter rättigheter och legitima intressen, är det nödvändigt att fastställa vissa villkor som dessa förelägganden bör uppfylla och vissa kompletterande krav avseende behandlingen av dessa förelägganden. Följaktligen bör denna förordning harmonisera endast vissa särskilda minimivillkor som sådana förelägganden bör uppfylla för att ge upphov till en skyldighet för leverantörer av förmedlingstjänster att informera de berörda myndigheterna om den verkan som givits dessa förelägganden. Därför tillhandahåller denna förordning inte den rättsliga grunden för utfärdande av sådana förelägganden, och den reglerar inte heller deras territoriella tillämpningsområde eller gränsöverskridande verkställighet.
- (32) Den tillämpliga unionsrätt eller nationella rätt som ligger till grund för utfärdande av dessa förelägganden kan kräva ytterligare villkor och bör ligga till grund för respektive föreläggandes verkställighet. I händelse av att sådana förelägganden inte följs bör den utfärdande medlemsstaten kunna verkställa dem i enlighet med sin nationella rätt. Tillämplig nationell rätt bör vara förenlig med unionsrätten, inbegripet stadgan och EUF-fördragets bestämmelser om etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster inom unionen, särskilt när det gäller onlinespeljänster och vadhållningstjänster. På motsvarande sätt påverkar inte tillämpningen av sådan nationell rätt för verkställighet av respektive föreläggande tillämpliga unionsrättsakter eller internationella avtal som ingåtts av unionen eller medlemsstaterna om gränsöverskridande erkännande, genomförande och verkställighet av dessa förelägganden, särskilt i civilrättsliga och straffrättsliga frågor. Å andra sidan bör kontrollen av efterlevnaden av skyldigheten att informera de berörda myndigheterna om den verkan som givits till de föreläggandena, till skillnad från verkställigheten av föreläggandena själva, omfattas av de regler som anges denna förordning.
- (33) Leverantören av förmedlingstjänster bör utan onödigt dröjsmål informera den utfärdande myndigheten om eventuell uppföljning av sådana förelägganden i enlighet med de tidsfrister som anges i relevant unionsrätt eller nationell rätt.
- (34) Berörda nationella myndigheter bör kunna utfärda sådana förelägganden mot innehåll som anses olagligt eller förelägganden om att tillhandahålla information på grundval av unionsrätten eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, i synnerhet stadgan, och att rikta dem till leverantörer av förmedlingstjänster, även sådana som är etablerade i en annan medlemsstat. Denna förordning bör dock inte påverka unionsrätten på området civil- och straffrättsligt samarbete, inbegripet förordning (EU) nr 1215/2012 och en förordning om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden, och inte heller nationell straffprocessrätt eller civilprocessrätt. Om dessa lagar i samband med straffrättsliga eller civilrättsliga förfaranden föreskriver villkor som går utöver eller är oförenliga med de villkor som föreskrivs i den här förordningen när det gäller förelägganden om att agera mot olagligt innehåll eller tillhandahålla information, kan de villkor som föreskrivs i den här förordningen därför inte vara tillämpliga eller kan anpassas. I synnerhet kan skyldigheten för samordnaren för digitala tjänster från den utfärdande myndighetens medlemsstat att översända en kopia av föreläggandena till alla andra samordnare för digitala tjänster inte vara tillämplig i samband med straffrättsliga förfaranden eller kan anpassas, om så föreskrivs i tillämplig nationell straffprocessrätt.

Skyldigheten att föreläggandena ska innehålla en motivering som förklarar varför informationen utgör olagligt innehåll bör vid behov anpassas enligt tillämplig nationell straffprocessrätt i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja och lagföra brott. Slutligen kan skyldigheten för leverantörer av förmedlingstjänster att informera tjänstemottagaren senareläggas i enlighet med tillämplig unionsrätt eller nationell rätt, särskilt i samband med straffrättsliga, civilrättsliga eller administrativa förfaranden. Föreläggandena bör dessutom utfärdas i överensstämmelse med förordning (EU) 2016/679 och förbudet mot en allmän skyldighet att övervaka information eller att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet enligt den här förordningen. De villkor och krav som fastställs i den här förordningen och som är tillämpliga på förelägganden om att agera mot olagligt innehåll påverkar inte andra unionsakter som föreskriver liknande system för att agera mot särskilda typer av olagligt innehåll, såsom förordning (EU) 2021/784, förordning (EU) 2019/1020 eller förordning (EU) 2017/2394, som ger särskilda befogenheter att förelägga om tillhandahållande av information till medlemsstaternas tillsynsmyndigheter.

digheter för konsumentskyddslagstiftning, medan de villkor och krav som gäller för förelägganden om att tillhandahålla information inte påverkar andra unionsakter som föreskriver liknande relevanta regler för specifika sektorer. De villkoren och kraven bör inte påverka reglerna om lagring och bevarande enligt tillämplig nationell rätt, i överensstämmelse med unionsrätten och de brottsbekämpande myndigheternas begäranden om konfidentiell behandling när det gäller att inte lämna ut information. De villkoren och kraven bör inte påverka medlemsstaternas möjlighet att kräva att en leverantör av förmedlingstjänster förhindrar en överträdelse, i överensstämmelse med unionsrätten, inbegripet den här förordningen, och i synnerhet med förbudet mot allmänna övervakningsskyldigheter.

- (35) De villkor och krav som fastställs i denna förordning bör vara uppfyllda senast när föreläggandet översänds till den berörda leverantören. Föreläggandet får därför utfärdas på ett av de officiella språken för den berörda medlemsstatens utfärdande myndighet. Om det språket skiljer sig från det språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster, eller från ett annat officiellt språk i medlemsstaterna som den myndighet som utfärdar föreläggandet och leverantören av förmedlingstjänster har kommit överens om, bör emellertid översändandet av föreläggandet åtföljas av en översättning av åtminstone de delar av föreläggandet som anges i denna förordning. Om en leverantör av förmedlingstjänster har kommit överens med myndigheterna i en medlemsstat om att använda ett visst språk, bör den uppmuntras att godta förelägganden på samma språk utfärdade av myndigheter i andra medlemsstater. Föreläggandena bör innehålla uppgifter som gör det möjligt för adressaten att identifiera den utfärdande myndigheten, i tillämpliga fall inbegripet kontaktuppgifter till en kontaktpunkt inom den myndigheten, och att kontrollera föreläggandets äkthet.
- (36) Det territoriella tillämpningsområdet för sådana förelägganden om att agera mot olagligt innehåll bör fastställas tydligt på grundval av tillämplig unionsrätt eller nationell rätt som möjliggör utfärdandet av föreläggandet och bör inte gå utöver vad som är strikt nödvändigt för att uppnå dess mål. I detta avseende bör den nationella rättsliga eller administrativa myndighet, vilket kan vara en brottsbekämpande myndighet, som utfärdar föreläggandet göra en avvägning mellan det mål som föreläggandet syftar till att uppnå, i enlighet med den rättsliga grund som gör det möjligt att utfärda föreläggandet, och de rättigheter och legitima intressen som tillkommer alla tredje parter som kan påverkas av föreläggandet, särskilt deras grundläggande rättigheter enligt stadgan. Föreläggandets verkan bör, i synnerhet i ett gränsoverskridande sammanhang, i princip begränsas till den utfärdande medlemsstatens territorium, såvida inte innehållets olaglighet härrör direkt från unionsrätten eller den utfärdande myndigheten anser att de rättigheter som står på spel kräver ett bredare territoriellt tillämpningsområde, i enlighet med unionsrätten och internationell rätt, samtidigt som principen om internationell hövlighet beaktas.
- (37) De förelägganden om att tillhandahålla information som regleras i denna förordning avser framtagande av specifik information om enskilda mottagare av den berörda förmedlingstjänsten som identifieras i dessa förelägganden, i syfte att avgöra om tjänstemottagarna följer tillämpliga unionsregler eller nationella regler. Sådana förelägganden bör begära information i syfte att göra det möjligt att identifiera de berörda tjänstemottagarna. Därför omfattas förelägganden om att tillhandahålla information om en grupp tjänstemottagare som inte är specifikt identifierade, inbegripet förelägganden om tillhandahållande av aggregerad information som krävs för statistiska ändamål eller evidensbaserat beslutsfattande, inte av kraven på tillhandahållande av information i denna förordning.
- (38) Förelägganden om att agera mot olagligt innehåll och om att tillhandahålla information omfattas av de regler som säkerställer behörigheten för den medlemsstat där den mottagande tjänsteleverantören är etablerad och de regler som föreskriver eventuella undantag från denna behörighet i vissa fall, som anges i artikel 3 i direktiv 2000/31/EG, endast om villkoren i den artikeln är uppfyllda. Mot bakgrund av att dessa förelägganden är kopplade till specifika delar av olagligt innehåll respektive olaglig information, innebär de inte någon principiell inskränkning av friheten för leverantörer av förmedlingstjänster att tillhandahålla sina tjänster över gränserna när de riktar sig till leverantörer som är etablerade i en annan medlemsstat. Reglerna i artikel 3 i direktiv 2000/31/EG, inbegripet om behovet av att motivera åtgärder som avviker från behörigheten för den medlemsstat i vilken tjänsteleverantören är etablerad på vissa angivna grunder och om anmälan av sådana åtgärder, är därför inte tillämpliga på dessa förelägganden.

- (39) Kraven på att tillhandahålla information om prövningsmekanismer som är tillgängliga för leverantören av förmedlingstjänster och den tjänstemottagare som tillhandahöll innehållet inbegriper ett krav på att tillhandahålla information om administrativa mekanismer för hantering av klagomål och rättslig prövning, inbegripet överklaganden av förelägganden som utfärdats av rättsliga myndigheter. Dessutom kan samordnarna för digitala tjänster utveckla nationella verktyg och vägledning för klagomåls- och prövningsmekanismer som är tillämpliga på deras respektive territorium, i syfte att underlätta tillgången till sådana mekanismer för tjänstemottagarna. Slutligen bör medlemsstaterna vid tillämpningen av denna förordning respektera den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol i enlighet med artikel 47 i stadgan. Denna förordning bör därför inte hindra de relevanta nationella rättsliga eller administrativa myndigheterna från att, på grundval av tillämplig unionsrätt eller nationell rätt, utfärda ett föreläggande om att återställa innehåll, om sådant innehåll överensstämde med de allmänna villkoren för leverantören av förmedlingstjänsten, men av den leverantören felaktigt har betraktats som olagligt och avlägsnats.
- (40) För att uppnå målen för denna förordning, och särskilt för att förbättra den inre marknadens funktion och säkerställa en säker och transparent onlinemiljö, är det nödvändigt att fastställa en tydlig, effektiv, förutsebar och balanserad uppsättning harmoniserade krav på tillbörlig aktsamhet för leverantörer av förmedlingstjänster. Dessa skyldigheter bör särskilt syfta till att garantera olika mål för den offentliga politiken, såsom att skapa säkerhet för och förtroende hos tjänstemottagarna, inbegripet konsumenter, minderåriga och användare som löper särskild risk att utsättas för hatpropaganda, sexuella trakasserier eller andra diskriminerande åtgärder, skydda de relevanta grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan, säkerställa en meningsfull ansvarsskyldighet för dessa leverantörer och ge tjänstemottagare och andra berörda parter egenmakt, samtidigt som den nödvändiga tillsynen från de behöriga myndigheternas sida underlättas.
- (41) I detta avseende är det viktigt att kraven på tillbörlig aktsamhet anpassas till typen, storleken och arten av den berörda förmedlingstjänsten. I denna förordning fastställs därför grundläggande skyldigheter som är tillämpliga på alla leverantörer av förmedlingstjänster samt ytterligare skyldigheter för värdtjänstleverantörer och, mer specifikt, leverantörer av onlineplattformar och av mycket stora onlineplattformar samt av mycket stora onlinesökmotorer. I den mån leverantörer av förmedlingstjänster omfattas av ett antal olika kategorier med hänsyn till deras tjänsters art och deras storlek bör de fullgöra alla motsvarande skyldigheter i denna förordning med avseende på dessa tjänster. Dessa harmoniserade krav på tillbörlig aktsamhet, som bör vara rimliga och icke godtyckliga, behövs för att adressera identifierade allmänintressen, såsom att skydda tjänstemottagarnas legitima intressen, ta itu med olagliga metoder och skydda grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan. Kraven på tillbörlig aktsamhet är oberoende av frågan om ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster, som därför måste bedömas separat.
- (42) För att underlätta smidig och effektiv tvåvägskommunikation, inbegripet, i förekommande fall, genom mottagningsbevis för sådan kommunikation, i frågor som omfattas av denna förordning bör leverantörer av förmedlingstjänster åläggas att utse en enda elektronisk kontaktpunkt och att offentliggöra och uppdatera relevant information om den kontaktpunkten, inbegripet vilka språk som ska användas i sådan kommunikation. Den elektroniska kontaktpunkten kan också användas av betrodda anmälare och av professionella enheter som står i en särskild relation till leverantören av förmedlingstjänster. Till skillnad från den rättsliga företrädaren bör den elektroniska kontaktpunkten tjäna operativa syften och bör inte vara skyldig att ha en fysisk plats. Leverantörer av förmedlingstjänster kan utse samma enda kontaktpunkt för att uppfylla kraven i denna förordning som för tillämpningen av andra unionsrättsakter. Leverantörer av förmedlingstjänster uppmanas att, i samband med att kommunikationsspråken anges, säkerställa att de språk som väljs inte i sig utgör ett hinder för kommunikationen. Vid behov bör det vara möjligt för leverantörer av förmedlingstjänster och medlemsstaternas myndigheter att nå en separat överenskommelse om kommunikationsspråket eller söka alternativa sätt att övervinna språkbarriären, bland annat genom att använda alla tillgängliga tekniska medel eller interna och externa personalresurser.
- (43) Leverantörer av förmedlingstjänster bör också vara skyldiga att utse en enda kontaktpunkt för tjänstemottagarna som möjliggör snabb, direkt och effektiv kommunikation, i synnerhet med lättillgängliga medel såsom telefonnummer, e-postadresser, elektroniska kontaktförmulär, dialogrobotar eller snabbmeddelandetjänster. Det bör uttryckligen anges när en tjänstemottagare kommunicerar med dialogrobotar. Leverantörer av förmedlingstjänster bör göra det möjligt för tjänstemottagare att välja ett direkt och effektivt kommunikationssätt som inte enbart förlitar sig på automatiska verktyg. Leverantörer av förmedlingstjänster bör göra alla rimliga ansträngningar för att garantera att tillräckliga personalresurser och ekonomiska resurser anslås så att denna kommunikation kan tillhandahållas på ett snabbt och effektivt sätt.

- (44) Leverantörer av förmedlingstjänster som är etablerade i ett tredjeland och som erbjuder tjänster i unionen bör utse en tillräckligt bemyndigad rättslig företrädare i unionen och tillhandahålla information om sina rättsliga företrädare till de berörda myndigheterna samt offentliggöra den. För att fullgöra den skyldigheten bör sådana leverantörer av förmedlingstjänster säkerställa att den utsedda rättsliga företrädaren har de befogenheter och resurser som krävs för att samarbeta med de berörda myndigheterna. Detta kan till exempel vara fallet när en leverantör av förmedlingstjänster utser ett dotterföretag tillhörande samma grupp som leverantören, eller leverantörens moderföretag, om det dotterföretaget eller moderföretaget är etablerat i unionen. Det kan dock hända att detta inte är fallet, till exempel när den rättsliga företrädaren är föremål för rekonstruktionsförfaranden, konkurs eller ett insolvensförfarande för privatpersoner eller företag. Den skyldigheten bör innebära att denna förordning kan övervakas och, vid behov, dess efterlevnad försäkras effektivt i förhållande till dessa leverantörer. Det bör vara möjligt för en rättslig företrädare att vara bemyndigad av fler än en leverantör av förmedlingstjänster, i enlighet med nationell rätt. Det bör vara möjligt för den rättsliga företrädaren att även fungera som kontaktpunkt, förutsatt att de relevanta kraven i denna förordning uppfylls.
- (45) Även om avtalsfriheten för leverantörer av förmedlingstjänster i princip bör respekteras, är det lämpligt att fastställa vissa regler om innehållet i, tillämpningen av och efterlevnaden av dessa leverantörers allmänna villkor, i syfte att värna om transparensen, skydda tjänstemottagarna och undvika orättvisa eller godtyckliga resultat. Leverantörer av förmedlingstjänster bör i sina allmänna villkor tydligt ange och uppdatera information om de skäl på grundval av vilka de kan begränsa tillhandahållandet av sina tjänster. De bör i synnerhet inkludera information om eventuella policyer, förfaranden, åtgärder och verktyg som används för innehållsmoderering, däribland algoritm-baserat beslutsfattande och mänsklig granskning samt arbetsordningen för leverantörens interna system för hantering av klagomål. De bör också tillhandahålla lättillgänglig information om rätten att avsluta användningen av tjänsten. Leverantörer av förmedlingstjänster kan i sina villkor för tjänsten använda grafiska element, såsom ikoner eller bilder, för att illustrera de viktigaste inslagen i informationskraven enligt denna förordning. Leverantörer bör på lämpligt sätt informera tjänstemottagarna om betydande ändringar av de allmänna villkoren, till exempel när de ändrar reglerna om information som är tillåten inom ramen för deras tjänst, eller andra sådana ändringar som direkt kan påverka tjänstemottagarnas möjlighet att använda tjänsten.
- (46) Leverantörer av förmedlingstjänster som främst riktar sig till minderåriga, till exempel genom utformning eller marknadsföring av tjänsten, eller som till övervägande del används av minderåriga, bör göra särskilda ansträngningar för att göra förklaringen av sina allmänna villkor lättbegriplig för minderåriga.
- (47) När dessa begränsningar utformas, tillämpas och upprätthålls bör leverantörer av förmedlingstjänster agera på ett icke godtyckligt och icke-diskriminerande sätt och ta hänsyn till tjänstemottagarnas rättigheter och legitima intressen, inbegripet de grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar bör till exempel i synnerhet ta vederbörlig hänsyn till yttrande- och informationsfriheten, inbegripet mediernas frihet och mångfald. Alla leverantörer av förmedlingstjänster bör också ta vederbörlig hänsyn till relevanta internationella normer för skydd av de mänskliga rättigheterna, såsom Förenta nationernas vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.
- (48) Med tanke på mycket stora onlineplattformars och mycket stora onlinesökmotorers särskilda roll och räckvidd är det lämpligt att lägga dem ytterligare krav på information och transparens i deras allmänna villkor. Följaktligen bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer tillhandahålla sina allmänna villkor på de officiella språken i alla medlemsstater där de erbjuder sina tjänster och även ge tjänstemottagarna en koncis och lättläst sammanfattning av de viktigaste inslagen i de allmänna villkoren. I sammanfattningen bör de viktigaste inslagen i informationskraven anges, inbegripet möjligheten att lätt kunna välja bort frivilliga klausuler.

- (49) För att säkerställa en lämplig nivå av transparens och ansvarsskyldighet bör leverantörer av förmedlingstjänster, i enlighet med de harmoniserade kraven i denna förordning, i ett maskinläsbart format, offentliggöra en årlig rapport om den innehållsmoderering som de gör, inbegripet de åtgärder som vidtas till följd av tillämpningen och efterlevnaden av deras allmänna villkor. För att undvika oproportionella bördor bör dessa transparensrapporterings-skyldigheter dock inte gälla för leverantörer som är mikroföretag eller små företag enligt definitionen i kommissionens rekommendation 2003/361/EG⁽²⁾ och som inte är mycket stora onlineplattformar i den mening som avses i denna förordning.
- (50) Värdtjänstleverantörer spelar en särskilt viktig roll när det gäller att bekämpa olagligt innehåll online, eftersom de lagrar information som tillhandahålls av tjänstemottagarna och på deras begäran och ofta ger andra mottagare åtkomst till den informationen, ibland i stor skala. Det är viktigt att alla värdtjänstleverantörer, oavsett deras storlek, inför lättillgängliga och användarvänliga anmälnings- och åtgärdsmekanismer som underlättar anmälan av specifik information som den anmälände parten anser vara olagligt innehåll till den berörda värdtjänstleverantören (*anmälan*), enligt vilka leverantören kan besluta huruvida den samtycker till denna bedömning och vill avlägsna innehållet eller göra det oåtkomligt (*åtgärd*). Sådana mekanismer bör vara tydligt identifierbara, placerade nära informationen i fråga och minst lika lätta att hitta och använda som anmälningsmekanismer för innehåll som strider mot värdtjänstleverantörens allmänna villkor. Förutsatt att kraven på anmälningar är uppfyllda bör det vara möjligt för individer eller enheter att anmäla flera specifika delar med påstått olagligt innehåll genom en enda anmälan för att säkerställa att anmälnings- och åtgärdsmekanismerna fungerar på ändamålsenligt sätt. Anmälningsmekanismen bör möjliggöra, men inte kräva, identifiering av den individ eller enhet som lämnar in en anmälan. För vissa typer av information som anmäls kan det vara nödvändigt att säkerställa identiteten på den individ eller enhet som lämnar in en anmälan för att avgöra om informationen i fråga innehåller olagligt innehåll, i enlighet med det som påstås. Skyldigheten att införa mekanismer för anmälan och åtgärder bör till exempel gälla för fillagrings- och fildelningstjänster, webbvärdtjänster, annonseringsservrar och paste bin-tjänster, i den mån de kan betraktas som värdtjänster som omfattas av denna förordning.
- (51) Med beaktande av behovet att ta vederbörlig hänsyn till alla berörda parter grundläggande rättigheter som garanteras i stadgan, bör åtgärder som vidtas av en värdtjänstleverantör till följd av mottagandet av en anmälan vara strikt riktade, i den meningen att de bör syfta till att avlägsna specifik information som anses utgöra olagligt innehåll eller göra den oåtkomlig, utan att på ett otillbörligt sätt påverka yttrandefriheten och informationsfriheten för tjänstemottagarna. Anmälningar bör därför som allmän regel riktas till de värdtjänstleverantörer som rimligen kan förväntas ha den tekniska och operativa förmågan att agera mot sådan specifik information. De värdtjänstleverantörer som mottar en anmälan för vilken de av tekniska eller operativa skäl inte kan avlägsna den specifika informationen bör informera den individ eller enhet som lämnade in anmälan.
- (52) Reglerna om sådana anmälnings- och åtgärdsmekanismer bör harmoniseras på unionsnivå för att möjliggöra en snabb, aktsam och icke godtycklig behandling av anmälningar på grundval av regler som är enhetliga, transparenta och tydliga och som ger robusta garantier för att skydda alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, särskilt deras grundläggande rättigheter som garanteras i stadgan, oavsett i vilken medlemsstat dessa parter är etablerade eller bosatta och vilket rättsområde det gäller. De grundläggande rättigheterna omfattar, men är inte begränsade till, för tjänstemottagare: rätten till yttrandefrihet och till informationsfrihet, rätten till respekt för privatlivet och familjelivet, rätten till skydd av personuppgifter, rätten till icke-diskriminering och rätt till ett effektivt rättsmedel; för tjänstleverantörer: näringsfrihet och avtalsfrihet; för parter som påverkas av olagligt innehåll: rätten till mänsklig värdighet, barnets rättigheter, rätten till skydd av egendom, inbegripet immateriella rättigheter, och rätten till icke-diskriminering. Värdtjänstleverantörer bör reagera på anmälningar i god tid, särskilt genom att beakta vilken typ av olagligt innehåll som anmäls och hur brådskande det är att vidta åtgärder. Sådana leverantörer kan till exempel förväntas agera utan dröjsmål när det påstått olagliga innehåll som anmäls innebär ett hot mot människors liv eller säkerhet. Värdtjänstleverantören bör utan onödigt dröjsmål informera den individ eller enhet som anmält det specifika innehållet efter att ha fattat ett beslut om huruvida åtgärder ska vidtas med anledning av anmälan.

⁽²⁾ Kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

- (53) Anmälnings- och åtgärdsmekanismerna bör göra det möjligt att lämna in anmälningar som är tillräckligt exakta och tillräckligt väl underbyggda för att den berörda värdtjänstleverantören ska kunna fatta ett välgrundat och omsorgsfullt beslut – förenligt med yttrandefriheten och informationsfriheten – om det innehåll som anmälan avser, särskilt huruvida innehållet ska betraktas som olagligt innehåll och avlägsnas eller göras oåtkomligt. Dessa mekanismer bör vara utformade så att de gör det lätt att lämna in anmälningar som innehåller en redogörelse för skälen till att den individ eller enhet som lämnar in en anmälan anser att innehållet utgör olagligt innehåll och en tydlig anvisning om var innehållet finns. Om en anmälan innehåller tillräcklig information för att en aktsam värdtjänstleverantör utan en ingående rättslig prövning ska kunna fastställa att det är uppenbart att innehållet är olagligt, bör anmälan anses ge upphov till faktisk kännedom eller medvetenhet om olagligheten. Med undantag för inlämning av anmälningar om brott som avses i artiklarna 3–7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU⁽²⁶⁾ bör dessa mekanismer uppmåna den individ eller enhet som lämnar in en anmälan att ange sin identitet, för att undvika missbruk.
- (54) Om en värdtjänstleverantör, på grund av att den information som tillhandahålls av mottagarna utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med dess allmänna villkor, beslutar att avlägsna eller oåtkomliggöra information som tillhandahållits av en tjänstemottagare eller på annat sätt begränsa dess synlighet eller monetarisering, till exempel efter mottagande av en anmälan eller på eget initiativ, inbegripet enbart med hjälp av automatiserade metoder, bör leverantören på ett klart och lättbegripligt sätt informera mottagaren om sitt beslut, skälen för sitt beslut och de tillgängliga möjligheterna att få beslutet prövat, med hänsyn till de negativa konsekvenser sådana beslut kan få för mottagaren, inbegripet för utövandet av dennes grundläggande rätt till yttrandefrihet. Denna skyldighet bör gälla oberoende av skälen till beslutet, särskilt oberoende av om åtgärden har vidtagits på grund av att den anmälda informationen anses utgöra olagligt innehåll eller bedöms vara oförenlig med de tillämpliga allmänna villkoren. Om beslutet fattades efter mottagande av en anmälan bör värdtjänstleverantören uppges identiteten på den person eller enhet som lämnade in anmälan till tjänstemottagaren endast om denna information är nödvändig för att fastställa att innehållet är olagligt, till exempel i fall av intrång i immateriella rättigheter.
- (55) Begränsningar av synligheten kan bestå i degradering i rangordning eller i rekommendationssystem samt begränsning av tillgängligheten för en eller flera tjänstemottagare eller blockering av användaren från en nätgemenskap utan användarens vetskap (*shadow banning*). Monetariseringen via annonseringsintäkter från information som tillhandahålls av tjänstemottagaren kan begränsas genom att den penningutbetalning eller de intäkter som är kopplade till denna information skjuts upp eller avslutas. Skyldigheten att lämna en motivering bör dock inte gälla för omfattande vilseledande kommersiellt innehåll som sprids genom avsiktlig manipulering av tjänsten, särskilt icke-autentisk användning av tjänsten, till exempel användning av botten eller falska konton eller annan bedräglig användning av tjänsten. Oberoende av andra möjligheter att invända mot värdtjänstleverantörens beslut bör tjänstemottagaren alltid ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol i enlighet med nationell rätt.
- (56) En värdtjänstleverantör kan i vissa fall, till exempel genom en anmälan från en anmälare part eller genom egna frivilliga åtgärder, bli medveten om information om delar av en tjänstemottagares verksamhet, såsom tillhandahållande av vissa typer av olagligt innehåll, som rimligen, med beaktande av alla relevanta omständigheter som värdtjänstleverantören är medveten om, motiverar misstanken om att den mottagaren kan ha begått, kan vara i färd med att begå eller sannolikt kommer att begå ett brott som inbegriper ett hot mot människors liv eller säkerhet, såsom brott som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU⁽²⁷⁾, direktiv 2011/93/EU eller Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541⁽²⁸⁾. Till exempel kan specifikt innehåll ge upphov till misstanke om ett hot mot allmänheten, såsom anstiftan till terrorism i den mening som avses i artikel 21 i direktiv (EU) 2017/541. I sådana fall bör värdtjänstleverantören utan dröjsmål informera de behöriga brottsbekämpande myndigheterna om sådana misstankar. Värdtjänstleverantören bör tillhandahålla all relevant information som den

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF (EUT L 335, 17.12.2011, s. 1).

⁽²⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

⁽²⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (EUT L 88, 31.3.2017, s. 6).

har tillgång till, inbegripet i förekommande fall innehållet i fråga och, om den finns tillgänglig, tidpunkten för offentliggörandet av innehållet, inbegripet den angivna tidszonen, en förklaring av misstanken och den information som krävs för att lokalisera och identifiera den berörda tjänstemottagaren. Denna förordning utgör inte rättslig grund för en profilering av tjänstemottagare i syfte att värdtjänstleverantörer eventuellt ska kunna identifiera brott. När värdtjänstleverantörer informerar brottsbekämpande myndigheter bör de också respektera andra tillämpliga regler i unionsrätt eller nationell rätt som skyddar individers rättigheter och friheter.

- (57) För att undvika oproportionella bördor bör de ytterligare skyldigheter som införs enligt denna förordning för leverantörer av onlineplattformar, inbegripet plattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare, inte gälla leverantörer som utgör mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG. Av samma skäl bör dessa ytterligare skyldigheter inte heller gälla leverantörer av onlineplattformar som tidigare uppfyllde kraven för status som mikroföretag eller små företag under en period på tolv månader efter det att de förlorat den statusen. Sådana leverantörer bör inte undantas från skyldigheten att på begäran av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen tillhandahålla information om det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad. Med tanke på att mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer har en större räckvidd och en större inverkan när det gäller att påverka hur tjänstemottagare erhåller information och kommunicerar online, bör sådana leverantörer emellertid inte kunna dra nytta av det undantaget, oavsett om de utgör mikroföretag eller små företag eller kommit att göra det nyligen. De konsolideringsregler som fastställs i rekommendation 2003/361/EG bidrar till att säkerställa att ett kringgående av dessa ytterligare skyldigheter förhindras. Ingenting i denna förordning hindrar leverantörer av onlineplattformar som omfattas av det undantaget från att på frivillig basis inrätta ett system som uppfyller en eller flera av dessa skyldigheter.
- (58) Tjänstemottagarna bör enkelt och effektivt kunna bestrida vissa beslut av leverantörer av onlineplattformar – gällande innehålls olaglighet eller dess oförenlighet med de allmänna villkoren – som påverkar dem negativt. Därför bör leverantörer av onlineplattformar åläggas att tillhandahålla interna system för hantering av klagomål som uppfyller vissa villkor som syftar till att säkerställa att systemen är lättillgängliga och leder till snabba, icke-diskriminerande, icke godtyckliga samt rättvisa resultat, och blir föremål för mänsklig granskning om automatiserade metoder används. Sådana system bör göra det möjligt för alla tjänstemottagare att lämna in klagomål och bör inte fastställa formella krav, såsom hänvisning till specifika, relevanta rättsliga bestämmelser eller avancerade rättsliga förklaringar. Tjänstemottagare som har lämnat in en anmälan via den anmälnings- och åtgärdsmekanism som föreskrivs i denna förordning eller genom anmälningsmekanismen för innehåll som strider mot leverantörens av onlineplattformars allmänna villkor bör ha rätt att använda klagomålsmekanismen för att bestrida det beslut som leverantören av onlineplattformar fattat om deras anmälningar, även när de anser att den åtgärd som vidtagits av leverantören inte var tillräcklig. Det bör vara möjligt att lämna in ett klagomål om upphävande av de bestridda besluten i minst sex månader, räknat från den tidpunkt då leverantören av onlineplattformar informerade tjänstemottagaren om beslutet.
- (59) Dessutom bör det ges möjlighet att interagera i god tro för att lösa sådana tvister utanför domstol, även tvister som inte kunnat lösas på ett tillfredsställande sätt genom de interna systemen för hantering av klagomål, av certifierade organ som har det oberoende, de resurser och den sakkunskap som krävs för att de ska kunna utföra sin verksamhet på ett rättvist, snabbt och kostnadseffektivt sätt. Oberoendet för tvistlösningsorgan utanför domstol bör säkerställas även när det gäller de fysiska personer som ansvarar för att lösa tvister, bland annat genom regler om intressekonflikter. De avgifter som tas ut av organ för tvistlösningsorgan utanför domstol bör vara rimliga, tillgängliga, attraktiva, billiga för konsumenterna och proportionella, och avgöras från fall till fall. Om ett organ för tvistlösningsorgan utanför domstol certifieras av den behöriga samordnaren för digitala tjänster bör certifieringen vara giltig i samtliga medlemsstater. Leverantörer av onlineplattformar bör kunna vägra att delta i förfaranden för tvistlösningsorgan utanför domstol enligt denna förordning, om samma tvist – särskilt när det gäller den berörda informationen och skälen för att fatta det bestridda beslutet, effekterna av beslutet och de grunder som åberopats för att bestrida beslutet – redan har lösts av eller redan är föremål för ett pågående förfarande vid den behöriga domstolen eller vid ett annat

behörigt organ för tvistlösning utanför domstol. Tjänstemottagare bör kunna välja mellan den interna klagomålsmekanismen, tvistlösning utanför domstol och möjligheten att när som helst inleda rättsliga förfaranden. Eftersom resultatet av förfarandet för tvistlösning utanför domstol inte är bindande bör parterna inte hindras från att inleda rättsliga förfaranden avseende samma tvist. Möjligheterna att bestrida beslut från leverantörer av onlineplattformar på detta sätt bör inte på något sätt påverka möjligheten att söka rättslig prövning i enlighet med lagstiftningen i den berörda medlemsstaten, och bör därmed inte påverka möjligheten att utöva rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 47 i stadgan. Bestämmelserna i denna förordning om tvistlösning utanför domstol bör inte ålägga medlemsstaterna att inrätta sådana organ för tvistlösning utanför domstol.

- (60) Vid avtalstvister mellan konsumenter och företag gällande inköp av varor eller tjänster säkerställer direktiv 2013/11/EU att unionens konsumenter och företag i unionen har tillgång till kvalitetscertifierade alternativa tvistlösningsorgan. I detta avseende bör det klargöras att reglerna om tvistlösning utanför domstol i denna förordning inte påverkar tillämpningen av det direktivet, inbegripet konsumenternas rätt enligt det direktivet att när som helst dra sig ur förfarandet om de är missnöjda med hur förfarandet genomförs eller fungerar.
- (61) Åtgärder mot olagligt innehåll kan vidtas snabbare och mer tillförlitligt om leverantörer av onlineplattformar vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa att anmälningar som lämnas in av betrodda anmälare, som agerar inom sitt särskilda sakkunskapsområde, genom de anmälnings- och åtgärdsmekanismer som krävs enligt denna förordning prioriteras, utan att det påverkar kravet att behandla och fatta beslut om alla anmälningar som lämnas in inom ramen för dessa mekanismer på ett snabbt, aktsamt och icke godtyckligt sätt. Statusen som betrodd anmälare bör tilldelas av samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där sökanden är etablerad och bör erkännas av alla leverantörer av onlineplattformar som omfattas av denna förordning. Statusen som betrodd anmälare bör endast tilldelas enheter, och inte individer, som bland annat har visat att de har särskild sakkunskap och kompetens när det gäller att bekämpa olagligt innehåll och att de arbetar aktsamt, korrekt och objektivt. Sådana enheter kan vara offentliga, till exempel för terrorisminnehåll enheter för anmälan av internetinnehåll vid nationella brottsbekämpande myndigheter eller Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol), eller vara icke-statliga organisationer och privata eller halvoffentliga organ, såsom de organisationer som ingår i INHOPE-nätverket för telefonjourer för rapportering av material med sexuella övergrepp mot barn och organisationer som har åtagit sig att anmäla olagliga rasistiska och främlingsfientliga uttryck online. För att inte minska mervärdet av en sådan mekanism bör det totala antalet betrodda anmälare som tilldelas denna status i enlighet med denna förordning vara begränsat. I synnerhet uppmuntras branschorganisationer som företräder sina medlemmars intressen att ansöka om status som betrodda anmälare, utan att det påverkar privata enheters eller enskilda personers rätt att ingå bilaterala avtal med leverantörer av onlineplattformar.
- (62) Betrodda anmälare bör offentliggöra lättbegripliga och detaljerade rapporter om anmälningar som lämnats in i enlighet med denna förordning. Dessa rapporter bör innehålla information om till exempel antalet anmälningar som kategoriserats av värdtjänstleverantören, typen av innehåll och de åtgärder som leverantören vidtagit. Under förutsättning att betrodda anmälare har visat sakkunskap och kompetens kan behandlingen av anmälningar som lämnats in av betrodda anmälare förväntas bli mindre betungande och därför snabbare än anmälningar som lämnats in av andra tjänstemottagare. Den genomsnittliga behandlingstiden kan dock variera beroende på faktorer som typen av olagligt innehåll, anmälningarnas kvalitet och de faktiska tekniska förfaranden som införts för att lämna in sådana anmälningar.

I uppförandekoden för att motverka olaglig hatpropaganda på nätet från 2016 fastställs till exempel ett riktmärke för de deltagande företagen när det gäller den tid som krävs för att behandla giltiga anmälningar för avlägsnande av olaglig hatpropaganda, men behandlingstiden för andra typer av olagligt innehåll kan variera avsevärt, beroende på specifika fakta och omständigheter och vilken typ av olagligt innehåll det rör sig om. För att undvika missbruk av statusen som betrodd anmälare bör det vara möjligt att tillfälligt upphäva denna status när en samordnare för digitala tjänster i etableringslandet har inlett en utredning av legitima skäl. Reglerna om betrodda anmälare i den här

förordningen bör inte tolkas så att de hindrar leverantörer av onlineplattformar från att på liknande sätt behandla anmälningar som lämnats in av enheter eller individer som inte har tilldelats status som betrodda anmälare enligt denna förordning eller från att på annat sätt samarbeta med andra enheter, i enlighet med tillämplig rätt, inbegripet denna förordning och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794⁽²⁹⁾. Reglerna i den här förordningen bör inte hindra leverantörer av onlineplattformar från att använda en sådan betrodd anmälare eller liknande mekanismer för att snabbt och tillförlitligt vidta åtgärder mot innehåll som är oförenligt med deras allmänna villkor, särskilt mot innehåll som är skadligt för sårbara tjänstemottagare, såsom minderåriga.

- (63) Missbruk av onlineplattformar genom att ofta tillhandahålla uppenbart olagligt innehåll eller genom att ofta lämna in uppenbart ogrundade anmälningar eller klagomål inom ramen för de mekanismer respektive system som inrättas genom denna förordning, undergräver förtroendet och skadar de berörda parternas rättigheter och legitima intressen. Det finns därför ett behov av att införa lämpliga, proportionella och effektiva skyddsåtgärder mot sådant missbruk, med respekt för alla berörda parternas rättigheter och legitima intressen, inbegripet tillämpliga grundläggande rättigheter och friheter enligt stadgan, i synnerhet yttrandefriheten. Information bör betraktas som uppenbart olagligt innehåll och anmälningar eller klagomål bör betraktas som uppenbart ogrundade om det är uppenbart för en lekman, utan någon ingående analys, att innehållet är olagligt respektive att anmälningarna eller klagomålen är ogrundade.
- (64) Under särskilda omständigheter bör leverantörer av onlineplattformar tillfälligt avbryta sin relevanta verksamhet med avseende på den person som ägnar sig åt oegentligt beteende. Detta påverkar inte friheten för leverantörer av onlineplattformar att fastställa sina allmänna villkor och införa strängare åtgärder när det gäller uppenbart olagligt innehåll i anknytning till allvarliga brott, däribland material med sexuella övergrepp mot barn. Av transparens-skäl bör denna möjlighet anges tydligt och tillräckligt detaljerat i onlineplattformarnas allmänna villkor. De beslut som fattas av leverantörer av onlineplattformar i detta avseende bör alltid kunna prövas och de bör stå under tillsyn av den behöriga samordnaren för digitala tjänster. Leverantörer av onlineplattformar bör innan de fattar beslut om tillfälligt avbrott skicka en föregående varning, som bör innehålla skälen till det eventuella avbrottet och möjligheterna att överklaga det beslut som fattas av leverantören av onlineplattformen. När leverantörer av onlineplattformar fattar beslut om tillfälligt avbrott bör de skicka motiveringar i enlighet med de regler som anges i denna förordning. Reglerna om missbruk i denna förordning bör inte hindra leverantörer av onlineplattformar från att vidta andra åtgärder för att ta itu med tillhandahållande av olagligt innehåll från tjänstemottagarnas sida eller annat missbruk av deras tjänster, inbegripet i form av överträdelse av deras allmänna villkor, i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell rätt. Dessa regler påverkar inte en eventuell möjlighet att hålla personer inblandade i missbruk ansvariga, inbegripet för skador, som föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt.
- (65) Med tanke på de särskilda ansvarsområdena och skyldigheterna för leverantörer av onlineplattformar bör de omfattas av transparensrapporteringskyldigheter, som är tillämpliga utöver de transparensrapporteringskyldigheter som är tillämpliga på alla leverantörer av förmedlingstjänster enligt denna förordning. För att fastställa huruvida onlineplattformar och onlinesökmotorer kan vara mycket stora onlineplattformar respektive mycket stora onlinesökmotorer som omfattas av vissa ytterligare skyldigheter enligt denna förordning, bör onlineplattformarnas och onlinesökmotorernas transparensrapporteringskyldigheter omfatta vissa skyldigheter som rör offentliggörande och vidarebefordran av information om det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad i unionen.
- (66) För att säkerställa transparens och för att möjliggöra granskning av beslut om innehållsmoderering av leverantörerna av onlineplattformar och övervakning av spridningen av olagligt innehåll online bör kommissionen upprätthålla och offentliggöra en databas som innehåller beslut och motiveringar från leverantörer av onlineplattformar när de avlägsnar eller på annat sätt begränsar tillgången och åtkomsten till information. För att förtlöpande hålla databasen

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EUT L 135, 24.5.2016, s. 53).

uppdaterad bör leverantörerna av onlineplattformar, i ett standardformat, lämna in besluten och motiveringarna utan onödigt dröjsmål efter antagandet av beslutet, för att möjliggöra realtidsuppdateringar om detta är tekniskt möjligt och står i proportion till den berörda onlineplattformens resurser. Den strukturerade databasen bör göra det möjligt att få tillgång till och söka efter relevant information, särskilt när det gäller den typ av påstått olagligt innehåll som det rör sig om.

- (67) Mörka mönster i onlineplattformarnas onlinegränssnitt är metoder som avsevärt snedvrider eller försämrar, antingen avsiktligt eller i praktiken, tjänstemottagarnas möjlighet att fatta självständiga och välgrundade beslut eller val. Dessa metoder kan användas för att förmå tjänstemottagarna att ägna sig åt oönskade beteenden eller fatta oönskade beslut som får negativa konsekvenser för dem. Leverantörer av onlineplattformar bör därför förbjudas att vilseleda eller puffa tjänstemottagare och att förvränga eller undergräva tjänstemottagarnas oberoende, beslutsfattande eller val via strukturen, utformningen eller funktionen hos ett onlinegränssnitt eller en del av detta. Detta bör omfatta, men inte vara begränsat till, exploaterande konstruktionsval som får tjänstemottagaren att agera på ett sätt som gynnar leverantören av onlineplattformar, men som kanske inte ligger i mottagarens intresse, genom att valen presenteras på ett icke-neutralt sätt, bland annat genom att ge vissa alternativ en mer framträdande position genom synliga, hörbara eller andra inslag när tjänstemottagaren uppmanas att fatta ett beslut.

Det bör också omfatta att vid upprepade tillfällen begära att tjänstemottagaren ska göra ett val när ett sådant val redan har gjorts, göra förfarandet för att avbryta en tjänst betydligt krångligare än att anmäla sig till den, eller göra vissa val svårare eller mer tidskrävande än andra, göra det orimligt svårt att avbryta köp eller logga ut från en viss onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, och vilseleda tjänstemottagarna genom att puffa dem till beslut om transaktioner, eller genom standardinställningar som är mycket svåra att ändra, och på så sätt snedvrider tjänstemottagarens beslutsfattande på ett orimligt sätt, så att tjänstemottagarnas oberoende, beslutsfattande och val förvrängs och undergrävs. Regler som förhindrar mörka mönster bör dock inte tolkas som att de hindrar leverantörer från att interagera direkt med tjänstemottagare och erbjuda dem nya eller kompletterande tjänster. Legitima metoder, till exempel när det gäller annonsering, som är förenliga med unionsrätten bör inte i sig betraktas som mörka mönster. Dessa regler om mörka mönster bör tolkas som att de omfattar förbjudna metoder som omfattas av denna förordning i den mån dessa metoder inte redan omfattas av direktiv 2005/29/EG eller förordning (EU) 2016/679.

- (68) Annonsering online spelar en viktig roll i onlinemiljön, bland annat när det gäller tillhandahållandet av onlineplattformar, där tillhandahållandet av tjänsten ibland, helt eller delvis, ersätts direkt eller indirekt genom annonseringsintäkter. Annonsering online kan bidra till betydande risker, från annonser som i sig utgör olagligt innehåll till att bidra till ekonomiska incitament för publicering eller utbredning av olagligt eller på andra sätt skadligt innehåll och agerande på nätet, eller diskriminerande presentation av annonser som påverkar medborgarnas lika behandling och möjligheter. Utöver de krav som följer av artikel 6 i direktiv 2000/31/EG bör leverantörer av onlineplattformar därför vara skyldiga att se till att tjänstemottagarna har viss individualiserad information som behövs för att förstå när och för vems räkning annonsen presenteras. De bör säkerställa att informationen är framträdande, inbegripet genom standardiserade visuella märken eller ljudmärken, klart identifierbar och otvetydig för en genomsnittlig tjänstemottagare, och anpassad till arten av den enskilda tjänstens onlinegränssnitt. Dessutom bör tjänstemottagarna ha information – direkt tillgänglig från det onlinegränssnitt där annonsen presenteras – om de viktigaste parametrar som används för att fastställa att en specifik annons presenteras för dem, med meningsfulla förklaringar av den logik som används för detta ändamål, inbegripet när detta grundar sig på profilering.

Sådana förklaringar bör inbegripa information om den metod som använts för att presentera annonsen – exempelvis om det rör sig om kontextuell eller annan typ av annonsering – och, i tillämpliga fall, de huvudsakliga profileringsskriterier som använts; de bör också informera mottagaren om alla medel som står till deras förfogande för att ändra sådana kriterier. Kraven i denna förordning om tillhandahållande av information om annonsering påverkar inte tillämpningen av relevanta bestämmelser i förordning (EU) 2016/679, särskilt de som rör rätten att göra användningar, automatiserat individuellt beslutsfattande, inbegripet profilering, och särskilt behovet av att inhämta den registrerades samtycke innan personuppgifter behandlas för riktad annonsering. Kraven i den här förordningen påverkar inte heller bestämmelserna i direktiv 2002/58/EG, särskilt bestämmelserna om lagring av information i

terminalutrustning och tillgång till information som lagras där. Slutligen kompletterar den här förordningen tillämpningen av direktiv 2010/13/EU, som föreskriver åtgärder för att göra det möjligt för användare att uppgge audiovisuella kommersiella meddelanden i användargenererade videor. Den kompletterar också de skyldigheter för näringsidkare angående tillhandahållande av kommersiella meddelanden som följer av direktiv 2005/29/EG.

- (69) Om tjänstemottagare får annonser presenterade för sig som bygger på målinriktade tekniker optimerade för att matcha deras intressen och potentiellt appellera till deras sårbarheter, kan detta få särskilt allvarliga negativa effekter. I vissa fall kan manipulativa tekniker påverka hela grupper negativt och öka de samhälleliga skadorna, till exempel genom att bidra till desinformationskampanjer eller genom att diskriminera vissa grupper. Onlineplattformar är särskilt känsliga miljöer för sådana metoder, och de utgör en större samhällsrisik. Följaktligen bör leverantörer av onlineplattformar inte presentera annonser som bygger på profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i förordning (EU) 2016/679, med användning av särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9.1 i den förordningen, inbegripet genom att använda profileringsskategorier baserade på de särskilda kategorierna. Detta förbud påverkar inte skyldigheterna för leverantörer av onlineplattformar eller andra tjänstleverantörer eller annonsörer som deltar i spridningen av annonserna enligt unionsrätten om skydd av personuppgifter.
- (70) En central del av en onlineplattformens verksamhet är det sätt på vilket information prioriteras och presenteras i dess onlinegränssnitt för att underlätta och optimera tillgången till information för tjänstemottagarna. Detta görs till exempel genom att algoritmiskt föreslå, rangordna och prioritera information, särskilja den med hjälp av text eller andra visuella representationer eller på annat sätt kuratera information som tillhandahålls av mottagarna. Sådana rekommendationssystem kan ha en betydande inverkan på mottagarnas möjlighet att hämta och interagera med information online, bland annat när det gäller att underlätta sökningar efter relevant information för tjänstemottagarna och bidra till en förbättrad användarupplevelse. De spelar också en viktig roll för att förstärka vissa budskap, sprida information och stimulera onlinebeteende. Onlineplattformarna bör därför konsekvent säkerställa att mottagarna av deras tjänst har informerats på lämpligt sätt om hur rekommendationssystem påverkar det sätt på vilket information visas och att de kan påverka hur information presenteras för dem. De bör tydligt presentera parametrarna för sådana rekommendationssystem på ett lättbegripligt sätt för att säkerställa att tjänstemottagarna förstår hur information prioriteras för dem. De parametrarna bör omfatta åtminstone de viktigaste kriterierna för att fastställa den information som föreslås tjänstemottagaren och skälen till deras respektive betydelse, inbegripet när information prioriteras på grundval av profilering och deras onlinebeteende.
- (71) Skyddet av minderåriga är ett viktigt politiskt mål för unionen. En onlineplattform kan anses vara tillgänglig för minderåriga när dess allmänna villkor tillåter minderåriga att använda tjänsten, när dess tjänst är riktad till eller till övervägande del används av minderåriga, eller om leverantören på annat sätt är medveten om att vissa av tjänstemottagarna är minderåriga, till exempel genom att den redan, för andra ändamål, behandlar personuppgifter från tjänstemottagare som avslöjar deras ålder. Leverantörer av onlineplattformar som används av minderåriga bör vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att skydda minderåriga, till exempel genom att utforma sina onlinegränssnitt eller delar av dem med största möjliga integritet, trygghet och säkerhet för minderåriga som standard när så är lämpligt eller genom att anta standarder för skydd av minderåriga, eller följa uppförandekoder för att skydda minderåriga. De bör beakta bästa praxis och tillgänglig vägledning, såsom den som ges i kommissionens meddelande Ett digitalt decennium för barn och ungdomar: den nya europeiska strategin för ett bättre internet för barn (BIK+). Leverantörer av onlineplattformar bör inte presentera annonser som bygger på profilering med hjälp av tjänstemottagarens personuppgifter när de med rimlig säkerhet är medvetna om att tjänstemottagaren är minderårig. I enlighet med förordning (EU) 2016/679, särskilt principen om uppgiftsminimering enligt artikel 5.1 c i den förordningen, bör detta förbud inte leda till att leverantören av onlineplattformen bevarar, förvärvar eller behandlar fler personuppgifter än den redan har för att bedöma om tjänstemottagaren är minderårig. Denna skyldighet bör därför inte uppmuntra leverantörer av onlineplattformar att samla in uppgifter om tjänstemottagarens ålder innan de används. Detta bör inte påverka tillämpningen av unionsrätten om skydd av personuppgifter.

- (72) För att bidra till en säker, tillförlitlig och öppen onlinemiljö för konsumenterna, liksom för andra berörda parter såsom konkurrerande näringsidkare och innehavare av immateriella rättigheter, och för att avskräcka näringsidkare från att sälja produkter eller tjänster i strid med tillämpliga regler, bör onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare säkerställa att sådana näringsidkare är spårbara. Näringsidkaren bör därför vara skyldig att tillhandahålla viss väsentlig information till leverantörerna av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare, bland annat för att dela information om produkter eller erbjudna produkter. Detta krav bör också vara tillämpligt på näringsidkare som delar information om produkter eller tjänster för varumärkens räkning, på grundval av underliggande avtal. De leverantörerna av onlineplattformar bör lagra all information på ett säkert sätt under hela löptiden för deras avtalsförhållande med näringsidkaren och sex månader därefter, så att eventuella krav mot näringsidkaren eller förelägganden som rör näringsidkaren kan uppfyllas.

Denna skyldighet är nödvändig och proportionell, så att offentliga myndigheter och privata parter med ett legitimt intresse kan få tillgång till informationen, i enlighet med tillämplig rätt, däribland rätt om skydd av personuppgifter, inbegripet genom de förelägganden om att tillhandahålla information som avses i denna förordning. Denna skyldighet påverkar inte eventuella skyldigheter att bevara visst innehåll under längre perioder, på grundval av annan unionsrätt eller nationell lagstiftning, i överensstämmelse med unionsrätten. Utan att det påverkar definitionen i denna förordning bör alla näringsidkare, oavsett om de är en fysisk eller en juridisk person, som identifierats på grundval av artikel 6a.1 b i direktiv 2011/83/EU och artikel 7.4 f i direktiv 2005/29/EG, vara spårbara när de erbjuder en produkt eller tjänst via en onlineplattform. Enligt direktiv 2000/31/EG är alla leverantörer av informationssamhällets tjänster skyldiga att tillse att det för tjänstemottagare och behöriga myndigheter ska vara möjligt att enkelt, direkt och stadigvarande ha tillgång till viss information som gör det möjligt att identifiera alla leverantörer. De spårbarhetskrav för leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare, som fastställs i denna förordning påverkar inte tillämpningen av rådets direktiv (EU) 2021/514⁽⁹⁾, som eftersträvar andra legitima mål av allmänt intresse.

- (73) För att säkerställa en effektiv och adekvat tillämpning av denna skyldighet utan att det medför några oproportionella bördor bör leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare göra sitt bästa för att bedöma tillförlitligheten hos den information som tillhandahålls av de berörda näringsidkarna, särskilt genom att använda fritt tillgängliga officiella onlinedatabaser och onlinegränssnitt, såsom nationella handelsregister och systemet för utbyte av information om mervärdesskatt, eller begära att de berörda näringsidkarna tillhandahåller tillförlitliga styrkande handlingar, såsom kopior av identitetshandlingar, bestyrkta utdrag från betalkonton, företagscertifikat och handelsregisterintyg. För att fullgöra denna skyldighet får de också använda andra källor som är tillgängliga för användning på distans och som erbjuder en liknande grad av tillförlitlighet. De berörda leverantörerna av onlineplattformar bör dock inte vara skyldiga att genomföra onödigt utförliga eller kostsamma undersökningar online eller utföra oproportionella kontroller på plats. Det bör inte heller antas att de leverantörer som har gjort sitt bästa, i enlighet med kraven i denna förordning, garanterar att informationen till konsumenterna eller andra berörda parter är tillförlitlig.
- (74) Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare bör utforma och organisera sitt onlinegränssnitt på ett sätt som gör det möjligt för näringsidkare att fullgöra sina skyldigheter enligt relevant unionsrätt, särskilt de krav som anges i artiklarna 6 och 8 i direktiv 2011/83/EU, artikel 7 i direktiv 2005/29/EG, artiklarna 5 och 6 i direktiv 2000/31/EG och artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG⁽¹⁰⁾. I detta syfte bör berörda leverantörer av onlineplattformar göra sitt bästa för att bedöma huruvida de näringsidkare som använder deras tjänster har laddat upp fullständig information på deras onlinegränssnitt, i enlighet med relevant tillämplig unionsrätt. Leverantörerna av onlineplattformar bör säkerställa att produkter eller tjänster inte erbjuds så länge sådan information inte är fullständig. Detta bör inte innebära en skyldighet för de berörda leverantörerna av onlineplattformar att allmänt övervaka de produkter eller tjänster som erbjuds av näringsidkare genom deras tjänster eller en allmän undersökningsplikt, i synnerhet inte att bedöma korrektheten hos den information som näringsidkarna tillhandahåller. Onlinegränssnitten bör vara användarvänliga

⁽⁹⁾ Rådets direktiv (EU) 2021/514 av den 22 mars 2021 om ändring av direktiv 2011/16/EU om administrativt samarbete i fråga om beskattning (EUT L 104, 25.3.2021, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG av den 16 februari 1998 om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenterna (EGT L 80, 18.3.1998, s. 27).

och lättillgängliga för näringsidkare och konsumenterna. Dessutom bör de berörda leverantörerna av onlineplattformar, efter att ha gjort det möjligt för näringsidkaren att erbjuda produkten eller tjänsten, göra rimliga ansträngningar för att genom stickprov kontrollera huruvida de erbjudna produkterna eller tjänsterna har identifierats som olagliga i de officiella, fritt tillgängliga och maskinläsbara onlinedatabaser eller onlinegränssnitt som finns att tillgå i en medlemsstat eller i unionen. Kommissionen bör också uppmuntra produkters spårbarhet genom tekniska lösningar såsom digitalt signerade *Quick Response*-koder (eller *QR-koder*) eller icke-fungibla objekt. Kommissionen bör främja utvecklingen av standarder och, i avsaknad av sådana, marknadslösningar som kan godtas av de berörda parterna.

- (75) Med tanke på hur viktiga mycket stora onlineplattformar är, vilket beror på deras räckvidd, särskilt uttryckt i antalet tjänstemottagare, vad gäller underlättande av offentlig debatt, ekonomiska transaktioner och spridning av information, åsikter och idéer till allmänheten samt för att påverka hur mottagare får och förmedlar information online, är det nödvändigt att införa särskilda skyldigheter för leverantörerna av dessa plattformar, utöver de skyldigheter som gäller för alla onlineplattformar. På grund av den avgörande roll som leverantörer av mycket stora onlinesökmotorer spelar när det gäller att lokalisera och göra information tillgänglig online är det också nödvändigt att införa dessa skyldigheter, i den mån de är tillämpliga, för dessa leverantörer. Dessa ytterligare skyldigheter för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer är nödvändiga för att hantera dessa frågor av allmänintresse, eftersom det inte finns några alternativa och mindre restriktiva åtgärder som i praktiken skulle leda till samma resultat.
- (76) Mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer kan orsaka samhällsrisiker vars omfattning och konsekvenser inte kan jämföras med dem som orsakas av mindre plattformar. Leverantörer av sådana mycket stora onlineplattformar och av sådana mycket stora onlinesökmotorer bör därför uppfylla högsta möjliga standard när det gäller krav på tillbörlig aktsamhet, i proportion till deras samhällseffekter. När antalet aktiva mottagare som en onlineplattform eller aktiva sökormottagare som en onlinesökmotor har, beräknat som genomsnittet under en sexmånadersperiod, når en betydande andel av unionens befolkning kan de systemrisiker som onlineplattformen eller onlinesökmotorn ger upphov till få oproportionella effekter i unionen. En sådan betydande andel bör anses föreligga om antalet överstiger en operativ tröskel som har fastställts till 45 miljoner personer, dvs. ett antal som motsvarar 10 % av unionens befolkning. Detta operativa tröskelvärde bör hållas uppdaterat och därför bör kommissionen ges befogenhet att vid behov komplettera bestämmelserna i denna förordning genom att anta delegerade akter.
- (77) För att fastställa räckvidden för en viss onlineplattform eller onlinesökmotor är det nödvändigt att fastställa det genomsnittliga antalet aktiva mottagare av varje tjänst separat. Följaktligen bör det genomsnittliga antalet aktiva mottagare per månad för en onlineplattform återspegla alla mottagare som faktiskt interagerar med tjänsten minst en gång under en viss tidsperiod, genom att exponeras för information som sprids på onlineplattformens gränssnitt, till exempel genom att se det eller lyssna på det eller genom att tillhandahålla information, såsom näringsidkare på en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare.

Vid tillämpningen av denna förordning är interaktion inte begränsat till att interagera med information genom att klicka på, kommentera, länka, dela, köpa eller utföra transaktioner på en onlineplattform. Följaktligen sammanfaller begreppet aktiv tjänstemottagare inte nödvändigtvis med begreppet registrerad användare av en tjänst. Vad gäller onlinesökmotorer bör begreppet aktiv tjänstemottagare omfatta dem som ser information på sitt onlinegränssnitt, men inte till exempel ägarna av de webbplatser som indexerats av en onlinesökmotor, eftersom de inte aktivt interagerar med tjänsten. Antalet aktiva mottagare av en tjänst bör omfatta alla unika tjänstemottagare som interagerar med den specifika tjänsten. I detta syfte bör en tjänstemottagare som använder olika onlinegränssnitt – såsom webbplatser eller applikationer, även om tjänsterna är åtkomliga via olika enhetliga webbadresser (URL:er) eller domännamn – om möjligt räknas bara en gång. Begreppet aktiv tjänstemottagare bör dock inte innebära tillfällig användning av tjänsten för mottagare hos andra leverantörer av förmedlingstjänster som indirekt tillgängliggör information som innehas av leverantören av onlineplattformar genom att en leverantör av en onlinesökmotor länkar till eller indexerar innehållet. Denna förordning kräver inte heller att leverantörer av onlineplattformar eller onlinesökmotorer utför specifik spårning av enskilda personer online. Om sådana leverantörer kan bortse från automatiserade användare, såsom botten eller skrapor, utan ytterligare behandling av

personuppgifter och spårning, får de göra det. Fastställandet av antalet aktiva tjänstemottagare kan påverkas av marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen, och kommissionen bör därför ges befogenhet att komplettera bestämmelserna i denna förordning genom att anta delegerade akter för att fastställa metoden för fastställande av aktiva mottagare av en onlineplattform eller aktiva onlinesökmotormottagare, när så är nödvändigt, med hänsyn till tjänstens art och hur tjänstemottagarna interagerar med den.

- (78) Med tanke på de nätverkseffekter som kännetecknar plattformsekonomin kan en onlineplattform eller en onlinesökmotors användbarhet snabbt expandera och nå tröskelvärdet för en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor, med därmed sammanhängande konsekvenser för den inre marknaden. Detta kan vara fallet vid exponentiell tillväxt under en kort tidsperiod eller vid en stor global närvaro och omsättning som gör det möjligt för onlineplattformen eller onlinesökmotorn att fullt ut utnyttja nätverkseffekter och stordriftsfördelar. En hög årsomsättning eller ett högt börsvärde kan i synnerhet vara tecken på snabb skalbarhet när det gäller att nå ut till användare. I dessa fall bör samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen kunna begära mer frekvent rapportering om antalet aktiva tjänstemottagare från leverantören av onlineplattformen eller onlinesökmotorn för att i god tid kunna fastställa vid vilken tidpunkt den plattformen eller sökmotorn bör anses utgöra en mycket stor onlineplattform respektive en mycket stor onlinesökmotor vid tillämpningen av denna förordning.
- (79) Mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer kan användas på ett sätt som starkt påverkar säkerheten online, hur den allmänna opinionen och debatten formas samt onlinehandeln. Det sätt på vilket de utformar sina tjänster optimeras i allmänhet för att gynna deras ofta annonseringsdrivna affärsmodeller, vilket kan leda till samhällsproblem. Effektiv reglering och kontroll av efterlevnaden behövs för att effektivt identifiera och minska riskerna och den samhälleliga och ekonomiska skada som kan uppstå. Enligt denna förordning bör därför leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bedöma de systemriskerna som härrör från utformningen, driften och användningen av deras tjänster, liksom från eventuell felaktig användning från tjänstemottagarnas sida, och bör vidta lämpliga motåtgärder, med respekt för grundläggande rättigheter. När leverantörerna fastställer betydelsen av potentiella negativa effekter bör de beakta hur allvarlig den potentiella effekten är och sannolikheten för alla sådana systemriskerna. De skulle till exempel kunna bedöma om den potentiella negativa effekten kan beröra ett stort antal personer, dess potentiella oåterkallelighet eller hur svårt det är att åtgärda och återställa situationen såsom den var före den potentiella effekten.
- (80) Fyra kategorier av systemriskerna bör bedömas ingående av leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer. En första kategori rör de risker som är förknippade med spridning av olagligt innehåll, såsom spridning av material med sexuella övergrepp mot barn eller olaglig hatpropaganda eller andra typer av missbruk av deras tjänster för brottslig verksamhet, och olaglig verksamhet, såsom försäljning av produkter eller tjänster som är förbjudna enligt unionsrätten eller nationell rätt, inbegripet farliga eller förfälskade produkter, eller olaglig handel med djur. Sådan spridning eller sådan verksamhet kan till exempel utgöra en betydande systemrisk om tillgången till olagligt innehåll kan ökas snabbt och med stor utbredning genom konton med särskilt stor räckvidd eller andra förstärkningsmetoder. Leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör bedöma risken för spridning av olagligt innehåll oberoende av huruvida informationen också är oförenlig med deras allmänna villkor. Denna bedömning påverkar inte det personliga ansvaret för mycket stora onlineplattformars tjänstemottagare eller ägarna av webbplatser som indexerats av mycket stora onlinesökmotorer för eventuell olaglig verksamhet enligt tillämplig rätt.
- (81) En andra kategori rör tjänstens faktiska eller förutsebara inverkan på utövandet av grundläggande rättigheter som skyddas av stadgan, inbegripet men inte begränsat till människans värdighet, yttrande- och informationsfrihet, inklusive mediernas frihet och mångfald, rätten till privatliv, dataskydd, rätten till icke-diskriminering, barnets rättigheter och konsumentskydd. Sådana risker kan exempelvis uppstå i samband med utformningen av de algoritmiska system som används av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn eller missbruk av deras tjänster genom inlämning av oskäliga anmälningar eller andra metoder för

att tysta åsikter eller hämma konkurrens. Vid bedömningen av riskerna för barnets rättigheter bör leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer beakta till exempel hur lätt det är för minderåriga att förstå tjänstens utformning och funktion samt hur minderåriga genom tjänsten kan exponeras för innehåll som kan skada minderårigas hälsa och deras fysiska, mentala och moraliska utveckling. Sådana risker kan exempelvis uppstå i samband med utformningen av onlinegränssnitt som avsiktligt eller oavsiktligt utnyttjar minderårigas svagheter och oerfarenhet eller som kan orsaka beroendebeteende.

- (82) En tredje riskkategori rör de faktiska eller förutsebara negativa effekterna på demokratiska processer, samhällsdebatten och valprocesser samt den allmänna säkerheten.
- (83) En fjärde riskkategori härrör från liknande farhågor som rör utformning, funktion eller användning, även genom manipulering, av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer med en faktisk eller förutsebar negativ effekt på skyddet av folkhälsan och minderåriga och allvarliga negativa konsekvenser för en persons fysiska och psykiska välbefinnande eller för könsrelaterat våld. Sådana risker kan också härröra från samordnade desinformationskampanjer som rör folkhälsan, eller från utformning av onlinegränssnitt som kan bidra till beroendebeteende hos tjänstemottagarna.
- (84) Vid bedömningen av sådana systemrisker bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer fokusera på de system eller andra inslag som kan bidra till riskerna, inbegripet alla algoritmiska system som kan vara relevanta, särskilt deras rekommendationssystem och system för annonsering, med beaktande av tillhörande datainsamlings- och användningsmetoder. De bör också bedöma huruvida deras allmänna villkor och upprätthållandet av dem är lämpliga, liksom deras processer för innehållsmoderering, tekniska verktyg och anslagna medel. Vid bedömningen av de systemrisker som identifieras i denna förordning bör de leverantörerna också fokusera på information som inte är olaglig men som bidrar till de systemrisker som identifieras i denna förordning. Sådana leverantörer bör därför ägna särskild uppmärksamhet åt hur deras tjänster används för att sprida eller förstärka vilselädande eller bedrägligt innehåll, inbegripet desinformation. Om den algoritmiska förstärkningen av information bidrar till systemriskerna bör de leverantörerna vederbörligen återspegla detta i sina riskbedömningar. Om riskerna lokaliserats eller om det föreligger språkliga skillnader bör de leverantörerna också ta hänsyn till detta i sina riskbedömningar. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör i synnerhet bedöma hur deras tjänsters utformning och funktion samt den avsiktliga och, i många fall, samordnade manipuleringen och användningen av deras tjänster, eller systemiska överträdelser av deras villkor för tjänsten, bidrar till sådana risker. Sådana risker kan exempelvis uppstå genom icke-autentisk användning av tjänsten, såsom skapande av falska konton, användning av botten eller vilselädande användning av en tjänst, och andra automatiserade eller delvis automatiserade beteenden, vilket kan leda till snabb och omfattande spridning till allmänheten av information som utgör olagligt innehåll eller som är oförenlig med de allmänna villkoren för en onlineplattform eller onlinesökmotor och som bidrar till desinformationskampanjer.
- (85) För att möjliggöra att efterföljande riskbedömningar bygger på varandra och visar hur de identifierade riskerna utvecklas, samt för att underlätta undersökningar och åtgärder för efterlevnadskontroll, bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bevara alla styrkande handlingar som rör de riskbedömningar som de har utfört, såsom information om utarbetandet av dessa, underliggande data och data om testningen av deras algoritmiska system.
- (86) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör använda nödvändiga medel för att aktsamt minska de systemrisker som identifierats i riskbedömningarna, med respekt för grundläggande rättigheter. Alla åtgärder som antas bör respektera kraven på tillbörlig aktsamhet i denna förordning och vara rimliga och ändamålsenliga när det gäller att minska de specifika systemrisker som identifierats. De bör vara proportionella mot bakgrund av den ekonomiska kapaciteten hos leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn och behovet att undvika onödiga begränsningar av användningen av deras tjänster, med vederbörlig hänsyn till potentiella negativa effekter på dessa grundläggande rättigheter. De leverantörerna bör särskilt beakta inverkan på yttrandefriheten.

- (87) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör inom ramen för sådana riskreducerande åtgärder överväga exempelvis att anpassa varje nödvändig utformning, extrafunktion eller funktion hos sina tjänster, såsom onlinegränssnittets utformning. De bör vid behov anpassa och tillämpa sina allmänna villkor i enlighet med reglerna i denna förordning om allmänna villkor. Andra lämpliga åtgärder skulle kunna vara att anpassa systemen och de interna processerna för innehållsmoderering eller att anpassa beslutsprocesserna och resurserna, inbegripet personal för innehållsmoderering, utbildning för personalen samt lokal sakkunskap. Detta gäller särskilt hur snabbt och med vilken kvalitet som behandlingen av anmälningar sker. I detta avseende fastställs till exempel i uppförandekoden för att motverka olaglig hatpropaganda på nätet från 2016 ett riktmarke på mindre än 24 timmar för att behandla giltiga anmälningar för avlägsnande av olaglig hatpropaganda. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar, särskilt sådana som främst används för spridning av pornografiskt innehåll till allmänheten, bör aktsamt fullgöra alla sina skyldigheter enligt denna förordning med avseende på olagligt innehåll som utgör cybervåld, inbegripet olagligt pornografiskt innehåll, särskilt när det gäller att säkerställa att offren effektivt kan utöva sina rättigheter rörande innehåll som utgör delning av intimt eller manipulerat material utan samtycke genom snabb behandling av anmälningar och avlägsnande av sådant innehåll utan onödigt dröjsmål. Andra typer av olagligt innehåll kan kräva längre eller kortare tidsfrister för behandling av anmälningar, beroende på fakta, omständigheter och typen av olagligt innehåll. De leverantörerna kan också inleda samarbete eller utöka samarbetet med betrodda anmälare och anordna utbildningstillfällen och utbyten med organisationer för betrodda anmälare.
- (88) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör också vara varsamma i de åtgärder de vidtar för att testa och vid behov anpassa sina algoritmiska system, inte minst sina rekommendationssystem. De kan behöva begränsa de negativa effekterna av individanpassade rekommendationer och korrigera kriterierna i sina rekommendationer. De system för annonsering som används av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer kan också utgöra en katalysator för systemrisk. De leverantörerna bör överväga korrigerande åtgärder, såsom att stoppa annonseringsintäkter för viss information, eller andra åtgärder, till exempel att förbättra synligheten för tillförlitliga informationskällor, eller på ett mer strukturerat sätt anpassa sina system för annonsering. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer kan behöva stärka sina interna processer eller den interna tillsynen över sin verksamhet, i synnerhet vad gäller upptäckten av systemrisk, och genomföra mer frekventa eller riktade riskbedömningar i samband med nya funktioner. I synnerhet när riskerna delas mellan olika onlineplattformar eller onlinesökmotorer bör de samarbeta med andra tjänsteleverantörer, bland annat genom att initiera eller ansluta sig till befintliga uppförandekoder eller andra självreglerande åtgärder. De bör också överväga medvetandehöjande åtgärder, särskilt när riskerna rör desinformationskampanjer.
- (89) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör ta hänsyn till minderårigas bästa när de vidtar åtgärder som gäller exempelvis anpassning av utformningen av sin tjänst och sitt onlinegränssnitt, särskilt när deras tjänster riktar sig till minderåriga eller till övervägande del används av dem. De bör säkerställa att deras tjänster är organiserade på ett sätt som gör det lätt för minderåriga att få tillgång till de mekanismer som föreskrivs i denna förordning, i tillämpliga fall, inbegripet anmälnings-, åtgärds- och klagomålsmekanismer. De bör också vidta åtgärder för att skydda minderåriga från innehåll som kan skada deras fysiska, mentala eller moraliska utveckling och tillhandahålla verktyg som möjliggör villkorad tillgång till sådan information. Vid valet av lämpliga riskreducerande åtgärder kan leverantörerna, när så är lämpligt, beakta bästa praxis i branschen, däribland sådan som fastlagts genom självreglerande samarbete, till exempel uppförandekoder, och bör ta riktlinjerna från kommissionen i beaktande.
- (90) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör säkerställa att deras strategi för riskbedömning och riskreducering bygger på bästa tillgängliga information och vetenskapliga rön och att de testat sina antaganden på de grupper som påverkas mest av riskerna och de åtgärder de vidtar. I detta syfte bör de, när så är lämpligt, genomföra sina riskbedömningar och utforma sina riskreducerande åtgärder tillsammans med företrädare för tjänstemottagarna, företrädare för grupper som potentiellt påverkas av deras tjänster, oberoende experter och civilsamhällesorganisationer. De bör sträva efter att integrera sådana samråd i sina metoder för

riskbedömning och utformning av riskreducerande åtgärder, inbegripet, när så är lämpligt, undersökningar, fokusgrupper, rundabordssamtal och andra samråds- och utformningsmetoder. Vid bedömningen av huruvida en åtgärd är rimlig, proportionell och effektiv bör särskild hänsyn tas till rätten till yttrandefrihet.

- (91) I kristider kan leverantörer av mycket stora onlineplattformar omgående behöva vidta vissa specifika åtgärder, utöver åtgärder som de skulle vidta med tanke på sina andra skyldigheter enligt denna förordning. I det avseendet bör en kris anses ha inträffat om extraordinära omständigheter uppstår som kan leda till ett allvarligt hot mot den allmänna säkerheten eller folkhälsan i unionen eller i betydande delar av unionen. Sådana kriser kan uppstå till följd av väpnade konflikter eller terroristdåd, inbegripet hotande konflikter eller terroristdåd, naturkatastrofer som jordbävningar och orkaner, samt pandemier och andra allvarliga gränsöverskridande hot mot folkhälsan. Kommissionen bör på rekommendation av den europeiska nämnden för digitala tjänster (*nämnden*) kunna kräva att leverantörer av mycket stora onlineplattformar och leverantörer av mycket stora onlinesökmotorer omgående inleder krishantering. Åtgärder som de leverantörerna kan identifiera och överväga att tillämpa kan till exempel omfatta anpassning av processerna för innehållsmoderering och ökade resurser för innehållsmoderering, anpassning av de allmänna villkoren, relevanta algoritmiska system och system för annonsering, ytterligare intensifiering av samarbetet med betrodda anmälare, vidtagande av medvetandehöjande åtgärder och främjande av tillförlitlig information samt anpassning av utformningen av deras onlinegränssnitt. Nödvändiga krav bör fastställas för att säkerställa att sådana åtgärder vidtas mycket snabbt och att krishanteringsmekanismen används endast om och i den utsträckning som detta är absolut nödvändigt och att alla åtgärder som vidtas inom ramen för denna mekanism är effektiva och proportionella, med vederbörlig hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen. Användningen av mekanismen bör inte påverka tillämpningen av andra bestämmelser i denna förordning, såsom bestämmelserna om riskbedömningar och riskreducerande åtgärder och verkställandet av dessa och bestämmelserna om krisprotokoll.
- (92) Med tanke på behovet av att säkerställa oberoende experters kontroll bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer genom oberoende revision hållas ansvariga för att de fullgör de skyldigheter som fastställs i denna förordning och, i förekommande fall, eventuella kompletterande åtaganden som görs enligt uppförandekoder och krisprotokoll. För att säkerställa att revisioner utförs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt i rätt tid bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer på det sätt som krävs samarbeta med och stödja de organisationer som utför revisionerna, bland annat genom att ge revisorn tillgång till alla relevanta uppgifter och lokaler som krävs för att revisionen ska kunna utföras korrekt, inbegripet, när så är lämpligt, uppgifter som rör algoritmiska system, och genom att besvara muntliga eller skriftliga frågor. Revisorer bör också kunna använda sig av andra objektiva informationskällor, däribland studier utförda av utvalda forskare. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör inte undergräva utförandet av revisionen. Revisionerna bör utföras i enlighet med bästa praxis i branschen och hög yrkesetik och objektivitet, i förekommande fall med vederbörlig hänsyn till revisionsstandarder och uppförandekoder. Revisorer bör garantera konfidentialiteten, säkerheten och integriteten för den information, såsom företagshemligheter, som de erhåller när de utför sina uppgifter. Denna garanti bör inte utgöra ett sätt att kringgå tillämpligheten av revisionsskyldigheterna i denna förordning. Revisorer bör ha nödvändig sakkunskap inom riskhantering och teknisk kompetens för att granska algoritmer. De bör vara oberoende så att de kan utföra sina uppgifter på ett lämpligt och tillförlitligt sätt. De bör uppfylla grundläggande krav på oberoende med avseende på att andra tjänster än revision är förbjudna, byte av revisionsföretag och icke resultatbaserade arvoden. Om deras oberoende och tekniska kompetens inte är ställda utom allt tvivel bör de avsäga sig eller avstå från revisionsuppdraget.
- (93) Revisionsberättelsen bör vara välgrundad så att den ger en meningsfull redogörelse för den verksamhet som bedrivits och de slutsatser som dragits. Den bör bidra till att ge underlag till och vid behov föreslå förbättringar av de åtgärder som vidtas av leverantörerna av den mycket stora onlineplattformen och av den mycket stora onlinesökmotorn för att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning. Revisionsberättelsen bör, efter mottagandet av revisionsberättelsen, översändas till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, kommissionen och nämnden. Leverantörer bör också utan onödigt dröjsmål efter slutförandet översända var och en av rapporterna om riskbedömningen och de riskreducerande åtgärderna, samt den genomföranderapport från leverantörerna av den mycket stora onlineplattformen eller den mycket stora onlinesökmotorn som visar hur de har följt revisionens

rekommendationer. Revisionsberättelsen bör innehålla ett revisionsuttalande baserat på de slutsatser som dragits av de revisionsbevis som inhämtats. Ett *positivt uttalande* bör avges om alla uppgifter talar för att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn uppfyller de skyldigheter som fastställs i denna förordning eller, i tillämpliga fall, eventuella åtaganden som den har gjort enligt en uppförandekod eller ett krisprotokoll, särskilt genom att identifiera, utvärdera och minska de systemriskerna som dess system och tjänster utgör. Ett *positivt uttalande* bör åtföljas av kommentarer om revisorn vill inkludera anmärkningar som inte har någon väsentlig inverkan på resultatet av revisionen. Ett *negativt uttalande* bör avges om revisorn anser att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn inte uppfyller kraven i denna förordning eller de åtaganden som gjorts. Om det i revisionsuttalandet inte varit möjligt att dra någon slutsats angående specifika element som omfattas av revisionen bör en motivering till varför detta inte varit möjligt ingå i revisionsuttalandet. I tillämpliga fall bör rapporten innehålla en redogörelse av specifika element som inte kunnat granskas och en förklaring till varför de inte kunnat granskas.

- (94) Skyldigheterna att bedöma och reducera risker bör, från fall till fall, ge upphov till ett krav på att leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bedömer och, vid behov, anpassar utformningen av sina rekommendationssystem, till exempel genom att vidta åtgärder för att förebygga eller minimera snedvridningar som leder till diskriminering av personer i utsatta situationer, särskilt när sådan anpassning är i enlighet med dataskyddslagstiftningen och när informationen individanpassas på grundval av de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i förordning (EU) 2016/679. Dessutom, och som komplement till de transparenskrav som gäller för onlineplattformar avseende deras rekommendationssystem, bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer konsekvent säkerställa att mottagarna av deras tjänster har andra alternativ som inte bygger på profilering, i den mening som avses i förordning (EU) 2016/679, för de viktigaste parametrarna i deras rekommendationssystem. Sådana val bör vara direkt tillgängliga från det onlinegränssnitt där rekommendationerna presenteras.
- (95) System för annonsering som används av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer medför särskilda risker och kräver ytterligare offentlig och rättslig tillsyn på grund av deras omfattning och förmåga att rikta sig till och nå tjänstemottagarna på grundval av deras beteende inom och utanför plattformens eller sökmotorns onlinegränssnitt. Mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer bör säkerställa allmänhetens tillgång till datakataloger för annonser som presenteras i deras onlinegränssnitt för att underlätta övervakning och forskning om framväxande risker till följd av spridning av annonsering online, till exempel olagliga annonser eller manipulativ teknik och desinformation med en verklig och förutsebar negativ inverkan på folkhälsan, den allmänna säkerheten, samhällsdebatten, det politiska deltagandet och jämställdheten. Datakatalogerna bör omfatta innehållet i annonser, inbegripet namnet på produkten, tjänsten eller varumärket och annonsens ämne, tillhörande uppgifter om annonsören och den fysiska eller juridiska personen som betalade för annonsen, om detta är en annan person, samt om hur annonsen levereras, särskilt när det gäller annonsering. Denna information bör omfatta uppgifter om både riktningsskriterier och leveranskriterier, särskilt när annonser levereras till personer i utsatta situationer, såsom minderåriga.
- (96) För att på lämpligt sätt övervaka och bedöma huruvida mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer fullgör de skyldigheter som fastställs i denna förordning kan samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen kräva tillgång till eller rapportering av specifika uppgifter, inbegripet uppgifter som rör algoritmer. Ett sådant krav kan till exempel omfatta de uppgifter som krävs för att bedöma de risker och eventuella skador som orsakas av den mycket stora onlineplattformens eller den mycket stora onlinesökmotorns system, uppgifter om noggrannhet, funktion och testning med avseende på algoritmiska system för innehållsmoderering, rekommendationssystem eller system för annonsering, inbegripet, när så är lämpligt, träningsdata och algoritmer, eller uppgifter om processer för och resultat av innehållsmoderering eller av interna system för hantering av klagomål i den mening som avses i denna förordning. Sådana begäranden om tillgång till uppgifter bör

inte omfatta begäranden om att förete specifik information om enskilda tjänstemottagare i syfte att fastställa sådana mottagares efterlevnad av annan tillämplig unionsrätt eller nationell rätt. Forskares undersökningar av hur systemriskerna online utvecklas och deras allvarlighetsgrad är särskilt viktiga för att överbygga informationsasymmetrier och inrätta ett motståndskraftigt system för riskreducering samt informera leverantörer av onlineplattformar, leverantörer av onlinesökmotorer, samordnare för digitala tjänster, andra behöriga myndigheter, kommissionen och allmänheten.

- (97) Denna förordning utgör därför en ram för tvingande tillgång till uppgifter från mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer för utvalda forskare som är knutna till en forskningsorganisation i den mening som avses i artikel 2 i direktiv (EU) 2019/790, vilket vid tillämpningen av denna förordning kan inbegripa civilsamhällsorganisationer som primärt bedriver vetenskaplig forskning till stöd för sitt uppdrag i allmänhetens intresse. Alla begäranden om tillgång till uppgifter inom den ramen bör vara proportionella och på lämpligt sätt skydda de mycket stora onlineplattformarnas och de mycket stora onlinesökmotorernas och andra berörda parter, däribland tjänstemottagarnas, rättigheter och legitima intressen, inbegripet skydd av personuppgifter, affärshemligheter och annan konfidentiell information. För att säkerställa att målet med denna förordning uppnås bör dock hänsyn till leverantörernas kommersiella intressen inte leda till en vägran att ge tillgång till uppgifter som krävs för det specifika forskningssyftet till följd av en begäran enligt denna förordning. I detta avseende bör leverantörerna, utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/943⁽¹⁾, säkerställa lämplig tillgång för forskare, inbegripet, vid behov, genom tekniskt skydd, till exempel genom datamagasiner. Begäranden om tillgång till uppgifter kan till exempel omfatta antalet visningar eller, i förekommande fall, andra typer av tillgång till innehåll för tjänstemottagarna innan det avlägsnas av leverantörerna av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer.
- (98) Om uppgifter är allmänt tillgängliga bör sådana leverantörer dessutom inte hindra forskare som uppfyller en lämplig undergrupp av kriterier från att använda dessa uppgifter för forskningsändamål som bidrar till att upptäcka, identifiera och förstå systemriskerna. De bör ge sådana forskare tillgång, inbegripet i realtid om det är tekniskt möjligt, till allmänt tillgängliga uppgifter, till exempel om aggregerad interaktion med innehåll från offentliga sidor, offentliga grupper eller offentliga personer, däribland uppgifter om sidexponering och interaktion, såsom antalet reaktioner, delningar och kommentarer från tjänstemottagarna. Leverantörerna av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer bör uppmuntras att samarbeta med forskare och ge bredare tillgång till uppgifter för övervakning av samhällsfrågor genom frivilliga insatser, bland annat genom åtaganden och förfaranden som överenskommit inom ramen för uppförandekoder eller krisprotokoll. De leverantörerna och forskarna bör ägna särskild uppmärksamhet åt skyddet av personuppgifter och säkerställa att all behandling av personuppgifter är förenlig med förordning (EU) 2016/679. Leverantörer bör anonymisera eller pseudonymisera personuppgifter utom i de fall detta skulle omöjliggöra det forskningssyfte som eftersträvas.
- (99) Med tanke på komplexiteten hos de system som används och de systemriskerna utgör för samhället bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer inrätta en funktion för regelefterlevnad, som bör vara oberoende av de leverantörernas operativa funktioner. Chefen för funktionen för regelefterlevnad bör rapportera direkt till de leverantörernas ledning, inbegripet i frågor som rör bristande efterlevnad av denna förordning. De regelefterlevnadsansvariga som ingår i funktionen för regelefterlevnad bör ha de kvalifikationer och den kunskap, de erfarenheter och den förmåga som krävs för att genomföra åtgärderna och övervaka efterlevnaden av denna förordning inom organisationen för leverantörerna av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör säkerställa att funktionen för regelefterlevnad på ett korrekt sätt och i god tid involveras i alla frågor som rör denna förordning, inbegripet i strategin för riskbedömning och riskreducering och i specifika åtgärder samt, i tillämpliga fall, i bedömningen av efterlevnaden av åtaganden som gjorts av de leverantörerna enligt de uppförandekoder och krisprotokoll som de är anslutna till.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/943 av den 8 juni 2016 om skydd mot att icke röjd know-how och företagsinformation (företagshemligheter) olagligen anskaffas, utnyttjas och röjs (EUT L 157, 15.6.2016, s. 1).

- (100) Med tanke på de ytterligare risker som är förknippade med deras verksamhet och med hänsyn till deras ytterligare skyldigheter enligt denna förordning bör ytterligare transparenskrav gälla särskilt för mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer, särskilt att utförligt rapportera om de riskbedömningar som gjorts och efterföljande åtgärder som vidtagits i enlighet med denna förordning.
- (101) Kommissionen bör ha de resurser i fråga om personal, sakkunskap och ekonomiska medel som krävs för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna förordning. För att säkerställa tillgången till de resurser som krävs för adekvat tillsyn på unionsnivå enligt denna förordning, och med tanke på att medlemsstaterna bör ha rätt att ta ut en tillsynsavgift från leverantörer som är etablerade på deras territorium med avseende på de uppgifter avseende tillsyn och kontroll av efterlevnad som deras myndigheter utför, bör kommissionen ta ut en tillsynsavgift, vars nivå bör fastställas årligen, för mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Det totala beloppet för den årliga tillsynsavgift som tas ut bör fastställas på grundval av de totala kostnader som kommissionen ådrar sig för att utföra sina tillsynsuppgifter enligt denna förordning, enligt en rimlig uppskattning på förhand. Detta belopp bör omfatta kostnader för utövandet av de särskilda befogenheterna och utförandet av de särskilda uppgifterna när det gäller tillsyn, undersökning, kontroll av efterlevnaden och övervakning med avseende på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer, inbegripet kostnader för att utse mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer eller för att inrätta, underhålla och driva de databaser som avses i denna förordning.

Det bör också omfatta kostnader för att inrätta, underhålla och driva grundläggande informationsinfrastruktur och institutionell infrastruktur för samarbetet mellan samordnarna för digitala tjänster, nämnden och kommissionen, med tanke på att mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer i och med sin storlek och räckvidd har en betydande inverkan på de resurser som behövs för att stödja sådan infrastruktur. Uppskattningen av de totala kostnaderna bör ta hänsyn till tillsynskostnaderna under det föregående året, inklusive, i tillämpliga fall, de kostnader som överstiger den enskilda årliga tillsynsavgift som tagits ut under det föregående året. Externa inkomster avsatta för särskilda ändamål som härrör från den årliga tillsynsavgiften skulle kunna användas för att finansiera ytterligare personalresurser, såsom kontraktsanställda och utstationerade nationella experter, och andra utgifter i samband med fullgörandet av de uppgifter som anförtrots kommissionen genom denna förordning. Den årliga tillsynsavgift som tas ut från leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer bör stå i proportion till tjänstens storlek såsom den återspeglas av antalet aktiva tjänstemottagare i unionen. Dessutom bör den enskilda årliga tillsynsavgiften inte överstiga ett övergripande tak för varje leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer, med beaktande av den ekonomiska kapaciteten hos leverantören av den eller de utsedda tjänsterna.

- (102) För att underlätta en effektiv och konsekvent tillämpning av de skyldigheter i denna förordning som kan kräva genomförande med hjälp av tekniska medel är det viktigt att främja frivilliga standarder som omfattar vissa tekniska förfaranden, där branschen kan bidra till att utveckla standardiserade metoder för att hjälpa leverantörer av förmedlingstjänster att efterleva denna förordning, till exempel genom att tillåta inlämning av anmälningar, inbegripet genom gränssnitt för tillämpningsprogram, eller standarder som rör allmänna villkor eller revisioner, eller standarder som gäller interoperabiliteten mellan datakataloger för annonser. Dessutom skulle sådana standarder kunna omfatta standarder för annonsering online, rekommendationssystem, tillgänglighet och skydd av minderåriga online. Det står leverantörer av förmedlingstjänster fritt att anta standarderna, men antagandet av dem innebär inte att det presumeras att denna förordning efterlevs. Genom att tillhandahålla bästa praxis skulle sådana standarder samtidigt särskilt kunna vara användbara för relativt små leverantörer av förmedlingstjänster. Standarderna skulle kunna skilja mellan olika typer av olagligt innehåll eller olika typer av förmedlingstjänster, beroende på vad som är lämpligt.
- (103) Kommissionen och nämnden bör uppmanra utarbetandet av frivilliga uppförandekoder, liksom genomförandet av bestämmelserna i de uppförandekoderna, för att bidra till tillämpningen av denna förordning. Kommissionen och nämnden bör sträva efter att uppförandekoderna tydligt ska definiera naturen av de mål av allmänt intresse som de är avsedda att eftersträva, att de ska innehålla mekanismer för oberoende utvärdering av uppnåendet av dessa mål och att de berörda myndigheternas roll ska vara tydligt definierad. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att undvika negativa effekter på säkerheten, skyddet av privatlivet och av personuppgifter samt förbudet mot att införa allmänna övervakningsskyldigheter. Genomförandet av uppförandekoder bör vara mätbart och omfattas av

offentlig tillsyn, men detta bör inte påverka sådana uppförandekoders frivilliga karaktär och berörda parter frihet att besluta om de ska delta. Under vissa omständigheter är det viktigt att mycket stora onlineplattformar samarbetar vid utarbetandet av och följer särskilda uppförandekoder. Ingenting i denna förordning hindrar andra tjänsteleverantörer från att följa samma standarder för tillbörlig aktsamhet, anta bästa praxis och dra nytta av de riktlinjer som tillhandahålls av kommissionen och nämnden genom att följa samma uppförandekoder.

- (104) Det är lämpligt att i denna förordning identifiera vissa områden där sådana uppförandekoder bör övervägas. I synnerhet bör det undersökas om riskreducerande åtgärder för specifika typer av olagligt innehåll kan uppnås genom själv- och samregleringsavtal. Ett annat område som bör övervägas är de möjliga negativa effekterna av systemrisker för samhället och demokratin, såsom desinformation eller manipulativ och otillbörlig verksamhet eller eventuella negativa effekter för minderåriga. Detta inbegriper samordnade insatser som syftar till att utöka information, inbegriper desinformation, såsom användning av botten eller falska konton för att skapa avsiktligt oriktig eller vilsledande information, ibland i syfte att uppnå ekonomisk vinning, vilket är särskilt skadligt för sårbara tjänstemottagare, såsom minderåriga. När det gäller sådana områden kan det förhållandet att en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor ansluter sig till och efterlever en viss uppförandekod betraktas som en lämplig riskreducerande åtgärd. Om en leverantör av en onlineplattform eller av en onlinesökmotor utan tillräckliga förklaringar vägrar att på kommissionens inbjudan att delta i tillämpningen av en sådan uppförandekod skulle detta i förekommande fall kunna beaktas vid fastställandet av huruvida onlineplattformen eller onlinesökmotorn har åsidosatt de skyldigheter som fastställs i denna förordning. Enbart det förhållandet att man deltar i och genomför en viss uppförandekod bör i sig inte innebära att det presumeras att denna förordning efterlevs.
- (105) Uppförandekoderna bör underlätta tillgången till mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer, i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, för att underlätta förutsebar användning bland personer med funktionsnedsättning. I synnerhet bör uppförandekoderna säkerställa att information presenteras på ett robust sätt som är möjligt att uppfatta, hantera och begripa, och att formulär och åtgärder som tillhandahålls enligt denna förordning görs tillgängliga på ett sådant sätt att de är lätta att hitta och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- (106) Reglerna om uppförandekoder i denna förordning skulle kunna ligga till grund för redan etablerade självreglerande insatser på unionsnivå, inbegriper produktsäkerhetslöftet, samförståndsavtalet om försäljning av varumärkesförfalskade varor via internet, uppförandekoden för att motverka olaglig hatpropaganda på nätet samt uppförandekoden om desinformation. I synnerhet när det gäller den sistnämnda har uppförandekoden om desinformation stärkts i enlighet med kommissionens vägledning såsom angavs i den europeiska handlingsplanen för demokrati.
- (107) Tillhandahållandet av annonsering online involverar i allmänhet flera aktörer, däribland förmedlingstjänster som kopplar samman utgivare av annonser med annonsörer. Uppförandekoder bör stödja och komplettera de transparenskrav avseende annonsering för leverantörer av onlineplattformar, av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer som fastställs i denna förordning i syfte att tillhandahålla flexibla och effektiva mekanismer för att underlätta och förbättra efterlevnaden av dessa krav, särskilt när det gäller formerna för överföring av relevant information. Detta bör inbegripa att underlätta överföringen av information om den annonsör som betalar för annonsen är någon annan än den fysiska eller juridiska person för vars räkning annonsen presenteras i en onlineplattformens onlinegränssnitt. Uppförandekoderna bör också omfatta åtgärder för att säkerställa att meningsfull information om monetarisering av data delas på lämpligt sätt i hela värdekedjan. Att ett brett spektrum av berörda parter deltar bör säkerställa att dessa uppförandekoder får brett stöd, är tekniskt sunda, är effektiva och ger största möjliga användarvänlighet för att säkerställa att transparenskraven fyller sina syften. För att säkerställa uppförandekodernas ändamålsenlighet bör kommissionen inkludera utvärderingsmekanismer vid utarbetandet av uppförandekoderna. När så är lämpligt får kommissionen uppmana Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter eller Europeiska datatillsynsmannen att yttra sig om respektive uppförandekod.

- (108) Utöver krishanteringsmekanismen för mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer kan kommissionen inleda utarbetandet av frivilliga krisprotokoll för att samordna snabba, kollektiva och gränsöverskridande insatser i onlinemiljön. Detta kan vara fallet exempelvis om onlineplattformar missbrukas för att snabbt sprida olagligt innehåll eller desinformation eller om det uppstår ett behov att snabbt sprida tillförlitlig information. Med tanke på den viktiga roll som mycket stora onlineplattformar spelar när det gäller att sprida information i våra samhällen och över gränserna bör leverantörer av sådana plattformar uppmanas till att utarbeta och tillämpa specifika krisprotokoll. Sådana krisprotokoll bör endast aktiveras under en begränsad tidsperiod, och de åtgärder som antas bör också begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att hantera de extraordinära omständigheterna. Dessa åtgärder bör vara förenliga med denna förordning och bör inte innebära en allmän skyldighet för de deltagande leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer att övervaka den information som de överför eller lagrar, eller att aktivt söka efter fakta eller omständigheter som tyder på olagligt innehåll.
- (109) För att säkerställa adekvat tillsyn och efterlevnadskontroll av de skyldigheter som fastställs i denna förordning bör medlemsstaterna utse minst en myndighet med uppgift att utöva tillsyn över tillämpningen och kontrollera efterlevnaden av denna förordning, utan att det påverkar möjligheten att utse en befintlig myndighet och utan att det påverkar dess rättsliga form i enlighet med nationell rätt. Medlemsstaterna bör dock kunna anförtro mer än en behörig myndighet särskilda uppgifter och befogenheter för tillsyn eller efterlevnadskontroll när det gäller tillämpningen av denna förordning, till exempel för specifika sektorer där även befintliga myndigheter kan anförtros dessa uppgifter och befogenheter, såsom tillsynsmyndigheter för elektronisk kommunikation, tillsynsmyndigheter för medier eller konsumentskyddsmyndigheter, som återspeglar deras nationella konstitutionella, organisatoriska och administrativa struktur. När de utför sina uppgifter bör alla behöriga myndigheter bidra till att målen för denna förordning uppnås, nämligen en väl fungerande inre marknad för förmedlingstjänster där de harmoniserade reglerna för en säker, förutsebar och förtroendeskapande onlinemiljö som främjar innovation, särskilt de krav på tillbörlig aktsamhet som gäller för olika kategorier av leverantörer av förmedlingstjänster, är föremål för effektiv tillsyn och efterlevnadskontroll, i syfte att säkerställa att de grundläggande rättigheterna i stadgan, inbegripet principen om konsumentskydd, skyddas på ett effektivt sätt. Denna förordning kräver inte att medlemsstaterna ska ge behöriga myndigheter i uppgift att pröva lagenligheten av specifikt innehåll.
- (110) Med tanke på de berörda tjänsternas gränsöverskridande karaktär och det övergripande spektrum av skyldigheter som införs genom denna förordning bör en myndighet som utses för att utöva tillsyn över tillämpningen och vid behov kontrollera efterlevnaden av denna förordning identifieras som samordnare för digitala tjänster i varje medlemsstat. Om mer än en behörig myndighet utses för att utöva tillsyn över tillämpningen och kontrollera efterlevnaden av denna förordning bör endast en myndighet i den medlemsstaten utses till samordnare för digitala tjänster. Samordnaren för digitala tjänster bör fungera som gemensam kontaktpunkt för alla frågor som rör tillämpningen av denna förordning för kommissionen, nämnden och samordnarna för digitala tjänster i andra medlemsstater samt för andra behöriga myndigheter i den berörda medlemsstaten. I synnerhet om flera behöriga myndigheter anförtros uppgifter enligt denna förordning i en viss medlemsstat bör samordnaren för digitala tjänster samordna och samarbeta med dessa myndigheter i enlighet med den nationella rätt som fastställer deras respektive uppgifter och utan att det påverkar de andra behöriga myndigheternas oberoende bedömning. Även om samordnaren för digitala tjänster inte har någon hierarkiskt överordnad ställning i förhållande till andra behöriga myndigheter när de utför sina uppgifter, bör denna säkerställa att alla relevanta behöriga myndigheter deltar på ett ändamålsenligt sätt i – och bör i god tid rapportera om deras bedömning inom ramen för – samarbetet om tillsyn och efterlevnadskontroll på unionsnivå. Utöver de särskilda mekanismer som föreskrivs i denna förordning när det gäller samarbete på unionsnivå, bör medlemsstaterna dessutom säkerställa samarbete mellan samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter som utsetts på nationell nivå, i tillämpliga fall, genom lämpliga verktyg såsom sammanslagning av resurser, gemensamma arbetsgrupper, gemensamma undersökningar och mekanismer för ömsesidigt bistånd.
- (111) Samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter som utsetts enligt denna förordning spelar en avgörande roll för att säkerställa att de rättigheter och skyldigheter som fastställs i denna förordning är ändamålsenliga och att dess mål uppnås. Det är därför nödvändigt att säkerställa att dessa myndigheter har de medel som krävs, inbegripet ekonomiska resurser och personalresurser, för att utöva tillsyn över alla leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras behörighet, i alla unionsmedborgares intresse. Med hänsyn till mångfalden av leverantörer av förmedlingstjänster och till att de använder avancerad teknik för att tillhandahålla sina tjänster, är det också mycket viktigt att samordnaren för digitala tjänster och de relevanta behöriga myndigheterna har tillräckligt med personal och experter med specialiserade färdigheter och avancerade tekniska

medel och att de självständigt förvaltar ekonomiska resurser för att kunna utföra sina uppgifter. Dessutom bör resursnivån vara anpassad till de leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras behörighet, med avseende på leverantörernas storlek, komplexitet och potentiella samhällseffekter samt räckvidden för deras tjänster i unionen. Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att inrätta finansieringsmekanismer baserade på en tillsynsavgift som tas ut från leverantörer av förmedlingstjänster enligt nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, i den mån den tas ut från leverantörer av förmedlingstjänster som har sitt huvudsakliga etableringsställe i medlemsstaten i fråga, att den är strikt begränsad till vad som är nödvändigt och proportionellt för att täcka kostnaderna för fullgörandet av de uppgifter som tilldelats de behöriga myndigheterna enligt denna förordning, med undantag för de uppgifter som tilldelats kommissionen, och att tillräcklig transparens säkerställs när det gäller uttag och användning av en sådan tillsynsavgift.

- (112) De behöriga myndigheter som utsetts enligt denna förordning bör också agera helt oberoende av privata och offentliga organ, utan skyldighet eller möjlighet att begära eller ta emot instruktioner, inbegripet från regeringen, och utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda skyldigheterna att samarbeta med andra behöriga myndigheter, samordnarna för digitala tjänster, nämnden och kommissionen. Å andra sidan bör dessa myndigheters oberoende ställning inte innebära att de, i enlighet med nationella författningar och utan att äventyra uppnåendet av målen i denna förordning, inte kan bli föremål för proportionella ansvarsskyldighetsmekanismer avseende den allmänna verksamhet som utförs av samordnarna för digitala tjänster, såsom deras finansiella utgifter eller deras rapportering till de nationella parlamenten. Kravet på oberoende bör inte heller hindra utövandet av rättslig prövning, eller möjligheten att samråda eller regelbundet utbyta åsikter med andra nationella myndigheter, inbegripet brottsbekämpande myndigheter, krishanteringsmyndigheter eller konsumentskyddsmyndigheter, när så är lämpligt, för att informera varandra om pågående undersökningar, utan att det påverkar utövandet av deras respektive befogenheter.
- (113) Medlemsstaterna kan utse en befintlig nationell myndighet till samordnare för digitala tjänster eller med särskilda uppgifter att utöva tillsyn över tillämpningen och kontrollera efterlevnaden av denna förordning, förutsatt att en sådan utsedd myndighet uppfyller kraven i denna förordning, till exempel när det gäller dess oberoende. Dessutom är medlemsstaterna i princip inte förhindrade att slå samman funktioner inom en befintlig myndighet, i enlighet med unionsrätten. Åtgärder i detta avseende kan bland annat omfatta hinder mot att avsätta ordföranden eller en styrelseledamot i ett kollegialt organ inom en befintlig myndighet innan deras mandat löper ut, enbart på grund av att en institutionell reform har genomförts som innebär en sammanslagning av olika funktioner inom en myndighet, i avsaknad av regler som garanterar att sådana avsättningar inte äventyrar dessa ledamöters oberoende och opartiskhet.
- (114) Medlemsstaterna bör ge samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter som utsetts enligt denna förordning tillräckliga befogenheter och resurser för att säkerställa en effektiv undersökning och efterlevnadskontroll, i enlighet med de uppgifter som anförtrots dem. Detta inbegriper behöriga myndigheters befogenhet att anta interimistiska åtgärder i enlighet med nationell rätt i händelse av risk för allvarlig skada. Sådana interimistiska åtgärder, som kan inbegripa förelägganden om att upphöra med eller avhjälpa en viss påstådd överträdelse, bör inte gå utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa att allvarlig skada förhindras i avvaktan på det slutliga beslutet. Samordnarna för digitala tjänster bör i synnerhet kunna söka efter och inhämta information som finns på dess territorium, även i samband med gemensamma undersökningar, med vederbörlig hänsyn till att tillsyns- och efterlevnadsåtgärder som gäller en leverantör under en annan medlemsstats jurisdiktion eller under kommissionens jurisdiktion bör antas av samordnaren för digitala tjänster i den andra medlemsstaten, i tillämpliga fall i enlighet med förfarandena för gränsöverskridande samarbete eller, i tillämpliga fall, av kommissionen.
- (115) Medlemsstaterna bör i sin nationella rätt, i enlighet med unionsrätten och i synnerhet denna förordning och stadgan, fastställa detaljerade villkor och gränser för när deras samordnare för digitala tjänster utövar sina undersökningsbefogenheter och befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll och, i förekommande fall, andra behöriga myndigheter enligt denna förordning.

- (116) Vid utövandet av dessa befogenheter bör de behöriga myndigheterna följa tillämpliga nationella regler om förfaranden och frågor såsom kravet på förhandstillstånd från rättsliga myndigheter för att få tillträde till vissa lokaler och lagstadgad tystnadsplikt. Dessa bestämmelser bör särskilt säkerställa att den grundläggande rätten till ett effektivt rättssmedel och till en opartisk domstol respekteras, inbegripet rätten till försvar, och rätten till respekt för privatlivet. I detta avseende skulle de garantier som föreskrivs i samband med kommissionens förfaranden enligt denna förordning kunna fungera som en lämplig referenspunkt. Ett föregående, rättvist och opartiskt förfarande bör garanteras innan ett slutligt beslut fattas, inbegripet de berörda personernas rätt att bli hörda och rätten att få tillgång till handlingar i ärendet, samtidigt som konfidentialitet, tystnadsplikt och affärshemligheter respekteras, liksom skyldigheten att på ett meningsfullt sätt motivera besluten. Detta bör dock inte hindra vidtagandet av åtgärder i vederbörligen motiverade brådskande fall och med förbehåll för lämpliga villkor och förfaranden. Utövandet av befogenheter bör också stå i proportion till bland annat arten av överträdelsen och den totala faktiska eller potentiella skada som orsakats av överträdelsen eller den misstänkta överträdelsen. De behöriga myndigheterna bör beakta alla relevanta fakta och omständigheter i fallet, inbegripet information som samlats in av behöriga myndigheter i andra medlemsstater.
- (117) Medlemsstaterna bör säkerställa att överträdelser av de skyldigheter som fastställs i denna förordning kan leda till effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner, med beaktande av vilken typ av överträdelse det rör sig om, hur allvarlig den är, om den är återkommande och hur länge den pågått, med hänsyn till det allmänintresse som eftersträvas, omfattningen och typen av verksamhet som bedrivs samt den ekonomiska kapaciteten hos den som begått överträdelsen. Sanktionerna bör särskilt ta hänsyn till huruvida leverantören av förmedlingstjänster systematiskt eller återkommande underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning samt, om så är lämpligt, antalet berörda tjänstemottagare, huruvida överträdelsen är avsiktlig eller beror på försumlighet och huruvida leverantören är verksam i flera medlemsstater. Om det i denna förordning föreskrivs ett högsta belopp för böter eller viten bör detta högsta belopp gälla per överträdelse av denna förordning och utan att det påverkar anpassningen av bötes- eller vitesbeloppen för specifika överträdelser. Medlemsstaterna bör säkerställa att föreläggandet av böter eller viten för överträdelser i varje enskilt fall är ändamålsenligt, proportionellt och avskräckande genom att fastställa nationella regler och förfaranden i enlighet med denna förordning, med beaktande av samtliga kriterier avseende de allmänna villkoren för åläggande av böter eller viten.
- (118) För att säkerställa en effektiv kontroll av efterlevnaden av de skyldigheter som fastställs i denna förordning bör enskilda personer eller representativa organisationer kunna lämna in klagomål som rör efterlevnaden av dessa skyldigheter till samordnaren för digitala tjänster på det territorium där de tog emot tjänsten, utan att det påverkar tillämpningen av reglerna i denna förordning om fördelning av behörighet eller de tillämpliga reglerna om hantering av klagomål i enlighet med nationella principer om god förvaltning. Klagomålen kan ge en tillförlitlig översikt över farhågor om efterlevnaden hos en viss leverantör av förmedlingstjänster och kan också ge samordnaren för digitala tjänster underlag angående eventuella mer övergripande frågor. Samordnaren för digitala tjänster bör involvera andra nationella behöriga myndigheter samt samordnaren för digitala tjänster i en annan medlemsstat och särskilt samordnaren i den medlemsstat där leverantören av förmedlingstjänster är etablerad, om frågan kräver gränsöverskridande samarbete.
- (119) Medlemsstaterna bör säkerställa att samordnarna för digitala tjänster kan vidta åtgärder som är effektiva och proportionella när det gäller att hantera vissa särskilt allvarliga och ihållande överträdelser av denna förordning. Särskilt när dessa åtgärder kan påverka tredje parter rättigheter och intressen, vilket kan vara fallet särskilt när tillgången till onlinegränssnitt begränsas, är det lämpligt att kräva att åtgärderna omfattas av ytterligare skyddsåtgärder. I synnerhet bör tredje parter som potentiellt berörs ges möjlighet att höras, och sådana förelägganden bör endast utfärdas när befogenheter att vidta sådana åtgärder som föreskrivs i andra unionsrättsakter eller nationell rätt inte rimligen är tillgängliga, till exempel för att skydda konsumenters kollektiva intressen, säkerställa ett snabbt avlägsnande av webbsidor som innehåller eller sprider barnpornografi eller förhindra åtkomst till tjänster som används av en tredje part för att göra intrång i en immateriell rättighet.

- (120) Ett sådant föreläggande att förhindra åtkomst bör inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet med föreläggandet. I detta syfte bör föreläggandet vara tillfälligt och i princip riktat sig till en leverantör av förmedlings-tjänster, såsom den berörda värdtjänstleverantören, internetleverantören, domänregistret eller registratören, som har rimliga möjligheter att uppnå detta mål utan att otillbörligt begränsa tillgången till laglig information.
- (121) Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om undantag från ansvar enligt denna förordning när det gäller information som överförs eller lagras på begäran av en tjänstemottagare bör en leverantör av förmedlings-tjänster hållas ansvarig för skada som tjänstemottagarna lidit till följd av att den leverantören av förmedlingstjänster åsidosatt de skyldigheter som anges i denna förordning. Sådan ersättning bör ske i enlighet med de regler och förfaranden som fastställs i tillämplig nationell rätt och utan att det påverkar andra möjligheter till prövning enligt konsumentskyddsregler.
- (122) Samordnaren för digitala tjänster bör regelbundet offentliggöra, till exempel på sin webbplats, en rapport om den verksamhet som bedrivs enligt denna förordning. I synnerhet bör rapporten offentliggöras i ett maskinläsbart format och innehålla en översikt över mottagna klagomål och uppföljningen av dem, såsom det sammanlagda antalet mottagna klagomål och antalet klagomål som ledde till att en formell undersökning inleddes eller till överföring till andra samordnare för digitala tjänster, utan att hänvisning sker till några personuppgifter. Med tanke på att samordnaren för digitala tjänster också görs uppmärksam på förelägganden om att vidta åtgärder mot olagligt innehåll eller att tillhandahålla information som regleras genom denna förordning genom systemet för informationsutbyte, bör samordnaren för digitala tjänster i sin årsrapport inkludera antalet och kategorierna av sådana förelägganden riktade till leverantörer av förmedlingstjänster som utfärdats av rättsliga och administrativa myndigheter i den egna medlemsstaten.
- (123) För tydlighetens, enkelhetens och ändamålsenlighetens skull bör befogenheten att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av skyldigheterna enligt denna förordning tilldelas de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för leverantören av förmedlingstjänster är beläget, dvs. där leverantören har sitt huvudkontor eller sitt registrerade säte där de huvudsakliga finansiella funktionerna och den operativa ledningen utövas. När det gäller leverantörer som inte är etablerade i unionen men som erbjuder tjänster i unionen och därför omfattas av denna förordning, bör den medlemsstat där dessa leverantörer har utsett sin rättsliga företrädare ha behörighet, med beaktande av funktionen som rättslig företrädare enligt denna förordning. För att denna förordning ska kunna tillämpas effektivt bör dock alla medlemsstater, eller kommissionen i tillämpliga fall, ha behörighet i fråga om leverantörer som har underlåtit att utse en rättslig företrädare. Denna behörighet får utövas av vilken som helst av de behöriga myndigheterna eller av kommissionen, förutsatt att leverantören inte är föremål för verkställighetsförfaranden avseende samma sakförhållanden som inlets av en annan behörig myndighet eller kommissionen. För att säkerställa att principen *ne bis in idem* respekteras, och framför allt för att undvika att samma överträdelse av de skyldigheter som fastställs i denna förordning bestraffas mer än en gång, bör varje medlemsstat som avser att utöva sin behörighet med avseende på sådana leverantörer utan onödigt dröjsmål underrätta alla andra myndigheter, inbegripet kommissionen, genom det system för informationsutbyte som inrättas för tillämpningen av denna förordning.
- (124) Med tanke på den potentiella inverkan av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer och utmaningarna med att effektivt utöva tillsyn över dem behövs särskilda regler för tillsyn och kontroll av efterlevnaden när det gäller dessa leverantörer. Kommissionen bör, med stöd av nationella behöriga myndigheter när så är lämpligt, ansvara för tillsyn och offentlig övervakning av systemfrågor, såsom frågor med stor inverkan på tjänstemottagarnas kollektiva intressen. Kommissionen bör därför ha exklusiva befogenheter att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av de ytterligare skyldigheter att hantera systemrisker som åläggs leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer enligt denna förordning. Kommissionens exklusiva befogenheter bör inte påverka vissa administrativa uppgifter som enligt denna förordning tilldelas de behöriga myndigheterna i etableringsmedlemsstaten, såsom urval av forskare.

- (125) Befogenheterna att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av andra skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet än de ytterligare skyldigheter att hantera systemrisker som läggs leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer enligt denna förordning, bör delas mellan kommissionen och de nationella behöriga myndigheterna. Å ena sidan kan kommissionen i många fall vara bättre lämpad att hantera systemiska överträdelser som begås av dessa leverantörer, exempelvis sådana som påverkar flera medlemsstater, allvarliga upprepade överträdelser eller sådana som rör underlåtenhet att inrätta effektiva mekanismer som krävs enligt denna förordning. Å andra sidan kan de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller av en mycket stor onlinesökmotor är beläget vara bättre lämpade att hantera enskilda överträdelser som begås av dessa leverantörer och som inte ger upphov till några systemiska eller gränsöverskridande problem. Av effektivitetsskäl, för att undvika dubbelarbete och för att säkerställa efterlevnad av principen *ne bis in idem*, bör det vara kommissionens sak att bedöma om den anser det lämpligt att utöva dessa delade befogenheter i ett visst fall, och när den väl har inlett ett förfarande bör medlemsstaterna inte längre ha möjlighet att göra detta. Medlemsstaterna bör ha ett nära samarbete både sinsemellan och med kommissionen, och kommissionen bör ha ett nära samarbete med medlemsstaterna för att säkerställa att det system för tillsyn och kontroll av efterlevnaden som inrättas genom denna förordning fungerar smidigt och effektivt.
- (126) Bestämmelserna i denna förordning om fördelningen av behörighet bör inte påverka tillämpningen av bestämmelserna i unionsrätten och nationella bestämmelser om internationell privaträtt beträffande domstols behörighet och tillämplig lag på privaträtts område, såsom förfaranden som inlemts av konsumenter vid domstolarna i den medlemsstat där de har hemvist i enlighet med relevanta bestämmelser i unionsrätten. När det gäller de skyldigheter som genom denna förordning läggs leverantörer av förmedlingstjänster att informera den utfärdande myndigheten om den verkan som givits förelägganden om att agera mot olagligt innehåll och förelägganden om att tillhandahålla information, bör reglerna om fördelning av behörighet endast tillämpas på övervakningen av efterlevnaden av dessa skyldigheter, men inte på andra frågor som rör föreläggandet, såsom behörigheten att utfärda föreläggandet.
- (127) Med hänsyn till förmedlingstjänsters gränsöverskridande och sektorsövergripande relevans är en hög nivå av samarbete nödvändig för att säkerställa en konsekvent tillämpning av denna förordning och tillgången till relevant information för utförandet av uppgifter för efterlevnadskontroll genom systemet för informationsutbyte. Samarbetet kan ha olika former beroende på vilka frågor det rör sig om, utan att det påverkar specifika gemensamma undersökningar. Det är under alla omständigheter nödvändigt att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet för en leverantör av förmedlingstjänster informerar andra samordnare för digitala tjänster om frågor, undersökningar och åtgärder som kommer att vidtas gentemot en sådan leverantör. När en behörig myndighet i en medlemsstat förfogar över information som är relevant för en undersökning som genomförs av de behöriga myndigheterna i etableringsmedlemsstaten, eller kan samla in sådan information som finns på dess territorium och som de behöriga myndigheterna i etableringsmedlemsstaten inte har tillgång till, bör samordnaren för digitala tjänster i destinationslandet dessutom i god tid bistå samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, bland annat genom att utöva sina undersökningsbefogenheter i enlighet med tillämpliga nationella förfaranden och stadgan. Den som sådana undersökningsåtgärder riktar sig till bör följa åtgärderna och bör hållas ansvarig vid underlåtenhet att följa dem, och de behöriga myndigheterna i etableringsmedlemsstaten bör kunna förlita sig på den information som samlats in genom ömsesidigt bistånd, för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning.
- (128) Samordnaren för digitala tjänster i destinationslandet bör kunna begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet vidtar undersökningsåtgärder eller åtgärder för efterlevnadskontroll med avseende på en leverantör som omfattas av dess behörighet, särskilt på grundval av klagomål som mottagits eller bidrag från andra nationella behöriga myndigheter, i tillämpliga fall, eller nämnden i fall som involverar minst tre medlemsstater. En sådan begäran om åtgärder bör grundas på väl underbyggda bevis som visar att det föreligger en påstådd överträdelse som har en negativ inverkan på tjänstemottagarnas kollektiva intressen i medlemsstaten eller som har en negativ inverkan på samhället. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet bör kunna förlita sig på ömsesidigt bistånd eller bjuda in den samordnaren för digitala tjänster som lämnar begäran att delta i en gemensam undersökning om ytterligare information behövs för att fatta ett beslut, utan att det påverkar möjligheten att begära att kommissionen ska bedöma ärendet om det finns anledning att misstänka att det kan röra sig om en systemisk överträdelse som begåtts av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor.

- (129) Nämnden bör kunna hänskjuta ärendet till kommissionen om det råder oenighet om bedömningarna eller de åtgärder som vidtagits eller föreslagits eller om åtgärder inte har vidtagits i enlighet med denna förordning efter en begäran om gränsöverskridande samarbete eller en gemensam undersökning. Om kommissionen på grundval av den information som gjorts tillgänglig av de berörda myndigheterna anser att de föreslagna åtgärderna, inbegripet den föreslagna bötesnivån, inte kan säkerställa en effektiv kontroll av efterlevnaden av de skyldigheter som fastställs i denna förordning, bör den följaktligen kunna uttrycka sina allvarliga tvivel och begära att den behöriga samordnaren för digitala tjänster gör en ny bedömning av ärendet och vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa efterlevnad av denna förordning inom en fastställd tidsperiod. Denna möjlighet påverkar inte kommissionens allmänna skyldighet att övervaka tillämpningen av och vid behov kontrollera efterlevnaden av unionsrätten under Europeiska unionens domstols kontroll i enlighet med fördragen.
- (130) För att underlätta gränsöverskridande tillsyn och undersökningar av skyldigheter som föreskrivs i denna förordning som involverar flera medlemsstater, bör samordnarna för digitala tjänster i etableringsländerna genom systemet för informationsutbyte, kunna bjuda in andra samordnare för digitala tjänster till en gemensam undersökning om en påstådd överträdelse av denna förordning. Andra samordnare för digitala tjänster, och andra behöriga myndigheter när så är lämpligt, bör kunna ansluta sig till den undersökning som föreslås av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, såvida inte den sistnämnda anser att ett alltför stort antal deltagande myndigheter kan påverka undersökningens effektivitet med beaktande av den påstådda överträdelsens särdrag och avsaknaden av direkta följder för tjänstemottagarna i dessa medlemsstater. Gemensam undersökningsverksamhet kan inbegripa en rad olika åtgärder som bör samordnas av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet i enlighet med de deltagande myndigheternas möjligheter, såsom samordnade datainsamlingsövningar, sammanslagning av resurser, arbetsgrupper, samordnade begäranden om information eller gemensamma inspektioner av lokaler. Alla behöriga myndigheter som deltar i en gemensam undersökning bör samarbeta med samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, inbegripet genom att utöva sina undersökningsbefogenheter inom sitt territorium, i enlighet med tillämpliga nationella förfaranden. Den gemensamma undersökningen bör avslutas inom en viss tidsram med en slutrapport som tar hänsyn till bidraget från alla deltagande behöriga myndigheter. Nämnden får också, om detta begärs av minst tre samordnare för digitala tjänster i destinationsländerna rekommendera en samordnare för digitala tjänster i etableringslandet att inleda en sådan gemensam undersökning och ge anvisningar om hur den ska organiseras. För att undvika dödlägen bör nämnden kunna hänskjuta ärendet till kommissionen i särskilda fall, inbegripet om samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet vägrar att inleda undersökningen och nämnden inte instämmer i den motivering som lämnats.
- (131) För att säkerställa en konsekvent tillämpning av denna förordning är det nödvändigt att inrätta en oberoende rådgivande grupp på unionsnivå, en europeisk nämnd för digitala tjänster, som bör stödja kommissionen och bidra till samordningen av de åtgärder som utförs av samordnarna för digitala tjänster. Nämnden bör bestå av samordnarna för digitala tjänster, om sådana har utsetts, utan att det påverkar möjligheten för samordnarna för digitala tjänster att bjuda in till sina möten eller utse tillfälliga delegater från andra behöriga myndigheter som anförtrots särskilda uppgifter enligt denna förordning, om detta krävs enligt deras nationella fördelning av uppgifter och behörighet. Om flera deltagare från en medlemsstat deltar bör rösträtten begränsas till en företärdare per medlemsstat.
- (132) Nämnden bör bidra till att uppnå ett gemensamt unionsperspektiv på den konsekventa tillämpningen av denna förordning och samarbetet mellan behöriga myndigheter, bland annat genom att ge råd till kommissionen och samordnarna för digitala tjänster om lämpliga undersökningsåtgärder och åtgärder för efterlevnadskontroll, särskilt gentemot leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och med beaktande av framför allt friheten för leverantörer av förmedlingstjänster att tillhandahålla tjänster i hela unionen. Nämnden bör också bidra till utarbetandet av relevanta mallar och uppförandekoder och till analysen av framväxande allmänna trender för utvecklingen av digitala tjänster inom unionen, inbegripet genom att utfärda yttranden eller rekommendationer om frågor som rör standarder.

- (133) För det ändamålet bör nämnden kunna anta yttranden, begäranden och rekommendationer riktade till samordnare för digitala tjänster eller andra behöriga nationella myndigheter. Även om det inte är rättsligt bindande bör ett beslut om att avvika från dem motiveras ordentligt och kan komma att beaktas av kommissionen vid bedömningen av den berörda medlemsstatens efterlevnad av denna förordning.
- (134) Nämnden bör sammanföra företrädare för samordnarna för digitala tjänster och eventuella andra behöriga myndigheter under kommissionens ordförandeskap, i syfte att säkerställa en bedömning av de frågor som läggs fram för den i en fullständigt europeisk dimension. Med tanke på eventuella övergripande inlag som kan vara relevanta för andra regelverk på unionsnivå bör nämnden, i den utsträckning som krävs för att den ska kunna utföra sina uppgifter, tillåtas att samarbeta med andra av unionens organ, byråer och rådgivande grupper med ansvar på områden såsom jämlikhet, inbegripet jämställdhet, icke-diskriminering, dataskydd, elektronisk kommunikation, audiovisuella tjänster, upptäckt och undersökning av bedrägerier som rör tullar som riktar sig mot unionens budget, konsumentskydd eller konkurrensrätt.
- (135) Kommissionen bör genom rollen som ordförande delta i nämndens verksamhet utan rösträtt. Genom rollen som ordförande bör kommissionen se till att dagordningen för mötena fastställs enligt begäranden från styrelsens ledamöter i enlighet med arbetsordningen och i överensstämmelse med nämndens uppgifter enligt denna förordning.
- (136) Med tanke på behovet av att säkerställa stöd för nämndens verksamhet bör nämnden kunna förlita sig på kommissionens och de behöriga nationella myndigheternas sakkunskap och personalresurser. De särskilda operativa arrangemang som rör nämndens interna verksamhet bör specificeras närmare i nämndens arbetsordning.
- (137) Med tanke på stora onlineplattformars eller mycket stora onlinesökmotorers betydelse i fråga om räckvidd och inverkan, kan deras underlåtenhet att fullgöra de särskilda skyldigheter som är tillämpliga på dem påverka ett stort antal tjänstemottagare i olika medlemsstater och orsaka stora samhällsliga skador, samtidigt som sådana underlåtenheter också kan vara särskilt komplexa att identifiera och hantera. Därför bör kommissionen, i samarbete med samordnarna för digitala tjänster och nämnden, utveckla unionens sakkunskap och kapacitet när det gäller tillsyn över mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer. Kommissionen bör därför kunna samordna och förlita sig på sådana myndigheters sakkunskap och resurser, till exempel genom att på permanent eller tillfällig basis analysera specifika trender eller frågor som uppstår med avseende på en eller flera mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer. Medlemsstaterna bör samarbeta med kommissionen för att utveckla sådan kapacitet, bland annat genom utstationering av personal när så är lämpligt, och för att bidra till skapandet av en gemensam tillsynskapacitet för unionen. För att utveckla unionens sakkunskap och kapacitet kan kommissionen också utnyttja sakkunskapen och kapaciteten hos det observationscentrum för onlineplattformsekonomin som inrättats genom kommissionens beslut av den 26 april 2018 om inrättande av en expertgrupp för observationscentrumet för onlineplattformsekonomin, relevanta expertorgan samt olika kompetenscentrum. Kommissionen kan bjuda in experter med särskild sakkunskap, särskilt utvalda forskare, företrädare för unionens byråer och organ, företrädare för näringslivet, sammanslutningar som företräder användare eller civilsamhället, internationella organisationer, sakkunniga från den privata sektorn samt andra berörda parter.
- (138) Kommissionen bör kunna undersöka överträdelser på eget initiativ i enlighet med de befogenheter som föreskrivs i denna förordning, inbegripet genom att begära tillgång till uppgifter, begära information eller genomföra inspektioner, samt genom att utnyttja stöd från samordnarna för digitala tjänster. Om de behöriga nationella myndigheternas tillsyn över enskilda påstådda överträdelser av leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer pekar på systemproblem, såsom problem med stor inverkan på tjänstemottagarnas kollektiva intressen, bör samordnarna för digitala tjänster, på grundval av en vederbörligen motiverad begäran, kunna hänskjuta sådana frågor till kommissionen. En sådan begäran bör åtminstone omfatta alla nödvändiga fakta och omständigheter som ligger till grund för den påstådda överträdelsen och dess systemomfattande karaktär. Kommissionen bör beroende på resultatet av sin egen bedömning kunna vidta nödvändiga undersökningsåtgärder och åtgärder för efterlevnadskontroll enligt denna förordning, däribland i förekommande fall inleda en undersökning eller anta interimistiska åtgärder.

- (139) För att effektivt kunna utföra sina uppgifter bör kommissionen ha ett utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller beslutet om att inleda ett förfarande mot leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer. När kommissionen har inlett förfarandet bör de berörda samordnarna för digitala tjänster i etableringsländerna vara förhindrade att utöva sina undersökningsbefogenheter och befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll med avseende på det berörda agerandet av leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn, i syfte att undvika dubbelarbete, inkonsekvenser och risker med avseende på principen *ne bis in idem*. Kommissionen bör dock kunna begära att samordnarna för digitala tjänster lämnar individuella eller gemensamma bidrag till undersökningen. I enlighet med principen om lojalt samarbete bör samordnaren för digitala tjänster göra sitt bästa för att tillmötesgå motiverade och proportionella begäranden från kommissionen i samband med en undersökning. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, liksom nämnden och eventuella andra samordnare för digitala tjänster bör dessutom, där så är relevant, förse kommissionen med all nödvändig information och hjälp så att den kan utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt, inbegripet information som har samlats in i samband med förfaranden för datainsamling eller åtkomst till data, i den mån den rättsliga grund enligt vilken informationen har samlats in tillåter detta. Kommissionen bör å sin sida hålla samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och nämnden informerade om hur kommissionen utövar sina befogenheter och särskilt när den avser att inleda ett förfarande och utöva sina undersökningsbefogenheter. Dessutom bör kommissionen, när den meddelar de berörda leverantörerna av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer sina preliminära slutsatser, inbegripet eventuella frågor där den har invändningar, också meddela nämnden dessa. Nämnden bör yttra sig över kommissionens invändningar och bedömning, och kommissionen bör beakta detta yttrande i den motivering som ligger till grund för dess slutliga beslut.
- (140) Med tanke på både de särskilda utmaningar som kan uppstå när det gäller att säkerställa efterlevnad för leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och vikten av att göra detta på ett effektivt sätt, med tanke på deras storlek och inverkan och de skador de kan orsaka, bör kommissionen ha starka undersökningsbefogenheter och befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll så att den kan undersöka, verkställa och övervaka efterlevnaden av reglerna i denna förordning, med full respekt för den grundläggande rätten att höras och att få tillgång till handlingar i ärendet i samband med verkställighetsförfaranden, proportionalitetsprincipen och de berörda parternas rättigheter och intressen.
- (141) Kommissionen bör kunna begära den information som krävs för att säkerställa ett effektivt genomförande och en effektiv efterlevnad av de skyldigheter som fastställs i denna förordning, i hela unionen. Kommissionen bör i synnerhet ha tillgång till alla relevanta handlingar och uppgifter och all relevant information som behövs för att inleda och genomföra undersökningar och för att övervaka efterlevnaden av de relevanta skyldigheter som fastställs i denna förordning, oavsett vem som innehar handlingarna, uppgifterna eller informationen i fråga, och oavsett form, format, lagringsmedium eller exakt var de lagras. Kommissionen bör genom en vederbörligen motiverad begäran om information direkt kunna kräva att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn i fråga samt varje eventuell annan fysisk eller juridisk person som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om den misstänkta överträdelsen eller överträdelsen, beroende på vad som är tillämpligt, tillhandahåller alla relevanta bevis och uppgifter och all relevant information. Dessutom bör kommissionen kunna begära all relevant information från offentliga myndigheter, organ eller byråer i medlemsstaten för tillämpningen av denna förordning. Kommissionen bör kunna kräva tillgång till, och genom utövande av undersökningsbefogenheter, såsom begäranden om information eller utfrågningar, förklaringar av, handlingar, uppgifter, information, databaser och algoritmer för relevanta personer, och att med deras samtycke höra fysiska eller juridiska personer som kan ha användbar information och att protokollföra de uttalanden som gjorts med alla tekniska medel. Kommissionen bör också ges befogenhet att utföra inspektioner som är nödvändiga för att kontrollera efterlevnaden av relevanta bestämmelser i denna förordning. Dessa undersökningsbefogenheter syftar till att komplettera kommissionens möjlighet att be samordnare för digitala tjänster och andra myndigheter i medlemsstaterna om hjälp till exempel med att tillhandahålla information eller utövat av dessa befogenheter.

- (142) Interimistiska åtgärder kan vara ett viktigt verktyg för att under pågående undersökning säkerställa att den överträdelse som undersöks inte medför någon risk för allvarlig skada för tjänstemottagarna. Detta verktyg är viktigt för att undvika en utveckling som kan vara mycket svår för kommissionen att vända genom ett beslut fattat vid förfarandets slut. Kommissionen bör därför ha befogenhet att införa interimistiska åtgärder genom beslut inom ramen för förfaranden som inletts med sikte på ett eventuellt antagande av ett beslut om bristande efterlevnad. Denna befogenhet bör gälla i fall då kommissionen har gjort ett prima facie-konstaterande att leverantören av en mycket stor onlineplattform eller av en mycket stor onlinesökmotor har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna förordning. Ett beslut om interimistiska åtgärder bör endast vara tillämpligt under en angiven tidsperiod, som antingen upphör när kommissionen har avslutat förfarandet eller omfattar en bestämd period som kan förnyas i den mån detta är nödvändigt och lämpligt.
- (143) Kommissionen bör kunna vidta nödvändiga åtgärder för att övervaka det faktiska genomförandet och fullgörandet av de skyldigheter som fastställs i denna förordning. Sådana åtgärder bör inbegripa när begripa myndigheter att utse oberoende externa sakkunniga och revisorer för att bistå kommissionen i denna process, i förekommande fall även från medlemsstaternas behöriga myndigheter, såsom dataskydds- eller konsumentskyddsmyndigheter. När kommissionen utser revisorer bör den säkerställa tillräcklig rotation.
- (144) Efterlevnaden av de relevanta skyldigheter som åläggs enligt denna förordning bör kunna verkställas genom böter och viten. Därför bör det även fastställas lämpliga nivåer för böter och viten för bristande fullgörande av skyldigheterna och överträdelse av förfaranderegler, med förbehåll för lämpliga preskriptionsfrister i enlighet med proportionalitetsprincipen och principen *ne bis in idem*. Kommissionen och de berörda nationella myndigheterna bör samordna sina åtgärder för efterlevnadskontroll för att säkerställa att dessa principer respekteras. I synnerhet bör kommissionen beakta eventuella böter och viten som åläggs samma juridiska person för samma sakförhållanden genom ett slutligt beslut i förfaranden som rör en överträdelse av andra unionsregler eller nationella regler, för att säkerställa att de totala böter och viten som utdöms är proportionella och motsvarar de begångna överträdelsernas allvar. Alla beslut som kommissionen fattar enligt denna förordning kan prövas av Europeiska unionens domstol i enlighet med EUF-fördraget. Europeiska unionens domstol bör i enlighet med artikel 261 i EUF-fördraget ha obegränsad behörighet i fråga om böter och viten.
- (145) Med hänsyn till de potentiellt betydande samhällseffekterna av en överträdelse av de ytterligare skyldigheter att hantera systemriskerna som endast gäller mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer, och för att hantera dessa frågor av allmänintresse, är det nödvändigt att införa ett system för förstärkt tillsyn av åtgärder som vidtas för att på ett effektivt sätt få överträdelse av denna förordning att upphöra eller att avhjälpa dem. När en överträdelse av en av de bestämmelser i denna förordning som endast är tillämplig på mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer har fastställts och, när så krävs, blivit föremål för sanktioner, bör kommissionen därför begära att leverantören av en sådan plattform eller av en sådan sökmotor utarbetar en detaljerad handlingsplan för att åtgärda överträdelsens eventuella effekter i framtiden och inom en tidsfrist fastställd av kommissionen, samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden. Kommissionen bör med beaktande av nämndens yttrande fastställa huruvida de åtgärder som ingår i handlingsplanen är tillräckliga för att komma till rätta med överträdelsen, och även beakta om anslutning till en relevant uppförandekod ingår bland de föreslagna åtgärderna. Kommissionen bör också övervaka eventuella efterföljande åtgärder som vidtas av leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn i enlighet med dess handlingsplan, även med beaktande av en oberoende revision av leverantören. Om kommissionen efter genomförandet av handlingsplanen fortfarande anser att överträdelsen inte har åtgärdats fullt ut, eller om handlingsplanen inte har lämnats in eller om den inte anses lämplig, bör den kunna använda alla undersökningsbefogenheter eller befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll enligt denna förordning, inbegripet befogenheten att lägga vite och inledande av förfarandet för att göra den tjänst som är föremål för överträdelsen oåtkomlig.

- (146) Leverantören av den mycket stora onlineplattform eller av den mycket stora onlinesökmotor som berörs och andra personer som omfattas av utövandet av kommissionens befogenheter, och vars intressen kan påverkas av ett beslut, bör ges möjlighet att lämna synpunkter på förhand, och de beslut som fattas bör offentliggöras på ett omfattande sätt. Samtidigt som de berörda parterna rätt till försvar säkerställs, särskilt rätten att få tillgång till handlingarna i ärendet, är det mycket viktigt att konfidentiella uppgifter skyddas. Dessutom bör kommissionen, med respekt för informationens konfidentialitet, se till att all information som den stöder sig på för sitt beslut lämnas ut i en omfattning som gör det möjligt för den som beslutet riktar sig till att förstå de fakta och överväganden som låg till grund för beslutet.
- (147) För att slå vakt om en samordnad tillämpning och efterlevnadskontroll av denna förordning är det viktigt att säkerställa att nationella myndigheter, inbegripet nationella domstolar, har all information som krävs för att säkerställa att deras beslut inte strider mot något beslut som kommissionen har antagit enligt denna förordning. Detta påverkar inte tillämpningen av artikel 267 i EUF-fördraget.
- (148) En effektiv efterlevnadskontroll och övervakning av denna förordning kräver ett smidigt informationsutbyte i realtid mellan samordnarna för digitala tjänster, nämnden och kommissionen, på grundval av de informationsflöden och förfaranden som anges i denna förordning. Detta kan också vid behov motivera att andra behöriga myndigheter får tillgång till detta system. Med tanke på att den information som utbyts kan vara konfidentiell eller omfatta personuppgifter, bör den samtidigt skyddas från obehörig åtkomst i enlighet med de ändamål för vilka informationen har samlats in. Därför bör all kommunikation mellan dessa myndigheter ske på grundval av ett tillförlitligt och säkert system för informationsutbyte, vars närmare bestämmelser bör fastställas i en genomförandeakt. Systemet för informationsutbyte kan baseras på befintliga verktyg för den inre marknaden, i den mån de kan uppfylla målen för denna förordning på ett kostnadseffektivt sätt.
- (149) Utan att det påverkar tjänstemottagarnas rätt att vända sig till ett ombud i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828⁽³⁾ eller någon annan form av representation enligt nationell rätt, bör tjänstemottagarna också ha rätt att bemyndiga en juridisk person eller ett offentligt organ att utöva de rättigheter som föreskrivs i denna förordning. Det kan vara fråga om rättigheter i samband med inlämnande av anmälningar, invändningar mot beslut som fattats av leverantörer av förmedlingstjänster och inlämnande av klagomål mot leverantörerna för överträdelse av denna förordning. Vissa organ, organisationer och sammanslutningar har särskild sakkunskap och kompetens när det gäller att upptäcka och anmäla felaktiga eller omotiverade beslut om innehållsmoderering, och deras klagomål på tjänstemottagarnas vägnar kan ha en positiv inverkan på yttrandefriheten och på informationsfriheten i allmänhet, och leverantörer av onlineplattformar bör därför behandla de klagomålen utan onödigt dröjsmål.
- (150) För att förordningen ska vara ändamålsenlig och effektiv bör kommissionen genomföra en allmän utvärdering av denna förordning. I synnerhet bör den allmänna utvärdering gälla bland annat räckvidden av de tjänster som omfattas av denna förordning, samspelet med andra rättsakter, denna förordnings inverkan på den inre marknads funktionssätt, särskilt när det gäller digitala tjänster, genomförandet av uppförandekoder, skyldigheten att utse en rättslig företrädare som är etablerad i unionen, hur skyldigheterna påverkar små företag och mikroföretag, effektiviteten i mekanismen för tillsyn och kontroll av efterlevnaden och hur rätten till yttrandefrihet och informationsfrihet påverkats. För att undvika oproportionella bördor och säkerställa att denna förordning förblir ändamålsenlig bör kommissionen dessutom göra en utvärdering av hur de skyldigheter som anges i denna förordning påverkar små och medelstora företag inom tre år från det att den började tillämpas och en utvärdering av dess räckvidd för de tjänster som omfattas av denna förordning, särskilt för mycket stora onlineplattformar och för mycket stora onlinesökmotorer, och samspelet med andra rättsakter inom tre år från dess ikraftträdande.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 av den 25 november 2020 om gruppåtal för att skydda konsumenters kollektiva intressen och om upphävande av direktiv 2009/22/EG (EUT L 409, 4.12.2020, s. 1).

- (151) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter att fastställa mallar för form, innehåll och andra detaljer för rapporter om innehållsmoderering, att fastställa storleken på den årliga tillsynsavgift som tas ut från leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer, att fastställa de praktiska arrangemangen för förfarandena, utfrågningarna och det förhandlade utlämnandet av information som genomförs i samband med tillsyn, undersökning, efterlevnadskontroll och övervakning när det gäller leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer, samt att fastställa de praktiska och operativa arrangemangen för driften av systemet för informationsutbyte och dess interoperabilitet med andra relevanta system. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽¹⁴⁾.
- (152) För att uppnå målen för denna förordning bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen i syfte att komplettera denna förordning med avseende på kriterierna för identifiering av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer, förfarandestegen, metoderna och rapporteringsmallarna för revisionerna, de tekniska specifikationerna för begäranden om åtkomst och den detaljerade metoden och förfarandena för fastställande av tillsynsavgiften. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽¹⁵⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (153) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter som erkänns i stadgan och de grundläggande rättigheter som utgör allmänna principer i unionsrätten. Denna förordning bör således tolkas och tillämpas i enlighet med dessa grundläggande rättigheter, inbegripet yttrande- och informationsfriheten samt mediernas frihet och mångfald. Vid utövandet av de befogenheter som fastställs i denna förordning bör alla berörda offentliga myndigheter, i situationer där de relevanta grundläggande rättigheterna står i strid med varandra, uppnå en rättvis balans mellan de berörda rättigheterna, i enlighet med proportionalitetsprincipen.
- (154) Med tanke på omfattningen och konsekvenserna av de samhällsrisiker som kan orsakas av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer, behovet av att prioritera hanteringen av dessa risker och förmågan att vidta nödvändiga åtgärder, är det motiverat att begränsa den tidsperiod efter vilken denna förordning blir tillämplig på leverantörer av sådana tjänster.
- (155) Eftersom målen för denna förordning, närmare bestämt att bidra till en väl fungerande inre marknad och säkerställandet av en säker, förutsebar och tillförlitlig onlinemiljö i vilken de grundläggande rättigheterna enligt stadgan vederbörligen skyddas, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna eftersom de inte kan nå den nödvändiga graden av harmonisering och samarbete genom att agera på egen hand, utan snarare, på grund av territoriellt tillämpningsområde och de personer som omfattas, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att nå dessa mål.
- (156) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725⁽¹⁶⁾ och avgav ett yttrande den 10 februari 2021⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹⁵⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁽¹⁷⁾ EUT C 149, 27.4.2021, s. 3.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll

1. Denna förordning syftar till att bidra till en korrekt fungerande inre marknad för förmedlingstjänster genom att fastställa harmoniserade regler för en säker, förutsebar och förtroendeskapande onlinemiljö som främjar innovation, och i vilken de grundläggande rättigheterna i stadgan, däribland principen om konsumentskydd, skyddas på ett effektivt sätt.
2. I denna förordning fastställs harmoniserade regler för tillhandahållandet av förmedlingstjänster på den inre marknaden. I synnerhet fastställs följande:
 - a) En ram för ett villkorat undantag från ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster.
 - b) Regler om särskilda krav på tillbörlig aktsamhet som är skräddarsydda för specifika kategorier av leverantörer av förmedlingstjänster.
 - c) Regler för genomförandet och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning, även vad gäller samarbete och samordning mellan behöriga myndigheter.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna förordning är tillämplig på förmedlingstjänster som erbjuds till tjänstemottagare som har sitt etableringsställe eller befinner sig i unionen, oavsett var de leverantörer som tillhandahåller dessa förmedlingstjänster har sitt etableringsställe.
2. Denna förordning är inte tillämplig på sådana tjänster som inte utgör förmedlingstjänster eller på eventuella krav som införs för sådana tjänster, oavsett om tjänsten tillhandahålls med användning av en förmedlingstjänst.
3. Denna förordning ska inte påverka tillämpningen av direktiv 2000/31/EG.
4. Denna förordning påverkar inte tillämpningen av de regler som fastställs i andra unionsrättsakter som reglerar andra aspekter av tillhandahållandet av förmedlingstjänster på den inre marknaden eller som specificerar och kompletterar denna förordning, särskilt
 - a) direktiv 2010/13/EU,
 - b) unionsrätten på området upphovsrätt och närstående rättigheter,
 - c) förordning (EU) 2021/784,
 - d) förordning (EU) 2019/1148,
 - e) förordning (EU) 2019/1150,
 - f) unionsrätten på området konsumentskydd och produktsäkerhet, inklusive förordningarna (EU) 2017/2394 och (EU) 2019/1020 och direktiven 2001/95/EG och 2013/11/EU,
 - g) unionsrätten om skydd av personuppgifter, särskilt förordning (EU) 2016/679 och direktiv 2002/58/EG,

- h) unionsrätten på området civilrättsligt samarbete, särskilt förordning (EU) nr 1215/2012 eller varje unionsrättsakt som fastställer regler om tillämplig rätt när det gäller avtalsförpliktelser och utomobligatoriska förpliktelser,
- i) unionsrätten på området straffrättsligt samarbete, särskilt en förordning om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden,
- j) ett direktiv om fastställande av harmoniserade bestämmelser för utseende av rättsliga företrädare för insamling av bevisning i straffrättsliga förfaranden.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

- a) *informationssamhällstjänst*: en tjänst enligt definitionen i artikel 1.1 b i direktiv (EU) 2015/1535.
- b) *tjänstemottagare*: fysisk eller juridisk person som använder en förmedlingstjänst, i synnerhet för att söka information eller göra den tillgänglig.
- c) *konsument*: fysisk person som agerar utanför ramen för sin handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet.
- d) *erbjuda tjänster i unionen*: att göra det möjligt för fysiska eller juridiska personer i en eller flera medlemsstater att använda de tjänster som tillhandahålls av en leverantör av förmedlingstjänster som har en väsentlig anknytning till unionen.
- e) *väsentlig anknytning till unionen*: en förmedlingstjänstleverantörs anknytning till unionen som antingen följer av att denne är etablerad i unionen eller av särskilda faktiska kriterier, såsom
 - ett betydande antal tjänstemottagare i en eller flera medlemsstater i förhållande till dess eller deras befolkning, eller
 - verksamhet som riktas till en eller flera medlemsstater.
- f) *näringsidkare*: en fysisk person, eller en juridisk person oavsett om den är offentligägd eller privatägd, som agerar för ändamål som faller inom ramen för den egna handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamheten, inklusive när detta sker genom en person som agerar i dennes namn eller på dennes vägnar.
- g) *förmedlingstjänst*: en av följande informationssamhällstjänster:
 - i) En tjänst för *enbart vidarefördrän (mere conduit)* som består av överföring i ett kommunikationsnät av information som tillhandahållits av en tjänstemottagare, eller tillhandahållande av tillgång till ett kommunikationsnät.
 - ii) En *cachningstjänst* som består av överföring i ett kommunikationsnät av information som tillhandahållits av en tjänstemottagare, som innefattar automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring av informationen och som utförs enbart för att effektivisera den vidare överföringen av informationen till andra tjänstemottagare på deras begäran.
 - iii) En *vårdtjänst* som består av lagring av information som tillhandahålls av en tjänstemottagare och som sker på dennes begäran.
- h) *olagligt innehåll*: information som i sig eller i förhållande till en verksamhet, däribland försäljning av produkter eller tillhandahållande av tjänster, inte är förenlig med unionsrätten eller gällande rätt i en medlemsstat som står i överensstämmelse med unionsrätten, oavsett denna rätts exakta sakinnehåll eller art.

- i) *onlineplattform*: en värdtjänst som på begäran av en tjänstemottagare lagrar och sprider information till allmänheten, såvida inte denna verksamhet enbart utgör en extrafunktion av mindre betydelse inom en annan tjänst eller en funktion av mindre betydelse inom den huvudsakliga tjänsten och om denna extrafunktion eller funktion av objektiva och tekniska skäl inte kan användas utan denna andra tjänst, och integreringen av extrafunktionen eller funktionen inte är ett sätt att kringgå tillämpningen av bestämmelserna i denna förordning.
- j) *onlinesökmotor*: en förmedlingstjänst som gör det möjligt för användare att mata in sökfraser för att göra sökningar på i princip alla webbplatser eller alla webbplatser på ett visst språk på grundval av en fråga om vilket ämne som helst i form av ett nyckelord, en röstbegäran, en fras eller någon annan inmatning, och som returnerar resultat i vilket format som helst som innehåller information om det begärda innehållet.
- k) *spridning till allmänheten*: att på begäran av den tjänstemottagare som tillhandahållit informationen göra den tillgänglig för ett potentiellt obegränsat antal tredje parter.
- l) *distansavtal*: ett *distansavtal* enligt definitionen i artikel 2.7 i direktiv 2011/83/EU.
- m) *onlinegränssnitt*: programvara, inbegripet en webbplats eller en del av en sådan, och applikationer, inbegripet mobilappar.
- n) *samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet*: samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för en leverantör av en förmedlingstjänst är beläget eller där leverantörens rättsliga företrädare har sin hemvist eller är etablerad.
- o) *samordnaren för digitala tjänster i destinationslandet*: samordnaren för digitala tjänster i en medlemsstat där förmedlingstjänsten tillhandahålls.
- p) *aktiv mottagare av en onlineplattform*: en tjänstemottagare som interagerat med en onlineplattform antingen genom att be onlineplattformen att agera värd för information eller genom att exponeras för information som onlineplattformen agerar värd för och som sprids via dess onlinegränssnitt.
- q) *aktiv mottagare av en onlinesökmotor*: en tjänstemottagare som har lämnat in en fråga till en onlinesökmotor och blivit exponerad för indexerad information som presenteras på dess onlinegränssnitt.
- r) *annons*: information utformad för att främja ett meddelande från en juridisk eller fysisk person, oavsett om det handlar om att uppnå kommersiella eller icke-kommersiella syften, och som presenteras på en onlineplattform på dess onlinegränssnitt mot betalning för att särskilt lyfta fram denna information.
- s) *rekommendationssystem*: ett helt eller delvis automatiserat system som en onlineplattform använder för att i sitt onlinegränssnitt föreslå tjänstemottagarna specifik information eller prioritera den informationen, inbegripet till följd av en sökning som gjorts av tjänstemottagaren eller på annat sätt fastställa den relativa ordningsföljden eller synligheten för den information som visas.
- t) *innehållsmoderering*: åtgärder, oavsett om dessa är automatiserade eller inte, som vidtas av leverantörer av förmedlingstjänster, och som särskilt syftar till att upptäcka, identifiera och ta itu med olagligt innehåll eller information som är oförenlig med leverantörens allmänna villkor, som tillhandahålls av tjänstemottagarna, inbegripet åtgärder som vidtas vilka påverkar tillgången, synligheten och tillgängligheten för detta olagliga innehåll eller denna information, exempelvis genom nedprioritering, demonetisering eller genom att det görs oåtkomligt eller avlägsnas, eller åtgärder som påverkar tjänstemottagarnas förmåga att tillhandahålla informationen, exempelvis genom avslutande eller tillfällig stängning av en mottagares konto.
- u) *allmänna villkor*: alla klausuler, oavsett beteckning eller form, som reglerar avtalsförhållandet mellan leverantören av förmedlingstjänster och tjänstemottagare.

- v) *personer med funktionsnedsättning*: personer med funktionsnedsättning i den mening som avses i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 ⁽⁹⁸⁾.
- w) *kommersiellt meddelande*: kommersiellt meddelande enligt definitionen i artikel 2 f i direktiv 2000/31/EG.
- x) *omsättning*: ett företags intäkter i den mening som avses i artikel 5.1 i rådets förordning (EG) nr 139/2004 ⁽⁹⁹⁾.

KAPITEL II

ANSVAR FÖR LEVERANTÖRER AV FÖRMEDLINGSTJÄNSTER

Artikel 4

Enbart vidarefordran (mere conduit)

1. Om en av informationssamhällets tjänster tillhandahålls och den utgörs av överföring i ett kommunikationsnät av information som tillhandahållits av en tjänstemottagare, eller tillgång till ett kommunikationsnät tillhandahålls, ska tjänsteleverantören inte vara ansvarig för den överförda eller tillgängliggjorda informationen under förutsättning att tjänsteleverantören

- a) inte initierat överföringen,
- b) inte valt ut mottagaren av den överförda informationen, och
- c) inte valt ut eller ändrat den information som överförts.

2. Överföringen och tillhandahållandet av sådan tillgång som avses i punkt 1 omfattar automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring av den överförda informationen, i den mån lagringen enbart görs för att genomföra överföringen i kommunikationsnätet och under förutsättning att informationen inte lagras längre än vad som rimligtvis krävs för överföringen.

3. Denna artikel ska inte påverka möjligheterna för en rättslig eller administrativ myndighet att i enlighet med medlemsstaternas rättssystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar en överträdelse.

Artikel 5

Cachning

1. Vid tillhandahållandet av en informationssamhällestjänst som utgörs av överföring inom ett kommunikationsnät av information som tillhandahållits av en tjänstemottagare ska tjänsteleverantören inte vara ansvarig för den automatiska, mellanliggande och tillfälliga lagring av informationen som utförs enbart för att effektivisera eller göra vidare överföring av informationen till andra tjänstemottagare på deras begäran mer säker, under förutsättning att tjänsteleverantören

- a) inte ändrar informationen,
- b) uppfyller villkoren för tillgång till informationen,
- c) följer regler för uppdatering av informationen, vilka fastställts på ett sätt som är allmänt vedertaget och använt inom branschen,

⁽⁹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L 151, 7.6.2019, s. 70).

⁽⁹⁹⁾ Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EUT L 24, 29.1.2004, s. 1).

- d) inte ingriper i den lagliga användningen av den teknik som är allmänt vedertagen och som används inom branschen för att få fram uppgifter om hur informationen används, och
- e) handlar utan dröjsmål för att avlägsna den information som tjänsteleverantören har lagrat eller göra den oåtkomlig så snart denne fått kännedom om att den information som ursprungligen överfördes har avlägsnats från nätet eller gjorts oåtkomlig, eller att en rättslig eller administrativ myndighet har bestämt att den ska avlägsnas eller göras oåtkomlig.
2. Denna artikel ska inte påverka möjligheterna för en rättslig eller administrativ myndighet att i enlighet med en medlemsstats rättssystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar en överträdelse.

Artikel 6

Värdtjänster

1. Vid tillhandahållandet av en informationssamhällestjänst som utgörs av lagring av information som tillhandahållits av en tjänstemottagare ska tjänsteleverantören inte vara ansvarig för information som lagrats på tjänstemottagarens begäran, under förutsättning att tjänsteleverantören
- a) inte hade kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olagligt innehåll och, beträffande skadeståndsanspråk, inte var medveten om fakta eller omständigheter som gjort förekomsten av den olagliga verksamheten eller det olagliga innehållet uppenbar, eller
- b) så snart den fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta handlat utan dröjsmål för att avlägsna det olagliga innehållet eller göra det oåtkomligt.
2. Punkt 1 är inte tillämplig om tjänstemottagaren handlar under tjänsteleverantörens ledning eller överinseende.
3. Punkt 1 ska inte tillämpas med avseende på ansvar inom ramen för konsumentskyddslagstiftningen för onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, när en sådan onlineplattform visar den specifika informationen, eller på annat sätt möjliggör den specifika transaktionen i fråga, på ett sådant sätt att en genomsnittlig konsument fås att tro att denna information, eller den produkt eller tjänst som är föremål för transaktionen, tillhandahålls antingen av själva onlineplattformen eller av en tjänstemottagare som handlar under dess överinseende eller kontroll.
4. Denna artikel ska inte påverka möjligheterna för en rättslig eller administrativ myndighet att i enlighet med en medlemsstats rättssystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar en överträdelse.

Artikel 7

Frivilliga undersökningar på eget initiativ och regelefterlevnad

Enbart det faktum att leverantörer av förmedlingstjänster i god tro och aktsamt utför frivilliga undersökningar på eget initiativ eller vidtar andra åtgärder som syftar till att upptäcka, identifiera och avlägsna olagligt innehåll, eller göra det oåtkomligt, eller vidtar åtgärder som är nödvändiga för att uppfylla kraven i unionsrätten och nationell rätt, i överensstämmelse med unionsrätten, däribland de krav som fastställs i denna förordning, innebär inte att de inte ska vara berättigade att omfattas av de undantag från ansvar som avses i artiklarna 4, 5 och 6.

Artikel 8

Inga allmänna skyldigheter avseende övervakning eller aktivt faktasökande

Leverantörer av förmedlingstjänster ska inte åläggas någon allmän skyldighet att övervaka den information som de överför eller lagrar, eller att undersöka fakta eller omständigheter som tyder på olaglig verksamhet.

Artikel 9

Förelägganden om att agera mot olagligt innehåll

1. Vid mottagandet av ett föreläggande att agera mot en eller flera specifika delar av olagligt innehåll vilket utfärdats av de berörda nationella rättsliga eller administrativa myndigheterna, på grundval av tillämplig unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, ska leverantörer av förmedlingstjänster utan onödigt dröjsmål informera den myndighet som utfärdade föreläggandet eller annan eventuell myndighet som anges i föreläggandet om varje eventuell verkan det givits, med angivande av om och när föreläggandet getts verkan.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett föreläggande som avses i punkt 1 när det översänds till leverantören, uppfyller åtminstone följande villkor:
 - a) Föreläggandet innehåller följande:
 - i) En hänvisning till den rättsliga grunden för föreläggandet, i unionsrätt eller nationell rätt.
 - ii) En motivering som förklarar varför informationen utgör olagligt innehåll, med hänvisning till en eller flera specifika bestämmelser i unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten.
 - iii) Information som identifierar den utfärdande myndigheten.
 - iv) Tydlig information som gör det möjligt för leverantören av förmedlingstjänster att identifiera och lokalisera det berörda olagliga innehållet, såsom en eller flera URL och, när så är nödvändigt, ytterligare information.
 - v) Information om de prövningsmekanismer som finns tillgängliga för leverantören av förmedlingstjänster och för den tjänstemottagare som tillhandahållit innehållet.
 - vi) I tillämpliga fall, upplysningar om vilken myndighet som ska få informationen om den verkan som ges åt föreläggandena.
 - b) Föreläggandets territoriella tillämpningsområde, på grundval av de tillämpliga reglerna i unionsrätt och nationell rätt, inbegripet stadgan, och, i förekommande fall, allmänna principer i internationell rätt, är begränsat till vad som är strikt nödvändigt för att uppnå dess mål.
 - c) Föreläggandet översänds på ett av de språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster enligt artikel 11.3 eller på något annat av medlemsstaternas officiella språk, som den myndighet som utfärdar föreläggandet och den leverantören kommit överens om, och sänds till den elektroniska kontaktpunkt som utsetts av den leverantören i enlighet med artikel 11; om föreläggandet inte är avfattat på det språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster eller på något annat språk som överenskommit bilateralt, får det översändas på det språk den utfärdande myndigheten använder, förutsatt att det åtföljs av en översättning till ett sådant språk som angetts eller som har överenskommit bilateralt av åtminstone de uppgifter som anges i leden a och b i denna punkt.
3. Den myndighet som utfärdar föreläggandet eller, i tillämpliga fall, den myndighet som anges i föreläggandet, ska översända föreläggandet och den information som mottagits från leverantören av förmedlingstjänster om den verkan föreläggandet givits till samordnaren för digitala tjänster från den utfärdande myndighetens medlemsstat.
4. Efter att ha tagit emot föreläggandet från den rättsliga eller administrativa myndigheten ska samordnaren för digitala tjänster i den berörda medlemsstaten utan onödigt dröjsmål sända en kopia av de förelägganden som avses i punkt 1 i denna artikel till alla andra samordnare för digitala tjänster via det system som upprättas i enlighet med artikel 85.
5. Senast vid den tidpunkt då föreläggandet ges verkan eller, i förekommande fall, vid den tidpunkt som den utfärdande myndigheten anger i sitt föreläggande, ska leverantörer av förmedlingstjänster informera den berörda tjänstemottagaren om det mottagna föreläggandet och den verkan det givits. Sådan information som tillhandahålls tjänstemottagaren ska innehålla en motivering, ange de möjligheter till prövning som finns och en beskrivning av det territoriella tillämpningsområdet för föreläggandet, i enlighet med punkt 2.

6. De villkor och krav som fastställs i denna artikel ska inte påverka nationell civilprocessrätt och straffprocessrätt.

Artikel 10

Förelägganden om att tillhandahålla information

1. Vid mottagandet av ett föreläggande om att tillhandahålla specifik information om en eller flera specifika individuella tjänstemottagare vilket utfärdats av de berörda nationella rättsliga eller administrativa myndigheterna på grundval av tillämplig unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, ska leverantörer av förmedlingstjänster utan onödigt dröjsmål underrätta den myndighet som utfärdat föreläggandet eller annan myndighet som anges i föreläggandet om att föreläggandet tagits emot och den verkan som det givits, med angivande av om föreläggandet getts verkan och när detta i så fall skett.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett föreläggande som avses i punkt 1 när det överlämnas till leverantören åtminstone uppfyller följande villkor:
- a) Föreläggandet innehåller följande:
- En hänvisning till den rättsliga grunden för föreläggandet, i unionsrätt eller nationell rätt.
 - Information som identifierar den utfärdande myndigheten.
 - Tydlig information som gör det möjligt för leverantören av förmedlingstjänster att identifiera den eller de specifika mottagare om vilka information begärs, såsom ett eller flera kontonamn eller unika identifierare.
 - En motivering som förklarar för vilket ändamål som informationen behövs och varför kravet på tillhandahållande av information är nödvändigt och proportionellt för att avgöra om mottagarna av förmedlingstjänsterna följer tillämplig unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, om det inte är omöjligt att tillhandahålla en sådan motivering av skäl förbundna med förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott.
 - Information om de prövningsmekanismer som finns tillgängliga för leverantören och för de berörda tjänstemottagarna.
 - I tillämpliga fall, information om till vilken myndighet informationen om den verkan som givits föreläggandena ska sändas.
- b) Föreläggandet ålägger endast leverantören att tillhandahålla information som redan samlats in för syftet att tillhandahålla tjänsten och som är inom leverantörens kontroll.
- c) Föreläggandet översänds på ett av de språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster enligt artikel 11.3 eller på något annat av medlemsstaternas officiella språk, som den myndighet som utfärdar föreläggandet och leverantören kommit överens om, och sänds till den elektroniska kontaktpunkt som utsetts av leverantören i enlighet med artikel 11; om föreläggandet inte är avfattat på det språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster eller på något annat språk som överenskommit bilateralt, får det översändas på det språk den utfärdande myndigheten använder, förutsatt att det åtföljs av en översättning till ett sådant språk som angetts eller som har överenskommit bilateralt av åtminstone de uppgifter som anges i leden a och b i denna punkt.
3. Den myndighet som utfärdar föreläggandet eller, i tillämpliga fall, den myndighet som anges i föreläggandet, ska översända det och eventuell information som mottagits från leverantören av förmedlingstjänster om den verkan föreläggandet givits till samordnaren för digitala tjänster från den utfärdande myndighetens medlemsstat.
4. Efter att ha tagit emot föreläggandet från den rättsliga eller administrativa myndigheten ska samordnaren för digitala tjänster i den berörda medlemsstaten utan onödigt dröjsmål sända en kopia av det föreläggande som avses i punkt 1 i denna artikel till alla samordnare för digitala tjänster via det system som upprättas i enlighet med artikel 85.

5. Senast då föreläggandet ges verkan, eller i förekommande fall vid den tidpunkt som den utfärdande myndigheten angav i sitt föreläggande, ska leverantörer av förmedlingstjänster informera den berörda tjänstemottagaren om det mottagna föreläggandet och den verkan det givits. Sådan information som tillhandahålls tjänstemottagaren ska innehålla en motivering och ange de möjligheter till prövning som finns, i enlighet med punkt 2.
6. De villkor och krav som fastställs i denna artikel ska inte påverka nationell civilprocessrätt och straffprocessrätt.

KAPITEL III

KRAV PÅ TILLBÖRLIG AKTSAMHET FÖR EN TRANSPARENT OCH SÄKER ONLINEMILJÖ

AVSNITT 1

Bestämmelser som är tillämpliga på alla leverantörer av förmedlingstjänster

Artikel 11

Kontaktpunkter för medlemsstaternas myndigheter, kommissionen och nämnden

1. Leverantörer av förmedlingstjänster ska utse en enda kontaktpunkt för att göra det möjligt för dem att kommunicera direkt, på elektronisk väg, med medlemsstaternas myndigheter, kommissionen och den nämnd som avses i artikel 61 för tillämpningen av denna förordning.
2. Leverantörer av förmedlingstjänster ska offentliggöra den information som behövs för att enkelt identifiera och kommunicera med deras enda kontaktpunkter. Den informationen ska vara lätt tillgänglig och ska hållas uppdaterad.
3. Leverantörer av förmedlingstjänster ska i den information som avses i punkt 2 ange vilket eller vilka av medlemsstaternas officiella språk som, utöver ett språk som i huvudsak förstås av största möjliga antal medborgare i unionen, kan användas för kommunikation med deras kontaktpunkter, och dessa språk ska innefatta minst ett av de officiella språken i den medlemsstat där leverantören av förmedlingstjänster har sitt huvudsakliga etableringsställe eller där dess rättsliga företrädare har sin hemvist eller är etablerad.

Artikel 12

Kontaktpunkter för tjänstemottagare

1. Leverantörer av förmedlingstjänster ska utse en enda kontaktpunkt för att göra det möjligt för tjänstemottagare att kommunicera direkt och snabbt med dem, på elektronisk väg och på ett användarvänligt sätt, inbegripet genom att göra det möjligt för tjänstemottagarna att välja kommunikationsmedel, som inte enbart ska förlita sig på automatiserade verktyg.
2. Utöver de skyldigheter som föreskrivs enligt direktiv 2000/31/EG ska leverantörer av förmedlingstjänster offentliggöra den information som behövs för att tjänstemottagarna enkelt ska kunna identifiera sina enda kontaktpunkter och kommunicera med dem. Den informationen ska vara lätt tillgänglig och ska hållas uppdaterad.

Artikel 13

Rättsliga företrädare

1. Leverantörer av förmedlingstjänster som inte har ett etableringsställe i unionen men som erbjuder tjänster i unionen ska skriftligen utse en juridisk eller fysisk person att agera som deras rättsliga företrädare i en av de medlemsstater där de erbjuder sina tjänster.

2. Leverantörer av förmedlingstjänster ska bemyndiga sina rättsliga företrädare att vid sidan av eller i stället för sådana leverantörer hantera kontakterna med medlemsstaternas behöriga myndigheter, kommissionen och nämnden när det gäller alla frågor som är nödvändiga för mottagande, efterlevnad och tillämpning av beslut som utfärdas i samband med denna förordning. Leverantörer av förmedlingstjänster ska förse sina rättsliga företrädare med de befogenheter som är nödvändiga och tillräckliga resurser för att garantera ett effektivt och lämpligt samarbete med medlemsstaternas behöriga myndigheter, kommissionen och nämnden och för att följa sådana beslut.
3. Det ska vara möjligt för den utsedda rättsliga företrädaren att hållas ansvarig för bristande efterlevnad av skyldigheter enligt denna förordning, utan att det påverkar de skadeståndskrav och rättsliga åtgärder som kan riktas mot leverantören av förmedlingstjänster.
4. Leverantörer av förmedlingstjänster ska meddela den rättsliga företrädarens namn, postadress, e-postadress och telefonnummer till samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där den rättsliga företrädaren har sin hemvist eller är etablerad. De ska säkerställa att den informationen är allmänt tillgänglig, lättillgänglig, korrekt och hålls uppdaterad.
5. Utseendet av en rättslig företrädare inom unionen enligt punkt 1 ska inte utgöra en etablering i unionen.

Artikel 14

Allmänna villkor

1. Leverantörer av förmedlingstjänster ska i sina allmänna villkor inkludera information om eventuella begränsningar de tillämpar på användningen av deras tjänster när det gäller den information som tillhandahålls av tjänstemottagarna. Denna information ska omfatta uppgifter om eventuella policyer, förfaranden, åtgärder och verktyg som används för innehållsmoderering, inbegripet algoritmbaserat beslutsfattande och mänsklig granskning samt om arbetsordningen för deras interna system för hantering av klagomål. Den ska vara formulerad i tydliga, klara, lättbegripliga, användarvänliga och entydiga ordalag och finnas allmänt tillgänglig i ett lättillgängligt och maskinläsbart format.
2. Leverantörer av förmedlingstjänster ska underrätta tjänstemottagarna om varje betydande ändring av de allmänna villkoren.
3. Om en förmedlingstjänst främst riktar sig till minderåriga eller till övervägande del används av dem ska leverantören av den förmedlingstjänsten förklara villkoren och eventuella begränsningar för användningen av tjänsten på ett sätt som minderåriga kan förstå.
4. Leverantörer av förmedlingstjänster ska agera på ett aktsamt, objektivt och proportionellt sätt vid tillämpningen och kontrollen av efterlevnaden av de begränsningar som avses i punkt 1, med vederbörlig hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, inbegripet tjänstemottagarnas grundläggande rättigheter, såsom yttrandefriheten, mediernas frihet och mångfald och andra grundläggande rättigheter och friheter enligt stadgan.
5. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska ge tjänstemottagarna en koncis, lättillgänglig och maskinläsbar sammanfattning av de allmänna villkoren, inbegripet tillgängliga rättsmedel och prövningsmekanismer, i klara och entydiga ordalag.
6. Mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer i den mening som avses i artikel 33 ska offentliggöra sina allmänna villkor på de officiella språken i samtliga medlemsstater där de erbjuder sina tjänster.

Artikel 15

Transparensrapporteringskyldigheter för leverantörer av förmedlingstjänster

1. Leverantörer av förmedlingstjänster ska minst en gång om året i ett maskinläsbart format samt på ett lättillgängligt sätt offentliggöra tydliga, lättbegripliga rapporter om all innehållsmoderering som de bedrivit under den berörda perioden. Dessa rapporter ska särskilt innehålla information om följande, beroende på vad som är tillämpligt:

- a) För leverantörer av förmedlingstjänster: antalet förelägganden som mottagits från medlemsstaternas myndigheter, inbegripet förelägganden som utfärdats i enlighet med artiklarna 9 och 10, kategoriserade efter typen av olagligt innehåll, den medlemsstat som utfärdat föreläggandet och den mediantid som behövs för att informera den myndighet som utfärdat föreläggandet, eller någon annan myndighet som angetts i föreläggandet, om mottagandet av föreläggandet, och för att ge verkan åt föreläggandet.
- b) För leverantörer av värdtjänster: antalet anmälningar som lämnats in i enlighet med artikel 16, kategoriserade enligt typen av påstått olagligt innehåll, antalet anmälningar som lämnats in av betrodda anmälare, eventuella åtgärder som vidtagits till följd av dessa anmälningar och med särskiljande av fall där åtgärder vidtagits baserat på lagstiftning och fall där åtgärder vidtagits på grundval av leverantörens allmänna villkor, antalet anmälningar som behandlats uteslutande med hjälp av automatiserade metoder samt mediantiden för vidtagande av åtgärder.
- c) För leverantörer av förmedlingstjänster: meningsfull och begriplig information om den innehållsmoderering som görs på leverantörens eget initiativ, inbegripet användningen av automatiserade verktyg, vilka åtgärder som vidtagits för att tillhandahålla utbildning och stöd till personer med ansvar för innehållsmoderering, antalet och typen av vidtagna åtgärder som påverkar tillgången, synligheten och tillgängligheten för information som tillhandahålls av tjänstemottagarna och mottagarnas förmåga att tillhandahålla information genom tjänsten, samt andra relaterade begränsningar av tjänsten. Den inrapporterade informationen ska vara kategoriserad efter typ av olagligt innehåll eller överträdelse av tjänstleverantörens allmänna villkor, detektionsmetod och typ av begränsning som tillämpas.
- d) För leverantörer av förmedlingstjänster: antalet klagomål som inkommit via de interna systemen för hantering av klagomål i enlighet med leverantörens allmänna villkor, och dessutom, för leverantörer av onlineplattformar, i enlighet med artikel 20 grunden för dessa klagomål, beslut som fattats med avseende på dessa klagomål, mediantiden för att fatta dessa beslut samt antal tillfällen då dessa beslut upphävts.
- e) All användning av automatiserade metoder för innehållsmoderering, inbegripet en kvalitativ beskrivning, en specificering av de exakta syftena och indikatorer på tillförlitligheten och den möjliga felprocenten för de automatiserade metoder som används för uppnåendet av dessa syften samt eventuella skyddsåtgärder som tillämpas.
2. Punkt 1 i denna artikel ska inte tillämpas på leverantörer av förmedlingstjänster som utgör mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG och som inte är mycket stora onlineplattformar i den mening som avses i artikel 33 i denna förordning.
3. Kommissionen får anta genomförandeakter för att fastställa mallar när det gäller formen på, innehållet i och andra aspekter av rapporterna enligt punkt 1 i denna artikel, inbegripet harmoniserade rapporteringsperioder. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 88.

AVSNITT 2

Ytterligare bestämmelser som är tillämpliga på leverantörer av värdtjänster, inbegripet onlineplattformar

Artikel 16

Mekanismer för anmälan och åtgärder

1. Leverantörer av värdtjänster ska införa mekanismer som gör det möjligt för varje individ eller enhet att till dem anmäla förekomster på deras tjänst av specifik information som individen eller enheten anser utgöra olagligt innehåll. Dessa mekanismer ska vara lättillgängliga och användarvänliga och det ska vara möjligt att lämna in anmälningar enbart på elektronisk väg.

2. De mekanismer som avses i punkt 1 ska vara sådana att de främjar inlämning av anmälningar som är tillräckligt exakta och underbyggda. Därför ska leverantörerna av värdtjänster vidta nödvändiga åtgärder för att möjliggöra och främja inlämning av anmälningar som innehåller samtliga följande delar:

- a) En tillräckligt underbyggd redogörelse för skälen till att individen eller enheten hävdar att informationen i fråga utgör olagligt innehåll.
- b) En tydlig angivelse av informationens exakta elektroniska lokalisering, exempelvis en eller flera exakta URL och, vid behov, ytterligare information som gör det möjligt att identifiera det olagliga innehållet anpassat till typen av innehåll och den specifika typen av värdtjänst.
- c) Namn och e-postadress för den individ eller enhet som lämnar in anmälan, utom när det gäller information som anses involvera ett av de brott som avses i artiklarna 3–7 i direktiv 2011/93/EU.
- d) En förklaring där den individ eller enhet som lämnar in anmälan bekräftar sin övertygelse i ärligt uppsåt om att informationen och påståendena i anmälan är korrekta och fullständiga.

3. Anmälningar som avses i denna artikel ska anses ge upphov till faktisk kunskap eller medvetenhet för tillämpningen av artikel 6 avseende den specifika information som berörs när de gör det möjligt för en aktsam leverantör av värdtjänster att utan en detaljerad rättslig undersökning fastställa att den aktuella verksamheten eller informationen är olaglig.

4. I de fall då anmälan innehåller de elektroniska kontaktuppgifterna för den individ eller enhet som gjort anmälan ska leverantören av värdtjänster utan onödigt dröjsmål sända ett mottagningsbevis till den individen eller enheten.

5. Leverantören ska också utan onödigt dröjsmål underrätta den individen eller enheten om sitt beslut avseende den information som anmälan avser och tillhandahålla information om möjligheterna till prövning av beslutet.

6. Leverantörer av värdtjänster ska behandla alla anmälningar som de tar emot genom de mekanismer som avses i punkt 1 och fatta sina beslut om den information som anmälningarna omfattar på ett snabbt, aktsamt, icke godtyckligt och objektivt sätt. Om de använder automatiserade metoder för denna behandling eller detta beslutsfattande ska de inkludera information om denna användning i det meddelande som avses i punkt 5.

Artikel 17

Motivering

1. Leverantörer av värdtjänster ska tillhandahålla en tydlig och specifik motivering till berörda tjänstemottagare om någon av följande begränsningar har införts på grund av att den information som tjänstemottagaren lämnat utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med deras allmänna villkor:

- a) Begränsningar vad gäller synligheten för specifika delar av den information som tillhandahållits av tjänstemottagaren, inbegripet att innehåll avlägsnas, att innehåll görs oåtkomligt eller att innehåll demonetiseras.
- b) Tillfälligt upphävande, avslutande eller annan begränsning av penningutbetalningar.
- c) Tillfälligt avbrytande eller avslutande av tillhandahållandet av tjänsten, helt eller delvis.
- d) Tillfällig stängning eller avslutande av tjänstemottagarens konto.

2. Punkt 1 ska endast tillämpas om leverantören känner till de relevanta elektroniska kontaktuppgifterna. Den ska tillämpas senast från och med det datum då begränsningen införs, oavsett varför eller hur den infördes.

Punkt 1 ska inte tillämpas om informationen utgör vilseledande kommersiellt innehåll i stora volymer.

3. Den motivering som avses i punkt 1 ska minst innehålla följande uppgifter:
 - a) Information om huruvida beslutet medför att informationen antingen avlägsnas, görs oåtkomlig, demoniseras eller ges begränsad synlighet, eller om betalningar kopplade till den tillfälligt upphävs eller avslutas, eller innebär att andra åtgärder som avses i punkt 1 införs avseende informationen, och, om relevant, den territoriella omfattningen av beslutet samt dess varaktighet.
 - b) De fakta och omständigheter som legat till grund för beslutet, inklusive, i förekommande fall, information om huruvida beslutet fattats till följd av en anmälan i enlighet med artikel 16 eller på grundval av frivilliga undersökningar på eget initiativ och, när så är strikt nödvändigt, anmälarens identitet.
 - c) Om tillämpligt, uppgifter om eventuell användning av automatiserade metoder vid beslutsfattandet, inbegripet information om huruvida beslutet fattats med avseende på innehåll som upptäckts eller identifierats med hjälp av automatiserade metoder.
 - d) Om beslutet rör påstått olagligt innehåll, en hänvisning till den rättsliga grund som använts och förklaringar till varför informationen anses utgöra olagligt innehåll på denna grund.
 - e) Om beslutet fattats baserat på informationens påstådda oförenlighet med värdtjänstleverantörens allmänna villkor, en hänvisning till den avtalsgrund som använts och en förklaring av varför informationen anses oförenlig med denna grund.
 - f) Tydliga och användarvänliga uppgifter om de möjligheter till prövning som är tillgängliga för tjänstemottagaren med avseende på beslutet, framför allt, om tillämpligt, genom interna mekanismer för hantering av klagomål, tvistlösning utanför domstol och rättslig prövning.
4. De uppgifter som leverantörer av värdtjänster tillhandahåller i enlighet med denna artikel ska vara tydliga och lättbegripliga och så exakta och specifika som rimligen är möjligt under de givna omständigheterna. Uppgifterna ska i synnerhet vara sådana att den berörda tjänstemottagaren har rimlig möjlighet att effektivt utöva de möjligheter till prövning som avses i punkt 3 f.
5. Denna artikel ska inte tillämpas på förelägganden som avses i artikel 9.

Artikel 18

Anmälan av misstanke om brott

1. Om en leverantör av värdtjänster får kännedom om information som ger upphov till misstanke om att ett brott som inbegriper ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet har skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske, ska den omedelbart underrätta de brottsbekämpande eller rättsliga myndigheterna i den eller de berörda medlemsstaterna om denna misstanke och tillhandahålla all relevant information som finns tillgänglig.
2. Om en leverantör av värdtjänster inte med rimlig säkerhet kan fastställa vilken medlemsstat som berörs ska den underrätta de brottsbekämpande myndigheterna i den medlemsstat där den är etablerad eller där dess rättsliga företrädare har sin hemvist eller är etablerad, eller underrätta Europol, eller båda.

Vid tillämpningen av denna artikel ska den berörda medlemsstaten vara den medlemsstat i vilken brottet misstänks ha skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske, eller den medlemsstat där den brottsmisstänkte har sin hemvist eller befinner sig, eller den medlemsstat där offret för det misstänkta brottet har sin hemvist eller befinner sig.

AVSNITT 3

Ytterligare bestämmelser som är tillämpliga på leverantörer av onlineplattformar

Artikel 19

Undantag för mikroföretag och små företag

1. Detta avsnitt ska, med undantag för artikel 24.3, inte tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som utgör mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG.

Detta avsnitt ska, med undantag för artikel 24.3, inte tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som tidigare har uppfyllt kraven för status som mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG under de tolv månader som följer efter det att de förlorat denna status enligt artikel 4.2 i den rekommendationen, förutom om de är mycket stora onlineplattformar i enlighet med artikel 33.

2. Genom undantag från punkt 1 i denna artikel ska detta avsnitt tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som har betecknats som mycket stora onlineplattformar i enlighet med artikel 33, oavsett om de utgör mikroföretag eller små företag.

Artikel 20

Internt system för hantering av klagomål

1. Leverantörer av onlineplattformar ska, under en period på minst sex månader från det beslut som avses i denna punkt, ge tjänstemottagare, inbegripet individer eller enheter som har lämnat in en anmälan, tillgång till ett effektivt internt system för hantering av klagomål som gör det möjligt för dem att lämna in klagomål, på elektronisk väg och avgiftsfritt, mot onlineplattformslieferantörens beslut efter att ha mottagit en anmälan eller mot följande beslut som fattas av leverantören av onlineplattformen med motiveringen att den information som tillhandahålls av mottagaren utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med plattformens allmänna villkor:

- a) Beslut om huruvida informationen ska avlägsnas eller göras oåtkomlig eller dess synlighet begränsas.
- b) Beslut om huruvida tillhandahållandet av tjänsten till mottagarna, helt eller delvis, ska avbrytas tillfälligt eller avslutas.
- c) Beslut om huruvida mottagarnas konto ska stängas tillfälligt eller avslutas.
- d) Beslut om huruvida möjligheten att monetarisera information som tillhandahålls av mottagarna ska upphävas tillfälligt, avslutas eller på annat sätt begränsas.

2. Den period på minst sex månader som avses i punkt 1 i denna artikel ska anses börja löpa den dag då tjänstemottagaren informerades om beslutet i enlighet med artikel 16.5 eller artikel 17.

3. Leverantörer av onlineplattformar ska säkerställa att deras interna system för hantering av klagomål är lättillgängliga och användarvänliga och underlättar inlämning av tillräckligt exakta och underbyggda klagomål.

4. Leverantörer av onlineplattformar ska hantera klagomål som lämnas in via deras interna system för hantering av klagomål på ett snabbt, icke-diskriminerande, aktsamt och icke godtyckligt sätt. När klagomålen omfattar ett tillräckligt underlag för att leverantören av onlineplattformen ska anse att dess beslut att inte vidta några åtgärder efter att ha mottagit en anmälan saknar grund eller att den information som klagomålet avser inte är olaglig eller oförenlig med dess allmänna villkor, eller innehåller information som visar att den klagandes beteende inte motiverar den åtgärd som vidtagits, ska onlineplattformen utan onödigt dröjsmål ändra sitt beslut enligt punkt 1.

5. Leverantörer av onlineplattformar ska utan onödigt dröjsmål underrätta klagande om sitt motiverade beslut med avseende på den information som klagomålet avser och om möjligheterna till tvistlösning utanför domstol enligt artikel 21 samt om andra tillgängliga möjligheter till prövning.

6. Leverantörer av onlineplattformar ska säkerställa att de beslut som avses i punkt 5 fattas under tillsyn av lämpligt kvalificerad personal och inte enbart baserat på automatiserade metoder.

Artikel 21

Tvistlösning utanför domstol

1. Tjänstemottagare, inbegripet individer eller enheter som har lämnat in anmälningar, till vilka de beslut som avses i artikel 20.1 riktas ska ha rätt att välja varje organ för tvistlösning utanför domstol som har certifierats i enlighet med punkt 3 i den här artikeln för att lösa tvister som rör dessa beslut, inklusive klagomål som inte har lösts genom det interna system för hantering av klagomål som avses i den artikeln.

Leverantörer av onlineplattformar ska säkerställa att information om tjänstemottagarnas möjlighet att ha tillgång till tvistlösning utanför domstol, som avses i första stycket, är lättillgänglig på deras onlinegränssnitt, tydligt och användarvänligt.

Första stycket ska inte påverka rätten för den berörda tjänstemottagaren att i vilket skede som helst inleda förfaranden för att införa domstol bestrida besluten från leverantörerna av onlineplattformar i enlighet med tillämplig rätt.

2. Båda parterna ska i ärligt uppsåt samarbeta med det utvalda organet för tvistlösning utanför domstol i syfte att lösa tvisten.

Leverantörer av onlineplattformar får vägra att samarbeta med ett sådant organ för tvistlösning utanför domstol, om en tvist redan har lösts rörande samma information och samma grunder för innehållets påstådda olaglighet eller oförenlighet.

Det certifierade organet för tvistlösning utanför domstol ska inte ha befogenhet att ålägga parterna en bindande lösning av tvisten.

3. Samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där organet för tvistlösning utanför domstol är etablerat ska, under en period på högst fem år som får förlängas, certifiera organet, på dess begäran, om organet har visat att det uppfyller samtliga följande villkor:

- a) Organet är opartiskt och oberoende, även oberoende i finansiellt hänseende, från leverantörer av onlineplattformar och från mottagarna av den tjänst som tillhandahålls av leverantörer av onlineplattformar, inbegripet individer eller enheter som har lämnat in anmälningar.
- b) Organet har den sakkunskap som krävs för de frågor som uppstår inom ett eller flera enskilda områden av olagligt innehåll, eller i förhållande till tillämpningen och kontrollen av efterlevnaden av de allmänna villkoren för en eller flera typer av onlineplattformar, vilket gör att organet kan bidra effektivt till tvistlösningen.
- c) Dess medlemmar får ersättning på ett sätt som inte är kopplat till resultatet av förfarandet.
- d) Den tvistlösning utanför domstol som organet erbjuder är lättillgänglig, sker via elektronisk kommunikationsteknik och tillåter möjligheten att inleda tvistlösningen och lämna in de styrkande handlingar som krävs online.
- e) Organet klarar att lösa tvister på ett snabbt, effektivt och kostnadseffektivt sätt och på minst ett av unionsinstitutionernas officiella språk.
- f) Den tvistlösning utanför domstol som organet erbjuder sker i enlighet med tydliga och rättvisa förfaranderegler som är lättillgängliga för allmänheten och förenliga med tillämplig rätt, inbegripet denna artikel.

Samordnaren för digitala tjänster ska, när så är tillämpligt, i certifikatet ange

- a) de specifika frågor som omfattas av organets sakkunskap, enligt första stycket b, och
- b) det eller de unionsinstitutionernas officiella språk på vilka organet kan lösa tvister, enligt första stycket e.

4. Certifierade organ för tvistlösning utanför domstol ska årligen rapportera om sin verksamhet till den samordnare för digitala tjänster som certifierat dem, med angivande av åtminstone antalet tvister de tagit emot, information om resultaten av dessa tvister, den genomsnittliga tiden för att lösa dem och eventuella brister eller svårigheter som uppstått. De ska tillhandahålla ytterligare information på begäran av samordnaren för digitala tjänster.

Samordnarna för digitala tjänster ska vartannat år utarbeta en rapport om hur de organ för tvistlösning utanför domstol som de certifierat fungerar. Rapporten ska särskilt

- a) innehålla en förteckning över antalet tvister som varje certifierat organ för tvistlösning utanför domstol har mottagit årligen,
- b) ange resultatet av de förfaranden som inletts vid dessa organ och den genomsnittliga tid det tar att lösa tvisterna,
- c) identifiera och förklara eventuella systematiska eller sektorsvisa brister eller svårigheter som uppstått i samband med dessa organs funktion,
- d) identifiera bästa praxis för den funktionen,
- e) innehålla rekommendationer om hur den funktionen kan förbättras, när så är lämpligt.

Certifierade organ för tvistlösning utanför domstol ska göra sina beslut tillgängliga för parterna inom en rimlig tidsperiod och senast 90 kalenderdagar efter mottagandet av klagomålet. Vid mycket komplicerade tvister får det certifierade organet för tvistlösning utanför domstol efter eget gottfinnande förlänga tidsfristen på 90 kalenderdagar med en ytterligare period som inte får överstiga 90 dagar, vilket resulterar i en maximal period på 180 dagar.

5. Om organet för tvistlösning utanför domstol avgör tvisten till tjänstemottagarens fördel, inbegripet den individ eller enhet som har lämnat in en anmälan, ska leverantören av onlineplattformen bära alla avgifter som tas ut av organet för tvistlösning utanför domstol och ska ersätta den mottagaren, inbegripet individen eller enheten, för alla andra skäligena utgifter som denne har betalat i samband med tvistlösningen. Om organet för tvistlösning utanför domstol avgör tvisten till fördel för leverantören av onlineplattformen, ska tjänstemottagaren, inbegripet individen eller enheten, inte behöva stå för några avgifter eller andra utgifter som leverantören av onlineplattformen har betalat eller ska betala i samband med tvistlösningen, såvida inte organet för tvistlösning utanför domstol konstaterar att den mottagaren uppenbart agerat i ond tro.

De avgifter som organet för tvistlösning utanför domstol tar ut från leverantörer av onlineplattformar för tvistlösning ska vara skäligena och får i vart fall inte överstiga de kostnader som organet ådragit sig. För tjänstemottagare ska tvistlösnings-tjänster vara tillgängliga kostnadsfritt eller mot en låg avgift.

Certifierade organ för tvistlösning utanför domstol ska se till att tjänstemottagaren, inbegripet individer eller enheter som har lämnat in en anmälan, och leverantören av den berörda onlineplattformen får kännedom om avgifterna, eller de mekanismer som används för att fastställa avgifterna, innan tvistlösningen inleds.

6. Medlemsstaterna får inrätta organ för tvistlösning utanför domstol för de syften som anges i punkt 1 eller stödja verksamheten för vissa eller samtliga organ för tvistlösning utanför domstol som de har certifierat i enlighet med punkt 3.

Medlemsstaterna ska säkerställa att de åtgärder som de vidtar i enlighet med första stycket inte påverkar förmågan för deras samordnare för digitala tjänster att certifiera de berörda organen i enlighet med punkt 3.

7. En samordnare för digitala tjänster som har certifierat ett organ för tvistlösning utanför domstol ska återkalla certifieringen om det efter en undersökning, antingen på dennes egna initiativ eller på grundval av information från tredje parter fastställs att organet för tvistlösning utanför domstol inte längre uppfyller de villkor som anges i punkt 3. Innan certifieringen återkallas ska samordnaren för digitala tjänster ge det organet möjlighet att reagera på resultatet av undersökningen och samordnarens avsikt att återkalla certifieringen för organet för tvistlösning utanför domstol.

8. Samordnarna för digitala tjänster ska till kommissionen anmäla de organ för tvistlösning utanför domstol som de har certifierat i enlighet med punkt 3, i förekommande fall inklusive de specifikationer som avses i andra stycket i den punkten samt de organ för tvistlösning utanför domstol för vilka de återkallat certifieringen. Kommissionen ska på en särskild och lättillgänglig webbplats offentliggöra en förteckning över dessa organ, inklusive dessa specifikationer, och hålla den uppdaterad.

9. Denna artikel påverkar inte tillämpningen av direktiv 2013/11/EU eller alternativa tvistlösningsförfaranden och tvistlösningsenheter för konsumenter som inrättats inom ramen för det direktivet.

Artikel 22

Betrodda anmälare

1. Leverantörer av onlineplattformar ska vidta de tekniska och organisatoriska åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att de anmälningar som inom ramen för deras respektive särskilda sakkunskapsområde lämnas in av betrodda anmälare via de mekanismer som avses i artikel 16 ges prioritet och behandlas och blir föremål för beslut utan onödigt dröjsmål.

2. Statusen *betrodd anmälare* enligt denna förordning ska, efter ansökan från en enhet, beviljas av samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där den sökande är etablerad, till en sökande som har visat att den uppfyller samtliga följande villkor:

- a) Den har särskild sakkunskap och kompetens när det gäller att upptäcka, identifiera och anmäla olagligt innehåll.
- b) Den är oberoende från leverantörer av onlineplattformar.
- c) Den bedriver sin anmälningsrelaterade verksamhet aktsamt, korrekt och objektivt.

3. Betrodda anmälare ska minst en gång om året offentliggöra lättbegripliga och detaljerade rapporter om anmälningar som lämnats in i enlighet med artikel 16 under den berörda perioden. Rapporten ska åtminstone innehålla en förteckning över antalet anmälningar som kategoriseras enligt följande:

- a) Värdtjänstleverantörens identitet.
- b) Typen av påstått olagligt innehåll som anmäls.
- c) De åtgärder som vidtagits av leverantören.

Rapporterna ska innehålla en förklaring av de förfaranden som införts för att säkerställa att den betrodda anmälaren behåller sitt oberoende.

Betrodda anmälare ska skicka rapporterna till den tilldelande samordnaren för digitala tjänster och ska offentliggöra dem. Informationen i dessa rapporter får inte innehålla några personuppgifter.

4. Samordnarna för digitala tjänster ska meddela kommissionen och nämnden namn, adresser och e-postadresser för de enheter som de har beviljat statusen *betrodd anmälare* i enlighet med punkt 2 eller vars status som *betrodd anmälare* de har dragit i tillfälligt i enlighet med punkt 6 eller återkallat i enlighet med punkt 7.

5. Kommissionen ska offentliggöra den information som avses i punkt 4 i en allmänt tillgänglig databas, i ett lättillgängligt och maskinläsbart format, och ska hålla denna databas uppdaterad.

6. Om en leverantör av onlineplattformar har information som visar att en betrodd anmälare har lämnat in ett betydande antal anmälningar som inte är tillräckligt exakta, som är inkorrekt eller som är bristfälligt underbyggda via de mekanismer som avses i artikel 16, inbegripet information som samlats in i samband med behandlingen av klagomål via det interna system för hantering av klagomål som avses i artikel 20.4, ska den överlämna denna information till den samordnare för digitala tjänster som beviljade den berörda enheten status som betrodd anmälare och därvid tillhandahålla de nödvändiga förklaringarna och styrkande handlingarna. Vid mottagandet av informationen från leverantörerna av onlineplattformar och om samordnaren för digitala tjänster anser att det finns legitima skäl att inleda en undersökning ska statusen som betrodd anmälare upphävas tillfälligt under den tid som undersökningen pågår. Undersökningen ska genomföras utan onödigt dröjsmål.

7. Den samordnare för digitala tjänster som beviljade enheten status som betrodd anmälare ska återkalla denna status om den efter en undersökning, antingen på eget initiativ eller på grundval av information från tredje parter, inbegripet information som tillhandahålls av en leverantör av onlineplattformar enligt punkt 6, fastställer att enheten inte längre uppfyller de villkor som anges i punkt 2. Innan statusen återkallas ska samordnaren för digitala tjänster ge enheten möjlighet att reagera på resultatet av undersökningen och samordnarens avsikt att återkalla enhetens status som betrodd anmälare.

8. Kommissionen ska, vid behov, efter samråd med nämnden utfärda riktlinjer för att bistå leverantörerna av onlineplattformar och samordnarna för digitala tjänster vid tillämpningen av punkterna 2, 6 och 7.

Artikel 23

Åtgärder och skydd mot missbruk

1. Leverantörer av onlineplattformar ska, under en rimlig tidsperiod och efter att ha utfärdat en förhandsvarning, tillfälligt avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till tjänstemottagare som ofta tillhandahåller innehåll som är uppenbart olagligt.

2. Leverantörer av onlineplattformar ska, under en rimlig tidsperiod och efter att ha utfärdat en förhandsvarning, tillfälligt avbryta behandlingen av anmälningar och klagomål som lämnas in via de mekanismer för anmälan och åtgärder och interna system för hantering av klagomål som avses i artiklarna 16 respektive 20, av individer eller enheter eller från klagande som ofta lämnar in anmälningar eller klagomål som är uppenbart oggrundade.

3. När de fattar beslut om tillfälligt avbrytande, ska leverantörer av onlineplattformar från fall till fall, i rätt tid och på ett aktsamt och objektivt sätt bedöma om tjänstemottagaren, individen, enheten eller klaganden ägnar sig åt sådant missbruk som avses i punkterna 1 och 2, med beaktande av alla relevanta fakta och omständigheter som framgår av den information som leverantören av onlineplattformar har tillgång till. Dessa omständigheter ska innefatta minst följande:

- a) Det absoluta antalet innehållsposter som är uppenbart olagliga eller anmälningar eller klagomål som är uppenbart oggrundade, som lämnats in under en viss tidsperiod.
- b) Deras relativa andel av det totala antalet uppgifter som tillhandahållits eller anmälningar som lämnats in under en viss tidsperiod.
- c) Graden av allvar i missbruket, inbegripet det berörda olagliga innehållets karaktär, och i dess konsekvenser.
- d) Om denna kan fastställas: tjänstemottagarens, individens, enhetens eller den klagandes avsikt.

4. Leverantörer av onlineplattformar ska i sina allmänna villkor på ett tydligt och detaljerat sätt ange sin policy när det gäller sådant missbruk som avses i punkterna 1 och 2, och ska ge exempel på vilka sakförhållanden och omständigheter som de beaktar när de bedömer om ett visst beteende utgör missbruk och fastställer det tillfälliga avbrytandets varaktighet.

Artikel 24

Transparensrapporteringskyldigheter för leverantörer av onlineplattformar

1. Utöver den information som avses i artikel 15 ska leverantörer av onlineplattformar i de rapporter som avses i den artikeln inkludera uppgifter om följande:
 - a) Antalet tvister som hänskjutits till de organ för tvistlösning utanför domstol som avses i artikel 21, resultaten av tvistlösningarna och mediantidsåtgången för genomförandet av tvistlösningsförfarandena samt andelen tvister där leverantören av onlineplattformen genomfört organets beslut.
 - b) Antalet tillfälliga avbrytanden som gjorts enligt artikel 23, varvid åtskillnad ska göras mellan tillfälliga avbrytanden som gjorts till följd av tillhandahållande av innehåll som är uppenbart olagligt, inlämning av anmälningar som är uppenbart ogrundade och inlämning av klagomål som är uppenbart ogrundade.
2. Senast den 17 februari 2023 och minst en gång var sjätte månad därefter ska leverantörer offentliggöra för varje onlineplattform eller onlinesökmotor, i en allmänt tillgänglig del av sitt onlinegränssnitt, information om det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad i unionen, beräknat som ett genomsnitt under de senaste sex månaderna och i enlighet med den metod som fastställs i de delegerade akter som avses i artikel 33.3, om de delegerade akterna har antagits.
3. Leverantörer av onlineplattformar eller av onlinesökmotorer ska meddela samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och kommissionen, på deras begäran och utan onödigt dröjsmål, den information som avses i punkt 2, uppdaterad fram till den tidpunkt då denna begäran gjordes. Den samordnaren för digitala tjänster eller kommissionen får begära att leverantören av onlineplattformen eller av onlinesökmotorn tillhandahåller ytterligare information om den beräkning som avses i den punkten, inbegripet förklaringar och styrkande av de data som använts. Denna information får inte innehålla några personuppgifter.
4. När samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, på grundval av den information som mottagits enligt punkterna 2 och 3 i denna artikel, har skäl att anse att en leverantör av onlineplattformar eller av onlinesökmotorer uppnår det tröskelvärde för det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad i unionen som fastställs i artikel 33.1, ska denne informera kommissionen om detta.
5. Leverantörer av onlineplattformar ska utan onödigt dröjsmål lämna in de beslut och motiveringar som avses i artikel 17.1 till kommissionen för införande i en allmänt tillgänglig maskinläsbar databas som förvaltas av kommissionen. Leverantörer av onlineplattformar ska säkerställa att den information som lämnas inte innehåller personuppgifter.
6. Kommissionen får anta genomförandeakter för att fastställa mallar när det gäller formen på, innehållet i och andra aspekter av rapporterna enligt punkt 1 i denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 88.

Artikel 25

Utformning och organisering av onlinegränssnitt

1. Leverantörer av onlineplattformar får inte utforma, organisera eller driva sina onlinegränssnitt på ett sätt som vilseleder eller manipulerar tjänstemottagare eller på ett sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar tjänstemottagarnas förmåga att fatta fria och välgrundade beslut.
2. Förbudet i punkt 1 ska inte tillämpas på metoder som omfattas av direktiv 2005/29/EG eller förordning (EU) 2016/679.
3. Kommissionen får utfärda riktlinjer för hur punkt 1 ska tillämpas på specifika metoder, särskilt i fråga om att
 - a) ge större synlighet åt vissa val när tjänstemottagaren uppmanas att fatta ett beslut,

- b) upprepade gånger begära att en tjänstemottagare gör ett val när det valet redan har gjorts, särskilt genom att presentera ett popup-fönster som stör användarupplevelsen,
- c) göra förfarandet för att avsluta en tjänst svårare än att ansluta sig till den.

Artikel 26

Annonsering på onlineplattformar

1. Leverantörer av onlineplattformar som presenterar annonser på sina onlinegränssnitt ska, för varje enskild annons som presenteras för varje enskild mottagare, säkerställa att tjänstemottagarna på ett klart, specifikt och entydigt sätt och i realtid, kan identifiera följande:
 - a) Att informationen utgör en annons, bland annat med hjälp av tydliga markeringar vilka kan följa en standard enligt artikel 44.
 - b) Den fysiska eller juridiska person för vars räkning annonsen presenterades.
 - c) Den fysiska eller juridiska person som betalat för annonsen, om den personen är en annan än den fysiska eller juridiska person som avses i led b.
 - d) Meningsfull information som ska vara direkt och lätt tillgänglig via annonsen om de huvudparametrar som använts för att fastställa vilka mottagare som annonsen ska presenteras för och hur dessa parametrar kan ändras.
2. Leverantörer av onlineplattformar ska erbjuda tjänstemottagarna en funktion för att dessa ska kunna anmäla om det innehåll de tillhandahåller utgör eller innehåller kommersiella meddelanden.

När tjänstemottagaren lämnar in en anmälan enligt denna punkt ska leverantören av onlineplattformar säkerställa att andra tjänstemottagare på ett klart och entydigt sätt och i realtid, inbegripet genom tydliga markeringar, vilka kan följa en standard enligt artikel 44, kan identifiera att det innehåll som tillhandahålls av tjänstemottagaren utgör eller innehåller ett kommersiellt meddelande i enlighet med den anmälan.

3. Leverantörer av onlineplattformar får inte för tjänstemottagare presentera annonser som bygger på profilering, enligt definitionen i artikel 4.4 i förordning (EU) 2016/679, med användning av särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9.1 i förordning (EU) 2016/679.

Artikel 27

Transparens i rekommendationssystemet

1. Leverantörer av onlineplattformar som använder rekommendationssystem ska i sina allmänna villkor, på ett klart och begripligt sätt, ange de huvudparametrar som används i deras rekommendationssystem, liksom alla eventuella möjligheter som tjänstemottagarna har att modifiera eller påverka dessa huvudparametrar.
2. De huvudparametrar som avses i punkt 1 ska förklara varför viss information föreslås tjänstemottagaren. De ska åtminstone innehålla följande:
 - a) De kriterier som är av störst betydelse för att avgöra vilken information som föreslås tjänstemottagaren.
 - b) Skälen för dessa parametrars relativa vikt.
3. Om flera alternativ finns tillgängliga enligt punkt 1 för rekommendationssystem som fastställer den relativa ordningsföljden för information som presenteras för tjänstemottagarna, ska leverantörer av onlineplattformar också tillhandahålla en funktion som gör det möjligt för tjänstemottagaren att när som helst välja och ändra det alternativ som denne föredrar. Den funktionen ska vara direkt och lätt tillgänglig i den specifika del av onlineplattformens onlinegränssnitt där informationen rangordnas.

Artikel 28

Skydd av minderåriga online

1. Leverantörer av onlineplattformar som är tillgängliga för minderåriga ska på sina tjänster införa lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa en hög nivå av integritet, säkerhet och trygghet för minderåriga.
2. Leverantörer av onlineplattformar får inte presentera annonser på sina gränssnitt som bygger på profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i förordning (EU) 2016/679 med hjälp av tjänstemottagarens personuppgifter när de med rimlig säkerhet är medvetna om att tjänstemottagaren är minderårig.
3. Efterlevnaden av de skyldigheter som fastställs i denna artikel ska inte ålägga leverantörer av onlineplattformar att behandla ytterligare personuppgifter för att bedöma om tjänstemottagaren är minderårig.
4. Kommissionen får efter samråd med nämnden utfärda riktlinjer för att bistå leverantörer av onlineplattformar vid tillämpningen av punkt 1.

AVSNITT 4

Ytterligare bestämmelser tillämpliga på leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare

Artikel 29

Uteslutning för mikroföretag och små företag

1. Detta avsnitt ska inte tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare som utgör mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG.

Detta avsnitt ska inte tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare som tidigare har uppfyllt kraven för status som mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG under de tolv månader som följer efter det att de har förlorat den statusen enligt artikel 4.2 i den rekommendationen, utom när de är mycket stora onlineplattformar i enlighet med artikel 33.

2. Genom undantag från punkt 1 i denna artikel ska detta avsnitt tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare som har utsetts till mycket stora onlineplattformar i enlighet med artikel 33, oavsett om de utgör mikroföretag eller små företag.

Artikel 30

Näringsidkares spårbarhet

1. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska säkerställa att näringsidkare endast kan använda de onlineplattformarna för att främja meddelanden eller erbjuda produkter eller tjänster till konsumenter som befinner sig i unionen om onlineplattformarna, innan deras tjänster används för dessa ändamål, har erhållit följande information, när detta är tillämpligt på näringsidkaren:

- a) Näringsidkarens namn, adress, telefonnummer och e-postadress.
- b) En kopia av näringsidkarens identitetshandling eller annan elektronisk identifiering enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 ⁽⁴⁰⁾.

⁽⁴⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (EUT L 257, 28.8.2014, s. 73).

- c) Näringsidkarens betalkontouppgifter.
- d) Om näringsidkaren är registrerad i ett handelsregister eller liknande offentligt register, det register i vilket näringsidkaren är registrerad och dennes registreringsnummer eller motsvarande identifieringsuppgifter i detta register.
- e) En självcertifiering där näringsidkaren förbinder sig att endast erbjuda produkter eller tjänster som överensstämmer med tillämpliga regler i unionsrätten.

2. Leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska, vid mottagandet av den information som avses i punkt 1 och innan den berörda näringsidkaren tillåts använda dess tjänster, genom att använda fritt tillgängliga officiella onlinedatabaser eller onlinegränssnitt som tillhandahålls av en medlemsstat eller av unionen, eller genom att begära att näringsidkaren tillhandahåller styrkande handlingar från tillförlitliga källor, göra sitt bästa för att bedöma om den information som avses i punkt 1 a–e är tillförlitlig och fullständig. Vid tillämpning av denna förordning ska näringsidkare vara ansvariga för att den information som lämnas är korrekt.

När det gäller näringsidkare som för de ändamål som avses i punkt 1 redan den 17 februari 2024 använder tjänster från leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, ska leverantörerna göra sitt bästa för att erhålla den angivna informationen från de berörda näringsidkarna inom tolv månader. Om de berörda näringsidkarna inte lämnar informationen inom denna period ska leverantörerna avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till dessa näringsidkare till dess att de har lämnat all information.

3. Om leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare får tillräckliga indikationer på eller har skäl att misstänka att någon del av den information enligt punkt 1 som erhållits från den berörda näringsidkaren är oriktig, ofullständig eller inaktuell ska den leverantören begära att näringsidkaren åtgärdar den situationen utan dröjsmål eller inom den tidsfrist som fastställs i unionsrätten eller nationell rätt.

Om näringsidkaren underlåter att rätta eller komplettera informationen ska leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare snabbt tillfälligt avbryta tillhandahållandet till den näringsidkaren av sin tjänst vad avser erbjudandet av produkter eller tjänster till konsumenter i unionen till dess att denna begäran har uppfyllts fullt ut.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i förordning (EU) 2019/1150 ska den berörda näringsidkaren, om en leverantör av en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare nekar en näringsidkare att använda sin tjänst enligt punkt 1, eller tillfälligt avbryter tillhandahållandet av sin tjänst enligt punkt 3 i den här artikeln, ha rätt att lämna in ett klagomål i enlighet med artiklarna 20 och 21 i den här förordningen.

5. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska lagra den information som erhållits enligt punkterna 1 och 2 på ett säkert sätt under en period på sex månader efter det att dess avtalsförhållande med den berörda näringsidkaren löpt ut. De ska sedan radera informationen.

6. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 i denna artikel ska leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare endast röja informationen till tredje parter när detta krävs i enlighet med tillämplig rätt, inbegripet de förelägganden som avses i artikel 10 och eventuella andra förelägganden som utfärdats av medlemsstaternas behöriga myndigheter eller kommissionen för utövandet av deras uppgifter inom ramen för denna förordning.

7. Leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska på sin onlineplattform ge tjänstemottagarna tillgång till den information som avses i punkt 1 a, d och e, på ett tydligt, lättillgängligt och begripligt sätt. Den informationen ska finnas tillgänglig åtminstone på onlineplattformens onlinegränssnitt där informationen om produkten eller tjänsten presenteras.

Artikel 31

Inbyggd överensstämmelse

1. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska säkerställa att deras onlinegränssnitt är utformat och organiserat på ett sådant sätt att näringsidkarna har möjlighet att fullgöra sina skyldigheter när det gäller förhandsinformation, överensstämmelse och produktsäkerhetsinformation enligt tillämplig unionsrätt.

I synnerhet ska den berörda leverantören säkerställa att dess onlinegränssnitt ger näringsidkare möjlighet att tillhandahålla information om namn, adress, telefonnummer och e-postadress vad gäller den ekonomiska aktören, enligt definitionen i artikel 3.13 i förordning (EU) 2019/1020 och annan unionsrätt.

2. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska säkerställa att deras onlinegränssnitt är utformat och organiserat på ett sådant sätt att näringsidkarna kan tillhandahålla åtminstone

- a) den information som krävs för en tydlig och otvetydig identifiering av de produkter eller tjänster som marknadsförs eller erbjuds konsumenter i unionen genom leverantörernas tjänster,
- b) eventuella tecken som identifierar näringsidkaren, såsom varumärket, symbolen eller logotypen, och
- c) i tillämpliga fall, information om etikettering och märkning i enlighet med reglerna i tillämplig unionsrätt om produktsäkerhet och produktöverensstämmelse.

3. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska göra sitt bästa för att bedöma huruvida sådana näringsidkare har tillhandahållit den information som avses i punkterna 1 och 2 innan de tillåts att erbjuda produkter eller tjänster på de plattformarna. Efter att ha gjort det möjligt för näringsidkaren att erbjuda produkterna eller tjänsterna på sin onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, ska leverantören göra rimliga ansträngningar för att genom stickprov i officiella, fritt tillgängliga och maskinläsbara onlinedatabaser eller onlinegränssnitt, kontrollera huruvida de erbjudna produkterna eller tjänsterna har identifierats som olagliga.

Artikel 32

Rätt till information

1. Om en leverantör av en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare får kännedom, oavsett hur, om att en olaglig produkt eller tjänst har erbjudits av en näringsidkare till konsumenter i unionen genom dess tjänster, ska den leverantören, i den mån den har deras kontaktppgifter, informera de konsumenter som köpt den olagliga produkten eller tjänsten med hjälp av dess tjänster om följande:

- a) Det faktum att produkten eller tjänsten är olaglig.
- b) Näringsidkarens identitet.
- c) Eventuella möjligheter till rättslig prövning.

Den skyldighet som fastställs i första stycket ska vara begränsad till köp av olagliga produkter eller tjänster som gjorts under de sex månader som föregår den tidpunkt då leverantören fick kännedom om olagligheten.

2. Om leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, i den situation som avses i punkt 1, inte har kontaktppgifter till alla berörda konsumenter ska leverantören göra informationen om de olagliga produkterna eller tjänsterna, näringsidkarens identitet och eventuella möjligheter till rättslig prövning tillgänglig för allmänheten och lättåtkomlig på sitt onlinegränssnitt.

AVSNITT 5

Ytterligare skyldigheter för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer att hantera systemrisker

Artikel 33

Mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer

1. Detta avsnitt ska tillämpas på onlineplattformar och onlinesökmotorer som har ett genomsnittligt antal aktiva tjänstemottagare i unionen per månad som uppgår till 45 miljoner eller mer och som utses till mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer enligt punkt 4.

2. Kommissionen ska anta delegerade akter i enlighet med artikel 87 för att korrigera det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad i unionen enligt punkt 1, om unionens befolkning ökar eller minskar med minst 5 % jämfört med dess befolkning 2020, eller dess befolkning, efter korrigering genom en delegerad akt, det år då den senaste delegerade akten antogs. I ett sådant fall ska den justera antalet så att det motsvarar 10 % av unionens befolkning det år då den antar den delegerade akten, avrundat uppåt eller nedåt så att siffran kan uttryckas i miljoner.

3. Kommissionen får, efter samråd med nämnden, anta delegerade akter i enlighet med artikel 87 för att komplettera bestämmelserna i denna förordning genom att fastställa metoden för beräkning av det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad i unionen, för tillämpningen av punkt 1 i den här artikeln och artikel 24.2, så att det säkerställs att metoden tar hänsyn till marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen.

4. Kommissionen ska, efter samråd med etableringsmedlemsstaten eller efter att ha beaktat den information som tillhandahållits av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet enligt artikel 24.4, anta ett beslut om att vid tillämpningen av denna förordning utse till mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor den onlineplattform eller den onlinesökmotor som har ett genomsnittligt antal aktiva tjänstemottagare per månad som är lika med eller större än det antal som avses i punkt 1 i den här artikeln. Kommissionen ska fatta sitt beslut på grundval av de uppgifter som rapporterats till kommissionen av leverantören av onlineplattformen eller onlinesökmotorn enligt artikel 24.2 och information som begärts enligt artikel 24.3 eller eventuella andra tillförlitliga uppgifter som kommissionen har tillgång till.

Underlåtenhet av leverantören av onlineplattformen eller av onlinesökmotorn att följa artikel 24.2 eller att hörsamma begäran från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller från kommissionen enligt artikel 24.3 ska inte hindra kommissionen från att utse den leverantören till leverantör av en mycket stora onlineplattform eller av en mycket stor onlinesökmotor enligt denna punkt.

Om kommissionen grundar sitt beslut på annan information som är tillgänglig för kommissionen enligt första stycket i denna punkt eller på grundval av ytterligare information som begärts enligt artikel 24.3, ska kommissionen ge den berörda leverantören av onlineplattformen eller av onlinesökmotorn möjlighet att inom tio arbetsdagar lämna in sina synpunkter på kommissionens preliminära slutsatser och att den avser att utse onlineplattformen eller onlinesökmotorn till en mycket stor onlineplattform respektive en mycket stor onlinesökmotor. Kommissionen ska ta vederbörlig hänsyn till de synpunkter som lämnats in av den berörda leverantören.

Om leverantören av den berörda onlineplattformen eller onlinesökmotorn underlåter att lämna in sina synpunkter enligt tredje stycket ska kommissionen inte vara förhindrad att utse den onlineplattformen eller den onlinesökmotorn till en mycket stor onlineplattform respektive en mycket stor onlinesökmotor på grundval av andra uppgifter som är den har tillgång till.

5. Kommissionen ska avsluta utseendet om onlineplattformen eller onlinesökmotorn under en oavbruten period på ett år inte har ett genomsnittligt antal aktiva tjänstemottagare per månad som är lika med eller större än det antal som avses i punkt 1.

6. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål meddela leverantören av den berörda onlineplattformen eller onlinesökmotorn, nämnden och samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet sina beslut enligt punkterna 4 och 5.

Kommissionen ska säkerställa att förteckningen över utsedda mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* och ska hålla förteckningen uppdaterad. De skyldigheter som fastställs i detta avsnitt ska börja gälla, eller upphöra att gälla, för de berörda mycket stora onlineplattformarna och mycket stora onlinesökmotorerna fyra månader efter det meddelande till den berörda leverantören som avses i första stycket.

Artikel 34

Riskbedömning

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska noggrant identifiera, analysera och bedöma alla eventuella systemrisker i unionen som härrör från utformningen av tjänsten eller hur deras tjänst och relaterade system fungerar, inbegripet algoritmiska system, eller från användningen av deras tjänster.

De ska utföra riskbedömningarna senast den tillämpningsdag som avses i artikel 33.6 andra stycket och därefter minst en gång om året, och under alla omständigheter innan införandet av funktioner som sannolikt kommer att ha en kritisk inverkan på de risker som identifierats enligt den här artikeln. Riskbedömningen ska vara specifik för deras tjänster samt stå i proportion till systemriskerna, med beaktande av deras allvarsgrad och sannolikheten för att de blir aktuella och ska omfatta följande systemrisker:

- a) Spridningen av olagligt innehåll via deras tjänster.
- b) Faktiska eller förutsebara negativa effekter på utövandet av grundläggande rättigheter, särskilt den grundläggande rätten till mänsklig värdighet i enlighet med artikel 1 i stadgan, till respekt för privatlivet och familjelivet i enlighet med artikel 7 i stadgan, till skydd av personuppgifter i enlighet med artikel 8 i stadgan, till yttrandefrihet och informationsfrihet, inbegripet mediernas frihet och mångfald, i enlighet med artikel 11 i stadgan, till icke-diskriminering i enlighet med artikel 21 i stadgan, till respekt för barnets rättigheter i enlighet med artikel 24 i stadgan och till en hög konsumentskyddsnivå i enlighet med artikel 38 i stadgan.
- c) Eventuella faktiska eller förutsebara negativa effekter på samhällsdebatten och valprocesser samt den allmänna säkerheten.
- d) Eventuella faktiska eller förutsebara negativa effekter avseende könsrelaterat våld, skydd av folkhälsan och minderåriga och allvarliga negativa konsekvenser för personens fysiska och psykiska välbefinnande.

2. När riskbedömningarna görs ska leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer särskilt beakta om och hur följande faktorer påverkar någon eller några av de systemrisker som avses i punkt 1:

- a) Utformningen av deras rekommendationssystem och andra eventuella relevanta algoritmiska system.
- b) Deras system för innehållsmoderering.
- c) Gällande allmänna villkor och tillämpningen av dem.
- d) System för urval och presentation av annonser.
- e) Leverantörens datarelaterade metoder.

Leverantörerna ska i bedömningarna också analysera om och hur riskerna enligt punkt 1 påverkas av avsiktlig manipulering av deras tjänster, inbegripet genom icke-autentisk användning eller automatiserat utnyttjande av tjänsten, samt förstärkning och potentiellt snabb och omfattande spridning av olagligt innehåll och information som är oförenlig med deras allmänna villkor.

Bedömningen ska ta hänsyn till särskilda regionala eller språkliga aspekter, även när de är specifika för en medlemsstat.

3. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska behålla de styrkande handlingarna från riskbedömningarna i minst tre år efter det att riskbedömningarna har utförts, och ska på begäran översända dem till kommissionen och samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet.

Artikel 35

Riskbegränsning

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska införa rimliga, proportionella och effektiva riskbegränsningsåtgärder som är anpassade för de specifika systemriskerna som identifierats enligt artikel 34, med särskilt beaktande av dessa åtgärders konsekvenser för grundläggande rättigheter. Sådana åtgärder får, i tillämpliga fall, innefatta

- a) anpassning av deras tjänsters utformning, funktioner eller funktions sätt, inbegripet deras onlinegränssnitt,
 - b) anpassning av deras allmänna villkor och tillämpningen av dem,
 - c) anpassning av innehållsmodereringsprocesserna, inbegripet hastigheten och kvaliteten på behandlingen av anmälningar avseende specifika typer av olagligt innehåll och, i förekommande fall, avlägsnandet eller oåtkomliggörandet utan dröjsmål av det anmälda innehållet, särskilt med avseende på olaglig hatpropaganda eller cybervåld, samt anpassning av eventuella relevanta beslutsprocesser och särskilda resurser för innehållsmoderering,
 - d) testning och anpassning av deras algoritmiska system, inbegripet deras rekommendationssystem,
 - e) anpassning av deras system för annonsering och anpassning av riktade åtgärder som syftar till att begränsa eller justera presentationen av annonser i samband med de tjänster som de tillhandahåller,
 - f) stärkande av interna processer, interna resurser, intern testning, intern dokumentation av eller intern tillsyn över deras verksamhet, särskilt vad gäller upptäckt av systemrisk,
 - g) inledande eller anpassning av samarbetet med betrodda anmälare i enlighet med artikel 22, och genomförande av beslutet om organ för tvistlösning utanför domstol enligt artikel 21,
 - h) inledande eller anpassning av samarbetet med andra leverantörer av onlineplattformar eller av onlinesökmotorer genom de uppförandekoder och krisprotokoll som avses i artiklarna 45 respektive 48,
 - i) vidtagande av medvetandehöjande åtgärder och anpassning av deras onlinegränssnitt i syfte att ge tjänstemottagare mer information,
 - j) vidtagande av riktade åtgärder för att skydda barnets rättigheter, inbegripet verktyg för ålderskontroll och föräldrakontroll, verktyg avsedda att hjälpa minderåriga att anmäla övergrepp eller få stöd, beroende på vad som är lämpligt.
 - k) säkerställande av att information, oavsett om denna utgör genererad eller manipulerad bild, ljud eller video som på ett märkbart sätt liknar befintliga personer, föremål, platser eller andra enheter eller händelser och som felaktigt framstår som autentiskt eller sanningsenligt går att särskilja genom framträdande märkning när den presenteras på deras onlinegränssnitt samt, dessutom, tillhandahållande av en funktion som är lätt att använda och som gör det möjligt för tjänstemottagarna att markera sådan information.
2. Nämnden ska i samarbete med kommissionen offentliggöra övergripande rapporter en gång om året. Rapporterna ska omfatta följande:
- a) Identifiering och bedömning av de mest framträdande och återkommande systemriskerna som rapporterats av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer eller identifierats genom andra informationskällor, särskilt sådana som tillhandahållits i enlighet med artiklarna 39, 40 och 42.

- b) Bästa praxis för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer för att begränsa de systemriskerna som identifieras.

Dessa rapporter ska redogöra för systemriskerna uppdelade på de medlemsstater där de uppstått och i unionen som helhet, beroende på vad som är tillämpligt.

3. Kommissionen får i samarbete med samordnarna för digitala tjänster utfärda riktlinjer för tillämpningen av punkt 1 med avseende på specifika risker, särskilt för att beskriva bästa praxis och rekommendera tänkbara åtgärder, med vederbörlig hänsyn till de konsekvenser som åtgärderna kan ha på de grundläggande rättigheterna enligt stadgan, för alla berörda parter. Vid utarbetandet av dessa riktlinjer ska kommissionen anordna offentliga samråd.

Artikel 36

Krisresponsmekanism

1. Om en kris uppstår får kommissionen, på rekommendation av nämnden, anta ett beslut som ålägger en eller flera leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer att vidta en eller flera av följande åtgärder:

- Bedöma om och, i så fall, i vilken utsträckning och på vilket sätt, driften och användningen av deras tjänster på ett betydande sätt bidrar till ett allvarligt hot enligt punkt 2, eller sannolikt kommer att göra det.
- Välja ut och tillämpa specifika, effektiva och proportionella åtgärder, såsom de som föreskrivs i artikel 35.1 eller artikel 48.2, för att förebygga, undanröja eller begränsa sådana bidrag till det allvarliga hot som identifierats enligt led a i denna punkt.
- Senast ett visst datum, eller med i beslutet angivna regelbundna mellanrum, rapportera till kommissionen om de bedömningar som avses i led a, om det exakta innehållet i, genomförandet av och de kvalitativa och kvantitativa effekterna av de särskilda åtgärder som vidtagits enligt led b och om alla andra frågor som rör dessa bedömningar eller åtgärder, enligt vad som anges i beslutet.

Vid val och tillämpning av åtgärder enligt led b i denna punkt ska tjänsteleverantören eller tjänsteleverantörerna ta vederbörlig hänsyn till graden av allvar i det allvarliga hot som avses i punkt 2, till åtgärdernas brådskande karaktär och till de faktiska eller potentiella konsekvenserna för alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, inbegripet eventuell underlåtenhet att vidta åtgärder för att respektera de grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan.

2. Vid tillämpningen av denna artikel ska en kris anses föreligga om extraordinära omständigheter leder till ett allvarligt hot mot den allmänna säkerheten eller folkhälsan i unionen eller i betydande delar av den.

3. När kommissionen fattar det beslut som avses i punkt 1 ska den säkerställa att samtliga följande krav är uppfyllda:

- De åtgärder som krävs enligt beslutet är absolut nödvändiga, motiverade och proportionella, med hänsyn särskilt till graden av allvar i det allvarliga hot som avses i punkt 2, åtgärdernas brådskande karaktär och de faktiska eller potentiella konsekvenserna för alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, inbegripet eventuell underlåtenhet att vidta åtgärder för att respektera de grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan.
- I beslutet anges en rimlig tidsperiod inom vilken de särskilda åtgärder som avses i punkt 1 b ska vidtas, med hänsyn särskilt till hur brådskande åtgärderna är och den tid som behövs för att förbereda och genomföra dem.
- De åtgärder som krävs enligt beslutet är begränsade till en period på högst tre månader.

4. Efter att ha fattat det beslut som avses i punkt 1 ska kommissionen utan onödigt dröjsmål vidta följande åtgärder:

- Meddela beslutet till den eller de leverantörer som beslutet riktar sig till.

- b) Offentliggöra beslutet.
- c) Informera nämnden om beslutet, uppmana den att lämna in synpunkter på det och hålla den underrättad om eventuell senare utveckling angående beslutet.

5. Valet av särskilda åtgärder som ska vidtas enligt punkt 1 b och punkt 7 andra stycket ska göras av den eller de leverantörer som kommissionens beslut riktar sig till.

6. Kommissionen får på eget initiativ eller på begäran av leverantören inleda en dialog med leverantören för att, mot bakgrund av leverantörens särskilda omständigheter, avgöra om de planerade eller genomförda åtgärder som avses i punkt 1 b är effektiva och proportionella för att uppnå de eftersträfvade målen. Kommissionen ska särskilt se till att de åtgärder som tjänsteleverantören vidtar enligt punkt 1 b uppfyller de krav som avses i punkt 3 a och c.

7. Kommissionen ska övervaka tillämpningen av de särskilda åtgärder som vidtas enligt det beslut som avses i punkt 1 i denna artikel, på grundval av de rapporter som avses i led c i den punkten och all annan relevant information, inbegripet information som den kan begära enligt artikel 40 eller 67, med beaktande av krisens utveckling. Kommissionen ska regelbundet rapportera till nämnden om den övervakningen, minst en gång i månaden.

Om kommissionen anser att de planerade eller genomförda särskilda åtgärderna enligt punkt 1 b inte är effektiva eller proportionella får den, efter samråd med nämnden, anta ett beslut som kräver att leverantören ser över valet eller tillämpningen av dessa särskilda åtgärder.

8. När så är lämpligt med hänsyn till krisens utveckling får kommissionen, på nämndens rekommendation, ändra det beslut som avses i punkt 1 eller i punkt 7 andra stycket genom att

- a) återkalla beslutet och, när så är lämpligt, kräva att den mycket stora onlineplattformen eller den mycket stora onlinesökmotorn upphör att tillämpa de åtgärder som valts ut och genomförts enligt punkt 1 b eller punkt 7 andra stycket, i synnerhet om skälen för sådana åtgärder inte längre föreligger,
- b) förlänga den period som avses i punkt 3 c med en period på högst tre månader,
- c) beakta de erfarenheter som gjorts vid tillämpningen av åtgärderna, särskilt om åtgärderna eventuellt inte respekterar de grundläggande rättigheterna i stadgan.

9. Kraven i punkterna 1–6 ska tillämpas på beslutet och den ändring av det som avses i denna artikel.

10. Kommissionen ska ta största möjliga hänsyn till de rekommendationer som nämnden avger enligt denna artikel.

11. Kommissionen ska årligen rapportera till Europaparlamentet och rådet efter antagandet av beslut i enlighet med denna artikel, och under alla omständigheter tre månader efter det att krisen upphört, om tillämpningen av de särskilda åtgärder som vidtagits enligt dessa beslut.

Artikel 37

Oberoende revision

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska på egen bekostnad och minst en gång om året vara föremål för oberoende revision för att granska uppfyllandet av

- a) de skyldigheter som fastställs i kapitel III,
- b) eventuella åtaganden som gjorts enligt de uppförandekoder som avses i artiklarna 45 och 46 och de krisprotokoll som avses i artikel 48.

2. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska tillhandahålla de organisationer som utför revisioner enligt denna artikel det samarbete och bistånd som krävs för att de ska kunna utföra revisionerna på ett ändamålsenligt, effektivt och snabbt sätt, bland annat genom att ge dem tillgång till alla relevanta uppgifter och lokaler och genom att besvara muntliga eller skriftliga frågor. De ska avstå från att hindra, otillbörligt påverka eller undergräva utförandet av revisionen.

Sådana revisioner ska säkerställa en lämplig nivå av konfidentialitet och tystnadsplikt när det gäller den information som erhålls från leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer och tredje parter i samband med revisionerna, även efter det att revisionerna har avslutats. Uppfyllandet av detta krav får dock inte inverka negativt på utförandet av revisioner och andra bestämmelser i denna förordning, särskilt bestämmelserna om öppenhet, tillsyn och kontroll av efterlevnaden. Om det är nödvändigt för transparensrapporteringen enligt artikel 42.4 ska revisionsrapporten och den rapport om genomförandet av revisionen som avses i punkterna 4 och 6 i den här artikeln åtföljas av versioner som inte innehåller någon information som rimligen skulle kunna anses vara konfidentiell.

3. Revision enligt punkt 1 ska utföras av organisationer som

- a) är oberoende från och inte har några intressekonflikter med den berörda leverantören av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och varje annan juridisk person med anknytning till den leverantören, som i synnerhet
 - i) inte har tillhandahållit andra tjänster än revision med anknytning till de ärenden som granskas till den berörda leverantören av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer eller till någon juridisk person med anknytning till den leverantören under de tolv månader som föregår revisionens början och har åtagit sig att inte tillhandahålla sådana tjänster till dem under tolv månader efter det att revisionen slutförts,
 - ii) inte har tillhandahållit revisionstjänster enligt denna artikel till den berörda leverantören av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer eller till någon juridisk person med anknytning till den leverantören under en period som är längre än tio på varandra följande år,
 - iii) inte utför revisionen i utbyte mot arvoden som är beroende av revisionens resultat,
- b) har styrkt sakkunskap på områdena riskhantering, teknisk kompetens och kapacitet, och
- c) har styrkt objektivitet och yrkesetik, baserat i synnerhet på efterlevnad av uppförandekoder eller lämpliga standarder.

4. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska säkerställa att de organisationer som utför revisionerna upprättar en revisionsrapport för varje revision. Den rapporten ska vara skriftligt underbyggd och ska innehålla åtminstone följande:

- a) Namn, adress och kontaktpunkt för leverantören av den mycket stora onlineplattform eller den mycket stora onlinesökmotor som är föremål för revisionen samt den period som omfattas.
- b) Namn och adress för den organisation eller de organisationer som utför revisionen.
- c) En intresseförklaring.
- d) En redogörelse för de specifika aspekter som omfattas av revisionen och den metod som använts.
- e) En redogörelse för och en sammanfattning av de viktigaste resultaten från revisionen.
- f) En förteckning över de tredje parter med vilka samråd genomförts som en del av revisionen.
- g) Ett revisionsuttalande där det anges om leverantören av den mycket stora onlineplattform eller den mycket stora onlinesökmotor som är föremål för revisionen uppfyllt de skyldigheter och åtaganden som avses i punkt 1; revisionsuttalandet kan vara positivt, positivt med anmärkningar eller negativt.
- h) I de fall då revisionsuttalandet inte är positivt, operativa rekommendationer om specifika åtgärder för att uppnå efterlevnad och den rekommenderade tidsramen för uppnående av efterlevnad.

5. Om den organisation som utfört revisionen inte har kunnat granska vissa specifika delar eller avge ett revisionsuttalande på grundval av sina undersökningar ska revisionsrapporten redogöra för omständigheterna och skälen till varför de delarna inte kunde granskas.

6. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer som får en revisionsrapport som inte är positiv ska ta vederbörlig hänsyn till de operativa rekommendationer som riktas till dem för att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra dessa. De ska inom en månad från mottagandet av dessa rekommendationer anta en rapport om genomförandet av revisionen där dessa åtgärder redovisas. I de fall då de inte genomför de operativa rekommendationerna ska de i rapporten om genomförandet av revisionen motivera varför de inte gjort det och ange eventuella alternativa åtgärder som de har vidtagit för att åtgärda alla fall av bristande efterlevnad.

7. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 87 för att komplettera denna förordning genom att fastställa de regler som är nödvändiga för utförandet av revisioner enligt den här artikeln, särskilt när det gäller de nödvändiga reglerna om stegen i förfarandet, revisionsmetoder och rapporteringsmallar för de revisioner som utförs enligt den här artikeln. Dessa delegerade akter ska beakta eventuella frivilliga revisionsstandarder som avses i artikel 44.1 e.

Artikel 38

Rekommendationssystem

Utöver de krav som anges i artikel 27 ska leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer som använder rekommendationssystem erbjuda minst ett alternativ för vart och ett av sina rekommendationssystem som inte är baserat på profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i förordning (EU) 2016/679.

Artikel 39

Ytterligare transparens vad gäller annonsering online

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer som presenterar annonser på sina onlinegränssnitt ska sammanställa och offentliggöra, i en särskild sektion på deras onlinegränssnitt genom ett sökbart och tillförlitligt verktyg som medger flerkriteriesökningar, och via gränssnitt för applikationsprogrammering, en datakatalog som innehåller den information som avses i punkt 2, under hela den period under vilken de presenterar en annons och fram till ett år efter att annonsen presenterades för sista gången på deras onlinegränssnitt. De ska säkerställa att datakatalogen inte innehåller några personuppgifter för de tjänstemottagare som annonsen presenterades för eller kunde ha presenterats för och ska göra rimliga ansträngningar för att säkerställa att informationen är korrekt och fullständig.

2. Datakatalogen ska innehålla åtminstone samtliga följande uppgifter:

- a) Annonsens innehåll, inbegripet produktens, tjänstens eller varumärkets namn samt annonsens ämne.
- b) Den fysiska eller juridiska person för vars räkning annonsen presenterades.
- c) Den fysiska eller juridiska person som betalat för annonsen, om den personen är en annan än den person som avses i led b.
- d) Den period under vilken annonsen presenterades.
- e) Om annonsen var avsedd att presenteras specifikt för en eller flera särskilda grupper av tjänstemottagare och, i sådana fall, de huvudparametrar som använts för detta ändamål, inbegripet, om så är relevant, de huvudparametrar som använts för att utesluta en eller flera sådana särskilda grupper.
- f) De kommersiella meddelanden som offentliggjorts på de mycket stora onlineplattformarna och identifierats enligt artikel 26.2.
- g) Det totala antalet tjänstemottagare som nåtts och, i förekommande fall, aggregerade siffror uppdelade på varje medlemsstat för den grupp eller de grupper av mottagare till vilka annonsen specifikt riktades.

3. När det gäller punkt 2 a, b och c ska databasen, om en leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer har avlägsnat eller gjort en specifik annons oåtkomlig på grund av påstådd olaglighet eller oförenlighet med dess allmänna villkor, inte innehålla den information som avses i de leden. I sådana fall ska databasen för den berörda specifika annonsen innehålla den information som avses i artikel 17.3 a–e eller artikel 9.2 a i, beroende på vad som är tillämpligt.

Kommissionen får, efter samråd med nämnden, med relevanta utvalda forskare enligt vad som avses i artikel 40 och med allmänheten, utfärda riktlinjer om struktur, organisation och funktioner för de databaser som avses i den här artikeln.

Artikel 40

Dataåtkomst och granskning

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska, på motiverad begäran från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen och inom en rimlig tidsperiod som anges i den begäran, ge dessa åtkomst till de data som behövs för att övervaka och bedöma efterlevnaden av denna förordning.

2. Samordnare för digitala tjänster och kommissionen ska använda de data till vilka åtkomst givits enligt punkt 1 endast för att övervaka och bedöma efterlevnaden av denna förordning och ska ta vederbörlig hänsyn till de rättigheter och intressen som leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och de berörda tjänstemottagarna har, inbegripet skydd av personuppgifter, skydd av konfidentiell information, i synnerhet företagshemligheter, och upprätthållande av säkerheten för deras tjänst.

3. Vid tillämpning av punkt 1 ska leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer, på begäran av antingen samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen, redogöra för utformningen av och logiken i hur deras algoritmiska system, inbegripet deras rekommendationssystem, fungerar och testas.

4. På motiverad begäran från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer inom en rimlig tidsperiod som anges i begäran, ge utvalda forskare, som uppfyller kraven i punkt 8 i denna artikel, åtkomst till data enbart i syfte att bedriva forskning som bidrar till upptäckten, identifieringen och förståelsen av systemriskerna i unionen enligt artikel 34.1 samt bedömningen av om riskminskningsåtgärderna enligt artikel 35 är lämpliga och effektiva och vilka konsekvenser de har.

5. Inom 15 dagar från mottagandet av en sådan begäran som avses i punkt 4 får leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ändrar denna begäran, om de anser att de inte kan ge den begärda åtkomsten till data av ett av följande två skäl:

- a) De har inte tillgång till dessa data.
- b) Åtkomst till dessa data kommer att medföra betydande sårbarhet för tjänstens säkerhet eller skyddet av konfidentiell information, i synnerhet företagshemligheter.

6. En begäran om ändring enligt punkt 5 ska omfatta förslag på en eller flera alternativa metoder genom vilka åtkomst kan tillhandahållas till begärda data eller andra data som är lämpliga och tillräckliga för denna begärens ändamål.

Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska fatta beslut om en begäran om ändring inom 15 dagar och meddela leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn sitt beslut och, i förekommande fall, den ändrade begäran och den nya fristen för att tillmötesgå denna begäran.

7. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska underläta och ge åtkomst till data enligt punkterna 1 och 4 genom lämpliga gränssnitt som anges i begäran, inbegripet onlinedatabaser eller gränssnitt för applikationsprogrammering.

8. Efter en vederbörligen motiverad ansökan från forskare ska samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ge sådana forskare status som *utvalda forskare* för den särskilda forskning som avses i ansökan och utfärda en motiverad begäran om åtkomst till data till en leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer enligt punkt 4, om forskarna visar att de uppfyller samtliga följande villkor:

- a) De är knutna till en forskningsorganisation enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2019/790.
- b) De är fristående från kommersiella intressen.
- c) Deras ansökan anger hur forskningen finansieras.
- d) De är kapabla att uppfylla de särskilda datasäkerhetskrav och konfidentialitetskrav som är förbundna med varje begäran och att skydda personuppgifter, och de beskriver i sin begäran lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som de har vidtagit i detta syfte.
- e) Deras ansökan visar att deras tillgång till data och de tidsramar inom vilka de begär tillgång är nödvändiga för, och står i proportion till, forskningens syften, och att de förväntade resultaten av den forskningen kommer att bidra till de syften som föreskrivs i punkt 4.
- f) Den planerade forskningsverksamheten kommer att genomföras i de syften som föreskrivs i punkt 4.
- g) De har åtagit sig att göra forskningsresultaten allmänt tillgängliga utan kostnad, inom en rimlig tidsperiod efter det att forskningen slutförts, med förbehåll för de berörda tjänstemottagarnas rättigheter och intressen i enlighet med förordning (EU) 2016/679.

När ansökan enligt denna punkt har mottagits ska samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet informera kommissionen och nämnden.

9. Forskare får också lämna in sin ansökan till samordnaren för digitala tjänster i medlemsstaten för den forskningsorganisation till vilken de är knutna. Vid mottagandet av ansökan enligt denna punkt ska samordnaren för digitala tjänster göra en inledande bedömning av huruvida respektive forskare uppfyller samtliga villkor i punkt 8. Respektive samordnare för digitala tjänster ska därefter översända ansökan, tillsammans med de styrkande handlingar som lämnats in av respektive forskare och den inledande bedömningen, till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet. Samordnaren för digitala tjänster ska ta ett beslut huruvida en forskare ska tilldelas status som *utvald forskare* utan onödigt dröjsmål.

Den inledande bedömningen ska beaktas fullt ut, men det slutliga beslutet att tilldela en forskare status som *utvald forskare* fattas av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, i enlighet med punkt 8.

10. Den samordnare för digitala tjänster som beviljat status som *utvald forskare* och utfärdat den motiverade begäran om dataåtkomst till leverantörerna av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer för en *utvald forskare*, ska utfärda ett beslut om att avsluta åtkomsten om den efter en undersökning, antingen på eget initiativ eller på grundval av information från tredje part, fastställer att den *utvalda* forskaren inte längre uppfyller villkoren i punkt 8, och ska informera leverantören av den berörda mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorer om beslutet. Innan åtkomsten avslutas ska samordnaren för digitala tjänster ge den *utvalda* forskaren möjlighet att reagera på resultaten av undersökningen och på samordnarens avsikt att avsluta åtkomsten.

11. Samordnarna för digitala tjänster i etableringsländerna ska meddela nämnden namn och kontaktuppgifter för de fysiska personer eller enheter som de har beviljat status som *utvald forskare* i enlighet med punkt 8 samt syftet med den forskning som ligger till grund för den ansökan som gjorts eller, om de har avslutat dataåtkomsten i enlighet med punkt 10, kommunicera den informationen till nämnden.

12. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska utan onödigt dröjsmål ge tillgång till data, inbegripet data i realtid om det är tekniskt möjligt, förutsatt att dessa data är allmänt tillgängliga i deras onlinegränssnitt för forskare, inbegripet sådana som är knutna till ideella organ, organisationer och sammanslutningar, som uppfyller villkoren i punkt 8 b, c, d och e och som använder dessa data enbart för att bedriva forskning som bidrar till att upptäcka, identifiera och förstå systemrisker i unionen enligt artikel 34.1.

13. Kommissionen ska efter samråd med nämnden anta delegerade akter som kompletterar denna förordning genom att fastställa de tekniska villkor enligt vilka leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska dela data enligt punkterna 1 och 4 och de ändamål för vilka dessa data får användas. Dessa delegerade akter ska fastställa de särskilda villkor enligt vilka sådan delning av data med forskare kan ske i överensstämmelse med förordning (EU) 2016/679, samt relevanta objektiva indikatorer, förfaranden och, vid behov, oberoende rådgivningsmekanismer till stöd för delning av data, med beaktande av de intressen som leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och de berörda tjänstemottagarna har, inklusive skyddet av konfidentiell information, i synnerhet företagshemligheter, och med upprätthållande av säkerheten för deras tjänst.

Artikel 41

Funktion för regelefterlevnad

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska inrätta en funktion för regelefterlevnad som ska vara oberoende av deras operativa funktioner och bestå av en eller flera regelefterlevnadsansvariga, inbegripet chefen för funktionen för regelefterlevnad. Den funktionen för regelefterlevnad ska ha tillräcklig auktoritet och tyngd samt tillräckliga resurser liksom tillträde till ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn för att övervaka att leverantören efterlever denna förordning.

2. Ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn ska säkerställa att regelefterlevnadsansvariga har de yrkeskvalifikationer, den kunskap, de erfarenheter och den förmåga som krävs för att utföra de uppgifter som avses i punkt 3.

Ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn ska säkerställa att chefen för funktionen för regelefterlevnad är en oberoende högre chef med särskilt ansvar för funktionen för regelefterlevnad.

Chefen för funktionen för regelefterlevnad ska rapportera direkt till ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn, och får ta upp problem och varna ledningsorganet när risker som avses i artikel 34 eller bristande efterlevnad av denna förordning påverkar eller kan komma att påverka den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn, utan att detta inverkar på ledningsorganets ansvar i dess tillsynsfunktion och ledningsfunktion.

Chefen för funktionen för regelefterlevnad ska inte kunna avsättas utan förhandsgodkännande från ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn.

3. De regelefterlevnadsansvariga ska ha följande uppgifter:

- a) Samarbeta med samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och med kommissionen vid tillämpningen av denna förordning.
- b) Säkerställa att alla risker som avses i artikel 34 identifieras och rapporteras korrekt och att rimliga, proportionella och ändamålsenliga riskminskningsåtgärder vidtas enligt artikel 35.
- c) Organisera och övervaka de verksamheter som leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn bedriver i samband med den oberoende revisionen enligt artikel 37.

- d) Förse ledningen och de anställda vid leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn med information och råd om relevanta skyldigheter inom ramen för denna förordning.
- e) Övervaka att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn fullgör sina skyldigheter enligt denna förordning.
- f) I tillämpliga fall övervaka att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn fullgör åtaganden som gjorts inom ramen för uppförandekoderna enligt artiklarna 45 och 46 eller krisprotokollen enligt artikel 48.
4. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska meddela samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och kommissionen namn och kontaktuppgifter för chefen för funktionen för regelefterlevnad.
5. Ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn ska fastställa, övervaka och hållas ansvarigt för genomförandet av leverantörens styrningsarrangemang för säkerställande av oberoendet för funktionen för efterlevnad, inbegripet fördelning av ansvar inom organisationen hos leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn, förebyggande av intressekonflikter och sund hantering av systemrisker som identifierats enligt artikel 34.
6. Ledningsorganet ska godkänna och regelbundet, minst en gång om året, se över strategier och policyer för beaktande, hantering, övervakning och minskning av de risker som identifierats enligt artikel 34 och som den mycket stora onlineplattformen eller den mycket stora onlinesökmotorn är exponerad för eller kan exponeras för.
7. Ledningsorganet ska ägna tillräckligt med tid åt att överväga åtgärder som rör riskhantering. Det ska aktivt delta i beslut som rör riskhantering och ska säkerställa att tillräckliga resurser anslås till hanteringen av de risker som identifierats enligt artikel 34.

Artikel 42

Transparensrapporteringskyldigheter

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska offentliggöra de rapporter som avses i artikel 15 senast två månader från den tillämpningsdag som avses i artikel 33.6 andra stycket och därefter minst var sjätte månad.
2. De rapporter som avses i punkt 1 i denna artikel och som offentliggörs av leverantörer av mycket stora onlineplattformar ska, utöver den information som avses i artiklarna 15 och 24.1, specificera följande:
- a) De personalresurser som leverantören av mycket stora onlineplattformar avsätter för innehållsmoderering med avseende på de tjänster som erbjuds i unionen, uppdelade på vart och ett av medlemsstaternas officiella språk som är tillämpliga, inbegripet för att fullgöra de skyldigheter som fastställs i artiklarna 16 och 22 samt för att fullgöra de skyldigheter som anges i artikel 20.
- b) Kvalifikationerna och språkkunskaperna hos de personer som utför den verksamhet som avses i led a samt den utbildning och det stöd som ges till sådan personal.
- c) De indikatorer på korrekthet och tillhörande information som avses i artikel 15.1 e, uppdelade på vart och ett av medlemsstaternas officiella språk.

Rapporterna ska offentliggöras på minst ett av medlemsstaternas officiella språk.

3. Utöver den information som avses i artikel 24.2 ska leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer i de rapporter som avses i punkt 1 i den här artikeln inkludera information om det genomsnittliga antalet tjänstemottagare per månad för varje medlemsstat.

4. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och kommissionen överlämna, utan onödigt dröjsmål efter färdigställande, och offentliggöra senast tre månader efter mottagandet av var och en av revisionsrapporterna enligt artikel 37.4

- a) en rapport som beskriver resultaten av riskbedömningen enligt artikel 34,
- b) de specifika riskbegränsningsåtgärder som vidtagits enligt artikel 35.1,
- c) den revisionsrapport som föreskrivs i artikel 37.4,
- d) den rapport om genomförandet av revisionen som föreskrivs i artikel 37.6,
- e) i tillämpliga fall, information om de samråd som leverantören genomfört till stöd för riskbedömningarna och utformningen av riskbegränsningsåtgärderna.

5. Om en leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer anser att offentliggörandet av information enligt punkt 4 kan resultera i röjandet av konfidentiell information hos den leverantören eller tjänstemottagarna, medföra sårbarhet för dess tjänsts säkerhet, undergräva allmän säkerhet eller skada mottagare, får leverantören avlägsna denna information från de allmänt tillgängliga rapporterna. I sådana fall ska leverantören sända de fullständiga rapporterna till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och kommissionen, tillsammans med en motivering som förklarar varför informationen avlägsnades från de allmänt tillgängliga rapporterna.

Artikel 43

Tillsynsavgift

1. Kommissionen ska ta ut en årlig tillsynsavgift av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer som utses i enlighet med artikel 33.

2. Det totala beloppet för de årliga tillsynsavgifterna ska täcka de beräknade kostnader som kommissionen ådrar sig i samband med sina tillsynsuppgifter enligt denna förordning, särskilt kostnader i samband med utseende enligt artikel 33, inrättande, underhåll och drift av databasen enligt artikel 24.5 och systemet för informationsutbyte enligt artikel 85, hänskjutanden enligt artikel 59, stöd till nämnden enligt artikel 62 och tillsynsuppgifter enligt artikel 56 och kapitel IV avsnitt 4.

3. Leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska årligen debiteras en tillsynsavgift för varje tjänst som de har utsetts för i enlighet med artikel 33.

Kommissionen ska anta genomförandeakter som fastställer den årliga tillsynsavgiften för varje leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer. När kommissionen antar dessa genomförandeakter ska den tillämpa den metod som fastställs i den delegerade akt som avses i punkt 4 i denna artikel och ska respektera principerna i punkt 5 i denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 88.

4. Kommissionen ska anta delegerade akter i enlighet med artikel 87 som fastställer detaljerade metoder och förfaranden för

- a) fastställande av de beräknade kostnader som avses i punkt 2,
- b) fastställande av de enskilda årliga tillsynsavgifter som avses i punkt 5 b och c,
- c) fastställande av det högsta totala värdet som anges i punkt 5 c, och
- d) de arrangemang som krävs för inbetalningar.

Kommissionen ska iakttä de principer som anges i punkt 5 i denna artikel när den antar dessa delegerade akter.

5. Den genomförandeakt som avses i punkt 3 och den delegerade akt som avses i punkt 4 ska iakta följande principer:
- Beräkningen av det totala beloppet för den årliga tillsynsavgiften tar hänsyn till de kostnader som uppkommit under det föregående året.
 - Den årliga tillsynsavgiften står i proportion till det genomsnittliga antalet aktiva mottagare per månad i unionen för varje mycket stor onlineplattform eller varje mycket stor onlinesökmotor som utsetts i enlighet med artikel 33.
 - Den totala årliga tillsynsavgift som tas ut från en viss leverantör av mycket stora onlineplattformar eller mycket stora sökmotorer överstiger inte under några omständigheter 0,05 % av dess globala årliga nettoinkomst under det föregående räkenskapsåret.
6. De enskilda årliga tillsynsavgifter som tas ut enligt punkt 1 i denna artikel ska utgöra externa inkomster avsatta för särskilda ändamål i enlighet med artikel 21.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽⁴⁾.
7. Kommissionen ska årligen rapportera till Europaparlamentet och rådet om de totala kostnaderna för fullgörandet av uppgifterna enligt denna förordning och det totala beloppet för de enskilda årliga tillsynsavgifter som tagits ut under det föregående året.

AVSNITT 6

Andra bestämmelser avseende krav på tillbörlig aktsamhet

Artikel 44

Standarder

1. Kommissionen ska samråda med nämnden och stödja och främja utvecklingen och genomförandet av frivilliga standarder som fastställs av relevanta europeiska och internationella standardiseringsorgan när det gäller åtminstone följande:
- Elektronisk inlämning av anmälningar enligt artikel 16.
 - Standarder för mallar, utformning och processer för användarvänlig kommunikation med tjänstemottagarna om begränsningar till följd av allmänna villkor och ändringar av dessa.
 - Elektronisk inlämning av anmälningar från betrodda anmälare enligt artikel 22, däribland genom gränssnitt för applikationsprogrammering.
 - Särskilda gränssnitt, däribland gränssnitt för applikationsprogrammering, för att främja fullgörandet av de skyldigheter som anges i artiklarna 39 och 40.
 - Revision av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer enligt artikel 37.
 - Interoperabilitet för de datakataloger för annonser som avses i artikel 39.2.
 - Överföring av data mellan annonseringsmellanhänder till stöd för transparenskyldigheter enligt artikel 26.1 b, c och d.
 - Tekniska åtgärder för att göra det möjligt att fullgöra skyldigheterna i denna förordning i fråga om annonsering, inbegripet de skyldigheter avseende tydliga markeringar av annonser och kommersiella meddelanden som avses i artikel 26.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

- i) Val av gränssnitt och presentation av information om huvudparametrarna för olika typer av rekommendationssystem, i enlighet med artiklarna 27 och 38.
 - j) Standarder för riktade åtgärder för att skydda minderåriga online.
2. Kommissionen ska stödja uppdateringen av standarder mot bakgrund av den tekniska utvecklingen och beteendena hos mottagarna av de berörda tjänsterna. Relevant information om uppdateringen av standarderna ska vara allmänt och lätt tillgänglig.

Artikel 45

Uppförandekoder

1. Kommissionen och nämnden ska uppmantra och främja utarbetandet av frivilliga uppförandekoder på unionsnivå för att bidra till en korrekt tillämpning av denna förordning, med beaktande av i synnerhet de särskilda utmaningarna med att hantera olika typer av olagligt innehåll och systemrisk, i enlighet med unionsrätten i synnerhet på områdena konkurrens och skydd av personuppgifter.
2. När betydande systemrisk i den mening som avses i artikel 34.1 uppstår och berör flera mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer får kommissionen bjuda in berörda leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller berörda leverantörer av mycket stora onlinesökmotorer, andra leverantörer av mycket stora onlineplattformar, av mycket stora onlinesökmotorer, av onlineplattformar och av andra förmedlingstjänster, när så är lämpligt, liksom relevanta behöriga myndigheter, civilsamhällsorganisationer och andra relevanta intressenter, att delta i utarbetandet av uppförandekoder, vilket innefattar inrättandet av kommittéer för att vidta särskilda riskbegränsningsåtgärder, samt en ram för regelbunden rapportering om åtgärder som vidtas och resultaten av dessa.
3. När de tillämpar punkterna 1 och 2 ska kommissionen och nämnden samt, i förekommande fall, andra organ, sträva efter att säkerställa att uppförandekoderna omfattar tydligt angivna specifika mål, innehåller nyckelutförandeindikatorer för att mäta hur dessa mål uppnås och att de tar vederbörlig hänsyn till behoven och intressena för alla berörda parter, och i synnerhet medborgarna, på unionsnivå. Kommissionen och nämnden ska också sträva efter att säkerställa att deltagarna regelbundet rapporterar till kommissionen och sina respektive samordnare för digitala tjänster i etableringsländerna om åtgärder som vidtagits samt resultaten av dessa, som mäts i förhållande till de nyckelutförandeindikatorer som anges i uppförandekoderna. Nyckelutförandeindikatorer och rapporteringsåtaganden ska ta hänsyn till skillnader mellan olika deltagares storlek och kapacitet.
4. Kommissionen och nämnden ska bedöma om uppförandekoderna fyller de syften som anges i punkterna 1 och 3 och ska regelbundet övervaka och utvärdera hur uppförandekodernas mål uppnås, med beaktande av de nyckelutförandeindikatorer de eventuellt innehåller. De ska offentliggöra sina slutsatser.

Kommissionen och nämnden ska också uppmantra och främja regelbunden översyn och anpassning av uppförandekoderna.

Vid systematisk underlåtenhet att följa uppförandekoderna får kommissionen och nämnden uppmana undertecknarna av uppförandekoderna att vidta nödvändiga åtgärder.

Artikel 46

Uppförandekoder för annonsering online

1. Kommissionen ska uppmantra och främja utarbetandet av frivilliga uppförandekoder på unionsnivå av leverantörer av onlineplattformar och andra relevanta tjänsteleverantörer, exempelvis tillhandahållare av förmedlingstjänster för annonsering online, andra aktörer som ingår i värdekedjan för programmatisk annonsering, organisationer som företräder tjänstemottagare, civilsamhällsorganisationer eller berörda myndigheter, för att bidra till ytterligare transparens för aktörer i värdekedjan för annonsering online utöver kraven i artiklarna 26 och 39.

2. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att uppförandekoderna främjar en effektiv överföring av information som fullt ut iakttar alla berörda parter rättigheter och intressen, samt konkurrenspräglade, transparenta och rättvisa villkor för annonsering online, i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, i synnerhet på områdena konkurrens samt integritetsskydd och skydd av personuppgifter. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att uppförandekoderna omfattar minst följande:

- a) Överföring av information som innehas av förmedlare av annonsering online till tjänstemottagare beträffande kraven i artikel 26.1 b, c och d.
- b) Överföring av information som innehas av förmedlare av annonsering online till datakatalogerna enligt artikel 39.
- c) Meningsfull information om monetarisering av data.

3. Kommissionen ska uppmantra utarbetandet av uppförandekoder senast den 18 februari 2025 och uppförandekoderna ska börja tillämpas senast den 18 augusti 2025.

4. Kommissionen ska uppmantra alla aktörer i den värdekedja för annonsering online som avses i punkt 1 att godkänna de åtaganden som anges i uppförandekoderna och att fullgöra dem.

Artikel 47

Uppförandekoder för tillgänglighet

1. Kommissionen ska uppmantra och främja utarbetandet av uppförandekoder på unionsnivå med deltagande av leverantörer av onlineplattformar och andra relevanta tjänsteleverantörer, organisationer som företräder tjänstemottagare och civilsamhällsorganisationer eller berörda myndigheter för att främja fullständigt och verkningsfullt deltagande på lika villkor genom att förbättra tillgången till onlinetjänster som, genom ursprunglig utformning eller senare anpassning, tillgodoser de särskilda behoven hos personer med funktionsnedsättning.

2. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att uppförandekoderna eftersträvar målet att säkerställa dessa tjänsters tillgänglighet i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, för att maximera deras förutsebara användning bland personer med funktionsnedsättning. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att uppförandekoderna omfattar minst följande mål:

- a) Utforma och anpassa tjänster för att göra dem tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom att göra dem synliga, funktionella, begripliga och robusta.
- b) Förklara hur tjänsterna uppfyller de tillämpliga tillgänglighetskraven och göra denna information tillgänglig för allmänheten på ett tillgängligt sätt för personer med funktionsnedsättning.
- c) Säkerställa att information, formulär och åtgärder enligt denna förordning görs tillgängliga på ett sådant sätt att de är lätta att hitta, lätta att förstå och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

3. Kommissionen ska uppmantra utarbetandet av uppförandekoder senast den 18 februari 2025 och att de börjar tillämpas senast den 18 augusti 2025.

Artikel 48

Krisprotokoll

1. Nämnden får rekommendera att kommissionen initierar utarbetandet, i enlighet med punkterna 2, 3 och 4, av frivilliga krisprotokoll för hantering av krissituationer. Dessa situationer ska vara strikt begränsade till extraordinära omständigheter som påverkar den allmänna säkerheten eller folkhälsan.

2. Kommissionen ska uppmantra och främja att leverantörer av mycket stora onlineplattformar, av mycket stora onlinesökmotorer och, när så är lämpligt, leverantörer av andra onlineplattformar eller av andra onlinesökmotorer, deltar i utarbetandet, testandet och tillämpningen av dessa krisprotokoll. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att dessa krisprotokoll innefattar en eller flera av följande åtgärder:

- a) På ett framträdande sätt visa sådan information om krisituationen som tillhandahålls av medlemsstaternas myndigheter eller på unionsnivå eller, beroende på krisens sammanhang, av andra berörda, tillförlitliga organ.
- b) Säkerställa att leverantören av förmedlingstjänster utser en särskild kontaktpunkt för krishantering. I tillämpliga fall kan detta vara den elektroniska kontaktpunkt som avses i artikel 11 eller, när det gäller leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer, den regelefterlevnadsansvariga som avses i artikel 41.
- c) När så är tillämpligt, anpassa de resurser som avsätts för fullgörandet av de skyldigheter som anges i artiklarna 16, 20, 22, 23 och 35 till de behov som krisituationen ger upphov till.

3. Kommissionen ska, vid behov, involvera medlemsstaternas myndigheter och får även involvera unionens organ och byråer i arbetet med att utarbeta, testa och övervaka tillämpningen av dessa krisprotokoll. Kommissionen får, när så är nödvändigt och lämpligt, också involvera civilsamhällesorganisationer eller andra relevanta organisationer i utarbetandet av krisprotokoll.

4. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att alla följande aspekter på ett tydligt sätt anges i krisprotokollen:

- a) De specifika parametrarna för att fastställa vad som utgör de särskilda extraordinära omständigheter som krisprotokollet är ämnat att omfatta och de mål som eftersträvas med det.
- b) Varje deltagares roll och de åtgärder som de ska vidta som förberedelse och när krisprotokollet har aktiverats.
- c) Ett tydligt förfarande för att avgöra när krisprotokollet ska aktiveras.
- d) Ett tydligt förfarande för att fastställa under vilken tidsperiod som de åtgärder som ska vidtas när krisprotokollet aktiveras ska gälla, vilken är strikt begränsad till vad som är nödvändigt för att hantera de särskilda extraordinära omständigheterna i fråga.
- e) Skyddsmekanismer för att hantera eventuella negativa effekter på utövandet av grundläggande rättigheter enligt stadgan, i synnerhet yttrandefriheten, informationsfriheten och rätten till icke-diskriminering.
- f) En process för offentlig rapportering av alla åtgärder som vidtagits, deras varaktighet och deras resultat, efter att krisituationen har upphört.

5. Om kommissionen anser att ett krisprotokoll inte fungerar effektivt i krisituationen, eller för att skydda utövandet av grundläggande rättigheter enligt punkt 4 e, ska den begära att deltagarna ändrar krisprotokollet, även genom att vidta ytterligare åtgärder.

KAPITEL IV

GENOMFÖRANDE, SAMARBETE, SANKTIONER OCH KONTROLL AV EFTERLEVNADEN

AVSNITT 1

Behöriga myndigheter och nationella samordnare för digitala tjänster

Artikel 49

Behöriga myndigheter och samordnare för digitala tjänster

1. Medlemsstaterna ska utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen av leverantörerna av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning (*behöriga myndigheter*).

2. Medlemsstaterna ska utse en av de behöriga myndigheterna till sin samordnare för digitala tjänster. Samordnaren för digitala tjänster ska ansvara för alla frågor som rör tillsynen över och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning i den medlemsstaten, om inte den berörda medlemsstaten har gett andra behöriga myndigheter ansvar för vissa specifika uppgifter eller sektorer. Samordnaren för digitala tjänster ska i vart fall ha ansvaret för att säkerställa samordningen på nationell nivå när det gäller dessa frågor och för att bidra till en effektiv och konsekvent tillsyn över och kontroll av efterlevnaden av denna förordning i hela unionen.

I detta syfte ska samordnarna för digitala tjänster samarbeta med varandra, med andra nationella myndigheter, med nämnden och med kommissionen, utan att det påverkar medlemsstaternas möjlighet att föreskriva samarbetsmekanismer och regelbundna diskussioner mellan samordnaren för digitala tjänster och andra nationella myndigheter, om det är relevant för utförandet av dessas respektive uppgifter.

Om en medlemsstat utser en eller flera behöriga myndigheter utöver samordnaren för digitala tjänster ska den säkerställa att de uppgifter som utförs av dessa myndigheter respektive samordnaren för digitala tjänster är tydligt definierade och att de har ett nära och effektivt samarbete när de utför sina uppgifter.

3. Medlemsstaterna ska utse sina samordnare för digitala tjänster senast den 17 februari 2024.

Medlemsstaterna ska offentliggöra och meddela kommissionen och nämnden namnet på den behöriga myndighet de utsett till sin samordnare för digitala tjänster samt information om hur denna kan kontaktas. Den berörda medlemsstaten ska meddela kommissionen och nämnden namnet på de andra behöriga myndigheter som avses i punkt 2 liksom deras respektive uppgifter.

4. De bestämmelser som är tillämpliga på samordnare för digitala tjänster och som anges i artiklarna 50, 51 och 56 ska också tillämpas på övriga behöriga myndigheter som medlemsstaterna utser enligt punkt 1 i den här artikeln.

Artikel 50

Krav för samordnare för digitala tjänster

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras samordnare för digitala tjänster utför sina uppgifter enligt denna förordning på ett opartiskt och transparent sätt och i rätt tid. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras samordnare för digitala tjänster har alla nödvändiga resurser för att utföra sina uppgifter, inbegripet tillräckliga tekniska och ekonomiska resurser och personalresurser för att tillfredsställande kunna utöva tillsyn över alla leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras behörighet. Varje medlemsstat ska säkerställa att dess samordnare för digitala tjänster har tillräcklig autonomi när det gäller att förvalta sin budget inom budgetens övergripande gränser, för att inte negativt påverka oberoendet för samordnaren för digitala tjänster.

2. När samordnarna för digitala tjänster utför sina uppgifter och utövar sina befogenheter i enlighet med denna förordning ska de agera med fullständigt oberoende. De ska stå fria från all yttre påverkan, oavsett om den är direkt eller indirekt, och ska varken efterfråga eller ta emot anvisningar från någon annan offentlig myndighet eller någon privat aktör.

3. Punkt 2 i denna artikel ska inte påverka de uppgifter som samordnarna för digitala tjänster har inom ramen för systemet för tillsyn och kontroll av efterlevnad i enlighet med denna förordning eller samarbetet med andra behöriga myndigheter i enlighet med artikel 49.2. Punkt 2 i den här artikeln ska inte hindra utövandet av rättslig prövning och ska inte heller påverka tillämpningen av proportionella krav på ansvarsskyldighet när det gäller samordnarnas allmänna verksamhet, såsom finansiella utgifter eller rapportering till nationella parlament, förutsatt att dessa krav inte undergräver uppnåendet av målen i denna förordning.

Artikel 51

Befogenheter för samordnarna för digitala tjänster

1. När det behövs för utförandet av deras uppgifter enligt denna förordning ska samordnarna för digitala tjänster ha följande undersökningsbefogenheter när det gäller agerandet hos leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras medlemsstats behörighet:

- a) Befogenhet att ålägga dessa leverantörer, och andra personer som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av denna förordning, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2, att tillhandahålla denna information utan onödigt dröjsmål.
- b) Befogenhet att utföra, eller begära att en rättslig myndighet i samordnarens medlemsstat beordrar, inspektioner av lokaler som används av dessa leverantörer eller dessa personer för syften relaterade till deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet, eller att begära att andra offentliga myndigheter gör detta, för att granska, beslagta, kopiera eller utverka kopior av uppgifter som rör en misstänkt överträdelse i någon form, oavsett lagringsmedium.
- c) Befogenhet att be varje anställd eller företrädare för dessa leverantörer eller dessa personer att förklara all information som rör en misstänkt överträdelse, och att med alla tekniska medel spela in eller nedteckna svaren med deras samtycke.

2. När det behövs för utförandet av deras uppgifter enligt denna förordning ska samordnarna för digitala tjänster ha följande befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll med avseende på leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras medlemsstats behörighet.

- a) Befogenhet att godkänna de åtaganden som erbjuds av dessa leverantörer när det gäller deras efterlevnad av denna förordning och att göra dessa åtaganden bindande.
- b) Befogenhet att beordra att överträdelser upphör och, när så är lämpligt, att föreskriva avhjälpande åtgärder som står i proportion till överträdelsen och som är nödvändiga för att få överträdelsen att faktiskt upphöra, eller begära att en rättslig myndighet i samordnarens medlemsstat gör detta.
- c) Befogenhet att ålägga böter, eller begära att en rättslig myndighet i samordnarens medlemsstat gör detta, i enlighet med artikel 52 för bristande efterlevnad av denna förordning, inklusive bristande efterlevnad av undersökningsförelägganden som utfärdats enligt punkt 1 i den här artikeln.
- d) Befogenhet att ålägga vite, eller begära att en rättslig myndighet i samordnarens medlemsstat gör detta, i enlighet med artikel 52 för att säkerställa att en överträdelse upphör i enlighet med ett föreläggande som utfärdats enligt led b i detta stycke, eller vid bristande uppfyllande av några av de undersökningsförelägganden som utfärdats enligt punkt 1 i den här artikeln.
- e) Befogenhet att vidta interimistiska åtgärder, eller begära att den behöriga rättsliga myndigheten gör detta, för att undvika risk för allvarlig skada.

Vad gäller första stycket c och d ska samordnarna för digitala tjänster också ha de befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll som fastställs i de leden med avseende på de andra personer som avses i punkt 1 vid bristande uppfyllande av något av de förelägganden som utfärdats mot dem enligt den punkten. De ska endast utöva dessa befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll efter att i god tid ha försett dessa andra personer med all relevant information om dessa förelägganden, inbegripet den tillämpliga tidsperioden, om böter eller viten som kan åläggas vid bristande efterlevnad och om möjligheterna till prövning.

3. När det behövs för att utföra deras uppgifter enligt denna förordning ska samordnarna för digitala tjänster också ha följande befogenheter med avseende på leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras medlemsstats behörighet, när de uttömt alla andra befogenheter enligt denna artikel för att se till att en överträdelse upphör och om överträdelsen inte har åtgärdats eller fortsätter och orsakar allvarlig skada som inte kan undvikas genom utövandet av andra befogenheter som finns att tillgå enligt unionsrätten eller nationell rätt:

- a) Ålägga dessa leverantörers ledningsorgan att utan onödigt dröjsmål granska situationen och anta och lägga fram en åtgärdsplan med de åtgärder som är nödvändiga för att få överträdelsen att upphöra, säkerställa att leverantören vidtar dessa åtgärder och rapportera vilka åtgärder som vidtagits.
- b) Om samordnaren för digitala tjänster anser att en leverantör av förmedlingstjänster inte i tillräcklig grad har uppfyllt de krav som avses i led a, att överträdelsen inte har åtgärdats eller fortsätter och orsakar allvarlig skada samt att överträdelsen innebär ett brott som innefattar ett hot mot människors liv eller säkerhet, begära att den behöriga rättsliga myndigheten i dess medlemsstat beslutar om en tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till den tjänst som berörs av överträdelsen eller, endast i de fall då detta inte är tekniskt möjligt, till det onlinegränssnitt hos leverantören av förmedlingstjänster på vilket överträdelsen skett.

Samordnaren för digitala tjänster ska, utom när den agerar på kommissionens begäran enligt artikel 82, innan den inkommer med den begäran som avses i första stycket b i denna punkt, uppmana berörda parter att inom en tidsperiod som inte får understiga två veckor inkomma med skriftliga synpunkter och därvid beskriva de åtgärder som den avser att begära och ange den eller de avsedda adressaterna. Leverantören av förmedlingstjänster, den eller de avsedda adressaterna och varje annan tredje part som visar ett legitimt intresse ska ha rätt att delta i förfarandet inför den behöriga rättsliga myndigheten. Varje åtgärd som beslutas ska stå i proportion till överträdelsens art, allvar, frekvens och varaktighet, och inte medföra en orimlig begränsning av tillgången till laglig information för mottagarna av den berörda tjänsten.

Begränsningen av tillgången ska gälla under en period av fyra veckor, med möjlighet för den behöriga rättsliga myndigheten att i sitt föreläggande ge samordnaren för digitala tjänster möjlighet att förlänga denna period med ytterligare perioder av samma längd, med förbehåll för det maximala antal förlängningar som fastställs av denna rättsliga myndighet. Samordnaren för digitala tjänster ska endast förlänga perioden i de fall då den, med beaktande av rättigheterna och intressena för alla parter som berörs av den begränsningen samt alla relevanta omständigheter, inbegripet eventuell information från leverantören av förmedlingstjänster, adressaten eller adressaterna eller annan tredje part som har visat ett legitimt intresse, anser att båda följande villkor är uppfyllda:

- a) Leverantören av förmedlingstjänster har underlåtit att vidta de nödvändiga åtgärderna för att få överträdelsen att upphöra.
- b) Den tillfälliga begränsningen innebär ingen orimlig begränsning av tjänstemottagarens tillgång till laglig information, med beaktande av antalet tjänstemottagare som påverkas och förekomsten av lämpliga och lättillgängliga alternativ.

Om samordnaren för digitala tjänster anser att de villkor som anges i tredje stycket a och b har uppfyllts, men inte kan göra någon ytterligare förlängning av perioden enligt tredje stycket, ska den lämna en ny begäran till den behöriga rättsliga myndigheten enligt första stycket b.

4. De befogenheter som anges i punkterna 1, 2 och 3 påverkar inte tillämpningen av avsnitt 3.
5. De åtgärder som samordnarna för digitala tjänster vidtar vid utövandet av sina befogenheter enligt punkterna 1, 2 och 3 ska vara effektiva, avskräckande och proportionella, med beaktande av i synnerhet arten, allvaret, frekvensen och varaktigheten av den överträdelse eller den misstänkta överträdelse som åtgärderna avser, liksom den ekonomiska, tekniska och operativa kapaciteten hos den berörda leverantören av förmedlingstjänster, när så är relevant.
6. Medlemsstaterna ska fastställa särskilda regler och förfaranden för utövandet av befogenheterna enligt punkterna 1, 2 och 3 och ska säkerställa att allt utövande av dessa befogenheter är förenat med ändamålsenliga skyddsmekanismer som fastställs i den tillämpliga nationella rätten i överensstämmelse med stadgan och med unionsrättens allmänna principer. Dessa åtgärder får i synnerhet endast vidtas i enlighet med rätten till respekt för privatlivet och rätten till försvar, inbegripet rätten att höras och rätten till tillgång till handlingar i ärendet, och med effektiva rättsmedel för alla berörda parter.

Artikel 52

Sanktioner

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler för sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i denna förordning som görs av leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras behörighet och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dessa tillämpas i enlighet med artikel 51.
2. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla dessa regler och åtgärder samt utan dröjsmål eventuella ändringar som berör dem.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att det högsta bötesbelopp som kan åläggas för underlåtelse att fullgöra en skyldighet som fastställs i denna förordning är 6 % av den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret. Medlemsstaterna ska säkerställa att det högsta bötesbelopp som kan åläggas för tillhandahållande av oriktig, ofullständig eller vilseledande information och för underlåtelse att svara eller korrigera oriktig, ofullständig eller vilseledande information eller underlåtenhet att underkasta sig en inspektion är 1 % av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster eller personen under det föregående räkenskapsåret.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att det högsta beloppet för vite är 5 % av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret per dag, beräknat från den dag som anges i det berörda beslutet.

Artikel 53

Rätt att lämna in klagomål

Tjänstemottagare samt sådana organ, organisationer eller sammanslutningar som har bemyndigats att på deras vägnar utöva de rättigheter som följer av denna förordning, ska ha rätt att lämna in ett klagomål mot leverantörer av förmedlingstjänster om påstådda överträdelser av denna förordning till samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där tjänstemottagaren befinner sig eller är etablerad. Samordnaren för digitala tjänster ska göra en bedömning av klagomålet och när så är lämpligt överlämna det till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, om så anses lämpligt åtföljt av ett yttrande. Om klagomålet omfattas av ansvarsområdet för en annan behörig myndighet i dess medlemsstat ska den samordnaren för digitala tjänster som tar emot klagomålet överlämna det till den myndigheten. Under dessa förfaranden ska båda parterna ha rätt att bli hörda och få lämplig information om hur klagomålsförfarandet framskrider, i enlighet med nationell rätt.

*Artikel 54***Ersättning**

Tjänstemottagare ska ha rätt att, i enlighet med unionsrätt och nationell rätt, begära ersättning från leverantörer av förmedlingstjänster för varje skada eller förlust som lidits till följd av att dessa leverantörer överträtt sina skyldigheter enligt denna förordning.

*Artikel 55***Verksamhetsrapporter**

1. Samordnarna för digitala tjänster ska utarbeta årsrapporter om sin verksamhet enligt denna förordning, inbegripet antalet mottagna klagomål enligt artikel 53 och en översikt över uppföljningen av dem. Samordnarna för digitala tjänster ska offentliggöra dessa årsrapporter i ett maskinläsbart format, med förbehåll för tillämpliga regler om informationens konfidentialitet enligt artikel 84, och överlämna dem till kommissionen och nämnden.
2. Årsrapporten ska också innehålla följande information:
 - a) Antal och sakinnehåll för de förelägganden om att agera mot olagligt innehåll och förelägganden om att tillhandahålla information som i enlighet med artiklarna 9 och 10 utfärdats av en nationell rättslig eller administrativ myndighet i medlemsstaten för den berörda samordnaren av digitala tjänster.
 - b) Den verkan som givits dessa förelägganden, såsom den meddelats samordnaren för digitala tjänster enligt artiklarna 9 och 10.
3. Om en medlemsstat har utsett flera behöriga myndigheter enligt artikel 49 ska den säkerställa att samordnaren för digitala tjänster utarbetar en enda rapport som omfattar verksamheterna för alla de behöriga myndigheterna och att samordnaren för digitala tjänster får all relevant information och allt stöd den behöver för detta ändamål från de övriga berörda behöriga myndigheterna.

AVSNITT 2

Behörighet, samordnade undersökningar och mekanismer för enhetlighet*Artikel 56***Behörighet**

1. Den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för leverantören av förmedlingstjänster är beläget ska ha exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av denna förordning, utom vad gäller de befogenheter som anges i punkterna 2, 3 och 4.
2. Kommissionen ska ha exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av kapitel III avsnitt 5.
3. Kommissionen ska ha befogenhet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av denna förordning, utom vad gäller de befogenheter som fastställs i kapitel III avsnitt 5, gentemot leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer.
4. Om kommissionen inte har inlett förfaranden för samma överträdelse ska den medlemsstat där etableringsstället för leverantören av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer är beläget ha befogenhet att med avseende på dessa leverantörer utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av andra skyldigheter enligt denna förordning än de som fastställs i kapitel III avsnitt 5.
5. Medlemsstaterna och kommissionen ska i nära samarbete utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna i denna förordning.

6. Om en leverantör av förmedlingstjänster inte har något etableringsställe i unionen ska den medlemsstat där dess rättsliga företrädare har sin hemvist eller är etablerad eller kommissionen ha befogenhet, beroende på vad som är tillämpligt, i enlighet med punkterna 1 och 4 i denna artikel, att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av de relevanta skyldigheterna enligt denna förordning.

7. Om en leverantör av förmedlingstjänster underlåter att utse en rättslig företrädare i enlighet med artikel 13 ska alla medlemsstater och, när det gäller en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor, kommissionen ha befogenhet att utöva tillsyn och kontrollera efterlevnaden i enlighet med den här artikeln.

Om en samordnare för digitala tjänster avser att utöva sin befogenhet enligt denna punkt ska den underrätta alla andra samordnare för digitala tjänster och kommissionen och säkerställa att de tillämpliga skyddsåtgärder som föreskrivs i stadgan respekteras, särskilt för att undvika att samma beteende bestraffas mer än en gång med avseende på överträdelse av de skyldigheter som fastställs i denna förordning. Om kommissionen avser att utöva sin befogenhet enligt denna punkt ska den underrätta alla samordnare för digitala tjänster om sin avsikt. Efter underrättelsen enligt denna punkt får andra medlemsstater inte inleda förfaranden för samma överträdelse som den som avses i underrättelsen.

Artikel 57

Ömsesidigt bistånd

1. Samordnarna för digitala tjänster och kommissionen ska bedriva ett nära samarbete och ge varandra ömsesidigt bistånd så att denna förordning kan tillämpas på ett konsekvent och effektivt sätt. Ömsesidigt bistånd ska i synnerhet inbegripa utbyte av information i enlighet med denna artikel och en skyldighet för samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet att underrätta alla samordnare för digitala tjänster i destinationsländerna, nämnden och kommissionen om inledandet av en undersökning och avsikten att fatta ett slutligt beslut, inbegripet dess bedömning, med avseende på en specifik leverantör av förmedlingstjänster.

2. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet får, inom ramen för en undersökning, begära att andra samordnare för digitala tjänster lämnar specifik information som de förfogar över vad gäller en specifik leverantör av förmedlingstjänster eller utövar sina undersökningsbefogenheter som avses i artikel 51.1 med avseende på specifik information i deras medlemsstat. När så är lämpligt får den samordnare för digitala tjänster som tar emot begäran involvera andra behöriga myndigheter eller andra offentliga myndigheter i den berörda medlemsstaten.

3. Den samordnare för digitala tjänster som tar emot begäran enligt punkt 2 ska tillmötesgå en sådan begäran och informera samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet om de åtgärder som vidtagits, utan onödigt dröjsmål och senast två månader efter mottagandet, utom då

- omfattningen för eller syftet med begäran inte är tillräckligt specificerad, motiverad eller proportionell mot bakgrund av undersökningssyftet, eller
- varken den samordnare för digitala tjänster som mottar begäran eller andra behöriga eller offentliga myndigheter i den medlemsstaten förfogar över den begärda informationen eller kan få tillgång till den, eller
- begäran inte kan efterkommas utan att bryta mot unionsrätt eller nationell rätt.

Den samordnare för digitala tjänster som tar emot begäran ska ange skälen för sitt avslag med ett motiverat svar inom den tidsfrist som anges i första stycket.

Artikel 58

Gränsöverskridande samarbete mellan samordnare för digitala tjänster

1. Såvida inte kommissionen har inlett en undersökning av samma påstådda överträdelse får en samordnare för digitala tjänster i destinationslandet, om den har skäl att misstänka att en leverantör av en förmedlingstjänst har överträtt denna förordning på ett sätt som negativt påverkar tjänstemottagarna i den medlemsstaten, begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet bedömer ärendet och vidtar de undersöknings- och efterlevnadsåtgärder som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning.

2. Såvida inte kommissionen har inlett en undersökning av samma påstådda överträdelse, och på begäran av minst tre samordnare för digitala tjänster i destinationsländerna som har skäl att misstänka att en specifik leverantör av förmedlings-tjänster har överträtt denna förordning på ett sätt som negativt påverkar tjänstemottagarna i deras medlemsstater, får nämnden begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet bedömer ärendet och vidtar de undersöknings- eller efterlevnadsåtgärder som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning.
3. En begäran enligt punkt 1 eller 2 ska vara vederbörligen motiverad och innehålla minst följande uppgifter:
- a) Kontaktpunkten för den berörda leverantören av förmedlingstjänster enligt artikel 11.
 - b) En redogörelse för relevanta fakta, de bestämmelser i denna förordning som berörs och skälen till att den samordnare för digitala tjänster som sände begäran, eller nämnden, misstänker att leverantören överträtt denna förordning, inbegripet beskrivningen av den påstådda överträdelsens negativa effekter.
 - c) All annan information som den samordnare för digitala tjänster som sändt begäran, eller nämnden, anser relevant, när så är lämpligt även information som den samlat in på eget initiativ eller förslag till särskilda undersöknings- eller efterlevnadsåtgärder att vidta, inbegripet interimistiska åtgärder.
4. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska i största möjliga utsträckning beakta begäran enligt punkt 1 eller 2 i denna artikel. När den inte anser sig ha tillräcklig information för att agera utifrån denna begäran och den har skäl att anse att den samordnare för digitala tjänster som sändt begäran, eller nämnden, skulle kunna tillhandahålla ytterligare information, får samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet antingen begära sådan information i enlighet med artikel 57 eller, alternativt, inleda en gemensam undersökning enligt artikel 60.1 där åtminstone den samordnare för digitala tjänster som lämnar begäran ingår. Den tidsfrist som fastställs i punkt 5 i den här artikeln ska tillfälligt upphöra att löpa till dess att den ytterligare informationen har tillhandahållits eller till dess inbjudan om att delta i den gemensamma undersökningen avvisats.
5. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska, utan onödigt dröjsmål och i vart fall inte senare än två månader från mottagandet av en begäran enligt punkt 1 eller 2, till den samordnare för digitala tjänster som sändt denna begäran och till nämnden, sända bedömningen av den misstänkta överträdelsen samt en redogörelse för undersökning- eller efterlevnadsåtgärder som vidtagits eller som planeras i detta sammanhang för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning.

Artikel 59

Hänskjutande till kommissionen

1. I avsaknad av ett meddelande inom den tidsfrist som fastställs i artikel 58.5, om nämnden inte är enig med bedömningen eller de åtgärder som vidtagits eller planeras enligt artikel 58.5, eller i de fall som avses i artikel 60.3, får nämnden hänskjuta ärendet till kommissionen och ska då tillhandahålla all relevant information. Denna information ska omfatta minst den begäran eller rekommendation som sänts till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, bedömningen av den samordnaren för digitala tjänster, de skäl som ligger till grund för oenigheten och eventuell ytterligare information till stöd för hänskjutandet.
2. Kommissionen ska göra sin bedömning av ärendet inom två månader från hänskjutandet enligt punkt 1, efter att ha samrått med samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet.
3. Om kommissionen enligt punkt 2 i denna artikel anser att bedömningen eller de undersöknings- eller efterlevnads-åtgärder som vidtagits eller planeras enligt artikel 58.5 är otillräckliga för att säkerställa effektiv efterlevnad eller på annat sätt oförenliga med denna förordning ska den meddela sina synpunkter till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och nämnden samt begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet granskar ärendet.

Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska vidta nödvändiga undersöknings- eller efterlevnadsåtgärder för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning, med största möjliga beaktande av kommissionens synpunkter och begäran om granskning. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska informera kommissionen och den samordnare för digitala tjänster som lämnat begäran eller nämnden som vidtagit åtgärder enligt artikel 58.1 eller 58.2 om de åtgärder som vidtagits inom två månader från den begäran om granskning.

Artikel 60

Gemensamma undersökningar

1. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet får inleda och leda gemensamma undersökningar med deltagande av en eller flera andra berörda samordnare för digitala tjänster

- a) på eget initiativ, för att undersöka en påstådd överträdelse av denna förordning av en viss leverantör av förmedlingstjänster i flera medlemsstater, eller
- b) på rekommendation från nämnden, som i sin tur agerar på begäran av minst tre samordnare för digitala tjänster med påstående baserat på en rimlig misstanke att en viss leverantör av förmedlingstjänster har begått en överträdelse som påverkar tjänstemottagarna i deras medlemsstater.

2. Alla samordnare för digitala tjänster som kan styrka ett legitimt intresse för att delta i en gemensam undersökning enligt punkt 1 får begära att delta. Den gemensamma undersökningen ska avslutas inom tre månader från den tidpunkt då den inleds, om inte deltagarna kommer överens om något annat.

Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska meddela sin preliminära ståndpunkt om den påstådda överträdelsen senast en månad efter utgången av den tidsfrist som avses i första stycket till alla samordnare för digitala tjänster, kommissionen och nämnden. Den preliminära ståndpunkten ska beakta synpunkterna från alla andra samordnare för digitala tjänster som deltar i den gemensamma undersökningen. I tillämpliga fall ska i denna preliminära ståndpunkt även de planerade efterlevnadsåtgärderna anges.

3. Nämnden får hänskjuta ärendet till kommissionen enligt artikel 59, om

- a) samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet inte har meddelat sin preliminära ståndpunkt inom den tidsfrist som anges i punkt 2,
- b) nämnden i grunden motsätter sig den preliminära ståndpunkt som meddelats av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, eller
- c) samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet inte skyndsamt har inlett den gemensamma undersökningen efter nämndens rekommendation enligt punkt 1 b.

4. När de deltagande samordnarna för digitala tjänster genomför den gemensamma undersökningen ska de samarbeta med goda avsikter och i tillämpliga fall beakta indikationer från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och nämndens rekommendationer. De samordnare för digitala tjänster i destinationsländerna som deltar i den gemensamma undersökningen ska, på begäran av eller efter samråd med samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, ha rätt att utöva sina undersökningsbefogenheter enligt artikel 51.1 med avseende på de leverantörer av förmedlingstjänster som berörs av den påstådda överträdelsen, med avseende på information och lokaler som är belägna inom deras territorium.

AVSNITT 3

Den europeiska nämnden för digitala tjänster

Artikel 61

Den europeiska nämnden för digitala tjänster

1. Härmed inrättas en oberoende rådgivande grupp av samordnare för digitala tjänster, som ska utöva tillsyn över leverantörer av förmedlingstjänster och som ska benämnas *den europeiska nämnden för digitala tjänster (nämnden)*.
2. Nämnden ska ge råd åt samordnarna för digitala tjänster och kommissionen i enlighet med denna förordning för att uppnå följande mål:
 - a) Bidra till en konsekvent tillämpning av denna förordning och ett effektivt samarbete mellan samordnarna för digitala tjänster och kommissionen när det gäller frågor som omfattas av denna förordning.
 - b) Samordna och bidra till riktlinjer och analys som görs av kommissionen, samordnarna för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter när det gäller nya aspekter av den inre marknaden med avseende på frågor som omfattas av denna förordning.
 - c) Bistå samordnarna för digitala tjänster och kommissionen i tillsynen över mycket stora onlineplattformar.

Artikel 62

Nämndens struktur

1. Nämnden ska bestå av samordnarna för digitala tjänster, som ska företrädas av tjänstemän på hög nivå. En eller flera medlemsstaters underlåtenhet att utse en samordnare för digitala tjänster ska inte hindra nämnden från att utföra sina uppgifter enligt denna förordning. När så föreskrivs i nationell rätt får andra behöriga myndigheter, som vid sidan av samordnaren för digitala tjänster anförtrots särskilda operativa uppgifter avseende tillämpningen och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning, delta i nämnden. Andra nationella myndigheter får bjudas in till möten där frågor av relevans för dem diskuteras.
 2. En företrädare för kommissionen ska vara ordförande i nämnden. Kommissionen ska sammankalla mötena och förbereda dagordningen i enlighet med nämndens uppdrag enligt denna förordning och i linje med dess arbetsordning. Om det begärs att nämnden ska anta en rekommendation enligt denna förordning ska nämnden omedelbart göra begäran tillgänglig för andra samordnare för digitala tjänster genom det system för informationsutbyte som fastställs i artikel 85.
 3. Varje medlemsstat ska ha en röst. Kommissionen ska inte ha rösträtt.
- Nämnden ska anta sina akter med enkel majoritet. När nämnden antar en rekommendation till kommissionen enligt artikel 36.1 första stycket ska omröstningen ske inom 48 timmar efter begäran från nämndens ordförande.
4. Kommissionen ska tillhandahålla administrativt och analytiskt stöd till nämndens verksamhet enligt denna förordning.
 5. Nämnden får bjuda in experter och observatörer till sina möten och får samarbeta med unionens övriga organ, byråer och rådgivande grupper, liksom med externa experter när så är lämpligt. Nämnden ska offentliggöra resultaten av detta samarbete.
 6. Nämnden får samråda med berörda parter och ska offentliggöra resultaten av sådana samråd.
 7. Nämnden ska anta sin egen arbetsordning, efter kommissionens godkännande.

Artikel 63

Nämndens uppgifter

1. När det är nödvändigt för att uppnå de mål som anges i artikel 61.2 ska nämnden i synnerhet
 - a) stödja samordningen av gemensamma undersökningar,
 - b) stödja de behöriga myndigheterna i analysen av rapporter och resultat från revisioner av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer som överlämnas enligt denna förordning,
 - c) lämna yttranden, rekommendationer eller råd till samordnarna för digitala tjänster i enlighet med denna förordning, med särskilt beaktande av friheten för leverantörer av förmedlingstjänster att tillhandahålla tjänster,
 - d) ge kommissionen råd om de åtgärder som avses i artikel 66 och anta yttranden angående mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer i enlighet med denna förordning, och
 - e) stödja och främja utvecklingen och genomförandet av europeiska standarder, riktlinjer, rapporter, mallar och uppförandekoder, i samarbete med relevanta intressenter i enlighet med denna förordning, inbegripet genom att avge yttranden eller rekommendationer om frågor som rör artikel 44, samt identifiera nya aspekter av frågor som omfattas av denna förordning.
2. Samordnarna för digitala tjänster och, i förekommande fall, andra behöriga myndigheter som inte följer de av nämnden antagna yttranden, begäranden eller rekommendationer som riktas till dem, ska ange skälen till detta val, inbegripet en förklaring rörande de undersökningar, insatser och åtgärder som de har genomfört, när de lämnar sina rapporter enligt denna förordning eller när de antar sina berörda beslut, när så är lämpligt.

AVSNITT 4

Tillsyn, undersökning, efterlevnadskontroll och övervakning med avseende på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer

Artikel 64

Utveckling av sakkunskap och kapacitet

1. Kommissionen ska, i samarbete med samordnarna för digitala tjänster och nämnden, utveckla unionens sakkunskap och kapacitet, inklusive när så är lämpligt genom utstationering av personal från medlemsstaterna.
2. Dessutom ska kommissionen, i samarbete med samordnarna för digitala tjänster och nämnden, samordna bedömningen av systemfrågor och nya aspekter i hela unionen med avseende på mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer när det gäller frågor som omfattas av denna förordning.
3. Kommissionen får be samordnarna för digitala tjänster, nämnden och andra av unionens organ och byråer med relevant sakkunskap att stödja bedömningen av systemfrågor och nya aspekter i hela unionen enligt denna förordning.
4. Medlemsstaterna ska samarbeta med kommissionen, i synnerhet genom sina respektive samordnare för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter, i tillämpliga fall, bland annat genom att ställa sin sakkunskap och kapacitet till förfogande.

Artikel 65

Efterlevnadskontroll av skyldigheterna för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer

1. För att undersöka om leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer fullgör de skyldigheter som fastställs i denna förordning, får kommissionen utöva de undersökningsbefogenheter som fastställs i detta avsnitt redan innan förfaranden inleds enligt artikel 66.2. Den får utöva dessa befogenheter antingen på eget initiativ eller efter en begäran enligt punkt 2 i den här artikeln.
2. Om en samordnare för digitala tjänster har skäl att misstänka att en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor har överträtt bestämmelserna i kapitel III avsnitt 5 eller systematiskt har överträtt någon av bestämmelserna i denna förordning, på ett sätt som allvarligt påverkar tjänstemottagarna i dess medlemsstat, får den, genom det system för informationsutbyte som avses i artikel 85, lämna in en begäran till kommissionen om att bedöma frågan.
3. En begäran enligt punkt 2 ska vara vederbörligen motiverad och innehålla minst följande uppgifter:
 - a) Kontaktpunkten för den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller den mycket stora onlinesökmotorn, i enlighet med artikel 11.
 - b) En redogörelse för relevanta fakta, berörda bestämmelser i denna förordning och skälen till att den samordnare för digitala tjänster som sände begäran misstänker att den berörda leverantören av de mycket stora onlineplattformarna eller av den mycket stora onlinesökmotorn har överträtt denna förordning, inbegripet en redogörelse för de fakta som visar på överträdelsens systemkaraktär.
 - c) All annan information som den samordnare för digitala tjänster som sänt begäran anser relevant, inbegripet, när så är lämpligt, information som den samlat in på eget initiativ.

Artikel 66

Inledande av förfaranden av kommissionen och samarbete i undersökningar

1. Kommissionen får inleda förfaranden för ett eventuellt antagande av beslut enligt artiklarna 73 och 74 med avseende på det relevanta ägerandet hos den leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer som kommissionen misstänker har överträtt någon av bestämmelserna i denna förordning.
2. Om kommissionen beslutar att inleda förfaranden enligt punkt 1 ska den underrätta samtliga samordnare för digitala tjänster och nämnden, genom det system för informationsutbyte som avses i artikel 85, och den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn.

Samordnarna för digitala tjänster ska, utan onödigt dröjsmål efter att ha informerats om inledandet av förfarandena, sända all information som de har om överträdelsen i fråga till kommissionen.

Genom kommissionens inledande av förfaranden enligt punkt 1 i denna artikel fråntas samordnaren för digitala tjänster, eller i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter, den befogenhet att utöva tillsyn och efterlevnadskontroll som föreskrivs i denna förordning enligt artikel 56.4.

3. Vid utövandet av sina undersökningsbefogenheter enligt denna förordning får kommissionen begära enskilt eller gemensamt stöd från varje samordnare för digitala tjänster som berörs av den misstänkta överträdelsen, inbegripet samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet. De samordnare för digitala tjänster som har tagit emot en sådan begäran, och andra behöriga myndigheter som involverats av samordnaren för digitala tjänster, ska uppriktigt och i god tid samarbeta med kommissionen och ska ha rätt att utöva sina undersökningsbefogenheter enligt artikel 51.1 med avseende på leverantören av den berörda mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn, vad gäller information, personer och lokaler som är belägna inom deras medlemsstats territorium och i enlighet med begäran.

4. Kommissionen ska förse samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och nämnden med all relevant information om utövatandet av de befogenheter som avses i artiklarna 67–72 och meddela sina preliminära slutsatser enligt artikel 79.1. Nämnden ska överlämna sina synpunkter på dessa preliminära slutsatser till kommissionen inom den tidsfrist som fastställs enligt artikel 79.2. Kommissionen ska i största möjliga utsträckning beakta nämndens synpunkter i sitt beslut.

Artikel 67

Begäran om information

1. För att utföra de uppgifter som den anförtros inom ramen för detta avsnitt får kommissionen, genom en enkel begäran eller genom beslut, ålägga den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn, och andra fysiska eller juridiska personer som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet vilka rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2, att tillhandahålla denna information inom en rimlig tidsfrist.
2. När kommissionen sänder en enkel begäran om information till den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller till den andra person som avses i punkt 1 i denna artikel, ska den ange den rättsliga grunden för och ändamålet med begäran, ange vilken information som krävs, fastställa en tidsfrist för när informationen måste tillhandahållas samt ange de böter som föreskrivs i artikel 74 för tillhandahållande av oriktig, ofullständig eller vilseledande information.
3. När kommissionen genom beslut ålägger den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i punkt 1 i denna artikel att tillhandahålla information, ska den ange den rättsliga grunden för och ändamålet med begäran, ange vilken information som krävs och fastställa en tidsfrist för när informationen måste tillhandahållas. Den ska också ange de böter som föreskrivs i artikel 74 och ange eller ålägga vite enligt artikel 76. Den ska vidare ange rätten att få beslutet prövat av Europeiska unionens domstol.
4. Leverantören av den berörda mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller de andra personer som avses i punkt 1 eller deras företrädare och, när det gäller juridiska personer, bolag eller företag, eller i de fall då de inte har ställning som juridiska personer, de personer som är behöriga att företräda dem enligt lag eller stadgar, ska tillhandahålla den information som begärs på vägnar av leverantören av den berörda mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller på vägnar av den andra person som avses i punkt 1. I behörig ordning befullmäktigade advokater får tillhandahålla informationen på sina klienters vägnar. Dessa klienter förblir fullt ansvariga om den information som tillhandahålls är ofullständig, oriktig eller vilseledande.
5. På begäran av kommissionen ska samordnarna för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter förse kommissionen med all information som den behöver för att utföra de uppgifter som den anförtros enligt detta avsnitt.
6. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål, efter att ha sänt den enkla begäran eller det beslut som avses i punkt 1 i denna artikel, sända en kopia därav till samordnarna för digitala tjänster, via det system för informationsutbyte som avses i artikel 85.

Artikel 68

Befogenhet att göra utfrågningar och uttalanden

1. För att utföra sina uppgifter enligt detta avsnitt får kommissionen höra varje fysisk eller juridisk person som samtycker till att i informationsinsamlingssyfte utfrågas om föremålet för en undersökning i samband med en misstänkt överträdelse. Kommissionen ska ha rätt att spela in eller nedteckna en sådan utfrågning med hjälp av lämpliga tekniska medel.

2. Om den utfrågning som avses i punkt 1 genomförs i andra lokaler än kommissionens ska kommissionen informera samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat på vars territorium utfrågningen äger rum. Om samordnaren för digitala tjänster så begär får dess tjänstemän bistå de tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen att genomföra utfrågningen.

Artikel 69

Befogenhet att utföra inspektioner

1. För att fullgöra sina uppgifter enligt detta avsnitt får kommissionen utföra alla nödvändiga inspektioner i lokalerna för leverantören av den berörda mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller för en annan person som avses i artikel 67.1.

2. De tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen har bemyndigat att utföra en inspektion ska ha befogenhet att

- a) gå in i lokaler, på mark och i transportmedel som tillhör den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen,
- b) granska räkenskaper och andra handlingar som rör tillhandahållandet av den berörda tjänsten, oavsett på vilket medium de lagras,
- c) göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper eller andra handlingar,
- d) kräva att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen ger åtkomst till och förklaringar om sin organisation, arbetssätt, it-system, algoritmer, datahantering och affärsmetoder och spelar in, nedtecknar eller dokumenterar de förklaringar som ges,
- e) försegla alla lokaler som används för ändamål som rör den handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet för den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen, samt räkenskaper eller andra handlingar, under den period och i den omfattning som är nödvändig för inspektionen,
- f) be alla företrädare för eller anställda hos den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen om förklaringar av fakta eller handlingar som rör föremålet för och syftet med inspektionen, och spela in eller nedteckna svaren,
- g) ställa frågor till sådana företrädare eller anställda med koppling till föremålet för och syftet med inspektionen och spela in eller nedteckna deras svar.

3. Inspektioner får utföras med bistånd av revisorer eller experter som utsetts av kommissionen enligt artikel 72.2 och av samordnaren för digitala tjänster eller andra behöriga nationella myndigheter i den medlemsstat på vars territorium inspektionen utförs.

4. Om begärda räkenskaper eller andra handlingar beträffande tillhandahållandet av den berörda tjänsten inte läggs fram i fullständigt skick eller om svaren på frågor som ställs enligt punkt 2 i denna artikel är oriktiga, ofullständiga eller vilseledande, ska de tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat att utföra en inspektion utöva sina befogenheter efter uppvisande av ett skriftligt tillstånd som anger föremålet för och syftet med inspektionen samt de sanktioner som föreskrivs i artiklarna 74 och 76. Kommissionen ska i god tid före inspektionen informera samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras om den planerade inspektionen.

5. Under inspektioner får tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen, revisorer och experter som utsetts av kommissionen samt samordnaren för digitala tjänster eller de andra behöriga myndigheterna i den medlemsstat på vars territorium inspektionen utförs kräva att den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen lämnar förklaringar om dess organisation, arbetssätt, it-system, algoritmer, datahantering och affärsverksamhet och får rikta frågor till dess nyckelpersonal.

6. Den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda fysiska eller juridiska personen måste underkasta sig inspektioner som beslutats av kommissionen. I beslutet ska inspektionens ärende och syfte anges, liksom det datum då den ska inledas, de sanktioner som föreskrivs i artiklarna 74 och 76 och rätten att få beslutet prövat av Europeiska unionens domstol. Kommissionen ska samråda med samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras innan den fattar det beslutet.

7. Tjänstemän från, och andra personer som bemyndigats eller utsetts av, samordnaren av digitala tjänster i den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras ska, på begäran av den samordnaren av digitala tjänster eller av kommissionen, aktivt bistå de tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen i samband med inspektionen. De ska för detta ändamål ha de befogenheter som förtecknas i punkt 2.

8. Om de tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat finner att den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen motsätter sig en inspektion som beordrats enligt denna artikel, ska den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras, på begäran av dessa tjänstemän eller andra medföljande personer och i enlighet med medlemsstatens nationella rätt, ge dem nödvändigt bistånd, inbegripet, om så medges enligt den nationella rätten, i form av tvångsåtgärder som vidtas av en behörig brottsbekämpande myndighet, så att de kan utföra inspektionen.

9. Om det bistånd som föreskrivs i punkt 8 kräver tillstånd från en nationell rättslig myndighet i enlighet med den berörda medlemsstatens nationella rätt, ska ett sådant tillstånd sökas av samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstaten på begäran av de tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen. En sådan ansökan om tillstånd får också göras som försiktighetsåtgärd.

10. Vid ansökan om tillstånd enligt punkt 9 ska den nationella rättsliga myndighet där ett ärende har inlets kontrollera att kommissionens beslut om att inleda en inspektion är äkta och att de planerade tvångsåtgärderna varken är godtyckliga eller alltför långtgående i förhållande till föremålet för inspektionen. Vid sådan kontroll får den nationella rättsliga myndigheten, direkt eller genom samordnarna för digitala tjänster i den berörda medlemsstaten, be kommissionen om detaljerade förklaringar, särskilt om de skäl kommissionen har för att misstänka en överträdelse av denna förordning, om hur allvarig den misstänkta överträdelsen är och om arten av deltagandet av den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen. Den nationella rättsliga myndigheten får dock inte ifrågasätta att en inspektion behövs eller begära ut uppgifter ur kommissionens ärendehandlingar. Lagenligheten i kommissionens beslut kan endast prövas av Europeiska unionens domstol.

Artikel 70

Interimistiska åtgärder

1. I samband med förfaranden som kan leda till antagandet av ett beslut om bristande efterlevnad enligt artikel 73.1, i situationer som är brådskande på grund av risken för allvarlig skada för tjänstemottagarna, får kommissionen besluta om interimistiska åtgärder mot den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn baserat på ett prima facie-konstaterande av en överträdelse.

2. Ett beslut enligt punkt 1 ska gälla för en angiven tidsperiod och får förlängas i den mån som detta är nödvändigt och lämpligt.

*Artikel 71***Åtaganden**

1. Om den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn inom ramen för förfarandena enligt detta avsnitt gör åtaganden om att säkerställa efterlevnaden av de relevanta bestämmelserna i denna förordning, kan kommissionen besluta om att göra dessa åtaganden bindande för den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn och förklara att det inte finns några ytterligare skäl att vidta åtgärder.
2. Kommissionen får, på begäran eller på eget initiativ, öppna förfarandet på nytt
 - a) om sakförhållanden som beslutet baserades på har ändrats,
 - b) om leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn agerar i strid med sina åtaganden, eller
 - c) om beslutet grundade sig på ofullständig, oriktig eller vilseledande information som tillhandahållits av den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i artikel 67.1.
3. Om kommissionen anser att de åtaganden som görs av den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn inte kan säkerställa en effektiv efterlevnad av de relevanta bestämmelserna i denna förordning ska den avvisa dessa åtaganden i ett motiverat beslut när den avslutar förfarandet.

*Artikel 72***Övervakning**

1. För att utföra de uppgifter som den anförtros enligt detta avsnitt får kommissionen vidta de åtgärder som är nödvändiga för att övervaka att denna förordning genomförs och efterlevs på ett effektivt sätt av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer. Kommissionen får ålägga dem att ge tillgång till och lämna förklaringar rörande sina databaser och algoritmer. Sådana åtgärder kan inbegripa införandet av en skyldighet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn att spara alla handlingar som anses nödvändiga för att bedöma genomförandet och efterlevnaden av skyldigheterna enligt denna förordning.
2. Åtgärderna enligt punkt 1 får innefatta utseende av oberoende externa experter och revisorer, samt experter och revisorer från behöriga nationella myndigheter med den berörda myndighetens tillåtelse, som kan bistå kommissionen i övervakningen av att de relevanta bestämmelserna i denna förordning effektivt genomförs och efterlevs och förse kommissionen med särskild expertis eller särskilda kunskaper.

*Artikel 73***Bristande efterlevnad**

1. Kommissionen ska anta ett beslut om bristande efterlevnad om den finner att den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn inte uppfyller något av följande:
 - a) De relevanta bestämmelserna i denna förordning.
 - b) Interimistiska åtgärder som vidtagits enligt artikel 70.
 - c) Åtaganden som gjorts bindande enligt artikel 71.

2. Innan kommissionen antar ett beslut enligt punkt 1 ska den meddela den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn sina preliminära slutsatser. I de preliminära slutsatserna ska kommissionen redogöra för de åtgärder som den överväger att vidta eller som den anser att den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn bör vidta, för att på ett effektivt sätt agera enligt de preliminära slutsatserna.
3. I det beslut som antas enligt punkt 1 ska kommissionen ålägga den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av beslutet enligt punkt 1 inom en i det beslutet specificerad rimlig tidsperiod och att tillhandahålla information om de åtgärder som den leverantören avser att vidta för att följa beslutet.
4. Den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn ska förse kommissionen med en beskrivning av de åtgärder som den har vidtagit för att säkerställa efterlevnaden av beslutet enligt punkt 1 när de har genomförts.
5. Om kommissionen finner att villkoren i punkt 1 inte är uppfyllda ska den avsluta undersökningen genom ett beslut. Beslutet skall tillämpas med omedelbar verkan.

Artikel 74

Böter

1. I det beslut som avses i artikel 73 får kommissionen ålägga den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn böter som inte överstiger 6 % av dess totala globala årsomsättning under det föregående räkenskapsåret, om kommissionen finner att leverantören avsiktligt eller genom försummelse
 - a) överträder de relevanta bestämmelserna i denna förordning,
 - b) underlåter att följa ett beslut om interimistiska åtgärder enligt artikel 70, eller
 - c) underlåter att fullgöra ett åtagande som gjorts bindande genom ett beslut enligt artikel 71.
2. Kommissionen får genom beslut ålägga den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller en annan fysisk eller juridisk person som avses i artikel 67.1 böter som inte överstiger 1 % av den totala årliga inkomsten eller globala omsättningen under det föregående räkenskapsåret, om de avsiktligt eller genom försummelse
 - a) lämnar oriktig, ofullständig eller vilsedande information till svar på en enkel begäran eller en begäran genom beslut enligt artikel 67,
 - b) underlåter att inom den angivna tidsfristen svara på en begäran om information som gjorts genom beslut,
 - c) underlåter att inom den tidsfrist som fastställts av kommissionen korrigera felaktig, ofullständig eller vilsedande information som lämnats av en anställd, eller underlåter eller vägrar att tillhandahålla fullständig information,
 - d) vägrar att underkasta sig en inspektion enligt artikel 69,
 - e) underlåter att följa de åtgärder som antagits av kommissionen enligt artikel 72, eller
 - f) underlåter att uppfylla villkoren för tillgång till kommissionens ärendehandlingar enligt artikel 79.4.
3. Innan kommissionen antar ett beslut enligt punkt 2 i denna artikel ska den meddela den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller en annan person som avses i artikel 67.1 sina preliminära slutsatser.
4. När kommissionen fastställer bötesbeloppet ska den ta hänsyn till överträdelsens art, allvar, varaktighet och frekvens samt, för böter enligt punkt 2, till den försening av förfarandena som den medfört.

Artikel 75

Utökad tillsyn av åtgärder för att avhjälpa överträdelser av de skyldigheter som fastställs i kapitel III avsnitt 5

1. Om kommissionen antar ett beslut enligt artikel 73 med avseende på en överträdelse av någon av bestämmelserna i kapitel III avsnitt 5, som begåtts av en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor, ska den använda sig av det system för utökad tillsyn som fastställs i den här artikeln. I så fall ska den i största möjliga utsträckning beakta eventuella yttranden från nämnden enligt den här artikeln.

2. I det beslut som avses i artikel 73 ska kommissionen ålägga den berörda leverantören av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor att inom en i beslutet angiven rimlig tidsperiod utarbeta och meddela samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden en handlingsplan med de nödvändiga åtgärder som är tillräckliga för att få överträdelsen att upphöra eller avhjälpa den. Dessa åtgärder ska omfatta ett åtagande om att utföra en oberoende revision i enlighet med artikel 37.3 och 37.4 av genomförandet av övriga åtgärder, och ska ange revisorernas identitet samt metoden och tidpunkten för och uppföljningen av revisionen. Åtgärderna får också, när så är lämpligt, innebära ett åtagande att delta i en relevant uppförandekod i enlighet med artikel 45.

3. Inom en månad från mottagandet av handlingsplanen ska nämnden lämna sitt yttrande om handlingsplanen till kommissionen. Inom en månad efter mottagandet av detta yttrande ska kommissionen besluta huruvida de åtgärder som anges i handlingsplanen är tillräckliga för att få överträdelsen att upphöra eller avhjälpas och fastställa en rimlig tidsfrist för dess genomförande. Det eventuella åtagandet att följa relevanta uppförandekoder ska tas i beaktande i det beslutet. Kommissionen skall därefter övervaka att handlingsplanen genomförs. För det ändamålet ska den berörda leverantören av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor utan onödigt dröjsmål överlämna revisionsrapporten till kommissionen när den blivit tillgänglig och hålla kommissionen uppdaterad om de åtgärder som vidtagits för att genomföra handlingsplanen. Kommissionen får, om det är nödvändigt för sådan övervakning, kräva att den berörda leverantören av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor tillhandahåller ytterligare information inom en av kommissionen fastställd rimlig tidsperiod.

Kommissionen ska hålla nämnden och samordnarna för digitala tjänster informerade om genomförandet av handlingsplanen och om sin övervakning av den.

4. Kommissionen får vidta nödvändiga åtgärder i enlighet med denna förordning, särskilt artiklarna 76.1 e och 82.1, om
- a) den berörda leverantören av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor underlåter att tillhandahålla någon handlingsplan, revisionsrapporten, de nödvändiga uppdateringarna eller eventuell ytterligare information som krävs, inom den tillämpliga tidsperioden,
 - b) kommissionen avvisar den föreslagna handlingsplanen eftersom den anser att de åtgärder som anges i handlingsplanen inte är tillräckliga för att få överträdelsen att upphöra eller avhjälpas, eller
 - c) kommissionen, på grundval av revisionsrapporten, eventuella uppdateringar eller ytterligare information eller annan relevant information som den har tillgång till, anser att genomförandet av handlingsplanen är otillräckligt för att få överträdelsen att upphöra eller avhjälpas.

Artikel 76

Viten

1. Kommissionen får genom beslut ålägga den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i artikel 67.1, beroende på vad som är tillämpligt, vite som inte överstiger 5 % av den genomsnittliga dagsinkomsten eller globala årsomsättningen under det föregående räkenskapsåret per dag, beräknat från den dag som anges i beslutet, för att få dem att

- a) tillhandahålla riktig och fullständig information som svar på ett beslut med begäran om information enligt artikel 67,
- b) underkasta sig en inspektion som kommissionen har beslutat om enligt artikel 69,

- c) följa ett beslut om interimistiska åtgärder enligt artikel 70.1,
 - d) fullgöra åtaganden som gjorts rättsligt bindande genom ett beslut enligt artikel 71.1,
 - e) följa ett beslut enligt artikel 73.1, inbegripet, i tillämpliga fall, de krav som det innehåller i samband med den handlingsplan som avses i artikel 75.
2. Om den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i artikel 67.1 har fullgjort den skyldighet vars efterlevnad vitet var avsett att genomdriva får kommissionen fastställa ett slutligt belopp för vitet som är lägre än enligt det ursprungliga beslutet.

Artikel 77

Preskriptionstid för åläggande av sanktioner

1. De befogenheter som delegeras till kommissionen enligt artiklarna 74 och 76 ska vara begränsade till att gälla i fem år.
2. Den perioden ska börja löpa den dag då överträdelsen begås. Vid fortsatta eller upprepade överträdelser ska dock preskriptionstiden börja löpa den dag då överträdelsen upphör.
3. Varje åtgärd som kommissionen eller samordnaren för digitala tjänster vidtar för ändamål som rör undersökningen eller förfarandena avseende en överträdelse ska innebära att preskriptionstiden för åläggande av böter eller vite avbryts. Åtgärder som avbryter preskriptionstiden ska i synnerhet innefatta följande:
 - a) Begäran om information som görs av kommissionen eller samordnaren för digitala tjänster.
 - b) Inspektion.
 - c) Kommissionens inledande av ett förfarande enligt artikel 66.1.
4. Vid varje avbrott ska tiden börja räknas på nytt. Preskriptionstiden för åläggande av böter eller vite ska dock löpa ut senast den dag då en period som motsvarar den dubbla preskriptionstiden har förflutit utan att kommissionen har ålagt några böter eller viten. Den perioden ska förlängas med den tid under vilken preskriptionstiden tillfälligt har avbrutits enligt punkt 5.
5. Preskriptionstiden för åläggande av böter eller vite ska tillfälligt avbrytas under den tid som kommissionens beslut är föremål för en prövning av Europeiska unionens domstol.

Artikel 78

Preskriptionstid för verkställighet av sanktioner

1. Kommissionens befogenhet att verkställa beslut som fattats enligt artiklarna 74 och 76 ska vara begränsad till att gälla i fem år.
2. Den perioden ska börja löpa den dag då beslutet blir slutligt.
3. Preskriptionstiden för verkställighet av sanktioner ska avbrytas
 - a) genom meddelande av ett beslut om ändring av det ursprungliga bötesbeloppet eller beloppet för vitet eller om avslag på en ansökan om ändring,
 - b) genom varje åtgärd av kommissionen eller en medlemsstat som agerar på kommissionens begäran för verkställighet av betalningen av böterna eller vitet.
4. Vid varje avbrott ska tiden börja räknas på nytt.

5. Preskriptionstiden för verkställighet av sanktioner ska tillfälligt avbrytas så länge som
 - a) en betalningsfrist medges,
 - b) åtgärder för att driva in betalningen tillfälligt avbryts enligt ett beslut av Europeiska unionens domstol eller ett beslut av en nationell domstol.

Artikel 79

Rätt att bli hörd och tillgång till handlingar i ärendet

1. Innan kommissionen antar ett beslut enligt artikel 73.1, 74 eller 76 ska den ge den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i artikel 67.1 möjlighet att höras om
 - a) kommissionens preliminära slutsatser, inklusive frågor där kommissionen har invändningar, och
 - b) åtgärder som kommissionen kan avse att vidta mot bakgrund av de preliminära slutsatserna enligt led a.
2. Den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i artikel 67.1 får inkomma med sina synpunkter på kommissionens preliminära slutsatser inom en rimlig tidsfrist som kommissionen fastställer i sina preliminära slutsatser och som inte får vara kortare än 14 dagar.
3. Kommissionen ska endast basera sina beslut på invändningar vilka de berörda parterna har haft möjlighet att kommentera.
4. De berörda parternas rätt till försvar ska iaktas fullt ut i förfarandena. De ska ha rätt att få tillgång till kommissionens ärendehandlingar enligt villkoren i ett förhandlat förfarande för utlämnande av uppgifter, med förbehåll för legitima intressen hos den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen för skydd av deras affärshemligheter. Kommissionen ska ha befogenhet att anta beslut med sådana villkor för utlämnande av uppgifter i händelse av oenighet mellan parterna. Rätten till tillgång till kommissionens ärendehandlingar ska inte omfatta konfidentiella uppgifter eller interna dokument hos kommissionen, nämnden, samordnarna för digitala tjänster, andra behöriga myndigheter eller andra offentliga myndigheter i medlemsstaterna. Rätten till tillgång ska i synnerhet inte omfatta korrespondens mellan kommissionen och dessa myndigheter. Ingenting i denna punkt ska hindra kommissionen från att lämna ut eller använda information som är nödvändig för att bevisa en överträdelse.
5. Den information som samlas in enligt artiklarna 67, 68 och 69 får endast användas för tillämpningen av denna förordning.

Artikel 80

Offentliggörande av beslut

1. Kommissionen ska offentliggöra de beslut som den antar enligt artiklarna 70.1, 71.1 och 73–76. Vid offentliggörandet ska parternas namn och huvudinnehållet i beslutet, inklusive eventuella sanktioner, anges.
2. Offentliggörandet ska beakta rättigheterna och de legitima intressena för den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn och för eventuella andra personer enligt artikel 67.1 och tredje parter, för att skydda deras konfidentiella uppgifter.

Artikel 81

Prövning av Europeiska unionens domstol

I enlighet med artikel 261 i EUF-fördraget har Europeiska unionens domstol obegränsad behörighet att pröva beslut genom vilka kommissionen har ålagt böter eller viten. Den får undanröja, sänka eller höja böter eller viten som har ålagts.

Artikel 82

Begäran om begränsning av tillgång samt samarbete med nationella domstolar

1. Om alla befogenheter enligt detta avsnitt för att stoppa en överträdelse av denna förordning har uttömts, och överträdelsen fortsätter och orsakar allvarlig skada som inte kan undvikas genom utövandet av andra befogenheter inom ramen för unionsrätten eller nationell rätt, får kommissionen begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet för den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn agerar enligt artikel 51.3.

Innan en sådan begäran görs till samordnaren för digitala tjänster ska kommissionen uppmana berörda parter att inkomma med skriftliga synpunkter inom en tidsfrist som inte får vara kortare än 14 arbetsdagar, och då redogöra för de åtgärder som den avser att begära och ange den eller de avsedda adressaterna för åtgärderna.

2. När så krävs för en enhetlig tillämpning av denna förordning får kommissionen, på eget initiativ, inkomma med skriftliga synpunkter till den behöriga rättsliga myndighet som avses i artikel 51.3. Med den berörda rättsliga myndighetens tillåtelse får den också yttra sig muntligen.

Kommissionen får, för ändamål som endast är förbundna med sammanställandet av dess synpunkter, begära att denna rättsliga myndighet överlämnar – eller säkerställer överlämning av – handlingar som behövs för en bedömning av ärendet.

3. När en nationell domstol prövar en fråga som redan är föremål för ett beslut som antagits av kommissionen enligt denna förordning får den nationella domstolen inte fatta något beslut som strider mot kommissionens beslut. Nationella domstolar ska också undvika att fatta beslut som skulle kunna stå i strid med ett beslut som kommissionen överväger i förfaranden som inlemts enligt denna förordning. I detta syfte får en nationell domstol bedöma om det är nödvändigt att inhibera förfarandet. Detta påverkar inte tillämpningen av artikel 267 i EUF-fördraget.

Artikel 83

Genomförandeakter om kommissionens ingripande

När det gäller ingripanden av kommissionen som omfattas av detta avsnitt, får kommissionen anta genomförandeakter om de praktiska arrangemangen för

- a) de förfaranden som avses i artiklarna 69 och 72,
- b) de utfrågningar som föreskrivs i artikel 79, och
- c) det förhandlade förfarande för utlämnande av information som föreskrivs i artikel 79.

Före antagandet av åtgärder enligt första stycket i denna artikel ska kommissionen offentliggöra ett utkast till dessa och bjuda in alla berörda parter att inkomma med synpunkter inom den tidsfrist som anges i utkastet och som inte får vara kortare än en månad. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 88.

AVSNITT 5

Gemensamma bestämmelser om kontroll av efterlevnad

Artikel 84

Tystnadsplikt

Utan att det påverkar det utbyte och den användning av information som avses i detta kapitel får kommissionen, nämnden, medlemsstaternas behöriga myndigheter och deras respektive tjänstemän, övriga anställda samt andra personer som arbetar under deras överinseende, och andra involverade fysiska eller juridiska personer, inklusive revisorer och experter som utsatts enligt artikel 72.2, inte föra vidare information som de erhållit eller utbytt enligt denna förordning och som är av sådant slag att den omfattas av tystnadsplikt.

Artikel 85

System för informationsutbyte

1. Kommissionen ska inrätta och upprätthålla ett tillförlitligt och säkert system för informationsutbyte mellan samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden. Andra behöriga myndigheter får beviljas tillgång till detta system, när så är nödvändigt för att de ska kunna utföra de uppgifter som de tilldelas i enlighet med denna förordning.
2. Samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden ska använda detta system för informationsutbyte för all kommunikation enligt denna förordning.
3. Kommissionen ska anta genomförandeakter för att fastställa praktiska och operativa bestämmelser för driften av systemet för informationsutbyte och dess interoperabilitet med andra relevanta system. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 88.

Artikel 86

Representation

1. Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv (EU) 2020/1828 eller någon annan form av representation enligt nationell rätt, ska mottagare av förmedlingstjänster åtminstone ha rätt att bemyndiga ett organ, en organisation eller en sammanslutning att på deras vägnar utöva de rättigheter som följer av denna förordning, under förutsättning att organen, organisationerna eller sammanslutningarna uppfyller samtliga följande villkor:
 - a) De drivs utan vinstsyfte.
 - b) De har inrättats på vederbörligt sätt i enlighet med en medlemsstats rätt.
 - c) Deras stadgeenliga mål inbegriper ett berättigat intresse för att säkerställa att denna förordning efterlevs.
2. Leverantörer av onlineplattformar ska vidta tekniska och organisatoriska åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att anmälningar som lämnas in på tjänstemottagares vägnar av de organ, organisationer eller sammanslutningar som avses i punkt 1 i denna artikel, via de mekanismer som avses i artikel 20.1, behandlas och blir föremål för beslut utan onödigt dröjsmål.

AVSNITT 6

Delegerade akter och genomförandeakter

Artikel 87

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 24, 33, 37, 40 och 43 ska ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 16 november 2022. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 24, 33, 37, 40 och 43 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 24, 33, 37, 40 och 43 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på tre månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med tre månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 88

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté (*kommittén för digitala tjänster*). Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

KAPITEL V

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 89

Ändringar av direktiv 2000/31/EG

1. Artiklarna 12–15 i direktiv 2000/31/EG ska utgå.
2. Hänvisningar till artiklarna 12–15 i direktiv 2000/31/EG ska anses som hänvisningar till artiklarna 4, 5, 6 respektive 8 i denna förordning.

Artikel 90

Ändring av direktiv (EU) 2020/1828

I bilaga I till direktiv (EU) 2020/1828 ska följande punkt läggas till:

”68. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) (EUT L 277 27.10.2022, s. 1).”

Artikel 91

Översyn

1. Senast den 18 februari 2027 ska kommissionen utvärdera och lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om denna förordnings potentiella effekter på utvecklingen och den ekonomiska tillväxten i små och medelstora företag.

Senast den 17 november 2025 ska kommissionen göra en utvärdering av och lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

- a) tillämpningen av artikel 33, inbegripet omfattningen av leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av de skyldigheter som anges i kapitel III avsnitt 5 i denna förordning,
- b) samspelet mellan denna förordning och andra rättsakter, särskilt de akter som avses i artikel 2.3 och 2.4.

2. Senast den 17 november 2027, och därefter vart femte år, ska kommissionen utvärdera denna förordning och lägga fram en rapport till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

Rapporten ska särskilt behandla

- a) tillämpningen av punkt 1 andra stycket a och b,
- b) denna förordnings bidrag till en fördjupad och välfungerande inre marknad för förmedlingstjänster, särskilt när det gäller gränsöverskridande tillhandahållande av digitala tjänster,
- c) tillämpningen av artiklarna 13, 16, 20, 21, 45 och 46,
- d) omfattningen av skyldigheterna för små företag och mikroföretag,
- e) hur väl mekanismerna för tillsyn och kontroll av efterlevnaden fungerar,
- f) inverkan på respekten för rätten till yttrande- och informationsfrihet.

3. Den rapport som avses i punkterna 1 och 2 ska när så är lämpligt åtföljas av ett förslag till ändring av denna förordning.

4. Kommissionen ska i den rapport som avses i punkt 2 i denna artikel även utvärdera och rapportera om de årliga verksamhetsrapporter som samordnarna för digitala tjänster har lämnat till kommissionen och nämnden enligt artikel 55.1.

5. Med avseende på punkt 2 ska medlemsstaterna och nämnden sända information på kommissionens begäran.

6. Kommissionen ska när den gör de utvärderingar som avses i punkt 2 ta hänsyn till ståndpunkter och slutsatser från Europaparlamentet, rådet och andra relevanta organ och källor, och ägna särskild uppmärksamhet åt små och medelstora företag och åt nya konkurrenters ställning.

7. Senast den 18 februari 2027 ska kommissionen, efter samråd med nämnden, göra en bedömning av nämndens funktionssätt och om tillämpningen av artikel 43 och ska lämna en rapport om detta till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, med beaktande av de första åren av tillämpningen av denna förordning. På grundval av resultaten och med största möjliga hänsyn till nämndens synpunkter ska denna rapport, när så är lämpligt, åtföljas av ett förslag till ändring av denna förordning vad gäller nämndens struktur.

Artikel 92

Förtida tillämpning på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer

Denna förordning ska tillämpas på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer som utsetts enligt artikel 33.4 från och med fyra månader efter den anmälan till den berörda leverantören som avses i artikel 33.6, om den dagen infaller före den 17 februari 2024.

Artikel 93

Ikraftträdande och tillämpning

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Denna förordning ska tillämpas från och med den 17 februari 2024.

Artiklarna 24.2, 24.3, 24.6, 33.3–33.6, 37.7, 40.13 och 43 samt avsnitten 4, 5 och 6 i kapitel IV ska dock tillämpas från och med den 16 november 2022.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 19 oktober 2022.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

M. BEK

Ordförande

II

(Icke-lagstiftningsakter)

INTERNATIONELLA AVTAL

RÅDETS BESLUT (EU) 2022/2066

av den 21 februari 2022

om ingående på Europeiska unionens vägnar av genomförandeprotokollet till partnerskapsavtalet om fiske mellan Republiken Gabon och Europeiska gemenskapen (2021–2026)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 43 jämförd med artikel 218.6 andra stycket a v och 218.7,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets godkännande ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) I enlighet med rådets beslut (EU) 2021/1117 ⁽²⁾ undertecknades genomförandeprotokollet till partnerskapsavtalet om fiske mellan Republiken Gabon och Europeiska gemenskapen (2021–2026) ⁽³⁾ (protokollet) den 29 juni 2021, med förbehåll för att protokollet ingås vid en senare tidpunkt.
- (2) Protokollet ska tillämpas provisoriskt från och med den dag då det undertecknas.
- (3) Målet med partnerskapsavtalet om fiske mellan Republiken Gabon och Europeiska gemenskapen ⁽⁴⁾ (avtalet) och protokollet är att göra det möjligt för unionen och Republiken Gabon (*Gabon*) att bedriva ett närmare samarbete för att fortsätta att främja utvecklingen av en politik för hållbart fiske och ett ansvarsfullt nyttjande av fiskeresurserna i Gabons fiskezon och Atlanten, och samtidigt bidra till anständiga arbetsvillkor inom fiskerisektorn.
- (4) Protokollet bör godkännas.
- (5) Genom artikel 9 i avtalet inrättas en gemensam kommitté, vars uppgift är att kontrollera tillämpningen av avtalet. Dessutom får gemensamma kommittén, i enlighet med artikel 19.5 i protokollet, anta vissa ändringar av protokollet. I syfte att underlätta antagandet av dessa ändringar är det lämpligt att kommissionen, med förbehåll för vissa materiella och formella villkor, bemyndigas att godkänna ändringarna på unionens vägnar genom ett förenklat förfarande.
- (6) Unionens ståndpunkt med avseende på föreslagna ändringar av protokollet bör fastställas av rådet. Kommissionen bör godkänna de föreslagna ändringarna på unionens vägnar om inte ett visst antal av medlemsstaterna som utgör en blockerande minoritet, i enlighet med artikel 16.4 i fördraget om Europeiska unionen, motsätter sig dem.

⁽¹⁾ Godkännande av den 14 december 2021 (ännu inte offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Rådets beslut (EU) 2021/1117 av den 28 juni 2021 om undertecknande på Europeiska unionens vägnar och om provisorisk tillämpning av genomförandeprotokollet till partnerskapsavtalet om fiske mellan Republiken Gabon och Europeiska gemenskapen (2021–2026) (EUT L 242, 8.7.2021, s. 3).

⁽³⁾ EUT L 242, 8.7.2021, s. 5)

⁽⁴⁾ EUT L 109, 26.4.2007, s. 3.

- (7) Protokollet bör träda i kraft så snart som möjligt med tanke på den ekonomiska betydelsen av unionens fiskeverksamhet i Gabons fiskezon och nödvändigheten av att i så stor utsträckning som möjligt minimera avbrottet i denna verksamhet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Genomförandeprotokollet till partnerskapsavtalet om fiske mellan Republiken Gabon och Europeiska gemenskapen (2021–2026) (*protokollet*) godkänns härmed på unionens vägnar.

Artikel 2

Rådets ordförande ska på unionens vägnar göra den anmälan som anges i artikel 26 i protokollet.

Artikel 3

I enlighet med det förfarande som beskrivs i bilagan till detta beslut ska kommissionen vara bemyndigad att, på unionens vägnar, godkänna de ändringar av protokollet som ska antas av den gemensamma kommitté som inrättas genom artikel 9 i partnerskapsavtalet om fiske mellan Republiken Gabon och Europeiska gemenskapen.

Artikel 4

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Utfärdat i Bryssel den 21 februari 2022.

På rådets vägnar
J. DENORMANDIE
Ordförande

BILAGA

FÖRFARANDE FÖR GODKÄNNANDE AV ÄNDRINGAR AV PROTOKOLLET SOM SKA ANTAS AV GEMENSAMMA KOMMITTÉN

När gemensamma kommittén ska anta ändringar av protokollet i enlighet med artikel 19.5 i genomförandeprotokollet till partnerskapsavtalet om fiske mellan Republiken Gabon och Europeiska gemenskapen (2021–2026) (protokollet), ska kommissionen vara bemyndigad att på följande villkor godkänna de föreslagna ändringarna på unionens vägnar:

1. Kommissionen ska säkerställa att ett godkännande på unionens vägnar
 - a) överensstämmer med målen för den gemensamma fiskeripolitiken,
 - b) är förenligt med relevanta regler som antagits av de regionala fiskeriförvaltningsorganisationerna och beaktar den gemensamma kuststatsförvaltningen,
 - c) tar hänsyn till den senaste statistiska, biologiska och övriga relevanta information som översänts till kommissionen.
2. Innan kommissionen godkänner de föreslagna ändringarna på unionens vägnar ska kommissionen lägga fram dem för rådet i tillräckligt god tid före det relevanta mötet i gemensamma kommittén.
3. De föreslagna ändringarnas överensstämmelse med villkoren i punkt 1 ska bedömas av rådet.
4. Kommissionen ska godkänna de föreslagna ändringarna på unionens vägnar om inte ett visst antal av medlemsstaterna som utgör en blockerande minoritet i rådet, i enlighet med artikel 16.4 i fördraget om Europeiska unionen, motsätter sig dessa ändringar. Om det finns en sådan blockerande minoritet ska kommissionen på unionens vägnar motsätta sig de föreslagna ändringarna.
5. Om det under senare möten i gemensamma kommittén, även på plats, är omöjligt att nå en överenskommelse om de föreslagna ändringarna ska frågan på nytt hänskjutas till rådet, i enlighet med det förfarande som föreskrivs i punkterna 2–4, så att nya element kan beaktas i unionens ståndpunkt.
6. Kommissionen uppmanas att i god tid vidta nödvändiga åtgärder för uppföljning av gemensamma kommitténs beslut om de föreslagna ändringarna, i förekommande fall inbegripet offentliggörande av det relevanta beslutet i *Europeiska unionens officiella tidning* samt framläggande av eventuella förslag som är nödvändiga för beslutets genomförande.
7. I andra frågor som inte rör ändringar av protokollet enligt artikel 19.5 i protokollet, ska den ståndpunkt som unionen ska inta i gemensamma kommittén fastställas i enlighet med fördragen och etablerade arbetsmetoder.

FÖRORDNINGAR

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2022/2067

av den 25 oktober 2022

om ändring av bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 om särskilda åtgärder för bekämpning av afrikansk svinpest

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag")⁽¹⁾, särskilt artikel 71.3, och

av följande skäl:

- (1) Afrikansk svinpest är en infektiös virusjukdom som drabbar hållna och vilda svin och kan ha allvarliga konsekvenser för den berörda djurpopulationen och för lönsamheten inom uppfödningen. Den kan även leda till störningar vid förflyttning av sändningar av dessa djur och av produkter från dem inom unionen och vid export till tredjeländer.
- (2) I kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/605⁽²⁾, som har antagits inom ramen för förordning (EU) 2016/429, fastställs särskilda åtgärder för sjukdomsbekämpning avseende afrikansk svinpest som de medlemsstater som förtecknas i bilaga I till den förordningen (*de berörda medlemsstaterna*) ska tillämpa under en begränsad tid i restriktionszonerna I, II och III som förtecknas i den bilagan.
- (3) De områden som förtecknas som restriktionszoner I, II och III i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 baseras på den epidemiologiska situationen vad gäller afrikansk svinpest i unionen. Bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 ändrades senast genom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1911⁽³⁾ till följd av förändringar i den epidemiologiska situationen vad gäller den sjukdomen i Tyskland och Italien. Sedan den genomförandeförordningen antogs har den epidemiologiska situationen vad gäller den sjukdomen i vissa berörda medlemsstater utvecklats.
- (4) Alla ändringar av restriktionszonerna I, II och III i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 bör grundas på den epidemiologiska situationen vad gäller afrikansk svinpest i de områden som drabbats av sjukdomen och den allmänna epidemiologiska situationen vad gäller afrikansk svinpest i den berörda medlemsstaten, risknivån för ytterligare spridning av sjukdomen, vetenskapligt baserade principer och kriterier för geografisk avgränsning på grund av afrikansk svinpest och unionens riktlinjer som överenskomits med medlemsstaterna i ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel och foder och som finns tillgängliga för allmänheten på kommissionens webbplats⁽⁴⁾. Sådana ändringar bör också ta hänsyn till internationella standarder, såsom WOAHs (Världsgesundhetsorganisationen för djurhälsa) *Terrestrial Animal Health Code*⁽⁵⁾ och de motiveringar för zonindelning som lämnats av de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna.

⁽¹⁾ EUT L 84, 31.3.2016, s. 1.

⁽²⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/605 av den 7 april 2021 om särskilda åtgärder för bekämpning av afrikansk svinpest (EUT L 129, 15.4.2021, s. 1).

⁽³⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1911 av den 6 oktober 2022 om ändring av bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 om särskilda åtgärder för bekämpning av afrikansk svinpest (EUT L 261, 7.10.2022, s. 6).

⁽⁴⁾ Arbetsdokument SANTE/7112/2015/Rev. 3 "Principles and criteria for geographically defining ASF regionalisation" (https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en).

⁽⁵⁾ OIE *Terrestrial Animal Health Code*, 29:e upplagan, 2021, volym I och II, ISBN 978-92-95115-40-8 (<https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/>).

- (5) Genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689 (*) kompletteras bestämmelserna om bekämpning av de förtecknade sjukdomar som avses i artikel 9.1 a, b och c i förordning (EU) 2016/429 och som definieras som sjukdomar i kategorierna A, B och C i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882 (?). I artikel 9 i delegerad förordning (EU) 2020/689 föreskrivs särskilt vissa åtgärder för att klassificera ett djur eller en grupp av djur som ett misstänkt eller bekräftat fall av en förtecknad sjukdom, inklusive afrikansk svinpest.
- (6) Genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687 (*) kompletteras bestämmelserna om bekämpning av de förtecknade sjukdomar som avses i artikel 9.1 a, b och c i förordning (EU) 2016/429 och som definieras som sjukdomar i kategorierna A, B och C i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882. I artiklarna 63–66 i delegerad förordning (EU) 2020/687 föreskrivs särskilt att vissa åtgärder ska vidtas vid officiell bekräftelse av ett utbrott av en sjukdom i kategori A hos vilda djur, inbegripet afrikansk svinpest hos vilda svin. I dessa bestämmelser föreskrivs särskilt att en smittad zon ska fastställas och att förflyttning av vilda djur av förtecknade arter och produkter av animaliskt ursprung därav ska förbjudas.
- (7) I maj 2022 underrättade Italien kommissionen om det aktuella läget i fråga om afrikansk svinpest inom landets territorium efter ett misstänkt utbrott av den sjukdomen hos ett vilt svin i provinsen Rieti i regionen Lazio. Med tillämpning av försiktighetsprincipen behandlade den behöriga myndigheten i den medlemsstaten det misstänkta fallet av afrikansk svinpest som om det var ett bekräftat fall av afrikansk svinpest, och upprättade en smittad zon i enlighet med den officiella bekräftelsen av sjukdomen i delegerad förordning (EU) 2020/687 och genomförandeförordning (EU) 2021/605.
- (8) I oktober 2022 informerade Italien kommissionen om att de kontinuerliga och detaljerade åtgärderna för sjukdomsbekämpning och den passiva övervakningen av hållna och vilda svin visar att virus av afrikansk svinpest inte förekommer i provinsen Rieti, och att den italienska behöriga myndigheten kan dra slutsatsen att det misstänkta fallet av afrikansk svinpest i provinsen Rieti inte bör betraktas som ett bekräftat fall av afrikansk svinpest i enlighet med artikel 9.2 b i delegerad förordning (EU) 2020/689, eftersom djuret, trots att en nukleinsyra som är specifik för sjukdomen identifierades i testresultaten från de tester som utförts på djuret, inte uppvisade några kliniska tecken som är förenliga med sjukdomen och att eventuella epidemiologiska kopplingar till andra misstänkta eller bekräftade fall utesluts.
- (9) Sedan genomförandeförordning (EU) 2022/1911 antogs har nya utbrott av afrikansk svinpest hos vilda svin konstaterats i Tyskland. Dessutom har den epidemiologiska situationen i vissa zoner som förtecknas som restriktionszoner I och III i Polen förbättrats när det gäller hållna och vilda svin.
- (10) I oktober 2022 konstaterades flera utbrott av afrikansk svinpest hos vilda svin i delstaten Brandenburg i Tyskland i ett område som för närvarande förtecknas som en restriktionszon II i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 och som ligger i närheten av ett område i delstaten Brandenburg som för närvarande förtecknas som en restriktionszon I i den bilagan. Dessa nya utbrott av afrikansk svinpest hos vilda svin utgör en ökning av risknivån som bör återspeglas i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605. De nuvarande gränserna för restriktionszonerna I och II bör därför ändras för att ta hänsyn till dessa nyligen inträffade utbrott.
- (11) Efter dessa nyligen inträffade utbrott av afrikansk svinpest hos vilda svin i delstaten Brandenburg i Tyskland har zoindelningen i denna medlemsstat omprövats och uppdaterats med beaktande av den aktuella epidemiologiska situationen vad gäller afrikansk svinpest i unionen och i enlighet med artiklarna 5, 6 och 7 i genomförandeförordning (EU) 2021/605. Gällande riskhanteringsåtgärder har också omprövats och uppdaterats. Dessa ändringar bör återspeglas i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605.

(*) Kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689 av den 17 december 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status för vissa förtecknade sjukdomar och nya sjukdomar (EUT L 174, 3.6.2020, s. 211).

(?) Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882 av den 3 december 2018 om tillämpningen av vissa bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom för kategorier av förtecknade sjukdomar och om fastställande av en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av dessa förtecknade sjukdomar (EUT L 308, 4.12.2018, s. 21).

(*) Kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687 av den 17 december 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av förtecknade sjukdomar (EUT L 174, 3.6.2020, s. 64).

- (12) Med hänsyn till effektiviteten hos de åtgärder för sjukdomsbekämpning av afrikansk svinpest hos hållna svin i vissa restriktionszoner III som förtecknas i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605, vilka tillämpas i Polen i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687, särskilt åtgärderna i artiklarna 22, 25 och 40, och i överensstämmelse med de riskreducerande åtgärder avseende afrikansk svinpest som fastställs i WOAH:s *Terrestrial Animal Health Code*, bör vissa områden i regionerna Lubelskie, Podkarpackie, Wielkopolskie och Lubuskie i Polen som för närvarande förtecknas som restriktionszoner III i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 nu förtecknas som restriktionszoner II i den bilagan, eftersom inga utbrott av afrikansk svinpest har förekommit hos hållna svin i dessa restriktionszoner III under de senaste tolv månaderna, även om sjukdomen fortfarande förekommer hos vilda svin. Dessa restriktionszoner III bör nu förtecknas som restriktionszoner II med beaktande av den aktuella epidemiologiska situationen vad gäller afrikansk svinpest.
- (13) Med hänsyn till effektiviteten hos de åtgärder för sjukdomsbekämpning av afrikansk svinpest hos hållna svin i de restriktionszoner I som förtecknas i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605, vilka tillämpas i Polen i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687, särskilt åtgärderna i artiklarna 64, 65 och 67, och i överensstämmelse med de riskreducerande åtgärder avseende afrikansk svinpest som fastställs i WOAH:s *Terrestrial Animal Health Code*, bör dessutom vissa zoner i regionerna Podkarpackie, Łódzkie och Śląskie i Polen som för närvarande förtecknas som restriktionszoner I i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 nu strykas från förteckningen över restriktionszoner I i den bilagan, eftersom inga utbrott av afrikansk svinpest har förekommit hos hållna och vilda svin i dessa restriktionszoner I under de senaste tolv månaderna. Restriktionszonerna I bör nu strykas från den bilagan med beaktande av den aktuella epidemiologiska situationen vad gäller afrikansk svinpest.
- (14) På grundval av de uppgifter och motiveringar som Italien lämnat, särskilt med beaktande av slutförandet av den epidemiologiska undersökningen och effektiviteten i åtgärderna för sjukdomsbekämpning avseende afrikansk svinpest, och med beaktande av det rådande gynnsamma läget i fråga om afrikansk svinpest hos vilda svin i regionen Lazio och de åtgärder för sjukdomsbekämpning som Italien vederbörligen har vidtagit, för att förhindra onödiga störningar i handeln, bör restriktionszonerna I och II i provinsen Rieti nu strykas från bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 för att ta hänsyn till den aktuella epidemiologiska situationen för afrikansk svinpest i den medlemsstaten.
- (15) För att beakta den senaste utvecklingen av den epidemiologiska situationen vad gäller afrikansk svinpest i unionen och för att proaktivt bekämpa riskerna kopplade till spridningen av sjukdomen, bör nya tillräckligt stora restriktionszoner avgränsas i Tyskland och Polen och förtecknas som restriktionszoner I och II i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605. Dessutom bör vissa delar av restriktionszon I strykas ur den bilagan för Polens del. Eftersom situationen när det gäller afrikansk svinpest är mycket dynamisk i unionen har hänsyn tagits till den epidemiologiska situationen i de omgivande områdena när dessa nya restriktionszoner avgränsas.
- (16) Med tanke på den allvarliga epidemiologiska situationen i unionen vad gäller spridningen av afrikansk svinpest är det viktigt att de ändringar som genom denna genomförandeförordning görs i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 får verkan så snart som möjligt.
- (17) De åtgärder som föreskrivs i denna förordning är förenliga med yttrandet från ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel och foder.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 ska ersättas med texten i bilagan till den här förordningen.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/109

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 25 oktober 2022.

På kommissionens vägnar
Ursula VON DER LEYEN
Ordförande

BILAGA

Bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2021/605 ska ersättas med följande:

"BILAGA I

RESTRIKTIONSZONER

DEL I

1. Tyskland

Följande restriktionszoner I i Tyskland:

Bundesland Brandenburg:

- Landkreis Dahme-Spreewald:
 - Gemeinde Alt Zauche-Wußwerk,
 - Gemeinde Byhleguhre-Byhlen,
 - Gemeinde Märkische Heide, mit den Gemarkungen Alt Schadow, Neu Schadow, Pretschen, Plattkow, Wittmannsdorf, Schuhlen-Wiese, Bückchen, Kuschkow, Gröditsch, Groß Leuthen, Leibchel, Glietz, Groß Leine, Dollgen, Krugau, Dürrenhofe, Biebersdorf und Klein Leine,
 - Gemeinde Neu Zauche,
 - Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Groß Liebitz, Guhlen, Mochow und Siegedal,
 - Gemeinde Spreewaldheide,
 - Gemeinde Straupitz,
- Landkreis Märkisch-Oderland:
 - Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Müncheberg, Eggersdorf bei Müncheberg und Hoppegarten bei Müncheberg,
 - Gemeinde Bliesdorf mit den Gemarkungen Kunersdorf - westlich der B167 und Bliesdorf - westlich der B167
 - Gemeinde Märkische Höhe mit den Gemarkungen Reichenberg und Batzlow,
 - Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Haselberg, Frankenfelde, Schulzendorf, Lüdersdorf Biesdorf, Rathsdorf - westlich der B 167 und Wriezen - westlich der B167
 - Gemeinde Buckow (Märkische Schweiz),
 - Gemeinde Strausberg mit den Gemarkungen Hohenstein und Ruhlsdorf,
 - Gemeine Garzau-Garzin,
 - Gemeinde Waldsiefersdorf,
 - Gemeinde Rehfelde mit der Gemarkung Werder,
 - Gemeinde Reichenow-Mögelin,
 - Gemeinde Prötzel mit den Gemarkungen Harnekop, Sternebeck und Prötzel östlich der B 168 und der L35,
 - Gemeinde Oberbarnim,
 - Gemeinde Bad Freienwalde mit der Gemarkung Sonnenburg,
 - Gemeinde Falkenberg mit den Gemarkungen Dannenberg, Falkenberg westlich der L 35, Gersdorf und Krüge,
 - Gemeinde Höhenland mit den Gemarkungen Steinbeck, Wollenberg und Wölsickendorf,
- Landkreis Barnim:
 - Gemeinde Joachimsthal östlich der L220 (Eberswalder Straße), östlich der L23 (Töpferstraße und Templiner Straße), östlich der L239 (Glambecker Straße) und Schorfheide (JO) östlich der L238,

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/111

- Gemeinde Friedrichswalde mit der Gemarkung Glambeck östlich der L 239,
- Gemeinde Althüttendorf,
- Gemeinde Ziethen mit den Gemarkungen Groß Ziethen und Klein Ziethen westlich der B198,
- Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Golzow, Senftenhütte, Buchholz, Schorfheide (Ch), Chorin westlich der L200 und Sandkrug nördlich der L200,
- Gemeinde Britz,
- Gemeinde Schorfheide mit den Gemarkungen Altenhof, Werbellin, Lichterfelde und Finowfurt,
- Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit der Gemarkungen Finow und Spechthausen und der Gemarkung Eberswalde südlich der B167 und westlich der L200,
- Gemeinde Breydin,
- Gemeinde Melchow,
- Gemeinde Sydower Fließ mit der Gemarkung Grüntal nördlich der K6006 (Landstraße nach Tuchen), östlich der Schönholzer Straße und östlich Am Postweg,
- Hohenfinow südlich der B167,
- Landkreis Uckermark:
 - Gemeinde Passow mit den Gemarkungen Briest, Passow und Schönow,
 - Gemeinde Mark Landin mit den Gemarkungen Landin nördlich der B2, Grünow und Schönermark,
 - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Frauenhagen, Mürow, Angermünde nördlich und nordwestlich der B2, Dobberzin nördlich der B2, Kerkow, Welsow, Bruchhagen, Greiffenberg, Günterberg, Biesenbrow, Görlsdorf, Wolletz und Altkünkendorf,
 - Gemeinde Zichow,
 - Gemeinde Casekow mit den Gemarkungen Blumberg, Wartin, Luckow-Petershagen und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow westlich der L272 und nördlich der L27,
 - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Hohenselchow nördlich der L27,
 - Gemeinde Tantow,
 - Gemeinde Mescherin außer der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2, dieser folgend bis zur Gemarkungsgrenze Rosow, weiter in nordwestlicher Richtung bis Rosow, weiter auf der K7311 zur Landesgrenze zu Mecklenburg-Vorpommern, dieser folgend in östlicher Richtung bis zur polnischen Grenze,
 - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Geesow westlich der B2 sowie den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf nördlich der L27 und der B2 bis zur Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,
 - Gemeinde Pinnow nördlich und westlich der B2,
- Landkreis Oder-Spree:
 - Gemeinde Storkow (Mark),
 - Gemeinde Spreehagen mit den Gemarkungen Braunsdorf, Markgrafpieske, Lebbin und Spreehagen,
 - Gemeinde Grünheide (Mark) mit den Gemarkungen Kagel, Kienbaum und Hangelsberg,
 - Gemeinde Fürstenwalde westlich der B 168 und nördlich der L 36,

- Gemeinde Rauen,
- Gemeinde Wendisch Rietz bis zur östlichen Uferzone des Scharmützelsees und von der südlichen Spitze des Scharmützelsees südlich der B246,
- Gemeinde Reichenwalde,
- Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Petersdorf und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow westlich der östlichen Uferzone des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze westlich der L35,
- Gemeinde Tauche mit der Gemarkung Werder,
- Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Jänickendorf, Schönfelde, Beerfelde, Gölsdorf, Buchholz, Tempelberg und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf westlich der L36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande nördlich der L36,
- Landkreis Spree-Neiße:
 - Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Turnow,
 - Gemeinde Drachhausen,
 - Gemeinde Schmogrow-Fehrow,
 - Gemeinde Drehnow,
 - Gemeinde Teichland mit den Gemarkungen Maust und Neuendorf,
 - Gemeinde Guhrow,
 - Gemeinde Werben,
 - Gemeinde Dissen-Striesow,
 - Gemeinde Briesen,
 - Gemeinde Drebkau mit den Gemarkungen Jehserig, Schorbus, Domsdorf, Drebkau, Laubst, Leuthen, Siewisch, Casel und Greifenhain,
 - Gemeinde Kolkwitz mit den Gemarkungen Klein Gaglow nördl. der BAB 15, Kolkwitz, Gulben, Papitz, Babow, Eichow, Krieschow, Limberg, Glinzig, Milkersdorf und Hähnchen,
 - Gemeinde Burg (Spreewald)
 - Kreisfreie Stadt Cottbus außer den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekebusch südlich der BAB,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
 - Gemeinde Neupetershain,
 - Gemeinde Lauchhammer,
 - Gemeinde Schwarzheide,
 - Gemeinde Schipkau,
 - Gemeinde Senftenberg mit den Gemarkungen Brieske, Niemtsch, Senftenberg, Reppist, Hosena, Großkoschen, Kleinkoschen und Sedlitz,
 - die Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Biehlen,
 - Gemeinde Neu-Seeland mit den Gemarkungen Lieske, Bahnsdorf und Lindchen,
 - Gemeinde Großräschen mit den Gemarkungen Dörrwalde und Allmosen,
 - Gemeinde Tettau,
- Landkreis Elbe-Elster:
 - Gemeinde Großthiemig,
 - Gemeinde Hirschfeld,
 - Gemeinde Gröden,

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/113

- Gemeinde Schraden,
- Gemeinde Merzdorf,
- Gemeinde Röderland mit der Gemarkung Wainsdorf, Präsen, Stolzenhain a.d. Röder,
- Gemeinde Plessa mit der Gemarkung Plessa,
- Landkreis Prignitz:
 - Gemeinde Groß Pankow mit den Gemarkungen Baek, Tangendorf, Tacken, Hohenvier, Strigleben, Steinberg und Gulow,
 - Gemeinde Perleberg mit der Gemarkung Schönfeld,
 - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Postlin, Strehlen, Blüten, Klockow, Premslin, Glövizin, Waterloo, Karstädt, Dargardt, Garlin und die Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin westlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,
 - Gemeinde Gülitz-Reetz,
 - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Lockstädt, Mansfeld und Laaske,
 - Gemeinde Triglitz,
 - Gemeinde Marienfließ mit der Gemarkung Frehne,
 - Gemeinde Kümmernitztal mit der Gemarkungen Buckow, Preddöhl und Grabow,
 - Gemeinde Gerdshagen mit der Gemarkung Gerdshagen,
 - Gemeinde Meyenburg,
 - Gemeinde Pritzwalk mit der Gemarkung Steffenshagen,

Bundesland Sachsen:

- Landkreis Bautzen
 - Gemeinde Arnsdorf, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Cunewalde,
 - Gemeinde Demitz-Thumitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Doberschau-Gaußig,
 - Gemeinde Göda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Großharthau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Großpostwitz/O.L.,
 - Gemeinde Hochkirch, sofern nicht bereits der Sperrzone II,
 - Gemeinde Kubschütz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Neukirch/Lausitz,
 - Gemeinde Obergurig,
 - Gemeinde Schmölln-Putzkau,
 - Gemeinde Sohland a. d. Spree,
 - Gemeinde Stadt Bautzen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Bischofswerda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Radeberg, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Schirgiswalde-Kirschau,
 - Gemeinde Stadt Wilthen,
 - Gemeinde Steinigtwolmsdorf,

- Stadt Dresden:
 - Stadtgebiet, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Landkreis Meißen:
 - Gemeinde Diera-Zehren, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Glaubitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Hirschstein,
 - Gemeinde Käbschütztal,
 - Gemeinde Klipphausen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Niederau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Nünchritz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Röderaue, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Gröditz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Lommatzsch,
 - Gemeinde Stadt Meißen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Nossen außer Ortsteil Nossen,
 - Gemeinde Stadt Riesa,
 - Gemeinde Stadt Strehla,
 - Gemeinde Stauchitz,
 - Gemeinde Wülknitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Zeithain,
- Landkreis Mittelsachsen:
 - Gemeinde Reinsberg,
- Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
 - Gemeinde Bannewitz,
 - Gemeinde Dürrröhrsdorf-Dittersbach,
 - Gemeinde Kreischa,
 - Gemeinde Lohmen,
 - Gemeinde Müglitztal,
 - Gemeinde Stadt Dohna,
 - Gemeinde Stadt Freital,
 - Gemeinde Stadt Heidenau,
 - Gemeinde Stadt Hohnstein,
 - Gemeinde Stadt Neustadt i. Sa.,
 - Gemeinde Stadt Pirna,
 - Gemeinde Stadt Rabenau mit den Ortsteilen Lübau, Obernaundorf, Oelsa, Rabenau und Spechtritz,
 - Gemeinde Stadt Stolpen,
 - Gemeinde Stadt Tharandt mit den Ortsteilen Fördergersdorf, Großopitz, Kurort Hartha, Pohrsdorf und Spechtshausen,
 - Gemeinde Stadt Wilsdruff, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:

- Landkreis Vorpommern Greifswald
 - Gemeinde Penkun,
 - Gemeinde Nadrensee,
 - Gemeinde Krackow,
 - Gemeinde Glasow,
 - Gemeinde Grambow,
- Landkreis Ludwigslust-Parchim:
 - Gemeinde Barkhagen mit den Ortsteilen und Ortslagen: Altenlinden, Kolonie Lalchow, Plauerhagen, Zarchlin, Barkow-Ausbau, Barkow,
 - Gemeinde Blievenstorf mit dem Ortsteil: Blievenstorf,
 - Gemeinde Brenz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Neu Brenz, Alt Brenz,
 - Gemeinde Domsühl mit den Ortsteilen und Ortslagen: Severin, Bergrade Hof, Bergrade Dorf, Zieslütbe, Alt Dammerow, Schlieven, Domsühl, Domsühl-Ausbau, Neu Schlieven,
 - Gemeinde Gallin-Kuppentin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Kuppentin, Kuppentin-Ausbau, Daschow, Zahren, Gallin, Penzlin,
 - Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dresenow, Dresenower Mühle, Twietfort, Ganzlin, Tönchow, Wendisch Priborn, Liebhof, Gnevsdorf,
 - Gemeinde Granzin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Lindenbeck, Greven, Beckendorf, Bahlenrade, Granzin,
 - Gemeinde Grabow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Fresenbrücke, Grabow, Griemoor, Heidehof, Kaltehof, Winkelmoor,
 - Gemeinde Groß Laasch mit den Ortsteilen und Ortslagen: Groß Laasch,
 - Gemeinde Kremmin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Beckentin, Kremmin,
 - Gemeinde Kritzow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Schlemmin, Kritzow,
 - Gemeinde Lewitzrand mit dem Ortsteil und Ortslage: Matzlow-Garwitz (teilweise),
 - Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Bobzin, Broock, Broock Ausbau, Hof Gischow, Lübz, Lutheran, Lutheran Ausbau, Riederfelde, Ruthen, Wessentin, Wessentin Ausbau,
 - Gemeinde Neustadt-Glewe mit den Ortsteilen und Ortslagen: Hohes Feld, Kiez, Klein Laasch, Liebs Siedlung, Neustadt-Glewe, Tuckhude, Wabel,
 - Gemeinde Obere Warnow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Grebbin und Wozinkel, Gemarkung Kossebade teilweise, Gemarkung Herzberg mit dem Waldgebiet Bahlenholz bis an die östliche Gemeindegrenze, Gemarkung Woeten unmittelbar östlich und westlich der L16,
 - Gemeinde Parchim mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dargelütz, Neuohf, Kiekindemark, Neu Klockow, Möderitz, Malchow, Damm, Parchim, Voigtsdorf, Neu Matzlow,
 - Gemeinde Passow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Unterbrüz, Brüz, Welzin, Neu Brüz, Weisin, Charlottenhof, Passow,
 - Gemeinde Plau am See mit den Ortsteilen und Ortslagen: Reppentin, Gaarz, Silbermühle, Appelburg, Seelust, Plau-Am See, Plötzenhöhe, Klebe, Lalchow, Quetzin, Heidekrug,
 - Gemeinde Rom mit den Ortsteilen und Ortslagen: Lancken, Stralendorf, Rom, Darze, Paarsch,
 - Gemeinde Spornitz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dütschow, Primark, Steinbeck, Spornitz,
 - Gemeinde Werder mit den Ortsteilen und Ortslagen: Neu Benthen, Benthen, Tannenhof, Werder.

2. Estland

Följande restriktionszoner I i Estland:

- Hiiu maakond.

3. Grekland

Följande restriktionszoner I i Grekland:

- in the regional unit of Drama:
 - the community departments of Sidironero and Skaloti and the municipal departments of Livadero and Ksiropotamo (in Drama municipality),
 - the municipal department of Paranesti (in Paranesti municipality),
 - the municipal departments of Kokkinogeia, Mikropoli, Panorama, Pyrgoi (in Prosotsani municipality),
 - the municipal departments of Kato Nevrokopi, Chrysokefalo, Achladea, Vathytopos, Volakas, Granitis, Dasotos, Eksohi, Katafyto, Lefkogeia, Mikrokleisoura, Mikromilea, Ochyro, Pagoneri, Perithorio, Kato Vrontou and Potamoi (in Kato Nevrokopi municipality),
- in the regional unit of Xanthi:
 - the municipal departments of Kimmerion, Stavroupoli, Gerakas, Dafnonas, Komnina, Kariofyto and Neochori (in Xanthi municipality),
 - the community departments of Satres, Thermes, Kotyli, and the municipal departments of Myki, Echinon and Oraio and (in Myki municipality),
 - the community department of Selero and the municipal department of Sounio (in Avdira municipality),
- in the regional unit of Rodopi:
 - the municipal departments of Komotini, Anthochorio, Gratini, Thrylorio, Kalhas, Karydia, Kikidio, Kosmio, Pandrosos, Aigeiros, Kallisti, Meleti, Neo Sidirochori and Mega Doukato (in Komotini municipality),
 - the municipal departments of Ipio, Arriana, Darmeni, Archontika, Fillyra, Ano Drosini, Aratos and the Community Departments Kehros and Organi (in Arriana municipality),
 - the municipal departments of Iasmos, Sostis, Asomatoi, Polyanthos and Amvrosia and the community department of Amaxades (in Iasmos municipality),
 - the municipal department of Amaranta (in Maroneia Sapon municipality),
- in the regional unit of Evros:
 - the municipal departments of Kyriaki, Mandra, Mavrokklisi, Mikro Dereio, Protokklisi, Roussa, Goniko, Geriko, Sidirochori, Megalo Derio, Sidiro, Giannouli, Agriani and Petrolofos (in Soufli municipality),
 - the municipal departments of Dikaia, Arzos, Elaia, Therapio, Komara, Marasia, Ormenio, Pentalofo, Petrotro, Plati, Ptelea, Kyprinos, Zoni, Fulakio, Spilaio, Nea Vyssa, Kavili, Kastanies, Rizia, Sterna, Ampelakia, Valtos, Megali Doxipara, Neochori and Chandras (in Orestiada municipality),
 - the municipal departments of Asvestades, Ellinochori, Karoti, Koufovouno, Kiani, Mani, Sitochori, Alepochori, Asproneri, Metaxades, Vrysika, Doksa, Elafoxori, Ladi, Paliouri and Poimeniko (in Didymoteixo municipality),
- in the regional unit of Serres:
 - the municipal departments of Kerkini, Livadia, Makrynitsa, Neochori, Platanakia, Petritsi, Akritochori, Vyroneia, Gonimo, Mandraki, Megalochori, Rodopoli, Ano Poroia, Katw Poroia, Sidirokastro, Vamvakophyto, Promahonas, Kamaroto, Strymonochori, Charopo, Kastanousi and Chortero and the community departments of Achladochori, Agkistro and Kapnophyto (in Sintiki municipality),

- the municipal departments of Serres, Elaionas and Oinoussa and the community departments of Orini and Ano Vrontou (in Serres municipality),
- the municipal departments of Dasochoriou, Irakleia, Valtero, Karperi, Koimisi, Lithotopos, Limnochori, Podismeno and Chrysochorafa (in Irakleia municipality).

4. Lettland

Följande restriktionszoner I i Lettland:

- Dienvidkurzemes novada, Grobiņas pagasts, Nīcas pagasta daļa uz ziemeļiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļš V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Otaņķu pagasts, Grobiņas pilsēta,
- Ropažu novada Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz rietumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Daugulupes ielas un Daugulūpītes.

5. Litauen

Följande restriktionszoner I i Litauen:

- Kalvarijos savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Agluonėnų, Dovilų, Gargždų, Priekulės, Vėžaičių, Kretingalės ir Dauparų-Kvietinių seniūnijos,
- Marijampolės savivaldybė išskyrus Šumskų ir Sasnavos seniūnijos,
- Palangos miesto savivaldybė,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė: Bartinkų, Gražiškių, Keturvalakių, Pajevonio, Virbalio, Vištyčio seniūnijos.

6. Ungern

Följande restriktionszoner I i Ungern:

- Békés megye 950950, 950960, 950970, 951950, 952050, 952750, 952850, 952950, 953050, 953150, 953650, 953660, 953750, 953850, 953960, 954250, 954260, 954350, 954450, 954550, 954650, 954750, 954850, 954860, 954950, 955050, 955150, 955250, 955260, 955270, 955350, 955450, 955510, 955650, 955750, 955760, 955850, 955950, 956050, 956060, 956150 és 956160 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Bács-Kiskun megye 600150, 600850, 601550, 601650, 601660, 601750, 601850, 6.0.1950, 6.0.2050, 603250, 603750 és 603850 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Budapest 1 kódszámú, vadgazdálkodási tevékenységre nem alkalmas területe,
- Csongrád-Csanád megye 800150, 800160, 800250, 802220, 802260, 802310 és 802450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Fejér megye 400150, 400250, 400351, 400352, 400450, 400550, 401150, 401250, 401350, 4.0.2050, 402350, 402360, 402850, 402950, 403050, 403450, 403550, 403650, 403750, 403950, 403960, 403970, 404650, 404750, 404850, 404950, 404960, 405050, 405750, 405850, 405950,
- 406050, 406150, 406550, 406650 és 406750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Győr-Moson-Sopron megye 100550, 100650, 100950, 101050, 101350, 101450, 101550, 101560 és 102150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750150, 750160, 750260, 750350, 750450, 750460, 754450, 754550, 754560, 754570, 754650, 754750, 754950, 755050, 755150, 755250, 755350 és 755450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye 250150, 250250, 250450, 250460, 250550, 250650, 250750, 251050, 251150, 251250, 251350, 251360, 251650, 251750, 251850, 252250, kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

- Pest megye 571550, 572150, 572250, 572350, 572550, 572650, 572750, 572850, 572950, 573150, 573250, 573260, 573350, 573360, 573450, 573850, 573950, 573960, 574050, 574150, 574350, 574360, 574550, 574650, 574750, 574850, 574860, 574950, 575050, 575150, 575250, 575350, 575550, 575650, 575750, 575850, 575950, 576050, 576150, 576250, 576350, 576450, 576650, 576750, 576850, 576950, 577050, 577150, 577350, 577450, 577650, 577850, 577950, 578050, 578150, 578250, 578350, 578360, 578450, 578550, 578560, 578650, 578850, 578950, 579050, 579150, 579250, 579350, 579450, 579460, 579550, 579650, 579750, 580250 és 580450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe.

7. Polen

Följande restriktionszoner I i Polen:

w województwie kujawsko - pomorskim:

- powiat rypiński,
- powiat brodnicki,
- powiat grudziądzki,
- powiat miejski Grudziądz,
- powiat wąbrzeski,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Wielbark i Rozogi w powiecie szczycieńskim,

w województwie podlaskim:

- gminy Wysokie Mazowieckie z miastem Wysokie Mazowieckie, Czyżew i część gminy Kulesze Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- gminy Miastkowo, Nowogród, Śniadowo i Zbójna w powiecie łomżyńskim,
- gminy Szumowo, Zambrów z miastem Zambrów i część gminy Kolaki Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,
- gminy Grabowo, Kolno i miasto Kolno, Turośl w powiecie kolneńskim,

w województwie mazowieckim:

- powiat ostrołęcki,
- powiat miejski Ostrołęka,
- gminy Bielsk, Brudzeń Duży, Bulkowo, Drobin, Gąbin, Łąck, Nowy Duninów, Radzanowo, Słupno, Starożreby i Stara Biała w powiecie plockim,
- powiat miejski Plock,
- powiat ciechanowski,
- gminy Baboszewo, Dzierżążnia, Joniec, Nowe Miasto, Płońsk i miasto Płońsk, Raciąż i miasto Raciąż, Sochocin w powiecie płońskim,
- powiat sierpecki,
- gmina Biezuń, Lutocin, Siemiątkowo i Żuromin w powiecie żuromińskim,
- część powiatu ostrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Dzieżgowo, Lipowiec Kościelny, Mława, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wiśniewo w powiecie mławskim,
- powiat przasnyski,
- powiat makowski,
- powiat pułtuski,
- część powiatu wyszkowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu węgrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu wołomińskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Mokobody i Suchożebry w powiecie siedleckim,

- gminy Dobrze, Jakubów, Kałuszyn, Stanisławów w powiecie mińskim,
 - gminy Bielany i gmina wiejska Sokołów Podlaski w powiecie sokołowskim,
 - powiat gostyniński,
- w województwie podkarpackim:
- gmina Krempna w powiecie jasielskim,
 - część powiatu ropczycko – sędziszowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Pruchnik, Rokietnica, Roźwienica, w powiecie jarosławskim,
 - gminy Fredropol, Krasiczyn, Krzywca, Przemyśl, część gminy Orły położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
 - powiat miejski Przemyśl,
 - gminy Gać, Jawornik Polski, Kańczuga, część gminy Zarzecze położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Mlecza w powiecie przeworskim,
 - powiat łańcucki,
 - gminy Trzebownik, Głogów Małopolski, część gminy Świlcza położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 94 i część gminy Sokołów Małopolski położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 875 w powiecie rzeszowskim,
 - gmina Raniżów w powiecie kolbuszowskim,
 - część powiatu dębickiego niewymieniona w części II załącznika I,
- w województwie świętokrzyskim:
- gminy Nowy Korczyn, Solec-Zdrój, Wiślica, Stopnica, Tuczępy, Busko Zdrój w powiecie buskim,
 - powiat kazimierski,
 - powiat skarżyski,
 - część powiatu opatowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - część powiatu sandomierskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Bogoria, Osiek, Staszów i część gminy Rytwiany położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,
 - gminy Pawłów, Wąchock, część gminy Brody położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 oraz na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie, drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,
 - powiat ostrowiecki,
 - gminy Falków, Ruda Maleniecka, Radoszyce, Smyków, Słupia Konecka, część gminy Końskie położona na zachód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na południe od linii kolejowej w powiecie koneckim,
 - gminy Bodzentyn, Bieliny, Łągów, Morawica, Nowa Słupia, część gminy Raków położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, część gminy Chęciny położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na południe od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy, część gminy Daleszyce położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 764 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Daleszyce – Słopiec – Borków, dalej na północ od linii wyznaczonej przez tę drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 764 do przecięcia z linią rzeki Belnianka, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzeki Belnianka i Czarna Nida biegnącej do zachodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,

- gminy Działoszycy, Michałów, Pińczów, Złota w powiecie pińczowskim,
- gminy Imielno, Jędrzejów, Nagłowice, Sędziszów, Słupia, Sobków, Wodzisław w powiecie jędrzejewskim,
- gminy Moskorzew, Radków, Secemin, część gminy Włoszczowa położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podlazię, część gminy Kluczewsko położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,

w województwie łódzkim:

- gminy Łyszkowice, Kocierzew Południowy, Kiernozia, Chąšno, Nieborów, część gminy wiejskiej Łowicz położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 92 biegnącej od granicy miasta Łowicz do zachodniej granicy gminy oraz część gminy wiejskiej Łowicz położona na wschód od granicy miasta Łowicz i na północ od granicy gminy Nieborów w powiecie łowickim,
- gminy Cielądz, Rawa Mazowiecka z miastem Rawa Mazowiecka w powiecie rawskim,
- gminy Bolimów, Głuchów, Godzianów, Lipce Reymontowskie, Maków, Nowy Kawęczyn, Skierniewice, Słupia w powiecie skierniewickim,
- powiat miejski Skierniewice,
- gminy Mniszków, Paradyż, Sławno i Żarnów w powiecie opoczyńskim,
- gminy Czerniewice, Inowłódz, Lubochnia, Rzeczyca, Tomaszów Mazowiecki z miastem Tomaszów Mazowiecki, Zelechlinek w powiecie tomaszowskim,

gmina Przedbórz w powiecie radomszczańskim, w województwie pomorskim:

- gminy Ostaszewo, miasto Krynica Morska oraz część gminy Nowy Dwór Gdański położona na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,
- gminy Lichnowy, Miłoradz, Malbork z miastem Malbork, część gminy Nowy Staw położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,
- gminy Mikołajki Pomorskie, Stary Targ i Sztum w powiecie sztumskim,
- powiat gdański,
- Miasto Gdańsk,
- powiat tczewski,
- powiat kwidzyński,

w województwie lubuskim:

- gmina Lubiszyn w powiecie gorzowskim,
- gmina Dobiegniew w powiecie strzelecko – drezdeneckim,

w województwie dolnośląskim:

- gminy Działowa Kłoda, Międzybórz, Syców, Twardogóra, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
- gminy Jordanów Śląski, Kobierzyce, Mietków, Sobótka, część gminy Żórawina położona na zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na południe od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,

- część gminy Domaniów położona na południowy zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,
 - gmina Wiązów w powiecie strzelińskim,
 - część powiatu średzkiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - miasto Świeradów - Zdrój w powiecie lubańskim,
 - gminy Pielgrzymka, miasto Złotoryja, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,
 - gmina Mirsk w powiecie lwóweckim,
 - gminy Janowice Wielkie, Mysłakowice, Stara Kamienica w powiecie karkonoskim,
 - część powiatu miejskiego Jelenia Góra położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 366,
 - gminy Bolków, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, miasto Jawor w powiecie jaworskim,
 - gminy Dobromierz, Jaworzyna Śląska, Marcinowice, Strzegom, Żarów w powiecie świdnickim,
 - gminy Dzierżoniów, Pieszcyce, miasto Bielawa, miasto Dzierżoniów w powiecie dzierżoniowskim,
 - gminy Głuszycza, Mieroszów w powiecie wałbrzyskim,
 - gmina Nowa Ruda i miasto Nowa Ruda w powiecie kłodzkim,
 - gminy Kamienna Góra, Marciszów i miasto Kamienna Góra w powiecie kamiennogórskim,
- w województwie wielkopolskim:
- gminy Koźmin Wielkopolski, Rozdrażew, miasto Sulmierzyce, część gminy Krotoszyn położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
 - gminy Brodnica, część gminy Dolsk położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na wschód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na wschód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na wschód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,
 - gminy Borek Wielkopolski, Piaski, Pogorzela, w powiecie gostyńskim,
 - gmina Grodzisk Wielkopolski i część gminy Kamieniec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
 - gmina Czempin w powiecie kościańskim,
 - gminy Kleszczewo, Kostrzyn, Kórnik, Pobiedziska, Mosina, miasto Puszczykowo, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na południe od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,
 - gmina Kiszkowo i część gminy Klecko położona na zachód od rzeki Mała Wełna w powiecie gnieźnieńskim,
 - powiat czarnkowsko-trzcianecki,
 - część gminy Wronki położona na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Wartę biegnącą od zachodniej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 182, a następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 182 oraz 184 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 182 do południowej granicy gminy w powiecie szamotulskim,

- gmina Budzyń w powiecie chodzieskim,
 - gminy Mieścisko, Skoki i Wągrowiec z miastem Wągrowiec w powiecie wągrowieckim,
 - powiat pleszewski,
 - gmina Zagórz w powiecie słupeckim,
 - gmina Pызdry w powiecie wrzesińskim,
 - gminy Kotlin, Żerków i część gminy Jarocin położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr S11 i 15 w powiecie jarocińskim,
 - powiat ostrowski,
 - powiat miejski Kalisz,
 - powiat kaliski,
 - powiat turecki,
 - gminy Rzgów, Grodziec, Krzymów, Stare Miasto, Rychwał w powiecie konińskim,
 - powiat kępiński,
 - powiat ostrzeszowski,
- w województwie opolskim:
- gminy Domaszowice, Pokój, część gminy Namysłów położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim,
 - gminy Wolczyn, Kluczbork, Byczyna w powiecie kluczborskim,
 - gminy Praszka, Gorzów Śląski część gminy Rudniki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 42 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 43 i na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 43 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 42 w powiecie oleskim,
 - gmina Grodków w powiecie brzeskim,
 - gminy Komprachcice, Łubniany, Murów, Niemodlin, Tułowice w powiecie opolskim,
 - powiat miejski Opole,
- w województwie zachodniopomorskim:
- gminy Nowogródek Pomorski, Barlinek, Myślibórz, część gminy Dębno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na północ od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na północ od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,
 - gmina Stare Czarnowo w powiecie gryfińskim,
 - gmina Bielice, Kozielice, Pyrzyce w powiecie pyrzyckim,
 - gminy Bierzwnik, Krzęcin, Pelczyce w powiecie choszczeńskim,
 - część powiatu miejskiego Szczecin położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Odra Zachodnia biegnącą od północnej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 10, następnie na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 10 biegnącą od przecięcia z linią wyznaczoną przez rzekę Odra Zachodnia do wschodniej granicy gminy,
 - gminy Dobra (Szczecińska), Police w powiecie polickim,
- w województwie małopolskim:
- powiat brzeski,
 - powiat gorlicki,
 - powiat proszowicki,

- część powiatu nowosądeckiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem, Ochotnica Dolna w powiecie nowotarskim,
- powiat miejski Nowy Sącz,
- powiat tarnowski,
- powiat miejski Tarnów,
- część powiatu dąbrowskiego niewymieniona w części III załącznika I.

8. Slovakien

Följande restriktionszoner I i Slovakien:

- in the district of Nové Zámky, Sikenička, Pavlová, Biňa, Kamenín, Kamenný Most, Malá nad Hronom, Belá, Lubá, Šarkan, Gbelce, Bruty, Mužla, Obid, Štúrovo, Nána, Kamenica nad Hronom, Chľaba, Leľa, Bajtava, Salka, Malé Kosihy,
- in the district of Veľký Krtíš, the municipalities of Ipeľské Predmostie, Veľká nad Ipľom, Hrušov, Kleňany, Sečianky,
- in the district of Levice, the municipalities of Keľ, Čata, Pohronský Ruskov, Hronovce, Želiezovce, Zalaba, Malé Ludince, Šalov, Sikenica, Pastovce, Bielovce, Ipeľský Sokolec, Lontov, Kubáňovo, Sazdice, Demandice, Dolné Semerovce, Vyškovce nad Ipľom, Preseľany nad Ipľom, Hrkovce, Tupá, Horné Semerovce, Hokovce, Slatina, Horné Turovce, Veľké Turovce, Šahy, Tešmak, Plášťovce, Ipeľské Uľany, Bátovce, Pečenice, Jabloňovce, Bohunice, Pukanec, Uhliská,
- in the district of Krupina, the municipalities of Dudince, Terany, Hontianske Moravce, Sudince, Súdovce, Lišov,
- the whole district of Ružomberok,
- in the region of Turčianske Teplice, municipalities of Turček, Horná Štubňa, Čremošné, Háj, Rakša, Mošovce,
- in the district of Martin, municipalities of Blatnica, Folkušová, Necpaly,
- in the district of Dolný Kubín, the municipalities of Kral'ovany, Žaškov, Jasenová, Vyšný Kubín, Oravská Poruba, Leštiny, Osádka, Malatína, Chlebnice, Krivá,
- in the district of Tvrdošín, the municipalities of Oravský Biely Potok, Habovka, Zuberec,
- in the district of Žarnovica, the municipalities of Rudno nad Hronom, Voznica, Hodruša-Hámre,
- the whole district of Žiar nad Hronom, except municipalities included in zone II.

9. Italien

Följande restriktionszoner I i Italien:

Piedmont Region:

- in the province of Alessandria, the municipalities of Casalnoceto, Oviglio, Tortona, Viguzzolo, Frugarolo, Bergamasco, Castellar Guidobono, Berzano Di Tortona, Cerreto Grue, Carbonara Scrivia, Casasco, Carentino, Frascarò, Paderna, Montegiooco, Spineto Scrivia, Villaromagnano, Pozzolo Formigaro, Momperone, Merana, Monleale, Terzo, Borgoratto Alessandrino, Casal Cermelli, Montemarzino, Bistagno, Castellazzo Bormida, Bosco Marengo, Castelspina, Volpeglino, Alice Bel Colle, Gamalero, Volpedo, Pozzol Groppo, Sarezzano,
- in the province of Asti, the municipalities of Olmo Gentile, Nizza Monferrato, Incisa Scapaccino, Roccaverano, Castel Boglione, Mombaruzzo, Maranzana, Castel Rocchero, Rocchetta Palafea, Castelletto Molina, Castelnuovo Belbo, Montabone, Quaranti, Fontanile, Calamandrana, Bruno, Sessame, Monastero Bormida, Bubbio, Cassinasco, Serole, Loazzolo, Cessole, Vesime, San Giorgio Scarampi,
- in the province of Cuneo, the municipalities of Bergolo, Pezzolo Valle Uzzone, Cortemilia, Levice, Castelletto Uzzone, Perletto,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the Municipalities of Rovegno, Rapallo, Portofino, Cicagna, Avegno, Montebruno, Santa Margherita Ligure, Favale Di Malvaro, Recco, Camogli, Moconesi, Tribogna, Fascia, Uscio, Gorreto, Fontanigorda, Neirone, Rondanina, Lorsica, Propata;
- in the province of Savona, the municipalities of Cairo Montenotte, Quiliano, Dego, Altare, Piana Crixia, Giusvalla, Albissola Marina, Savona,

Emilia-Romagna Region:

- in the province of Piacenza, the municipalities of Ottone, Zerba,

Lombardia Region:

- in the province of Pavia, the municipalities of Rocca Susella, Monteselega, Menconico, Val Di Nizza, Bagnaria, Santa Margherita Di Staffora, Ponte Nizza, Brallo Di Pregola, Varzi, Godiasco, Cecima,

Lazio Region:

- in the province of Rome,

North: the municipalities of Riano, Castelnuovo di Porto, Capena, Fiano Romano, Morlupo, Sacrofano, Magliano Romano, Formello, Campagnano di Roma, Anguillara;

West: the municipality of Fiumicino;

South: the municipality of Rome between the boundaries of the municipality of Fiumicino (West), the limits of Zone 3 (North), the Tiber river up to the intersection with the Grande Raccordo Anulare GRA Highway, the Grande Raccordo Anulare GRA Highway up to the intersection with A24 Highway, A24 Highway up to the intersection with Viale del Tecnopolo, viale del Tecnopolo up to the intersection with the boundaries of the municipality of Guidonia Montecelio;

East: the municipalities of Guidonia Montecelio, Montelibretti, Palombara Sabina, Monterotondo, Mentana, Sant'Angelo Romano, Fonte Nuova.

DEL II

1. Bulgarien

Följande restriktionszoner II i Bulgarien:

- the whole region of Haskovo,
- the whole region of Yambol,
- the whole region of Stara Zagora,
- the whole region of Pernik,
- the whole region of Kyustendil,
- the whole region of Plovdiv, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Pazardzhik, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Smolyan,
- the whole region of Dobrich,
- the whole region of Sofia city,
- the whole region of Sofia Province,
- the whole region of Blagoevgrad excluding the areas in Part III,
- the whole region of Razgrad,
- the whole region of Kardzhali,
- the whole region of Burgas,
- the whole region of Varna excluding the areas in Part III,
- the whole region of Silistra,

- the whole region of Ruse,
- the whole region of Veliko Tarnovo,
- the whole region of Pleven,
- the whole region of Targovishte,
- the whole region of Shumen,
- the whole region of Sliven,
- the whole region of Vidin,
- the whole region of Gabrovo,
- the whole region of Lovech,
- the whole region of Montana,
- the whole region of Vratza.

2. Tyskland

Följande restriktionszoner II i Tyskland:

Bundesland Brandenburg:

- Landkreis Oder-Spree:
 - Gemeinde Grunow-Dammendorf,
 - Gemeinde Mixdorf
 - Gemeinde Schlaubetal,
 - Gemeinde Neuzelle,
 - Gemeinde Neißemünde,
 - Gemeinde Lawitz,
 - Gemeinde Eisenhüttenstadt,
 - Gemeinde Vogelsang,
 - Gemeinde Ziltendorf,
 - Gemeinde Wiesenau,
 - Gemeinde Friedland,
 - Gemeinde Siehdichum,
 - Gemeinde Müllrose,
 - Gemeinde Briesen,
 - Gemeinde Jacobsdorf
 - Gemeinde Groß Lindow,
 - Gemeinde Brieskow-Finkenheerd,
 - Gemeinde Ragow-Merz,
 - Gemeinde Beeskow,
 - Gemeinde Rietz-Neuendorf,
 - Gemeinde Tauche mit den Gemarkungen Stremmen, Ranzig, Trebatsch, Sabrodt, Sawall, Mitweide, Lindenberg, Falkenberg (T), Görsdorf (B), Wulfersdorf, Giesensdorf, Briescht, Kossenblatt und Tauche,
 - Gemeinde Langewahl,
 - Gemeinde Berkenbrück,
 - Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Arensdorf und Demitz und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf östlich der L 36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande südlich der L 36,

- Gemeinde Fürstenwalde östlich der B 168 und südlich der L36,
- Gemeinde Diensdorf-Radlow,
- Gemeinde Wendisch Rietz östlich des Scharmützelsees und nördlich der B 246,
- Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Neu Golm und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow östlich des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze östlich der L35,
- Landkreis Dahme-Spreewald:
 - Gemeinde Jamlitz,
 - Gemeinde Lieberose,
 - Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Goyatz, Jessern, Lamsfeld, Ressen, Speichrow und Zaue,
- Landkreis Spree-Neiße:
 - Gemeinde Schenkendöbern,
 - Gemeinde Guben,
 - Gemeinde Jänschwalde,
 - Gemeinde Tauer,
 - Gemeinde Peitz,
 - Gemeinde Kolkwitz mit der Gemarkung Klein Gaglow südl. der BAB 15,
 - Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Preilack,
 - Gemeinde Teichland mit der Gemarkung Bärenbrück,
 - Gemeinde Heinersbrück,
 - Gemeinde Forst,
 - Gemeinde Groß Schacksdorf-Simmersdorf,
 - Gemeinde Neiße-Malxetal,
 - Gemeinde Jämlitz-Klein Düben,
 - Gemeinde Tschernitz,
 - Gemeinde Döbern,
 - Gemeinde Felixsee,
 - Gemeinde Wiesengrund,
 - Gemeinde Spremberg,
 - Gemeinde Welzow,
 - Gemeinde Neuhausen/Spree,
 - Gemeinde Drebkau mit der Gemarkung Kausche,
 - Kreisfreie Stadt Cottbus mit den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekebusch südlich der BAB 15,
- Landkreis Märkisch-Oderland:
 - Gemeinde Bleyen-Genschmar,
 - Gemeinde Neuhardenberg
 - Gemeinde Golzow,
 - Gemeinde Küstriner Vorland,
 - Gemeinde Alt Tucheband,
 - Gemeinde Reitwein,

- Gemeinde Podelzig,
- Gemeinde Gusow-Platkow,
- Gemeinde Seelow,
- Gemeinde Vierlinden,
- Gemeinde Lindendorf,
- Gemeinde Fichtenhöhe,
- Gemeinde Lietzen,
- Gemeinde Falkenhagen (Mark),
- Gemeinde Zeschdorf,
- Gemeinde Treplin,
- Gemeinde Lebus,
- Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Jahnsfelde, Trebnitz, Obersdorf, Münchehofe und Hermersdorf,
- Gemeinde Märkische Höhe mit der Gemarkung Ringenwalde,
- Gemeinde Bliesdorf mit der Gemarkung Metzdorf und Gemeinde Bliesdorf – östlich der B167 bis östlicher Teil, begrenzt aus Richtung Gemarkungsgrenze Neutrebbin südlich der Bahnlinie bis Straße „Sophienhof“ dieser westlich folgend bis „Rueterchegraben“ weiter entlang Feldweg an den Windrädern Richtung „Herrnhof“, weiter entlang „Letschiner Hauptgraben“ nord-östlich bis Gemarkungsgrenze Alttrebbin und Kunersdorf – östlich der B167,
- Gemeinde Bad Freienwalde mit den Gemarkungen Altglietzen, Altranft, Bad Freienwalde, Bralitz, Hohenwutzen, Schiffmühle, Hohensaaten und Neuenhagen,
- Gemeinde Falkenberg mit der Gemarkung Falkenberg östlich der L35,
- Gemeinde Oderaue,
- Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Altwriezen, Jäckelsbruch, Neugaul, Beauregard, Eichwerder, Rathsdorf – östlich der B167 und Wriezen – östlich der B167,
- Gemeinde Neulewin,
- Gemeinde Neutrebbin,
- Gemeinde Letschin,
- Gemeinde Zechin,
- Landkreis Barnim:
 - Gemeinde Lunow-Stolzenhagen,
 - Gemeinde Parsteinsee,
 - Gemeinde Oderberg,
 - Gemeinde Liepe,
 - Gemeinde Hohenfinow (nördlich der B167),
 - Gemeinde Niederfinow,
 - Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit den Gemarkungen Eberswalde nördlich der B167 und östlich der L200, Sommerfelde und Tornow nördlich der B167,
 - Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Brodowin, Chorin östlich der L200, Serwest, Neuehütte, Sandkrug östlich der L200,
 - Gemeinde Ziethen mit der Gemarkung Klein Ziethen östlich der Serwester Dorfstraße und östlich der B198,

- Landkreis Uckermark:
 - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Crussow, Stolpe, Gellmersdorf, Neukünkendorf, Bölkendorf, Herzsprung, Schmargendorf und den Gemarkungen Angermünde südlich und südöstlich der B2 und Dobberzin südlich der B2,
 - Gemeinde Schwedt mit den Gemarkungen Criewen, Zützen, Schwedt, Stendell, Kummerow, Kunow, Vierraden, Blumenhagen, Oderbruchwiesen, Enkelsee, Gatow, Hohenfelde, Schöneberg, Flemisdorf und der Gemarkung Felchow östlich der B2,
 - Gemeinde Pinnow südlich und östlich der B2,
 - Gemeinde Berkholz-Meyenburg,
 - Gemeinde Mark Landin mit der Gemarkung Landin südlich der B2,
 - Gemeinde Casekow mit der Gemarkung Woltersdorf und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow östlich der L272 und südlich der L27,
 - Gemeinde Hohensehchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Groß Pinnow und der Gemarkung Hohensehchow südlich der L27,
 - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Friedrichsthal und den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf südlich der L27 und der B2 bis Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,
 - Gemeinde Mescherin mit der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2, dieser folgend bis zur Gemarkungsgrenze Rosow, weiter in nordwestlicher Richtung bis Rosow, weiter auf der K7311 zur Landesgrenze zu Mecklenburg-Vorpommern, dieser folgend in östlicher Richtung bis zur polnischen Grenze,
 - Gemeinde Passow mit der Gemarkung Jamikow,
- Kreisfreie Stadt Frankfurt (Oder),
- Landkreis Prignitz:
 - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Neuhof und Kribbe und den Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin östlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,
 - Gemeinde Berge,
 - Gemeinde Pirow mit den Gemarkungen Hülsebeck, Pirow, Bresch und Burow,
 - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Sagast, Nettelbeck, Porep, Lütendorf, Putlitz, Weitgendorf und Telschow,
 - Gemeinde Marienfließ mit den Gemarkungen Jännersdorf, Stepenitz und Krempendorf,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
 - Gemeinde Senftenberg mit der Gemarkung Peickwitz,
 - Gemeinde Hohenbocka,
 - Gemeinde Grünewald,
 - Gemeinde Hermsdorf,
 - Gemeinde Kroppen,
 - Gemeinde Ortrand,
 - Gemeinde Großkmehlen,
 - Gemeinde Lindenu,
 - Gemeinde Frauendorf,
 - Gemeinde Ruhland,
 - Gemeinde Guteborn
 - Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Schwarzbach,

Bundesland Sachsen:

— Landkreis Bautzen:

- Gemeinde Arnsdorf nördlich der B6,
- Gemeinde Burkau,
- Gemeinde Crostwitz,
- Gemeinde Demitz-Thumitz nördlich der S111,
- Gemeinde Elsterheide,
- Gemeinde Frankenthal,
- Gemeinde Göda nördlich der S111,
- Gemeinde Großdubrau,
- Gemeinde Großharthau nördlich der B6,
- Gemeinde Großnaundorf,
- Gemeinde Haselbachtal,
- Gemeinde Hochkirch nördlich der B6,
- Gemeinde Königswartha,
- Gemeinde Kubschütz nördlich der B6,
- Gemeinde Laußnitz,
- Gemeinde Lichtenberg,
- Gemeinde Lohsa,
- Gemeinde Malschwitz,
- Gemeinde Nebelschütz,
- Gemeinde Neukirch,
- Gemeinde Neschwitz,
- Gemeinde Ohorn,
- Gemeinde Oßling,
- Gemeinde Ottendorf-Okrilla,
- Gemeinde Panschwitz-Kuckau,
- Gemeinde Puschwitz,
- Gemeinde Räckelwitz,
- Gemeinde Radibor,
- Gemeinde Ralbitz-Rosenthal,
- Gemeinde Rammenau,
- Gemeinde Schwepnitz,
- Gemeinde Spreetal,
- Gemeinde Stadt Bautzen nördlich der S111 bis Abzweig S 156 und nördlich des Verlaufs S 156 bis Abzweig B6 und nördlich des Verlaufs der B 6 bis zur östlichen Gemeindegrenze,
- Gemeinde Stadt Bernsdorf,
- Gemeinde Stadt Bischofswerda nördlich der B6 nördlich der S111,
- Gemeinde Stadt Elstra,
- Gemeinde Stadt Großröhrsdorf,
- Gemeinde Stadt Hoyerswerda,
- Gemeinde Stadt Kamenz,

- Gemeinde Stadt Königsbrück,
 - Gemeinde Stadt Lauta,
 - Gemeinde Stadt Pulsnitz,
 - Gemeinde Stadt Radeberg nördlich der B6,
 - Gemeinde Stadt Weißenberg,
 - Gemeinde Stadt Wittichenau,
 - Gemeinde Steina,
 - Gemeinde Wachau,
 - Stadt Dresden:
 - Stadtgebiet nördlich der BAB4 bis zum Verlauf westlich der Elbe, dann nördlich der B6,
 - Landkreis Görlitz,
 - Landkreis Meißen:
 - Gemeinde Diera-Zehren östlich der Elbe,
 - Gemeinde Ebersbach,
 - Gemeinde Glaubitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Klipphausen östlich der S177,
 - Gemeinde Lampertswalde,
 - Gemeinde Moritzburg,
 - Gemeinde Niederau östlich der B101,
 - Gemeinde Nünchritz östlich der Elbe und südlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Priestewitz,
 - Gemeinde Röderaue östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Schönfeld,
 - Gemeinde Stadt Coswig,
 - Gemeinde Stadt Gröditz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Stadt Großenhain,
 - Gemeinde Stadt Meißen östlich des Straßenverlaufs der S177 bis zur B6, dann B6 bis zur B101, ab der B101 Elbtalbrücke Richtung Norden östlich der Elbe,
 - Gemeinde Stadt Radebeul,
 - Gemeinde Stadt Radeburg,
 - Gemeinde Thiendorf,
 - Gemeinde Weinböhla,
 - Gemeinde Wülknitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
 - Gemeinde Stadt Wilsdruff nördlich der BAB4 zwischen den Abfahren Wilsdruff und Dreieck Dresden-West,
- Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:
- Landkreis Ludwigslust-Parchim:
 - Gemeinde Balow mit dem Ortsteil: Balow,
 - Gemeinde Brunow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Bauerkuhl,
 - Brunow (bei Ludwigslust), Klüß, Löcknitz (bei Parchim),

- Gemeinde Dambeck mit dem Ortsteil und der Ortslage:
- Dambeck (bei Ludwigslust),
- Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barackendorf, Hof Retzow, Klein Damerow, Retzow, Wangelin,
- Gemeinde Gehlsbach mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Darß, Darß, Hof Karbow, Karbow, Karbow-Ausbau, Quaßlin, Quaßlin Hof, Quaßliner Mühle, Vietlütbe, Wahlstorf
- Gemeinde Groß Godems mit den Ortsteilen und Ortslagen:
- Groß Godems, Klein Godems,
- Gemeinde Karrenzin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Herzfeld, Karrenzin, Karrenzin-Ausbau, Neu Herzfeld, Repzin, Wulfsahl,
- Gemeinde Kreien mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Kreien,
- Hof Kreien, Kolonie Kreien, Kreien, Wilsen,
- Gemeinde Kritzow mit dem Ortsteil und der Ortslage: Benzin,
- Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Burow, Gischow, Meyerberg,
- Gemeinde Möllenbeck mit den Ortsteilen und Ortslagen: Carlshof, Horst, Menzendorf, Möllenbeck,
- Gemeinde Muchow mit dem Ortsteil und Ortslage: Muchow,
- Gemeinde Parchim mit dem Ortsteil und Ortslage: Slate,
- Gemeinde Prislich mit den Ortsteilen und Ortslagen: Marienhof, Neese, Prislich, Werle,
- Gemeinde Rom mit dem Ortsteil und Ortslage: Klein Niendorf,
- Gemeinde Ruhner Berge mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dorf Polnitz, Drenkow, Griebow, Jarchow, Leppin, Malow, Malower Mühle, Marnitz, Mentin, Mooster, Poitendorf, Polnitz, Suckow, Tessenow, Zachow,
- Gemeinde Siggelkow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Groß Pankow, Klein Pankow, Neuburg, Redlin, Siggelkow,
- Gemeinde Stolpe mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barkow, Granzin, Stolpe Ausbau, Stolpe,
- Gemeinde Ziegendorf mit den Ortsteilen und Ortslagen: Drefahl, Meierstorf, Neu Drefahl, Pampin, Platschow, Stresendorf, Ziegendorf,
- Gemeinde Zierzow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Kolbow, Zierzow.

3. Estland

Följande restriktionszoner II i Estland:

- Eesti Vabariik (välja arvatud Hiiu maakond).

4. Lettland

Följande restriktionszoner II i Lettland:

- Aizkraukles novads,
- Alūksnes, novada Alsviķu, Annas, Ilzenes, Jaunalūksnes, Jaunlaicenes, Kalncempju, Liepnas, Malienas, Mālpupes, Mārkalnaes, Pededzes, Veclaicenes, Zeltiņu, Ziemera pagasts, Jaunannas pagasta daļa uz ziemeļrietumiem no Pededzes upes, Alūksnes pilsēta,
- Augšdaugavas novads,
- Ādažu novads,
- Balvu, novada Baltinavas, Bērzpils, Briežuciema, Krišjāņu, Kupravas, Lazdukalna, Lazdulejas, Medņevas, Rugāju, Susāju, Šķilbēnu, Tilzas, Vectilzas, Vecumu, Žiguru, Viļakas pilsēta,

- Bauskas novads,
- Cēsu novads,
- Dienvidkurzemes novada Aizputes, Cīravas, Lažas, Durbes, Dunalkas, Tadaīķu, Vecpils, Bārtas, Sakas, Bunkas, Priekules, Gramzdas, Kalētu, Virgas, Dunikas, Vaiņodes, Gaviezes, Rucavas, Vērgales, Medzes pagasts, Nīcas pagasta daļa uz dienvidiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Embūtes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz rietumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz dienvidiem no autoceļa A9, uz rietumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz rietumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296, Aizputes, Durbes, Pāvilostas, Priekules pilsēta,
- Dobeles novads,
- Gulbenes, novada Beļavas, Daukstu, Druvienas, Galgauskas, Jaungulbenes, Lejasciema, Lizuma, Līgo, Rankas, Stāmerienas, Stradu, Tirzas pagasts, Litenes pagasta daļa uz rietumiem no Pededzes upes, Gulbenes pilsēta,
- Jelgavas novads,
- Jēkabpils novads,
- Krāslavas novads,
- Kuldīgas novada Alsungas, Gudeniķu, Kurmāles, Rendas, Kables, Vārmes, Pelču, Snēpeles, Turlavas, Laidu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1296, Ēdoles pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V1269, V1271, V1288, P119, Ivandes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P119, Rumbas pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P120, Kuldīgas pilsēta,
- Ķekavas novads,
- Limbažu novads,
- Līvānu novads,
- Ludzas novads,
- Madonas novads,
- Mārupes novads,
- Ogres novads,
- Olaines novads,
- Preiļu, novada Aglonas, Aizkalnes, Pelēču, Preiļu, Riebiņu, Rožkalnu, Saunas, Sīļukalna, Stabulnieku, Upmalas, Vārkavas pagasts, Galēnu pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V740, V595, Rušonas pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V742, Preiļu pilsēta,
- Rēzeknes, novada Audriņu, Bērzgales, Čornājas, Dekšāres, Dricānu, Gaigalavas, Griškānu, Ilzeskalna, Kantinieku, Kaunatas, Lendžu, Mākonkalna, Nagļu, Nautrēnu, Ozolaines, Ozolmuižas, Pušas, Rikavas, Sakstagala, Sokolku, Stoljerovas, Stružānu, Vērēmu, Viļānu pagasts, Lūznavas pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa A13 līdz apdzīvotai vietai Vertukšne, uz austrumiem no Vertukšnes ezera, Malts pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa Vertukšne – Rozentova un uz austrumiem no autoceļa P56, P57, V569, Feimaņu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V577, V742, Viļānu pilsēta,
- Ropažu novada Garkalnes, Ropažu pagasts, Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz austrumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes, Vangažu pilsēta,
- Salaspils novads,
- Saldus novads,
- Saulkrastu novads,
- Siguldas novads,
- Smiltenes novads,
- Talsu novads,
- Tukuma novads,

- Valkas novads,
- Valmieras novads,
- Varakļānu novads,
- Ventspils novada Ances, Popes, Puzes, Tārgales, Vārves, Užavas, Usmas, Jūrkalnes pagasts, Ugāles pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1347, uz austrumiem no autoceļa P123, Ziru pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V1269, P108, Piltenes pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1310, V1309, autoceļa līdz Ventas upei, Piltenes pilsēta,
- Daugavpils valstspilsētas pašvaldība,
- Jelgavas valstspilsētas pašvaldība,
- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība,
- Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība.

5. Litauen

Följande restriktionszoner II i Litauen:

- Alytaus miesto savivaldybė,
- Alytaus rajono savivaldybė,
- Anykščių rajono savivaldybė,
- Akmenės rajono savivaldybė,
- Birštono savivaldybė,
- Biržų miesto savivaldybė,
- Biržų rajono savivaldybė,
- Druskininkų savivaldybė,
- Elektrėnų savivaldybė,
- Ignalinos rajono savivaldybė,
- Jonavos rajono savivaldybė,
- Joniškio rajono savivaldybė,
- Jurbarko rajono savivaldybė: Eržvilko, Juodaičių, Seredžiaus, Smalininkų ir Viešvilės seniūnijos,
- Kaišiadorių rajono savivaldybė,
- Kauno miesto savivaldybė,
- Kauno rajono savivaldybė,
- Kazlų rūdos savivaldybė: Kazlų Rūdos seniūnija, išskyrus vakarinė dalis iki kelio 2602 ir 183, Plutiškių seniūnija.
- Kelmės rajono savivaldybė,
- Kėdainių rajono savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Judrėnų, Endriejavo ir Veiviržėnų seniūnijos,
- Kupiškio rajono savivaldybė,
- Kretingos rajono savivaldybė,
- Lazdijų rajono savivaldybė,
- Mažeikių rajono savivaldybė,
- Molėtų rajono savivaldybė: Alantos, Balninkų, Čiulėnų, Inturkės, Joniškio, Luokesos, Mindūnų, Suginčių ir Videniškių seniūnijos,
- Pagėgių savivaldybė,
- Pakruojo rajono savivaldybė,

- Panevėžio rajono savivaldybė,
- Panevėžio miesto savivaldybė,
- Pasvalio rajono savivaldybė,
- Radviliškio rajono savivaldybė,
- Rietavo savivaldybė,
- Prienų rajono savivaldybė,
- Plungės rajono savivaldybė,
- Raseinių rajono savivaldybė,
- Rokiškio rajono savivaldybė,
- Skuodo rajono savivaldybė,
- Šakių rajono savivaldybė: Kriūkų, Lekėčių ir Lukšių seniūnijos,
- Šalčininkų rajono savivaldybė,
- Šiaulių miesto savivaldybė,
- Šiaulių rajono savivaldybė,
- Šilutės rajono savivaldybė,
- Širvintų rajono savivaldybė: Čiobiškio, Gelvonų, Jauniūnų, Kernavės, Musninkų ir Širvintų seniūnijos,
- Šilalės rajono savivaldybė,
- Švenčionių rajono savivaldybė,
- Tauragės rajono savivaldybė,
- Telšių rajono savivaldybė,
- Trakų rajono savivaldybė,
- Ukmergės rajono savivaldybė: Deltuvos, Lyduokių, Pabaisko, Pivonijos, Siesikų, Šešuolių, Taujėnų, Ukmergės miesto, Veprių, Vidiškių ir Zemaitkiemo seniūnijos,
- Utenos rajono savivaldybė,
- Varėnos rajono savivaldybė,
- Vilniaus miesto savivaldybė,
- Vilniaus rajono savivaldybė: Avižienių, Bezdonių, Buivydyžių, Dūkštų, Juodšilių, Kalvelių, Lavoriškių, Maišiagalos, Marijampolio, Medininkų, Mickūnų, Nemenčinės, Nemenčinės miesto, Nemėžio, Pagirių, Riešės, Rudaminos, Rukaičių, Sudervės, Sužionių, Šatrininkų ir Zujūnų seniūnijos,
- Visagino savivaldybė,
- Zarasų rajono savivaldybė.

6. Ungern

Följande restriktionszoner II i Ungern:

- Békés megye 950150, 950250, 950350, 950450, 950550, 950650, 950660, 950750, 950850, 950860, 951050, 951150, 951250, 951260, 951350, 951450, 951460, 951550, 951650, 951750, 952150, 952250, 952350, 952450, 952550, 952650, 953250, 953260, 953270, 953350, 953450, 953550, 953560, 953950, 954050, 954060, 954150, 956250, 956350, 956450, 956550, 956650 és 956750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye valamennyi vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Fejér megye 403150, 403160, 403250, 403260, 403350, 404250, 404550, 404560, 404570, 405450, 405550, 405650, 406450 és 407050 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

- Hajdú-Bihar megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Heves megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750250, 750550, 750650, 750750, 750850, 750970, 750980, 751050, 751150, 751160, 751250, 751260, 751350, 751360, 751450, 751460, 751470, 751550, 751650, 751750, 751850, 751950, 752150, 752250, 752350, 752450, 752460, 752550, 752560, 752650, 752750, 752850, 752950, 753060, 753070, 753150, 753250, 753310, 753450, 753550, 753650, 753660, 753750, 753850, 753950, 753960, 754050, 754150, 754250, 754360, 754370, 754850, 755550, 755650 és 755750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye: 250350, 250850, 250950, 251450, 251550, 251950, 252050, 252150, 252350, 252450, 252460, 252550, 252650, 252750, 252850, 252860, 252950, 252960, 253050, 253150, 253250, 253350, 253450 és 253550 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Nógrád megye valamennyi vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Pest megye 570150, 570250, 570350, 570450, 570550, 570650, 570750, 570850, 570950, 571050, 571150, 571250, 571350, 571650, 571750, 571760, 571850, 571950, 572050, 573550, 573650, 574250, 577250, 580050 és 580150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe.

7. Polen

Följande restriktionszoner II i Polen:

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Kalinowo, Stare Juchy, Prostki oraz gmina wiejska Elk w powiecie elckim,
- powiat elbląski,
- powiat miejski Elbląg,
- część powiatu gołdapskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat piski,
- powiat bartoszycki,
- część powiatu oleckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- część powiatu giżyckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat braniewski,
- powiat kętrzyński,
- powiat lidzbarski,
- gminy Dźwierzuty Jedwabno, Pasym, Świętajno, Szczytno i miasto Szczytno w powiecie szczycieńskim,
- powiat mrągowski,
- część powiatu węgorzewskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat olsztyński,
- powiat miejski Olsztyn,
- powiat nidzicki,
- gminy Kisielice, Susz, Zalewo w powiecie iławskim,
- część powiatu ostródzkiego niewymieniona w części III załącznika I,
- gmina Iłowo – Osada, część gminy wiejskiej Działdowo położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy, część gminy Płońnica położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy, część gminy Lidzbark położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 544 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 541 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 541 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 544 w powiecie działdowskim,

w województwie podlaskim:

- powiat bielski,
- powiat grajewski,
- powiat moniecki,
- powiat sejneński,
- gminy Łomża, Piątница, Jedwabne, Przytuły i Wizna w powiecie łomżyńskim,
- powiat miejski Łomża,
- powiat siemiatycki,
- powiat hajnowski,
- gminy Ciechanowiec, Klukowo, Szepietowo, Kobylin-Borzymy, Nowe Piekuty, Sokoły i część gminy Kulesze Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- gmina Rutki i część gminy Kołaki Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,
- gminy Mały Płock i Stawiski w powiecie kolneńskim,
- powiat białostocki,
- powiat suwalski,
- powiat miejski Suwałki,
- powiat augustowski,
- powiat sokólski,
- powiat miejski Białystok,

w województwie mazowieckim:

- gminy Domanice, Korczew, Kotuń, Mordy, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn w powiecie siedleckim,
- powiat miejski Siedlce,
- gminy Ceranów, Jabłonna Lacka, Kosów Lacki, Repki, Sabnie, Sterdyń w powiecie sokołowskim,
- powiat łosicki,
- powiat sochaczewski,
- powiat zwoleński,
- powiat kozienicki,
- powiat lipski,
- powiat radomski
- powiat miejski Radom,
- powiat szydlowiecki,
- gminy Lubowidz i Kuczbork Osada w powiecie żuromińskim,
- gmina Wieczfnia Kościelna w powiecie mławskim,
- gminy Bodzanów, Słubice, Wyszogród i Mała Wieś w powiecie płockim,
- powiat nowodworski,
- gminy Czerwińsk nad Wisłą, Naruszewo, Załuski w powiecie płońskim,
- gminy: miasto Kobyłka, miasto Marki, miasto Ząbki, miasto Zielonka, część gminy Tuszcz ograniczona liniami kolejowymi: na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej granicy gminy do miasta Tuszcz oraz na wschód od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy gminy do miasta Tuszcz, część gminy Jadów położona na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie wołomińskim,

- powiat garwoliński,
 - gminy Boguty – Pianki, Brok, Zaręby Kościelne, Nur, Malkinia Górna, część gminy Wąsewo położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 60, część gminy wiejskiej Ostrów Mazowiecka położona na południe od miasta Ostrów Mazowiecka i na południe od linii wyznaczonej przez drogę 60 biegnącą od zachodniej granicy miasta Ostrów Mazowiecka do zachodniej granicy gminy w powiecie ostrowskim,
 - część gminy Sadowne położona na północny- zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową, część gminy Łochów położona na północny – zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie węgrowskim,
 - gminy Brańszczyk, Długosiodło, Rząśnik, Wyszków, część gminy Zabrodzie położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr S8 w powiecie wyszkowskim,
 - gminy Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Latowicz, Mińsk Mazowiecki i miasto Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Siennica, miasto Sulejówek w powiecie mińskim,
 - powiat otwocki,
 - powiat warszawski zachodni,
 - powiat legionowski,
 - powiat piaseczyński,
 - powiat pruszkowski,
 - powiat grójecki,
 - powiat grodziski,
 - powiat żyrardowski,
 - powiat białobrzegi,
 - powiat przysuski,
 - powiat miejski Warszawa,
- w województwie lubelskim:
- powiat bialski,
 - powiat miejski Biała Podlaska,
 - powiat janowski,
 - powiat puławski,
 - powiat rycki,
 - powiat lukowski,
 - powiat lubelski,
 - powiat miejski Lublin,
 - powiat lubartowski,
 - powiat łęczyński,
 - powiat świdnicki,
 - powiat biłgorajski,
 - powiat hrubieszowski,
 - powiat krasnostawski,
 - powiat chełmski,
 - powiat miejski Chełm,
 - powiat tomaszowski,
 - powiat kraśnicki,
 - powiat opolski,
 - powiat parczewski,

- powiat włodawski,
 - powiat radzyński,
 - powiat miejski Zamość,
 - powiat zamojski,
- w województwie podkarpackim:
- powiat stalowowolski,
 - powiat lubaczowski,
 - gminy Medyka, Stubno, część gminy Orły położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
 - powiat jarosławski,
 - gmina Kamień w powiecie rzeszowskim,
 - gminy Cmolas, Dzikowiec, Kolbuszowa, Majdan Królewski i Niwiska powiecie kolbuszowskim,
 - powiat leżajski,
 - powiat niżański,
 - powiat tarnobrzeski,
 - gminy Adamówka, Sieniawa, Tryńcza, Przeworsk z miastem Przeworsk, Zarzecze w powiecie przeworskim,
 - gmina Ostrów, część gminy Sędziszów Małopolski położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4,
 - część gminy Czarna położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Żyraków położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy wiejskiej Dębica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie dębickim,
 - część powiatu mieleckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- w województwie małopolskim:
- gminy Nawojowa, Pivniczna Zdrój, Rytro, Stary Sącz, część gminy Łącko położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Dunajec w powiecie nowosądeckim,
 - gmina Szczawnica w powiecie nowotarskim,
- w województwie pomorskim:
- gminy Dzierżoń i Stary Dzierżoń w powiecie sztumskim,
 - gmina Stare Pole, część gminy Nowy Staw położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,
 - gminy Stegny, Sztutowo i część gminy Nowy Dwór Gdański położona na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,
- w województwie świętokrzyskim:
- gmina Tarłów i część gminy Ożarów położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 74 biegnącą od miejscowości Honorów do zachodniej granicy gminy w powiecie opatowskim,
 - część gminy Brody położona wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 i na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie oraz przez drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,

- gmina Gowarczów, część gminy Końskie położona na wschód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na północ od linii kolejowej w powiecie koneckim,
 - gminy Dwikozy i Zawichost w powiecie sandomierskim,
- w województwie lubuskim:
- gminy Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Kostrzyn nad Odrą, Santok, Witnica w powiecie gorzowskim,
 - powiat miejski Gorzów Wielkopolski,
 - gminy Drezdenko, Strzelce Krajeńskie, Stare Kurowo, Zwierzyn w powiecie strzelecko – drezdeneckim,
 - powiat żarski,
 - powiat słubicki,
 - gminy Brzeznica, Iłowa, Gozdnicza, Małomice Wymiarki, Żagań i miasto Żagań w powiecie żagańskim,
 - powiat krośnieński,
 - powiat zielonogórski
 - powiat miejski Zielona Góra,
 - powiat nowosolski,
 - powiat sulęciński,
 - powiat międzyrzecki,
 - powiat świebodziński,
 - powiat wschowski,
- w województwie dolnośląskim:
- powiat zgorzelecki,
 - gminy Gaworzycze, Grębocice, Polkowice i Radwanice w powiecie polkowickim,
 - część powiatu wołowskiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - gmina Jeżów Sudecki w powiecie karkonoskim,
 - gminy Rudna, Ścinawa, miasto Lubin i część gminy Lubin niewymieniona w części III załącznika I w powiecie lubińskim,
 - gmina Malczyce, Miękinia, Środa Śląska, część gminy Kostomłoty położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Udanin położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie średzkim,
 - gmina Wądroże Wielkie w powiecie jaworskim,
 - gminy Kunice, Legnickie Pole, Prochowice, Ruja w powiecie legnickim,
 - gminy Wisznia Mała, Trzebnica, Zawonia, część gminy Oborniki Śląskie położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,
 - gminy Leśna, Lubań i miasto Lubań, Olszyna, Platerówka, Siekierczyn w powiecie lubańskim,
 - powiat miejski Wrocław,
 - gminy Czernica, Długołęka, Siechnice, część gminy Żórawina położona na wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,
 - gminy Jelcz - Laskowice, Olawa z miastem Olawa i część gminy Domaniów położona na północny wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie olawskim,

- gmina Bierutów, miasto Oleśnica, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
 - gmina Cieszków, Krośnice, część gminy Milicz położona na wschód od linii łączącej miejscowości Poradów – Piotrkosice – Sulimierz – Sulów - Gruszcza w powiecie milickim,
 - część powiatu bolesławieckiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - powiat głogowski,
 - gmina Niechlów w powiecie górowskim,
 - gmina Świerzawa, Wojcieszów, część gminy Zagrodno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice Zagrodno oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,
 - gmina Gryfów Śląski, Lubomierz, Lwówek Śląski, Wleń w powiecie lwóweckim,
 - gminy Czarny Bór, Stare Bogaczowice, Walim, miasto Boguszów - Gorce, miasto Jedlina – Zdrój, miasto Szczawno – Zdrój w powiecie wałbrzyskim,
 - powiat miejski Wałbrzych,
 - gmina Świdnica, miasto Świdnica, miasto Świebodzice w powiecie świdnickim,
- w województwie wielkopolskim:
- gminy Siedlec, Wolsztyn, część gminy Przemęt położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,
 - gmina Wielichowo, Rakoniewice, Granowo, część gminy Kamieniec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
 - powiat międzychodzki,
 - powiat nowotomyski,
 - powiat obornicki,
 - część gminy Połajewo na położona na południe od drogi łączącej miejscowości Chraplewo, Tarnówko-Boruszyn, Krosin, Jakubowo, Połajewo - ul. Ryczywolska do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim,
 - powiat miejski Poznań,
 - gminy Buk, Czerwonak, Dopiewo, Komorniki, Rokietnica, Stęszew, Swarzędz, Suchy Las, Tarnowo Podgórne, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na północ od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,
 - gminy
 - część powiatu szamotulskiego niewymieniona w części I i III załącznika I,
 - gmina Pępowo w powiecie gostyńskim,
 - gminy Kobylin, Zduny, część gminy Krotoszyn położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
 - gmina Wijewo w powiecie leszczyńskim,
- w województwie łódzkim:
- gminy Białaczów, Drzewica, Opoczno i Poświętne w powiecie opoczyńskim,
 - gminy Biała Rawska, Regnów i Sadkowiec w powiecie rawskim,

— gmina Kowiesy w powiecie skierniewickim,

w województwie zachodniopomorskim:

— gmina Boleszkowice i część gminy Dębno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na południe od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na południe od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,

— gminy Cedynia, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, część gminy Chojna położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

— gmina Kolbaskowo w powiecie polickim,

w województwie opolskim:

— gminy Brzeg, Lubsza, Lewin Brzeski, Olszanka, Skarbimierz w powiecie brzeskim,

— gminy Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Popielów w powiecie opolskim,

— gminy Świerczów, Wilków, część gminy Namysłów położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysławskim.

8. Slovakien

Följande restriktionszoner II i Slovakien:

— the whole district of Gelnica except municipalities included in zone III,

— the whole district of Poprad

— the whole district of Spišská Nová Ves,

— the whole district of Levoča,

— the whole district of Kežmarok

— in the whole district of Michalovce except municipalities included in zone III,

— the whole district of Košice-okolie,

— the whole district of Rožnava,

— the whole city of Košice,

— in the district of Sobrance: Remetské Hámre, Vyšná Rybnica, Hľivišťa, Ruská Bystrá, Podhoroď, Choňkovce, Ruský Hrabovec, Inovce, Beňatina, Koňuš,

— the whole district of Vranov nad Topľou,

— the whole district of Humenné except municipalities included in zone III,

— the whole district of Snina,

— the whole district of Prešov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Sabinov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Svidník, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Stropkov, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Bardejov,

— the whole district of Stará Ľubovňa,

— the whole district of Revúca,

— the whole district of Rimavská Sobota except municipalities included in zone III,

- in the district of Velký Krtíš, the whole municipalities not included in part I,
- the whole district of Lučenec,
- the whole district of Poltár,
- the whole district of Zvolen, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Detva,
- the whole district of Krupina, except municipalities included in zone I,
- the whole district of Banská Stianica,
- in the district of Žiar nad Hronom the municipalities of Hronská Dúbrava, Trnavá Hora,
- the whole district of Banská Bystrica, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Brezno,
- the whole district of Liptovský Mikuláš,
- the whole district of Trebišov'.

9. Italien

Följande restriktionszoner II i Italien:

Piedmont Region:

- in the Province of Alessandria, the municipalities of Cavatore, Castelnuovo Bormida, Cabella Ligure, Carrega Ligure, Francavilla Bisio, Carpeneto, Costa Vescovato, Groggnardo, Orsara Bormida, Pasturana, Melazzo, Mornese, Ovada, Predosa, Lerma, Fraconalto, Rivalta Bormida, Fresonara, Malvicino, Ponzone, San Cristoforo, Sezzadio, Rocca Grimalda, Garbagna, Tassarolo, Mongiardino Ligure, Morsasco, Montaldo Bormida, Prasco, Montaldeo, Belforte Monferrato, Albera Ligure, Bosio, Cantalupo Ligure, Castelletto D'orba, Cartosio, Acqui Terme, Arquata Scrivia, Parodi Ligure, Ricaldone, Gavi, Cremolino, Brignano-Frascata, Novi Ligure, Molare, Cassinelle, Morbello, Avolasca, Carezzano, Basaluzzo, Dernice, Trisobbio, Strevi, Sant'Agata Fossili, Pareto, Visone, Voltaggio, Tagliolo Monferrato, Casaleggio Boiro, Capriata D'orba, Castellania, Carrosio, Cassine, Vignole Borbera, Serravalle Scrivia, Silvano D'orba, Villalvernia, Roccaforte Ligure, Rocchetta Ligure, Sardigliano, Stazzano, Borghetto Di Borbera, Grondona, Cassano Spinola, Montacuto, Gremiasco, San Sebastiano Curone, Fabbrica Curone, Spigno Monferrato, Montechiaro d'Acqui, Castelletto d'Erro, Ponti, Denice,
- in the province of Asti, the municipality of Mombaldone,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the municipalities of Bogliasco, Arenzano, Ceranesi, Ronco Scrivia, Mele, Isola Del Cantone, Lumarzo, Genova, Masone, Serra Riccò, Campo Ligure, Mignanego, Busalla, Bargagli, Savignone, Torriglia, Rossiglione, Sant'Olcese, Valbrevenna, Sori, Tiglieto, Campomorone, Cogoletto, Pieve Ligure, Davagna, Casella, Montoggio, Crocefieschi, Vobbia;
- in the province of Savona, the municipalities of Albisola Superiore, Celle Ligure, Stella, Pontinvrea, Varazze, Urbe, Sassello, Mioglia,

Lazio Region:

- the Area of the Municipality of Rome within the administrative boundaries of the Local Health Unit "ASL RM1".

DEL III

1. Bulgarien

Följande restriktionszoner III i Bulgarien:

- in Blagoevgrad region:
 - the whole municipality of Sandanski
 - the whole municipality of Strumyani
 - the whole municipality of Petrich,

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/143

- the Pazardzhik region:
 - the whole municipality of Pazardzhik,
 - the whole municipality of Panagyurishte,
 - the whole municipality of Lesichevo,
 - the whole municipality of Septemvri,
 - the whole municipality of Strelcha,
- in Plovdiv region
 - the whole municipality of Hisar,
 - the whole municipality of Suedinenie,
 - the whole municipality of Maritsa
 - the whole municipality of Rodopi,
 - the whole municipality of Plovdiv,
- in Varna region:
 - the whole municipality of Byala,
 - the whole municipality of Dolni Chiflik.

2. Italien

Följande restriktionszoner III i Italien:

- Sardinia Region: the whole territory.

3. Lettland

Följande restriktionszoner III i Lettland:

- Dienvidkurzemes novada Embūtes pagasta daļa uz ziemeļiem autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz austrumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz ziemeļiem no autoceļa A9, uz austrumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz austrumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296,
- Kuldīgas novada Rudbārzu, Nīkrāces, Padures, Raņķu, Skrundas pagasts, Laidu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1296, Ēdoles pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V1269, V1271, V1288, P119, Īvandes pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa P119, Rumbas pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa P120, Skrundas pilsēta,
- Ventspils novada Zlēku pagasts, Ugāles pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1347, uz rietumiem no autoceļa P123, Ziru pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V1269, P108, Piltenes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1310, V1309, autoceļa līdz Ventas upei,
- Alūksnes novada Jaunannas pagasta daļa uz dienvidaustrumiem no Pededzes upes,
- Balvu novada Kubulu, Vīksnas, Bērzkalnes, Balvu pagasts, Balvu pilsēta,
- Gulbenes novada Litenes pagasta daļa uz austrumiem no Pededzes upes,
- Preiļu novada Silajāņu pagasts, Galēnu pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V740, V595, Rušonas pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V742,
- Rēzeknes novada Sīlmalas pagasts, Lūznavas pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa A13 līdz apdzīvotai vietai Vertukšne, uz rietumiem no Vertukšnes ezera, Maltas pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa Vertukšne – Rozentova un uz rietumiem no autoceļa P56, P57, V569, Feimaņu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V577, V742.

4. Litauen

Följande restriktionszoner III i Litauen:

- Jurbarko rajono savivaldybė. Jurbarko miesto seniūnija, Girdžių, Jurbarkų Raudonės, Skirsnemunės, Veliunos ir Šimkaičių seniūnijos,
- Molėtų rajono savivaldybė. Dubingių ir Giedraičių seniūnijos,

- Marijampolės savivaldybė. Sasnavos ir Šunskų seniūnijos,
- Šakių rajono savivaldybė. Barzdų, Gelgaudiškio, Griškabūdžio, Kidulių, Kudirkos Naumiesčio, Sintautų, Slavikų, Sudargo, Šakių, Plokščių ir Žvirgždaičių seniūnijos.
- Kazlų rūdos savivaldybė: Antanavos, Jankų ir Kazlų Rūdos seniūnijos: vakarinė dalis iki kelio 2602 ir 183,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė: Gižų, Kybartų, Klausčių, Pilviškių, Šeimenos ir Vilkaviškio miesto seniūnijos.
- Širvintų rajono savivaldybė. Alionių ir Zibalų seniūnijos,
- Ukmergės rajono savivaldybė. Želvos seniūnija,
- Vilniaus rajono savivaldybė. Paberžės seniūnija.

5. Polen

Följande restriktionszoner III i Polen:

w województwie zachodniopomorskim:

- gminy Banie, Trzcińsko – Zdrój, Widuchowa, część gminy Chojna położona na wschód linii wyznaczonej przez drogę nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- część powiatu działdowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu iławskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- powiat nowomiejski,
- gminy Dąbrówno, Grunwald i Ostróda z miastem Ostróda w powiecie ostródzkim,
- gmina Banie Mazurskie, część gminy Gołdap położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Pietraszki – Grygieliszki – Łobody - Bałupiany - Piękne Łąki do skrzyżowania z drogą nr 65, następnie od tego skrzyżowania na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 65 biegnącą do skrzyżowania z drogą nr 650 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 650 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 65 do miejscowości Wronki Wielkie i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Wronki Wielkie – Suczki – Pietrasze – Kamionki – Wilkasy biegnącą do południowej granicy gminy w powiecie gołdapskim,
- część gminy Pozdezdze położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Stręgiel – Gębałka – Kuty – Jakunówko – Jasieniec, część gminy Budry położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Skalisze – Budzewo – Budry – Brzozówko w powiecie węgorzewskim,
- część gminy Krukłanki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Jasieniec – Jeziorowskie – Podleśne w powiecie giżyckim,
- część gminy Kowale Oleckie położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Wierzbiadki – Czerwony Dwór – Mazury w powiecie oleckim,

w województwie podkarpackim:

- gminy Borowa, Czermin, Radomyśl Wielki, Wadowice Górne w powiecie mieleckim,

w województwie lubuskim:

- gminy Niegosławice, Szprotawa w powiecie zagańskim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Rydzyna, Świąciechowa, Włoszakowice w powiecie leszczyńskim,

- powiat miejski Leszno,
 - gminy Kościan i miasto Kościan, Krzywiń, Śmigiel w powiecie kościańskim,
 - część gminy Dolsk położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na zachód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na zachód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na zachód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,
 - gminy Gostyń, Krobia i Poniec w powiecie gostyńskim,
 - część gminy Przemęt położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,
 - powiat rawicki,
 - gmina Pniewy, część gminy Duszniki położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A2 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy, łączącą miejscowości Ceradz Kościelny – Grzebienisko – Wierzeja – Wilkowo, biegnącą do skrzyżowania z autostradą A2, część gminy Kaźmierz położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Sarna, część gminy Ostroróg położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 184 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 116 oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 116 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 184 do zachodniej granicy gminy, część gminy Szamotuły położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Sarna biegnącą od południowej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 184 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 184 biegnącą od przecięcia z rzeką Sarna do północnej granicy gminy w powiecie szamotuńskim,
- w województwie dolnośląskim:
- część powiatu górowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - część gminy Lubin położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 335 biegnącą od zachodniej granicy gminy do granicy miasta Lubin oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 333 biegnącą od granicy miasta Lubin do południowej granicy gminy w powiecie lubińskim
 - gminy Prusice, Żmigród, część gminy Oborniki Śląskie położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,
 - część gminy Zagrodno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice – Zagrodno oraz na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim
 - gmina Gromadka w powiecie bolesławieckim,
 - gminy Chocianów i Przemków w powiecie polkowickim,
 - gminy Chojnów i miasto Chojnów, Krotoszyce, Miłkowice w powiecie legnickim,
 - powiat miejski Legnica,
 - część gminy Wołów położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy, część gminy Wińsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 36 biegnącą od północnej do zachodniej granicy gminy, część gminy Brzeg Dolny położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową od północnej do południowej granicy gminy w powiecie wołowskim,
 - część gminy Milicz położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Poradów – Piotrkosice - Sulimierz-Sulów - Gruszcza w powiecie milickim,

w województwie świętokrzyskim:

- gminy Gnojno, Pacanów w powiecie buskim,
- gminy Lubnice, Oleśnica, Polaniec, część gminy Rytwiany położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,
- gminy Chmielnik, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Łopuszno, Piekoszów, Pierzchnica, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk, część gminy Raków położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, część gminy Chęciny położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na północ od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy, część gminy Daleszyce położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 764 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Daleszyce – Słopiec – Borków, dalej na południe od linii wyznaczonej przez tę drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 764 do przecięcia z linią rzeki Belnianka, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzeki Belnianka i Czarna Nida biegnącej do zachodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,
- powiat miejski Kielce,
- gminy Krasocin, część gminy Włoszczowa położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogieniec – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,
- gmina Kije w powiecie pińczowskim,
- gminy Małogoszcz, Oksa w powiecie jędrzejowskim,

w województwie małopolskim:

- gminy Dąbrowa Tarnowska, Radgoszcz, Szczucin w powiecie dąbrowskim.

6. Rumänien

Följande restriktionszoner III i Rumänien:

- Zona oraşului Bucureşti,
- Judeţul Constanţa,
- Judeţul Satu Mare,
- Judeţul Tulcea,
- Judeţul Bacău,
- Judeţul Bihor,
- Judeţul Bistriţa Năsăud,
- Judeţul Brăila,
- Judeţul Buzău,
- Judeţul Călăraşi,
- Judeţul Dâmboviţa,
- Judeţul Galaţi,
- Judeţul Giurgiu,
- Judeţul Ialomiţa,
- Judeţul Ilfov,
- Judeţul Prahova,

- Județul Sălaj,
- Județul Suceava
- Județul Vaslui,
- Județul Vrancea,
- Județul Teleorman,
- Județul Mehedinți,
- Județul Gorj,
- Județul Argeș,
- Județul Olt,
- Județul Dolj,
- Județul Arad,
- Județul Timiș,
- Județul Covasna,
- Județul Brașov,
- Județul Botoșani,
- Județul Vâlcea,
- Județul Iași,
- Județul Hunedoara,
- Județul Alba,
- Județul Sibiu,
- Județul Caraș-Severin,
- Județul Neamț,
- Județul Harghita,
- Județul Mureș,
- Județul Cluj,
- Județul Maramureș.

7. Slovakien

Följande restriktionszoner III i Slovakien:

- The whole district of Vranov and Topľou,
- In the district of Humenné: Lieskovec, Myslina, Humenné, Jasenov, Brekov, Závadka, Topoľovka, Hudcovce, Ptičie, Chlmec, Porúbka, Brestov, Gruzovce, Ohradzany, Slovenská Volová, Karná, Lackovce, Kochanovce, Hažín nad Cirochou, Závada, Nižná Sitnica, Vyšná Sitnica, Rohožník, Prituľany, Ruská Poruba, Ruská Kajňa,
- In the district of Michalovce: Strážske, Staré, Oreské, Zbudza, Voľa, Nacina Ves, Pusté Čemerné, Lesné, Rakovec nad Ondavou, Petrovce nad Laborcom, Trnava pri Laborci, Vinné, Kaluža, Klokočov, Kusín, Jovsa, Poruba pod Vihorlatom, Hojné, Lúčky, Závadka, Hažín, Zalužice, Michalovce, Krásnovce, Šamudovce, Vrbnica, Žbince, Lastomír, Zemplínska Široká, Čečehov, Jastrabie pri Michalovciach, Iňačovce, Senné, Palín, Sliepkovce, Hatalov, Budkovce, Stretava, Stretávka, Pavlovce nad Uhom, Vysoká nad Uhom, Bajany,
- In the district of Rimavská Sobota: Jesenské, Gortva, Hodejov, Hodejovce, Širkovce, Šimonovce, Drňa, Hostice, Gemerské Dechtáre, Jestice, Dubovec, Rimavské Janovce, Rimavská Sobota, Belín, Pavlovce, Sútor, Bottovo, Dúžava, Mojin, Konrádovce, Čierny Potok, Blhovce, Gemerček, Hajnáčka,
- In the district of Gelnica: Hrišovce, Jaklovce, Kluknava, Margecany, Richnava,

- In the district Of Sabinov: Daletice,
 - In the district of Prešov: Hrabkov, Krížovany, Žipov, Kvačany, Ondrašovce, Chminianske Jakubovany, Klenov, Bajerov, Bertotovce, Brežany, Bzenov, Fričovce, Hendrichovce, Hermanovce, Chmiňany, Chminianska Nová Ves, Janov, Jarovnice, Kojatice, Lažany, Mikušovce, Ovčie, Rokycany, Sedlice, Suchá Dolina, Svinia, Šindliar, Široké, Štefanovce, Vítaz, Župčany,
 - the whole district of Medzilaborce,
 - In the district of Stropkov: Havaj, Malá Poľana, Bystrá, Míkové, Varechovce, Vladiča, Staškovce, Makovce, Veľkrop, Solník, Korunková, Bukovce, Krišovce, Jakušovce, Kolbovce,
 - In the district of Svidník: Pstruša,
 - In the district of Zvolen: Očová, Zvolen, Sliach, Veľká Lúka, Lukavica, Sielnica, Železná Breznica, Trmie, Turová, Kováčová, Budča, Hronská Breznica, Ostrá Lúka, Bacúrov, Breziny, Podzámčok, Michalková, Zvolenská Slatina, Lieskovec,
 - In the district of Banská Bystrica: Sebedín-Bečov, Čerín, Dúbravica, Oravce, Mólča, Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Vlkanová, Hronsek, Badín, Horné Pršany, Malachov, Banská Bystrica,
 - The whole district of Sobrance except municipalities included in zone II."
-

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2022/2068**av den 26 oktober 2022****om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa kallvalsade platta produkter av stål med ursprung i Folkrepubliken Kina och Ryska federationen efter en översyn vid giltighetstidens utgång i enlighet med artikel 11.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1036**

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1036 av den 8 juni 2016 om skydd mot dumpad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska unionen ⁽¹⁾ (*grundförordningen*), särskilt artikel 11.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/477 av den 11 mars 2015 om åtgärder som unionen får vidta vid samtidig tillämpning av antidumpnings- eller antisubventionsåtgärder och skyddsåtgärder ⁽²⁾, särskilt artikel 1 i denna, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE**1.1 Tidigare undersökningar och gällande åtgärder**

- (1) Genom förordning (EU) 2016/1328 ⁽³⁾ införde Europeiska kommissionen antidumpningstullar på import av vissa kallvalsade platta produkter av stål med ursprung i Folkrepubliken Kina (*Kina*) och Ryska federationen (*Ryssland*) (*de ursprungliga åtgärderna*). Den undersökning som ledde till införandet av de ursprungliga åtgärderna kallas nedan den ursprungliga undersökningen.
- (2) De antidumpningstullar som för närvarande gäller för Kina är 19,7 % på import från de exporterande tillverkare som ingick i urvalet, 20,5 % för de samarbetsvilliga företag som inte ingick i urvalet och 22,1 % för alla andra företag, och för Ryssland mellan 18,7 % och 34 % för de exporterande tillverkare som ingick i urvalet, med en tullsats på 36,1 % för alla övriga företag.

1.2 Begäran om en översyn vid giltighetstidens utgång

- (3) Efter offentliggörandet av ett tillkännagivande om att giltighetstiden snart kommer att löpa ut ⁽⁴⁾ mottog Europeiska kommissionen (*kommissionen*) en begäran om en översyn enligt artikel 11.2 i grundförordningen.

⁽¹⁾ EUT L 176, 30.6.2016, s. 21.

⁽²⁾ EUT L 83, 27.3.2015, s. 11.

⁽³⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/1328 av den 29 juli 2016 om införande av en slutgiltig antidumpningstull och slutgiltigt uttag av den preliminära tull som införts på import av vissa kallvalsade platta produkter av stål med ursprung i Folkrepubliken Kina och Ryska federationen (EUT L 210, 4.8.2016, s. 1).

⁽⁴⁾ EUT C 389, 16.11.2020, s. 4.

- (4) Begäran ingavs den 3 maj 2021 av European Steel Association (*Eurofer* eller *sökanden*) som företrädare för unionsindustrin för vissa kallvalsade platta produkter av stål i den mening som avses i artikel 5.4 i grundförordningen. Begäran om översyn grundades på att åtgärdernas upphörande sannolikt skulle leda till återkommande dumpning och till fortsatt eller återkommande skada för unionsindustrin.

1.3 Inledande av en översyn vid giltighetstidens utgång

- (5) Kommissionen fastslog efter samråd med den kommitté som inrättats genom artikel 15.1 i grundförordningen att bevisningen var tillräcklig för att motivera en översyn vid giltighetstidens utgång och inledde därför den 3 augusti 2021 en översyn vid giltighetstidens utgång av import till unionen av vissa kallvalsade platta produkter av stål med ursprung i Kina och Ryssland (*de berörda länderna*) på grundval av artikel 11.2 i grundförordningen. Kommissionen offentliggjorde ett tillkännagivande om inledande i *Europeiska unionens officiella tidning* ^(*) (*tillkännagivandet om inledande*).

1.4 Översynsperiod och skadeundersökningsperiod

- (6) Undersökningen beträffande fortsatt eller återkommande dumpning omfattade perioden från och med den 1 juli 2020 till och med den 30 juni 2021 (*översynsperioden*). Undersökningen av de utvecklingstendenser som är relevanta för bedömningen av sannolikheten för fortsatt eller återkommande skada omfattade perioden från och med den 1 januari 2017 till och med utgången av översynsperioden (*skadeundersökningsperioden*).

1.5 Berörda parter

- (7) I tillkännagivandet om inledande uppmanades berörda parter att kontakta kommissionen för att delta i undersökningen. Dessutom underrättade kommissionen uttryckligen sökanden, alla kända unionstillverkare, de kända tillverkarna i Kina och Ryssland och de kinesiska och ryska myndigheterna samt kända importörer, användare och handlare om inledandet av översynen vid giltighetstidens utgång och inbjöd dem att delta.

1.6 Synpunkter på inledandet av undersökningen

- (8) De berörda parterna gavs möjlighet att lämna synpunkter på inledandet av översynen vid giltighetstidens utgång och att begära att bli hörda av kommissionen och/eller förhørsombudet för handelspolitiska förfaranden. Kommissionen mottog synpunkter från tre exporterande tillverkare i Ryssland, de ryska myndigheterna, en icke-närstående importör och en användare.
- (9) I sina synpunkter på inledandet av undersökningen hävdade de tre ryska exporterande tillverkarna att sökanden inte hade inkommit med tillräcklig och tillförlitlig bevisning för att föreläg sannolikhet för fortsatt eller återkommande skadevällande dumpning genom import från Ryssland. De ryska myndigheterna, de ryska exporterande tillverkarna, den icke-närstående importören och en användare hävdade dessutom att det inte fanns något orsakssamband mellan unionsindustrins skadevällande situation och importen av vissa kallvalsade platta produkter av stål från Kina och Ryssland. De olika parternas resonemang gick ut på att skadan för unionsindustrin, om den förelåg, orsakades av andra faktorer en skadevällande import från Ryssland och Kina med tanke på de försunliga importvolymerna av vissa kallvalsade platta produkter av stål från de berörda länderna.
- (10) Säsom även anges i tillkännagivandet om inledande hävdade sökanden dock att "det faktum att skadan undanröjts huvudsakligen beror på att åtgärder är i kraft, och om dessa upphörde att gälla skulle betydande mängder återigen kunna importeras till dumpade priser från de berörda länderna, vilket sannolikt skulle leda till att skadan för unionsindustrin återkommer" ^(*). Syftet med översynen var att fastställa huruvida åtgärdernas upphörande sannolikt kan leda till fortsatt och återkommande skada som vällas av dumpad import från de berörda länderna. De uppgifter som sökanden lämnade i det inledande skedet var tillräckliga för att visa att den skada som vällats av den dumpade importen skulle återkomma om den dumpade importen skulle återupptas i större volymer. Kommissionen avvisade därför parternas påstående om orsakssambandet.

^(*) Tillkännagivande om inledande av en översyn vid giltighetstidens utgång av de antidumpningsåtgärder som tillämpas på import av vissa kallvalsade platta produkter av stål med ursprung i Folkrepubliken Kina och Ryska federationen (EUT C 311, 3.8.2021, s. 6).

^(*) EUT C 311, 3.8.2021, s. 8, punkt 4.2.

- (11) De ryska myndigheterna hävdade att sökanden inte hade inkommit med tillräcklig bevisning för ökad dumpning enligt artikel 5.2 i antidumpningsavtalet i samband med beräkningen av normalvärdet. De ryska myndigheterna hävdade dessutom att de uppgifter som lämnades i den icke-konfidentiella versionen av begäran om översyn vid giltighetstidens utgång inte var tillräckligt detaljerade och inte visade de exakta siffror som använts för att beräkna marginalen, eftersom transportkostnaderna, exportkostnaderna och priserna på den ryska marknaden för kallvalsade platta produkter av stål samt beräkningarna i sig angavs i ungefärliga siffror. De ryska myndigheterna begärde att kommissionen skulle granska beräkningarna i begäran och lämna bevisning för att beräkningarna var tillförlitliga. De ryska myndigheterna hänvisade dessutom till artikel 6.2 i antidumpningsavtalet och förklarade att sökanden genom att inte ge parterna möjlighet att skaffa sig en rimlig uppfattning om det väsentliga innehållet i de konfidentiella uppgifterna förnekade både de ryska myndigheterna och de ryska tillverkarna och andra berörda parter möjligheten att fullständigt skydda sina rättigheter, och uppmanade kommissionen och Eurofer att lämna mer detaljerade uppgifter om beräkningarna av dumpningsmarginalerna.
- (12) Vad gäller påståendet om tillräcklig bevisning bekräftas det i begäran om översyn att den ryska importen av den berörda produkten till unionen minskade kraftigt jämfört med den ursprungliga undersökningens undersökningsperiod. I begäran bedömdes därför sannolikheten för återkommande av dumpning utifrån exportpriserna till andra tredjeländer än unionen. Analysen av bevisningen visade att begäran innehöll tillräcklig bevisning för sannolikheten för återkommande dumpning.
- (13) Den dumpningsmarginal som beräknades i begäran avspeglade de ryska exporterande tillverkarnas prissättningsbeteende på tredjeländer marknader och avseglade därför inte nödvändigtvis den exakta graden av dumpning som beräknades i undersökningen. Sökanden inkom dock med tillräcklig bevisning om exportpris och normalvärde i begäran, som visade att det förelåg sannolikhet för återkommande dumpning. Sökanden lämnade också en tillräckligt detaljerad beskrivning av den metod som den använt i sin dumpningsberäkning för att det skulle vara möjligt att bilda sig en rimlig uppfattning om det väsentliga innehållet i de konfidentiella uppgifterna.
- (14) För att beräkna normalvärdet för vissa kallvalsade platta produkter av stål för de ryska exporterande tillverkarna hade sökanden samlat in allmänt tillgänglig och abonnemangsbaserad information om de största exportörernas inhemska försäljningspriser för ett ton kallvalsade platta produkter av stål på hemmamarknaden för referensperioden. Kommissionen kontrollerade och bekräftade exportpriset mot databasen Global Trade Atlas (*GTA-databasen*).
- (15) Eftersom importen av den produkt som översynen gäller från Ryssland till unionen har varit försumlig efter införandet av dumpningstullar 2016, grundade sökanden exportpriset på flera informationskällor om priserna på Rysslands exportförsäljning av kallvalsade platta produkter av stål till tredjeländer 2020. Dessa exportpriser för ett ton kallvalsade platta produkter av stål fastställdes på grundval av marknadsinformation om priser på export från Ryssland. Exportpriset kontrollerades och bekräftades mot det genomsnittliga GTA-priset för de tre största ryska exportdestinationerna.
- (16) Sökanden hade således jämfört det genomsnittliga exportpriset från fabrik för kallvalsade platta produkter av stål från Ryssland med normalvärdet baserat på de ryska inhemska priserna.
- (17) I sin lagstadgade analys beaktade kommissionen endast de faktorer som det fanns tillräckligt användbar och korrekt bevisning för.
- (18) Följaktligen avvisades de ryska myndigheternas påståenden.
- (19) Kommissionen ansåg att den icke-konfidentiella version av begäran som ingick i de ärendehandlingar som berörda parter kunde begära att få ta del av innehöll all väsentlig bevisning och icke-konfidentiella sammanfattningar av de konfidentiella uppgifterna, vilket innebär att berörda parter hade möjlighet att utöva sin rätt till försvar. Detta påstående avvisades därför.

1.7 Stickprovsförfarande

- (20) I tillkännagivandet om inledande angav kommissionen att den kunde komma att göra ett urval av de berörda parterna i enlighet med artikel 17 i grundförordningen.

1.7.1 *Stickprov avseende unionstillverkare*

- (21) I tillkännagivandet om inledande angav kommissionen att den preliminärt hade gjort ett urval av tre unionstillverkare. Kommissionen gjorde urvalet på grundval av produktions- och försäljningsvolymerna för den likadana produkten. Urvalet bestod av tre unionstillverkare som svarade för över 30 % av den uppskattade totala produktionsvolymen för den likadana produkten i unionen och över 20 % av de uppskattade totala försäljningsvolymerna.
- (22) I enlighet med artikel 17.2 i grundförordningen uppmanade kommissionen berörda parter att lämna synpunkter på det preliminära urvalet. Inga synpunkter inkom och det preliminära urvalet bekräftades därför och ansågs representativt för unionsindustrin.

1.7.2 *Stickprovsförfarande avseende importörer*

- (23) För att kunna avgöra om ett stickprovsförfarande var nödvändigt och i så fall göra ett urval bad kommissionen icke-närstående importörer att lämna de upplysningar som angavs i bilagan till tillkännagivandet om inledande.
- (24) Ingen icke-närstående importör besvarade stickprovsfrågeformuläret. Kommissionen beslutade därför att ett stickprovsförfarande inte var nödvändigt.

1.7.3 *Stickprovsförfarande avseende exporterande tillverkare i Ryssland och Kina*

- (25) För att avgöra om ett stickprovsförfarande var nödvändigt och i så fall göra ett stickprov bad kommissionen alla exporterande producenter i Ryssland och Kina att lämna de uppgifter som angavs i tillkännagivandet om inledande. Dessutom bad kommissionen de kinesiska och ryska myndigheterna att identifiera och/eller kontakta andra eventuella exporterande tillverkare som kunde vara intresserade av att delta i undersökningen.
- (26) Vid inledandet av översynen gjorde kommissionen en kopia av frågeformuläret tillgängligt i de ärendehandlingar som berörda parter kan begära att få ta del av samt på GD Handels webbplats.
- (27) Ingen av kinesiska exporterande tillverkarna lämnade de begärda uppgifterna och samtyckte till att ingå i urvalet. Kommissionen informerade Kinas delegation vid Europeiska unionen om att den hade för avsikt att tillämpa tillgängliga uppgifter i enlighet med artikel 18 i grundförordningen. Inga synpunkter inkom.
- (28) Eftersom ingen kinesisk tillverkare var villig att samarbeta i undersökningen drogs slutsatsen beträffande import från Kina således på grundval av tillgängliga uppgifter i enlighet med artikel 18 i grundförordningen, särskilt utifrån handelsstatistik om import och export (Eurostat, GTA-databasen ⁽⁷⁾ och OECD ⁽⁸⁾).
- (29) Tre ryska exporterande tillverkare, nämligen PJSC Magnitogorsk Iron and Steel Works (MMK) och dess närstående företag (MMK-gruppen), PJSC Novolipetsk Steel (NLMK) och dess närstående företag (NLMK-gruppen) och PJSC Severstal (Severstal) och dess närstående företag (SEVERSTAL-gruppen), inkom med de begärda uppgifterna och samtyckte till att ingå i urvalet. Den 6 september 2021 informerade dessa tre exporterande tillverkare dock kommissionen om att de hade beslutat att inte lämna in individuella svar på antidumpningsfrågeformuläret, men att de skulle samarbeta med kommissionen kring alla andra aspekter av begäran om översyn vid giltighetstidens utgång, t.ex. genom att lämna synpunkter på sannolikheten för fortsatt eller återkommande skada och unionens intresse. Den 13 september 2021 inkom de tre ryska exporterande tillverkarna med synpunkter på begäran om översyn vid giltighetstidens utgång, påstådd fortsatt och sannolikhet för återkommande skadevällande dumpning samt unionens intresse. De uppmanade kommissionen att utföra selektiva kontroller av de berörda företagsspecifika uppgifterna, såsom produktion, kapacitet och kapacitetsutnyttjande, som lämnades tillsammans med synpunkterna.

(7) <https://www.gtis.com/gta/>

(8) https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

- (30) Efter detta meddelande informerade kommissionen den 21 september och den 19 november 2021 de ovannämnda exporterande tillverkarna om att den betraktade dem som icke-samarbetsvilliga parter och om sin avsikt att tillämpa artikel 18 i grundförordningen och använda tillgängliga uppgifter för att dra sina slutsatser i undersökningen. Kommissionen underrättade även de ryska myndigheterna om sin avsikt att tillämpa tillgängliga uppgifter i enlighet med artikel 18 i grundförordningen.
- (31) Den 30 september och den 29 november 2021 tog kommissionen emot synpunkter från de tre ryska exporterande tillverkarna beträffande tillämpningen av artikel 18 i grundförordningen. De instämde inte i kommissionens bedömning av deras samarbetsstatus och upprepade sin avsikt att samarbeta kring andra aspekter av översynen, t. ex. fortsatt eller återkommande skada, sannolikheten för fortsatt skadevällande dumpning och unionens intresse. De uppmanade återigen kommissionen att kontrollera de uppgifter om produktion, kapacitet och kapacitetsutnyttjande som de hade inkommit med.
- (32) I detta avseende inkom de ryska exporterande tillverkarna inte med de begärda nödvändiga uppgifterna i sina svar på frågeformuläret. Kommissionen ansåg att de ryska exporterande tillverkarna endast lämnade fragmenterade uppgifter som var begränsade till produktion, kapacitet och produktionsvolym, utan stödjande bevisning. Eftersom de exporterande tillverkarna inte lämnade tillräckliga och tillförlitliga uppgifter för att kommissionen skulle kunna komma fram till en rimlig tillförlitlig slutsats använde kommissionen uppgifter tillgängliga i ärendehandlingarna, såsom förklaras i skäl 30. Kommissionen använde dock de uppgifter som lämnats av de tre ryska tillverkarna i den mån det var möjligt.
- (33) Kommissionen skickade ett frågeformulär om förekomst av betydande snedvridningar i Kina i den mening som avses i artikel 2.6a b i grundförordningen till de kinesiska myndigheterna.
- (34) Kommissionen sände även frågeformulär till de unionstillverkare som ingick i urvalet. Samma frågeformulär gjordes också tillgängligt via internet (*) på dagen för inledandet av undersökningen. Kommissionen sände dessutom ett frågeformulär till Eurofer, intresseorganisationen för unionstillverkare.
- (35) Svar på frågeformuläret inkom från de tre unionstillverkare som ingick i urvalet och från Eurofer.

1.7.4 Kontroll

- (36) Kommissionen inhämtade och kontrollerade alla uppgifter som den ansåg vara nödvändiga för att fastställa sannolikheten för fortsatt eller återkommande dumpning och skada och för att fastställa unionens intresse. På grund av covid-19-pandemins utbrott och de efterföljande åtgärder som vidtogs för att hantera utbrottet (*covid-19-tillkännagivandet*) (**) kunde kommissionen inte genomföra kontrollbesök på plats hos företagen i urvalet. I stället genomförde kommissionen dubbelkontroller på distans av den information som följande företag lämnade via videokonferens:

Unionstillverkare

- Voestalpine Stahl GmbH, Österrike
- ThyssenKrupp Steel Europe AG, Tyskland
- ArcelorMittal Belgium, Belgien

1.8 Efterföljande förfarande

- (37) Den 19 augusti 2022 lämnade kommissionen ut uppgifter om de viktigaste omständigheter och överväganden mot bakgrund av vilka den ämnade bibehålla de gällande antidumpningstullarna på importen från Kina och Ryssland. Alla parter gavs möjlighet att inkomma med synpunkter på utlåtandet av uppgifter.

(*) https://trade.ec.europa.eu/tdi/case_details.cfm?id=2538

(**) Tillkännagivande om konsekvenserna av utbrottet av covid-19 för antidumpnings- och antisubventionsundersökningar (2020/C 86/06) (EUT C 86, 16.3.2020, s. 6).

- (38) Kommissionen övervägde synpunkterna från de berörda parterna och beaktade dem i tillämpliga fall. De parter som begärde att bli hörda beviljades detta.

2. PRODUKT SOM ÖVERSYNEN GÄLLER, BERÖRD PRODUKT OCH LIKADAN PRODUKT

2.1 Produkt som övernsynen gäller

- (39) Den produkt som övernsynen gäller är samma som i den ursprungliga undersökningen, dvs. valsade platta produkter av järn eller olegerat stål eller annat legerat stål, men inte av rostfritt stål, av alla bredder, kallvalsade och varken pläterade, på annat sätt metallöverdragna eller försedda med annat överdrag och inte vidare bearbetade efter kallvalsningen, som för närvarande klassificeras enligt KN-nummer ex 7209 15 00 (Taric-nummer 7209 15 00 90), 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 91, ex 7209 18 99 (Taric-nummer 7209 18 99 90), ex 7209 25 00 (Taric-nummer 7209 25 00 90), 7209 26 90, 7209 27 90, 7209 28 90, 7211 23 30, ex 7211 23 80 (Taric-nummer 7211 23 80 19, 7211 23 80 95 och 7211 23 80 99), ex 7211 29 00 (Taric-nummer 7211 29 00 19 och 7211 29 00 99), 7225 50 80 och 7226 92 00 (*produkt som övernsynen gäller*).
- (40) Följande produkttyper utesluts från definitionen av den produkt som övernsynen gäller:
- Valsade platta produkter av järn eller olegerat stål, av alla bredder, kallvalsade och varken pläterade, på annat sätt metallöverdragna eller försedda med annat överdrag, inte vidare bearbetade efter kallvalsningen, även i ringar eller rullar, av alla tjocklekar, elektriska.
 - Valsade platta produkter av järn eller olegerat stål, av alla bredder, kallvalsade och varken pläterade, på annat sätt metallöverdragna eller försedda med annat överdrag, i ringar eller rullar, med en tjocklek av mindre än 0,35 mm, utglödgat (så kallade svarta tavlor).
 - Valsade platta produkter av annat legerat stål, av alla bredder, av kisellegerat stål.
 - Valsade platta produkter av legerat stål, inte vidare bearbetade efter kallvalsningen, av snabbstål.
- (41) Kallvalsade platta produkter av stål tillverkas av varmvalsade ringar eller rullar. Kallvalsningsprocessen består i att en plåt eller ett band – som dessförinnan varmvalsats och betats – passeras genom kallvalsar (dvs. under metallens mjukningstemperatur). Kallvalsade platta produkter av stål tillverkas för att uppfylla vissa specifikationer eller proprietära slutanvändarspecifikationer. De kan levereras i olika former, dvs. i ringar eller rullar (oljade eller ooljade), i skurna längder (plåtar) eller tunna band. Kallvalsade platta produkter av stål är en industriell insatsvara som köps av slutanvändarna för en rad olika tillämpningsområden, främst inom tillverkningsindustrin (allmän industri, förpackningar, fordon osv.), men även inom byggbranschen.

2.2 Berörd produkt

- (42) Den produkt som berörs av denna undersökning är den produkt som övernsynen gäller, vilken har sitt ursprung i Kina och Ryssland.

2.3 Likadan produkt

- (43) Såsom fastställdes i den ursprungliga undersökningen bekräftar denna övernsyn vid giltighetstidens utgång att följande produkter har både samma grundläggande fysiska egenskaper och samma grundläggande användningsområden:
- den berörda produkten när den exporteras till unionen,
 - den produkt som övernsynen gäller som säljs på hemmamarknaden i Kina och Ryssland och
 - den produkt som övernsynen gäller som tillverkas och säljs i unionen av unionsindustrin.
- (44) Dessa produkter anses därför vara likadana produkter i den mening som avses i artikel 1.4 i grundförordningen.

3. DUMPNING

3.1 Kina

3.1.1 Inledande anmärkningar

- (45) Under översynsperioden fortsatte importen av vissa kallvalsade platta produkter av stål från Kina, om än på lägre nivåer än under undersökningsperioden för den ursprungliga undersökningen (dvs. från och med den 1 april 2014 till och med den 31 mars 2015). Enligt uppgifter från Eurostat svarade importen av vissa kallvalsade platta produkter av stål från Kina för mindre än 1 % av unionens marknad under översynsperioden, jämfört med en marknadsandel på 10,3 % ⁽¹⁾ under den ursprungliga undersökningen. I absoluta termer exporterade Kina omkring 32 000 ton till unionen under översynsperioden, vilket utgör en betydande minskning jämfört med de omkring 732 000 ton ⁽²⁾ som landet exporterade till unionen under ursprungliga undersökningens undersökningsperiod.
- (46) Under den ursprungliga undersökningen konstaterade kommissionen att export av den berörda produkten från Kina dumpades i betydande omfattning på unionens marknad. Dumpningsmarginalerna för de samarbetsvilliga kinesiska exportörerna varierade mellan 52,7 % och 59,2 %. Till följd av tillämpningen av regeln om lägsta tull fastställdes de antidumpningstullar som infördes för kinesisk import till en mycket lägre nivå, från 19,7 % till 22,1 %.
- (47) Såsom framgår av skäl 27 samarbetade ingen av de exporterande kinesiska exportörerna/tillverkarna i undersökningen. På grund av det bristande samarbetet meddelade kommissionen därför de kinesiska myndigheterna att den skulle kunna komma att tillämpa artikel 18 i grundförordningen med avseende på de slutsatser som dras beträffande Kina. Kommissionen fick inte in några synpunkter eller någon begäran om ingripande från förhørsombudet i detta avseende.
- (48) Enligt artikel 18.1 i grundförordningen baserades slutsatserna om sannolikheten för fortsatt eller återkommande dumpning med avseende på Kina därför på tillgängliga uppgifter, särskilt uppgifterna i ansökan om en översyn vid giltighetstidens utgång och inlagorna från de berörda parterna, kombinerat med andra uppgiftskällor, såsom handelsstatistik om import och export (Eurostat, GTA-databasen ⁽³⁾ och OECD ⁽⁴⁾) samt oberoende leverantörer av finansiella uppgifter, såsom *Global Financials*, som publiceras av Dunn & Bradstreet ⁽⁵⁾.

3.1.2 Dumpning

3.1.2.1 Förfarande för fastställande av normalvärdet enligt artikel 2.6a i grundförordningen för importen av vissa kallvalsade platta produkter av stål med ursprung i Kina

- (49) Mot bakgrund av den tillräckliga bevisning som fanns när undersökningen inleddes, som när det gäller Kina tydde på att det förekom betydande snedvridningar i den mening som avses i artikel 2.6a b i grundförordningen, inledde kommissionen undersökningen på grundval av artikel 2.6a i grundförordningen.
- (50) För att erhålla den information som kommissionen ansåg vara nödvändig för undersökningen av de påstådda betydande snedvridningarna skickade kommissionen ett frågeformulär till de kinesiska myndigheterna. I punkt 5.3.2 i tillkännagivandet om inledande uppmnade kommissionen dessutom alla berörda parter att inom 37 dagar efter det att tillkännagivandet offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* lämna synpunkter och uppgifter samt lägga fram bevisning till stöd för dessa med avseende på tillämpningen av artikel 2.6a i grundförordningen. Inget svar på frågeformuläret inkom från de kinesiska myndigheterna, och inga synpunkter angående tillämpningen av artikel 2.6a i grundförordningen lämnades inom den angivna tidsfristen. Genom en verbalnot av den 13 september 2021 informerade kommissionen därför de kinesiska myndigheterna om att den skulle använda tillgängliga uppgifter i den mening som avses i artikel 18 i grundförordningen för att fastställa förekomsten av betydande snedvridningar i Kina.

⁽¹⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/181 av den 10 februari 2016 om införande av en preliminär antidumpningstull på import av vissa kallvalsade platta produkter av stål med ursprung i Folkrepubliken Kina och Ryska federationen (EUT L 37, 12.2.2016, s. 17), skäl 113.

⁽²⁾ Se föregående fotnot.

⁽³⁾ <https://www.gtis.com/gta/>

⁽⁴⁾ https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

⁽⁵⁾ <https://ec.altares.eu/>

- (51) I punkt 5.3.2 i tillkännagivandet om inledande angav kommissionen också att den, mot bakgrund av den tillgängliga bevisningen, ansåg att Brasilien i detta fall var ett möjligt representativt tredjeländ i enlighet med artikel 2.6a i grundförordningen för att fastställa normalvärdet på grundval av icke-snedvridna priser eller referensvärden. Kommissionen uppgav vidare att den skulle undersöka andra eventuellt lämpliga länder i enlighet med de kriterier som anges i artikel 2.6a första strecksatsen i grundförordningen.
- (52) Den 24 november 2020 underrättade kommissionen genom en notering (*den första noteringen*) berörda parter om vilka relevanta källor som den avsåg att använda sig av för att fastställa normalvärdet. I den skrivelsen tillhandahöll kommissionen en förteckning över alla produktionsfaktorer, t.ex. råvaror, arbetskraft och energi, som användes vid tillverkningen av vissa kallvalsade platta produkter av stål. På grundval av de kriterier som låg till grund för valet av icke-snedvridna priser eller referensvärden angav kommissionen även möjliga representativa länder, nämligen Brasilien, Mexiko, Ryssland och Turkiet. Kommissionen mottog inga synpunkter på den första noten.
- (53) Den 17 mars 2022 underrättade kommissionen genom en andra notering (*den andra noteringen*) berörda parter om vilka relevanta källor som den avsåg att använda sig av för att fastställa normalvärdet, med Brasilien som representativt land. Inga synpunkter inkom.

3.1.2.2 Normalvärde

- (54) Enligt artikel 2.1 i grundförordningen ska normalvärdet "vanligtvis grundas på de priser som oberoende kunder i exportlandet har betalat eller ska betala vid normal handel".
- (55) Följande anges dock i artikel 2.6.a a i grundförordningen: "om det [...] fastställs att det inte är lämpligt att använda de inhemska priserna och kostnaderna i exportlandet på grund av att det föreligger betydande snedvridningar i det landet i den mening som avses i led b, ska normalvärdet uteslutande konstrueras på grundval av kostnader för produktion och försäljning som återspeglar icke snedvridna priser eller referensvärden", och "ska omfatta ett skäligt belopp för att täcka försäljnings- och administrationskostnader och andra allmänna kostnader samt vinst".
- (56) Såsom förklaras närmare i följande underavsnitt konstaterade kommissionen i denna undersökning att det på grundval av tillgänglig bevisning och mot bakgrund av det bristande samarbetet från de kinesiska myndigheterna och de kinesiska exporterande tillverkarna var lämpligt att tillämpa artikel 2.6a i grundförordningen.

3.1.3 Förekomst av betydande snedvridningar

- (57) I de senaste undersökningarna rörande stålsektorn i Kina ⁽⁶⁾ fann kommissionen att det förekom betydande snedvridningar i den mening som avses i artikel 2.6a b i grundförordningen.
- (58) I dessa undersökningar konstaterade kommissionen att det förekommer betydande statliga ingripanden i Kina, vilket leder till en snedvridning av den effektiva resursfördelningen enligt marknadsprinciperna ⁽⁷⁾. Kommissionen drog särskilt slutsatsen att inom stålsektorn, dvs. den sektor som producerar den viktigaste råvaran för tillverkning av den produkt som översynen gäller, äger de kinesiska myndigheterna inte bara fortfarande en stor andel av företagen i den

⁽⁶⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/191 av den 16 februari 2022 om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa fästdon av järn eller stål med ursprung i Folkrepubliken Kina (EUT L 36, 17.2.2022, s. 1), kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/2239 av den 15 december 2021 om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa storskaliga vindkraftstorn av stål med ursprung i Folkrepubliken Kina (EUT L 450, 16.12.2021, s. 59), kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/635 av den 16 april 2021 om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa svetsade rör av järn eller olegerat stål med ursprung i Belarus, Folkrepubliken Kina och Ryssland efter en översyn vid giltighetstidens utgång enligt artikel 11.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1036 (EUT L 132, 19.4.2021, s. 145) samt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/508 av den 7 april 2020 om införande av en provisorisk antidumpningstull på import av vissa varmvalsade plåtar och rullar av rostfritt stål, med ursprung i Indonesien, Folkrepubliken Kina och Taiwan (EUT L 110, 8.4.2020, s. 3).

⁽⁷⁾ Se genomförandeförordning (EU) 2022/191, skälen 195–201, genomförandeförordning (EU) 2021/2239, skälen 67–74, genomförandeförordning (EU) 2021/635, skälen 149–150, samt genomförandeförordning (EU) 2020/508, skälen 158–159.

mening som avses i artikel 2.6a b första strecksatsen i grundförordningen ⁽¹⁸⁾, utan de kinesiska myndigheterna kan också påverka priser och kostnader genom statlig närvaro i företagen i den mening som avses i artikel 2.6a b andra strecksatsen i grundförordningen ⁽¹⁹⁾. Kommissionen fann dessutom att statens närvaro och ingripande på finansmarknaderna och i tillhandahållandet av råvaror och insatsvaror har en ytterligare snedvridande effekt på marknaden. Generellt sett leder planeringssystemet i Kina till att resurser koncentreras till sektorer som de kinesiska myndigheterna har utsett till strategiska eller på annat sätt politiskt viktiga, i stället för att resurserna fördelas enligt marknadskrafterna ⁽²⁰⁾. Kommissionen drog dessutom slutsatsen att den kinesiska konkurs- och egendomsrätten inte fungerar som den ska i den mening som avses i artikel 2.6a b fjärde strecksatsen i grundförordningen, vilket ger upphov till snedvridningar särskilt när insolventa företag hålls flytande och i samband med fördelningen av markanvändningsrättigheter i Kina ⁽²¹⁾. Likaledes fann kommissionen snedvridningar av lönekostnaderna i stålsektorn i den mening som avses i artikel 2.6a b femte strecksatsen i grundförordningen ⁽²²⁾, samt snedvridningar på finansmarknaderna i den mening som avses i artikel 2.6a b sjätte strecksatsen i grundförordningen, särskilt med avseende på tillgången till kapital för företag i Kina ⁽²³⁾.

- (59) På samma sätt som i tidigare undersökningar avseende stålsektorn i Kina granskade kommissionen i denna undersökning huruvida det, på grund av förekomsten av betydande snedvridningar i den mening som avses i artikel 2.6a b i grundförordningen, skulle vara lämpligt eller inte att använda de inhemska priserna och kostnaderna i Kina. Kommissionen gjorde detta på grundval av den bevisning som finns tillgänglig i ärendehandlingarna, inbegripet den bevisning som finns i begäran, samt i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar om betydande snedvridningar i Folkrepubliken Kinas ekonomi i samband med undersökningar om handelspolitiska skyddsåtgärder ⁽²⁴⁾ (*rapporten*), som bygger på offentligt tillgängliga källor. I analysen ingick en granskning av det betydande statliga inflytandet i Kinas ekonomi i allmänhet, men även av den specifika situationen på marknaden i den berörda sektorn, inbegripet beträffande den produkt som översynen gäller. Kommissionen kompletterade vidare dessa bevisuppgifter med sin egen undersökning av de kriterier som är relevanta för att bekräfta förekomsten av betydande snedvridningar i Kina, vilket den även funnit i sina tidigare undersökningar i detta avseende.

⁽¹⁸⁾ Se genomförandeförordning (EU) 2022/191, skälen 195–201, genomförandeförordning (EU) 2021/2239, skälen 67–74, genomförandeförordning (EU) 2021/635, skälen 115–118, samt genomförandeförordning (EU) 2020/508, skälen 122–127.

⁽¹⁹⁾ Se genomförandeförordning (EU) 2022/191, skälen 195–201, genomförandeförordning (EU) 2021/2239, skälen 67–74, genomförandeförordning (EU) 2021/635, skälen 119–122, samt genomförandeförordning (EU) 2020/508, skälen 128–132. De berörda statliga myndigheternas rätt att utse och avsätta nyckelpersoner i ledningen för statsägda företag enligt den kinesiska lagstiftningen kan anses återspegla motsvarande äganderättigheter, men kommunistparticeller i företagen, såväl statsägda som privata, utgör en annan viktig kanal genom vilken staten kan utöva inflytande över affärsbeslut. Enligt Kinas bolagsrätt ska en kommunistpartipolitisk organisation upprättas vid varje företag (med minst tre medlemmar i kommunistpartiet enligt partiets stadgar), och företaget ska skapa de nödvändiga förutsättningarna för partiorganisationens aktiviteter. Tidigare förefaller detta krav inte alltid ha följts eller tillämpats strikt. Men åtminstone från och med 2016 har kommunistpartiet stärkt sina krav på att kontrollera företagsbeslut i statsägda företag som en politisk princip. Det kinesiska kommunistpartiet uppges också utöva press på privata företag att sätta "patriotism" i första rummet och rätta sig efter partidisciplinen. År 2017 rapporterades att det fanns particeller i 70 % av de omkring 1,86 miljoner privatägda företagen och att pressen ökar på att kommunistpartiorganisationerna ska ha sista ordet i affärsbeslut inom sina respektive företag. Dessa regler gäller generellt i den kinesiska ekonomin och i alla sektorer, inbegripet för tillverkare av kallvalsade platta produkter av rostfritt stål och leverantörer av insatsvaror till dessa.

⁽²⁰⁾ Se genomförandeförordning (EU) 2022/191, skälen 195–201, genomförandeförordning (EU) 2021/2239, skälen 67–74, genomförandeförordning (EU) 2021/635, skälen 123–129, samt genomförandeförordning (EU) 2020/508, skälen 133–138.

⁽²¹⁾ Se genomförandeförordning (EU) 2022/191, skälen 195–201, genomförandeförordning (EU) 2021/2239, skälen 67–74, genomförandeförordning (EU) 2021/635, skälen 130–133, samt genomförandeförordning (EU) 2020/508, skälen 139–142.

⁽²²⁾ Se genomförandeförordning (EU) 2022/191, skälen 195–201, genomförandeförordning (EU) 2021/2239, skälen 67–74, genomförandeförordning (EU) 2021/635, skälen 134–135, samt genomförandeförordning (EU) 2020/508, skälen 143–144.

⁽²³⁾ Se genomförandeförordning (EU) 2022/191, skälen 195–201, genomförandeförordning (EU) 2021/2239, skälen 67–74, genomförandeförordning (EU) 2021/635, skälen 136–145, samt genomförandeförordning (EU) 2020/508, skälen 145–154.

⁽²⁴⁾ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar SWD(2017) 483 final/2, 20.12.2017, finns på https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156474.pdf

- (60) I begäran hävdades det att den kinesiska ekonomin i sin helhet starkt påverkas av olika heltäckande ingripanden från de kinesiska myndigheterna eller andra offentliga myndigheter på flera förvaltningsnivåer, vilket innebär att inhemska priser och kostnader för den kinesiska stålindustrin inte kan användas i denna undersökning. För att styrka denna ståndpunkt hänvisade begäran till kommissionens nyligen genomförda undersökningar av den kinesiska stålsektorn⁽²⁵⁾ eller slutsatserna från G20-gruppens globala forum för överkapacitet i stålsektorn⁽²⁶⁾.
- (61) I begäran påpekades närmare bestämt att mot bakgrund av den "socialistiska marknadsekonomiska doktrin" som fastställs i Kinas konstitution, det kinesiska kommunistpartiets allestädesnärvaro och myndigheternas inflytande över ekonomin genom strategiska planeringsinitiativ, såsom den trettonde och den fjortonde femårsplanen, ingriper de kinesiska myndigheterna på flera olika nivåer, nämligen på administrativ, finansiell och rättslig nivå.
- (62) I begäran lämnades exempel på omständigheter som visade på förekomst av snedvridning enligt artikel 2.6a b första till sjätte strecksatsen i grundförordningen. Sökanden hävdade följande genom att särskilt hänvisa till kommissionens tidigare undersökningar av stålsektorn, rapporten, rapporter från tredjeländers myndigheter och från andra institutioner (IMF):
- Marknaden för kallvalsade platta produkter av stål försörjs till betydande del av företag som ägs av eller drivs under kontroll, politisk styrning eller överinseende av de kinesiska myndigheterna, särskilt mot bakgrund av dels det kinesiska kommunistpartiets inflytande över både privata och statsägda företag genom nomineringar av partimedlemmar i företagen, dels de systematiska kontakterna mellan staten och det kinesiska kommunistpartiets kontor. Sökanden hävdade dessutom att stålsektorn består ungefär till hälften av statsägda företag och till hälften av privata företag vad beträffar produktion och produktionskapacitet, men fyra av de fem största ståltillverkarna är statsägda företag, bland annat Baowu, världens näst största tillverkare av råstål, som är helt statsägt och nära följer de kinesiska myndigheternas stålpolitik. I detta sammanhang påpekade sökanden att de kinesiska myndigheterna planerar att konsolidera 70 % av järn- och stålproduktionen i tio flaggskepps företag till 2025. Denna strategi påverkar även industrin för kallvalsade platta produkter av stål, t.ex. genom Baowus förvärv av företaget Maanshan Iron & Steel 2019, en tillverkare av kallvalsade platta produkter av stål;
 - förekomsten av statlig närvaro i företagen som gör att staten kan påverka priser eller kostnader, särskilt genom att utöva reglerings- och ledningsmässig kontroll över statsägda företag och genom att öka kommunistpartiets roll inom både statsägda och privata företag, vilka under de senaste åren har uppmanats att lämna de större besluten till kommunistpartiet. Sökanden hänvisade vidare till personliga överlappningar mellan den statligt kontrollerade organisationen CISA och den största privata ståltillverkaren, Shagang-gruppen samt statlig närvaro i företag inom sektorn i tidigare led, för vilka mål sätts upp som leder till onormalt låga kostnader för stålindustrin.
 - Offentlig politik eller åtgärder diskriminerar till förmån för inhemska leverantörer eller inverkar på de fria marknadskrafterna på annat sätt, särskilt planeringssystemet, som kanaliserar resurser till utvalda industrier, t. ex. stålsektorn. Sökanden åskådliggjorde detta genom att citera från utkastet till den fjortonde femårsplanen för stålindustrin, där industrins betydelse för den kinesiska industrin upprepas, och till andra planerings- eller strategidokument som föreskriver stöd till stålsektorn, såsom *Made in China 2025*. Sökanden hänvisade dessutom till andra allmänna politiska åtgärder som påverkar de fria marknadskrafterna, t.ex. att de kinesiska myndigheterna styr råvarupriserna genom ett antal olika åtgärder, såsom exportkvoter, exportlicenskrav, exporttullar eller avdrag på mervärdesskatt via differentiering av energipriserna. I begäran beskrivs även de incitament som de kinesiska myndigheterna tillhandahåller till stålproducenter som deltar i *Belt and Road*-initiativet, vilket syftar till att främja kinesiska företags närvaro på utländska marknader.

⁽²⁵⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/649 av den 5 april 2017 om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa varmvalsade platta produkter av järn, olegerat stål eller annat legerat stål med ursprung i Folkrepubliken Kina (EUT L 92, 6.4.2017, s. 68), kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/969 av den 8 juni 2017 om införande av en slutgiltig utjämningstull på import av vissa varmvalsade platta produkter av järn, olegerat stål eller annat legerat stål med ursprung i Folkrepubliken Kina och om ändring av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/649 om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa varmvalsade platta produkter av järn, olegerat stål eller annat legerat stål med ursprung i Folkrepubliken Kina (EUT L 146, 9.6.2017, s. 17) och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/688 av den 2 maj 2019 om införande av en slutgiltig utjämningstull på import av vissa stålprodukter belagda med organiskt material med ursprung i Folkrepubliken Kina efter en översyn vid giltighetstidens utgång i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1037 (EUT L 116, 3.5.2019, s. 39).

⁽²⁶⁾ Det globala forumet om överkapacitet i stålsektorn, ministerrapport, den 20 september 2018.

- Avsaknad av, diskriminerande tillämpning av eller felaktigt genomförande av konkurs-, bolags- eller egendomsrätt leder till att ett stort antal "zombieföretag" kan överleva som bidrar till att outnyttjad kapacitet bibehålls, vilket särskilt drabbar stålsektorn och påverkar de kinesiska finans- och utlåningsmarknaderna. Sökanden påpekade också att eftersom privat markägande inte förekommer i Kina ingriper den kinesiska staten i stålsektorns markanvändning, vilket kommissionen redan konstaterat i tidigare undersökningar ⁽²⁾.
 - Lönekostnaderna är snedvridna, i den mån det inte finns någon fri förhandlingsrätt och den enda erkända fackföreningen, ACFTU, står under kommunistpartiets ledning. Sökanden påpekade också att Kina fortfarande inte har ratificerat flera grundläggande ILO-konventioner och att den kinesiska arbetskraften påverkas av hushållsregistreringssystemet.
 - Tillgång till finansiering beviljas av institutioner som genomför allmänpolitiska mål eller som på annat sätt inte agerar oberoende i förhållande till staten på grund av dominansen av banker som ägs och kontrolleras av staten, där staten och kommunistpartiet har inflytande över personal- och affärsbeslut och som anpassar sig till landets industripolitiska mål. Enligt begäran om översyn gynnas kinesiska tillverkare av kallvalsade platta produkter av stål kraftigt av förmånliga lån från dessa banker. Sökanden påpekade att även privata banker måste beakta nationell politik i utövandet av sin verksamhet. På samma sätt som snedvridningarna inom banksektorn beskriver begäran den dominerande rollen för aktörer med anknytning till staten på obligationsmarknaden och den snedvridande roll som statsägda kreditvärderingsinstitut eller privata institut som är kraftigt påverkade av staten spelar, vilka finansierar främjade industrier till mer förmånliga räntor än de räntor som skulle ha funnits tillgängliga på finansmarknader som fungerar enligt marknadsekonomiska principer.
- (63) Såsom anges i skäl 50 lämnade de kinesiska myndigheterna inga synpunkter på eller någon bevisning till stöd för eller som motbevisning av den befintliga bevisningen i ärendehandlingarna, inklusive rapporten samt den ytterligare bevisning som lämnats av sökanden, i fråga om förekomsten av betydande snedvridningar och/eller huruvida det är lämpligt att tillämpa artikel 2.6a i grundförordningen i det aktuella ärendet.
- (64) Särskilt inom sektorn för den produkt som översynen gäller, dvs. stålsektorn, står de kinesiska myndigheterna fortfarande för en betydande del av ägandet. Många av de största tillverkarna av kallvalsade platta produkter av stål ägs av staten, t.ex. Hebei Iron and Steel, Handan Iron and Steel, Baoshan Iron and Steel, Shanghai Meishan Iron and Steel, BX Steel Posco Cold Rolled Sheet, WISCO International Economic and Trading, Maanshan Iron and Steel, Tianjin Rolling One Steel and Inner Mongolia Baotou Steel Union. Baosteel, ett annat stort företag som arbetar med ståltillverkning, ingår i China Baowu Steel Group Co. Ltd (tidigare Baosteel Group och Wuhan Iron & Steel) som är världens största ståltillverkare ⁽²⁸⁾ och ägs till 100 % centralt av SASAC ⁽²⁹⁾. Nominellt sett uppskattas antalet statsägda företag och antalet privatägda företag vara nästan jämnt fördelat, men av de fem kinesiska ståltillverkare som hör till världens tio största är fyra statsägda ⁽³⁰⁾. Samtidigt som de tio största tillverkarna endast stod för omkring 36 % av industrins sammanlagda produktion 2016 satte de kinesiska myndigheterna samma år upp målet att konsolidera 60–70 % av järn- och ståltillverkningen till cirka tio storskaliga företag till 2025 ⁽³¹⁾. De kinesiska myndigheterna upprepade sin avsikt i april 2019, när den tillkännagav offentliggörandet av riktlinjer om konsolidering av stålindustrin ⁽³²⁾. En sådan konsolidering kan medföra påtvingade sammanslagningar av lönsamma privata företag med underpresterande statsägda företag ⁽³³⁾. Eftersom de kinesiska exportörerna av den produkt som översynen gäller inte var samarbetsvilliga kunde den exakta kvoten mellan de privata och statligt ägda tillverkarna av kallvalsade platta produkter av stål inte fastställas. Även om specifik information kanske inte finns tillgänglig för sektorn för kallvalsade platta produkter av stål utgör den en undersektor till stålindustrin, och undersökningsresultaten för stålsektorn anses därför även vara vägledande för den produkt som översynen gäller.

⁽²⁾ Genomförandeförordning (EU) 2019/688, skäl 86.

⁽²⁸⁾ Se <https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/top-producers/> (senast hämtad den 4 augusti 2022).

⁽²⁹⁾ Se t.ex. www.fitchratings.com/research/corporate-finance/china-baowu-steel-group-corporation-limited-05-03-2021 (senast hämtad den 4 augusti 2022).

⁽³⁰⁾ Rapporten – kapitel 14, s. 358: 51 % privata företag och 49 % statsägda företag vad beträffar tillverkning samt 44 % statsägda företag och 56 % privata företag räknat i kapacitet.

⁽³¹⁾ Finns på www.gov.cn/zhengce/content/2016-02/04/content_5039353.htm, https://policycn.com/policy_ticker/higher-expectations-for-large-steel-enterprise/?iframe=1&secret=c8uthafuthefra4e och www.xinhuanet.com/english/2019-04/23/c_138001574.htm (senast hämtad den 4 augusti 2022).

⁽³²⁾ Se http://www.jjckb.cn/2019-04/23/c_137999653.htm (senast hämtad den 4 augusti 2022).

⁽³³⁾ Exempelvis sammanslagningen 2009 mellan det privata företaget Rizhao och det statsägda företaget Shandong Iron and Steel. Se *Beijing steel report*, s. 58, och beträffande den av China Baowu Steel Group förvärvade majoritetsandelen i Magang Steel i juni 2019, se <https://www.ft.com/content/a7c93fae-85bc-11e9-a028-86cea8523dc2> (senast hämtad den 4 augusti 2022).

- (65) De senaste kinesiska policydokumenten av betydelse för stålsektorn bekräftar att de kinesiska myndigheterna fortfarande anser att sektorn är viktig och att den har för avsikt att ingripa för att forma den i linje med den statliga politiken. Detta framgår av ett utkast till vägledande yttrande från ministeriet för industri och informationsteknik om främjande av en högkvalitativ utveckling av stålsektorn, där ytterligare konsolidering av den industriella grunden och betydliga förbättringar av moderniseringen av industriedjan anges som mål ⁽⁴⁾, eller den fjortonde femårsplanen om utveckling av råvaruindustrin, enligt vilken sektorn kommer att verka enligt "en kombination av marknadsledarskap och statligt främjande" och "främja en grupp av ledande företag med miljömässigt ledarskap och konkurrenskraft" ⁽⁵⁾. Liknande exempel på de kinesiska myndigheternas avsikt att övervaka och styra sektorns utveckling finns på provinsnivå, t.ex. i Shandong, som inte bara planerar att "bygga upp en miljövänlig stålindustri [...], anlägga tillverkningsparker, bredda industriedjan och skapa industrikluster", utan även vill att stålindustrin ska "tjäna som exempel för omställning och uppgradering [...] i vår provins och till och med i hela landet" ⁽⁶⁾.
- (66) När det gäller de kinesiska myndigheternas förmåga att påverka priser och kostnader genom statlig närvaro i företag i den mening som avses i artikel 2.6a b andra strecksatsen i grundförordningen, var det omöjligt att systematiskt fastställa att det fanns personliga kopplingar mellan tillverkarna av den produkt som översynen gäller och kommunistpartiet, eftersom tillverkarna av kallvalsade platta produkter av stål inte var samarbetsvilliga. Eftersom sektorn för kallvalsade platta produkter av stål utgör en undersektor till stålsektorn är tillgängliga uppgifter om ståltillverkare dock även relevanta för kallvalsade platta produkter av stål. Som specifikt exempel kan nämnas att Baowus styrelseordförande samtidigt tjänstgör som sekreterare för partikommittén, samtidigt som företagets generaldirektör även är vice sekreterare i partikommittén ⁽⁷⁾. På samma sätt innehar Baosteels styrelseordförande posten som partikommitténs sekreterare, medan den verkställande direktören är vice sekreterare för partikommittén ⁽⁸⁾. Med tanke på den allmänna tillämpligheten av lagstiftningen om det kinesiska kommunistpartiets närvaro i företag kan det inte antas att de kinesiska myndigheternas möjligheter att påverka priser och kostnader genom statlig närvaro i företagen skulle vara annorlunda jämfört med stålsektorn.
- (67) Både offentliga och privatägda företag inom sektorn för kallvalsade platta produkter av stål omfattas av politisk övervakning och vägledning. Följande exempel åskådliggör den ovan beskrivna tendensen att de kinesiska myndigheterna i allt högre utsträckning ingriper i sektorn för kallvalsade platta produkter av stål. Många tillverkare av kallvalsade platta produkter av stål betonar uttryckligen partibyggnads verksamhet på sina webbplatser, har partimedlemmar i företagsledningen och understryker att de är anslutna till kommunistpartiet. Baowu uppger till exempel att det finns 301 partikommittéer inom koncernen och att antalet medlemmar av kommunistpartiet bland Baowus personal uppgår till 84 571 ⁽⁹⁾. Koncernen uppger även följande angående partibyggnads verksamhet i företaget: "Stärka partiets ledarskap och förbättra företagsstyrningen samt förbättra det moderna företagsystemet. China Baowu har fullt ut genomfört kraven i 'Synpunkter på stärkandet av partiets ledarskap för att förbättra styrningen av centrala företag' [...]. Det omarbetade och förbättrade systemet för beslutsfattande i viktiga frågor har ytterligare utökad befogenheterna för partikommittén, styrelsen, cheferna och andra ledningsorgan samt de frågor och former av beslutsfattande som godkänns av styrelsen [...]. [...] Baowu följer och genomför en samtidig planering av partibyggnads verksamhet och företagsreformer, ett samtidigt inrättande av partiorganisationer och operativa enheter, en samtidig utnämning av personer med ansvar för partiorganisationerna och personal som arbetar med partifrågor" ⁽¹⁰⁾.
- (68) Dessutom förekommer en offentlig politik som diskriminerar till förmån för inhemska tillverkare eller som på annat sätt inverkar på marknaden i den mening som avses i artikel 2.6a b tredje strecksatsen i grundförordningen inom sektorn för kallvalsade platta produkter av stål. Även om industrin för kallvalsade platta produkter av stål är en specialiserad industri och även om det under undersökningen inte har varit möjligt att identifiera några specifika policydokument avseende utvecklingen av industrin för kallvalsade platta produkter av stål omfattas den av statliga riktlinjer och ingripanden i stålsektorn med tanke på att sektorn för kallvalsade platta produkter av stål är en av stålsektorns undersektorer.

⁽⁴⁾ Se https://www.miit.gov.cn/gzcy/yjzj/art/2020/art_1bef04b9624997956b2bff6cdb7383.html (senast hämtad den 13 januari 2022).

⁽⁵⁾ Se avsnitt IV, underavsnitt 3 I planen: https://www.miit.gov.cn/zwgk/zcwj/wjfb/tz/art/2021/art_2960538d19e34c66a5eb8d01b74cbb20.html (senast hämtad den 13 januari 2022).

⁽⁶⁾ Se den fjortonde femårsplanen om stålindustrins utveckling, förord.

⁽⁷⁾ Se koncernens webbplats: http://www.baowugroup.com/about/board_of_directors (senast hämtad den 28 mars 2022).

⁽⁸⁾ Se företagets webbplats: <https://www.baosteel.com/about/manager> (senast hämtad den 28 mars 2022).

⁽⁹⁾ Se koncernens webbplats: http://www.baowugroup.com/party_building/overview (senast hämtad den 28 mars 2022).

⁽¹⁰⁾ *Ibid.*

- (69) De kinesiska myndigheterna anser att stålindustrin är en nyckelindustri⁽⁴¹⁾. Detta bekräftas i de många planer, direktiv och andra dokument som handlar om stål och som utfärdas på nationell, regional och kommunal nivå, såsom "planen för anpassning och uppgradering av stålindustrin 2016–2020", vilken gällde under en betydande del av översynsperioden. I planen anges att stålindustrin är "en viktig och grundläggande sektor i den kinesiska ekonomin och en nationell hörnsten"⁽⁴²⁾. De viktigaste uppgifter och mål som stakas ut i planen täcker alla aspekter av industrins utveckling⁽⁴³⁾. I den trettonde femårsplanen om ekonomisk och social utveckling⁽⁴⁴⁾, vilken gällde under översynsperioden, anges att företag som tillverkar stålprodukter i det högre marknadssegmentet ska stödjas⁽⁴⁵⁾. Planen inriktas även på att uppnå hållbara och tillförlitliga kvalitetsprodukter genom stöd till företag som använder teknik för ren stålproduktion, precisionsvalsning och kvalitetsförbättring⁽⁴⁶⁾. I den fjortonde femårsplanen, som antogs i mars 2021, prioriterar de kinesiska myndigheterna på samma sätt omställning, uppgradering, optimering och strukturell anpassning av stålindustrin⁽⁴⁷⁾.
- (70) I den vägledande katalogen för industriell strukturanpassning (2019 års version)⁽⁴⁸⁾ (*katalogen*) anges stålindustrin som en främjad industri. Den andra viktiga råvaran för framställning av kallvalsade platta produkter av stål är järnmalm. Järnmalm omfattades av planen för nationella mineralresurser 2016–2020 under en betydande del av översynsperioden. I den planen anges bland annat målet att "säkerställa företagskoncentration och utveckling av stora och medelstora företag som är konkurrenskraftiga på marknaden" samt målen att "säkerställa riktlinjer för lokala resurser så att dessa kan koncentreras till stora gruvkoncerner", "minska bördan för järnmalmföretag och öka de inhemska järnmalmföretagens konkurrenskraft" samt "på lämpligt sätt kontrollera utvecklingen av gruvor som är tusen meter djupa och av småskaliga gruvor för utvinning av låghaltigt järnmalm".
- (71) Järnmalm nämns också i den trettonde femårsplanen för stål 2016–2020, vilken var i kraft under en betydande del av översynsperioden. Beträffande järnmalm anges följande i planen: "Fortsätta att stödja prospekteringsarbeten i inhemska centrala mineralområden [...], stödja ett antal befintliga och starkt konkurrenskraftiga inhemska järnmalmföretag tack vare en bredare och intensifierad utveckling [...] och stärka den roll som inhemska mineraltillgångar spelar när det gäller leveranssäkerheten."
- (72) Järnmalmindustrin klassificeras som en strategisk framväxande industri och omfattas därför av den trettonde femårsplanen för strategiska framväxande industrier. Järnmalm och ferrolegeringar förtecknas också i katalogen. Ferrolegeringar nämns i dessutom i 2018 års vägledande katalog för industriell utveckling och överföring från ministeriet för industri och informationsteknik. Exemplet ovan rörande stålsektorn i allmänhet och järnmalm i synnerhet, som är en viktig råvara för tillverkningen av kallvalsade platta produkter av stål, visar att de kinesiska myndigheterna anser att dessa sektorer är mycket viktiga. De kinesiska myndigheterna vägleder utvecklingen av sektorn för kallvalsade platta produkter av stål genom ett brett spektrum av politiska verktyg och direktiv och styr i princip varje aspekt av sektorns utveckling och funktion. Industrin för kallvalsade platta produkter av stål omfattas av statliga riktlinjer och ingripanden i fråga om järnmalm, som är den viktigaste råvaran för tillverkning av kallvalsade platta produkter av stål.
- (73) Sammanfattningsvis har de kinesiska myndigheterna infört åtgärder för att förmå verksamhetsutövare att uppfylla de offentliga politiska målen att stödja främjade industrier, inklusive produktionen av de viktigaste råvaror som används i tillverkningen av kallvalsade platta produkter av stål. Sådana åtgärder hindrar marknadskrafterna från att verka fritt.

⁽⁴¹⁾ Rapporten, del III, kapitel 14, s. 346 ff.

⁽⁴²⁾ Inledningen till planen för anpassning och uppgradering av stålindustrin.

⁽⁴³⁾ Rapporten – kapitel 14, s. 347.

⁽⁴⁴⁾ Folkrepubliken Kinas trettonde femårsplan för ekonomisk och social utveckling (2016–2020), se <https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf> (senast hämtad den 4 augusti 2022).

⁽⁴⁵⁾ Rapporten, kapitel 14, s. 349.

⁽⁴⁶⁾ Rapporten, kapitel 14, s. 352.

⁽⁴⁷⁾ Se Folkrepubliken Kinas fjortonde femårsplan för ekonomisk och social utveckling samt långsiktiga mål inför 2035, del III artikel VIII: <https://cset.georgetown.edu/publication/china-14th-five-year-plan/> (senast hämtad den 4 augusti 2022).

⁽⁴⁸⁾ Den vägledande katalogen för industriell strukturanpassning (2019 års version), godkänd genom dekret nr 29 av den 27 augusti 2019 från Kinas nationella utvecklings- och reformkommission, se <http://www.gov.cn/xinwen/2019-11/06/5449193/files/26c9d25f713f4ed5b8dc51ae40ef37af.pdf> (senast hämtad den 27 juni 2022).

- (74) I denna undersökning har det inte framkommit några bevis för att den diskriminerande tillämpningen eller bristande efterlevnaden av konkurs- och egendomsrätten enligt artikel 2.6a b fjärde strecksatsen i grundförordningen inom sektorn för kallvalsade platta produkter av stål som avses i skäl 55 inte skulle påverka tillverkare av den produkt som översynen gäller.
- (75) Sektorn för kallvalsade platta produkter av stål påverkas också av snedvridningar av lönekostnader i den mening som avses i artikel 2.6a b femte strecksatsen i grundförordningen, i enlighet med vad som anges i skäl 55. Dessa snedvridningar påverkar sektorn både direkt (vid tillverkningen av den produkt som översynen gäller eller de viktigaste insatsvarorna) och indirekt (när det gäller tillgång till kapital eller insatsvaror från företag som omfattas av samma arbetsrättssystem i Kina)⁽⁴⁹⁾.
- (76) Ingen bevisning har heller inkommit som skulle kunna visa att sektorn för kallvalsade platta produkter av stål inte påverkas av statligt inflytande i finanssystemet i den mening som avses i artikel 2.6a b sjätte strecksatsen i grundförordningen, enligt vad som även anges i skäl 55. De omfattande statliga ingripandena i det finansiella systemet leder därför till att marknadsvillkoren påverkas kraftigt på alla nivåer.
- (77) Kommissionen erinrar om att det krävs ett antal insatsvaror för att tillverka kallvalsade platta produkter av stål. När tillverkare av kallvalsade platta produkter av stål köper/ingår avtal om dessa insatsvaror påverkas de priser som de betalar (vilka registreras som kostnader) helt klart av samma snedvridningar av systemet som nämns ovan. Leverantörer av insatsvaror anställer till exempel arbetskraft som påverkas av snedvridningarna. De kan låna pengar som omfattas av snedvridningarna av finanssektorn/kapitalfördelningen. De påverkas dessutom av planeringssystemet, som gäller på alla myndighetsnivåer och i alla sektorer.
- (78) Till följd av detta är det inte bara de inhemska försäljningspriserna för kallvalsade platta produkter av stål som inte kan användas i den mening som avses i artikel 2.6a a i grundförordningen, utan alla kostnader för insatsvaror (råvaror, energi, mark, finansiering, arbetskraft osv.) påverkas till följd av det betydliga statliga inflytandet på deras prisbildning, vilket också beskrivs i delarna I och II i rapporten. De statliga ingripandena som beskrivs när det gäller fördelning av kapital, mark, arbetskraft, energi och råvaror förekommer i hela Kina. Detta innebär till exempel att en insatsvara som har tillverkats i Kina genom en kombination av olika produktionsfaktorer påverkas av betydande snedvridningar. Detsamma gäller för insatsvarorna för produktionen av insatsvarorna och så vidare.
- (79) Varken de kinesiska myndigheterna eller de exporterande tillverkarna åberopade någon bevisning eller framförde några argument för motsatsen i denna undersökning.
- (80) För att sammanfatta visar den tillgängliga bevisningen att priserna eller kostnaderna för den produkt som översynen gäller, inbegripet kostnaderna för råvaror, energi och arbetskraft, inte är resultatet av fria marknadskrafter, eftersom de påverkas av ett betydande statligt inflytande i den mening som avses i artikel 2.6a b i grundförordningen, vilket framgår av de faktiska eller potentiella följderna av en eller flera av de relevanta aspekter som anges. På grundval av detta, och i avsaknad av samarbete från de kinesiska myndigheternas sida, konstaterade kommissionen att det inte är lämpligt att använda inhemska priser och kostnader för att fastställa normalvärdet i detta fall. Kommissionen konstruerade således normalvärdet endast på grundval av tillverknings- och försäljningskostnader som avspeglar icke snedvridna priser eller referensvärden, i detta fall på grundval av motsvarande tillverknings- och försäljningskostnader i ett lämpligt representativt land i enlighet med artikel 2.6a a i grundförordningen, vilket beskrivs i följande avsnitt.

3.1.4 Representativt land

3.1.4.1 Allmänna anmärkningar

- (81) Valet av representativt land baserades på följande kriterier i enlighet med artikel 2.6a i grundförordningen:
- En ekonomisk utvecklingsnivå som liknar Kinas. För detta ändamål utgick kommissionen från länder med en bruttonationalinkomst per capita som var jämförbar med Kinas enligt Världsbankens databas⁽⁵⁰⁾.

⁽⁴⁹⁾ Se genomförandeförordning (EU) 2021/635, skälen 134–135, och genomförandeförordning (EU) 2020/508, skälen 143–144.

⁽⁵⁰⁾ World Bank Open Data – Upper Middle Income, <https://data.worldbank.org/income-level/upper-middle-income>

- Tillverkning av den produkt som översynen gäller i det landet ⁽⁶¹⁾.
 - Tillgång till relevanta offentliga uppgifter i det representativa landet.
 - Om det finns fler än ett möjligt representativt land ska företräde, där så är lämpligt, ges till ett land med en adekvat nivå av social trygghet och miljöskydd.
- (82) Såsom anges i skälen 52 och 53 utfärdade kommissionen två noteringar till ärendehandlingarna om de källor som använts för att fastställa normalvärdet. I dessa kommentarer beskrivs de omständigheter och överväganden som ligger till grund för de berörda kriterierna. Inga synpunkter på dessa frågor och de relevanta källor som angavs i de två ovannämnda noteringarna inkom från parterna. I den andra noteringen informerade kommissionen berörda parter om sin avsikt att betrakta Brasilien som ett lämpligt representativt land i det föreliggande ärendet, om förekomsten av betydande snedvridningar enligt artikel 2.6a i grundförordningen skulle bekräftas.

3.1.4.2 En nivå av ekonomisk utveckling jämförbar med Kinas

- (83) I den första noteringen om produktionsfaktorer identifierade kommissionen Brasilien, Mexiko, Ryssland och Turkiet som länder med en ekonomisk utvecklingsnivå som liknar Kinas enligt Världsbanken, dvs. de klassificeras alla av Världsbanken som övre medelinkomstländer på grundval av sin bruttonationalinkomst där det var känt att den produkt som översynen gäller tillverkas.
- (84) I sin begäran föreslog sökanden Brasilien som ett möjligt lämpligt representativt land eftersom flera integrerade stältillverkare var etablerade i Brasilien och landet utgör ett utmärkt exempel på en konkurrensutsatt hemmamarknad för de huvudsakliga stålprodukterna, inbegripet den produkt som översynen gäller. Sökanden påpekade också i sin begäran att samtliga insatsvaror som används för tillverkningen av den undersökta produkten i Brasilien ofta importeras från flera källor och i stor utsträckning från icke-snedvridna källor.
- (85) Inga synpunkter inkom beträffande de länder som identifierats i denna notering.

3.1.4.3 Tillgången till relevanta offentliga uppgifter i det representativa landet

- (86) I den första noteringen uppgav kommissionen att för de länder som identifierats som länder där den produkt som översynen gäller tillverkas, nämligen Brasilien, Mexiko, Ryssland och Turkiet, behövde tillgången till offentliga uppgifter kontrolleras ytterligare, särskilt när det gäller offentliga finansiella uppgifter från tillverkare av den produkt som översynen gäller.
- (87) Vad gäller Mexiko identifierade kommissionen två företag, som i den första noteringen angavs som tillverkare. Ett av dessa två företag gick dock med förlust från 2016 och framåt, även under 2020. Beträffande det andra landet visade det sig att dess årsbokslut för år 2020 inte överensstämde med årsbokslutet för föregående år (2019): nettoförsäljningen visade sig t.ex. vara cirka sju gånger lägre 2020 jämfört med 2019. Kommissionen fann inga uppgifter som styrkte en sådan skillnad i nettoförsäljningen (som även påverkar nettovinsten) mellan åren 2020 och 2019. De två företagen ansågs därför inte vara lämpliga för att fastställa försäljnings- och administrationskostnader, andra allmänna kostnader samt vinst. I avsaknad av andra uppgifter i ärendehandlingarna som kommissionen hade tillgång till i fråga om förekomsten av andra företag som tillverkar den produkt som översynen gäller i Mexiko med allmänt tillgängliga finansiella uppgifter, drog kommissionen slutsatsen att Mexiko inte längre kunde anses vara ett lämpligt representativt land.
- (88) Vad gäller Ryssland identifierade kommissionen två företag som i den första noteringen angavs som tillverkare och som hade allmänt tillgängliga finansiella uppgifter. Båda företagen var lönsamma 2020 och åren före. Såsom anges i skäl 91 identifierade kommissionen ett antal problem med de uppgifter som fanns tillgängliga för Ryssland eftersom landet inte importerar ett antal viktiga råvaror, t.ex. flytande naturgas, som används i tillverkningen av den undersökta produkten. Priserna på naturgas föreföll dessutom vara snedvridna i Ryssland. Kommissionen konstaterade därför att Ryssland inte kunde anses vara ett lämpligt representativt land för undersökningen.

⁽⁶¹⁾ Om den produkt som översynen gäller inte tillverkas i ett land med en jämförbar utvecklingsnivå kan tillverkning av en produkt i samma allmänna kategori och/eller sektor som den produkt som översynen gäller övervägas.

- (89) Vad gäller Turkiet identifierade kommissionen två företag som tillverkare i den första noteringen. För ett av företagen fanns dock inga färska årsbokslut allmänt tillgängliga. Det andra företaget var visserligen lönsamt 2020 och åren före, men kommissionen ansåg att nivån på försäljnings- och administrationskostnader och andra allmänna kostnader för detta företag inte var rimlig, eftersom kostnaderna var låga uttryckt i procent av företagets tillverkningskostnader (mindre än 2 % 2020) eller till och med negativa. Kommissionen konstaterade därför att den inte kunde använda uppgifterna om dessa företag som ett icke snedvridet och skäligt belopp för försäljnings- och administrationskostnader och andra allmänna kostnader i syfte att fastställa ett icke snedvridet normalvärde. Kommissionen konstaterade följaktligen att Turkiet inte kunde anses vara ett lämpligt representativt land för undersökningen.
- (90) Vad gäller Brasilien identifierade kommissionen fem företag som tillverkade kallvalsade platta produkter av stål i den första noteringen. Två av dessa fem företag hade dock negativa försäljnings- och administrationskostnader och andra allmänna kostnader uttryckt i procent av tillverkningskostnaderna, och deras uppgifter kunde därför inte användas för att fastställa ett icke snedvridet normalvärde. För de tre andra brasilianska företagen fanns det färska allmänt tillgängliga uppgifter som visade vinst och rimliga belopp för försäljnings- och administrationskostnader och andra allmänna kostnader för år 2020.
- (91) Kommissionen analyserade även importen av de huvudsakliga produktionsfaktorerna till Brasilien, Mexiko, Ryssland och Turkiet. Analysen av importuppgifterna visade att Ryssland inte importerade några av de huvudsakliga produktionsfaktorerna. Priserna på naturgas föreföll dessutom vara snedvridna i Ryssland. Analysen av importuppgifterna visade också att Turkiet inte importerade flytande naturgas (HS 2711 11 naturgas, flytande) och endast importerade en begränsad kvantitet syre (HS 2804 40 syre). Varken Ryssland eller Turkiet kunde därför anses utgöra lämpliga representativa länder.
- (92) Mot bakgrund av ovanstående underrättade kommissionen genom den andra noteringen berörda parter om att den avsåg att använda sig av Brasilien som lämpligt representativt land och att tre brasilianska företag (ArcelorMittal Brazil, CSN och Usiminas) i enlighet med artikel 2.6a första strecksatsen i grundförordningen skulle användas för att inhämta uppgifter om icke snedvridna priser eller referensvärden för beräkningen av normalvärdet.
- (93) Berörda parter uppmanades att lämna synpunkter på lämpligheten av Brasilien som representativt land och av de tre företagen (ArcelorMittal Brazil, CSN och Usiminas) som tillverkare i det representativa landet. Inga synpunkter inkom på den andra noteringen.

3.1.4.4 Nivå av social trygghet och miljöskydd

- (94) Eftersom kommissionen hade fastställt att Brasilien var enda det lämpliga representativa landet på grundval av alla ovanstående faktorer var det inte nödvändigt att göra en bedömning av nivån av social trygghet och miljöskydd i enlighet med artikel 2.6a första strecksatsen sista meningen i grundförordningen.

3.1.4.5 Slutsats

- (95) Mot bakgrund av ovanstående analys uppfyllde Brasilien kriterierna i artikel 2.6a första strecksatsen i grundförordningen för att kunna betraktas som ett lämpligt representativt land.

3.1.5 Källor som använts för att fastställa icke snedvridna kostnader

- (96) I den första noteringen redovisade kommissionen de produktionsfaktorer, såsom råvaror, energi och arbetskraft, som de exporterande tillverkarna använder vid tillverkningen av den produkt som översynen gäller, och uppmanade de berörda parterna att inkomma med synpunkter och föreslå allmänt tillgängliga uppgifter om icke snedvridna värden för var och en av de faktorer som nämns i noteringen.

- (97) I den andra noteringen uppgav kommissionen därefter att den, för att konstruera normalvärdet i enlighet med artikel 2.6a i grundförordningen, skulle använda GTA-databasen för att fastställa icke-snedvidna kostnader för de flesta av produktionsfaktorerna, särskilt för råvaror. Kommissionen förklarade även att den skulle använda följande källor för att fastställa icke snedvidna kostnader för energi: det elpris som togs ut av en av de största elleverantörerna i Brasilien, EDP Brasil⁽⁹²⁾, och de uppgifter, som förklaras närmare i skäl 109, för priset på naturgas i Brasilien. Kommissionen förklarade vidare att den skulle använda ILO-statistik för att fastställa icke snedvidna kostnader för arbetskraft i syfte att bestämma lönenivån i Brasilien. ILO:s statistik⁽⁹³⁾ innehåller uppgifter om anställdas månadslöner⁽⁹⁴⁾ och genomsnittlig arbetstid per vecka inom tillverkningssektorn i Brasilien⁽⁹⁵⁾ för år 2020.
- (98) I den andra noteringen underrättade kommissionen även de berörda parterna om att den, med tanke på den bristande samarbetsviljan från kinesiska exporterande tillverkare, skulle samla den försumbara vikten av några av råvarorna i de totala produktionskostnaderna under "förbrukningsvaror", baserat på de uppgifter som sökanden lämnat i begäran. Kommissionen förklarade även att den skulle tillämpa procentandelen på den omräknade kostnaden för råvaror baserat på de uppgifter som sökanden lämnat i sin begäran för att fastställa förbrukningsvaror när den använde de fastställda icke snedvidna referensvärdena i det lämpliga representativa landet.
- (99) Inga synpunkter inkom.

3.1.6 Icke snedvidna kostnader och referensvärden

3.1.6.1 Produktionsfaktorer

- (100) Kommissionen bad sökanden att klargöra de relevanta produktionsfaktorer som används för produktionsprocesserna med utgångspunkt i halvfabrikade varmvalsade produkter och inkomma med uppdaterade transportkostnader som omfattade hela översynsperioden. Sökanden lämnade den begärda informationen den 17 februari 2022.
- (101) Med beaktande av alla uppgifter som baseras på begäran och den efterföljande informationen som sökanden och berörda parter lämnat in beslöt att följande produktionsfaktorer och deras källor skulle användas för att fastställa normalvärdet i enlighet med artikel 2.6a i grundförordningen:

Tabell 1

Produktionsfaktorer för vissa kallvalsade platta produkter av stål

Produktionsfaktor	Varukod	Icke snedvidret värde i CNY	Måttenheter
Råvaror			
Dolomit	251810, 251820 och 251830	169,9	Ton
Kalksten	252100	160,8	Ton
Osläckt kalk	252210	852,8	Ton
Järnmalm, även anrikad	260111 och 260112	1 206,8	Ton
Järnbaserade produkter	720310 och 720390	453 671	Ton

⁽⁹²⁾ [https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-\(grupo-a\)](https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-(grupo-a)) och <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/bandeira-tarifaria>

⁽⁹³⁾ <https://ilostat.ilo.org/>

⁽⁹⁴⁾ <https://ilostat.ilo.org/data/> https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer36/?lang=en&segment=indicator&id=EAR_4MTH_SEX_ECO_CUR_NB_A

⁽⁹⁵⁾ https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer38/?lang=en&segment=indicator&id=HOW_TEMP_SEX_ECO_NB_A

Antracit och bituminös stenkol	270111 och 270112	662	Ton
Koks (inbegripet lågtemperaturkoks) av stenkol	270400	2 027,6	Ton
Syre	280440	8 796,3	Kubikmeter
Ferromangan	720211 och 720219	9 388,2	Ton
Ferrokrom	720241 och 720249	9 470,6	Ton
Halvfärdiga produkter av järn eller olegerat stål	7207	4 256,3	Ton
Valsade platta produkter av järn eller olegerat stål	72081000, 72082500, 72082610, 72082690, 72082710, 72082790, 72083610, 72083690, 72083700, 72083810, 72083890, 72083910, 72083990, 72084000, 72085100, 72085200, 72085300, 72085400, 72089000, 72111300, 72111400, 72111900	4 637,9	Ton
Valsade platta produkter av annat legerat stål, med en bredd av minst 600 mm	72253000, 72254010, 72254090	8 539,6	Ton
Valsade platta produkter av annat legerat stål, med en bredd av mindre än 600 mm	72269100	9 081,8	Ton
Biprodukter: Avfall			
Avfall och skrot av järn eller stål	720430 och 720449	2 383,3	Ton
Svarvspån, hyvelspån, flisor, fräsavfall, sågspån, filspån, klipp- och stansrester av järn eller stål	720441	3 269,1	Ton
Arbetskraft			
Arbetskraft		24,8	per arbetstimme
Energi			
Elektricitet		547,7	kWh
Naturgas	271111 och 271112	1 638	Ton

3.1.6.2 Råvaror

- (102) Baserat på de uppgifter som sökanden lämnat i begäran finns det två huvudsakliga produktionsprocesser för tillverkningen av vissa kallvalsade platta produkter av stål:

- Den första produktionsprocessen utgår från råvaror med användning av masugn. Det första steget i denna produktionsprocess är att tillverka "helhårdade kallvalsade platta produkter av stål" av råvaror (främst järnmalm och kokskol), dvs. den produkt som erhålls direkt efter att det varmvalsade stålet har behandlats i kallvalsverket för att minska tjockleken. Det andra steget är glödning, dvs. återuppvärmning av de helhårdade kallvalsade platta produkterna av stål för att återställa stålets egenskaper.
- Den andra produktionsprocessen utgår från den halvfärdiga produkten, dvs. varmvalsade platta produkter av stål. Tillverkningen av kallvalsade platta produkter av stål börjar med de inköpta varmvalsade platta ringarna av stål ("betade ringar"), som utgör den absolut största kostnadsandelen av insatsvarorna.
- (103) För att fastställa det icke snedvridna priset på råvaror (vad gäller den första produktionsprocessen) och de varmvalsade platta produkterna av stål (vad gäller den andra produktionsprocessen) som levereras till en tillverkare i det representativa landet använde kommissionen som grund det vägda genomsnittliga importpriset till det representativa landet såsom det rapporterats i GTA-databasen till vilket import- och transportkostnader lades. Ett importpris i det representativa landet fastställdes som ett vägt genomsnitt av enhetspriserna för importen från alla tredjeländer förutom Kina, och från länder som inte är WTO-medlemmar och som anges i bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/755⁽⁶⁾. Kommissionen beslutade att undanta import från Kina till det representativa landet, eftersom den i skäl 80 drar slutsatsen att det på grund av förekomsten av betydande snedvridningar i enlighet med artikel 2.6a b i grundförordningen inte är lämpligt att använda inhemska priser och kostnader i Kina i det aktuella ärendet. Eftersom det inte finns någon bevisning som visar att samma snedvridningar inte påverkar produkter avsedda för export på samma sätt, ansåg kommissionen att samma snedvridningar påverkade exportpriserna. Efter att ha uteslutit importen från Kina till det representativa landet förblev importvolymen från övriga tredjeländer representativ.
- (104) Ett antal av produktionsfaktorerna utgjorde en försumbar andel av de totala råvarukostnaderna under översynsperioden. Eftersom det värde som användes för dessa faktorer inte hade någon märkbar inverkan på beräkningarna av dumpningsmarginalen, oavsett vilken källa som användes, beslutade kommissionen att inkludera dessa kostnader i förbrukningsvaror. Såsom förklaras i skäl 98 tillämpade kommissionen den procentandel som sökanden angett i sin begäran för att fastställa mängden förbrukningsvaror vid användningen av de fastställda icke snedvridna referensvärdena i det lämpliga representativa landet.
- (105) Vad beträffar importtullar konstaterade kommissionen att Brasilien importerade sina mest relevanta råvaror (järnmalm från fler än fem länder, kol och koks från fler än tio länder). Med tanke på att det i en översyn vid giltighetstidens utgång inte är nödvändigt att beräkna en exakt dumpningsmarginal, utan snarare att fastställa sannolikheten för fortsatt eller återkommande dumpning, beräknade kommissionen importtullar för varje råvara på grundval av representativa importvolymerna från ett begränsat antal länder, som stod för minst 80 % av den totala importen av de mest relevanta råvarorna (järnmalm, kol och koks).
- (106) Vad gäller transportkostnader bad kommissionen, i avsaknad av samarbete, sökanden att inkomma med uppdaterade uppgifter om de inhemska transportkostnaderna som omfattade hela översynsperioden. Sökanden lämnade de begärda uppgifterna den 4 respektive 17 februari 2022. Kommissionen angav de inhemska transportkostnaderna för leverans av råvaror som en procentandel av den faktiska kostnaden för dessa råvaror och tillämpade därefter samma procentandel på de icke snedvridna kostnaderna för samma råvaror för att erhålla de icke snedvridna transportkostnaderna. Kommissionen ansåg att förhållandet mellan den exporterande tillverkarens råvaror och de angivna transportkostnaderna rimligen kunde användas för att uppskatta de icke snedvridna råvarukostnaderna när de levererades till företagets fabrik.

3.1.6.3 Arbetskraft

- (107) Kommissionen använde ILO-statistik för att fastställa lönerna i Brasilien. ILO:s statistik⁽⁷⁾ innehåller uppgifter om anställdas månadslöner⁽⁸⁾ och genomsnittlig arbetstid per vecka inom tillverkningssektorn i Brasilien⁽⁹⁾ för år 2020.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/755 av den 29 april 2015 om gemensamma regler för import från vissa tredjeländer (EUT L 123, 19.5.2015, s. 33). I artikel 2.7 i grundförordningen anges att inhemska priser i dessa länder inte kan användas för att fastställa normalvärdet, och importuppgifterna var i vilket fall som helst försumbara.

⁽⁷⁾ <https://ilostat.ilo.org/>

⁽⁸⁾ <https://ilostat.ilo.org/data/> https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer36/?lang=en&segment=indicator&id=EAR_4MTH_SEX_ECO_CUR_NB_A

⁽⁹⁾ https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer38/?lang=en&segment=indicator&id=HOW_TEMP_SEX_ECO_NB_A

3.1.6.4 Elektricitet

- (108) Kommissionen använde den elpristaxa som rapporterats från en av Brasiliens största elleverantörer, EDP Brasil⁽⁶⁰⁾, för att fastställa det icke snedvridna värdet för elkostnader.

3.1.6.5 Naturgas

- (109) Priset på naturgas i Brasilien grundades på uppgifter som anger importpriser inklusive tull för den importerade gasen genom en kombination av importkvantiteter, värden från GTA-databasen och uppgifter om gastaxor från MacMap⁽⁶¹⁾.

3.1.6.6 Tillverkningsomkostnader, försäljnings- och administrationskostnader och andra allmänna kostnader, vinst och avskrivning

- (110) Enligt artikel 2.6a i grundförordningen ska det konstruerade normalvärdet innehålla "ett icke snedvridet och skäligt belopp för försäljnings- och administrationskostnader, andra allmänna kostnader samt vinst". Dessutom måste ett värde för tillverkningsomkostnader fastställas för att täcka kostnader som inte ingår i produktionsfaktorerna ovan.

- (111) Såsom anges i skäl 90 använde kommissionen finansiella uppgifter från tre brasilianska företag som är tillverkare i det representativa landet (ArcelorMittal Brazil, CSN och Usiminas).

- (112) För att fastställa ett icke snedvridet värde av tillverkningsomkostnader, och eftersom de kinesiska exporterande tillverkarna inte var samarbetsvilliga, använde kommissionen tillgängliga uppgifter i enlighet med artikel 18 i grundförordningen. På grundval av uppgifterna från sökandens begäran fastställde kommissionen därför kvoten mellan tillverkningsomkostnaderna och de totala tillverknings- och arbetskraftskostnaderna. Denna procentsats tillämpades sedan på det icke snedvridna värdet av tillverkningskostnaden för att erhålla det icke snedvridna värdet av tillverkningsomkostnader.

3.1.7 Beräkningen av normalvärdet

- (113) På grundval av ovanstående konstruerade kommissionen normalvärdet för varje produkttyp fritt fabrik i enlighet med artikel 2.6a i grundförordningen.

- (114) Först fastställde kommissionen de icke snedvridna tillverkningskostnaderna. Eftersom de exporterande tillverkarna inte var samarbetsvilliga förlitade sig kommissionen på de uppgifter som sökanden lämnat i begäran om översyn avseende användningen av alla faktorer (material och arbetskraft) för produktion av den produkt som översynen gäller.

- (115) När den icke snedvridna tillverkningskostnaden hade fastställts lade kommissionen till tillverkningsomkostnaderna, försäljnings- och administrationskostnaderna, de andra allmänna kostnaderna samt vinsten, i enlighet med vad som beskrivs i skäl 112. Tillverkningsomkostnaderna fastställdes på grundval av uppgifter som lämnats av sökanden. Försäljnings- och administrationskostnader, andra allmänna kostnader samt vinst fastställdes på grundval av finansiella uppgifter från tre brasilianska företag (ArcelorMittal Brazil, CSN och Usiminas), såsom anges i skäl 111. Kommissionen lade till följande punkter till de icke snedvridna tillverkningskostnaderna:

- Tillverkningsomkostnaderna, som totalt utgjorde 10 % av de direkta tillverkningskostnaderna med utgångspunkt i den första produktionsprocessen, och 2 % av de direkta tillverkningskostnaderna med utgångspunkt i den andra produktionsprocessen.

⁽⁶⁰⁾ <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-grupo-a> och <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/bandeira-tarifaria>

⁽⁶¹⁾ www.macmap.org

- Försäljnings- och administrationskostnader, andra allmänna kostnader samt vinst, som utgjorde 18,5 % av kostnaden för sålda varor för de tre ovannämnda brasilianska företagen.
 - Den vinst på 14,7 % av kostnaden för sålda varor som de ovannämnda brasilianska företagen gjorde tillämpades på de totala icke snedvridna tillverkningskostnaderna.
- (116) På denna grund konstruerade kommissionen normalvärdet från fabrik per produkttyp i enlighet med artikel 2.6a i grundförordningen. Det konstruerade normalvärdet varierade antingen mellan 1 200 och 1 400 euro/ton eller mellan 1 500 och 1 700 euro/ton beroende på produktionsprocess (se skäl 102 i detta avseende) under översynsperioden.

3.1.8 Exportpris

- (117) Eftersom de kinesiska exporterande tillverkarna inte var samarbetsvilliga fastställdes exportpriset på grundval av uppgifter från artikel 14.6-databasen⁽⁶³⁾ på cif-nivå.

3.1.9 Jämförelse

- (118) Kommissionen jämförde det normalvärde som konstruerats i enlighet med artikel 2.6a i grundförordningen med det exportpris som fastställdes enligt ovan.
- (119) När det var motiverat för att jämförelsen skulle bli rättvis justerade kommissionen i enlighet med artikel 2.10 i grundförordningen normalvärdet och/eller exportpriset för att ta hänsyn till olikheter som påverkade priserna och prisjämförbarheten. Baserat på de uppgifter som lämnats av sökanden gjordes justeringar för sjöfrakt och inhemsk frakt samt lossningskostnader, som uppgick till 140,44 euro/ton av exportpriset, för att anpassa det till priset från fabrik.

3.1.10 Fortsatt dumpning

- (120) På grundval av detta fastställde kommissionen att exportpriset var 29,7 % lägre än normalvärdet för den första produktionsprocessen som utgick från råvarorna enligt förklaringen i skäl 102, och 8,83 % för den andra produktionsprocessen som utgick från de halvfärdiga produkterna.
- (121) Eftersom importvolymerna i fråga var mycket begränsade och uppgick till mindre än 0,5 % av den totala importen till unionen och mindre än 1 % räknat i marknadsandelar ansågs priserna dock inte vara representativa. Av detta skäl konstaterade kommissionen att dessa låga volymer inte utgjorde en tillräcklig grund för att dra slutsatser om fortsatt dumpning. Kommissionen undersökte därför sannolikheten för återkommande dumpning.

3.1.11 Sannolikhet för att dumpning återkommer

- (122) För bedömningen av sannolikheten för att dumpning återkommer analyserades följande ytterligare faktorer: Export till tredjeländer, produktionskapacitet och outnyttjad kapacitet i Kina samt unionsmarknadens attraktionskraft.

3.1.11.1 Jämförelse mellan exportpriserna till tredjeländer och exportpriserna till unionen.

- (123) Kommissionen analyserade prismönstret för Kinas export till tredjeländer under översynsperioden. I detta syfte konsulterade den allmänt tillgängliga uppgifter såsom Kinas exportstatistik enligt Global Trade Atlas (*GTA-databasen*) och hämtade uppgifter om kvantiteter och värden för export av vissa kallvalsade platta produkter av stål enligt HS-numren 7209 15 90, 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 90, 7209 25 00, 7209 26 00, 7209 27 00, 7209 28 00, 7211 23 00, 7211 29 00, 7225 50 00 och 7226 92 00 för översynsperioden. Exportmängden (i ton) till samtliga länder (inbegripet unionen) uppgår till 3 253 368 ton, varav 31 602 ton eller omkring 1 % exporterades till unionen.

⁽⁶³⁾ Artikel 14.6-databasen innehåller uppgifter om import av produkter som redan omfattas av registrerings-, antidumpnings- eller antisubventionsåtgärder eller undersökningar, både från de länder som berörs av respektive förfaranden och från övriga tredjeländer, på nivån för de tiosiffriga Taric-numren.

- (124) Statistiken över Kinas export i GTA-databasen visade ett genomsnittligt exportpris cif från Kina till andra länder på 629 euro/ton, vilket justerades till pris från fabrik (efter justeringar för sjöfrakt och inrikesfrakt samt lossningskostnader) och då uppgick till 585 euro/ton. Det sistnämnda priset var till och med lägre än exportpriset till unionen under översynsperioden.
- (125) Det ansågs därför sannolikt att de kinesiska exporterande tillverkarna skulle börja sälja till unionen vid nivåer under det fastställda normalvärdet om de nuvarande åtgärderna upphävdes.

3.1.11.2 Produktionskapacitet och outnyttjad kapacitet i Kina

- (126) Enligt sökandens begäran finns det fler än 50 tillverkare som exporterar den produkt som översynen gäller i Kina. Enligt den kinesiska exportstatistik som rapporteras i GTA-databasen exporterade de kinesiska exporterande tillverkarna också till resten av världen.
- (127) Eftersom de kinesiska exporterande tillverkarna inte var samarbetsvilliga grundade kommissionen sina slutsatser om de andra exporterande tillverkarnas kapacitet på tillgängliga uppgifter och förlitade sig i detta syfte på uppgifterna i begäran om översyn vid giltighetstidens utgång och andra tillgängliga källor, såsom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/1029⁽⁶³⁾, ett OECD-dokument om den senaste utvecklingen⁽⁶⁴⁾ av ståltillverkningskapaciteten 2021 som offentliggjordes i september 2021 och uppgifter från World Steel Association för år 2021⁽⁶⁵⁾.
- (128) För det första uppskattades den totala kinesiska kapaciteten enligt uppgifterna i begäran om översyn vid giltighetstidens utgång till över 120 miljoner ton, medan Kinas produktion och förbrukning båda uppskattades till 100 miljoner ton 2020. På grundval av detta beräknades den outnyttjade kapaciteten i Kina till 20 miljoner ton 2020, vilket är vägledande för den outnyttjade kapaciteten under översynsperioden och betydligt överskrider unionens totala förbrukning på den öppna marknaden (omkring 9,7 miljoner ton) under översynsperioden. För det andra anges i genomförandeförordning (EU) 2021/1029 att trots den "exceptionella konsumtionsökningen i Kina" (se skäl 36 i genomförandeförordning (EU) 2021/1029), visade 2020 års ministerrapport från det globala forumet för överkapacitet i stålsektorn (*Global Forum on Steel Excess Capacity*), som bygger på uppgifter fram till 2019 att "den omedelbara konsekvensen av utsikterna för efterfrågan är att den globala klyftan mellan kapacitet och efterfrågan, som är en indikator på överproduktionsrisker för stålmarknaden, kommer att öka avsevärt till minst 606 miljoner ton 2020". Det konstaterades även att "denna vändning av överskotts kapaciteten kan leda till störningar i handeln och kraftigt lägre stålpriser samt skada stålindustrins ekonomiska hållbarhet". För det tredje bekräftades denna situation även i OECD-dokumentet med titeln *Latest development in steelmaking capacities in 2021*. I dokumentet nämndes inte bara "ett antal nya investeringar i samband med Kinas åtgärder för att ersätta omoderna och små stålanläggningar, särskilt i landets sydliga och östra kustområden", utan även att den kinesiska regeringen "har konstaterat att vissa stålverk har ökat sin produktionskapacitet inom ramen för systemet för kapacitetsbyten". I OECD-dokumentet nämns även att kinesiska stålföretag investerar i sydasiatiska länder, t.ex. Filippinerna och Indonesien. Även om uppgifterna från World Steel Association för år 2021 endast avser råstål kan de anses vara vägledande för den berörda produkten eftersom tillverkning av kallvalsat stål praktiskt taget är den andra produktionsprocessen, efter tillverkning av varmvalsat stål. I detta avseende visade uppgifterna för 2021 om tillverkning av råstål att Kina stod för 52,9 % av den globala världproduktionen av stål, vilket även det visar på den enorma produktionskapaciteten för den berörda produkten i Kina 2021.
- (129) Vissa stora marknader, såsom Förenta staterna och Indien, är dessutom skyddade genom antidumpningsåtgärder för den produkt som översynen gäller, vilket minskar de kinesiska exporterande tillverkarnas tillträde till dessa marknader.
- (130) På grundval av detta är det sannolikt att de kinesiska tillverkarna i stora mängder kommer att rikta sin outnyttjade kapacitet till unionen marknad och sälja till dumpade priser om åtgärderna skulle upphöra att gälla.

3.1.11.3 Unionsmarknadens attraktionskraft

- (131) Unionen är en av världens största marknader för vissa kallvalsade platta produkter av stål.

⁽⁶³⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/1029 av den 24 juni 2021 om ändring av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/159 för att förlänga den slutgiltiga skyddsåtgärden på import av vissa stålprodukter (EUT L 225 I, 25.6.2021, s. 1).

⁽⁶⁴⁾ <https://www.oecd.org/industry/ind/latest-developments-in-steelmaking-capacity-2021.pdf>

⁽⁶⁵⁾ <https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/world-steel-in-figures-2022/>

- (132) Sökanden hävdade i sin begäran att endast unionens skyddsåtgärder för stål, som är tillämpliga på den produkt som översynen gäller, inte är tillräckliga för att skydda unionens marknad mot import i betydande mängder till dumpade priser. Eftersom Kina inte tilldelades en landsspecifik kvot för den produkt som översynen gäller har de kinesiska exporterande tillverkarna tillgång till en stor mängd återstående kvotvolym, genom vilka de kan rikta sin export till unionens marknad om antidumpningsåtgärderna skulle upphöra att gälla. Om antidumpningsåtgärderna skulle upphöra kommer de kinesiska exportvolymerna sannolikt att öka betydligt inom ramen för den återstående kvoten och således översvämma unionens marknad innan tullar utanför kvoten enligt skyddsåtgärderna skulle bli tillämpliga.
- (133) Importören Duferco SA uppgav ⁽⁶⁶⁾ att de kinesiska myndigheterna hade dragit in mervärdesskatteavdraget på 13 % för stålimport, även för den produkt som översynen gäller, i syfte att minska stålproduktionen i Kina (för att hantera industrins koldioxidutsläpp) och samtidigt säkerställa Kinas inhemska försörjning. Duferco SA uppgav vidare att priserna på den kinesiska importen förväntas öka till följd av detta, vilket skulle innebära att unionens marknad blir mindre attraktiv. Kommissionen kunde dock inte bekräfta detta påstående, eftersom utvecklingen av volymer och priser även beror på många andra faktorer, särskilt befintlig överkapacitet och unionsmarknadens attraktionskraft jämfört med övriga tredjeländer.

3.1.11.4 Slutsats om sannolikheten för återkommande dumpning

- (134) Unionens marknad är mycket attraktiv eftersom den är en av världens största. Såsom anges i tabell 7 i skäl 202 uppgick de genomsnittliga försäljningspriserna per enhet för unionstillverkarna i urvalet till icke-närstående kunder på den öppna marknaden i unionen till 622 euro/ton under översynsperioden, vilket är högre än det genomsnittliga exportpriset från Kina justerat till pris från fabrik, som uppgår till 585 euro/ton (se skäl 124). Om de gällande antidumpningsåtgärderna skulle upphöra är det således sannolikt att kinesiska tillverkare skulle använda sin outnyttjade kapacitet och dessutom avleda en del av sin nuvarande exportförsäljning från andra mindre lönsamma tredjeländer till unionens marknad.
- (135) På grundval av ovanstående överväganden drog kommissionen slutsatsen att det är sannolikt att dumpningen skulle återkomma om åtgärderna skulle upphöra att gälla.

3.2 Ryssland

3.2.1 Inledande anmärkningar

- (136) Under översynsperioden fortsatte importen från Ryssland av den produkt som översynen gäller, men importnivåerna var mycket lägre än under undersökningsperioden för den ursprungliga undersökningen (dvs. från den 1 april 2014 till den 31 mars 2015). Enligt statistik från Comext (Eurostat) uppgick importen av kallvalsade platta produkter av stål från Ryssland till mindre än 3 000 ton under översynsperioden, jämfört med omkring 700 000 ton under den ursprungliga undersökningen. Importen av kallvalsade platta produkter av stål från Ryssland uppgick till nära 0 % av marknadsandelen både för unionens totala marknad och unionens öppna marknad under översynsperioden, jämfört med en marknadsandel på 9,8 % under den ursprungliga undersökningsperioden.
- (137) Såsom förklaras i skäl 29 gav de tre ryska exporterande tillverkarna sig till känna vid inledandet av undersökningen och förklarade att de var villiga att samarbeta. Senare informerade de dock kommissionen om att de inte hade för avsikt att besvara frågeformuläret för exporterande tillverkare.
- (138) I enlighet med artikel 18 i grundförordningen baserades därför undersökningsresultaten om fortsatt dumpning och sannolikhet för återkommande dumpning på tillgängliga uppgifter.

⁽⁶⁶⁾ Tillkännagivande om inledande av en översyn vid giltighetstidens utgång av de antidumpningsåtgärder som tillämpas på import av vissa kallvalsade platta produkter av stål med ursprung i Folkrepubliken Kina och Ryska federationen, inläga från Duferco SA av den 27 augusti 2021, avsnitt 4.1, Kina, s. 6–7.

3.2.2 Fortsatt dumpning av importen under översynsperioden

3.2.2.1 Normalvärde

- (139) Såsom anges i skäl 138 använde kommissionen på grund av den bristande samarbetsviljan från de exporterande tillverkarna i Ryssland tillgängliga uppgifter för att fastställa normalvärdet. I detta syfte använde kommissionen uppgifter om översynsperioden som sökanden lämnat baserat på MEPS Internationals⁽⁶⁷⁾ inhemska prisreferenser för Ryssland rörande kallvalsade platta produkter av stål i Volgaregionen. På grundval av detta uppgick normalvärdet till 702,97 euro/ton under översynsperioden.

3.2.2.2 Exportpris

- (140) På grund av den bristande samarbetsviljan från de exporterande tillverkarna i Ryssland var kommissionen tvungen att använda tillgängliga uppgifter för att fastställa exportpriset.
- (141) Exportpriset fastställdes på grundval av uppgifter på cif-nivå från Eurostat. Exportpriset fastställdes således till 755,65 euro/ton.

3.2.2.3 Jämförelse

- (142) Kommissionen jämförde normalvärdet och exportpriset för den produkt som översynen gäller på nivån från fabrik. Baserat på de uppgifter som sökanden lämnat gjordes justeringar för sjöfrakt och inhemska frakt samt lossningskostnader, som uppgick till 127,84 euro/ton av exportpriset, för att anpassa det till priset från fabrik. På grundval av detta fastställdes det justerade exportpriset på nivån från fabrik till unionen till 627,81 euro/ton.

3.2.2.4 Fortsatt dumpning

- (143) Jämförelsen ovan visade att exportpriserna till unionen, uttryckt i procent av cif-värdet, var 10 % lägre än det fastställda normalvärdet.
- (144) Importvolymen i fråga var dock mycket liten och stod för mindre än 1 % av den totala importen till unionen och nära 0 % av andelen för unionens marknad, och kommissionen undersökte därför också sannolikheten för återkommande dumpning.

3.2.3 Sannolikhet för att dumpningen återkommer om åtgärderna skulle upphöra att gälla

- (145) I enlighet med artikel 11.2 i grundförordningen undersökte kommissionen sannolikheten för att dumpningen återkommer om åtgärderna skulle upphöra att gälla. I detta avseende undersöktes följande ytterligare faktorer: Export till tredjeländer, produktionskapacitet och outnyttjad kapacitet i Ryssland samt unionsmarknadens attraktionskraft.

3.2.3.1 Export till tredjeländer

a) **Normalvärde**

- (146) Normalvärdet konstruerades på det sätt som anges i avsnitt 3.2.2.1.

b) **Exportpris**

- (147) Exportpriset fastställdes på grundval av exportpriser för den produkt som översynen gäller till övriga tredjeländer. På grund av de exporterande tillverkarnas bristande samarbetsvilja använde kommissionen GTA-databasen. Det genomsnittliga exportpriset cif till tredjeländer uppgick till 536 euro/ton under översynsperioden. Exportpriset cif till tredjeländer sänktes till nivån från fabrik genom avdrag för kostnaderna för frakt, försäkringar och inhemska transport i Ryssland, vilka såsom nämns i skäl 141 uppgick till 127,84 euro/ton. På grundval av detta fastställdes det justerade exportpriset på nivån från fabrik till tredjeländer till 408,72 euro/ton.

⁽⁶⁷⁾ Global Steel Prices, Indexes & Forecasts | MEPS International.

c) Prisjämförelse

- (148) Kommissionen jämförde det normalvärdet som fastställs i avsnitt 3.2.2.1 och det genomsnittliga exportpriset till tredjeländer på nivån från fabrik.
- (149) Jämförelsen ovan visade att Rysslands export av den produkt som översynen gäller till tredjeländer, uttryckt i procent av cif-värdet, var 55 % lägre än det fastställda normalvärdet.
- (150) I den inläga som de tre ryska exporterande tillverkarna inkom med vid inledandet av undersökningen hävdade de att exportpriserna till tredjeländers marknader inte är mer representativa än exportpriserna till unionen, eftersom denna export, som främst går till Turkiet, utgörs av billigare typer av kallvalsade platta produkter av stål, vilket enligt dem förklarade de lägre priserna. De ansåg att de höga ryska exportpriser som rapporteras av Eurostat var representativa och måste användas i bedömningen.
- (151) I detta avseende konstaterade kommissionen att ingen bevisning lämnades för att styrka påståendet om skillnader i produkttyper. De tre ryska exporterande tillverkarna inkom inte med svar på frågeformuläret, vilket hade gett kommissionen möjlighet att göra en bedömning av de produkttyper som exporteras till unionen. Såsom förklaras i skäl 138 grundade kommissionen därför sin bedömning på tillgängliga uppgifter. Den använde GTA-databasen för att fastställa det ryska exportpriset till tredjeländer som den mest tillförlitliga källan. Även om de ryska exportpriserna skulle ha använts enligt de tre ryska exportörernas förslag, slår kommissionen i alla händelser fast i avsnitt 3.2.2.4 att de ryska exportpriserna till unionen enligt uppgifter från Eurostat, uttryckt i procent av cif-värdet, var 10 % lägre än det fastställda normalvärdet. Påståendet avvisades därför.

3.2.3.2 Produktionskapacitet och outnyttjad kapacitet i Ryssland

- (152) Med tanke på att de ryska exporterande tillverkarna inte var samarbetsvilliga fastställdes produktionskapaciteten och den outnyttjade kapaciteten i Ryssland på grundval av tillgängliga uppgifter, särskilt de uppgifter som lämnats av sökanden rörande översynsperioden.
- (153) Enligt de uppgifter som sökanden lämnat överskred den totala produktionskapaciteten för den produkt som översynen gäller i Ryssland 12 000 000 ton under översynsperioden. Sökanden uppskattar att de ryska tillverkarna har en outnyttjad kapacitet på omkring 2 miljoner ton som inte kan absorberas av hemmamarknaden. Sökanden hävdade dessutom att ryska tillverkare ökade sin produktionskapacitet för kallvalsat stål med omkring 1 150 000 ton mellan 2016 och 2021.
- (154) De ryska exporterande tillverkarna bestred sökandens uppskattning av outnyttjad kapacitet i Ryssland. I sin inläga vid inledandet lämnade de uppgifter om den totala produktionskapaciteten för industrin för kallvalsade platta produkter av stål i Ryssland, den totala produktionsvolymen och kapacitetsutnyttjandet. De hävdade att den ryska industrin för kallvalsade platta produkter av stål hade en outnyttjad kapacitet på [1,8–2,3] miljoner ton 2020, vilket endast utgjorde [4–8] % av unionens totala förbrukning (32,4 miljoner ton). De påpekade även att den lediga kapaciteten för Rysslands industri för kallvalsade platta produkter av stål förväntas minska ytterligare på grund av den uppskattade ökningen av förbrukningen och produktionen av kallvalsade platta produkter av stål i Ryssland och Eurasiska ekonomiska unionen (EAEU).
- (155) I detta avseende, och såsom förklaras i skäl 32, inkom de ryska exporterande tillverkarna inte med svar på frågeformuläret, och kommissionen ansåg att de endast lämnade fragmenterade uppgifter om produktion, kapacitet och produktionsvolym, utan stödande bevisning, som kommissionen inte kunde bekräfta. Eftersom de exporterande tillverkarna inte lämnade tillräckliga och tillförlitliga uppgifter om produktionskapacitet och produktionsvolym använde kommissionen tillgängliga uppgifter i ärendehandlingarna.

- (156) De ryska exporterande tillverkarna lämnade dessutom uppgifterna om produktion, kapacitet och kapacitetsutnyttjande endast i en konfidentiell version, utan en icke-konfidentiell sammanfattning. Såsom konstateras i tillkännagivandet om inledande kan kommissionen, om en part som lämnar konfidentiella uppgifter inte kan visa att begäran om konfidentiell behandling är välgrundad eller inte lämnar in en icke-konfidentiell sammanfattning i begärt format och av begärd kvalitet, komma att lämna uppgifterna utan beaktande om det inte med hjälp av lämpliga källor på ett tillfredsställande sätt kan visas att uppgifterna är riktiga. Med tanke på att uppgifterna om produktion, kapacitet och kapacitetsutnyttjande endast lämnades i en konfidentiell version och därför inte kunde bli föremål för synpunkter från andra berörda parterna kunde det inte bevisas på ett tillfredsställande sätt att uppgifterna var korrekta.
- (157) Uppgifterna i fråga från de ryska exporterande tillverkarna och uppgifterna från sökanden skilde sig i alla händelser inte i någon större utsträckning. Kommissionen ansåg därför att en bedömning på grundval av de uppgifter som lämnats av de ryska exporterande tillverkarna inte skulle ha lett till någon annan slutsats. Kommissionen avvisade därför dessa påståenden.
- (158) Efter utlämnandet av uppgifter bestred såväl de ryska myndigheterna som de exporterande tillverkarna kommissionens slutsats om att de exporterande tillverkarna inte till fullo samarbetade i undersökningen och att ingen icke-konfidentiell version hade lämnats in (såsom förklaras i skäl 156). De exporterande tillverkarna hävdade därför att kommissionen i detta avseende hade missbrukat sin befogenhet att göra en skönsmässig bedömning.
- (159) För det första konstaterade kommissionen att de exporterande tillverkarna endast lämnade uppgifterna om kapacitet per företag i indexerad form, vilket inte gav parterna möjlighet att lämna synpunkter på den exakta kapaciteten (inga intervall angavs). Den icke-konfidentiella versionen innehöll varken uppgifter om produktion eller kapacitetsutnyttjande. Kommissionen upprepade därför sin slutsats att den icke-konfidentiella versionen av uppgifterna om produktion, kapacitet och kapacitetsutnyttjande inte kunde granskas av de andra berörda parterna. För det andra lämnades inte dessa uppgifter som en del av svaren på frågeformulären och kunde därför inte dubbelkontrolleras mot andra delar av frågeformulären och det underlag som företagen är skyldiga att lämna som bevisning för de uppgifter som anges i svaret på frågeformuläret. Såsom förklaras i skäl 157 fastställde kommissionen dessutom att även om de uppgifter som lämnats skulle ha beaktats skulle dess slutsatser om outnyttjad kapacitet inte ha ändrats. Kommissionen avvisade därför dessa påståenden.
- (160) Den outnyttjade kapacitet för den produkt som översynen gäller som finns tillgänglig i Ryssland utgör omkring 21 % av unionens totala förbrukning på den öppna marknaden under översynsperioden om uppgifterna i ansökan används och omkring 20 % om de ryska exporterande tillverkarnas inlägga skulle ha beaktats.
- (161) På grundval av ovanstående drog kommissionen slutsatsen att de ryska exporterande tillverkarna förfogar över betydande outnyttjad kapacitet som de skulle kunna använda för att tillverka kallvalsade platta produkter av stål för export till unionen om åtgärderna skulle upphöra att gälla.

3.2.3.3 Unionsmarknadens attraktionskraft

- (162) Kommissionen fastställde att de ryska exporterande tillverkarna exporterade den produkt som översynen gäller till tredjelandsmarknader till priser som i genomsnitt var omkring 14 % lägre än unionstillverkarnas genomsnittliga försäljningspriser på unionens marknad. Med hänsyn till prisnivån är det därför potentiellt mer attraktivt för de ryska exportörerna att exportera till unionen än till nästan alla andra länder.
- (163) Unionens marknad är också attraktiv med tanke på dess geografiska närhet och storlek och med tanke på att den totala förbrukningen uppgick till 33 579 173 ton, inbegripet förbrukningen på den öppna marknaden på 9 677 020 ton under översynsperioden.

- (164) Exportvolymen till tredjeländer uppgick till 580 000 ton under översynsperioden, vilket motsvarade 6 % av förbrukningen på unionens öppna marknad. Detta utgör en ytterligare volym av kallvalsade platta produkter av stål som skulle kunna avledas till unionens marknad med tanke på dess attraktionskraft om åtgärderna skulle upphöra att gälla.
- (165) Efter utlämnandet av uppgifter hävdade de ryska exporterande tillverkarna och de ryska myndigheterna att unionens marknad inte längre var attraktiv för de exporterande tillverkarna på grund av sanktionerna, och även under tiden före sanktionerna "har handelsflöden, infrastruktur och leveranskedjor redan förstörts", som det skulle ta flera år att återupprätta.
- (166) Påståendet om sanktioner behandlas i skälen 167 och 172, men kommissionen konstaterade att ingen bevisning lämnades för påståendet att det skulle ta flera år att återupprätta exporten till unionen. Mot bakgrund av de betydligt lägre priser som ryska exporterande tillverkare fortsätter att tillämpa på export till resten av världen, unionsmarknadens geografiska närhet och storlek samt den betydande exportvolymen till tredjeländer som kunde avledas till unionen, upprepade kommissionen sin slutsats om att unionens marknad är attraktiv för ryska exporterande tillverkare.
- (167) Denna slutsats påverkas inte av de senaste händelserna. Kommissionen konstaterade i detta avseende att unionen efter inledandet av undersökningen hade infört ett antal sanktionspaket mot Ryssland på grund av Rysslands militära aggression mot Ukraina, vilket även påverkar stålprodukter och/eller de stålföretag som planerar att tillverka och exportera den produkt som översynen gäller efter undersökningsperioden. Det senaste sanktionspaketet som omfattar den produkt som översynen gäller och/eller de exporterande tillverkarna innehåller ett förbud mot import av kallvalsade platta produkter av stål. Detta förbud trädde i kraft den 16 mars 2022 ⁽⁶⁸⁾. Eftersom dessa sanktioner är kopplade till den militära aggressionen och den underliggande geopolitiska situationen är deras omfattning, modulering och/eller varaktighet oförutsägbar. Dessutom har antidumpningsåtgärder en maximal varaktighet på fem år. Med tanke på de ovannämnda osäkerheterna och det faktum att rådet när som helst kan ändra sanktionernas exakta omfattning och varaktighet ansåg kommissionen att de inte kunde påverka dess slutsatser i detta förfarande.

3.2.3.4 Slutsats om sannolikheten för återkommande dumpning

- (168) Kommissionen fastställde att ryska exporterande tillverkare säljer till tredjeländer till priser som är lägre än normalvärdet.
- (169) Såsom förklaras i skäl 161 var den outnyttjade kapaciteten i Ryssland betydande under översynsperioden och utgjorde omkring 21 % av unionens totala förbrukning på den öppna marknaden under översynsperioden samt ökade mellan 2016 och 2021.
- (170) Slutligen konstaterades att det på grund av unionsmarknadens attraktionskraft, storlek, geografiska närhet och priser, är troligt att den ryska exporten och den outnyttjade kapaciteten skulle omdirigeras till unionsmarknaden om åtgärderna skulle upphöra att gälla.
- (171) Efter utlämnandet av uppgifter hävdade de ryska myndigheterna att det inte är sannolikt att dumpningen återkommer eftersom importen har varit försumlig och de ryska tillverkarna till följd av sanktionerna helt har slutat att exportera till unionen för en lång och obestämd tid.
- (172) Vad gäller export till unionen erinrade kommissionen om att den fastställde sannolikheten för återkommande dumpning på grundval av de faktorer som beskrivs ovan, som inte omfattar den nuvarande exportnivån till unionen, vilken anses vara en tillfällig situation som kan förändras när som helst. Vad beträffar de gällande

⁽⁶⁸⁾ Rådets förordning (EU) nr 833/2014 av den 31 juli 2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 229, 31.7.2014, s. 1), ändrad genom förordning (EU) 2022/428 (EUT L 87 I, 15.3.2022, s. 13). Se <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20220413> för den konsoliderade versionen av förordning (EU) nr 833/2014, vilken innehåller alla ändringar med anknytning till sanktionspaketet.

sanktionerna, och såsom förklaras i skäl 167, konstaterade kommissionen att sanktionernas omfattning, modulering och/eller varaktighet inte kan förutsägas och kan ändras när som helst, vilket innebär att de inte påverkar slutsatserna i detta förfarande. De senaste händelserna som tillfälligt påverkar importen från Ryssland till unionen kan därför inte ändra slutsatserna om återkommande dumpning i detta ärende, och dessa påståenden avisades således.

- (173) Kommissionen drog därför slutsatsen att det är sannolikt att dumpningen återkommer om åtgärderna inte förlängs.

4. SKADA

4.1 Definition av unionsindustrin och unionstillverkningen

- (174) Den likadana produkten tillverkades av 21 tillverkare i unionen under skadeundersökningsperioden. Dessa tillverkare utgör unionsindustrin i den mening som avses i artikel 4.1 i grundförordningen.
- (175) Den totala tillverkningen i unionen under översynsperioden fastställdes till omkring 30,5 miljoner ton. Kommissionen fastställde den totala tillverkningen på grundval av alla uppgifter rörande unionsindustrin som fanns tillgängliga, som de uppgifter som lämnats av sökanden. Såsom framgår i skäl 21 valdes tre unionstillverkare ut till urvalet, vilka står för över 30 % av den totala unionstillverkningen av den likadana produkten.
- (176) Eftersom unionsindustrin till största delen är vertikalt integrerad och kallvalsade platta produkter av stål anses vara råvara för tillverkningen av olika produkter i ett senare led med ett mervärde analyserades den företagsinterna förbrukningen och förbrukningen på den öppna marknaden separat.
- (177) Det är viktigt att göra åtskillnad mellan den företagsinterna och den öppna marknaden vid skadeanalysen, eftersom de produkter som är avsedda för företagsintern användning inte är utsatta för en direkt konkurrens från import och internpriserna sätts inom gruppen enligt olika prissättningsstrategier och följaktligen inte är tillförlitliga. Tillverkning som är avsedd för den öppna marknaden konkurrerar däremot direkt med importen av den berörda produkten och säljs till marknadspriser.
- (178) För att få en så fullständig bild som möjligt av unionsindustrin, och på samma sätt som under den ursprungliga undersökningen, inhämtade kommissionen uppgifter för hela tillverkningen av kallvalsade platta produkter av stål och fastställde om tillverkningen var avsedd för företagsintern användning eller för den öppna marknaden. Kommissionen konstaterade att ca 78 % av unionstillverkarnas sammanlagda tillverkning var avsedd för företagsintern användning.
- (179) Kommissionen undersökte vissa ekonomiska indikatorer avseende unionsindustrin på grundval av uppgifter som endast rörde den öppna marknaden. Dessa indikatorer är försäljningsvolym och försäljningspriser på unionens marknad, marknadsandel, exportvolym, exportpriser och lönsamhet. För andra indikatorer, såsom tillverkning, kapacitet, produktivitet, sysselsättning och löner, avser de siffror som anges nedan hela verksamheten, och det var därför inte nödvändigt att göra någon åtskillnad.

4.2 Förbrukning i unionen

- (180) Kommissionen fastställde förbrukningen i unionen på grundval av a) Eurofers uppgifter om unionsindustrins försäljning av den likadana produkten i unionen, vilka kontrollerats mot uppgifter om de unionstillverkare som ingick i urvalet, och b) import av den produkt som översynen gäller från samtliga tredjeländer enligt uppgifter från Eurostat.
- (181) Förbrukningen i unionen utvecklades på följande sätt:

Tabell 2

Förbrukningen i unionen (ton)

	2018	2019	2020	Översynsperiod
Total förbrukning i unionen	39 389 717	38 484 642	31 808 880	33 579 173
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	98	81	85
Den företagsinterna marknaden	28 207 944	28 129 434	22 651 025	23 902 153
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	100	80	85
Öppna marknaden	11 181 772	10 355 209	9 157 856	9 677 020
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	93	82	87

Källa: Uppgifter från Eurofer som dubbelkontrollerats mot svaren på frågeformulären från tillverkarna i urvalet, Eurostat.

- (182) Förbrukningen på den öppna marknaden har ökat jämfört med de 7 122 682 ton som förbrukades under undersöksperioden för den ursprungliga undersökningen (den 1 april 2014 till den 31 mars 2015). Under skadeundersökningsperioden minskade dock unionens företagsinterna förbrukning med omkring 15 %, medan förbrukningen på unionens öppna marknad minskade med omkring 13 %. Förbrukningen på den företagsinterna marknaden var stabil mellan åren 2018 och 2019, medan förbrukningen på den öppna marknaden minskade med 7 %. Den största minskningen inträffade mellan åren 2019 och 2020, då förbrukningen på både den öppna och den företagsinterna marknaden minskade betydligt med 11 % respektive 20 %. Minskningen började 2019 till följd av en övergripande avmattning i unionens tillväxt, men förvärrades av den allmänna ekonomiska nedgång som orsakades av covid-19 pandemin. Avmattningen i den ekonomiska tillväxten i allmänhet och i tillverkningssektorn i synnerhet har påverkat den totala efterfrågan på stål. Detta påverkade särskilt fordonsindustrin, som utgör en betydande del av användarna av kallvalsade platta produkter av stål. Från 2020 till översynsperioden ökade förbrukningen både på den företagsinterna och den öppna marknaden med 5 %, men återgick inte till nivåerna 2018.

4.3 Import från de berörda länderna och övriga världen

4.3.1 Volym och marknadsandelar för import från de berörda länderna och övriga länder

- (183) Kommissionen fastställde importvolymen på grundval av uppgifter från Eurostat. Marknadsandelen för importen fastställdes på grundval av en jämförelse mellan importvolymerna och förbrukningen på den öppna marknaden i unionen enligt tabell 2.
- (184) Importen till unionen från de berörda länderna och övriga länder utvecklades på följande sätt:

Tabell 3

Importvolym (ton) och marknadsandel

	2018	2019	2020	Översynsperiod
Importvolym från de berörda länderna	14 367	4 286	1 435	9 713
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	30	10	68
Marknadsandel	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Importvolym från Kina	2 305	1 275	423	7 065
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	55	18	307
Kinas marknadsandel	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Importvolym från Ryssland	12 062	3 011	1 012	2 648
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	25	8	22
Rysslands marknadsandel	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Importvolym från övriga länder	2 279 706	2 113 190	1 876 491	2 154 420
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	93	82	95
Marknadsandel för övriga länder	20,39 %	20,41 %	20,49 %	22,26 %

Källa: Eurostat.

- (185) Under den ursprungliga undersökningsperioden stod importen från de berörda länderna för en marknadsandel på 20 % och uppgick till 1,4 miljoner ton, men har sedan dess, enligt uppgifter från Eurostat, praktiskt taget försvunnit från unionens marknad. Importen från de berörda länderna fortsatte att minska från 14 367 ton till 9 713 ton under skadeundersökningsperioden. Även om importvolymerna från båda de berörda länderna ökade något mellan 2020 och översynsperioden i linje med de ökande förbrukningsvolymerna under samma period, stod de fortfarande för en marknadsandel på endast 0,1 % under översynsperioden.

- (186) Den totala importen av den produkt som översynen gäller från andra tredjeländer än de berörda länderna minskade med 5 % (från 2,28 till 2,15 miljoner ton) under skadeundersökningsperioden. Denna utveckling följer samma negativa tendens som förbrukningen på unionens öppna marknad enligt tabell 2, men i mindre utsträckning. Tredjeländerna bibehöll sin marknadsandel (som till och med ökade med nästan 2 procentenheter) på den öppna marknaden under skadeundersökningsperioden, medan unionsindustrin förlorade marknadsandelar på nästan 2 %. Försörjningen av kallvalsade platta produkter av stål var dock fragmenterad, eftersom inget av de övriga tredjeländerna hade en marknadsandel på över 4 % på unionens marknad ⁽⁶⁹⁾.

4.4 Unionsindustrins ekonomiska situation

4.4.1 Allmänna anmärkningar

- (187) Bedömningen av unionsindustrins ekonomiska situation omfattade en bedömning av alla ekonomiska indikatorer som var av betydelse för unionsindustrins tillstånd under skadeundersökningsperioden.
- (188) Vid fastställandet av skada skilde kommissionen mellan makroekonomiska och mikroekonomiska skadeindikatorer. Kommissionen utvärderade de makroekonomiska indikatorerna på grundval av uppgifterna i svaret på frågeformuläret från Eurofer om unionsindustrins försäljning av den likadana produkten, som dubbelkontrollerades mot de uppgifter som lämnats av de unionstillverkare som ingick i urvalet. Kommissionen utvärderade de mikroekonomiska indikatorerna på grundval av de uppgifter som de unionstillverkare som ingick i urvalet lämnat som svar på frågeformuläret. Båda uppsättningarna uppgifter konstaterades vara representativa för unionsindustrins ekonomiska situation.
- (189) De makroekonomiska indikatorerna är tillverkning, tillverkningskapacitet, kapacitetsutnyttjande, försäljningsvolym, marknadsandel, tillväxt, sysselsättning, produktivitet, dumpningsmarginalernas storlek och återhämtning från tidigare dumpning.
- (190) De mikroekonomiska indikatorerna är genomsnittspriser per enhet, enhetskostnad, arbetskraftskostnader, lagerhållning, lönsamhet, kassaflöde, investeringar, räntabilitet och kapitalanskaffningsförmåga.

4.4.2 Makroekonomiska indikatorer

4.4.2.1 Produktion, produktionskapacitet och kapacitetsutnyttjande

- (191) Unionens totala produktion, produktionskapacitet och kapacitetsutnyttjande utvecklades på följande sätt under skadeundersökningsperioden:

Tabell 4

Produktion, produktionskapacitet och kapacitetsutnyttjande

	2018	2019	2020	Översynsperiod
Produktionsvolym (ton)	36 298 267	35 686 689	29 229 520	30 520 404
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	98	81	84
Produktionskapacitet (ton)	45 912 036	45 976 102	48 542 510	44 909 450
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	100	106	98

⁽⁶⁹⁾ Indien, Turkiet, Ukraina och Sydkorea var de enda länder som hade en marknadsandel över 3 % under översynsperioden, medan endast Taiwan och Förenade kungariket hade en marknadsandel över 2 %.

Kapacitetsutnyttjande (%)	79	78	60	68
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	98	76	86

Källa: Eurofer och de unionstillverkare som ingick i urvalet.

- (192) Produktionsvolymerna har minskat betydligt sedan början av skadeundersökningsperioden. Minskningen följer en i stort sett liknande tendens och har en liknande omfattning som den minskning som konstaterats för unionens totala förbrukning. Produktionsvolymen minskade med 16 % under översynsperioden.
- (193) Produktionskapaciteten minskade också något under skadeundersökningsperioden, och ligger på en mycket lägre nivå än under den ursprungliga undersökningen. Detta beror delvis på att Förenade kungariket fortfarande var medlem i unionen under den ursprungliga undersökningen, medan landets produktionskapacitet inte längre beaktades i denna översyn. Unionsindustrin har dessutom vidtagit åtgärder för att anpassa och rationalisera sin kapacitet till förbrukningen på marknaden. Kapacitetsutnyttjandet förbättrades därför inledningsvis jämfört med den ursprungliga undersökningen. Till följd av avmattningen i unionens tillväxt 2019 och särskilt utbrottet av covid-19 pandemin, minskade kapacitetsutnyttjandet dock återigen betydligt under skadeundersökningsperioden, även om det återhämtade sig något under översynsperioden (kapacitetsutnyttjandet minskade med nästan 20 procentenheter 2020 jämfört med 2018, det uppgick till -11 procentenheter under översynsperioden jämfört med 2018).

4.4.2.2 Försäljningsvolym och marknadsandel

- (194) Unionsindustrins försäljningsvolym och marknadsandel utvecklades på följande sätt under skadeundersökningsperioden:

Tabell 5

Försäljningsvolym (ton) och marknadsandel

	2018	2019	2020	Översynsperiod
Total försäljningsvolym på unionens marknad – både öppen och företagsintern försäljning	37 095 644	36 367 167	29 930 954	31 415 040
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	98	81	85
Försäljning och användning på den företagsinterna marknaden	28 207 944	28 129 434	22 651 025	23 902 153
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	100	80	85
Försäljning på den öppna marknaden	8 887 699	8 237 733	7 279 930	7 512 887
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	93	82	85
Marknadsandel av försäljning på den öppna marknaden	79 %	80 %	79 %	78 %

Källa: Eurofer och de unionstillverkare som ingick i urvalet.

- (195) Den totala försäljningen i unionen följde en nedåtgående tendens under skadeundersökningsperioden, med en total minskning på 15 %. Samma tendens med liknande omfattning konstateras för den företagsinterna marknaden och den öppna marknaden, i linje med den minskade förbrukning som framgår av tabell 2.
- (196) Unionsindustrins marknadsandel på den öppna marknaden var förhållandevis stabil under skadeundersökningsperioden, men minskade med nästan 2 % under översynsperioden. Detta överensstämmer med tredjeländernas ökade marknadsandel under översynsperioden, vilket framgår av tabell 3.

4.4.2.3 Tillväxt

- (197) Mot bakgrund av den minskade förbrukningen förlorade unionsindustrin inte bara försäljningsvolymen i unionen utan även marknadsandelar på den öppna marknaden. Unionsindustrin hade således ingen tillväxt under skadeundersökningsperioden.

4.4.2.4 Sysselsättning och produktivitet

- (198) Sysselsättningen och produktiviteten utvecklades på följande sätt under skadeundersökningsperioden:

Tabell 6

Sysselsättning och produktivitet

	2018	2019	2020	Översynsperiod
Antal anställda	9 634	9 137	9 773	9 321
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	95	101	97
Produktivitet (i ton/anställd)	3 768	3 906	2 991	3 274
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	104	79	87

Källa: Eurofer och de unionstillverkare som ingick i urvalet.

- (199) Unionsindustrin lyckades inte behålla antalet anställda inom den del av tillverkningen som framställer den produkt som översynen gäller, där antalet anställda minskade med totalt 3 % mellan 2018 och översynsperioden.
- (200) Produktiviteten för arbetskraften inom unionsindustrin, mätt som produktion (i ton) per anställd, följde en nedåtgående tendens under skadeundersökningsperioden (-13 %). Den kraftigt minskade produktiviteten följer av den ännu större minskningen av produktionsvolymen, som också är kopplad till den minskade försäljningen och minskade efterfrågan på unionsindustrins produkter, både på den inhemska marknaden och å exportmarknaden, jämfört med den mindre minskningen av antalet anställda.

4.4.2.5 Dumpningsmarginalens storlek och återhämtning från tidigare dumpning

- (201) Alla dumpningsmarginaler som fastställdes under översynsperioden låg betydligt över miniminivån. Samtidigt var importnivån under översynsperioden mycket begränsad och utgjorde endast 0,1 % av unionens förbrukning. De antidumpningsåtgärder som infördes till följd av den ursprungliga undersökningen har gett unionsindustrin möjlighet att återhämta sig från tidigare dumpning, vilket framgår av uppgifterna för 2018 och bekräftas av sökanden i begäran om översyn.

4.4.3 Mikroekonomiska indikatorer

4.4.3.1 Priser och faktorer som påverkar priserna

- (202) De genomsnittliga försäljningspriserna per enhet för unionstillverkarna i urvalet till icke-närstående kunder i unionen utvecklades på följande sätt under skadeundersökningsperioden:

Tabell 7

Försäljningspris och produktionskostnad i unionen (i euro/ton)

	2018	2019	2020	Översynsperiod
Genomsnittligt försäljningspris per enhet i unionen på den öppna marknaden	654	613	553	622
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	94	85	95
Tillverkningskostnad per enhet	592	617	573	643
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	104	97	109

Källa: Unionstillverkarna i urvalet.

- (203) Under skadeundersökningsperioden sjönk försäljningspriserna till icke-närstående parter på unionsmarknaden (den öppna marknaden) med 5 %. En detaljerad analys visar att försäljningspriserna minskade med 15 % från 2018 till 2020 och ökade igen med 12 % under översynsperioden. Produktionskostnaden varierade under samma period, men var nästan 10 % högre under översynsperioden jämfört med 2018. Bortsett från 2018 var den genomsnittliga produktionskostnaden högre än det genomsnittliga försäljningspriset för samtliga år. Även om försäljningspriserna ökade betydligt mellan 2020 och översynsperioden hade unionsindustrin ännu inte lyckats öka sin försäljning till en tillräcklig nivå för att täcka produktionskostnaden.

4.4.3.2 Arbetskraftskostnader

- (204) De genomsnittliga arbetskraftskostnaderna för de unionstillverkare som ingick i urvalet utvecklades på följande sätt under skadeundersökningsperioden:

Tabell 8

Genomsnittlig arbetskraftskostnad per anställd

	2018	2019	2020	Översynsperiod
Genomsnittlig arbetskraftskostnad per anställd (i euro)	91 664	97 412	93 113	97 981
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	106	102	107

Källa: Unionstillverkarna i urvalet.

- (205) De genomsnittliga arbetskraftskostnaderna varierade under skadeundersökningsperioden, men visade en total ökning på 7 %. Antalet anställda minskade och så gjorde även de totala arbetskraftskostnaderna, men i mindre utsträckning.

4.4.3.3 Lagerhållning

- (206) Lagernivåerna för unionstillverkarna i urvalet utvecklades på följande sätt under skadeundersökningsperioden:

Tabell 9

Lagerhållning

	2018	2019	2020	Översynsperiod
Utgående lager (i ton)	488 722	429 657	284 572	262 487
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	88	58	54
Utgående lager som andel av produktionen (%)	4	4	3	2
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	88	65	55

Källa: Unionstillverkarna i urvalet.

- (207) Unionsindustrins lager minskade kontinuerligt under skadeundersökningsperioden. Förändringar i lagret av kallvalsade platta produkter av stål följer normalt samma tendenser som för produktionen, som också minskade under skadeundersökningsperioden, såsom framgår av tabell 4 ⁽⁷⁰⁾. Ett av företagen i urvalet genomförde dock vissa omstruktureringsåtgärder under skadeundersökningsperioden, bland annat en partiell delning som omfattade lagret. Ett annat av företagen i urvalet hade dessutom problem med flera utrustningsdelar under en viss tid, vilket innebär att företaget var tvunget att sälja mer från lagret än planerat. Såsom även fastställs i den ursprungliga undersökningen anses inte lager vara en viktig skadeindikator för denna industri, eftersom de flesta typerna av den likadana produkten tillverkas av unionsindustrin utifrån specifika beställningar från användarna ⁽⁷¹⁾.

4.4.3.4 Lönsamhet, kassaflöde, investeringar, räntabilitet och kapitalanskaffningsförmåga

- (208) Lönsamhet, kassaflöde, investeringar och räntabilitet för unionstillverkarna i urvalet utvecklades på följande sätt under skadeundersökningsperioden:

Tabell 10

Lönsamhet, kassaflöde, investeringar och räntabilitet

	2018	2019	2020	Översynsperiod
Lönsamhet vid försäljning i unionen till icke-närstående kunder (i % av omsättningen)	16,1	- 2,8	- 14,7	- 3,1

⁽⁷⁰⁾ Detta bekräftades även i den ursprungliga undersökningen, se skäl 136 i genomförandeförordning (EU) 2016/181.

⁽⁷¹⁾ Genomförandeförordning (EU) 2016/181, skäl 136.

<i>Index</i> (2018 = 100)	100	- 17	- 92	- 20
Kassaflöde (i euro)	1 197 337 649	1 024 735 660	744 992 480	822 335 704
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	86	62	69
Investeringar (euro)	65 866 851	75 059 376	61 159 498	72 616 722
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	114	93	110
Räntabilitet (%)	5	0	- 3	- 1
<i>Index</i> (2018 = 100)	100	- 8	- 69	- 12

Källa: Unionstillverkarna i urvalet.

- (209) Kommissionen fastställde lönsamheten för de unionstillverkare som ingick i urvalet genom att uttrycka nettovinsten före skatt för försäljningen av den likadana produkten till icke-närstående kunder i unionen som en procentandel av omsättningen för denna försäljning.
- (210) Till följd av införandet av antidumpningsåtgärderna kunde unionsindustrin förbättra sin lönsamhet sedan den ursprungliga undersökningsperioden, och till och med överskred det vinstmål som fastställdes i den undersökningen ⁽²⁾. Efter toppen 2018 ledde minskningen av unionens förbrukning på den öppna marknaden kombinerat med minskande försäljningspriser under de följande åren, vilket framgår av tabell 7, till en tillverkningskostnad per enhet som var högre än det genomsnittliga försäljningspriset. Den minskade förbrukningen av kallvalsade platta produkter av stål i unionen innebär att unionsindustrin inte kunde lägga försäljningspriserna på en sådan nivå att det åtminstone skulle vara möjligt att täcka tillverkningskostnaderna.
- (211) Nettokassaflödet är ett mått på unionstillverkarnas förmåga att självfinansiera sin verksamhet. Nettokassaflödet utvecklades i stor utsträckning i linje med lönsamheten och var som högst 2018. Därefter minskade det betydligt 2019 och 2020 och återhämtade sig något under undersökningsperioden men låg fortfarande under nivåerna för 2018 och 2019.
- (212) Räntabiliteten är vinsten i procent av det bokförda nettovärdet för investeringarna. Även om investeringarna ökade överlag under skadeundersökningsperioden, 2020 och översynsperioden, var de fortfarande lägre än nivån 2019. Räntabiliteten utvecklades negativt och följde samma tendens som lönsamheten.

4.5 Slutsats om skada

- (213) Alla makroekonomiska indikatorer visade en negativ tendens under skadeundersökningsperioden, såsom produktion, kapacitetsutnyttjande, försäljningsvolym på unionsmarknaden (både den företagsinterna och den öppna marknaden), marknadsandelar, sysselsättning och produktivitet. På samma sätt uppvisade även de flesta mikroekonomiska indikatorerna en negativ tendens under skadeundersökningsperioden, däribland försäljningspriserna på unionens öppna marknad, produktionskostnaderna, lönsamheten, utgående lager, kassaflödet och räntabiliteten. Endast investeringar visade en positiv tendens.

⁽²⁾ Genomförandeförordning (EU) 2016/1328.

- (214) Även om unionsindustrin lyckades höja priserna under översynsperioden hade unionsindustrin fortfarande en negativ vinstmarginal på $-3,1$ % under översynsperioden. Kassaflödet och räntabiliteten försämrades också, vilket gjorde det svårare för unionsindustrin att anskaffa kapital och växa.
- (215) På grundval av ovanstående drog kommissionen slutsatsen att unionsindustrin fram till 2018 hade återhämtat sig från den tidigare väsentliga skada som vållats av den dumpade importen från Kina och Ryssland i den mening som avses i artikel 3.5 i grundförordningen. Skadebilden försämrades dock under skadeundersökningsperioden och unionsindustrin var tillbaka i en ekonomiskt bräcklig och skadevällande situation under översynsperioden.
- (216) Efter utlämnandet av uppgifter förklarade de ryska myndigheterna att de inte instämde i kommissionens slutsats om unionsindustrins situation under översynsperioden. Enligt de ryska myndigheterna förbättrades situationen under översynsperioden jämfört med föregående år, utom för tillverkningskostnaden per enhet.
- (217) Det är korrekt att några av skadeindikatorerna förbättrades något mellan 2020 och översynsperioden, vilket även påpekas i analysen ovan (t.ex. i skälen 193 och 211), men indikatorerna visade på en försämring under skadeundersökningsperioden. Den förbättring som noterades under översynsperioden var dock inte tillräcklig för att unionsindustrin skulle kunna ta sig ur den ekonomiskt bräckliga situation som den befunnit sig i sedan 2018. Kommissionen avvisade därför detta påstående.
- (218) Till följd av den försumligen importen från de berörda länderna under skadeundersökningsperioden drog kommissionen slutsatsen att importen från Kina och Ryssland inte kunde ha vållat den skada som unionsindustrin led.
- (219) Kommissionen undersökte därför sannolikheten för att den skada som ursprungligen vållats av den dumpade importen från Kina och Ryssland skulle återkomma om åtgärderna upphörde.

5. SANNOLIKHET FÖR ATT SKADAN ÅTERKOMMER

- (220) Kommissionen drar i skäl 215 slutsatsen att unionsindustrin befann sig i en ekonomiskt bräcklig situation under översynsperioden. I skäl 218 drar kommissionen även slutsatsen att den skada för unionsindustrin som konstaterats under översynsperioden inte kan ha vållats av dumpad import från Kina och Ryssland eftersom det var fråga om mycket begränsade volymer. Kommissionen bedömde därför, i enlighet med artikel 11.2 i grundförordningen, om det är sannolikt att den skada som vållats av dumpad import från Kina och Ryssland återkommer om åtgärderna skulle tillåtas upphöra att gälla.
- (221) För det ändamålet undersökte kommissionen produktionskapaciteten och den outnyttjade kapaciteten i de berörda länderna, förhållandet mellan exportpriserna till tredjeländer och prisnivån i unionen samt hur potentiell import och potentiella prisnivåer för sådan import från dessa länder skulle kunna påverka unionsindustrins situation om åtgärderna skulle tillåtas upphöra att gälla.

5.1 Outnyttjad kapacitet i Kina och Ryssland och unionsmarknadens attraktionskraft

- (222) Såsom redan beskrivs i avsnitten 3.1.11.2 och 3.2.3.2 har de exporterande tillverkarna i Kina och Ryssland en betydande outnyttjad kapacitet, som sammantaget avsevärt överskrider de nuvarande produktionsvolymerna och den inhemska efterfrågan i dessa länder. Denna outnyttjade kapacitet skulle kunna användas för att tillverka den produkt som översynen gäller för export till unionen om åtgärderna tilläts upphöra att gälla. De mängder som skulle kunna exporteras av de kinesiska och ryska exporterande tillverkarna är betydande i jämförelse med unionsmarknadens storlek. Den outnyttjade kapaciteten är mer än dubbelt så stor som unionens totala förbrukning på den öppna marknaden under översynsperioden.

- (223) Såsom beskrivs i avsnitten 3.1.11.1 och 3.2.3.1 exporterade de kinesiska och ryska exporterande tillverkarna till sina viktigaste tredjelandsmarknader till priser som var betydligt lägre än det fastställda normalvärdet, som dessutom var lägre än de genomsnittliga (mål)försäljningspriserna för unionstillverkarna på unionens marknad under översynsperioden. Med beaktande av prisnivån på exporten från Kina och Ryssland till andra tredjelandsmarknader är det potentiellt mycket mer attraktivt för exportörerna från dessa länder att exportera till unionen. Följaktligen är det rimligt att förvänta sig att de ryska och kinesiska exporterande tillverkarna återigen skulle börja exportera stora volymer av den produkt som översynen gäller till unionen om åtgärderna skulle upphöra att gälla. Detta blir ännu mera sannolikt med tanke på att det finns en betydande outnyttjad kapacitet i Kina och Ryssland. Såsom konstateras i skäl 167 tillämpar unionen för närvarande ett importförbud för vissa produkter av stål som exporteras från Ryssland, inklusive kallvalsade platta produkter av stål (^(*)), men denna åtgärd kommer sannolikt att vara tillfällig och det är inte möjligt att förutse hur länge den kommer att vara i förhållande till varaktigheten för utvidgningen av de nuvarande åtgärderna. Detta påverkar därför inte slutsatserna om unionsmarknadens attraktionskraft.
- (224) De tre ryska exporterande tillverkarna hävdade att sökanden i sin begäran överskattade unionsmarknadens attraktionskraft med avseende på Ryssland. De ryska företagen förklarade att om de skulle öka sin export till tredjeländer skulle sådan export snarare vara avsedd för Rysslands förmånshandelspartner, inte för unionen. Såsom även sökanden påpekar, finns det dock inget skäl till att Rysslands outnyttjade kapacitet skulle användas för att öka exporten till Rysslands förmånshandelspartner. Sådan export är redan tullfri, så de kunde redan nu ha exporterat tullfritt. Exporten till unionen omfattas däremot av tullar för närvarande, och en jämförelse av ryska och kinesiska priser till tredjeländer plus unionens antidumpningstull skulle inte leda till ett underskridande av målpriset, vilket skulle vara fallet om antidumpningstullarna upphävdes. Det är således inte övertygande att hävda att exporten till sådana handelspartner skulle öka eftersom de inte hade identifierat någon förändring som skulle kunna inträffa från nu och under överskådlig framtid som skulle leda till en ökning av Rysslands export till sådana länder. Kommissionen avvisade därför de ryska exportörernas påstående.
- (225) Efter utlämnandet av uppgifter hävdade de tre ryska exporterande tillverkarna och de ryska myndigheterna att det inte fanns någon sannolikhet för återkommande skadevällande dumpning från Ryssland. Enligt dessa parter "visar unionens lagstiftning och praxis att unionens sanktioner är ett långsiktigt politiskt instrument" medan "unionens antidumpningsåtgärder däremot har en förutbestämd giltighetstid" (^(*)). De ryska exporterande tillverkarna hävdade att det inte finns några indikationer på att sanktionerna mot Ryssland kommer att lindras eller upphävas. Även om sanktionerna skulle upphävas är unionens marknad inte attraktiv för ryska exportörer "på grund av risken för införande av stränga handelsbegränsningar".
- (226) Såsom även anges i skälen 165 och 166 inkom ingen bevisning om varför unionens marknad skulle vara mindre attraktiv för ryska exportörer i ett scenario utan sanktioner. I skälen 172, 223 och 248 i denna förordning förklarar kommissionen dessutom varför den konstaterade att sanktionerna inte kan påverka slutsatserna i detta förfarande. Deras påståenden avvisades således.

5.2 Effekt på unionsindustrins situation

- (227) För att fastställa hur importen från Kina och Ryssland skulle påverka unionsindustrin om åtgärderna skulle upphöra att gälla genomförde kommissionen en framåtriktad och jämförande prisanalys utan antidumpningsåtgärder.
- (228) På grund av den bristande samarbetsviljan från de exporterande tillverkarna i de berörda länderna och de mycket låga kvantiteter som importerats till unionen från dessa länder var det inte möjligt att fastställa tillförlitliga importpriser under översynsperioden. Det var därför inte möjligt att göra en meningsfull beräkning av prisunderskridandet på denna grundval. För att uppskatta kinesiska och ryska tillverkarens sannolika försäljningspris vid export

(*) Se förordning (EU) 2022/428 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina.

(*) Enligt de ryska exporterande tillverkarna ska alla antidumpningsåtgärder "upphävas eftersom de förhållanden som föranledde införandet inte längre föreligger", medan kommissionen använder antidumpningsåtgärder som ett "långsiktigt handelskyddverktyg".

till unionens marknad gjorde kommissionen under dessa omständigheter en prisjämförelse mellan det genomsnittliga pris (från fabrik) som unionstillverkarna i urvalet tar ut och det motsvarande vägda genomsnittliga priset på den produkt som översynen gäller vid export till tredjeländer ⁽⁷⁾ från Kina och Ryssland.

- (229) Resultatet av jämförelsen uttrycktes som en procentandel av omsättningen för unionstillverkarna som ingick i urvalet under översynsperioden. Det visade en prisskillnad på nästan 13 % för Ryssland. Kommissionen konstaterade därför att de ryska priserna skulle underskrida unionens priser vid en liknande nivå på unionens marknad om åtgärderna skulle upphöra att gälla.
- (230) Samma jämförelse för Kina visade att exportpriserna från Kina till tredjeländer inte var lägre än unionens priser. En närmare analys visade dock att dessa priser fortfarande var lägre än unionens målpris. Med användning av samma vinstmål som i den ursprungliga undersökningen (9,9 %) ⁽⁸⁾ konstaterades att importen från Kina vid nivån för de kinesiska exportpriserna till tredjeländer var 10 % lägre än unionens målpris. Import från Kina skulle därför sannolikt vålla skada om åtgärderna inte bibehålls.

5.3 Slutsats

- (231) På grundval av ovanstående drog kommissionen slutsatsen att avsaknaden av åtgärder med all sannolikhet skulle leda till en betydligt ökad dumpad import från Kina och Ryssland till skadevällande priser, vilket sannolikt skulle leda till återkommande väsentlig skada.

6. UNIONENS INTRESSE

- (232) I enlighet med artikel 21 i grundförordningen undersökte kommissionen om bibehållandet av de gällande antidumpningsåtgärderna klart skulle strida mot unionens intressen som helhet. Fastställandet av unionens intresse byggde på en uppskattning av alla de olika intressen som berördes, däribland unionsindustrins, importörernas och användarnas.

6.1 Unionsindustrins intresse

- (233) Unionsindustrin bedriver verksamhet i 14 medlemsstater (Belgien, Tyskland, Grekland, Spanien, Italien, Luxemburg, Ungern, Nederländerna, Österrike, Portugal, Slovenien, Slovakien, Finland och Sverige). Den sysselsätter över 9 000 anställda i fråga om den produkt som översynen gäller.
- (234) Även om de gällande antidumpningsåtgärderna i stor utsträckning har hindrat dumpad import från Ryssland och Kina från att komma in på unionens marknad befann sig unionsindustrin i en ekonomiskt bräcklig situation under översynsperioden, vilket bekräftas av den negativa utvecklingen för skadeindikatorerna.
- (235) På grundval av ovanstående fastställde kommissionen att det är mycket sannolikt att den skada som ursprungligen vållats av import från de berörda länderna skulle återkomma om åtgärderna skulle upphöra att gälla. Inflödet av betydande volymer dumpad import från Ryssland och Kina skulle förvärja unionsindustrins redan mycket bräckliga ekonomiska situation och hota dess lönsamhet.
- (236) Kommissionen drar följaktligen slutsatsen att det ligger i unionsindustrins intresse att antidumpningsåtgärderna mot Ryssland och Kina bibehålls.

6.2 Användares och icke-närstående importörers intresse

- (237) Kommissionen kontaktade alla kända användare och icke-närstående importörer. Inga användare eller icke-närstående importörer gav sig till känna och samarbetade i denna undersökning genom att besvara frågeformuläret.

⁽⁷⁾ Detta pris fastställdes på cif-nivå enligt uppgifter från GTA-databasen (<https://www.gtis.com/gta/>), med lämpliga justeringar för kostnader efter import.

⁽⁸⁾ Genomförandeförordning (EU) 2016/1328, skäl 156.

- (238) En icke-närstående importör, Duferco SA, och en användare, ATS SA, inkom med inlagor när undersökningen inleddes. Enligt Duferco SA har priserna på stål ökat kraftigt, vilket har skapat brister i leveranskedjan. De ryska myndigheterna påpekade även att användare och konsument i unionen lider av en kraftig ökning av priserna på kallvalsade platta produkter av stål. ATS SA och de tre ryska exporterande tillverkarna hänvisar till en prisökning under första halvåret 2021, som enligt dem hade skadat användare och konsument av kallvalsade platta produkter av stål. Parterna hävdade dessutom att de befintliga skyddsåtgärderna rörande import av stålprodukter utgör ett fristående instrument för handelspolitiska skyddsåtgärder som bidrar till prishöjningar och skapar en obalans mellan tillgång och efterfrågan⁽⁷⁾.
- (239) I detta avseende har skyddsåtgärder en annan bakgrund och ett annat syfte än antidumpningsåtgärder. Såsom förklaras i skäl 132 är skyddsåtgärderna inte tillräckliga för att skydda unionens marknad mot import av betydande kvantiteter till dumpade priser. De uppgifter som Duferco SA lämnade till stöd för sitt påstående avser dessutom april och juli 2021 och omfattar därför tendenser som observerats under översynsperioden. Såsom analysen i avsnitt 4.4.2 visar upp gick unionsindustrins kapacitetsutnyttjande endast till 68 % under samma period, samtidigt som dess försäljningspriser låg på en förhållandevis låg nivå. Detta visade att det fanns stort utrymme för ökad produktion till konkurrenskraftiga priser.
- (240) Varken ATS SA eller de ryska exporterande tillverkarna inkom med bevisning för att styrka påståendena i sina inlagor. Såsom framgår av analysen i avsnitt 4.4.3 bekräftade uppgifterna för översynsperioden, som omfattar första halvåret 2021, inte påståendena från ATS SA Unionsindustrins priser låg i själva verket inte alls på en onormalt hög nivå. De var lägre än enhetskostnaden och till och med lägre än exportpriset för vissa tredjeländer, inbegripet Kina, och lägre än unionsindustrins målpris.
- (241) Eftersom ingen av de berörda parter som anges i skäl 238 eller någon annan användare eller icke-närstående importör inkom med svar på frågeformuläret eller några andra uppgifter förutom de ovan nämnda bilagorna, hade kommissionen inte tillräckligt med uppgifter till sitt förfogande för att dra slutsatsen att fortsatta åtgärder skulle skada användares eller importörers intressen.

6.3 Slutsats om unionens intresse

- (242) På grundval av ovanstående drar kommissionen slutsatsen att det inte finns några tvingande skäl rörande unionens intresse som talar emot bibehållandet av slutgiltiga antidumpningsåtgärder i fråga om importen av den produkt som översynen gäller från Ryssland och Kina.

7. KRAV PÅ TILLFÄLLIGT UPPHÅVANDE/UPPHÅVANDE AV ÅTGÄRDERNA

- (243) Tre ryska exporterande tillverkare och en användare (ATS SA) hävdade att de nuvarande åtgärderna borde upphävas tillfälligt. Till och med innan översynen vid giltighetstidens utgång inleddes kom en icke-närstående importör med verksamhet i Förenade kungariket (Stemcor London Limited) med ett liknande krav.
- (244) Argumenten från de olika parterna avsåg den påstådda kraftiga prishöjningen i unionen sedan årsslutet 2020, den minskade importen av kallvalsade platta produkter av stål från de berörda länderna och en påstådd obalans mellan tillgång och efterfrågan. Den bevisning och de uppgifter som lämnades till stöd för dessa argument var begränsade och rörde nästan enbart en tidsperiod som omfattades av översynsperioden. Ingen av parterna inkom med uppgifter för perioden efter översynsperioden eller framtidsprognoser för att styrka sina argument, utom uppgifter om unionens försäljningspriser under tredje kvartalet 2021 och ett omnämnande av en måttlig nedåtgående tendens i slutet av 2021. De tre ryska exporterande tillverkarna hävdade att "en analytisk prognos av framtida marknadsutveckling 2022–2023 skulle vara osäker och omfatta ett stort antal alternativa eller till och med motsägelsefulla scenarier". "Inte ens de mest komplexa ekonomiska indikatorerna kan utvisa den framtida utvecklingen." I detta skede är det därför svårt att dra slutsatser på denna grundval vad gäller en tillfällig förändring i marknadsförhållandena.

⁽⁷⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/978 av den 23 juni 2022 om ändring av genomförandeförordning (EU) 2019/159 om införande av slutgiltiga skyddsåtgärder på import av vissa stålprodukter (EUT L 167, 24.6.2022, s. 58).

- (245) Kommissionen erinrade i detta avseende om att enligt artikel 14.4 i grundförordningen kan antidumpningsåtgärder, om det ligger i unionens intresse, tillfälligt upphävas om marknadsförhållandena tillfälligt har ändrats i en sådan omfattning att det finns anledning att anta att skada inte kommer att återuppträda om åtgärderna tillfälligt upphävs.
- (246) Vad gäller den andra faktorn, och såsom anges i avsnitten om skada, återkommande skada och unionens intresse (skäl 174 och framåt) konstaterade kommissionen att unionsindustrin fortfarande befann sig i en bräcklig situation under översynsperioden, och att det i alla händelser fanns en stor sannolikhet för att den väsentliga skada som ursprungligen vållats av dumpad import från Kina och Ryssland till skadevällande priser skulle återkomma om åtgärderna upphör att gälla. Kommissionen fann inte heller några tvingande skäl att anta att det inte ligger i unionens intresse att upprätthålla åtgärderna. På grundval av de uppgifter som fanns tillgängliga i denna undersökning kunde kommissionen i detta skede inte dra slutsatsen att det var osannolikt att skadan skulle återkomma till följd av det tillfälliga upphävandet, och att det skulle ligga i unionens intresse att tillfälligt upphäva åtgärderna i enlighet med artikel 14.4 i grundförordningen. Kommissionen avvisade följaktligen påståendet. Kommissionen har förbehållit sig rätten att vidare undersöka behovet av ett tillfälligt upphörande av åtgärderna i enlighet med artikel 14.4 i grundförordningen.
- (247) NLMK-gruppen, Severstal-gruppen och MMK-gruppen hävdade dessutom att eftersom Rysslands leveranser av kallvalsade platta produkter av stål har stoppats helt på grund av sanktionerna fanns det ingen rättslig grund för att bibehålla åtgärderna, varken till följd av den pågående översynen vid giltighetstidens utgång eller under den lagstadgade perioden för tillämpning av åtgärderna. De exporterande tillverkarna hävdade att den grundläggande omriktning av handelsflödena som sanktionerna orsakat var av bestående karaktär. Enligt detta argument skulle åtgärderna inte tjäna sitt syfte att skydda unionens industri och marknad mot utländska exportörers illojala handelsmetoder och de var därför inte nödvändiga enligt artikel 11.1 i grundförordningen.
- (248) Kommissionen noterade att EU efter inledandet av undersökningen hade infört ett antal sanktionspaket mot Ryssland på grund av Rysslands militära aggression mot Ukraina, vilket även påverkar stålprodukter och/eller de stålföretag som planerar att tillverka och exportera den produkt som översynen gäller efter översynsperioden. I motsats till de exporterande tillverkarnas påstående kan den nuvarande situationen dock inte anses vara av bestående karaktär. Såsom anges i skälen 167 och 172 konstaterade kommissionen dessutom att dessa sanktioner inte kan påverka slutsatserna i denna undersökning. Kommissionen konstaterade i synnerhet att åtgärderna, trots de nuvarande sanktionerna, fortfarande var nödvändiga i den mening som avses i artikel 11.1 och 11.2 i grundförordningen.

8. ANTIDUMPNINGÅTGÄRDER

- (249) På grundval av kommissionens slutsatser om återkommande dumpning, återkommande skada och unionens intresse bör antidumpningsåtgärderna mot kallvalsade platta produkter av stål från Ryssland och Kina bibehållas.
- (250) Särskilda åtgärder krävs för att säkerställa att de individuella antidumpningstillarna tillämpas. Företag med individuella antidumpningstillningar måste uppvisa en giltig faktura för tullmyndigheterna i medlemsstaterna. Fakturan måste uppfylla kraven i artikel 1.3 i denna förordning. Import som inte åtföljs av en sådan faktura kommer att bli föremål för den antidumpningstillningsåtgärden som gäller för "alla övriga företag".
- (251) Även om denna faktura är nödvändig för att tullmyndigheterna i medlemsstaterna ska kunna tillämpa de individuella åtgärderna för antidumpningstillningen på import är den inte den enda omständighet som tullmyndigheterna ska beakta. Även om en faktura som uppfyller samtliga krav i artikel 1.3 i denna förordning uppvisas, bör medlemsstaternas tullmyndigheter utföra sina sedvanliga kontroller och bör, liksom i alla andra fall, kräva ytterligare handlingar (transportdokument osv.) för att kontrollera att uppgifterna i deklARATIONEN är riktiga och för att säkerställa att den påföljande tillämpningen av den lägre tullsatsen är berättigad i enlighet med tullagstiftningen.

- (252) Om exporten från något av de företag som omfattas av de lägre individuella tullsatserna ökar väsentligt i volym efter införandet av antidumpningsåtgärderna, kan denna volymökning i sig anses utgöra en förändring i handelsmönstret som orsakats av införandet av åtgärder i den mening som avses i artikel 13.1 i grundförordningen. Under sådana omständigheter får en undersökning om ett kringgående av åtgärderna inledas, om villkoren för detta är uppfyllda. Denna undersökning får bland annat omfatta behovet av att upphäva individuella tullsatser och därmed införandet av en landsomfattande tull.
- (253) De individuella företagsspecifika antidumpningstullsatser som anges i denna förordning ska uteslutande tillämpas på import av den produkt som översynen gäller med ursprung i de berörda länderna och som tillverkats av de namngivna rättsliga enheterna. Import av den produkt som översynen gäller som tillverkats av ett annat företag som inte uttryckligen nämns i denna förordnings normativa del, inbegripet närstående enheter till de uttryckligen nämnda företagen, bör omfattas av den tullsats som är tillämplig på "alla övriga företag". De bör inte omfattas av någon av de individuella antidumpningstullsatserna.
- (254) Ett företag får begära att dessa individuella antidumpningstullsatser tillämpas om det senare ändrar företagsnamn. Denna begäran ska ställas till kommissionen⁽⁷⁸⁾. Begäran ska innehålla all relevant information för att visa att förändringen inte påverkar företagets rätt att omfattas av den tullsats som är tillämplig på det. Om ändringen av företagets namn inte påverkar dess rätt att omfattas av den tullsats som är tillämplig på företaget kommer ett meddelande om namnändringen att offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- (255) När ett belopp ska återbetalas till följd av en dom av Europeiska unionens domstol ska den tillämpliga räntesatsen, enligt artikel 109 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046⁽⁷⁹⁾, motsvara den räntesats som Europeiska centralbanken tillämpar på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner, som offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, C-serien, den första kalenderdagen i varje månad.
- (256) Genom Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/159⁽⁸⁰⁾ införde kommissionen en skyddsåtgärd avseende vissa stålprodukter för en period av tre år. Skyddsåtgärden förlängdes till och med den 30 juni 2024 genom genomförandeförordning (EU) 2021/1029. Den produkt som översynen gäller är en av de produktkategorier som omfattas av skyddsåtgärden. När de tullkvoter som fastställts inom ramen för skyddsåtgärden överskrids skulle följaktligen både tullen över kvoten och antidumpningstullen behöva betalas för samma import. Eftersom sådan kumulering av antidumpningsåtgärder och skyddsåtgärder kan leda till en större inverkan på handeln än önskvärt beslutade kommissionen att förhindra att antidumpningstullen tillämpas samtidigt som tullen över kvoten för den produkt som översynen gäller under den tid som skyddstullen gäller.
- (257) Detta innebär att om den tull över kvoten som avses i artikel 1.6 i genomförandeförordning (EU) 2019/159 blir tillämplig på den produkt som översynen gäller och överstiger antidumpningstullarna enligt den här förordningen, ska endast den tull över kvoten som avses i artikel 1.6 i genomförandeförordning (EU) 2019/159 tas ut. Under den period då skyddsåtgärderna och antidumpningstullarna tillämpas samtidigt ska uppbörden av de tullar som införs i enlighet med denna förordning tillfälligt upphöra. När den tull över kvoten som avses i artikel 1.6 i genomförandeförordning (EU) 2019/159 blir tillämplig på den produkt som översynen gäller och denna tull är lägre än nivån på antidumpningstullarna i denna förordning, ska den tull över kvoten som avses i artikel 1.6 i genomförandeförordning (EU) 2019/159 tas ut som ett tillägg till skillnaden mellan den tullen och de högre antidumpningstullar som införs enligt denna förordning. Uppbörden av de antidumpningstullar som inte tagits ut bör upphöra tillfälligt.

⁽⁷⁸⁾ Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för handel, Direktorat G, Rue de la Loi/Weistraat 170, 1040 Bryssel, Belgien.

⁽⁷⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

⁽⁸⁰⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/159 av den 31 januari 2019 om införande av slutgiltiga skyddsåtgärder på import av vissa stålprodukter (EUT L 31, 1.2.2019, s. 27).

(258) De åtgärder som föreskrivs i denna förordning är förenliga med yttrandet från den kommitté som inrättats genom artikel 15.1 i förordning (EU) 2016/1036.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. En slutgiltig antidumpningstull införs härmed på import av valsade platta produkter av järn eller olegerat stål, eller annat legerat stål, men inte av rostfritt stål, av alla bredder, kallvalsade och varken pläterade, på annat sätt metallöverdragna eller försedda med annat överdrag och inte vidare bearbetade efter kallvalsningen, för närvarande klassificerade enligt KN-nummer ex 7209 15 00 (Taric-nummer 7209 15 00 90), 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 91, ex 7209 18 99 (Taric-nummer 7209 18 99 90), ex 7209 25 00 (Taric-nummer 7209 25 00 90), 7209 26 90, 7209 27 90, 7209 28 90, 7211 23 30, ex 7211 23 80 (Taric-nummer 7211 23 80 19, 7211 23 80 95 och 7211 23 80 99), ex 7211 29 00 (Taric-nummer 7211 29 00 19 och 7211 29 00 99), 7225 50 80 och 7226 92 00 med ursprung i Folkrepubliken Kina och Ryska federationen.

Följande produkttyper är uteslutna från definitionen av den berörda produkten:

- Valsade platta produkter av järn eller olegerat stål, av alla bredder, kallvalsade och varken pläterade, på annat sätt metallöverdragna eller försedda med annat överdrag, inte vidare bearbetade efter kallvalsningen, även i ringar eller rullar, av alla tjocklekar, elektriska.
- Valsade platta produkter av järn eller olegerat stål, av alla bredder, kallvalsade och varken pläterade, på annat sätt metallöverdragna eller försedda med annat överdrag, i ringar eller rullar, med en tjocklek av mindre än 0,35 mm, utglödlat (så kallade svarta tavlor).
- Valsade platta produkter av annat legerat stål, av alla bredder, av kisellegerat stål.
- Valsade platta produkter av legerat stål, inte vidare bearbetade efter kallvalsningen, av snabbstål.

2. Följande slutgiltiga antidumpningstull ska tillämpas på nettopriset fritt unionens gräns, före tull, för den produkt som beskrivs i punkt 1 och som tillverkas av nedanstående företag:

Land	Företag	Antidumpningstull (%)	Taric-tilläggsnummer
Kina	Angang Steel Company Limited, Anshan	19,7	C097
	Tianjin Angang Tiantie Cold Rolled Sheets Co. Ltd, Tianjin	19,7	C098
	Andra samarbetsvilliga företag som är förtecknade i bilagan	20,5	
	Alla övriga företag	22,1	C999
Ryssland	Magnitogorsk Iron & Steel Works OJSC, Magnitogorsk	18,7	C099
	PAO Severstal, Cherepovets	34	C100
	Alla övriga företag	36,1	C999

3. De individuella tullsatsen som anges för de företag som nämns i punkt 2 ska tillämpas på villkor att det för medlemsstaternas tullmyndigheter uppvisas en giltig faktura som ska innehålla en försäkran, vilken är daterad och undertecknad av en tjänsteman vid den enhet som utfärdat fakturan och av vilken ska framgå dennes/dennas namn och befattning, med följande lydelse: "Jag intygar härmed att den (kvantitet) av (den produkt som översynen gäller) som säljs på export

till Europeiska unionen och som omfattas av denna faktura har tillverkats av [företagets namn och adress] [Taric-tilläggsnummer] i [det berörda landet]. Jag försäkrar att uppgifterna i denna faktura är fullständiga och korrekta." Om ingen sådan faktura uppvisas ska den tullsats som gäller för "alla övriga företag" tillämpas.

4. Artikel 1.2 får ändras för att lägga till nya exporterande tillverkare från Kina och göra dem till föremål för en lämplig vägd genomsnittlig antidumpningstullsats för samarbetsvilliga företag som inte ingår i urvalet. En ny exporterande tillverkare ska tillhandahålla bevisning för att företaget

- a) inte exporterade de varor som beskrivs i artikel 1.1 med ursprung i Kina under den ursprungliga undersökningsperioden (1 april 2014–31 mars 2015),
 - b) inte är närstående en exportör eller tillverkare som omfattas av de åtgärder som införs genom denna förordning och
 - c) den antingen faktiskt har exporterat den produkt som översynen gäller eller genom avtal har gjort ett oåterkalleligt åtagande att exportera en betydande kvantitet till unionen efter den ursprungliga undersökningsperiodens slut.
5. Om inget annat anges ska gällande bestämmelser om tullar tillämpas.

Artikel 2

1. När den tull över kvoten som avses i artikel 1.6 i genomförandeförordning (EU) 2019/159 blir tillämplig på valsade platta produkter av järn eller olegerat stål eller annat legerat stål, men inte av rostfritt stål, av alla bredder, kallvalsade och varken pläterade, på annat sätt metallöverdragna eller försedda med annat överdrag och inte vidare bearbetade efter kallvalsningen, och denna tull överskrider den antidumpningstull som fastställs i artikel 1.2, ska endast den tull över kvoten som avses i artikel 1.6 i genomförandeförordning (EU) 2019/159 tas ut.

2. Under den period då punkt 1 tillämpas ska uppbörden av de tullar som införs i enlighet med denna förordning tillfälligt upphöra.

3. När den tull över kvoten som avses i artikel 1.6 i genomförandeförordning (EU) 2019/159 blir tillämplig på valsade platta produkter av järn eller olegerat stål eller annat legerat stål, men inte av rostfritt stål, av alla bredder, kallvalsade och varken pläterade, på annat sätt metallöverdragna eller försedda med annat överdrag och inte vidare bearbetade efter kallvalsningen, och fastställs till en lägre nivå än de antidumpningstullar som anges i artikel 1.2, ska den tull över kvoten som anges i artikel 1.6 i genomförandeförordning (EU) 2019/159 tas ut som ett tillägg till skillnaden mellan den tullen och de antidumpningstullar som anges i artikel 1.2.

4. Den del av beloppet av antidumpningstullen som inte tas ut i enlighet med punkt 3 ska tillfälligt upphävas.

5. Det tillfälliga upphävande som avses i punkterna 2 och 4 ska tidsbegränsas till tillämpningsperioden för den tull över kvoten som avses i artikel 1.6 i genomförandeförordning (EU) 2019/159.

Artikel 3

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/193

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 26 oktober 2022.

På kommissionens vägnar
Ursula VON DER LEYEN
Ordförande

BILAGA

Kinesiska samarbetsvilliga exporterande tillverkare som inte ingick i urvalet:

Land	Namn	Taric-tilläggsnummer
Kina	Hesteel Co., Ltd Tangshan Branch, Tangshan	C103
Kina	Handan Iron & Steel Group Han-Bao Co., Ltd, Handan	C104
Kina	Baoshan Iron & Steel Co., Ltd, Shanghai	C105
Kina	Shanghai Meishan Iron & Steel Co., Ltd, Nanjing	C106
Kina	BX Steel POSCO Cold Rolled Sheet Co., Ltd, Benxi	C107
Kina	Bengang Steel Plates Co., Ltd, Benxi	C108
Kina	WISCO International Economic & Trading Co. Ltd, Wuhan	C109
Kina	Maanshan Iron & Steel Co., Ltd, Maanshan	C110
Kina	Tianjin Rolling-one Steel Co., Ltd, Tianjin	C111
Kina	Zhangjiagang Yangtze River Cold Rolled Sheet Co., Ltd, Zhangjiagang	C112
Kina	Inner Mongolia Baotou Steel Union Co., Ltd, Baotou City	C113

BESLUT

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT (EU) 2022/2069

av den 30 september 2022

om beviljande av ett undantag på begäran av Nederländerna i enlighet med rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket

[delgivet med nr C(2022) 6859]

(Endast den nederländska texten är giltig)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av rådets direktiv 91/676/EEG av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (⁽¹⁾), särskilt punkt 2 tredje stycket i bilaga III till detta, och

av följande skäl:

- (1) I direktiv 91/676/EEG fastställs regler om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket.
- (2) I punkt 2 i bilaga III till direktiv 91/676/EEG fastställs att medlemsstater som avser att sprida stallgödsel som innehåller mer än 170 kg kväve per hektar (ha) ska fastställa mängderna på ett sådant sätt att de inte inverkar på möjligheten att uppnå de syften som anges i artikel 1 i det direktivet. Om en medlemsstat tillåter en annan mängd enligt andra stycket led b, ska den underrätta kommissionen, som ska granska om åtgärden är berättigad i enlighet med det föreskrivande förfarande som avses i artikel 9.2.
- (3) Genom beslut 2005/880/EG (⁽²⁾) beviljade kommissionen ett undantag på begäran av Nederländerna i enlighet med direktiv 91/676/EEG för att tillåta spridning av stallgödsel från betesdjur upp till en gräns på 250 kg kväve per hektar och år på gårdar med minst 70 % gräsmark.
- (4) Genom beslut 2010/65/EU (⁽³⁾) beviljade kommissionen genom ändring av beslut 2005/880/EG ett undantag på begäran av Nederländerna i enlighet med direktiv 91/676/EEG för att tillåta spridning av stallgödsel från betesdjur upp till en gräns på 250 kg kväve per hektar och år på gårdar med minst 70 % gräsmark till och med den 31 december 2013.
- (5) Genom kommissionens genomförandebeslut (EU) 2014/291/EU (⁽⁴⁾), som upphörde att gälla den 31 december 2017, beviljades Nederländerna ett undantag i enlighet med direktiv 91/676/EEG för att tillåta spridning av stallgödsel från betesdjur på gårdar med minst 80 % gräsmark, upp till en gräns på 230 kg kväve per hektar och år för gårdar på sydliga och centrala sandjordar och på lössjordar och upp till en gräns på 250 kg kväve per hektar och år för gårdar på andra jordar. Undantaget berörde 19 564 gårdar 2016, vilket motsvarar 47 % av den totala jordbruksarealen netto i Nederländerna.

(⁽¹⁾) EGT L 375, 31.12.1991, s. 1.

(⁽²⁾) Kommissionens beslut 2005/880/EG av den 8 december 2005 om beviljande av ett undantag på begäran av Nederländerna i enlighet med rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (EUT L 324, 10.12.2005, s. 89).

(⁽³⁾) Kommissionens beslut 2010/65/EU av den 5 februari 2010 om ändring av beslut 2005/880/EG om beviljande av ett undantag på begäran av Nederländerna i enlighet med rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (EUT L 35, 6.2.2010, s. 18).

(⁽⁴⁾) Kommissionens genomförandebeslut 2014/291/EU av den 16 maj 2014 om beviljande av ett undantag på begäran av Nederländerna i enlighet med rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (EUT L 148, 20.5.2014, s. 88).

- (6) Genom kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/820 ⁽⁵⁾, som upphörde att gälla den 1 januari 2020, beviljades Nederländerna ett undantag enligt direktiv 91/676/EEG för att tillåta spridning av stallgödsel från betesdjur på gårdar med minst 80 % gräsmark, upp till en gräns på 230 kg kväve per hektar och år för gårdar på sydliga och centrala sandjordar och lössjordar och upp till en gräns på 250 kg kväve per hektar och år för gårdar på andra jordar. Undantaget berörde 18 818 gårdar 2019, vilket motsvarar 44,7 % av den totala jordbruksarealen netto i Nederländerna.
- (7) Genom kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/1073 ⁽⁶⁾, som upphörde att gälla den 31 december 2021, beviljades Nederländerna ett undantag för att tillåta spridning av stallgödsel från betesdjur på gårdar med minst 80 % gräsmark, upp till en gräns på 230 kg kväve per hektar och år för gårdar på sydliga och centrala sandjordar och lössjordar och upp till en gräns på 250 kg kväve per hektar och år för gårdar på andra jordar. Giltighetstiden för det genomförandebeslutet begränsades till två år för att ge Nederländerna möjlighet att till fullo genomföra den förstärkta tillsynsstrategin i syfte att förhindra bedrägerier vid genomförandet av landets gödselpolicy. Dessutom infördes ytterligare villkor för att säkerställa att mängden djur inte ökade och för att minska utsläppen av ammoniak vid gödselspridning.
- (8) Den 25 februari 2022 begärde Nederländerna ett nytt undantag i enlighet med punkt 2 tredje stycket i bilaga III till direktiv 91/676/EEG.
- (9) Nederländerna rapporterade uppgifter ⁽⁷⁾ i enlighet med artikel 10 i direktiv 91/676/EEG som visade att för perioden 2016–2019 hade ca 14 % av övervakningsstationerna för grundvatten i Nederländerna genomsnittliga nitrathalter över 50 mg/l, 5 % hade 40–50 mg/l och 73 % hade under 25 mg/l. Uppgifterna visade också att för perioden 2016–2019 hade 99 % av övervakningsstationerna för ytvatten i Nederländerna genomsnittliga nitrathalter under 50 mg/l, och 96 % av övervakningsstationerna hade genomsnittliga nitrathalter under 25 mg/l. Under rapporteringsperioden 2016–2019 var dock 58 % av sötvattnen eutrofierade och 10 % riskerade att bli eutrofierade om inga åtgärder vidtogs.
- (10) Dessa uppgifter, som offentliggjordes i rapporten om artikel 10 i direktiv 91/676/EEG ⁽⁸⁾, visade också betydande variationer mellan de nederländska provinserna och att det i ett antal nederländska provinser finns områden med stor risk för föroreningar i fråga om nitrathalter i grundvatten och eutrofiering. I *Limburg* hade 36 % av grundvattenstationerna genomsnittliga nitrathalter över 50 mg/l och 22 % hade en negativ trend, medan 74 % av ytvattnen var eutrofierade och 16 % riskerade att bli eutrofierade om inga åtgärder vidtogs. I *Noord-Brabant* hade 26 % av grundvattenstationerna genomsnittliga nitrathalter över 50 mg/l och 20 % hade en negativ trend, medan 68 % av ytvattnen var eutrofierade och 7 % riskerade att bli eutrofierade om inga åtgärder vidtogs. I *Zeeland* hade 14 % av grundvattenstationerna genomsnittliga nitrathalter över 50 mg/l och 47 % hade en negativ trend, medan 80 % av ytvattnen var eutrofierade och 11 % riskerade att bli eutrofierade om inga åtgärder vidtogs. I *Zuid-Holland* var 54 % av ytvattnen eutrofierade och 17 % riskerade att bli eutrofierade om inga åtgärder vidtogs. I *Noord-Holland* var 61 % av ytvattnen eutrofierade och 19 % riskerade att bli eutrofierade om inga åtgärder vidtogs. I *Utrecht* hade 24 % av grundvattenstationerna en negativ trend, medan 43 % av ytvattnen var eutrofierade och 10 % riskerade att bli eutrofierade om inga åtgärder vidtogs. I *Gelderland* hade 10 % av grundvattenstationerna genomsnittliga nitrathalter över 50 mg/l och 15 % hade en negativ trend. I *Overijssel* hade 18 % av grundvattenstationerna genomsnittliga nitrathalter över 50 mg/l och 19 % hade en negativ trend, medan 67 % av ytvattnen var eutrofierade och 4 % riskerade att bli eutrofierade om inga åtgärder vidtogs. I *Drenthe* hade 15 % av grundvattenstationerna genomsnittliga nitrathalter över 50 mg/l, medan 65 % av ytvattnen var eutrofierade och 9 % riskerade att bli eutrofierade om inga åtgärder vidtogs. I *Friesland* hade 23 % av grundvattenstationerna en negativ trend för nitrathalter, medan 85 % av ytvattnen var eutrofierade. I *Groningen* var 52 % av ytvattnen eutrofierade och 11 % riskerade att bli eutrofierade om inga åtgärder vidtogs. I *Flevoland* var 33 % av ytvattnen eutrofierade.

⁽⁵⁾ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/820 av den 31 maj 2018 om beviljande av ett undantag på begäran av Nederländerna i enlighet med rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (EUT L 137, 4.6.2018, s. 27).

⁽⁶⁾ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/1073 av den 17 juli 2020 om beviljande av ett undantag på begäran av Nederländerna i enlighet med rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (EUT L 234, 21.7.2020, s. 20).

⁽⁷⁾ COM(2021) 1000 och SWD(2021) 1001 del 28.

⁽⁸⁾ COM(2021) 1000 och SWD(2021) 1001 del 28.

- (11) De uppgifter som Nederländerna rapporterade 2020 och 2021 i samband med rapporteringen i enlighet med genomförandebeslut (EU) 2020/1073 visade ökade nitrathalter i grundvatten i områden med lössjord, sandjord och lerjord. I den södra och östra delen av sandjordsområdet var den genomsnittliga nitrathalten i grundvattnets översta meter 67 mg/l under 2021. Detta överskrider unionens gränsvärde på 50 mg/l. Sedan 2017 har nitrathalten fördubblats i denna del av sandjordsområdet. Den genomsnittliga nitrathalten i det norra sandjordsområdet höll sig under unionens gränsvärde, men ökade till 37 mg/l under 2021. I lössjordsområdet minskade den genomsnittliga nitrathalten något till 57 mg/l under 2020, men den är fortfarande över unionens gränsvärde. I lerjordsområdet var nitrathalten konsekvent under gränsvärdet, även om de har ökat. I torvjordsområdet var den lägsta uppmätta genomsnittliga nitrathalten 14 mg/l under 2021. Uppgifterna visade också att rotzonsvatten från gårdar i nätet för övervakning av undantag ofta överskred normerna för nitrathalt även om medelvärdet var under 50 mg/l.
- (12) Nederländerna tillämpar, i enlighet med artikel 3.5 i direktiv 91/676/EEG, ett åtgärdsprogram på hela sitt territorium. Den 26 december 2021 antog Nederländerna ett nytt program för perioden 2022–2025 ⁽⁷⁾ (det sjunde åtgärdsprogrammet för nitrater) som omfattar ytterligare åtgärder för att minska förlusterna av näringsämnen (kväve och fosfor) i miljön och som bygger på en regional differentierad strategi beroende på nivån av förorening av näringsämnen och på marktypen. Den miljökonsekvensbedömning som gjordes av den vetenskapliga rådgivande kommittén till de nederländska myndigheterna (Commissie van Deskundigen Meststoffenwet) i samband med förberedelserna för det sjunde åtgärdsprogrammet för nitrater visade dock att de potentiella effekterna av åtgärdsprogrammet inte skulle vara tillräckliga för att uppnå vattenkvalitetsmålen. Den 25 februari 2022 antog Nederländerna ett tillägg ⁽⁸⁾ till det sjunde åtgärdsprogrammet för nitrater med hänvisning till det nationella programmet för landsbygdsområden ⁽¹⁾, i vilket fastställs en integrerad strategi för natur, vatten och klimat, inbegripet nitratsläpp, för att uppfylla unionens miljö- och klimatkrav. Genom tillägget försöker den nederländska regeringen omvandla sina ambitioner till konkreta åtgärder som syftar till att uppnå vattenkvalitetsmålen för näringsämnen från jordbruket.
- (13) I det sjunde åtgärdsprogrammet för nitrater 2022–2025 och dess tillägg fastställs nödvändiga åtgärder per region för att uppnå vattenkvalitetsmålen i fråga om nitrater och fosfor från jordbruket i enlighet med direktiv 91/676/EEG och den nederländska förvaltningsplanen för avrinningsdistrikt som antagits i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG ⁽²⁾. När det gäller nitrathalter i grundvattnet behöver regionerna *Zand Noord*, *Zand Oost*, *Westelijk Noord-Brabant*, *Centraal zeelei*, *Zuidwestelijk zeeleigebied*, *Westelijk zandgebied* vissa insatser för att uppnå målen, medan regionerna *Gelderse Vallei*, *Oostelijk Noord-Brabant* en *Limburg Zand*, *Lössgebied* behöver betydande insatser för att uppnå dem. När det gäller fosforhalter i ytvatten (eutrofiering) behöver regionerna *Zand Noord*, *Zand Oost*, *Westelijk Noord-Brabant*, *Oostelijk Noord-Brabant* en *Limburg Zand*, *Noordelijk zeeleigebied*, *Centraal zeelei* *Zuidwestelijk zeeleigebied* regions vissa insatser för att uppnå målen, medan regionerna *Gelderse Vallei*, *Lössgebied*, *Westelijk Zeelei*, *Westelijk veengebied*, *Westelijk zandgebied* behöver betydande insatser för att uppnå dem. Detta överensstämmer med de uppgifter som Nederländerna rapporterat i enlighet med artikel 10 i direktiv 91/676/EEG.
- (14) Nederländerna kommer att anta en ny förteckning över områden som är förorenade av nitrater och fosfor från jordbruket (förorenade näringsämnen), vilken bör omfatta alla avrinningsområden för övervakningspunkter för grundvatten och ytvatten som uppvisar genomsnittlig niträtförorening eller tillfällig niträtförorening, som riskerar att bli förorenade och ökande trender, samt övervakningspunkter som uppvisar eutrofiering eller risk för eutrofiering. Förteckningen bör också ta hänsyn till relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol, särskilt domarna i målen C-221/03 ⁽³⁾ och C-543/16 ⁽⁴⁾. Om en ny förteckning inte har upprättats den 1 januari 2024 kommer alla områden där vissa eller betydande insatser krävs att betecknas som områden som är förorenade av näringsämnen.

⁽⁷⁾ Originaltitel *7e Nederlandse actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn (2022–2025)*.

⁽⁸⁾ Originaltitel *Addendum op het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn*.

⁽¹⁾ Nationaal Programma Landelijk Gebied.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽³⁾ Domstolens dom av den 22 september 2005, C 221/03, EU-kommissionen mot Konungariket Belgien, ECLI:EU:C:2005:573.

⁽⁴⁾ Domstolens dom av den 21 juni 2018, kommissionen mot Förbundsrepubliken Tyskland, C-543/16 P, ECLI:EU:C:2018:481.

- (15) Denna begäran om undantag bör behandlas inom ramen för EU:s bredare politiska sammanhang när det gäller frågor som rör hantering av näringsämnen, särskilt målen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2006/118/EG⁽¹⁵⁾ och 2008/56/EG⁽¹⁶⁾, de ökande ambitionerna i förordningen om ansvarsfördelning⁽¹⁷⁾ och den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitikerna för Nederländerna⁽¹⁸⁾, samt målen i den europeiska gröna given när det gäller föroreningar av näringsämnen. Genom den europeiska gröna given fastställs mål för unionen om att minska förlusterna av näringsämnen och begränsa utsläppen av andra växthusgaser än koldioxid, närmare bestämt metan och kväveoxid, för vilka gödsling och boskap är viktiga källor. I synnerhet har unionen genom från jord till bord-strategin⁽¹⁹⁾ och handlingsplanen för nollförorening⁽²⁰⁾ åtagit sig att minska förlusterna av näringsämnen med 50 % fram till 2030 vilket kommer att leda till en minskning av gödselmedel med 20 %, att bevara markens bördighet samt att minska de EU-ekosystemområden som har en uppmätt kvävedeposition över "kritisk belastning" och där luftföroreningar hotar den biologiska mångfalden, med 25 %.
- (16) I det inledande förslaget till nationellt program för landsbygdsområden av den 10 juni 2022⁽²¹⁾ konstaterar de nederländska myndigheterna att de största utmaningarna finns i torvmarksområden, Natura 2000-områden, grundvattenskyddsområden, känsliga vattendrag samt buffertzoner runt Natura 2000-områden. I dessa områden kommer jordbrukarna att ha fler affärsmässiga begränsningar eller färre utvecklingsmöjligheter. Extensivering av jordbruket är då den lämpligaste vägen. Det finns också ett åtagande om att skapa övergångsområden runt Natura 2000-områden. Med övergångsområden (buffertzoner) runt Natura 2000-områden avses områden som angränsar till Natura 2000-områden och som bidrar till att bevara och återställa den biologiska mångfalden i det berörda Natura 2000-området.
- (17) Kommissionen har granskat Nederländernas begäran om undantag med beaktande av kraven och målen i direktiv i direktiv 91/676/EEG och erfarenheterna från tidigare beslut om undantag, och mot bakgrund av det sjunde åtgärdsprogrammet för nitrater och dess tillägg. Kommissionen har också undersökt trenderna i fråga om vattenkvalitet och beaktat målen i den europeiska gröna given. Mot bakgrund av ovanstående anser kommissionen att det är nödvändigt att säkerställa ett förutsägbart undantag för en övergångsperiod på högst fyra år för jordbrukare med gräsmark fram till dess att de planerade reformerna, i enlighet med tillägget, till fullo är införlivade i Nederländernas lagstiftning, och som åtföljer det gradvisa genomförandet av de nya reformerna. Kommissionen anser vidare att det för att uppnå målen i direktiv 91/676/EEG krävs att Nederländerna uppfyller ytterligare stränga villkor, särskilt, men inte enbart, i områden med förorening av näringsämnen. Det begärda undantaget bör stödja den reformbana som fastställs i tillägget och i det nationella programmet för landsbygdsområden.
- (18) Det undantag som beviljas genom detta beslut påverkar inte Nederländernas skyldigheter att tillämpa rådets direktiv 92/43/EEG⁽²²⁾ och Europeiska unionens domstols dom i mål C-293/17⁽²³⁾, särskilt när det gäller tolkningen av artikel 6.3 i det direktivet, och att tillämpa direktiv 2000/60/EG och direktiv 2008/56/EG och utesluter inte att ytterligare åtgärder kan behövas för att uppfylla de skyldigheter som följer av dessa direktiv.

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/118/EG av den 12 december 2006 om skydd för grundvatten mot föroreningar och försämring (EUT L 372, 27.12.2006, s. 19).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi) (EUT L 164, 25.6.2008, s. 19).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/842 av den 30 maj 2018 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 156, 19.6.2018, s. 26).

⁽¹⁸⁾ SWD(2020) 93 final – *Analysis of links between CAP Reform and Green Deal*, SWD(2020) 388 final – *Commission recommendations for Netherlands's CAP strategic plan* (ej översatt till svenska).

⁽¹⁹⁾ *Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem*. COM(2020) 381 final.

⁽²⁰⁾ COM(2021) 400 final

⁽²¹⁾ Originaltitel Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied – 10 Juni 2022.

⁽²²⁾ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁽²³⁾ Mål C-293/17, *Coöperatie Mobilisation for the Environment och Vereniging Leefmilieu* (ECLI:EU:C:2018:882).

- (19) Det är viktigt att säkerställa att ett godkännande av ytterligare mängder gödsel per hektar och år inte försenar eller äventyrar kraven i annan unionslagstiftning där kväve- och fosforföreningar kan utgöra hinder för att uppnå målen. Därför bör nationella tillstånd för undantag för enskilda jordbrukare inte tillåtas i grundvattenskyddsområden och i Natura 2000-områden, eller inom buffertzoner runt Natura 2000-områden enligt definitionen i Nederländernas nationella program för landsbygdsområden, vars storlek kommer att specificeras under 2023.
- (20) Djurtätheten i Nederländerna är fortfarande mycket hög. Under 2016 var den högst i unionen, nästan fem gånger högre än unionsgenomsnittet. Enligt uppgifter från Nederländerna minskade den totala djurtätheten med 2,5 % under perioden 2019–2021, medan antalet nötkreatur ökade.
- (21) Den totala gödselproduktionen för 2020 bör inte överskridas. Detta tak för maximal gödselproduktion kommer att införlivas i den nationella lagstiftningen den 1 januari 2024. Dessutom bör genomförandet av de reformer som planeras inom ramen för det nationella programmet för landsbygdsområden leda till en gradvis minskning av gödselproduktionen innan giltighetstiden för det nuvarande beslutet löper ut.
- (22) Särskilt i områden som är förorenade av näringsämnen är det nödvändigt att komplettera det sjunde åtgärdsprogrammet för nitrater och dess tillägg med särskilda åtgärder som är bekräftat effektiva för hantering av näringsämnen på gårdsnivå och för att minska förlusterna av näringsförluster i grundvatten och sötvatten.
- (23) Nederländerna har infört en förstärkt tillsynsstrategi för att intensifiera bedrägeribekämpningen i samband med genomförandet av landets gödselpolitik. Denna strategi genomfördes under åren 2020–2021 men drabbades av vissa förseningar på grund av covid-19-pandemin. Genomförandet av de centrala delarna av strategin måste fullföljas på ett effektivt sätt och utvidgas till andra regioner där den oberoende bedömningen visar att det finns en betydande risk för avsiktlig bristande efterlevnad av bestämmelserna om gödselhantering. Övergångsperioden för de planerade jordbruksreformerna kan också leda till ökade bedrägerier, varför kontrollerna bör intensifieras.
- (24) Tillstånden till enskilda lantbrukare är förenade med vissa villkor som syftar till att säkerställa att gödsling på gårdsnivå sker på grundval av grödans behov och för att förebygga kväve- och fosfatförluster till vatten. De åtgärder som fastställs i detta beslut bör komplettera de åtgärder som redan tillämpas genom det sjunde åtgärdsprogrammet för nitrater och dess tillägg.
- (25) Nederländerna är skyldigt att genomföra alla åtgärder som anges i bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284⁽²⁴⁾ för minskning av ammoniakutsläppen. I rapporten om effekterna av direktiv 91/676/EEG på gasformiga kväveutsläpp⁽²⁵⁾ drogs slutsatsen att undantaget kan leda till högre gasformiga utsläpp i vissa regioner med hög djurtäthet. Därför bör lämpliga åtgärder vidtas för att minska ammoniakutsläppen, bland annat spridningsmetoder som ger låga utsläpp, vid behov i kombination med en maximitemperatur för gödselspridning, och ett strikt krav på omedelbar nedbrukning av fastgödsel/flytgödsel i marken när den sprids på åkrar.

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 2001/81/EG (EUT L 344, 17.12.2016, s. 1).

⁽²⁵⁾ The impact of the Nitrates Directive on gaseous N emissions. Effects of measures in nitrates action programme on gaseous N emissions. Contract ENV.B.1/ETU/2010/0009.

- (26) Villkoren i artikel 4 i detta beslut betraktas som versionen av de föreskrivna verksamhetskrav som fastställs i nationell lagstiftning i enlighet med artiklarna 12 och 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 ⁽²⁶⁾, och villkoren i artiklarna 5–9 i detta beslut betraktas som versionen av motsvarande verksamhetskrav för enheter som omfattas av undantag i enlighet med artiklarna 12 och 13 i förordning (EU) 2021/2115.
- (27) Nederländerna måste uppfylla målen för utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk inom ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030. Ändrad markanvändning från gräsmark till åkermark skulle leda till ökade utsläpp av markens kol och hindra efterlevnaden av artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 ⁽²⁷⁾.
- (28) Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG ⁽²⁸⁾ innehåller allmänna bestämmelser om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i unionen, och denna är tänkt att användas för unionens miljöpolitik samt för unionens andra politikområden eller verksamheter som kan påverka miljön. I tillämpliga fall bör den rumsliga information som samlas in inom ramen för det här beslutet överensstämma med bestämmelserna i det direktivet. För att minska den administrativa bördan och öka uppgifternas enhetlighet bör Nederländerna, vid insamling av de uppgifter som krävs enligt detta beslut, dessutom använda sig av den information som erhålls genom det integrerade administrations- och kontrollsystem som upprättats i Nederländerna i enlighet med artikel 67.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 ⁽²⁹⁾.
- (29) Detta beslut ska upphöra att tillämpas den 31 december 2025.
- (30) De åtgärder som föreskrivs i detta beslut är förenliga med yttrandet från den nitratkommitté som inrättats i enlighet med artikel 9 i direktiv 91/676/EEG.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Undantag

Det undantag som Nederländerna har begärt genom en skrivelse av den 25 februari 2022 i avsikt att tillåta spridning på mark av en större mängd kväve från stallgödsel från betesdjur än vad som anges i punkt 2 andra stycket första meningen i bilaga III till direktiv 91/676/EEG, beviljas som en övergångsåtgärd som ska åtföljas av reformer för jordbruks- och djurhållningssektorn i Nederländerna för att uppfylla EU:s miljö- och klimatkrav för kväveutsläpp (inbegripet ammoniak) och näringsämnen i vatten (inbegripet direktiv 91/676/EEG), och under förutsättning att de villkor som anges i detta beslut är uppfyllda.

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 (EUT L 435, 6.12.2021, s. 1).

⁽²⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 av den 30 maj 2018 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030 och om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 och beslut nr 529/2013/EU (EUT L 156, 19.6.2018, s. 1).

⁽²⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) (EUT L 108, 25.4.2007, s. 1).

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 549).

Artikel 2

Undantagets omfattning

Undantaget gäller för gårdar med gräsmark för vilka ett tillstånd har beviljats i enlighet med artikel 6.

Artikel 3

Definitioner

I detta beslut gäller följande definitioner:

- (1) *gård med gräsmark*: ett jordbruksföretag där minst 80 % av den areal som är tillgänglig för spridning av stallgödsel utgörs av gräsmark.
- (2) *betesdjur*: nötkreatur (med undantag av gödkalvar), får, getter, hästar, åsnor, hjortar och vattenbuffel.
- (3) *jordbruksmark*: den areal som ägs, arrenderas eller förvaltas av lantbrukaren genom ett skriftligt kontrakt och för vilken lantbrukaren har ett direkt förvaltningsansvar.
- (4) *gräsmark*: permanent gräsmark eller tillfällig vall som ligger mindre än fem år.
- (5) *gödslingsplan*: en beräkning av den planerade användningen av och tillgången till näringsämnen.
- (6) *bokföring över gödselamvändningen*: näringsbalansen på grundval av den faktiska användningen och spridningen av näringsämnen.
- (7) *register över gödselamvändningen*: ett elektroniskt system genom vilket jordbrukare rapporterar om faktisk användning av näringsämnen och om gödselhantering.
- (8) *sydliga och centrala sandjordar*: jordar som betecknas som sydliga sandjordar och centrala sandjordar enligt artikel 1.1 i genomförandeförordningen om gödselmedel ⁽⁹⁾ i den nederländska lagstiftningen.
- (9) *lössjordar*: jordar som betecknas som lössjordar enligt artikel 1.1 i genomförandeförordningen om gödselmedel i den nederländska lagstiftningen.
- (10) *näringsämnen*: kväve och fosfat.

Artikel 4

Allmänna villkor för undantaget

Undantaget ska beviljas på följande villkor:

1. Nederländerna ska senast den 1 januari 2024 utarbeta en ny förteckning och en ny karta över områden som är förorenade av nitrater och fosfor från jordbruket (*områden som är förorenade av näringsämnen*), som innehåller alla avrinningsområden för övervakningspunkter för grundvatten och ytvatten som uppvisar genomsnittlig nitratförorening eller tillfällig nitratförorening, som riskerar att bli förorenade och ökande trender, samt övervakningspunkter som uppvisar eutrofiering eller risk för eutrofiering.

Som en övergångsåtgärd och fram till dess att den nya förteckningen är upprättad senast den 1 januari 2024 kommer de områden som är förorenade av näringsämnen att omfatta sydliga och centrala sandjordar samt lössjordar samt, från och med den 1 januari 2023, de avrinningsområden som definieras genom regionala vattenförekomster och som klassificeras som områden med näringsbrist (dålig, otillfredsställande eller måttligt god) i den nationella analys av vattenkvalitet (2020) ⁽¹¹⁾ som utfördes av den nederländska miljöbedömningsmyndigheten (PBL).

Senast den 1 januari 2024 ska det finnas en slutlig förteckning och en karta över områden som är förorenade av näringsämnen som ska omfatta minst de områden som förtecknas under 2023 samt eventuella andra ytterligare områden där jordbrukets bidrag till näringsämnesföroreningarna är betydande, dvs. utgör mer än 19 % av den totala näringsämnesbelastningen.

⁽⁹⁾ Originaltitel *Uitvoeringsregeling Meststoffenwet*.

⁽¹¹⁾ https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2020-nationale-analyse-waterkwaliteit-4002_0.pdf.

Om den slutliga förteckningen och kartan över områden som är förenade av näringsämnen inte är upprättad den 1 januari 2024 ska den förteckning som anges i det sjunde åtgärdsprogrammet för nitrater och dess tillägg användas, vilket inbegriper alla områden där vissa eller *betydande* insatser krävs för att uppnå vattenkvalitetsmålen med avseende på nitrat- och fosforkoncentrationer enligt direktiv 91/676/EEG och den nederländska förvaltningsplan för avrinningsdistrikt som antagits inom ramen för direktiv 2000/60/EG.

2. Nederländerna ska övervaka mängden producerad stallgödsel och säkerställa att stallgödselproduktionen på nationell nivå med avseende på både kväve och fosfat inte överstiger 489,4 miljoner kg kväve och 150,7 miljoner kg fosfat (den mängd som producerades under 2020), och att mängden stallgödsel gradvis minskar till följd av reformerna i det tillägg som genomförs och inte överstiger 440 miljoner kg kväve och 135 miljoner kg fosfat under 2025.
3. Nederländerna ska från och med den 1 januari 2023 inte bevilja tillstånd för undantag enligt artikel 5 i detta beslut i Natura 2000-områden som inrättats i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG⁽²⁾ och direktiv 92/43/EEG, och från och med den 1 januari 2024 i buffertzoner nära Natura 2000-områden som anges i det nationella programmet för landsbygdsområden för vilka den kritiska kvävebelastningen från kvävedeposition/kvävenedfall överskrids.
4. Nederländerna ska från och med den 1 januari 2023 inte bevilja tillstånd för undantag enligt artikel 5 i detta beslut i grundvattenskyddsområden. I områden där grundvattnet är förenat av nitrater ska senast den 1 januari 2024 ett paket med obligatoriska åtgärder för att minska belastningen av näringsämnen tillämpas i grundvattenskyddsområdena.
5. Nederländerna ska vidta följande åtgärder:
 - a) Från och med januari 2023 ska alla gårdar upprätta en årlig gödslingsplan före odlingsssäsongen. Gödslingsplanen ska beskriva växtföljden på jordbruksarealen och den planerade spridningen av stallgödsel och andra kväve- och fosforgödselmedel.
 - b) Ett elektroniskt register över gödselmedel ska inrättas senast den 1 januari 2024 för att registrera spridning av mineralgödselmedel, produktion av stallgödsel och spridning av stallgödsel på marken. Senast den 1 januari 2025 ska alla gårdar använda det elektroniska registret. De nederländska myndigheterna ska övervaka och analysera doseringen av gödselmedel och ge jordbrukarna råd om metoder för att minska den totala doseringen.
 - c) Skydds zoner på jordbruksmark längs vattendrag där gödsling är förbjuden. Detta gäller från och med den 1 januari 2023 för alla vattendrag på jordbruksskiften i Nederländerna. Skyddszonerna ska dimensioneras enligt följande:
 - i) Skydds zon med minst 5 meters bredd längs ekologiskt sårbara bäckar och ytvattenförekomster enligt definitionen i direktiv 2000/60/EG.
 - ii) Skydds zon med minst 3 meters bredd längs alla andra vattendrag i jordbruksområden, inbegripet diken.

Dessa minimibredder kan justeras i områden med betydande avvattnings- och bevattningsdiken på följande sätt:

- Skydds zon med 3 meters bredd längs ytvattenförekomster enligt definitionen i direktiv 2000/60/EG där den totala arealen på skiftesnivå för en skydds zon med 5 meters bredd skulle omfatta mer än 4 % av jordbruksskiftet. Om den totala arealen på skiftesnivå för en skydds zon med 3 meters bredd längs ytvattenförekomster enligt definitionen i direktiv 2000/60/EG som inte är större än 10 meter skulle omfatta mer än 4 % av jordbruksskiftet, får skydds zonen minskas till 1 meter.
- Skydds zon med 1 meters bredd längs alla andra vattenförekomster i jordbruksområden där den totala arealen på skiftesnivå för en skydds zon med 3 meters bredd skulle omfatta mer än 4 % av jordbruksskiftet. Om den totala arealen på skiftesnivå för en skydds zon med 1 meters bredd skulle omfatta mer än 4 % av jordbruksskiftet, får skydds zonen minskas till 0,5 meter.
- iii) Skydds zon med minst 1 meters bredd längs vattendrag som torkar upp under sommaren (dessa vattendrag kommer att vara torra åtminstone under perioden 1 april–1 oktober).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

- d) I områden som är förorenade av näringsämnen ska följande villkor gälla: Den totala näringstillförseln från organiska och kemiska gödselmedel ska gradvis minskas så att så att doseringen blir 20 % lägre senast den 1 januari 2025 jämfört med de doseringar som publicerats i bilagan till det sjunde åtgärdsprogrammet för nitrater. Om den planerade översynen av gödslingsnormerna fastställer lägre värden ska dessa senare att ha företräde.
6. Nederländerna ska fortsätta genomförandet av den förstärkta tillsynsstrategin som bygger på erfarenheter från genomförandet av artikel 4.3 i genomförandebeslut (EU) 2020/1073. Den förstärkta tillsynsstrategin ska minst omfatta följande element:
- a) Fortsatt oberoende riskbedömning av bedrägerifall och identifiering av områden och aktörer verksamma inom stallgödselhantering som har högre risk för avsiktlig bristande efterlevnad av de nationella bestämmelser om gödsel som anges i eller är i enlighet med genomförandeförordningen om gödselmedelslagen⁽³⁾, förordningen om användning av gödselmedel⁽⁴⁾ och förordningen om miljöledningsverksamhet⁽⁵⁾ med avseende på odlingsfria zoner.
- b) Fortsatt genomförande av förstärkt tillsyn i De Peel, Gelderse Vallei och Twente, vilka har identifierats som högriskområden för avsiktlig bristande efterlevnad av de nationella bestämmelserna för stallgödsel. Den förstärkta tillsynsstrategin ska gradvis före utgången av 2025 utvidgas till att omfatta alla andra regioner som enligt bedömningen är i ett högriskområde, med beaktande av de erfarenheter och den bästa praxis som erhållits.
- c) Särskilt fokus i efterlevnadsstrategin på högriskaktörer i värdekedjan för stallgödsel i alla regioner, inbegripet mellanhänder och aktörer som bedriver samrotning.
- d) Det automatiska systemet för ansvarsskyldighet i realtid för gödseltransporter från och med den 1 januari 2023.
- e) Fortsatt förstärkning av kapaciteten för inspektioner och kontroller, som ska vara minst lika med 40 % av den kapacitet som krävs för fältinspektioner av gårdar med gräsmark som omfattas av ett tillstånd som avses i artikel 11.2, inklusive stickprovskontroller, och en bättre inriktning av denna kapacitet till riskområden för stallgödselhantering.
- f) Enskild inspektion av minst 5,5 % av grisgårdarna årligen.

Artikel 5

Ansökan om tillstånd

1. Jordbrukare med gräsmark får lämna in en ansökan till den behöriga myndigheten om årligt tillstånd om att sprida en större mängd stallgödsel från betesdjur, inbegripet stallgödsel som sprids av djuren själva, som är den mängd stallgödsel per hektar och år som innehåller
- a) för 2022 högst 230 kg kväve per hektar och år i områden som är förorenade med näringsämnen och högst 250 kg kväve per hektar och år i andra områden,
- b) för 2023 högst 220 kg kväve per hektar och år i områden som är förorenade med näringsämnen och högst 240 kg kväve per hektar i andra områden,
- c) för 2024 högst 210 kg kväve per hektar och år i områden som är förorenade med näringsämnen och högst 230 kg kväve per hektar i andra områden,
- d) för 2025 högst 190 kg kväve per hektar och år i områden som är förorenade med näringsämnen och högst 200 kg kväve per hektar i andra områden,
- e) efter den 31 december 2025 högst 170 kg kväve per hektar och år i alla områden.

⁽³⁾ Originaltitel *Uitvoeringsregeling Meststoffenwet*.

⁽⁴⁾ Originaltitel *Besluit gebruik meststoffen*.

⁽⁵⁾ Originaltitel *Activiteitenbesluit milieubeheer*.

2. Tillsammans med den ansökan som avses i punkt 1 ska sökanden lämna in en skriftlig förklaring om att sökanden uppfyller villkoren i artiklarna 7, 8 och 9 och godtar att gödselspridningen samt den gödslingsplan och gödselredovisning som avses i artikel 7 kan bli föremål för den inspektion som avses i artikel 11 i detta beslut.

Artikel 6

Beviljande av tillstånd

Tillstånd för gårdar med gräsmark att sprida en större mängd stallgödsel från betesdjur på gårdar med gräsmark, inbegripet gödsel som sprids av djuren själva, ska beviljas på de villkor som anges i artiklarna 7, 8 och 9.

Artikel 7

Villkor för spridning av stallgödsel och andra gödselmedel på gårdar med gräsmark som omfattas av ett undantag

1. Den mängd stallgödsel från betesdjur som varje år sprids på marken på gårdar med gräsmark, inbegripet gödsel som sprids av djuren själva, får inte överstiga de mängder som anges i artikel 5.
2. Fosfat från kemiska gödselmedel får inte användas på gården med gräsmark.
3. Gården med gräsmark ska upprätta en gödslingsplan senast den 28 februari. Planen ska omfatta minst de element som förtecknas i artikel 7.4 i genomförandebeslut (EU) 2020/1073. Gödslingsplanen ska uppdateras senast sju dagar efter varje ändring av jordbruksmetoderna på gården med gräsmark.
4. Gården med gräsmark ska göra en gödselredovisning för varje kalenderår. Den ska lämnas in till den behöriga myndigheten senast den 31 mars följande kalenderår. Gödselredovisningen ska omfatta följande element:
 - a) Grödarealer.
 - b) Antal och typ av betesdjur.
 - c) Gödselproduktion per djur.
 - d) Mängd gödselmedel som förts in på gården med gräsmark.
 - e) Mängd stallgödsel som levererats till underleverantörer och som därför inte används på gården med gräsmark samt namnet på dessa underleverantörer.
5. Gården med gräsmark ska minst vart fjärde år göra en analys av kväve och fosfor i marken för varje homogen areal på gården, med beaktande av växtföljd och jordmånsförhållanden. En analys per fem hektar mark ska krävas som minimum. På grundval av den analysen ska gårdens gödslingsplan och korrigerande åtgärder tillämpas.
6. När gräsmark plöjs för förnyelse av gräsmarken ska kvävetillförselnormen minskas med 50 kg kväve per hektar efter den 31 maj varje kalenderår. När gräsmark plöjs för odling av majs ska kvävetillförselnormen för majs minskas med 65 kg kväve per hektar.
7. Om växtföljden omfattar baljväxter eller andra växter som fixerar atmosfäriskt kväve ska gödselspridningen minskas i motsvarande grad.
8. Stallgödsel får inte spridas under hösten före gräsodling.

Artikel 8

Villkor för markförvaltning på gårdar med gräsmark som omfattas av ett undantag

1. I områden som är förorenade av näringsämnen ska gräs eller andra grödor som garanterar marktäckning under vintern odlas efter majs.
2. Fånggrödor får inte plöjas före den 1 februari.
3. I områden som är förorenade av näringsämnen får gräs endast plöjas på våren, med undantag för
 - a) förnyelse av gräsmark, vilket får göras fram till och med den 31 augusti,
 - b) plantering av blomsterlökar, vilket får göras under hösten.
4. Plöjning av gräsmark ska på alla jordtyper omedelbart följas av en gröda med högt kvävebehov och gödslingen ska baseras på jordanalys av mineraliskt kväve och andra parametrar som erbjuder referenser för uppskattning av mängden kväve som avges från mineralisering av organiskt material i jorden.

Artikel 9

Villkor för minskning av ammoniakutsläpp för att minska tillförseln av näringsämnen även till vatten

1. På gårdar med gräsmark som omfattas av ett tillstånd enligt artikel 6 ska följande villkor gälla:
 - a) Flytgödsel ska spridas på gräsmark på sand- och lössjordar med ytmullning.
 - b) Flytgödsel ska spridas på gräsmark på ler- och torvjordar med ytmullning, med släpfoot med en spädning 2:1 av flytgödsel med vatten eller med "pulse track"-spridare.
 - c) Flytgödsel får inte spridas med släpfoot om utomhustemperaturen är 20 °C eller högre.
 - d) Flytgödsel ska spridas på åkermark med myllning eller omedelbart brukas ned efter spridning i ett pass.
 - e) Fastgödsel ska omedelbart brukas ned efter spridning i högst två pass.
2. Nederländerna ska tillhandahålla utbildning om åtgärder för att minska utsläppen av ammoniak för alla jordbrukare med gräsmark som omfattas av ett tillstånd om undantag. Den första utbildningen ska tillhandahållas före den 31 december 2023.

Artikel 10

Övervakning

1. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att det upprättas kartor som visar procentandelen för följande:
 - a) Gårdar med gräsmark som omfattas av tillstånd, per kommun.
 - b) Betesdjur som omfattas av tillstånd, per kommun.
 - c) Jordbruksmark som omfattas av tillstånd, per kommun.

Kartorna ska uppdateras varje år.

2. De behöriga myndigheterna ska inrätta och upprätthålla ett övervakningsnät för provtagning av markvatten, vattendrag och ytnära grundvatten och dräneringsvatten vid övervakningsstationer på gårdar med gräsmark som omfattas av ett tillstånd. Det övervakningsnätet ska tillhandahålla uppgifter om nitrat- och fosfathalter i vatten som lämnar rotzonen och går ut i grundvatten- och ytvattensystemet.

3. Övervakningsnätet ska omfatta minst 300 gårdar som omfattas av tillstånd och ska vara representativt för alla jordtyper (lerjordar, torvjordar, sandjordar och sandiga lössjordar) och graden av förorening samt för gödslingsmetoder och växtföljd. Övervakningsnätets sammansättning får inte ändras under tillämpningsperioden för detta beslut.
4. De behöriga myndigheterna ska övervaka följande:
 - a) Rotzonsvatten, ytvatten och grundvatten.
 - b) Framstegen mot att uppnå de vattenkvalitetsmål för nitrat- och fosfathalter som anges i direktiv 91/676/EEG och den nederländska förvaltningsplan för avrinningsdistrikt som antagits inom ramen för direktiv 2000/60/EG, i områden som är förorenade av näringsämnen.
5. Nederländerna ska förse kommissionen med uppgifter om nitralterna i yt- och grundvatten och om fosfathalt och näringsstatus i ytvatten, både för områden som omfattas av undantag och övriga områden.

Artikel 11

Kontroller och inspektioner

1. De behöriga myndigheterna ska genomföra administrativa kontroller av alla ansökningar om tillstånd i syfte att bedöma efterlevnaden av de villkor som anges i artiklarna 7, 8 och 9. Om kontrollen visar att dessa villkor inte är uppfyllda ska de behöriga myndigheterna avslå ansökan och sökanden underrättas om skälen för avslaget.

De behöriga myndigheterna ska genomföra administrativa kontroller för minst 5 % av de gårdar med gräsmark som omfattas av tillstånd med avseende på markanvändning, antal betesdjur och gödselproduktion.

2. De behöriga myndigheterna ska inrätta ett program för fältinspektioner av gårdar med gräsmark som omfattas av tillstånd, på grundval av en riskanalys och med lämplig frekvens. Programmet ska beakta resultaten av tidigare års kontroller, resultaten av allmänna stickprovskontroller av den lagstiftning som införlivar direktiv 91/676/EEG och all annan information som kan tyda på bristande efterlevnad av villkoren i artiklarna 7, 8 och 9 i detta beslut.

Fältinspektioner ska göras på minst 5 % av de gårdar med gräsmark som omfattas av tillstånd för att bedöma efterlevnaden av villkoren i artiklarna 7, 8 och 9. Dessa inspektioner ska kompletteras med de inspektioner och kontroller som avses i artikel 4.6.

3. Om det för något år konstateras att en gård med gräsmark som omfattas av ett tillstånd inte har uppfyllt villkoren i artiklarna 7, 8 och 9, ska tillståndshavaren få en sanktion i enlighet med nationella bestämmelser och ska inte vara berättigad till ett tillstånd det påföljande året.

4. De behöriga myndigheterna ska ges de befogenheter och resurser som krävs för att kontrollera att villkoren för ett undantag som beviljas i enlighet med detta beslut uppfylls.

Artikel 12

Rapportering

1. De behöriga myndigheterna ska senast den 30 juni varje år lämna in en rapport till kommissionen med följande information:

- a) Uppgifter om gödsling för alla gårdar med gräsmark som omfattas av tillstånd enligt artikel 6, inklusive information om skörderesultat och jordtyper.
- b) Utvecklingen i fråga om antalet djur per kategori i Nederländerna och på de gårdar med gräsmark som omfattas av ett tillstånd.
- c) Utvecklingen inom den nationella gödselproduktionen när det gäller kväve och fosfat i stallgödsel.
- d) Genomförandet av de allmänna villkoren i artikel 4.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/207

- e) De kartor som avses i artikel 10.1.
- f) Övervakningsresultaten för grundvatten och ytvatten vad gäller nitrat- och fosfathalter och eutrofiering, inbegripet information om vattenkvalitetstrender för grundvatten och ytvatten, både i områden som omfattas av undantag och i övriga områden, liksom undantagets inverkan på vattenkvaliteten, i enlighet med artikel 10.4 och 10.5 i detta beslut.
- g) En utvärdering som bygger på kontroller som utförts på gårdsnivå, av hur villkoren för tillstånd i artiklarna 7, 8 och 9 genomförs samt information om gårdar som inte uppfyller kraven, på grundval av resultaten av de administrativa kontroller och inspektioner som avses i artikel 11.
- h) Genomförandet av den förstärkta tillsynsstrategi som avses i artikel 4, med särskild rapportering av vart och ett av de element som avses i artikel 4.6.
2. De rumsliga data som ingår i rapporten som anges i punkt 1 ska, i tillämpliga fall, uppfylla kraven i direktiv 2007/2/EG. Vid insamlingen av de uppgifter som krävs ska Nederländerna, i tillämpliga fall, använda den information som erhållits inom ramen för det integrerade administrations- och kontrollsystem som inrättats i enlighet med artikel 67.1 i förordning (EU) nr 1306/2013.

Artikel 13

Tillämpningsperiod

Detta beslut ska tillämpas till och med den 31 december 2025.

Artikel 14

Adressat

Detta beslut riktar sig till Konungariket Nederländerna.

Utfärdat i Bryssel den 30 september 2022.

*På kommissionens vägnar
Virginijus SINKEVIČIUS
Ledamot av kommissionen*

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT (EU) 2022/2070**av den 26 oktober 2022****om att inte tillfälligt upphäva de slutgiltiga antidumpningstullar på import av blandningar av karbamid och ammoniumnitrat med ursprung i Ryssland, Trinidad och Tobago och Amerikas förenta stater som införts genom genomförandeförordning (EU) 2019/1688**

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1036 av den 8 juni 2016 om skydd mot dumpad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska unionen ⁽¹⁾ (grundförordningen), särskilt artikel 14.4,

efter att ha hört den kommitté som inrättats genom artikel 15.2 i den förordningen , och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

- (1) Den 8 oktober 2019 införde kommissionen genom genomförandeförordning (EU) 2019/1688 ⁽²⁾ (den ursprungliga förordningen) slutgiltiga antidumpningstullar på import av blandningar av karbamid och ammoniumnitrat (karbamidammoniumnitratlösningar eller den berörda produkten) med ursprung i Ryssland, Trinidad och Tobago och Amerikas förenta stater (de berörda länderna).
- (2) I maj 2021 lämnade Copa-Cogeca (sökanden), som är en organisation för användare av den berörda produkten, information rörande en påstådd tillfällig ändring av marknadsförhållandena som inträffat efter införandet av åtgärderna. Den ursprungliga undersökningsperioden (den ursprungliga UP) omfattade perioden 1 juli 2017–30 juni 2018. Sökanden hävdade att denna tillfälliga ändring gör att det är berättigat med ett tillfälligt upphävande av de gällande antidumpningsåtgärderna i enlighet med artikel 14.4 i förordning (EU) 2016/1036. Andra organisationer, dvs. AGBP (Association Générale des Producteurs de Blé) och Interore (International Ore & Fertilizer Belgium SA) lämnade också bevisning till stöd för ett tillfälligt upphävande av antidumpningstullarna. Dessa inlagor innehöll inte alla de sakförhållanden och all den bevisning som kommissionen behövde för att kunna fortsätta sin analys. Kommissionen kontaktade sökanden för att samla in ytterligare bevisning till stöd för dess påstående om ändrade marknadsförhållanden.
- (3) Den 16 november 2021, och med hänsyn till tillgänglig bevisning, beslutade kommissionen att begära av AGBP, Copa-Cogeca och Fertilizers Europe att de skulle lämna ytterligare uppgifter rörande en period efter den ursprungliga undersökningsperioden och, mer specifikt, information om priser, efterfrågan i unionen och unionsindustrins resultat under det tredje kvartalet 2021, i syfte att undersöka och bedöma de eventuella verkningarna av den påstådda ändringen av marknadsförhållandena på unionens marknad och huruvida det finns anledning att anta att skada inte kommer att återkomma om åtgärderna tillfälligt upphävs.
- (4) Efter inlämnandet av dessa uppgifter gavs Copa-Cogeca (som införlivat några av de argument som framförts av AGBP) och unionsindustrin tillfälle att lämna synpunkter.
- (5) På grundval av ovanstående information undersökte kommissionen huruvida ett tillfälligt upphävande var berättigat. De sakförhållanden som beaktats sammanfattas nedan.
- (6) Den 20 juli 2022 lämnade kommissionen ut sina undersökningsresultat till AGBP, Interore, Copa-Cogeca och Fertilizers Europe. Alla parter gavs möjlighet att lämna synpunkter inom en viss tidsfrist efter detta utlämnade. Synpunkter inkom från Interore, Copa-Cogeca och Fertilizers Europe.

⁽¹⁾ EUT L 176, 30.6.2016, s. 21.

⁽²⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1688 av den 8 oktober 2019 om införande av en slutgiltig antidumpningstull och slutgiltigt uttag av den provisoriska tull som införts på import av blandningar av karbamid och ammoniumnitrat med ursprung i Ryssland, Trinidad och Tobago och Amerikas förenta stater (EUT L 258, 9.10.2019, s. 21).

2. UNDERSÖKNING AV ÄNDRADE MARKNADSFÖRHÅLLANDEN

- (7) Enligt artikel 14.4 i grundförordningen får antidumpningsåtgärder, om det ligger i unionens intresse, tillfälligt upphävas om marknadsförhållandena tillfälligt har ändrats i en sådan omfattning att det finns anledning att anta att skada inte kommer att återkomma om åtgärderna tillfälligt upphävs. Kommissionen kommer att undersöka dessa sakförhållanden nedan.

2.1. Analys av ändrade marknadsförhållanden

- (8) De påstådda tillfälliga ändringarna av marknadsförhållandena består i ett bristande utbud på unionens marknad till följd av att importvolymen minskat och att unionsindustrin minskat sin produktion. Den tillfälliga obalansen mellan utbud och efterfrågan ledde till en kraftig prisökning. Analysen bestod av två delar, dvs. för det första en jämförelse mellan marknadsförhållandena under den ursprungliga undersökningsperioden och under 2021 och för det andra en uppdatering av den senaste tidens utveckling under 2022 på grundval av tillgängliga uppgifter.
- (9) Det framgick av Eurostats statistik, vilken går fram till slutet av 2021, att importen av karbamidammoniumnitratlösningar minskat kraftigt sedan införandet av åtgärderna. Importen från de berörda länderna minskade med 69 % i förhållande till den ursprungliga undersökningsperioden och hade endast delvis ersatts av import från andra länder. Detta innebär att importen från alla ursprung minskade med närmare 60 % i förhållande till den volym som importerades under den ursprungliga undersökningsperioden. Importens marknadsandel minskade också från 43 % till 19 %, om man utgår från antagandet att efterfrågan i unionen var oförändrad såsom hävdats Copa-Cogeca. Detta ledde till ett utbudsgap på 1,14 miljoner ton vid en jämförelse mellan den ursprungliga undersökningsperioden och 2021.
- (10) I sina synpunkter efter utlämnandet påpekade Copa-Cogeca att importen ökade under första halvåret 2022, dvs. med över 250 % jämfört med första halvåret 2021. Parten noterade att denna ökning sammanföll med en dramatisk minskning av produktionen i unionen på grund av de faktorer som diskuteras nedan. Vad gäller importen bekräftar de uppgifter som kommissionen har tillgång till denna ökning.

Tabell 1

Import volym

(i kiloton)

	UP (1 juli 2017–30 juni 2018)	2018	2019	2020	2021 1:a halvåret	2021 2:a halvåret	2022 1:a halvåret
All import	1 927	1 998	1 322	1 027	294	499	753
Import från Trinidad och Tobago	368	361	401	418	172	217	332
Import från Ryssland	613	688	314	90	15	130	320
Import från Förenta staterna	742	890	222	-	-	-	37
Övrig import	204	59	385	519	107	152	64

Källa: Den ursprungliga förordningen och Eurostat.

- (11) Vad gäller importens framtida utveckling noterade kommissionen att Amerikas förenta stater (*Förenta staterna*) förefaller ha koncentrerat sin försäljning av karbamidammoniumnitratlösningar till sin hemmamarknad sedan 2020. Importen från Trinidad och Tobago förefaller inte ha påverkats av införandet av de slutgiltiga antidumpningsåtgärderna i oktober 2019. Denna import fortsatte att föras in i unionen i betydande kvantiteter. Under 2021 svarade denna import för 50 % ((389 000 ton) av all import till unionen. Under de första fyra månaderna 2022 exporterade Trinidad och Tobago mer än 234 000 ton till unionen, vilket är 54 % mer än under samma period föregående år (ca 152 000 ton). Det förefaller således som om karbamidammoniumnitratlösningar från Trinidad och Tobago fortfarande importeras till unionen i betydande kvantiteter.

- (12) Vad gäller importen från Ryssland har uttalanden och sanktioner gjort att vi har skäl att anta att det är högst osannolikt att importen av karbamidammoniumnitratlösningar från Ryssland kommer att öka. Den 4 mars 2022 meddelade till exempel Rysslands ministerium för handel och industri att det "rekommenderar ryska producenter att tillfälligt upphöra med sin export av ryska gödselmedel till dess att transportföretagen återupptar sitt (normala) arbete och ger garantier för att rysk export av gödselmedel kommer att genomföras fullt ut". (1)
- (13) Dessutom står de största aktieägarna i de största ryska producenterna av karbamidammoniumnitratlösningar såsom EuroChems Andrey Melnichenko och dess verkställande direktör Vladimir Rashevsky, Uralchems Dmitry Mazepin och ACRON:s Moshe Kantor upptagna i EU:s sanktionsförteckning. Även om dessa individuella sanktioner inte haft någon direkt påverkan på de berörda ryska företagen kan de ändå ha en eventuell inverkan på importen från Ryssland. Det är emellertid värt att märka att importen från Ryssland fortsatte i mycket betydande omfattning (praktiskt taget utan någon minskning) under 2022. Under första halvåret 2022 ökade importen till 2019 års importnivåer. Enbart under juni 2022 var importen från Ryssland större än under hela första halvåret 2021.
- (14) Belarus är en annan källa för importen till unionen, men även härifrån upphörde importen eftersom den viktigaste belarusiska producenten, dvs. Grodno Azot, är upptagen i EU:s sanktionsförteckning sedan den 2 december 2021.
- (15) Den 12 mars 2022 meddelade Ukrainas jordbruksminister Roman Leschenko att det även införts ett förbud för export av gödselmedel – inbegripet karbamidammoniumnitratlösningar.
- (16) På grundval av ovanstående har kommissionen dragit slutsatsen att det är rimligt att anta att Trinidad och Tobago kommer att fortsätta att vara unionens viktigaste importkälla när det gäller karbamidammoniumnitratlösningar.
- (17) Med tanke på uppgifterna för 2021 och det faktum att importen minskat och efterfrågan varit relativt stabil (se skäl (9)) borde unionsindustrin ha ökat sin försäljning med ca 31 % i förhållande till den försäljning den hade under den ursprungliga undersökningsperioden, vilket skulle motsvara ytterligare 821 000 ton. Av de uppgifter som samlats in om unionsindustrins utbud framgår det dock att även om produktionen visserligen ökade betydligt efter införandet av åtgärderna så var denna ökning ändå inte tillräcklig för att till fullo kompensera för importminskningen. Unionsindustrins försäljning på unionens marknad ökade med i genomsnitt ca 17 %, vilket motsvarar ca 450 000 ton. Eftersom efterfrågan på karbamidammoniumnitratlösningar varit relativt oförändrad sedan den ursprungliga undersökningsperioden (se skäl (9)) ledde det utbudsgap som orsakats av att den lägre importen inte till fullo täcks upp av unionsindustrins försäljning, till en obalans mellan utbud och efterfrågan på uppskattningsvis ca 371 000 ton 2021.
- (18) Vad gäller uppgifterna för 2022, vilka lämnats av Copa-Cogeca i deras synpunkter på utlämnandet, förefaller det som om unionsindustrin har minskat sin produktion dramatiskt. Det utbudsgap som detta lett till var för stort för att kunna kompenseras av den ökade importen under första halvåret 2022 (se skäl (10)).
- (19) Följaktligen dras slutsatsen att det efter den ursprungliga undersökningen rått en tillfällig obalans mellan utbud och efterfrågan på unionens marknad.
- (20) Marknadspriset i unionen för karbamidammoniumnitratlösningar (priset på karbamidammoniumnitratlösningar) fastställdes som det genomsnittliga priset på karbamidammoniumnitratlösningar 30 från tank Rouen, vilket är det allmänt erkända representativa marknadspriset i Europa, och Frankrike är det land som är den största konsumenten av karbamidammoniumnitratlösningar i Europeiska unionen. Priset på karbamidammoniumnitratlösningar i unionen ökade kraftigt under andra halvåret 2021. Priserna har mer än fördubblats under dessa sex månader och i december 2021 var de nästan fyra gånger högre än under den ursprungliga undersökningsperioden. Det genomsnittliga priset på karbamidammoniumnitratlösningar som var 154 euro per ton under den ursprungliga undersökningsperioden nådde upp till 598 euro per ton i december 2021.
- (21) Det huvudsakliga skälet till denna prisökning förefaller vara ökningen av priset på naturgas, som, enligt de uppgifter som samlats in hos unionsproducenterna, utgör en betydande andel av produktionskostnaden för karbamidammoniumnitratlösningar. Sedan den ursprungliga undersökningsperioden har naturgaspriserna i unionen ökat med nästan 400 %, från 6,53 USD-dollar per MMBtu (*) till 32,23 USD-dollar per MMBtu, under det sista kvartalet 2021.

(*) <https://www.reuters.com/article/ukraine-crisis-russia-fertilizers-idINL2N2V71JG>

(*) MMBtu: Metric Million British Thermal Unit (miljoner British thermal unit).

- (22) Importpriserna för karbamidammoniumnitratlösningar uppvisade också en ökning, men i en mindre utsträckning än unionsindustrins priser. Under 2021 var priserna från Trinidad och Tobago och Ryssland konsekvent lägre än de offentliggjorda marknadspriserna för karbamidammoniumnitratlösningar. Så har även varit fallet under de första två kvartalen 2022, utom för Trinidad och Tobago vars priser låg en aning över de offentliggjorda marknadspriserna för karbamidammoniumnitratlösningar under andra kvartalet 2022.

Tabell 2

Import och offentliggjorda priser för karbamidammoniumnitratlösningar (UAN) 30 från tank Rouen

(i euro)

	UP (1 juli 2017–30 juni 2018)	2021 1:a kvartalet	2021 2:a kvartalet	2021 3:e kvartalet	2021 4:e kvartalet	2022 1:a kvartalet	2022 2:a kvartalet
Import från Trinidad och Tobago	140	166	229	222	323	569	700
Import från Ryssland	126	147	Ej tillämpligt	269	302	483	451
Import från Förenta staterna	124	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	653
Övrig import	129	164	220	253	303	577	547
Rouen (Frankrike) UAN 30 från tank	154	255	237	318	591	695	689

Källa: Den ursprungliga förordningen, Eurostat och Fertecon.

- (23) Såsom noteras i skälen (17) och (18) har utbudet på unionens marknad inte varit tillräckligt för att möta efterfrågan, vilken uppskattas vara relativt oförändrad. Detta, jämte en betydande ökning av råvarupriserna, har sannolikt fått priserna att öka.
- (24) Denna ökning av priserna på karbamidammoniumnitratlösningar utgör en ekonomisk börda för användarna eftersom karbamidammoniumnitratlösningar inte lätt kan ersättas med andra kvävehaltiga gödselmedel. Karbamidammoniumnitratlösningar är ett flytande gödselmedel och jordbrukare som köper detta drabbas av en inläsnings effekt på grund av den nödvändiga utrustning som används för att distribuera vätskan. Jordbrukare som använder kvävehaltiga gödselmedel behöver en annan utrustning. Dessutom är den kvantitet karbamidammoniumnitratlösning som jordbrukarna behöver oelastisk. Under odlingscykeln har jordbrukarna en viss flexibilitet vad gäller den tidpunkt när karbamidammoniumnitratlösningen används, men de kan inte minska den totala använda kvantiteten allt för mycket utan att riskera att både skörden och kvaliteten minskar.
- (25) Mot bakgrund av ovanstående drog kommissionen slutsatsen att det skett en tillfällig ändring av marknadsförhållandena sedan den ursprungliga undersökningsperioden på så sätt att utbudet inte möter efterfrågan och att priserna ökat.
- (26) Efter utlämnandet framförde Interore och Copa-Cogeca på nytt sitt påstående att unionsindustrin inte ökat sin produktion för att ersätta importen på grund av de höga gaspriserna i unionen och att detta innebar att användarna av karbamidammoniumnitratlösningar därför behövde importen från Förenta staterna och Trinidad och Tobago. Copa-Cogeca hävdade vidare att det råder brist på konkurrens på unionens marknad.
- (27) Såsom anges i skäl (25) erkänner kommissionen att utbudet inte räckte till för att möta efterfrågan och att priserna på karbamidammoniumnitratlösningar hade ökat. Eftersom Copa-Cogeca inte framlade någon ny bevisning till stöd för sitt påstående om bristande konkurrens avvisades detta påstående.

3. SANNOLIKHETEN FÖR ÅTERKOMMANDE SKADA

- (28) Analysen av de ytterligare uppgifter som kommissionen begärt av Fertilizers Europe, som var klaganden i den ursprungliga undersökningen, för att i enlighet med artikel 14.4 i grundförordningen kunna undersöka om skadan sannolikt skulle återkomma till följd av det tillfälliga upphävandet visade att unionsindustrin fortfarande befann sig i en skadevällande situation.

- (29) Trots den kraftiga ökningen av priserna på karbamidammoniumnitratlösningar hade den samtidiga ökningen av naturgaspriserna en betydande negativ inverkan på unionsindustrins lönsamhet. Fertilizers Europe lämnade uppgifter för de första tre kvartalen 2021 om kostnaderna för sålda karbamidammoniumnitratlösningar, priset från fabrik samt lönsamhetsuppgifter för unionsproducenter som utgör 65 % av unionsindustrin. Det framgick av dessa uppgifter att lönsamheten uppvisade en tydlig nedåtgående trend som lett till en förlust på i genomsnitt - 9 % det tredje kvartalet 2021.
- (30) För att uppdatera sina undersökningsresultat har kommissionen även gjort simuleringar av hur unionsindustrins lönsamhet skulle utvecklas vid ett tillfälligt upphävande av de gällande åtgärderna. Denna uppdatering skedde på grundval av trenderna för naturgaspriset (den absolut viktigaste kostnadsdrivaren) och för priset på karbamidammoniumnitratlösningar mellan det första kvartalet 2021 och det andra kvartalet 2022. Dessa trender användes för att uppdatera de faktiska produktionskostnaderna och den motsvarande omsättningen för unionsindustrin för att återspegla dess situation fram till det andra kvartalet 2022. Det framgår av denna uppdatering att den förlustbringande situationen för unionsindustrin det tredje kvartalet 2021 fortsatte även under första halvåret 2022.
- (31) Dessutom framgår det tydligt av synpunkterna på utlåtandet att unionsindustrins faktiska situation är ännu värre än vad som förutsett med hjälp av simuleringen. Även om simuleringen grundade sig på antagandet om en stabil produktion och försäljning för unionsindustrin skulle en kollaps i unionsindustrins produktion och försäljning 2022, såsom framlagts av Copa-Cogeca, endast leda till att unionsindustrins situation förvärras. Detta har sin förklaring i utvecklingen av naturgaspriset och priset på karbamidammoniumnitratlösningar. Priset på karbamidammoniumnitratlösningar utvecklades positivt under en period och nådde sin topp i mars 2022 (875 euro per ton). Det började därefter att falla och nådde ner till 595 euro per ton i juni 2022. Kommissionen har inga indikationer på att priset på karbamidammoniumnitratlösningar kommer att öka under de kommande månaderna. Naturgaspriserna låg däremot kvar på en hög nivå under det sista kvartalet 2021 och de första två kvartalen 2022 (i genomsnitt 32,34 USD-dollar per MMBtu). Naturgaspriserna gick visserligen ned i maj (29,8 USD-dollar per MMBtu), men de gick sedan upp igen. I juni låg de återigen på 34,4 USD-dollar per MMBtu och enligt prognoserna kommer de att öka betydligt igen till en nivå över 50 USD-dollar per MMBtu (*).
- (32) Under dessa omständigheter var unionsproducenterna inte bara oförmögna att öka sin produktion för att till fullo kompensera för den förlorade importen under 2021, utan de var dessutom tvungna att ytterligare begränsa sin produktion, vilket bevisas av att produktionslinjer delvis stängdes. I sina synpunkter på utlåtandet noterade Copa-Cogeca självt att priserna på karbamidammoniumnitratlösningar i september 2022 inte var tillräckliga för att täcka kostnaderna för den gas som behövs för att producera karbamidammoniumnitratlösningar. Eftersom en del av de rörliga kostnaderna redan överskred försäljningspriset för karbamidammoniumnitratlösningar på unionens marknad och den fasta kostnaden per enhet ökat betydligt på grund av produktionsminskningen är det ett ovedersägligt faktum att unionsindustrin fortfarande led väsentlig skada.
- (33) Efter utlåtandet framförde Fertilizers Europe på nytt att gaspriset i unionen förväntades fortsätta vara högt under det fjärde kvartalet 2022 och att unionsindustrin förväntades lida skada till följd av importen.
- (34) Efter utlåtandet framförde Copa-Cogeca, vid hörandet, att kommissionen vid sin bedömning av sannolikheten för återkommande skada borde analysera unionsindustrins försäljning och lönsamhet efter Copa-Cogecas första inläga, dvs. från juli 2021 och framåt.
- (35) I detta hänseende noterade kommissionen att ett beslut om att tillfälligt upphäva antidumpningsåtgärder inte kan vara en statisk process. Unionens marknad för karbamidammoniumnitratlösningar har visat sig vara mycket volatil under perioden efter Copa-Cogecas första inläga, vilket påverkar bedömningen av ändrade marknadsförhållanden och sannolikheten för återkommande skada. De uppgifter som först lämnades av Copa-Cogeca ansågs därför ha blivit inaktuella och det ansågs nödvändigt att begära ytterligare uppgifter. De ytterligare uppgifter som erhöles från unionsindustrin visade att unionsproducenterna gick med ekonomisk förlust. Copa-Cogeca har också erkänt att unionsindustrin lider skada under 2022. I sina synpunkter på utlåtandet noterar Copa-Cogeca självt att "[v]ad gäller unionsindustrin [...] bör dess försäljning ha minskat dramatiskt under 2022" och att "[u]nder de nuvarande marknadsförhållandena är det därför inte lönsamt att omvandla naturgas till karbamidammoniumnitratlösningar. Det är således logiskt att nästan alla anläggningar i EU för produktion av karbamidammoniumnitratlösningar står stilla."

(*) På grundval av priset för nederländska TTF:s terminkontrakt för gas, dvs. leveranspriset vid TTF (Title Transfer Facility) i Nederländerna. Det nederländska TTF är även det marknadsindex som Världsbanken använder sig av för att beräkna historiska gaspriser.

- (36) Dessutom hävdade Copa-Cogeca, också vid hörandet, att de lönsamhetsuppgifter som lämnats av unionsindustrin inte var transparenta och representativa. Såsom anges i skäl (29) har kommissionen erhållit uppgifter som visar att de samarbetsvilliga unionsproducenterna, vilka svarar för merparten av unionens produktion, gick med förlust. Denna lönsamhetsuppgift grundade sig på unionsproducenternas omsättning och kostnad för karbamidammoniumnitratlösningar. Eftersom dessa uppgifter är konfidentiella kunde endast aggregerade uppgifter för alla samarbetsvilliga unionsproducenter lämnas ut. Såsom noteras i skälen (32) och (35) förefaller Copa-Cogeca självt inte att bestrida att unionsindustrin lider väsentlig skada.
- (37) Efter utlämnandet hävdade Copa-Cogeca att ett bibehållande av åtgärderna skulle strida mot unionens intresse och få negativa effekter på livsmedelsproduktionen i unionen. Kommissionen erinrade om att enligt artikel 14.4 i grundförordningen får åtgärder tillfälligt upphävas i unionens intresse endast om det finns anledning att anta att skada inte kommer att återkomma om åtgärderna tillfälligt upphävs. På grund av unionsindustrins situation i september 2022, vilken Copa-Cogeca erkänner i sina synpunkter på utlämnandet som sammanfattas i skälen (32) and (35) above, fortsatte unionsindustrin att gå med förlust och ett tillfälligt upphävande av åtgärderna skulle därför sannolikt leda till att skadan förvärras, vilket innebär att villkoren för ett tillfälligt upphävande inte är uppfyllda och kommissionen ansåg det därför inte nödvändigt att göra en bedömning av unionens intresse i enlighet med artikel 14.4 i grundförordningen.
- (38) Copa-Cogeca hävdade att det inte krävs några skyddsåtgärder eftersom unionsindustrin för närvarande inte är i stånd att producera karbamidammoniumnitratlösningar på grund av att gaspriset är mycket högre än priset på karbamidammoniumnitratlösningar, vilket lett till att produktionen i unionen minskat betydligt.
- (39) Kommissionen noterade emellertid att Copa-Cogeca lämnat uppgifter som visar att det fortfarande produceras karbamidammoniumnitratlösningar i unionen och att unionsindustrin lider väsentlig skada. Detta påstående avvisades därför.

4. SLUTSATS

- (40) Marknadsförhållandena har tillfälligt ändrats på så sätt att det för närvarande inte finns ett tillräckligt utbud av karbamidammoniumnitratlösningar på unionens marknad till överkomligt pris för att möta den stadiga efterfrågan. Detta beror huvudsakligen på att importen av karbamidammoniumnitratlösningar har minskat betydligt och att unionsproducenterna inte är i stånd att till fullo kompensera för de förlorade importvolymerna på grund av att deras produktionskostnader ökat mycket.
- (41) Det är de rekordhöga naturgaspriserna som är orsaken till att priserna på karbamidammoniumnitratlösningar för närvarande är rekordhöga. Gas är den viktigaste råvaran för produktionen av karbamidammoniumnitratlösningar. De extrema gaspriserna har gjort att unionsindustrin gått med förlust under det tredje kvartalet 2021. Kostnadsökningen har inte kunnat vältras över på kunderna av två anledningar. För det första har jordbrukarna tack vare den flexibilitet som nämns i skäl (24) beslutat att skjuta fram sina inköp av karbamidammoniumnitratlösningar till gödningssäsongen (våren). Den andra anledningen är det fortsatta pristrycket från importen (se tabell 2). Dessutom kan unionsindustrin, såsom parterna också erkänner, under rådande marknadsförhållanden inte producera och sälja karbamidammoniumnitratlösningar med vinst, vilket innebär att en betydande del av dess produktionskapacitet är outnyttjad. Det finns även indikationer på att ett tillfälligt upphävande skulle förvärra situationen för unionsindustrin ytterligare. Dumpad import till låga priser från de berörda länderna, särskilt Trinidad och Tobago, skulle leda till ett ytterligare tryck på unionsindustrins priser och därmed också till en risk för en prisurholkning på unionens marknad.
- (42) Med tanke på att undersökningen av utvecklingen efter undersökningsperioden visade att unionsindustrin fortfarande led skada, kunde kommissionen inte dra slutsatsen att marknadsförhållandena tillfälligt har ändrats i en sådan omfattning att det finns anledning att anta att skada inte kommer att återkomma om åtgärderna tillfälligt upphävs, i enlighet med artikel 14.4 i grundförordningen. Detta beslut påverkar inte kommissionens rätt att fatta beslut i enlighet med artikel 14.4 i grundförordningen om marknadsförhållandena skulle ändras i framtiden.
- (43) Kommissionen beslutade därför att inte tillfälligt upphäva de antidumpningstullar på import av blandningar av karbamid och ammoniumnitrat med ursprung i Ryssland, Trinidad och Tobago och Amerikas förenta stater som införts genom genomförandeförordning (EU) 2019/1688.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Villkoren för att tillfälligt upphäva de slutgiltiga antidumpningstullar som införts genom artikel 1 i genomförandeförordning (EU) 2019/1688 om import av blandningar av karbamid och ammoniumnitrat med ursprung i Ryssland, Trinidad och Tobago och Amerikas förenta stater, i enlighet med artikel 14.4 i förordning (EU) 2016/1036 är inte uppfyllda.

Artikel 2

Detta beslut träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den 26 oktober 2022.

På kommissionens vägnar
Ursula VON DER LEYEN
Ordförande

EUROPEISKA CENTRALBANKENS BESLUT (EU) 2022/2071

av den 20 oktober 2022

om övergångsbestämmelser för Europeiska centralbankens tillämpning av minimireserver (kassakrav) efter införandet av euron i Kroatien (ECB/2022/36)

EUROPEISKA CENTRALBANKENS DIREKTION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken, särskilt artikel 19.1 och artikel 46.2 första strecksatsen,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 2531/98 av den 23 november 1998 om Europeiska centralbankens tillämpning av minimireserver ⁽¹⁾,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 2532/98 av den 23 november 1998 om Europeiska centralbankens befogenhet att förelägga sanktioner ⁽²⁾,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 2533/98 av den 23 november 1998 om Europeiska centralbankens insamling av statistiska uppgifter ⁽³⁾, särskilt artiklarna 5.1 och 6.4,

med beaktande av Europeiska centralbankens förordning (EU) 2021/378 av den 22 januari 2021 om tillämpningen av minimireserver (kassakrav) (ECB/2021/1) ⁽⁴⁾,

med beaktande av Europeiska centralbankens förordning (EU) 2021/379 av den 22 januari 2021 om kreditinstitutens och MFI-sektorn balansräkningsposter (ECB/2021/2) ⁽⁵⁾, och

av följande skäl:

- (1) Kroatiens införande av euron den 1 januari 2023 innebär att institut belägna i Kroatien kommer att omfattas av krav på minimireserver från och med den dagen i enlighet med förordning (EU) 2021/378 (ECB/2021/1).
- (2) Övergångsbestämmelser måste antas för att säkerställa att dessa enheter integreras på ett smidigt sätt i Eurosystemets kassakravssystem utan att institut i medlemsstater som har euron som valuta, inklusive Kroatien, belastas alltför mycket.
- (3) Artikel 5 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken implicerar att ECB, med de nationella centralbankernas stöd, samlar in de statistiska uppgifter som behövs från de behöriga nationella myndigheterna eller direkt från de ekonomiska aktörerna, bl.a. för att säkerställa att förberedelserna för eurons införande i en medlemsstat genomförs i god tid på statistikrådet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Definitioner

I detta beslut ska definitionerna i artikel 2 i förordning (EU) nr 2021/378 (ECB/2021/1) gälla.

⁽¹⁾ EGT L 318, 27.11.1998, s. 1.⁽²⁾ EGT L 318, 27.11.1998, s. 4.⁽³⁾ EGT L 318, 27.11.1998, s. 8.⁽⁴⁾ EUT L 73, 3.3.2021, s. 1.⁽⁵⁾ EUT L 73, 3.3.2021, s. 16.

Artikel 2

Övergångsbestämmelser för institut belägna i Kroatien

1. Med avvikelse från artikel 8 i förordning (EU) 2021/378 (ECB/2021/1) ska en uppfyllandeperiod övergångsvis löpa från den 1 januari 2023 till den 7 februari 2023 för institut belägna i Kroatien.
2. För den övergångsvisa uppfyllandeperioden ska kassakravsbasen för varje institut som är beläget i Kroatien beräknas utifrån institutets balansräkning per den 31 oktober 2022. Hrvatska narodna banka ska begära att institut som är belägna i Kroatien lämnar uppgifter om kassakravsbasen i enlighet med förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2). Hrvatska narodna banka ska begära att institut som är belägna i Kroatien som har rätt till undantag enligt artikel 9.1, 9.2 eller 9.5 a i förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2) beräknar kassakravsbasen för den övergångsvisa uppfyllandeperioden utifrån sin balansräkning per den 30 september 2022.
3. När det gäller den övergångsvisa uppfyllandeperioden ska antingen ett institut beläget i Kroatien, eller Hrvatska narodna banka, beräkna ett sådant instituts kassakrav. Den part som beräknar kassakravet ska överlämna sin beräkning till den andra parten och ge denne tillräckligt med tid för att kontrollera beräkningen och lämna in revideringar. De kassakrav som beräknats, inklusive eventuella revideringar, ska bekräftas av båda parter senast den 20 december 2022. Om den underrättade parten inte bekräftar kassakravsbeloppet senast den 20 december 2022, ska parten anses ha godtagit att det beräknade beloppet tillämpas under den övergångsvisa uppfyllandeperioden.
4. Artikel 3.2–3.4 i detta beslut ska i tillämpliga delar gälla för institut belägna i Kroatien så att dessa institut under sina första uppfyllandeperioder från kassakravsbasen får dra av skulder till institut belägna i Kroatien, även om dessa institut vid tidpunkten för kassakravets beräkning inte finns upptagna på förteckningen över institut som omfattas av kraven på minimireserver enligt artikel 3.3 i förordning (EU) 2021/378 (ECB/2021/1).

Artikel 3

Övergångsbestämmelser för institut belägna i andra medlemsstater som har euron som valuta

1. Den uppfyllandeperiod som enligt artikel 8 i förordning (EU) nr 2021/378 (ECB/2021/1) gäller för institut belägna i andra medlemsstater som har euron som valuta ska inte påverkas av att det finns en övergångsvis uppfyllandeperiod för institut belägna i Kroatien.
2. Institut belägna i andra medlemsstater som har euron som valuta kan besluta att för uppfyllandeperioderna från den 21 december 2022 till den 7 februari 2023 samt från den 8 februari till den 21 mars 2023 från kassakravsbasen dra av skulder till institut belägna i Kroatien, även om dessa institut vid tidpunkten för kassakravets beräkning inte finns upptagna på förteckningen över institut som omfattas av kraven på minimireserver enligt artikel 3.3 i förordning (EU) 2021/378 (ECB/2021/1).
3. Institut belägna i andra medlemsstater som har euron som valuta som beslutar att dra av skulder till institut belägna i Kroatien enligt punkt 2 ska, för uppfyllandeperioderna från den 21 december 2022 till den 7 februari 2023 samt från den 8 februari till den 21 mars 2023, beräkna kassakraven utifrån sina balansräkningar per den 31 oktober 2022 respektive den 31 december 2022 och rapportera statistik i enlighet med del 1 i bilaga III till förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2) som visar institut belägna i Kroatien som om dessa redan skulle omfattas av ECB:s kassakravssystem.

Detta ska inte påverka institutens skyldighet att lämna statistiska uppgifter för de berörda perioderna i enlighet med tabell 1 i del 2 i bilaga I till förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2), där institut belägna i Kroatien fortfarande betecknas som banker i "Övriga utlandet".

Tabellerna ska lämnas in i enlighet med de tidsfrister och förfaranden som fastställs i förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2).

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/217

4. Institut belägna i andra medlemsstater som har euron som valuta som för uppfyllandeperioderna som börjar i december 2022 och februari 2023 utnyttjar möjligheten till undantag enligt artikel 9.1, 9.2 eller 9.5 a i förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2) som beslutar att dra av skulder till institut belägna i Kroatien enligt punkt 2 ska beräkna sina kassakrav utifrån sina balansräkningar per den 30 september 2022 och rapportera statistik i enlighet med del 1 i bilaga III till förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2) som visar institut belägna i Kroatien som om dessa redan skulle omfattas av ECB:s kassakravssystem.

Institut belägna i andra medlemsstater som har euron som valuta som för uppfyllandeperioderna som börjar i mars och maj 2023 utnyttjar möjligheten till undantag enligt artikel 9.1, 9.2 eller 9.5 a i förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2) och beslutar att dra av skulder till institut belägna i Kroatien enligt punkt 2 ska beräkna sina kassakrav utifrån sina balansräkningar per den 31 december 2022 och rapportera statistik i enlighet med del 1 i bilaga III till förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2) som visar institut belägna i Kroatien som om dessa redan skulle omfattas av ECB:s kassakravssystem.

Detta ska inte påverka institutens skyldighet att lämna statistiska uppgifter för de berörda perioderna i enlighet med tabell 1 i del 2 i bilaga I till förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2), där institut belägna i Kroatien fortfarande betecknas som banker i "Övriga utlandet".

Den statistiska informationen ska lämnas in i enlighet med de tidsfrister och förfaranden som fastställs i förordning (EU) 2021/379 (ECB/2021/2).

Artikel 4

Slutbestämmelser

1. Detta beslut får verkan samma dag som det delges adressaterna.
2. Det ska tillämpas från och med den 1 november 2022.
3. För det fall särskilda bestämmelser saknas i det här beslutet ska bestämmelserna i förordningarna (EU) 2021/378 (ECB/2021/1) och (EU) 2021/379 (ECB/2021/2) tillämpas.

Artikel 5

Adressater

Detta beslut riktar sig till Hrvatska narodna banka, institut belägna i Kroatien samt institut belägna i andra medlemsstater som har euron som valuta.

Utfärdat i Frankfurt am Main den 20 oktober 2022.

Christine LAGARDE
ECB:s ordförande

III

(Andra akter)

EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

BESLUT AV EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET nr 029/22/KOL

av den 9 februari 2022

om ändring av de materiella reglerna inom området för statligt stöd genom införande av nya riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi för 2022 [2022/2072]

EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET (*övervakningsmyndigheten*) har antagit detta beslut

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES-avtalet*), särskilt artiklarna 61–63 och protokoll 26,

med beaktande av avtalet mellan Eftastaterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol (*övervakningsavtalet*), särskilt artiklarna 24 och 5.2 b,

med beaktande av protokoll 3 till övervakningsavtalet (*protokoll 3*), särskilt artikel 1.1 i del I, och

av följande skäl:

Enligt artikel 24 i övervakningsavtalet ska övervakningsmyndigheten ge verkan åt bestämmelserna om statligt stöd i EES-avtalet.

Enligt artikel 5.2 b i övervakningsavtalet ska övervakningsmyndigheten utfärda meddelanden eller riktlinjer i frågor som behandlas i EES-avtalet, om EES-avtalet eller övervakningsavtalet uttryckligen föreskriver det eller om övervakningsmyndigheten anser det nödvändigt.

Enligt artikel 1.1 i del I av protokoll 3 ska övervakningsmyndigheten fortlöpande granska alla stödprogram som förekommer i Eftastaterna (*) och föreslå lämpliga åtgärder som krävs med hänsyn till den pågående utvecklingen eller EES-avtalets funktion.

Övervakningsmyndighetens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 (*övervakningsmyndighetens riktlinjer för 2014–2020*) (*), i dess ändrade lydelse (*), var tillämpliga till och med den 31 december 2021.

Övervakningsmyndighetens riktlinjer för 2014–2020 motsvarade Europeiska kommissionens (*kommissionen*) riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 (*kommissionens riktlinjer för 2014–2020*) (*). Kommissionens riktlinjer för 2014–2020, i dess ändrade lydelse (*), var tillämpliga till och med den 31 december 2021.

(*) I artikel 1 b i övervakningsavtalet anges att begreppet *Eftastaterna* omfattar Island och Konungariket Norge samt, på de villkor som anges i artikel 1.2 i protokollet med justeringar av avtalet mellan Eftastaterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol, Furstendömet Liechtenstein.

(†) Beslut av Eftas övervakningsmyndighet nr 301/14/KOL av den 16 juli 2014 om ändring för nittioåttonde gången av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd genom antagandet av nya riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 (EUT L 131, 28.5.2015, s. 1 och EES-supplement nr 30, 28.5.2015, s. 1).

(‡) Beslut av Eftas övervakningsmyndighet nr 90/20/COL av den 15 juli 2020 om ändring för hundrasjunde gången av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd genom ändring och förlängning av vissa riktlinjer för statligt stöd (EUT L 359, 29.10.2020, s. 16 och EES-supplement nr 68, 29.10.2020, s. 4).

(§) Meddelande från kommissionen – Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 (EUT C 200, 28.6.2014, s. 1).

(¶) Meddelande från kommissionen om förlängningen av tillämpningsperioden och ändringarna av riktlinjerna för statligt regionalstöd för 2014–2020, riktlinjerna för statligt stöd för att främja riskfinansieringsinvesteringar, riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020, riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter, meddelandet om kriterier vid bedömningen av förenligheten med den inre marknaden hos statligt stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, meddelandet från kommissionen – Rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation och meddelandet från kommissionen till medlemsstaterna om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på kortfristig exportkreditförsäkring 2020/C 224/02 (EUT C 224, 8.7.2020, s. 2).

den 27 januari 2022 antog kommissionen riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi 2022 (riktlinjerna för 2022) ^(*).

Riktlinjerna för 2022 är av betydelse även för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

En enhetlig tillämpning av reglerna om statligt stöd i EES-avtalet måste garanteras i hela EES i överensstämmelse med det mål att uppnå enhetlighet som fastställs i artikel 1 i EES-avtalet.

Enligt punkt II under rubriken "Allmänt" i bilaga XV till EES-avtalet ska övervakningsmyndigheten efter samråd med kommissionen anta rättsakter som motsvarar dem som antagits av kommissionen.

Riktlinjerna för 2022 kan avse vissa av Europeiska unionens politiska instrument och vissa av Europeiska unionens rättsakter som inte har införlivats i EES-avtalet. För att säkerställa en enhetlig tillämpning av bestämmelserna om statligt stöd och lika konkurrensvillkor i hela EES kommer övervakningsmyndigheten i allmänhet att tillämpa samma referenspunkter som kommissionen vid bedömningen av ett stöds förenlighet med EES-avtalets funktion.

Övervakningsmyndigheten har samrått med kommissionen.

Övervakningsmyndigheten har även samrått med Eftastaterna.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. De materiella reglerna inom området för statligt stöd ska ändras genom införande av nya riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi för 2022. Riktlinjerna för 2022 har bifogats detta beslut och utgör en integrerad del av det.
2. Övervakningsmyndigheten tillämpar dessa riktlinjer för att bedöma förenligheten hos allt anmälningspliktigt stöd för klimat, miljöskydd och energi som har tilldelats eller planeras att tilldelas från och med den 9 februari 2022. Olagligt stöd kommer att bedömas enligt de regler som var tillämpliga det datum då stödet beviljades.

Artikel 2

Övervakningsmyndigheten tillämpar riktlinjerna för 2022 med eventuella anpassningar som inbegriper men inte är begränsade till följande:

- a) Om det hänvisas till "medlemsstat(er)" tolkar övervakningsmyndigheten det som en hänvisning till "Eftastat(er)" ^(†) eller, i tillämpliga fall, "EES-stat(er)".
- b) Om det hänvisas till "Europeiska kommissionen" tolkar övervakningsmyndigheten det i tillämpliga fall som en hänvisning till "Eftas övervakningsmyndighet".
- c) Om det hänvisas till "fördraget" eller "EUF-fördraget" tolkar övervakningsmyndigheten det som en hänvisning till "EES-avtalet".
- d) Om det hänvisas till "unionens regler om statligt stöd" tolkar övervakningsmyndigheten det som en hänvisning till "EES-reglerna om statligt stöd".
- e) Om det hänvisas till artikel 107 i EUF-fördraget eller delar av den artikeln tolkar övervakningsmyndigheten det som en hänvisning till artikel 61 i EES-avtalet och motsvarande delar av den artikeln.
- f) Om det hänvisas till artikel 108 i EUF-fördraget eller delar av den artikeln tolkar övervakningsmyndigheten det som en hänvisning till artikel 1 i del I av protokoll 3 till övervakningsavtalet och motsvarande delar av den artikeln.

^(*) C(2022) 481 final, ännu inte offentliggjort i *Europeiska unionens officiella tidning*.

^(†) Med Eftastater avses Island, Liechtenstein och Norge.

- g) Om det hänvisas till rådets förordning (EU) 2015/1589 ⁽⁹⁾ tolkar övervakningsmyndigheten det som en hänvisning till del II av protokoll 3 till övervakningsavtalet.
- h) Om det hänvisas till kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 ⁽⁹⁾ tolkar övervakningsmyndigheten det som en hänvisning till beslut av Eftas övervakningsmyndighet nr 195/04/KOL.
- i) Om det hänvisas till formuleringen "(o)förenlig med den inre marknaden" tolkar övervakningsmyndigheten det som "(o)förenlig med EES-avtalets funktion".
- j) Om det hänvisas till formuleringen "inom (eller utanför) unionen" tolkar övervakningsmyndigheten det som "inom (eller utanför) EES".
- k) Om det hänvisas till "handel inom unionen" tolkar övervakningsmyndigheten det som en hänvisning till "handel inom EES".
- l) Om det i riktlinjerna anges att de kommer att tillämpas på "alla ekonomiska sektorer" tillämpar övervakningsmyndigheten dem på "alla ekonomiska sektorer eller delar av ekonomiska sektorer som omfattas av EES-avtalet".
- m) Om det hänvisas till kommissionens meddelanden, tillkännagivanden eller riktlinjer tolkar övervakningsmyndigheten det som en hänvisning till motsvarande riktlinjer från övervakningsmyndigheten.

Artikel 3

Punkt 468 i riktlinjerna för 2022 ska ersättas med följande:

"Övervakningsmyndigheten föreslår följande lämpliga åtgärder för Eftastaterna inom ramen för artikel 1.1 i del I av protokoll 3 till övervakningsavtalet:

- a) Eftastaterna bör vid behov ändra befintliga stödordningar för miljöskydd och energi så att de blir förenliga med dessa riktlinjer senast den 31 december 2023.
- b) Eftastaterna uppmanas att lämna sitt uttryckliga, ovillkorliga samtycke till de föreslagna åtgärderna senast den 11 april 2022. Om ett svar uteblir kommer övervakningsmyndigheten att anta att Eftastaten i fråga inte samtycker till de föreslagna åtgärderna."

Utfärdat i Bryssel den 9 februari 2022.

På Eftas övervakningsmyndighets vägnar

Arne RØKSUND
Ordförande
Ansvarig kollegieledamot

Stefan BARRIGA
Kollegieledamot

Árni Páll ÁRNASON
Kollegieledamot

Mel-po-Menie JOSÉPHIDÈS
Kontrasignerande som direktör
för avdelningen för rättsliga och exekutiva frågor

⁽⁹⁾ Rådets förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 248, 24.9.2015, s. 9).

⁽⁹⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EU) 2015/1589 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 140, 30.4.2004, s. 1).

MEDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
Riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi 2022

	<i>Sida</i>
1. INLEDNING	225
2. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE OCH DEFINITIONER	227
2.1 Tillämpningsområde	227
2.2 Stödåtgärder som omfattas av dessa riktlinjer	227
2.3 Riktlinjernas uppbyggnad	228
2.4 Definitioner	228
3. FÖRENLIGHETSBEDÖMNING ENLIGT ARTIKEL 107.3 C I FÖRDRAGET	239
3.1 Positivt villkor: stödet ska underlätta utvecklingen av en näringsverksamhet	239
3.1.1 Identifiering av den näringsverksamhet som underlättas genom åtgärden, dess positiva effekter för sambället i stort och, i tillämpliga fall, dess relevans för unionens specifika politikområden	239
3.1.2 Stimulans effekt	240
3.1.3 Ingen överträdelse av någon relevant bestämmelse i unionsrätten	241
3.2 Negativt villkor: stödåtgärden får inte påverka handeln på ett otillbörligt sätt i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset	241
3.2.1 Minimering av snedvridning av konkurrens och handel	241
3.2.1.1 Stödets nödvändighet	241
3.2.1.2 Lämplighet	242
3.2.1.2.1 Lämplighet jämfört med alternativa policyinstrument	243
3.2.1.2.2 Lämplighet jämfört med andra stödinstrument	243
3.2.1.3 Proportionalitet	244
3.2.1.3.1 Kumulering	245
3.2.1.4 Öppenhet	246
3.2.2 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens	247
3.3 Vägning av de positiva effekterna av stödet mot de negativa effekterna på konkurrens och handel	248
4. KATEGORIER AV STÖD	249
4.1 Stöd för minskning och upptag av växthusgasutsläpp, däribland stöd till förnybar energi och energieffektivitet	249
4.1.1 Logisk grund	249
4.1.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	249
4.1.2.1 Stöd till förnybar energi	249
4.1.2.2 Annat stöd för minskning och upptag av växthusgasutsläpp samt energieffektivitet	250
4.1.3 Minimering av snedvridning av konkurrens och handel	250
4.1.3.1 Stödets nödvändighet	250
4.1.3.2 Lämplighet	251
4.1.3.3 Stödberättigande	251

4.1.3.4	Offentligt samråd	252
4.1.3.5	Proportionalitet	253
4.1.4	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering	256
4.2	Stöd för förbättring av byggnaders energi- och miljöprestanda	259
4.2.1	Bakgrund till stödet	259
4.2.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	259
4.2.3	Stimulansseffekt	260
4.2.4	Minimering av snedvridning av konkurrens och handel	260
4.2.4.1	Lämplighet	260
4.2.4.2	Proportionalitet	261
4.2.4.3	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering	262
4.3	Stöd för ren mobilitet	262
4.3.1	Stöd för förvärv och leasing av rena fordon och ren mobil serviceutrustning samt för eftermontering av fordon och mobil serviceutrustning	263
4.3.1.1	Bakgrund till stödet	263
4.3.1.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	263
4.3.1.3	Stimulansseffekt	264
4.3.1.4	Minimering av snedvridning av konkurrens och handel	264
4.3.1.4.1	Lämplighet	264
4.3.1.4.2	Proportionalitet	264
4.3.1.5	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering	266
4.3.2	Stöd för utbyggnad av laddnings- eller tankningsinfrastruktur	267
4.3.2.1	Bakgrund till stödet	267
4.3.2.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	267
4.3.2.3	Minimering av snedvridning av konkurrens och handel	268
4.3.2.3.1	Stödets nödvändighet	268
4.3.2.3.2	Lämplighet	268
4.3.2.3.3	Proportionalitet	268
4.3.2.4	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering	269
4.4	Stöd för resurseffektivitet och övergången till en cirkulär ekonomi	271
4.4.1	Bakgrund till stödet	271
4.4.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	272
4.4.3	Stimulansseffekt	273
4.4.4	Minimering av snedvridningar av konkurrens och handel	274
4.4.4.1	Stödets nödvändighet	274
4.4.4.2	Lämplighet	274
4.4.4.3	Proportionalitet	274
4.4.5	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens	276

4.5	Stöd för förebyggande och minskning av andra föroreningar än växthusgaser	276
4.5.1	Bakgrund till stödet	276
4.5.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	277
4.5.3	Stimulansseffekt	278
4.5.4	Minimering av snedvridningar av konkurrens och handel	278
4.5.4.1	Stödets nödvändighet	278
4.5.4.2	Proportionalitet	278
4.5.5	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens	279
4.6	Stöd för avhjälpande av miljökador, återställande av livsmiljöer och ekosystem, skydd eller återställande av den biologiska mångfalden och genomförande av naturbaserade lösningar för anpassning till och begränsning av klimatförändringar	279
4.6.1	Bakgrund till stödet	279
4.6.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	280
4.6.3	Stimulansseffekt	280
4.6.4	Proportionalitet	281
4.7	Stöd i form av sänkta skatter eller skattelikhande avgifter	282
4.7.1	Stöd i form av sänkta miljöskatter och skattelikhande miljöavgifter	282
4.7.1.1	Bakgrund till stödet	282
4.7.1.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	282
4.7.1.3	Minimering av snedvridning av konkurrens och handel	283
4.7.1.3.1	Nödvändighet	283
4.7.1.3.2	Lämplighet	284
4.7.1.3.3	Proportionalitet	284
4.7.2	Stöd för miljöskydd i form av sänkta skatter eller skattelikhande avgifter	284
4.7.2.1	Bakgrund till stödet	284
4.7.2.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	285
4.7.2.3	Stimulansseffekt	285
4.7.2.4	Proportionalitet	313
4.7.2.5	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens	286
4.8	Stöd för att trygga elförsörjningen	286
4.8.1	Bakgrund till stödet	286
4.8.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	286
4.8.3	Stimulansseffekt	287
4.8.4	Minimering av snedvridning av konkurrens och handel	287
4.8.4.1	Nödvändighet	287
4.8.4.2	Lämplighet	288
4.8.4.3	Stödberättigande	288
4.8.4.4	Offentligt samråd	289
4.8.4.5	Proportionalitet	290

4.8.5	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering	290
4.9	Stöd till energiinfrastruktur	292
4.9.1	Bakgrund till stödet	292
4.9.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	294
4.9.3	Minimering av snedvridning av konkurrens och handel	294
4.9.3.1	Nödvändighet och lämplighet	294
4.9.3.2	Stödets proportionalitet	295
4.9.4	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering	295
4.10	Stöd till fjärrvärme och fjärrkyla	295
4.10.1	Bakgrund till stödet	295
4.10.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	296
4.10.3	Nödvändighet och lämplighet	296
4.10.4	Stödåtgärdens proportionalitet	297
4.10.5	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering	297
4.11	Stöd i form av sänkta elavgifter för energiintensiva användare	298
4.11.1	Bakgrund till stödet	298
4.11.2	Tillämpningsområde: avgifter av vilka nedsättningar kan beviljas	299
4.11.3	Minimering av snedvridningar av konkurrens och handel	299
4.11.3.1	Stödberättigande	299
4.11.3.2	Stödåtgärdens proportionalitet	300
4.11.3.3	Form av statligt stöd	300
4.11.3.4	Energibesiktningar och ledningssystem	301
4.11.3.5	Övergångsregler	301
4.12	Stöd för nedläggning av kraftverk som använder kol, torv eller oljeskiffer och avveckling av gruvdrift efter kol, torv eller oljeskiffer	302
4.12.1	Stöd för förtida nedläggning av lönsam kol-, torv- och oljeskifferverksamhet	302
4.12.1.1	Bakgrund till stödet	302
4.12.1.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	303
4.12.1.3	Stimulansseffekt	303
4.12.1.4	Nödvändighet och lämplighet	303
4.12.1.5	Proportionalitet	303
4.12.1.6	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens	304
4.12.2	Stöd för extraordinära kostnader i samband med nedläggning av icke-konkurrenskraftig kol-, torv- och oljeskifferverksamhet	304
4.12.2.1	Bakgrund till stödet	304
4.12.2.2	Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	304
4.12.2.3	Nödvändighet och lämplighet	305
4.12.2.4	Stimulansseffekt och proportionalitet	305
4.12.2.5	Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens	305

4.13 Stöd till studier eller konsulttjänster i frågor som rör klimat, miljöskydd och energi	306
4.13.1 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter	306
4.13.2 Stimulansseffekt	306
4.13.3 Proportionalitet	306
5. UTVÄRDERING	306
6. RAPPORTERING OCH ÖVERVAKNING	307
7. TILLÄMPLIGHET	308
8. ÖVERSYN	308

1. INLEDNING

1. Kommissionen har gett den europeiska gröna given högsta politiska prioritet i syfte att utveckla unionen till ett rättvist och blomstrande samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi, nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2050 och ekonomisk tillväxt fri från resursanvändning, utan att någon halkar efter. Kommissionens klimatambitioner förstärktes 2019 med meddelandet om den europeiska gröna given ⁽¹⁾, där ett av målen är att EU inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser senast 2050. För att styra ekonomin och samhället i en rättvis, grön och välmående riktning mot att uppnå klimatneutralitet senast 2050 har kommissionen även föreslagit att nettoutsläppen av växthusgaser ska minska med minst 55 % fram till 2030, jämfört med 1990 års nivåer ⁽²⁾. Dessa ambitiösa mål har fastställts i den europeiska klimatlagstiftningen ⁽³⁾.
2. Lagstiftningsförslagen i det så kallade 55 %-paketet bidrar till förverkligandet av de målen ⁽⁴⁾ och syftar till att leda EU mot klimatneutralitet senast 2050.
3. Det kommer att krävas stora ansträngningar och lämpligt stöd för att uppnå målen om klimatneutralitet, klimatanpassning, resurs- och energieffektivitet och principen om energieffektivitet först, cirkularitet, nollförorening och den biologiska mångfaldens återhämtning samt för att fullfölja denna gröna omställning. Betydande investeringar, bland annat i förnybara energikällor, kommer att behövas för att lyckas med ambitionerna i meddelandet om den europeiska gröna given. Kommissionen har uppskattat att det kommer att krävas ytterligare investeringar på 390 miljarder euro per år, jämfört med 2011–2020 ⁽⁵⁾ års nivåer, för att uppnå de nyligen skärpta klimat-, energi- och transportmålen fram till 2030, och ytterligare 130 miljarder euro per år för de övriga miljömål som beräknats tidigare ⁽⁶⁾. Storleken på denna investeringsutmaning gör att medel måste avsättas på ett kostnadseffektivt sätt både inom den privata och den offentliga sektorn. Detta kommer att påverka alla sektorer och därmed unionsekonomin i sin helhet.

⁽¹⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Den europeiska gröna given*, COM(2019) 640 final.

⁽²⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Höjning av Europas klimatambition för 2030 – Investering i en klimatneutral framtid till förmån för våra medborgare*, COM(2020) 562 final.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁽⁴⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *55 %-paketet ("Fit for 55"): nå EU:s klimatmål 2030 för klimatneutralitet*, COM(2021) 550 final.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/amendment-renewable-energy-directive-2030-climate-target-with-annexes_en.pdf.

⁽⁶⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska centralbanken, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *EU:s ekonomi efter covid-19: Konsekvenser för den ekonomiska styrningen*, COM(2021) 662 final.

4. Konkurrenspolitiken, och i synnerhet reglerna för statligt stöd, spelar en viktig roll för att unionen ska kunna uppnå de politiska målen i den gröna given. I meddelandet om den europeiska gröna given anges särskilt att reglerna för statligt stöd kommer att ses över för att ta hänsyn till dessa politiska mål, för att stödja en kostnadseffektiv och rättvis omställning till klimatneutralitet samt för att underlätta utfasningen av fossila bränslen och samtidigt skapa lika villkor på den inre marknaden. Dessa riktlinjer speglar den översynen.
5. För att förhindra att statligt stöd snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen på den inre marknaden och påverkar handeln mellan medlemsstaterna fastställs i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*fördraget*) att statligt stöd i princip är förbjudet. I vissa fall kan sådant stöd emellertid vara förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.2 och 107.3 i fördraget.
6. Enligt artikel 108.3 i fördraget ska medlemsstaterna anmäla statligt stöd, med undantag för åtgärder som uppfyller villkoren i en gruppundantagsförordning som antagits av kommissionen enligt artikel 1 i rådets förordning (EU) 2015/1588 ⁽¹⁾.
7. Dessa riktlinjer ger vägledning om hur kommissionen kommer att bedöma förenligheten hos stödåtgärder för miljöskydd, inbegripet klimatskydd, och energi som omfattas av anmälningskravet i artikel 107.3 c i fördraget. Varje hänvisning till *miljöskydd* i dessa riktlinjer ska tolkas som en hänvisning till miljöskydd, inbegripet klimatskydd.
8. Enligt artikel 107.3 c i fördraget kan en stödåtgärd förklaras förenlig med den inre marknaden om två villkor, ett positivt och ett negativt, är uppfyllda. Det positiva villkoret är att stödet ska underlätta utvecklingen av en näringsverksamhet. Det negativa villkoret är att stödet inte får påverka handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.
9. Det är allmänt vedertaget att konkurrensutsatta marknader har en tendens att ge effektiva resultat när det gäller priser, produktion och resursanvändning. Ett statligt ingripande kan dock vara nödvändigt för att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter som inte skulle utvecklas alls eller inte skulle utvecklas i samma takt eller på samma villkor utan stöd. Ingripandet bidrar därmed till smart och hållbar tillväxt för alla.
10. När det gäller miljöskydd medför externa miljöeffekter, felaktig information och bristande samordning att kostnaderna och fördelarna för en näringsverksamhet kanske inte beaktas fullt ut av marknadsaktörerna när de fattar beslut om konsumtion, investeringar och produktion, trots reglerade ingripanden. Det är sannolikt att sådana marknadsmisslyckanden, det vill säga situationer där marknaden – om den får sköta sig själv – ger ineffektiva utfall och inte leder till optimal välfärd för konsumenter och samhället i stort, vilket gör att de näringsverksamheter som bedrivs får otillräckliga nivåer av miljöskydd i avsaknad av statligt stöd.
11. Myndigheterna i medlemsstaterna bör se till att stödåtgärden, de villkor som är förbundna med den, förfarandena för dess antagande och den verksamhet som får stöd inte strider mot EU:s miljölagstiftning. Myndigheterna i medlemsstaterna bör även se till att den berörda allmänheten får möjlighet att säga sitt när beslut fattas om stöd. Slutligen bör enskilda personer och organisationer ha möjlighet att få stödet eller de åtgärder genom vilka stödet genomförs prövat i nationell domstol och där styrka att EU:s miljölagstiftning inte har efterlevts ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EU) 2015/1588 av den 13 juli 2015 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd (EUT L 248, 24.9.2015, s. 1).

⁽²⁾ Se kommissionens tillkännagivande om tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (EUT C 275, 18.8.2017, s. 1) med avseende på genomförandet på nationell nivå av Århuskonventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor.

2. TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

2.1 Tillämpningsområde

12. Dessa riktlinjer gäller statligt stöd som beviljas för att underlätta utveckling av näringsverksamheter på ett sätt som förbättrar miljöskyddet, såväl som verksamheter inom energisektorn som regleras av fördraget i den mån stödåtgärderna omfattas av avsnitt 2.2 i riktlinjerna. Riktlinjerna är därför även tillämpliga på de sektorer som omfattas av särskilda unionsregler för statligt stöd, såvida de särskilda unionsreglerna inte omfattar andra föreskrifter eller innehåller bestämmelser om stöd till miljöskydd eller stöd till energisektorn som gäller samma åtgärd, i vilket fall de sektorspecifika reglerna har företräde. Dessa riktlinjer har företräde framför punkt 17 b i luftfartsriktlinjerna ⁽⁷⁾ med avseende på miljöstödåtgärder till förmån för stora flygplatser med en passagerarvolym på över 5 miljoner per år.
13. Dessa riktlinjer gäller inte följande:
- a) Statligt stöd till utformning och tillverkning av miljövänliga produkter, maskiner, utrustning eller transportmedel för att kunna driva dem med mindre förbrukning av naturresurser, och åtgärder som vidtas i fabriker eller andra produktionsanläggningar i syfte att förbättra säkerhet eller hygien ⁽⁸⁾.
 - b) Statligt stöd till forskning, utveckling och innovation, som regleras genom kommissionens meddelande om rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation ⁽¹⁾.
 - c) Statligt stöd som omfattas av reglerna för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn ⁽²⁾ eller inom fiskeri- och vattenbrukssektorn ⁽³⁾.
 - d) Statligt stöd till kärnenergi.
14. Stöd till miljöskydd och energi får inte ges till företag i svårigheter enligt definitionen i kommissionens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter ⁽⁴⁾.
15. När kommissionen bedömer stöd som beviljats ett företag som är föremål för ett betalningskrav på grund av ett tidigare kommissionsbeslut om att ett stöd är olagligt och oförenligt med den inre marknaden beaktar den det stödbelopp som återstår att återkräva ⁽⁵⁾.

2.2 Stödåtgärder som omfattas av dessa riktlinjer

16. Kommissionen har identifierat ett antal kategorier av miljöskydds- och energiåtgärder avseende vilka statligt stöd kan vara förenligt med den inre marknaden enligt artikel 107.3 c i fördraget, på vissa villkor:
- a) Stöd för minskning och upptag av växthusgasutsläpp, däribland stöd till förnybar energi och energieffektivitet.
 - b) Stöd för förbättring av byggnaders energi- och miljöprestanda.

⁽⁷⁾ Meddelande från kommissionen – Riktlinjer för statligt stöd till flygplatser och flygbolag (EUT C 99, 4.4.2014, s. 3).

⁽⁸⁾ Miljöstöd är vanligen mindre snedvridande och mer effektivt om det beviljas konsumenter/användare av miljövänliga produkter i stället för producenter/tillverkare av miljövänliga produkter. Detta påverkar inte medlemsstaternas möjligheter att bevilja miljöstöd till företag för att förbättra miljöskyddet i deras tillverkning.

⁽¹⁾ Meddelande från kommissionen, *Rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation* (EUT C 198, 27.6.2014, s. 1).

⁽²⁾ *Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden 2014–2020* (EUT C 204, 1.7.2014, s. 1).

⁽³⁾ Meddelande från kommissionen, *Riktlinjer för granskning av statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn* (EUT C 217, 2.7.2015, s. 1).

⁽⁴⁾ Meddelande från kommissionen, *Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter* (EUT C 249, 31.7.2014, s. 1).

⁽⁵⁾ Se förstainstansrättens dom av den 13 september 1995, TWD/kommissionen, T-244/93 och T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, punkt 56. Se även kommissionens meddelande, *Kommissionens tillkännagivande om återkrav av olagligt och oförenligt statligt stöd* (EUT C 247, 23.7.2019, s. 1).

- c) Stöd för förvärv och leasing av rena fordon (som används för luft-, väg- och järnvägstransport, transport på inre vattenvägar och sjötransport) och ren mobil serviceutrustning samt för eftermontering av fordon och mobil serviceutrustning.
- d) Stöd för utbyggnad av laddnings- eller tankningsinfrastruktur för rena fordon.
- e) Stöd för resurseffektivitet och för främjande av omställningen till en cirkulär ekonomi.
- f) Stöd för förebyggande och minskning av andra föroreningar än växthusgaser.
- g) Stöd för avhjälpande av miljöskador, återställande av livsmiljöer och ekosystem, skydd eller återställande av den biologiska mångfalden och genomförande av naturbaserade lösningar för anpassning till och begränsning av klimatförändringar.
- h) Stöd i form av sänkta skatter eller skattelikhande avgifter.
- i) Stöd för att trygga elförsörjningen.
- j) Stöd till energiinfrastruktur.
- k) Stöd till fjärrvärme och fjärrkyla.
- l) Stöd i form av sänkta elavgifter för energiintensiva användare.
- m) Stöd för nedläggning av kraftverk som använder kol, torv eller oljeskiffer och avveckling av gruvdrift efter kol, torv eller oljeskiffer.
- n) Stöd till studier eller konsulttjänster i frågor som rör klimat, miljöskydd och energi.

2.3 Riktlinjernas uppbyggnad

- 17. I kapitel 3 fastställs de förenlighetskriterier som är allmänt tillämpliga på de olika kategorier av stöd som omfattas av dessa riktlinjer. Avsnitt 3.2.1.3.1 om kumulering är tillämpligt på alla kategorier av stöd som omfattas av dessa riktlinjer. I kapitel 4 fastställs specifika förenlighetskriterier som är tillämpliga på de stödåtgärder som behandlas i de olika avsnitten i det kapitlet. De förenlighetskriterier som beskrivs i kapitel 3 är tillämpliga såvida inte mer specifika bestämmelser anges i de särskilda avsnitten i kapitel 4.
- 18. De villkor som fastställs i dessa riktlinjer gäller både stödordningar och individuellt stöd, oavsett om det bygger på en stödordning eller beviljas för särskilda ändamål, såvida inte annat anges.

2.4 Definitioner

- 19. I dessa riktlinjer gäller följande definitioner:
 - (1) *stöd för särskilda ändamål*: stöd som inte beviljas på grundval av en stödordning.
 - (2) *stödnivå*: stödbeloppet brutto uttryckt i procent av de stödberättigande kostnaderna. Alla siffror som används ska avse belopp före eventuella avdrag för skatt eller andra avgifter. Om stöd beviljas i någon annan form än som bidrag ska stödbeloppet vara lika med stödets bruttobidragsekvivalent. Stöd som betalas ut i flera omgångar ska beräknas till sitt värde vid tidpunkten för beviljandet. Den ränta som ska användas för omräkning och för att räkna ut stödbeloppet i ett mjukt lån ⁽¹⁶⁾ ska vara den gällande referensräntan vid den tidpunkt då lånet beviljades. Stödnivån beräknas per stödmottagare.
 - (3) *stödområden*: områden som vid den tidpunkt då stödet beviljas anges i en godkänd regionalstödslista med tillämpning av artikel 107.3 a och c i fördraget.
 - (4) *balansering*: med avseende på el, enligt definitionen i artikel 2.10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Ett lån med en ränta som ligger under marknadsräntan.

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54).

- (5) *balansansvarig part*: balansansvarig part enligt definitionen i artikel 2.14 i förordning (EU) 2019/943.
- (6) *biologisk mångfald*: biologisk mångfald enligt definitionen i artikel 2.15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 ⁽¹⁸⁾.
- (7) *biodrivmedel*: biodrivmedel enligt definitionen i artikel 2.33 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 ⁽¹⁹⁾.
- (8) *biogas*: biogas enligt definitionen i artikel 2.28 i direktiv 2018/2001.
- (9) *flytande biobränslen*: flytande biobränslen enligt definitionen i artikel 2.32 i direktiv 2018/2001.
- (10) *biomassa*: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung enligt definitionen i artikel 2.24 i direktiv (EU) 2018/2001.
- (11) *biomassabränslen*: biomassabränslen enligt definitionen i artikel 2.27 i direktiv 2018/2001.
- (12) *kapacitetsmekanism*: kapacitetsmekanism enligt definitionen i artikel 2.22 i förordning (EU) 2019/943.
- (13) *avskiljning och lagring av koldioxid (CCS)*: en uppsättning tekniker som gör det möjligt att avskilja koldioxid (CO₂) som släpps ut från industrianläggningar, däribland processrelaterade utsläpp, eller att avskilja koldioxid direkt från omgivningsluften, för att transportera den till en lagringsplats och där injektera den i en lämplig underjordisk geologisk formation för permanent förvaring.
- (14) *avskiljning och användning av koldioxid (CCU)*: en uppsättning tekniker som gör det möjligt att avskilja koldioxid som släpps ut från industrianläggningar, däribland processrelaterade utsläpp, eller att avskilja koldioxid direkt från omgivningsluften, och transportera den till ett förbruknings- eller användningsställe för fullständig användning av den koldioxiden.
- (15) *koldioxidupptag*: antropogena verksamheter som tar upp koldioxid från atmosfären och varaktigt lagrar den i geologiska eller land- eller havsbaserade reservoarer, eller i produkter. Det inbegriper befintligt och potentiellt antropogent skapande av biologiska eller geokemiska sänkor och direkt luftavskiljning och lagring, men utesluter naturligt koldioxidupptag som inte direkt orsakas av mänsklig verksamhet.
- (16) *system för leverantörsskyldighet*: ett system där värde skapas för tillhandahållande av varor eller tjänster genom att certifiera dessa varor eller tjänster och införa en skyldighet för leverantörer eller konsumenter att köpa certifikat.
- (17) *ren mobil marktjänstutrustning*: mobil utrustning som används i samband med luft- eller sjötransport som inte avger några direkta koldioxidutsläpp (från avgasröret).
- (18) *ren mobil serviceutrustning*: ren mobil terminalutrustning och ren mobil marktjänstutrustning.
- (19) *ren mobil terminalutrustning*: mobil utrustning som används för lastning, lossning och omlastning av varor och intermodala lastenheter, och för flyttning av last inom ett terminalområde, som inte avger några direkta koldioxidutsläpp (från avgasröret) eller, om sådana alternativ saknas, som har avsevärt lägre direkta koldioxidutsläpp i form av avgaser än traditionell terminalutrustning.
- (20) *rent fordon*:
 - a) När det gäller två- och trehjuliga fordon och fyrhjulingar:
 - i) Ett fordon som omfattas av tillämpningsområdet för förordning (EU) nr 168/2013 och som inte avger några koldioxidutsläpp (från avgasröret), beräknat i enlighet med de krav som fastställs i artikel 24 i och bilaga V till den förordningen.

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198, 22.6.2020, s. 13).

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82).

- b) När det gäller lätta vägfordon:
- Ett fordon i kategori M1, M2 eller N1 som inte avger några koldioxidutsläpp (från avgasröret), beräknat i enlighet med de krav som fastställs i kommissionens förordning (EU) 2017/1151 ⁽²⁰⁾.
 - Ett rent fordon enligt definitionen i artikel 4.4 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG ⁽²¹⁾.
- c) När det gäller tunga vägfordon:
- Ett utsläppsfritt tungt fordon enligt definitionen i artikel 4.5 i direktiv 2009/33/EG.
 - Till och med den 31 december 2025, ett utsläppsnått tungt fordon enligt definitionen i artikel 3.12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1242 ⁽²²⁾.
 - Till och med den 31 december 2025, ett rent fordon enligt definitionen i artikel 4.4 b i direktiv 2009/33/EG som inte omfattas av förordning (EU) 2019/1242.
- d) När det gäller fartyg på inre vattenvägar:
- Ett fartyg för transport på inre vattenvägar av passagerare eller gods som inte avger några direkta koldioxidutsläpp (från avgasröret).
 - Ett fartyg för passagerartransport på inre vattenvägar med en hybrid- eller dubbelbränslemotor som får minst 50 % av sin energi från bränslen som inte avger några direkta koldioxidutsläpp (från avgasröret) eller från laddkraft vid normal drift.
 - Ett fartyg för godstransport på inre vattenvägar som avger direkta koldioxidutsläpp i form av avgaser per tonkilometer (gCO₂/tkm), beräknat (eller uppskattat för nya fartyg) med hjälp av Internationella sjöfartsorganisationens operativa indikator för energieffektivitet (EEOI), som är 50 % lägre än det genomsnittliga referensvärdet för koldioxidutsläpp som fastställs för tunga fordon (undergrupp av fordon 5-LH) i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2019/1242.
- Vid bedömningen av huruvida ett fartyg anses vara ett rent fordon kommer kommissionen att beakta utvecklingen inom den berörda sektorn, bland annat genom att hänvisa till de tekniska granskningskriterier enligt vilka en verksamhet anses bidra väsentligt till begränsning av klimatförändringar, enligt vad som fastställs i den relevanta delegerade akten enligt förordning (EU) 2020/852.
- e) När det gäller fartyg för sjötransport:
- Ett fartyg för sjö- och kusttransport av passagerare eller gods, för hamnoperationer eller för serviceverksamheter, som inte avger några direkta koldioxidutsläpp (från avgasröret).
 - Ett fartyg för sjö- och kusttransport av passagerare eller gods, för hamnverksamhet eller för serviceverksamhet, som har en hybridmotor eller en dubbelbränslemotor som för normal drift till havs och i hamnar får minst 25 % av sin energi från bränsle med noll direkta koldioxidutsläpp i form av avgaser eller från laddkraft, eller som har uppnått ett värde i Internationella sjöfartsorganisationens energieffektivitetsindex (EEDI) som ligger 10 % under de EEDI-krav som var tillämpliga den 1 april 2022, och som kan drivas med bränsle med noll direkta koldioxidutsläpp i form av avgaser eller med bränslen från förnybara källor.

⁽²⁰⁾ Kommissionens förordning (EU) 2017/1151 av den 1 juni 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2007 om typgodkännande av motorfordon med avseende på utsläpp från lätta personbilar och lätta nyttofordon (Euro 5 och Euro 6) och om tillgång till information om reparation och underhåll av fordon (EUT L 175, 7.7.2017, s. 1).

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG av den 23 april 2009 om främjande av rena vägtransportfordon till stöd för utsläppsnåll mobilitet (EUT L 120, 15.5.2009, s. 5).

⁽²²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1242 av den 20 juni 2019 om fastställande av normer för koldioxidutsläpp från nya tunga fordon och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 595/2009 och (EU) 2018/956 och rådets direktiv 96/53/EG (EUT L 198, 25.7.2019, s. 202).

- iii) Ett fartyg för sjö- och kusttransport av gods som uteslutande används för kusttransporter och korta sjötransporter, som har utformats för att möjliggöra byte av transportslag för gods som vanligtvis transporteras från land till sjöss och som har direkta koldioxidutsläpp i form av avgaser, beräknade med hjälp av EEDI, som är 50 % lägre än det genomsnittliga referensvärdet för koldioxidutsläpp som fastställs för tunga fordon (undergrupp av fordon 5-LH) i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2019/1242.

Vid bedömningen av huruvida ett fartyg anses vara ett rent fordon kommer kommissionen att beakta utvecklingen inom den berörda sektorn, bland annat genom att hänvisa till de tekniska granskningskriterier enligt vilka en verksamhet anses bidra väsentligt till begränsning av klimatförändringar, enligt vad som fastställs i den relevanta delegerade akten enligt förordning (EU) 2020/852.

- f) När det gäller rullande materiel:

- i) Rullande materiel som inte avger några direkta koldioxidutsläpp (från avgasröret).
- ii) Rullande materiel som har noll direkta koldioxidutsläpp i form av avgaser när de framförs på ett spår med nödvändig infrastruktur och som använder en konventionell motor där sådan infrastruktur inte finns tillgänglig (bimodal).

- g) När det gäller luftfartyg:

- i) Ett luftfartyg som inte avger några direkta koldioxidutsläpp (från avgasröret).
- ii) Ett luftfartyg som väsentligt förbättrat miljöprestandan jämfört med ett luftfartyg med samma startmassa motsvarande ett alternativ som finns allmänt tillgängligt på marknaden.

- (21) *kraftvärme*: kraftvärme enligt definitionen i artikel 2.30 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU ⁽²³⁾.
- (22) *förorenat område*: ett område där förekomst av material eller ämnen orsakad av mänsklig verksamhet är belagd och där denna förekomst är så stor att den utgör en betydande risk för människors hälsa eller för miljön med beaktande av pågående och godkänd framtida användning av marken, havsbotten eller floder.
- (23) *demonstrationsprojekt*: demonstrationsprojekt enligt definitionen i artikel 2.24 i förordning (EU) 2019/943.
- (24) *digitalisering*: införande av teknik som utförs med hjälp av elektronisk utrustning och/eller system som gör det möjligt att öka produktens funktionalitet, utveckla onlinetjänster, modernisera processer eller migrera till affärsmodeller som bygger på avskaffande av mellanled vid produktion av varor och tillhandahållande av tjänster, vilket i slutändan ger omvälvande effekter.
- (25) *bortskaffande*: bortskaffande enligt definitionen i artikel 3.19 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG ⁽²⁴⁾.
- (26) *systemansvarig för distributionssystem*: systemansvarig för distributionssystem enligt definitionen i artikel 2.29 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 ⁽²⁵⁾.
- (27) *fjärrvärme eller fjärrkyla*: fjärrvärme eller fjärrkyla enligt definitionen i artikel 2.19 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2010/31 ⁽²⁶⁾.

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1).

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (EUT L 312, 22.11.2008, s. 3).

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU av den 19 maj 2010 om byggnaders energiprestanda (EUT L 153, 18.6.2010, s. 13).

- (28) *system för fjärrvärme och/eller fjärrkyla*: anläggningar för produktion av värme/kyla, nät för lagring och distribution av värme/kyla med både primära nät för överföring och sekundära nät av rörledningar för leverans av värme till konsumenter. Hänvisningar till fjärrvärme ska tolkas som system för fjärrvärme och/eller fjärrkyla beroende på om näten används för att leverera värme eller kyla gemensamt eller var för sig.
- (29) *miljöinnovation*: alla former av innovativa verksamheter, inbegripet nya produktionsprocesser, nya produkter eller tjänster, liksom nya lednings- och affärsmetoder, som leder till eller syftar till att väsentligt förbättra miljöskyddet och väsentligt minska föroreningars miljöpåverkan. Vid tillämpning av denna definition anses följande inte vara innovationer:
- a) Verksamheter som endast leder till mindre förändringar eller förbättringar av miljöskyddet.
 - b) Förbättringar av produktions- eller tjänstemöjligheter genom införande av tillverknings- eller logistiksystem som i hög grad liknar dem som redan används.
 - c) Förändringar av affärsmetoder, arbetsplatsorganisation eller yttre förbindelser som utgår från organisationsmetoder som redan används inom företaget.
 - d) Ändrad ledningsstrategi.
 - e) Sammanslagningar och förvärv.
 - f) Upphörande med en process.
 - g) Allmänt utbyte eller utvidgning av kapitalet.
 - h) Förändringar som uteslutande beror på ändrade faktorpriser, anpassning, regelbundna säsongsanpassningar eller andra cykliska anpassningar.
 - i) Handel med nya eller väsentligt förbättrade produkter.
- (30) *ekosystem*: ekosystem enligt definitionen i artikel 2.13 i förordning (EU) 2020/852.
- (31) *energieffektivitet*: energieffektivitet enligt definitionen i artikel 2.4 i direktiv 2012/27/EU.
- (32) *energilagring*: energilagring i elsystemet enligt definitionen i artikel 2.59 i direktiv (EU) 2019/944.
- (33) *energilagringsanläggning*: en energilagringsanläggning i elsystemet enligt definitionen i artikel 2.60 i direktiv (EU) 2019/944.
- (34) *effektivt system för fjärrvärme och fjärrkyla*: effektiv fjärrvärme och fjärrkyla enligt definitionen i artikel 2.41 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU.
- (35) *energi från förnybara källor*: energi som produceras vid anläggningar som endast använder förnybara energikällor enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2018/2001, såväl som andelen energi uttryckt i värmevärde som produceras från förnybara energikällor i hybridanläggningar som även använder konventionella energikällor, inbegripet förnybar elektricitet som används för att fylla lagringssystem som är anslutna innanför mätaren (installerade tillsammans eller som tillägg till installationen för förnybar energi), men inte el som produceras som ett resultat av lagringssystemen.
- (36) *energiinfrastruktur* ^(*): varje fysisk utrustning eller anläggning som är belägen i unionen eller kopplar samman unionen med ett eller flera tredjeländer och som omfattas av följande kategorier:

^(*) Projekt som är anlagda för en förhansidentifierad användare eller en liten grupp av förhansidentifierade användare och har anpassats till deras behov (*särskild infrastruktur*) klassificeras inte som energiinfrastruktur.

- a) Angående elektricitet:
- i) Överförings- och distributionssystem, där *överföring* avser transport av el både till lands och till havs i sammanlänkade system med högspänningsnät samt nät med extra hög spänning för tillhandahållande till slutförbrukare eller distributörer, men inte leverans, och där *distribution* avser transport av el både till lands och till havs i system med högspännings-, mellanspännings- och lågspänningsnät för tillhandahållande till kunder, men inte leverans.
 - ii) Varje typ av utrustning eller anläggning som är nödvändig för att de system som avses i led i ska fungera tryggt, säkert och effektivt, inklusive skydds-, övervaknings- och kontrollsystem på alla spänningsnivåer och transformatorstationer.
 - iii) Helt integrerade nätkomponenter enligt definitionen i artikel 2.51 i direktiv (EU) 2019/944.
 - iv) Smarta elnät, det vill säga system och komponenter med integrerad informations- och kommunikationsteknik genom fungerande digitala plattformar, kontrollsystem och sensorteknik både på överförings- och distributionsnivå i syfte att skapa ett säkrare, effektivare och mer intelligent nät för överföring och distribution av el och ökad kapacitet att integrera nya former av produktion, lagring och förbrukning samt för att underlätta nya affärsmodeller och marknadsstrukturer.
 - v) Havsbaserade elnät, inklusive varje typ av utrustning eller anläggning i infrastruktur för överföring eller distribution av el, såsom definieras i led i, med dubbel funktionalitet, det vill säga sammankoppling och överföring eller distribution av havsbaserad förnybar el från produktionsplatser till havs till två eller fler länder. Detta inbegriper även smarta elnät såväl som varje typ av närliggande havsbaserad utrustning eller anläggning som är nödvändig för att systemet ska fungera tryggt, säkert och effektivt, inklusive skydds-, övervaknings- och kontrollsystem, och nödvändiga transformatorstationer om de också säkerställer teknisk driftskompatibilitet, bland annat när det gäller gränssnitt mellan olika typer av teknik.
- b) Angående gas (naturgas, biogas – inklusive biometan – och/eller förnybar gas av icke-biologiskt ursprung):
- i) Överförings- och distributionsledningar för transport av gas, som ingår i ett nät, utom högtrycksledningar som används för distribution i tidigare led av naturgas.
 - ii) Underjordiska lagringsanläggningar anslutna till de högtrycksledningar för gas som avses i led i.
 - iii) Anläggningar för mottagning, lagring och återförgasning eller dekomprimering av kondenserad eller komprimerad gas.
 - iv) Varje typ av utrustning eller anläggning som är nödvändig för att systemet ska fungera tryggt, säkert och effektivt eller för att möjliggöra dubbelriktad kapacitet, inklusive kompressorstationer.
 - v) Smarta gasnät, det vill säga varje typ av följande utrustning eller anläggning som syftar till att möjliggöra och underlätta integrering av förnybara och koldioxidfria gaser (inklusive vätgas eller gaser av icke-biologiskt ursprung) i nätet: digitala system och komponenter som integrerar informations- och kommunikationsteknik, kontrollsystem och sensorteknik för att möjliggöra interaktiv och intelligent övervakning, mätning, kvalitetskontroll och förvaltning av produktion, överföring, distribution och förbrukning av gas inom ett gasnät. Smarta nät kan även omfatta utrustning som möjliggör omvända flöden från distributionsnivån till överföringsnivån och de tillhörande nödvändiga uppgraderingarna av det befintliga nätet.

- c) Angående vätgas ⁽²⁸⁾:
- i) Överföringsledningar för högtryckstransport av vätgas såväl som ledningar för lokal distribution av vätgas för att ge flera användare åtkomst till nätet på ett öppet och icke-diskriminerande sätt.
 - ii) *lagringsanläggningar*: anläggningar som används för att lagra vätgas med hög renhet, inklusive den del av vätgasterminalen som används för lagring, men undantaget den del som används för produktion, och inklusive anläggningar som endast är avsedda för operatörer av vätgasnät i utförandet av sina uppgifter. Anläggningar för lagring av vätgas omfattar underjordiska lagringsanläggningar anslutna till de högtrycksledningar för överföring eller distribution av vätgas som avses i led i.
 - iii) Anläggningar för dirigering, mottagning, återförgasning eller dekomprimering av vätgas eller vätgas som ingår i andra kemiska ämnen med syftet att mata in vätgasen i nätet för gas eller det särskilda nätet för vätgas.
 - iv) *terminaler*: anläggningar som används för att omvandla flytande väte till vätgas för inmatning i vätgasnätet. Terminaler omfattar stödutrustning och tillfällig lagring som krävs för omvandlingsprocessen och efterföljande inmatning i vätgasnätet, men omfattar inte de delar av vätgasterminalen som används för lagring.
 - v) *länkar*: ett vätgasnät (eller del därav) som korsar eller sträcker sig över en gräns mellan olika medlemsstater eller mellan en medlemsstat och ett tredjeland fram till medlemsstaternas territorium eller den medlemsstatens territorialvatten.
 - vi) Varje typ av utrustning eller anläggning som är nödvändig för att vätgasset ska fungera tryggt, säkert och effektivt eller för att möjliggöra dubbelriktad kapacitet, inklusive kompressorstationer.
- d) Angående koldioxid ⁽²⁹⁾:
- i) Ledningar, bortsett från ledningsnät i tidigare led, som används för att transportera koldioxid från fler än en källa, det vill säga industrianläggningar (inklusive kraftverk) som producerar koldioxid från förbränning eller andra kemiska reaktioner som inbegriper fossila eller icke-fossila föreningar som innehåller kol, för permanent geologisk lagring av koldioxid enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG ⁽³⁰⁾ eller för användning av koldioxid som råmaterial eller för att öka avkastningen av biologiska processer.
 - ii) Anläggningar för kondensering och lagring av koldioxid i samband med transport eller lagring.
 - iii) Infrastruktur inom en geologisk formation som används för slutlig geologisk lagring av koldioxid i enlighet med artikel 3 i direktiv 2009/31/EG samt tillhörande yt- och injektionsanläggningar.
 - iv) All utrustning och alla anläggningar som är av central vikt för att systemet i fråga ska fungera ordentligt, säkert och effektivt, inklusive skydds-, övervaknings- och kontrollsystem. Detta kan omfatta särskilda mobila tillgångar för transport och lagring av koldioxid, under förutsättning att de mobila tillgångarna uppfyller definitionen av ett rent fordon.

⁽²⁸⁾ De tillgångar som anges i leden i–vi angående vätgas kan vara nyanlagda tillgångar eller tillgångar som ställs om från naturgas till vätgas ("anpassats"), eller en kombination av båda. Tillgångar som anges i leden i–vi angående vätgas, och som omfattas av tredjepartstillträde, klassificeras som energiinfrastruktur.

⁽²⁹⁾ Tillgångar som anges i leden i–iv angående koldioxid, och som omfattas av tredjepartstillträde, klassificeras som energiinfrastruktur.

⁽³⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006 (EUT L 140, 5.6.2009, s. 114).

- e) Infrastruktur som används för överföring eller distribution av värmeenergi i form av ånga, varmvatten eller kylda vätskor från flera producenter/användare och som bygger på användningen av förnybar energi eller spillvärme från industriella tillämpningar.
- f) Projekt av gemensamt intresse enligt definitionen i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 och som avses i artikel 171 i fördraget ⁽¹⁾ och projekt av ömsesidigt intresse som avses i artikel 171 i fördraget.
- g) Andra kategorier av infrastruktur som gör att producenter och användare av förnybar eller koldioxidfri energi kan ansluta sig fysiskt eller trådlöst vid flera åtkomst- och utgångspunkter och som är öppen för åtkomst av tredje parter som inte tillhör samma företag som infrastrukturägaren/infrastrukturförvaltaren.
- (37) *energiprestanda*: en byggnads energiprestanda enligt definitionen i artikel 2.4 i direktiv 2010/31/EU.
- (38) *energiebesparingar*: energibesparingar enligt definitionen i artikel 2.5 i direktiv 2012/27/EU.
- (39) *miljöskydd*: åtgärder eller verksamheter som syftar till att minska eller förebygga föroreningar, negativa miljöeffekter eller andra skador på den fysiska miljön (inklusive luft, vatten och mark), ekosystem eller naturresurser som orsakas av mänsklig verksamhet, däribland att begränsa klimatförändringar, minska risken för sådana skador, skydda och återställa den biologiska mångfalden eller medföra en effektivare användning av naturresurser, inklusive energisparåtgärder och användningen av förnybara energikällor och annan typ av teknik för att minska utsläppen av växthusgaser och andra föroreningar, liksom att ställa om till cirkulära ekonomimodeller för att minska användningen av nya råvaror och öka effektiviteten. Det omfattar även åtgärder för att förbättra anpassningsförmågan och minimera sårbarheten för klimatpåverkan.
- (40) *miljöskatt eller skattelikhande miljöavgift*: en skatt eller avgift som tillämpas på specifika beskattningssunderlag, varor eller tjänster som har tydliga negativa effekter på miljön, eller vars syfte är att vissa verksamheter, varor eller tjänster ska beskattas så att miljökostnaderna kan ingå i deras pris eller så att producenter och konsumenter styrs mot miljövänligare verksamheter.
- (41) *utvärderingsplan*: ett dokument som avser en eller flera stödordningar och som åtminstone omfattar följande aspekter:
- De mål som ska utvärderas.
 - Utvärderingsfrågorna.
 - Resultatindikatorerna.
 - Den planerade metoden för att genomföra utvärderingen.
 - Datainsamlingskraven.
 - Den föreslagna tidpunkten för utvärderingen inklusive datum för inlämnande av interimrapporten och den slutliga utvärderingsrapporten.
 - En beskrivning av det oberoende organ som kommer att genomföra utvärderingen eller de kriterier som kommer att användas för att välja detta organ samt förfarandet för att göra utvärderingen offentligt tillgänglig.
- (42) *system för utökat producentansvar*: system för utökat producentansvar enligt definitionen i artikel 2.21 i direktiv 2008/98/EG.
- (43) *producent*: ett företag som producerar elkraft för kommersiella ändamål.
- (44) *växthusgas*: gas som bidrar till växthuseffekten genom att absorbera infraröd strålning, däribland koldioxid, metan, kväveoxider och fluorerade gaser som fluorkolväten.
- (45) *högeffektiv kraftvärme*: högeffektiv kraftvärme enligt definitionen i artikel 2.34 i direktiv 2012/27/EU.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 av den 17 april 2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009 (EUT L 115, 25.4.2013, s. 39).

- (46) *operatör av vätgasnät*: en fysisk eller juridisk person som genomför transporten av vätgas och ansvarar för drift, underhåll och vid behov utveckling av vätgasnätet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess länkar med andra vätgasnät samt för säkerställande av systemets förmåga att på lång sikt tillgodose en rimlig efterfrågan på vätgastransport.
- (47) *obalans*: obalans enligt definitionen i artikel 2.8 i förordning (EU) 2017/2195.
- (48) *avräkning av obalanser*: avräkning av obalanser enligt definitionen i artikel 2.9 i förordning (EU) 2017/2195.
- (49) *avräkningsperiod för obalanser*: avräkningsperiod för obalanser enligt definitionen i artikel 2.15 i förordning (EU) 2019/943.
- (50) *individuellt stöd*: stöd för särskilda ändamål och anmälningspliktiga tilldelningar av stöd på grundval av en stödordning.
- (51) *avbrottsystem*: en åtgärd för att trygga elförsörjningen som utformats för att säkerställa en stabil frekvens i elsystemet eller hantera kortvariga försörjningsproblem, däribland genom att avbryta belastningen.
- (52) *mikroföretag*: företag som uppfyller villkoren för mikroföretag i kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag ⁽¹²⁾.
- (53) *naturbaserad lösning*: en lösning som är inspirerad och understöds av naturen, som är kostnadseffektiva och som samtidigt ger miljömässiga, sociala och ekonomiska fördelar och bidrar till att bygga upp resiliens, vilket medför fler och mer varierade och naturliga naturegenskaper och naturprocesser till städer, landskap och oavsområden genom lokalt anpassade, resurseffektiva och systematiska insatser.
- (54) *åtgärd mot överbelastning av nätet*: en åtgärd för att trygga elförsörjningen som utformats för att kompensera för en bristande kapacitet i nätet för överföring eller distribution av el.
- (55) *förening*: förening enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2020/852.
- (56) *förearen*: förearen enligt definitionen i punkt 3 i bilagan till rådets rekommendation 75/436/Euratom, EKSG, EEG ⁽¹³⁾.
- (57) *förening*: förening enligt definitionen i artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU ⁽¹⁴⁾.
- (58) *principen att förearen betalar*: principen att kostnaderna för åtgärder för att hantera föreningar bör åligga den förearen som orsakar föreningarna.
- (59) *förberedelse för återanvändning*: förberedelse för återanvändning enligt definitionen i artikel 3.16 i direktiv 2008/98/EG.
- (60) *laddningsinfrastruktur*: fast eller mobil infrastruktur som används för att tillhandahålla elektricitet till rena fordon eller ren mobil servicetrustning.
- (61) *återvinning*: återvinning enligt definitionen i artikel 3.15 i direktiv 2008/98/EG.
- (62) *materialåtervinning*: materialåtervinning enligt definitionen i artikel 3.17 i direktiv 2008/98/EG.
- (63) *referensprojekt*: ett exempel på ett projekt som är representativt för ett genomsnittligt projekt i en kategori av stödberättigade mottagare inom en stödordning.

⁽¹²⁾ Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

⁽¹³⁾ Rådets rekommendation av den 3 mars 1975 om beräkning av kostnader och om offentliga myndigheters intervention i miljöfrågor (EGT L 194, 25.7.1975, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föreningar) (EUT L 334, 17.12.2010, s. 17).

- (64) *tankningsinfrastruktur*: fast eller mobil infrastruktur för tillhandahållande av vätgas, naturgas i gasform (komprimerad naturgas [CNG]) och flytande form (kondenserad naturgas [LNG]), biogas och biobränslen, inbegripet avancerade biobränslen, eller syntetiska bränslen som framställts med förnybar eller koldioxidnsål energi.
- (65) *återställande*: miljöledningsåtgärder i syfte att återställa en nivå av ekosystemfunktion på förstörda platser, där målet är återupprättat och kontinuerligt tillhandahållande av ekosystemtjänster snarare än biologisk mångfald och integritet i ett särskilt naturligt eller seminaturligt referensekosystem.
- (66) *sanering*: miljöledningsåtgärder som avlägsnande av föroreningar eller överskott av näringsämnen från mark och vatten, eller avgiftning av sådana områden, i syfte att avlägsna förstörande källor.
- (67) *förnybar el*: el från förnybara energikällor enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2018/2001.
- (68) *gemenskap för förnybar energi*: gemenskap för förnybar energi enligt definitionen i artikel 2.16 i direktiv (EU) 2018/2001.
- (69) *förnybar energi*: energi från förnybara källor eller förnybar energi enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2018/2001.
- (70) *förnybar vätgas*: vätgas som produceras från förnybar energi i enlighet med de metoder som fastställs för förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung i direktiv (EU) 2018/2001.
- (71) *förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung*: förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung enligt definitionen i artikel 2.36 i direktiv (EU) 2018/2001.
- (72) *resurstillräcklighet*: produktionskapacitet som bedöms vara tillräcklig för att tillgodose efterfrågan i ett elområde under en viss period, baserat på en konventionell statistisk indikator som används av organisationer som enligt unionsinstitutionerna fyller en väsentlig funktion i inrättandet av en inre marknad för elektricitet, t.ex. det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el (Entso-E).
- (73) *resurseffektivitet*: minskning av mängden insatsvaror som behövs för att producera en produktionsenhet eller ersättande av primära insatsvaror med sekundära insatsvaror.
- (74) *återställande*: processen att bistå i återhämtningen av ett ekosystem som ett sätt att bevara den biologiska mångfalden och öka ekosystemens resiliensen, i synnerhet mot klimatförändringar. Återställande av ekosystem omfattar åtgärder som vidtas för att förbättra situationen för ett ekosystem och återskapa eller återupprätta ekosystemet i det fall det har gått förlorat samt för att förbättra ekosystemens resiliens och anpassning till klimatförändringar.
- (75) *återanvändning*: återanvändning enligt definitionen i artikel 3.13 i direktiv 2008/98/EG och som omfattar varje åtgärd genom vilken produkter eller komponenter som inte är avfall återanvänds för andra ändamål än de som de ursprungligen var avsedda för.
- (76) *små företag*: företag som uppfyller villkoren för små företag i kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag.
- (77) *små och medelstora företag*: företag som uppfyller villkoren i kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag.
- (78) *litet midcap-företag*: ett företag som inte är ett litet eller medelstort företag och som har högst 499 anställda, beräknat enligt artiklarna 3–6 i bilaga I till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014⁽³⁾, och en årsomsättning som inte överstiger 100 miljoner euro och en årlig balansräkning som inte överstiger 86 miljoner euro. Flera enheter kommer att betraktas som ett enda företag om något av de villkor som anges i artikel 3.3 i bilaga I till förordning (EU) nr 651/2014 är uppfyllt.

⁽³⁾ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1).

- (79) *smart laddning*: en laddningsfunktion där intensiteten på den elektricitet som överförs till batteriet justeras i realtid, baserat på information som tas emot genom elektronisk kommunikation.
- (80) *smart beredskap*: byggnaders eller byggnadsenheters förmåga att anpassa driften till de boendes behov, däribland genom att optimera energieffektiviteten och den övergripande prestandan och anpassa driften efter signaler från nätet.
- (81) *standardbalansansvar*: icke-diskriminerande teknikövergripande balansansvar som inte undantar någon producent från balansansvar enligt vad som anges i artikel 5 i förordning (EU) 2019/943.
- (82) *arbetets början*: det första fasta åtagandet (t.ex. att beställa utrustning eller påbörja byggarbetet) som gör en investering oåterkallelig. Markinköp och förberedande arbete såsom erhållande av tillstånd och utförande av genomförbarhetsstudier betraktas inte som arbetets början. Beträffande uppköp innebär arbetets början den tidpunkt då tillgångar med direkt anknytning till det förvärvade företaget förvärvas.
- (83) *strategisk reserv*: en kapacitetsmekanism där den elektriska kapaciteten, däribland produktion, lagring eller efterfrågefleksibilitet, hålls utanför elmarknaden och endast används under särskilda omständigheter.
- (84) *total ägar kostnad*: den totala kostnaden för att förvärva och äga ett fordon under dess livslängd, inbegripet kostnader för att köpa eller leasa fordonet, bränslekostnader, underhålls- och reparationskostnader, försäkringskostnader, finansieringskostnader och skatter.
- (85) *systemansvarig för överföringssystem*: systemansvarig för överföringssystem enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2019/944.
- (86) *fordon*: något av följande:
- Ett vägfordon i kategori M1, M2, N1, M3, N2, N3 eller L.
 - Ett fartyg för transport på inre vattenvägar eller sjö- och kusttransport av passagerare eller gods.
 - Rullande materiel.
 - Ett luftfartyg.
- (87) *behandling*: behandling enligt definitionen i artikel 3.14 i direktiv 2008/98/EG.
- (88) *unionens lägsta skattenivå*: den minimiskattenivå som anges i unionslagstiftningen; vad gäller energiprodukter och elektricitet avses med unionens lägsta skattenivå den minimiskattenivå som anges i bilaga I till rådets direktiv 2003/96/EG ⁽⁶⁾.
- (89) *unionsnorm*:
- Obligatorisk unionsnorm som anger vilka nivåer som enskilda företag ska uppnå i miljöavseende, med undantag för normer eller mål som fastställs på unionsnivå och som är bindande för medlemsstaterna men inte för enskilda företag.
 - Skyldigheten att använda bästa tillgängliga teknik enligt definitionen i direktiv 2010/75/EU och att säkerställa att utsläppsnivåerna inte överstiger de som skulle uppnås vid tillämpning av bästa tillgängliga teknik; om utsläppsnivåer som motsvarar bästa tillgängliga teknik ⁽⁷⁾ har definierats i genomförandeakter som antagits enligt direktiv 2010/75/EU, eller enligt andra tillämpliga direktiv, ska dessa nivåer gälla vid tillämpningen av dessa riktlinjer; om nivåerna uttrycks i form av ett intervall ska den gräns för vilken den bästa tillämpliga tekniken först uppnås för det berörda företaget vara tillämplig.
- (90) *avfall*: avfall enligt definitionen i artikel 3.1 i direktiv 2008/98/EG.
- (91) *spillvärme*: spillvärme enligt definitionen i artikel 2.9 i direktiv 2018/2001.

⁽⁶⁾ Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁽⁷⁾ Detta kan omfatta motsvarande utsläppsnivåer (BAT-AEL), motsvarande energieffektivitetsnivåer (BAT-AEEL) eller motsvarande miljöprestandanivåer (BAT-AEPL).

3. FÖRENLIGHETSBEDÖMNING ENLIGT ARTIKEL 107.3 C I FÖRDRAGET

20. I dessa riktlinjer fastställs förenlighetskriterier, enligt artikel 107.3 c i fördraget, för stödåtgärder avseende miljöskyddsmål, inklusive klimatskyddsmål, och energimål som omfattas av anmälningskravet enligt artikel 108.3 i fördraget.
21. På grundval av artikel 107.3 c i fördraget får kommissionen anse att statligt stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter i unionen (positivt villkor) är förenligt med den inre marknaden, om det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset (negativt villkor).
22. Vid bedömningen av huruvida stöd till miljöskydd och energi kan anses vara förenligt med den inre marknaden enligt artikel 107.3 c i fördraget kommer kommissionen att analysera följande aspekter:
- a) När det gäller det första (positiva) villkoret att stödet ska underlätta utveckling av en näringsverksamhet:
- i) Identifiering av den näringsverksamhet som underlättas genom åtgärden, dess positiva effekter för samhället i stort och, i tillämpliga fall, dess relevans för unionens specifika politikområden (se avsnitt 3.1.1).
 - ii) Stödets stimulans effekt (se avsnitt 3.1.2).
 - iii) Ingen överträdelse av någon relevant bestämmelse i unionsrätten (se avsnitt 3.1.3).
- b) När det gäller det andra (negativa) villkoret att stödet inte får medföra någon otillbörlig påverkan på handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset:
- i) Behovet av statligt ingripande (se avsnitt 3.2.1.1).
 - ii) Stödets lämplighet (se avsnitt 3.2.1.2).
 - iii) Stödets proportionalitet (stöd begränsat till den miniminivå som är nödvändig för att uppnå dess mål), inklusive kumulering (se avsnitt 3.2.1.3).
 - iv) Stödets öppenhet (se avsnitt 3.2.1.4).
 - v) Undvikande av otillbörliga negativa effekter av stödet på konkurrens och handel (se avsnitt 3.2.2).
 - vi) Avvägning mellan de positiva och negativa effekterna av stödet (se avsnitt 3.3).

3.1 Positivt villkor: stödet ska underlätta utvecklingen av en näringsverksamhet

3.1.1 *Identifiering av den näringsverksamhet som underlättas genom åtgärden, dess positiva effekter för samhället i stort och, i tillämpliga fall, dess relevans för unionens specifika politikområden*

23. När medlemsstaterna anmäler stöd ska de ange de näringsverksamheter som kommer att underlättas som en följd av stödet och hur utvecklingen av dessa verksamheter stöds.
24. Stöd för att förebygga eller minska näringsverksamheternas negativa effekter på klimatet eller miljön kan underlätta utvecklingen av näringsverksamheterna genom att öka de berörda näringsverksamheternas hållbarhet. Genom stödet kan det också säkerställas att verksamheten kan fortsätta i framtiden utan att skapa oproportionerliga miljöskador och genom att stödja skapandet av nya näringsverksamheter och tjänster (stöd till utvecklingen av den så kallade gröna ekonomin).
25. Medlemsstaterna ska även beskriva om och hur stödet kommer att bidra till uppnåendet av målen i unionens klimatpolitik, miljöpolitik och energipolitik och mer specifikt stödets förväntade fördelar vad gäller dess väsentliga bidrag till miljöskydd, inklusive en minskning av klimatförändringarna, eller en effektivt fungerande inre energimarknad.

3.1.2 *Stimulansseffekt*

26. Stöd kan endast anses underlätta en näringsverksamhet om det har en stimulansseffekt. En stimulansseffekt uppstår när stödet förmår stödmottagaren att ändra sitt beteende, delta i andra näringsverksamheter eller delta i en mer miljövänlig näringsverksamhet, och om stödmottagaren inte skulle göra det utan stödet eller göra det på ett begränsat eller annorlunda sätt.
27. Stödet får inte ersätta kostnader för en verksamhet som stödmottagaren i alla händelser skulle bedriva och får inte kompensera för den normala affärsrisken för en näringsverksamhet ⁽¹⁸⁾.
28. Att visa på en stimulansseffekt förutsätter identifiering av det faktiska scenariot och det sannolika kontrafaktiska scenariot i avsaknad av stöd ⁽¹⁹⁾. Kommissionen kommer att undersöka detta på grundval av den kvantifiering som avses i avsnitt 3.2.1.3.
29. Kommissionen anser att stödet inte har någon stimulansseffekt för stödmottagaren om arbetet med projektet eller verksamheten hade börjat innan stödmottagaren lämnade in sin skriftliga ansökan till de nationella myndigheterna. Om stödmottagaren börjar genomföra ett projekt innan han eller hon ansöker om stöd kommer eventuellt stöd som beviljas för det projektet i princip att anses vara oförenligt med den inre marknaden.
30. Stöd kan sökas på olika sätt, till exempel som ett anbud i ett anbudsförfarande. Varje ansökan ska åtminstone omfatta sökandens namn, en beskrivning av projektet eller verksamheten, inklusive dess plats, och det stödbelopp som behövs för att utföra projektet eller verksamheten.
31. I vissa undantagsfall kan stöd ha en stimulansseffekt också för projekt som påbörjats innan ansökan om stöd lämnades in. I synnerhet anses stöd ha en stimulansseffekt i följande situationer:
- Stödet beviljas automatiskt i enlighet med objektiva och icke-diskriminerande kriterier och utan ytterligare skönsmässig bedömning av medlemsstaten, och åtgärden har antagits och är i kraft innan arbetet med det projekt eller den verksamhet som beviljats stöd har påbörjats, förutom när det gäller efterföljande ordningar på skatteområdet där verksamheten redan omfattades av tidigare ordningar i form av skatteletnader.
 - De nationella myndigheterna har, före arbetets början, offentliggjort ett tillkännagivande om sin avsikt att införa den föreslagna stödåtgärden, under förutsättning att kommissionen godkänner åtgärden enligt kravet i artikel 108.3 i fördraget. Tillkännagivandet måste tillgängliggöras på en offentlig webbplats eller på andra offentligt tillgängliga medier med lika öppen och enkel åtkomst och tydligt ange den typ av projekt som medlemsstaten föreslår ska vara stödberättigad och den tidpunkt från vilken medlemsstaten avser att betrakta sådana projekt vara stödberättigade. Det föreslagna stödberättigandet får inte vara begränsat på ett otillbörligt sätt. Stödmottagaren måste ha underrättat den beviljande myndigheten före arbetets början om att den föreslagna stödåtgärden ansågs vara en förutsättning för de investeringsbeslut som fattats. Om medlemsstaten förlitar sig på ett sådant tillkännagivande för att påvisa en stimulansseffekt ska den, som en del av sin anmälan om statligt stöd, tillhandahålla en kopia av meddelandet och en länk till den webbplats där det offentliggjordes eller motsvarande belägg för dess tillgänglighet för allmänheten.

⁽¹⁸⁾ Se domstolens dom av den 13 juni 2013, HGA m.fl./kommissionen, C-630/11 P–C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, punkt 104.

⁽¹⁹⁾ Det scenariot måste vara trovärdigt, äkta och hänga samman med de faktorer som ska beaktas vid beslutsfattandet vid den tidpunkt då stödmottagaren fattar sitt beslut om projektet. Medlemsstaterna uppmanas att använda offentliga styrelsedokument, riskbedömningar, finansiella rapporter, interna affärsplaner, expertutlåtanden och andra studier som avser det projekt som är föremål för bedömning. Handlingar som innehåller information om efterfrågeprognoser, kostnadsprognoser, finansiella prognoser, handlingar som läggs fram för en investeringskommitté och som beskriver investerings- eller insatsscenarioer, eller handlingar som är avsedda för finansinstitut kan hjälpa medlemsstater att påvisa en stimulansseffekt. Dessa handlingar måste vara aktuella för den beslutsprocess som avser investerings- eller insatsbeslut.

- c) Driftstöd har beviljats för befintliga anläggningar för miljövänlig produktion i de fall då det inte finns någon "arbetets början", eftersom det inte finns någon betydande ny investering. I dessa fall kan stimulansseffekt påvisas genom en ändring av anläggningens drift på ett miljövänligt sätt i stället för ett alternativt billigare driftsätt som inte är lika bra för miljön.
32. Kommissionen anser att stöd som beviljas endast för att täcka kostnaden för en anpassning till unionsnormerna i princip inte har någon stimulansseffekt. Som en allmän regel kan endast stöd som går utöver unionsnormerna ha en stimulansseffekt. Om den relevanta unionsnormen redan har antagits, men ännu inte trätt i kraft, kan stödet emellertid ha en stimulansseffekt om det bidrar till att investeringen sker och slutförs minst 18 månader innan normen träder i kraft, såvida inte annat anges i avsnitt 4.1–4.13). För att inte avskräcka medlemsstaterna från att införa obligatoriska nationella normer som är strängare eller mer ambitiösa än motsvarande unionsnormer får stödåtgärderna ha en stimulansseffekt oberoende av förekomsten av sådana nationella normer. Detsamma gäller om det finns obligatoriska nationella normer som antagits i avsaknad av unionsnormer.
- 3.1.3 *Ingen överträdelse av någon relevant bestämmelse i unionsrätten*
33. Om den stödberättigade verksamheten eller stödåtgärden, eller de villkor som är förbundna med den, inbegripet dess finansieringsmetod om denna utgör en integrerad del av åtgärden, medför en överträdelse av relevant unionsrätt får stödet inte förklaras förenligt med den inre marknaden. Detta kan till exempel vara fallet om stödet omfattas av klausuler som direkt eller indirekt rör produktens eller utrustningens ursprung, till exempel krav på att stödmottagaren måste köpa inhemskt tillverkade produkter.
- 3.2 **Negativt villkor: stödåtgärden får inte påverka handeln på ett otillbörligt sätt i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset**
- 3.2.1 *Minimering av snedvridning av konkurrens och handel*
- 3.2.1.1 *Stödets nödvändighet*
34. Den statliga stödåtgärd som föreslås måste vara inriktad mot en situation där den kan medföra en väsentlig utveckling som marknaden själv inte kan uppnå, till exempel genom att avhjälpa marknadsmisslyckanden i samband med de projekt eller verksamheter för vilka stödet tilldelas. Även om det är allmänt vedertaget att konkurrensutsatta marknader har en tendens att ge effektiva resultat när det gäller utveckling av näringsverksamheter, priser, produktion och resursanvändning kan ett ingripande i form av statligt stöd, i samband med marknadsmisslyckanden, förbättra marknadernas effektiva funktionssätt och därigenom bidra till utvecklingen av en näringsverksamhet om marknaden själv inte lyckas uppnå ett effektivt resultat. Medlemsstaten bör identifiera de marknadsmisslyckanden som förhindrar uppnåendet av en tillräcklig nivå av miljöskydd eller en effektiv inre energimarknad. De huvudsakliga marknadsmisslyckanden med anknytning till miljöskydd och energi som kan förhindra ett optimalt utfall och leda till otillfredsställande resultat är följande:
- a) Negativa externa effekter: Dessa är vanligast för miljöstödsåtgärder och uppstår om föreningen inte är lämpligt prissatt, det vill säga om det berörda företaget inte betalar hela kostnaden för föreningen. Företag som agerar i eget intresse har inget incitament att ta hänsyn till de negativa externa effekter som orsakas av deras näringsverksamhet, vare sig när de väljer en viss teknik eller när de fattar beslut om produktionsnivå. De kostnader som bärs av företaget återspeglar med andra ord inte de kostnader som bärs av konsumenterna och samhället i stort. Därför har företagen vanligen inget incitament att minska sina föroreningar eller vidta individuella åtgärder för att skydda miljön.
- b) Positiva externa effekter: Det faktum att andra marknadsaktörer än investeraren tillgodogör sig en del av nyttan med en investering kan leda till att företagen underinvesterar. Positiva externa effekter kan till exempel förekomma i samband med investeringar i miljöinnovation, systemstabilitet, nya och innovativa förnybara tekniker och innovativa åtgärder på efterfrågesidan eller energiinfrastrukturer eller åtgärder för trygg elförsörjning som gynnar många medlemsstater eller ett större antal konsumenter.

- c) Asymmetrisk information: Detta uppstår vanligen på marknader där det finns en skillnad mellan den information som finns tillgänglig för den ena sidan av marknaden och den information som finns tillgänglig för den andra sidan av marknaden. En sådan situation kan till exempel uppstå om externa finansiella investerare saknar information om ett projekts sannolika avkastning och risker. Samma situation kan också uppkomma vid gränsöverskridande infrastruktursamarbete där den ena parten har en informationsnackdel jämfört med den andra parten. Även om risker eller osäkerhet i sig inte leder till marknadsmisslyckanden är problemet med asymmetrisk information kopplat till graden av risk och osäkerhet. Båda tenderar att vara högre för miljöinvesteringar med en i regel längre avskrivningsperiod, vilket leder till ett kortsiktigt tänkande som kan förvärras av finansieringsvillkoren för sådana investeringar, särskilt för små och medelstora företag.
- d) Bristande samordning: Detta kan hindra ett projekts utveckling eller effektiva utformning till följd av motstridiga intressen och incitament bland investerarna, s.k. splittrade incitament, avtalskostnader och ansvarsförsäkringar samt osäkerhet kring samarbetets resultat och näteffekter, t.ex. oavbruten elförsörjning. Sådan bristande samordning kan exempelvis uppstå i förhållandet mellan en fastighetsägare och en hyresgäst när det gäller energieffektiva lösningar. Den bristande samordningen kan förvärras ytterligare av informationsproblem, särskilt i samband med asymmetrisk information. Bristande samordning kan även bero på behovet av att nå en viss kritisk massa innan det är kommersiellt attraktivt att påbörja ett projekt, vilket kan vara en särskilt relevant aspekt i (gränsöverskridande) infrastrukturprojekt.
35. Blotta förekomsten av marknadsmisslyckanden i ett visst sammanhang är emellertid inte tillräcklig för att påvisa nödvändigheten av statligt stöd. Andra politiska strategier och åtgärder kan redan ha införts för att hantera vissa identifierade marknadsmisslyckanden. Exempel på detta är sektorreglering, unionens obligatoriska föreningsstandarder, leveransskyldigheter, prissättningsmekanismer som unionens system för handel med utsläppsrätter samt kolskatter. Kompletterande åtgärder, inklusive statligt stöd, får endast riktas mot återstående marknadsmisslyckanden, det vill säga de som inte har lösts med hjälp av andra politiska strategier och åtgärder. Det är även viktigt att visa hur statligt stöd kan förstärka befintliga politiska strategier och åtgärder som syftar till att korrigera samma marknadsmisslyckanden. Det är därför svårare att visa att statligt stöd är nödvändigt om det motverkar andra politiska åtgärder som inriktas på samma marknadsmisslyckanden. Medlemsstaten bör därför även identifiera eventuella befintliga strategier och åtgärder som redan är inriktade på reglerings- eller marknadsmisslyckanden.
36. Kommissionen kommer att anse att stöd är nödvändigt om medlemsstaten visar att det motverkar återstående marknadsmisslyckanden på ett effektivt sätt, även med beaktande av andra strategier och åtgärder som redan har införts för att lösa några av de marknadsmisslyckanden som identifierats.
37. Om statligt stöd beviljas för projekt eller verksamheter som, med avseende på deras teknologiska innehåll, risknivå och storlek, liknar dem som redan har genomförts i unionen på marknadsmässiga villkor, kommer kommissionen i princip att förutsätta att det inte finns något marknadsmisslyckande och kräva ytterligare belegg för att styrka behovet av statligt stöd.
38. För att visa att stödet är nödvändigt måste medlemsstaten visa att projektet, eller referensprojektet när det gäller stödordningar, inte skulle utföras utan stöd. Kommissionen kommer att bedöma detta på grundval av den kvantifiering som avses i avsnitt 3.2.1.3 eller en specifik evidensbaserad analys som lämnas in av medlemsstaten för att visa att stödet är nödvändigt.

3.2.1.2 Lämplighet

39. Den stödåtgärd som föreslås måste vara ett lämpligt policyinstrument för att uppnå det avsedda målet med stödet, det vill säga det får inte finnas några mindre snedvridande policy- eller stödinstrument som kan uppnå samma resultat.

3.2.1.2.1. Lämplighet jämfört med alternativa policyinstrument

40. Statligt stöd är inte det enda policyinstrument som medlemsstaterna har tillgång till för att främja ett utökat miljöskydd eller säkerställa en effektiv inre energimarknad. Lämpligare instrument kan finnas tillgängliga, däribland marknadsbaserade instrument eller åtgärder på efterfrågesidan som inbegriper reglering, efterlevnad av principen om energieffektivitet först ⁽⁴⁰⁾, offentlig upphandling eller standardisering, såväl som en ökad finansiering av offentlig infrastruktur och allmänna skatteåtgärder. Icke-bindande instrument, t.ex. frivillig miljömärkning och spridning av miljövänlig teknik, kan också spela en viktig roll för att uppnå högre nivåer av miljöskydd ⁽⁴¹⁾.
41. Olika åtgärder för att rätta till samma marknadsmisslyckande kan dock motverka varandra. Detta är fallet om en effektiv marknadsbaserad mekanism redan har inrättats för att specifikt hantera problemet med externa effekter, som till exempel unionens utsläppshandelsystem. Ytterligare en stödåtgärd för att hantera samma marknadsmisslyckande riskerar att minska den marknadsbaserade mekanismens effektivitet. Om en stödordning syftar till att hantera återstående marknadsmisslyckanden måste den därför vara utformad på ett sådant sätt att den inte begränsar den marknadsbaserade mekanismens effektivitet.
42. Efterlevnad av principen att förearen betalar enligt miljölagstiftningen syftar till att ett marknadsmisslyckande i samband med negativa externa effekter korrigeras. Statligt stöd är därför inte ett lämpligt instrument i det fallet, och kan inte beviljas i den utsträckning stödmottagaren kan hållas ansvarig för föreningen enligt befintlig unionsrätt eller nationell lagstiftning.

3.2.1.2.2. Lämplighet jämfört med andra stödinstrument

43. Statligt stöd för miljöskydd och energi kan beviljas i olika former. Medlemsstaten bör dock se till att stödet beviljas i den form som sannolikt orsakar minst snedvridning av handel och konkurrens.
44. I detta avseende måste medlemsstaten visa varför andra, potentiellt mindre snedvridande stödformer är mindre lämpliga, såsom förskott med återbetalningsskyldighet jämfört med direkta bidrag, skatteavdrag jämfört med skattelättnader eller stödformer som baseras på finansiella instrument såsom skuldinstrument jämfört med kapitalinstrument, bland annat lågräntelån eller räntesubventioner, statliga garantier eller annan finansiering på förmånliga villkor.
45. Valet av stödinstrument bör vara lämpligt för det marknadsmisslyckande som stödåtgärden är avsedd att korrigera. Om de faktiska intäkterna är osäkra, till exempel när det gäller energibesparingsåtgärder, kan förskott med återbetalningsskyldighet vara det bäst lämpade stödinstrument.

⁽⁴⁰⁾ Enligt denna princip ska medlemsstaterna inom energiplanering, samt i politiska beslut och investeringsbeslut, ta största möjliga hänsyn till alternativa kostnadseffektiva energieffektivitetsåtgärder till förmån för effektivare energiförfrågan och energiförsörjning, framför allt med hjälp av kostnadseffektiva energibesparingar i slutanvändningsledet, initiativ till efterfrågeflexibilitet samt effektivare omvandling, överföring och distribution av energi, varvid målen för de respektive besluten fortfarande uppnås. Se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

⁽⁴¹⁾ Användning av miljömärkning och miljöpåståenden på produkter kan vara ett annat sätt att ge konsumenter/användare möjlighet att fatta välgrundade köpbeslut och att öka efterfrågan på miljövänliga produkter. Om kraftfulla miljömärkningar och sanningsenliga miljöpåståenden är väl utformade, erkända, betrodda och förstås och upplevs som relevanta av konsumenterna kan dessa utgöra ett kraftfullt redskap för att vägleda och forma (konsumenternas) beteenden i riktning mot mer miljövänliga val. Användning av ett märknings-/certifieringssystem med tydliga kriterier, som omfattas av extern kontroll (av tredje part), kommer att bli ett av de effektivaste sätten för företag att visa för konsumenterna och intressenter att de lever upp till högt ställda miljökrav. Mot bakgrund av detta inkluderar kommissionen inte några särskilda regler beträffande utformning och tillverkning av miljövänliga produkter i dessa riktlinjer.

46. Medlemsstaten måste visa att stödet har en lämplig utformning för att uppnå målet för den åtgärd som stödet är riktat till.

3.2.1.3 Proportionalitet

47. Stöd anses vara proportionerligt om stödbeloppet per stödmottagare begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att utföra det projekt eller den verksamhet som beviljas stöd.
48. Som allmän princip gäller att stöd anses vara begränsat till vad som är absolut nödvändigt för att utföra det projekt eller den verksamhet som beviljas stöd om stödbeloppet motsvarar merkostnaderna netto (*finansieringsunderskottet*) för att uppnå målet med stödåtgärden, jämfört med ett kontrafaktiskt scenario utan stöd. Merkostnaden netto fastställs som skillnaden mellan de ekonomiska intäkterna och kostnaderna (inklusive investering och drift) för det stödmottagande projektet och motsvarande siffror för det alternativa projekt som stödmottagaren rimligen skulle kunna utföra utan stöd.
49. En ingående bedömning av merkostnaden netto kommer inte att krävas om stödbeloppet fastställs genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande, eftersom det ger en tillförlitlig uppskattning av det minsta stöd som begärs av de potentiella mottagarna⁽⁴²⁾. Kommissionen anser därför att stödets proportionalitet säkerställs om följande kriterier är uppfyllda:
- Anbudsförandet är konkurrensutsatt, dvs. det är öppet, klart, transparent och icke-diskriminerande, bygger på objektiva kriterier som har fastställts på förhand i enlighet med åtgärdens mål och minimerar risken för strategisk budgivning.
 - Kriterierna har offentliggjorts i tillräckligt god tid före sista dagen för inlämning av ansökningar för att möjliggöra en effektiv konkurrens⁽⁴³⁾.
 - Budgeten eller volymen med anknytning till anbudsförandet utgör en bindande begränsning som innebär att det kan förväntas att inte alla anbudsgivare erhåller stöd. Det förväntade antalet anbudsgivare är tillräckligt för att säkerställa en effektiv konkurrens. Utformningen av anbudsförandanden med för få sökande under genomförandet av en stödordning korrigeras för att återställa effektiv konkurrens under det efterföljande anbudsförandet eller, om det inte är möjligt, så snart som lämpligt.
 - Efterhandsjusteringar av anbudsförandets resultat (t.ex. efterföljande förhandlingar om anbudsresultaten eller ransonering) undviks eftersom de kan undergräva effektiviteten hos förandets utgång.
50. De urvalskriterier som används för att rangordna anbuderna och, i förlängningen, för att fördela stödet i det konkurrensutsatta anbudsförandet bör som allmän regel syfta till att sätta bidraget till åtgärdens huvudmål i direkt eller indirekt förhållande till det stödbelopp som begärs av sökanden. Detta kan exempelvis uttryckas i stöd per miljöskyddsenheter eller stöd per energienhet⁽⁴⁴⁾. Det kan också vara lämpligt att ta med andra urvalskriterier som varken direkt eller indirekt är kopplade till åtgärdens huvudmål. I sådana fall får dessa andra kriterier endast utgöra högst 30 % av viktningen för alla urvalskriterierna. Medlemsstaten måste motivera det föreslagna tillvägagångssättet och säkerställa att det är lämpligt för de mål som eftersträvas.

⁽⁴²⁾ Om "anbud utan subvention" kan förekomma bör medlemsstaterna förklara hur proportionaliteten kommer att säkerställas. Anbud utan subvention kan till exempel uppstå om intäkterna från marknaden förväntas stiga över tid och/eller om vinnande budgivare tar emot koncessioner eller andra fördelar vid sidan av prisstöd. Lägsta prisgränser eller pristak som inskränker konkurrensprocessen och underminerar proportionaliteten, även om den är noll, bör undvikas.

⁽⁴³⁾ Sex veckor är tillräckligt i normala fall. För särskilt komplicerade eller nyskapande förfaranden kan tidsfristen behöva förlängas. I motiverade fall, till exempel med enkla eller regelbundna/upprepade förfaranden, kan en kortare tidsfrist vara lämplig.

⁽⁴⁴⁾ Vid bedömningen av miljöskyddsenheter kan medlemsstaterna till exempel utarbeta en metod som tar hänsyn till utsläpp eller andra föroreningar i olika steg av den näringsverksamhet, den projektgenomförandetid eller de kostnader för systemintegration som beviljats stöd. När bidraget till de huvudsakliga målen sätts i förhållande till det begärda stödbeloppet kan medlemsstaterna till exempel väga de olika objektiva kriterierna och på grundval av stödbeloppet per enhet välja ut det vägda genomsnittet av de objektiva kriterierna, eller bland ett begränsat urval anbud med det lägsta stödbeloppet per enhet av de objektiva kriterierna välja ut de anbud som har högst poäng på de objektiva kriterierna. Parametrarna för ett sådant tillvägagångssätt måste kalibreras för att säkerställa att anbudsförandet förblir icke-diskriminerande, ändamålsenligt konkurrenskraftigt och återspeglar det ekonomiska värdet.

51. Om stödet inte beviljas inom ramen för ett konkurrensutsatt anbudsförfarande måste merkostnaden netto fastställas genom en jämförelse mellan lönsamheten i de faktiska och kontrafaktiska scenarierna. För att fastställa finansieringsunderskottet i sådana fall måste medlemsstaten lämna in en kvantifiering, för det faktiska scenariot och ett trovärdigt kontrafaktiskt scenario, av alla viktiga kostnader och intäkter, stödmottagarnas beräknade vägda genomsnittliga kapitalkostnad för att diskontera framtida kassaflöden samt nettonuvärdet för de faktiska och kontrafaktiska scenarierna, under projektets livstid. Kommissionen kommer att kontrollera om detta kontrafaktiska scenario är realistiskt ⁽⁴⁵⁾. Medlemsstaten måste motivera de antaganden som används för varje aspekt av kvantifieringen och förklara och motivera alla metoder som tillämpas. Den typiska merkostnaden netto kan uppskattas som skillnaden mellan nettonuvärdet för det faktiska scenariot och för det kontrafaktiska scenariot under referensprojektets livstid.
52. Ett kontrafaktiskt scenario kan vara att stödmottagaren inte utför någon insats eller investering, eller fortsätter sin verksamhet utan ändringar. Om det finns belägg för att detta är det mest sannolika kontrafaktiska scenariot kan merkostnaden netto approximeras genom projektets negativa nettonuvärde i det faktiska scenariot utan stöd under projektets livstid (med det underförstådda antagandet att nettonuvärdet i det kontrafaktiska scenariot är noll) ⁽⁴⁶⁾. Detta kan i synnerhet vara fallet för infrastrukturprojekt.
53. När det gäller individuellt stöd och individuella ordningar som gynnar ett särskilt begränsat antal stödmottagare måste beräkningarna och prognoserna i punkt 51 presenteras på nivån för projektets detaljerade affärsplan, och för stödordningar på grundval av ett eller flera referensprojekt. Om punkt 52 är tillämplig måste det styrkande underlaget också presenteras på nivån för projektets detaljerade affärsplan, och för stödordningar på grundval av ett eller flera referensprojekt.
54. Under vissa omständigheter kan det vara svårt att identifiera stödmottagarens alla fördelar och kostnader och därmed uppskatta nettonuvärdet i de faktiska och kontrafaktiska scenarierna. Alternativa tillvägagångssätt kan tillämpas för dessa fall enligt beskrivningen i kapitel 4 för särskilda typer av stöd. I dessa fall kan stödet anses vara proportionerligt om stödbeloppet inte överstiger den högsta tillåtna stödnivån.
55. Om inget konkurrensutsatt anbudsförfarande används och osäkerheten kring den framtida kostnads- och intäktutvecklingen är stor samt om det råder stark informationsasymmetri kan medlemsstaten kräva att modeller för ersättningen införs som inte helt och hållet bygger på reglering på förhand. Dessa modeller bygger snarare på en medelväg av reglering på förhand och i efterhand; alternativt kan återbetalningsmekanismer eller kostnadsövervakningsmekanismer i efterhand införas, samtidigt som man behåller incitamenten för att stödmottagarna ska minimera sina kostnader och utveckla sin verksamhet på ett mer effektivt sätt över tid.

3.2.1.3.1. Kumulering

56. Stöd kan beviljas samtidigt inom ramen för flera stödordningar eller kumuleras med stöd för särskilda ändamål eller stöd av mindre betydelse i förhållande till samma stödberättigande kostnader, under förutsättning att det totala stödbeloppet för ett projekt eller en verksamhet inte leder till överkompensation eller överstiger det maximala stödbelopp som tillåts enligt dessa riktlinjer. Om medlemsstaten tillåter att stöd inom ramen för en åtgärd kumuleras med stöd inom ramen för en annan åtgärd måste den för varje åtgärd ange vilken metod som används för att säkerställa att de villkor som fastställs i denna punkt är uppfyllda.

⁽⁴⁵⁾ Ett kontrafaktiskt scenario där en långsiktig fortsättning av en befintlig verksamhet som inte är miljömässigt hållbar föreslås som alternativ investering/insats kommer inte att betraktas som realistiskt.

⁽⁴⁶⁾ I avsaknad av ett alternativt projekt kommer kommissionen att kontrollera att stödbeloppet inte överstiger det minimum som krävs för att det understödda projektet ska vara tillräckligt lönsamt, till exempel genom att göra det möjligt att uppnå en internränta som motsvarar det bransch- eller företagsspecifika riktmärket eller tröskelvärdet för avkastning. För detta ändamål kan man även använda den normala avkastning som krävs av stödmottagaren i andra investeringsprojekt av liknande slag, projektets kapitalkostnader som helhet eller en avkastning som är vanligt förekommande i den berörda branschen. Alla relevanta förväntade kostnader och fördelar under projektets löptid måste beaktas.

57. Centralt förvaldat unionsfinansiering som inte står direkt eller indirekt under medlemsstatens kontroll utgör inte statligt stöd. Om sådan unionsfinansiering kombineras med statligt stöd måste det säkerställas att det totala belopp av offentliga finansiering som beviljas med avseende på samma stödberättigande kostnader inte leder till överkompensation.

3.2.1.4 Öppenhet

58. För att minska de negativa effekterna genom att säkerställa att konkurrenter har tillgång till relevant information om de verksamheter som får stöd, måste den berörda medlemsstaten offentliggöra följande uppgifter i kommissionens modul för stödtransparens⁽⁴⁷⁾ eller på en övergripande webbplats för statligt stöd på nationell eller regional nivå:

- a) Den fullständiga texten till den godkända stödordningen eller till beslutet om beviljande av individuellt stöd och dess genomförandebestämmelser, eller en länk till texten.
- b) Information om varje individuellt stöd som beviljats tillfälligt eller inom ramen för en stödordning som godkänts på grundval av dessa riktlinjer och som överstiger 100 000 euro⁽⁴⁸⁾.

59. Medlemsstaterna måste upprätta egna övergripande webbplatser om statligt stöd där den information som krävs enligt detta avsnitt ska offentliggöras på ett sådant sätt att den är lätt att komma åt. Informationen ska offentliggöras i ett kalkylbladsformat som inte skyddas av upphovsrätt och som gör att uppgifterna enkelt kan sökas, hämtas, laddas ner och delas på internet, till exempel i formaten CSV eller XML. Webbplatsen ska vara tillgänglig för allmänheten utan begränsningar. Användarna ska inte behöva registrera sig för att besöka webbplatsen.

60. För stödordningar i form av nedsättning av skatter eller skattelikhande avgifter kommer de villkor som fastställs i punkt 58(b) att anses vara uppfyllda om medlemsstaterna offentliggör den begärda informationen om individuella stödbelopp i följande intervall (miljoner euro):

0,1–0,5.

0,5–1.

1–2.

2–5.

5–10.

10–30.

30–60.

60–100.

100–250.

250 eller mer.

61. Den information som avses i punkt 58(b) ska offentliggöras inom sex månader från den dag då stödet beviljades eller, om stödet ges i form av skatteförmåner, inom ett år från skattedeklarationens inlämningsdatum⁽⁴⁹⁾. När det gäller otillbörligt men förenligt stöd ska medlemsstaterna säkerställa att denna information offentliggörs i efterhand inom sex månader från den dag då kommissionen fattade beslut om att stödet är förenligt. För att reglerna för statligt stöd ska kunna verkställas enligt fördraget måste informationen vara tillgänglig under minst tio år från den dag då stödet beviljades.

⁽⁴⁷⁾ Offentlig sökning i modulen för stödtransparens, tillgänglig på <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=sv>.

⁽⁴⁸⁾ Om en medlemsstat lämnar in en vederbörligen motiverad begäran kan undantag göras från detta krav om ett fullständigt och detaljerat offentliggörande skulle undergräva konkurrensen i efterföljande tilldelningsförfaranden, till exempel genom att möjliggöra strategisk budgivning.

⁽⁴⁹⁾ Om det inte finns något formellt krav på en årlig deklaration kommer den 31 december det år för vilket stödet beviljades att betraktas som beviljandedatum för kodningsändamål.

62. Kommissionen kommer att lägga ut länkar till de webbplatser för statligt stöd som avses i punkt 59 på sin egen webbplats.

3.2.2 *Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens*

63. Enligt artikel 107.3 c i fördraget får kommissionen förklara stöd för att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter eller vissa ekonomiska områden som förenligt, men endast "när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset".
64. Tillämpningen av detta negativa villkor kräver en föregående bedömning av stödets snedvridande effekt på handelsvillkoren. Det ligger i sakens natur att varje stödåtgärd kommer att medföra eller riskera att medföra snedvridningar av konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna, eftersom stödåtgärder förstärker stödmottagarnas konkurrenskraft även om de är nödvändiga, lämpliga, proportionerliga och transparenta.
65. Stöd för miljöändamål tenderar till sin natur att gynna miljövänliga produkter och tekniker på bekostnad av andra, mer förorenande produkter och tekniker, och denna stödeffekt betraktas i princip inte som en otillbörlig snedvridning av konkurrensen eftersom den är inriktad på marknadsmisslyckanden som gör att stödet är nödvändigt. Stödet för klimatvänliga produkter och tekniker bidrar dessutom till att uppnå den europeiska klimatlagens mål för 2030 och 2050. När det gäller miljöskyddsåtgärder kommer kommissionen därför att ta hänsyn till snedvridande effekter för konkurrenter som också bedriver en miljövänlig verksamhet, även utan stöd.
66. Kommissionen anser att stödordningar som är öppna för ett bredare urval av möjliga stödmottagare har eller sannolikt kommer att ha en mer begränsad snedvridande effekt på konkurrensen än stöd som är inriktat på ett begränsat antal specifika stödmottagare, framför allt om stödåtgärdens tillämpningsområde omfattar alla konkurrenter som är villiga att erbjuda samma tjänst, produkt eller fördel.
67. Statligt stöd för miljö- och energimål kan ha den oavsiktliga effekten att begränsa marknadsfördelarna för de mest effektiva och innovativa producenterna och samtidigt minska incitamenten för de minst effektiva producenterna att förbättra och omstrukturera sin verksamhet eller lämna marknaden. Detta kan även leda till att mer effektiva eller innovativa konkurrenter hindras från att komma in på marknaden. På längre sikt kan sådana snedvridningar begränsa innovationen, effektiviteten och antagandet av renare teknik. Dessa snedvridande effekter kan vara särskilt viktiga om stödet beviljas för projekt som har en begränsad övergående fördel, men som läser ute renare teknik på längre sikt, inbegripet de projekt som är nödvändiga för att uppnå de medel- och långfristiga klimatmålen i den europeiska klimatlagen. Detta kan till exempel gälla stöd till vissa verksamheter som använder fossila bränslen som ger en omedelbar minskning av utsläppen av växthusgaser men leder till långsammare utsläppsminskningar på längre sikt. Allt annat lika gäller att ju närmare den stödmottagande investeringen är det relevanta måldatumet tidsmässigt, desto större sannolikhet att dess övergående fördelar uppvägs av de möjliga hämmande effekterna för renare teknik. I sin bedömning kommer kommissionen därför att ta hänsyn till sådana möjliga kortsiktiga och långsiktiga effekter på konkurrens och handel.
68. Stöd kan även snedvrida konkurrensen genom att stärka eller upprätthålla ett betydande marknadsinflytande för stödmottagaren. Även om stödet inte direkt förstärker ett betydande marknadsinflytande kan detta ske indirekt genom att befintliga konkurrenter avskräcks från att utöka sin verksamhet eller tvingas att lämna marknaden, eller genom att nya konkurrenter avskräcks från att komma in på marknaden. Detta måste beaktas, i synnerhet om stödåtgärden är inriktad på ett begränsat antal specifika stödmottagare eller om etablerade aktörer lyckades vinna marknadsinflytande före avregleringen av marknaden, vilket i vissa fall gäller för energimarknaderna. Detta är också relevant i konkurrensutsatta anbudsförfaranden på framväxande marknader, om det finns risk för att en aktör med stark marknadsställning lyckas med huvuddelen av sina bud och förhindrar att nya aktörer kommer in på marknaden.
69. Förutom snedvridningar på produktmarknaderna kan stöd även påverka handeln och valet av plats. Dessa snedvridningar kan uppstå bland medlemsstaterna, antingen när företag konkurrerar över gränserna eller när de överväger att använda sina investeringar på annat håll. Stöd som syftar till att upprätthålla näringsverksamheten i en region eller locka bort den från andra regioner inom den inre marknaden kan orsaka att verksamheter eller investeringar flyttas från en region till en annan utan nettomiljöeffekter. Kommissionen

kommer att kontrollera att stödet inte leder till några uppenbara negativa effekter för konkurrens och handel. Till exempel kommer stöd för miljö- och energiändamål som endast leder till att en näringsverksamhet lokaliseras på annat håll utan att förbättra den befintliga nivån på miljöskyddet i medlemsstaterna inte att anses förenligt med den inre marknaden.

70. Kommissionen kommer att godkänna åtgärder enligt dessa riktlinjer under högst tio år, men denna period kan i vissa fall vara begränsad (se punkt 76). Om en medlemsstat vill förlänga åtgärdens varaktighet utöver maxperioden kan den anmäla stödåtgärden på nytt. Detta innebär att stöd kan beviljas inom ramen för godkända åtgärder under högst tio år från dagen för anmälan av kommissionens beslut om att stödet är förenligt.

3.3 Vägning av de positiva effekterna av stödet mot de negativa effekterna på konkurrens och handel

71. Som ett sista steg kommer kommissionen att väga stödåtgärdens identifierade negativa effekter på konkurrens- och handelsvillkoren mot det planerade stödets positiva effekter på den understödda näringsverksamheten, inklusive dess bidrag till miljöskyddet och målen för energipolitiken samt, i synnerhet, dess bidrag till övergången mot en miljömässig hållbar verksamhet och till uppnåendet av de rättsligt bindande målen i den europeiska klimatlagen och unionens energi- och klimatmål för 2030.
72. I samband med denna vägning kommer kommissionen att lägga särskild uppmärksamhet på artikel 3 i förordning (EU) 2020/852, däribland principen om att *inte orsaka betydande skada* ⁽⁶⁹⁾, eller andra jämförbara metoder. Som en del av bedömningen av de negativa effekterna på konkurrens och handel kommer kommissionen dessutom, i relevanta fall, att ta hänsyn till negativa externa effekter av den verksamhet som beviljats stöd om sådana externa effekter påverkar konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna negativt i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset genom att skapa eller förvärra ineffektiviteter på marknaden, framför allt sådana externa effekter som kan förhindra uppnåendet av klimatmålen i unionsrätten ⁽⁷¹⁾.
73. Kommissionen kommer endast att anse att stödåtgärden är förenlig med den inre marknaden om de positiva effekterna uppväger de negativa effekterna. I de fall då den föreslagna stödåtgärden inte kopplas till ett väl identifierat marknadsmisslyckande på ett lämpligt och proportionerligt sätt, till exempel på grund av fördelens övergående karaktär och de långvariga snedvridningar detta innebär enligt vad som fastställs i punkt 67, kommer de negativa snedvridande effekterna på konkurrensen att tendera att uppväga de positiva effekterna av åtgärden. Kommissionen kommer därför sannolikt att dra slutsatsen att den föreslagna stödåtgärden är oförenlig.
74. Åtgärder som direkt eller indirekt inbegriper stöd till fossila bränslen, i synnerhet de mest förorenande fossila bränslena, skapar sannolikt inte några positiva miljöeffekter, och de har ofta betydande negativa effekter eftersom de kan öka de negativa externa miljöeffekterna på marknaden. Detsamma gäller åtgärder som inbegriper nya investeringar i naturgas, såvida det inte kan påvisas att det inte finns någon inläsnings effekt ⁽⁷²⁾. Detta gör i princip att en positiv balans för sådana åtgärder är osannolik, vilket förklaras närmare i kapitel 4.

⁽⁶⁹⁾ Efterlevnaden av principen om att *inte orsaka betydande skada* har redan verifierats och anses vara uppfylld för åtgärder som är identiska med åtgärderna inom ramen för planerna för återhämtning och resiliens som godkänts av rådet.

⁽⁷¹⁾ Detta skulle även kunna vara fallet om stödet snedvrider driften av ekonomiska instrument som har införts för att internalisera sådana externa effekter (t.ex. genom att påverka prissignaler som ges av EU:s utsläppshandelssystem eller ett liknande instrument).

⁽⁷²⁾ Detta kan till exempel baseras på en nationell plan för minskade koldioxidutsläpp med bindande mål och/eller omfatta bindande åtaganden från stödmottagaren att införa teknik för minskade koldioxidutsläpp, såsom CCS/CCU, eller ersätta naturgas med förnybar eller koldioxidfria gas, eller att stänga anläggningen enligt en tidsplan som är förenlig med unionens klimatmål. För att uppnå unionens klimatmål för 2030 och 2050 måste det finnas en tydligt nedåtgående trend vad gäller alla fossila bränslen, inklusive naturgas. I kommissionens konsekvensbedömning för klimatmålsplanen för 2030 förklaras att den oförminskade användningen av naturgas fram till 2050 kommer att bli oförenlig med klimatneutralitetsmålet, och användningen av den [måste] minskas med 66–71 % jämfört med 2015 (SWD(2020) 176 final).

75. Kommissionen kommer i regel att se positivt på åtgärder som föreslås av medlemsstaterna för att underlätta deltagandet av små och medelstora företag och i tillämpliga fall gemenskaper för förnybar energi i konkurrenssutsatta anbudsförfaranden, under förutsättning att de positiva effekterna av att säkerställa deras deltagande uppväger de möjliga snedvridande effekterna.
76. Följande ytterligare faktorer ska beaktas för att fastställa den totala balansen för vissa kategorier av stödordningar i vissa fall:
- Ett krav på efterhandsutvärdering enligt beskrivningen i kapitel 5; i sådana fall får kommissionen begränsa stödordningarnas giltighetstid (vanligtvis till fyra år eller kortare tid) med möjlighet till förlängning genom en ny anmälan.
 - Ett krav – i frånvaro av ett konkurrenssutsatt anbudsförfarande – på att göra en individuell anmälan av stödprojekt av en viss storlek eller att uppge vissa egenskaper.
 - Ett krav på att stödåtgärderna ska ha en tidsbegränsning.

4. KATEGORIER AV STÖD

- 4.1 **Stöd för minskning och upptag av växthusgasutsläpp, däribland stöd till förnybar energi och energieffektivitet**
- 4.1.1 *Logisk grund*
77. Unionen har fastställt bindande och ambitiösa mål för att minska växthusgasutsläppen fram till 2030 och 2050 i den europeiska klimatlagen. I förordning (EU) 2018/1999 har unionen fastställt sina energi- och klimatmål för 2030. I energieffektivitetsdirektivet har unionen fastställt bindande energieffektivitetsmål för 2030. Statligt stöd kan vara nödvändigt för att bidra till uppnåendet av dessa mål och tillhörande nationella bidrag.
- 4.1.2 *Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter*
78. I avsnitt 4.1 fastställs bestämmelser om förenlighet för åtgärder som är inriktade på energi från förnybara källor, inklusive stöd för produktion av förnybar energi eller syntetiska bränslen som framställts med förnybar energi. Här fastställs även bestämmelser om förenlighet för stödåtgärder med en mängd olika tekniker som i första hand är inriktade på att minska utsläppen av växthusgaser ⁽⁷³⁾.
- 4.1.2.1 *Stöd till förnybar energi*
79. I detta avsnitt fastställs bestämmelser om förenlighet för åtgärder för att stödja alla typer av förnybar energi.
80. Stöd för biodrivmedel, flytande biobränslen, biogas (inklusive biometan) och biomassabränslen kan endast godkännas i den mån de bränslen som får stöd uppfyller de kriterier för hållbarhet och minskning av växthusgasutsläpp som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001 och dess genomförandeakter eller delegerade akter.
81. Stöd till produktion av energi från avfall kan anses vara förenligt inom ramen för detta avsnitt i den mån produktionen är begränsad till avfall som uppfyller definitionen av förnybara energikällor.
82. Stöd till produktion av förnybar vätgas ⁽⁷⁴⁾ kan bedömas inom ramen för detta avsnitt.

⁽⁷³⁾ Det omfattar investeringar i både befintliga och nya tillgångar.

⁽⁷⁴⁾ Detta inbegriper elektrolysanläggningar på elnätet som ingått avtal om köp av förnybar el med ekonomiska aktörer som producerar förnybar el som uppfyller villkoren i den delegerade förordning från kommissionen som antogs i enlighet med artikel 27.3 i direktiv (EU) 2018/2001.

4.1.2.2 Annat stöd för minskning och upptag av växthusgasutsläpp samt energieffektivitet

83. Alla tekniker som bidrar till att minska utsläppen av växthusgaser är i princip stödberättigade, däribland stöd för produktion av koldioxidsnål energi eller syntetiska bränslen som framställs med koldioxidsnål energi, stöd för att öka energieffektiviteten inklusive högeffektiv kraftvärme, stöd för CCS/CCU, stöd för efterfrågeflexibilitet och energilagring om detta medför minskade utsläpp samt stöd för att minska eller undvika utsläpp till följd av industriprocesser, bland annat behandlingen av råvaror. Det omfattar även stöd för upptag av växthusgaser från miljön. Detta avsnitt gäller inte åtgärder vilkas främsta mål inte är minskning eller upptag av växthusgasutsläpp. Om en åtgärd bidrar till att både minska utsläppen av växthusgaser och förhindra eller minska utsläppen av andra föroreningar bedöms åtgärdens förenlighet på grundval av detta avsnitt eller avsnitt 4.5, beroende på vilket av de två målen som är dominerande.
84. I detta avsnitt behandlas även särskilda infrastrukturprojekt (däribland för vätgas, andra gaser med låga koldioxidutsläpp och koldioxid för lagring/användning) som inte omfattas av definitionen av energiinfrastruktur, såväl som projekt som inbegriper särskild infrastruktur och/eller energiinfrastruktur i kombination med antingen produktion eller förbrukning/användning.
85. I den mån stödet underlättar investeringar för att förbättra energiprestandan i samband med industriverksamhet är detta avsnitt även tillämpligt på stöd till små och medelstora företag och små midcap-företag som erbjuder åtgärder för förbättring av energiprestandan för att underlätta avtal om energiprestanda i den mening som avses i artikel 2.27 i direktiv 2012/27/EU.
86. Stöd till produktion av energi från avfall kan anses vara förenligt inom ramen för detta avsnitt i den mån det endast rör sig om avfall som används för att driva anläggningar som uppfyller definitionen av högeffektiv kraftvärme.
87. Stöd till produktion av koldioxidsnål vätgas kan bedömas inom ramen för detta avsnitt.
88. Stöd till elektrifiering med användning av förnybar och/eller koldioxidsnål el, bland annat för uppvärmnings- och industriprocesser, kan också bedömas inom ramen för detta avsnitt.

4.1.3 *Minimering av snedvridning av konkurrens och handel*

4.1.3.1 Stödets nödvändighet

89. Punkterna 34–37 gäller inte åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser. Medlemsstaten ska identifiera de politiska åtgärder som redan har införts för att minska växthusgasutsläppen. Även om unionens utsläppshandelsystem och tillhörande politiska strategier och åtgärder internaliserar en del av kostnaderna för växthusgasutsläppen är det dock inte säkert att dessa kostnader internaliseras fullt ut.
90. Medlemsstaten bör visa att stöd behövs för de föreslagna verksamheterna i enlighet med punkt 38, med beaktande av den kontrafaktiska situationen ⁽⁶⁾ såväl som relevanta kostnader och intäkter, inklusive kostnader och intäkter kopplade till utsläppshandelsystemet och tillhörande politiska strategier och åtgärder som anges i punkt 89. Om osäkerheten är stor när det gäller den framtida marknadsutvecklingen för en stor del av nyttokalkylen (till exempel vid investeringar i förnybar energi om intäkterna från el inte kopplas till kostnaderna för insatsvaror) kan stöd i form av en viss garanterad ersättning för att begränsa exponeringen mot negativa scenarier anses vara nödvändigt för att säkerställa att den privata investeringen äger rum. I sådana fall kan begränsningar av lönsamheten och/eller återbetalningskrav med koppling till möjliga positiva scenarier vara nödvändiga för att säkerställa proportionaliteten.

⁽⁶⁾ Den kontrafaktiska situationen motsvarar den verksamhet som skulle ha utförts av stödmottagaren i avsaknad av stöd. I vissa fall med minskade koldioxidutsläpp kan detta inbegripa en investering i ett mindre miljövänligt alternativ. Andra fall där investeringar saknas eller är försenade kan till exempel inbegripa operativa beslut som skulle ge en mindre miljömässig fördel, till exempel en fortsatt drift av befintliga anläggningar på plats och/eller inköp av energi.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/251

91. Om medlemsstaten visar att det finns ett behov av stöd enligt punkt 90 förutsätter kommissionen att det finns ett återstående marknadsmisslyckande som kan åtgärdas genom stöd för minskning av koldioxidutsläppen, om den inte har bevis för motsatsen.
92. För stödordningar som tillämpas under mer än tre år måste medlemsstaten bekräfta att den kommer att uppdatera sin analys av relevanta kostnader och intäkter åtminstone vart tredje år eller, för stödordningar med mindre frekvent beviljande av stöd, säkerställa att stödet fortfarande är nödvändigt för varje kategori av behöriga stödmottagare innan stöd beviljas. Om det inte längre krävs något stöd för en kategori av stödmottagare bör den kategorin avlägsnas innan ytterligare stöd beviljas ⁽⁶⁶⁾.

4.1.3.2 Lämplighet

93. Avsnitt 3.2.1.2 gäller inte åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser. Kommissionen utgår från att statligt stöd i princip kan vara en lämplig åtgärd för att uppnå målen om minskade koldioxidutsläpp, med tanke på att andra politiska instrument ofta inte är tillräckliga för att uppnå dessa mål, under förutsättning att alla andra villkor för förenlighet är uppfyllda. Eftersom minskningen av koldioxidutsläppen är en stor och brådskande utmaning kan en rad olika instrument användas, däribland direktstöd.
94. Stöd för att underlätta avtal om energiprestanda, enligt vad som avses i punkt 85, får endast ha formen av
- a) ett lån eller en garanti till den leverantör som erbjuder åtgärder för förbättring av energiprestandan enligt ett avtal om energiprestanda, eller
 - b) en finansiell produkt som syftar till att refinansiera den berörda leverantören (t.ex. faktorisering eller förverkande).

4.1.3.3 Stödberättigande

95. Koldioxidminskande åtgärder med inriktning på specifika verksamheter som konkurrerar med andra osubventionerade verksamheter kan förväntas leda till större snedvriddingar av konkurrensen jämfört med åtgärder som är öppna för alla konkurrerande verksamheter. Medlemsstaterna bör därför ge skäl till åtgärder som inte omfattar alla konkurrerande tekniker och projekt – till exempel alla projekt som verkar på elmarknaden eller alla företag som producerar hållbara produkter och som har teknisk kapacitet att bidra till en effektiv minskning av växthusgasutsläppen ⁽⁶⁷⁾. Dessa skäl bör utgå från objektiva överväganden, till exempel med koppling till effektivitet, kostnader eller andra relevanta omständigheter. Sådana skäl får grundas på bevisning som samlats in vid de offentliga samråd som avses i avsnitt 4.1.3.4 i tillämpliga fall.
96. Kommissionen kommer att bedöma de angivna skälen och kommer exempelvis att anse att ett mer begränsat stödberättigande inte snedvrider konkurrensen på ett otillbörligt sätt om
- a) en åtgärd inriktas på ett särskilt sektorspecifikt eller teknikbaserat mål som fastställts i unionsrätten ⁽⁶⁸⁾, t.ex. en stödordning för förnybar energi eller energieffektivitet ⁽⁶⁹⁾,
 - b) en åtgärd särskilt syftar till att stödja demonstrationsprojekt,
 - c) en åtgärd syftar till att inte bara minska koldioxidutsläppen, utan även förbättra luftkvaliteten eller minska andra föroreningar,

⁽⁶⁶⁾ Detta påverkar inte rätten att erhålla stöd som redan beviljats (t.ex. för ett tioårskontrakt).

⁽⁶⁷⁾ Kommissionen kommer i regel inte att kräva att åtgärderna öppnas över gränserna, även om detta kan bidra till att minska eventuella konkurrensproblem.

⁽⁶⁸⁾ Till exempel för förnybar vätgas i tillämpliga fall.

⁽⁶⁹⁾ Stödberättigandet bör i sådana fall endast begränsas i linje med relevanta definitioner om sådana ingår i den sektorspecifika lagstiftningen. Exempelvis bör en stödordning som utformats för att uppfylla unionens överordnade mål för förnybar energi vara öppen för all teknik som uppfyller definitionen av förnybara energikällor i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 8), samtidigt som en stödordning som utformats för att uppfylla unionens delmål bör vara öppen för all teknik som kan bidra till att uppnå det delmålet. Medlemsstaterna får emellertid även begränsa tillämpningsområdet för sina stödåtgärder ytterligare, däribland till vissa typer av förnybara energikällor, på grundval av de andra objektiva kriterier som förtecknas i punkterna 96(b)–(g).

- d) en medlemsstat fastställer skäl att anta att stödberättigade sektorer eller innovativa tekniker har potential att ge ett väsentligt och kostnadseffektivt bidrag till miljöskyddet och en djupgående minskning av koldioxidutsläpp på längre sikt,
- e) en åtgärd behövs uppnå en diversifiering som är nödvändig för att undvika att förvärra problem kopplade till nätstabiliteten ⁽⁶⁰⁾,
- f) ett mer selektivt tillvägagångssätt kan förväntas leda till lägre kostnader för att uppnå miljöskyddet (till exempel genom sänkta kostnader för systemintegrering som en följd av diversifiering, även mellan förnybara energikällor, som även skulle kunna omfatta efterfrågeflexibilitet och/eller lagring) och/eller leda till mindre snedvridding av konkurrensen,
- g) ett projekt har valts ut efter en öppen anbudsinfordran för att utgöra en del av ett större integrerat gränsöverskridande projekt som gemensamt utformats av flera medlemsstater och som är tänkt att bidra väsentligt till miljöskydd av gemensamt intresse för unionen, och som antingen tillämpar innovativ teknik som är ett resultat av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet som bedrivits av stödmottagaren eller någon annan enhet, förutsatt att den förstnämnda förvärvat rätten att använda resultaten av den tidigare forskningen, utvecklingen och innovationen eller är bland de första som använder den innovativa tekniken inom sin sektor.
97. Medlemsstaterna ska regelbundet se över reglerna för stödberättigandet och tillhörande regler för att säkerställa att alla skäl som uppgetts för att motivera ett mer begränsat stödberättigande fortsätter att gälla under varje stödordnings hela livstid, dvs. att varje begränsning av stödberättigandet fortfarande kan motiveras om nya tekniker eller metoder utvecklas eller om fler uppgifter blir tillgängliga.

4.1.3.4 Offentligt samråd

98. Avsnitt 4.1.3.4 ska tillämpas från den 1 juli 2023.
99. Innan stödet anmäls ska medlemsstaterna, utom i vederbörligen motiverade undantagsfall, genomföra ett offentligt samråd om konsekvenserna för konkurrensen och proportionaliteten hos de åtgärder som ska anmälas enligt detta avsnitt. Samråds skyldigheten gäller inte ändringar av redan godkända åtgärder som inte påverkar deras tillämpningsområde eller stödberättigande eller förlänger deras varaktighet längre än tio år efter anmälan av det ursprungliga beslutet från kommissionen om att stödet är förenligt, och inte heller i de fall som avses i punkt 100. För att avgöra om en åtgärd är motiverad, med beaktande av kriterierna i dessa riktlinjer, krävs följande typer av offentliga samråd ⁽⁶¹⁾:
- a) För åtgärder där det beräknade genomsnittliga årliga stöd som ska beviljas är minst 150 miljoner euro per år ska ett offentligt samråd anordnas under minst sex veckor och omfatta följande punkter:
- Stödberättigande.
 - Metod och uppskattning av subvention per ton utsläpp av koldioxidekvivalenter ⁽⁶²⁾ som undviks (per projekt eller referensprojekt).
 - Det användnings- och tillämpningsområde som föreslås för konkurrensutsatta anbudsförfaranden och eventuella undantag.

⁽⁶⁰⁾ I fall som inbegriper regional stöd bör medlemsstaten kunna visa att stödtjänster och regler för omdirigering möjliggör en effektiv användning och lagring av förnybara energikällor, tillgodoser efterfrågan på energi och gynnar val av plats och tekniska lösningar som bidrar till nätets stabilitet i linje med förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944. Om medlemsstaten identifierar ett lokalt problem med försörjningssäkerheten som inte kan lösas på medellång sikt (t.ex. inom 5–10 år) genom förbättringar av marknadens utformning eller tillräcklig förstärkning av nätet bör en åtgärd för att lösa detta problem utformas och bedömas enligt avsnitt 4.8.

⁽⁶¹⁾ Medlemsstaterna får använda befintliga nationella samrådsförfaranden när det gäller dessa krav. Så länge samråden omfattar de punkter som ingår i dessa riktlinjer och utförs under hela den tid som krävs behövs inte något separat samråd. Ett separat samråd krävs inte heller för de ärenden som avses i punkt 96(g).

⁽⁶²⁾ Koldioxidekvivalent (CO₂e) är ett mått som används för att jämföra utsläpp från olika växthusgaser på grundval av deras globala uppvärmningspotential, genom att omvandla mängder av andra gaser till motsvarande mängd koldioxid med samma globala uppvärmningspotential.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/253

- iv) Huvudsakliga parametrar för tilldelningen av stödet ⁽⁶³⁾, bland annat för främjande av konkurrens mellan olika typer av stödmottagare ⁽⁶⁴⁾.
 - v) De huvudsakliga antaganden som ligger till grund för den kvantifiering som används för att påvisa stimulanseffekten, nödvändigheten och proportionaliteten.
 - vi) Om nya investeringar i naturgasbaserad produktion eller industriell produktion kan få stöd, vilka skyddsåtgärder som föreslås för att säkerställa förenligheten med unionens klimatmål (se punkt 129).
- b) För åtgärder där det beräknade genomsnittliga årliga stöd som ska beviljas är mindre än 150 miljoner euro per år ska ett offentligt samråd anordnas under minst fyra veckor och omfatta följande punkter:
- i) Stödberättigande.
 - ii) Det användnings- och tillämpningsområde som föreslås för konkurrensutsatta anbudsförvaranden och eventuella undantag.
 - iii) Om nya investeringar i naturgasbaserad produktion eller industriell produktion kan få stöd, vilka skyddsåtgärder som föreslås för att säkerställa förenligheten med unionens klimatmål (se punkt 129).
100. Inget offentligt samråd krävs för åtgärder som omfattas av punkt 99(b) om konkurrensutsatta anbudsförvaranden används och om åtgärden inte stöder investeringar i generering eller produktion av energi, eller andra verksamheter, som baseras på fossila bränslen.
101. Frågeformulären för samrådet ska publiceras på en offentlig webbplats. Medlemsstaterna måste redovisa resultatet av samrådet med en sammanfattning och svar på de synpunkter som tagits emot. Detta bör omfatta en förklaring av hur de möjliga negativa effekterna på konkurrensen har minimerats genom den föreslagna åtgärdens tillämpningsområde eller stödberättigande. Medlemsstaterna ska tillhandahålla en länk till sitt svar på samrådet som en del av ansökan om stödåtgärder enligt detta avsnitt.
102. I exceptionella och vederbörligen motiverade fall kan kommissionen överväga alternativa metoder för samråd, under förutsättning att de berörda parternas synpunkter beaktas i (det fortsatta) genomförandet av stödet. I sådana fall kan det hända att de alternativa metoderna måste kombineras med korrigerande åtgärder för att minska möjliga snedvridande effekter av åtgärden.

4.1.3.5 Proportionalitet

103. Stöd för att minska utsläppen av växthusgaser bör i allmänhet beviljas genom ett konkurrensutsatt anbudsförvarande enligt beskrivningen i punkterna 49 och 50 så att målen för åtgärden ⁽⁶⁵⁾ kan uppnås på ett proportionerligt sätt som minimerar snedvridningen av konkurrensen och handeln. Budgeten eller volymen med anknytning till anbudsförvarandet utgör en bindande begränsning som innebär att det kan förväntas att inte alla anbudsgivare erhåller stöd. Det förväntade antalet anbudsgivare är tillräckligt för att säkerställa en effektiv konkurrens. Utformningen av anbudsförvaranden med för få sökande under genomförandet av en stödordning korrigeras för att återställa effektiv konkurrens under det efterföljande anbudsförvarandet eller, om det inte är möjligt, så snart som det är lämpligt ⁽⁶⁶⁾.

⁽⁶³⁾ Exempelvis leveranstid mellan det konkurrensutsatta förvarandet och leveransperioden samt anbuds- och prissättningsregler.

⁽⁶⁴⁾ Till exempel om avtalen är olika långa eller om det finns olika metoder för att beräkna beloppet för den stödberättigade kapaciteten/produktionen från olika typer av teknik eller olika metoder för att beräkna eller betala bidragen.

⁽⁶⁵⁾ Till exempel uppnåendet av medlemsstatens mål för minskning av koldioxidutsläppen.

⁽⁶⁶⁾ En sådan bindande begränsning kan uppnås på en rad olika kompletterande sätt, inbegripet åtgärder för att lindra eventuella begränsningar på utbudssidan, justera volymen så att den återspeglar det sannolikt tillgängliga utbudet vid en viss tidpunkt och/eller ändra andra inslag i utformningen av anbudsförvarandet (t.ex. kriterier för stödberättigande för deltagande) i syfte att uppnå målet för åtgärden (t.ex. medlemsstaternas mål om minskade koldioxidutsläpp) på ett proportionerligt sätt som minimerar snedvridningen av konkurrensen och handeln. Samtidigt som medlemsstaterna värnar om proportionalitet och konkurrenskraft kan de också beakta investernas berättigade förväntningar.

104. Anbudsförfarandet bör i princip vara öppet för alla behöriga stödmottagare för att möjliggöra en kostnadseffektiv fördelning av stödet och minska snedvridningarna av konkurrensen. Förfarandet kan emellertid begränsas till en eller flera särskilda kategorier av stödmottagare om det finns bevis, däribland relevanta bevis som samlats in vid det offentliga samrådet, som till exempel visar att
- ett enskilt förfarande som är öppet för alla behöriga stödmottagare inte skulle leda till ett optimalt resultat eller inte skulle göra det möjligt att uppnå åtgärdens mål – en motivering som kan hänvisa till kriterierna i punkt 96,
 - det finns en väsentlig avvikelse mellan de budgivningsnivåer som olika kategorier av stödmottagare förväntas erbjuda (detta är vanligen fallet om de förväntade konkurrensutsatta budgivningsnivåerna – på grundval av den analys som krävs enligt punkt 90 – avviker med mer än 10 %); i sådana fall får separata konkurrensutsatta budgivningsprocesser användas så att kategorier av stödmottagare med liknande kostnader konkurrerar med varandra.
105. Om en medlemsstat förlitar sig på undantagen i punkt 104 (b) för en stödordning som kommer att löpa under mer än tre år bör den analys som krävs enligt punkt 92 även omfatta huruvida de undantagen fortfarande gäller. Framför allt måste medlemsstaterna bekräfta att sådana stödordningar kommer att anpassas efterhand för att säkerställa att tekniker där buden förväntas ligga inom 10 % från varandra omfattas av samma konkurrensutsatta anbudsförfarande. Medlemsstaterna får även välja att anordna separata anbudsförfaranden om den uppdaterade analys som avses i punkt 92 visar att kostnaderna har börjat avvika så mycket att anbudet varierar med mer än 10 %.
106. Om den analys som krävs enligt punkt 90 visar att det kan finnas en väsentlig avvikelse mellan de budgivningsnivåer som olika kategorier av stödmottagare förväntas erbjuda bör medlemsstaterna ta hänsyn till risken för överkompensation av billigare teknik. Detta kommer även att beaktas vid kommissionens bedömning. I vissa fall kan anbudsbegränsningar krävas för att begränsa det högsta anbudet från enskilda anbudsgivare i särskilda kategorier. Anbudsbegränsningar bör motiveras med hänvisning till den kvantifiering för referensprojekt som avses i punkterna 51, 52 och 53.
107. Undantag från kravet att tilldela stöd och fastställa stödnivån genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande kan vara motiverade om det finns bevis, däribland bevis som samlats in under det offentliga samrådet, på att följande gäller:
- Om det saknas tillräckligt med potentiella anbud eller ett tillräckligt antal potentiella budgivare för att säkerställa konkurrensen måste medlemsstaten visa att det inte är möjligt att öka konkurrensen genom att minska budgeten eller underlätta deltagandet i budgivningsprocessen (till exempel genom att identifiera ytterligare mark för exploatering eller anpassa kraven på förhandskvalificering) beroende på vad som är tillämpligt.
 - Stödmottagarna är små projekt enligt följande definition:
 - Projekt för generering eller lagring av elektricitet – projekt med installerad kapacitet som understiger eller är lika med 1 MW.
 - Förbrukning av elektricitet – projekt med maximalt behov som understiger eller är lika med 1 MW.
 - Teknik för värme- och gasproduktion – projekt med installerad kapacitet eller motsvarande som understiger eller är lika med 1 MW.
 - Projekt där 100 % ägs av små eller medelstora företag eller drivs av en gemenskap för förnybar energi – projekt med installerad kapacitet eller maximalt behov som är lika med eller understiger 6 MW.
 - Projekt som är helägda av små företag och mikroföretag eller av gemenskaper för förnybar energi endast för vindkraft och som är lika med eller understiger 18 MW installerad kapacitet.
 - Energieffektivitetsåtgärder som inte innefattar energiproduktion som gynnar små och medelstora företag, om stödmottagarna erhåller mindre än 300 000 euro per projekt.
 - Enskilda projekt som uppfyller båda följande villkor:
 - Projektet har valts ut efter en öppen anbudsinfordran för att utgöra en del av ett större integrerat gränsöverskridande projekt som gemensamt utformats av flera medlemsstater och som är tänkt att bidra väsentligt till miljöskydd av gemensamt intresse för unionen.

- ii) Projektet tillämpar antingen innovativ teknik som är ett resultat av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet som bedrivits av stödmottagaren eller någon annan enhet, förutsatt att den förstnämnda förvärvat rätten att använda resultaten av den tidigare forskningen, utvecklingen och innovationen eller är bland de första som använder den innovativa tekniken inom sin sektor.
108. Medlemsstaterna får även använda konkurrensbaserade certifikat eller system för leverantörens skyldighet för att fastställa stödbeloppet och tilldela stöd under förutsättning att
- a) efterfrågan inom stödordningen är lägre än den potentiella tillgången,
 - b) det uppköpspris eller påföljdspris som tillämpas på en konsument eller leverantör som inte har köpt det antal certifikat som krävs (dvs. det högsta pris som skulle betalas för stöd) fastställs på en tillräckligt hög nivå för att skapa incitament för efterlevnaden av skyldigheten; påföljdspriset bör dock baseras på den kvantifiering som avses i punkterna 51, 52 och 53 för att undvika att en alltför hög nivå leder till överkompensation,
 - c) medlemsstaterna tar hänsyn till de uppgifter om stöd som redan har tagits emot i form av dokumentationen från massbalanssystemet enligt artikel 30 i direktiv (EU) 2018/2001 om stödordningarna inbegriper stöd till biobränslen, flytande biobränslen och biomassabränslen, för att undvika överkompensation.
109. Medlemsstaterna får även utforma stödordningar som är inriktade på koldioxidminskning eller energieffektivitet i form av nedsättning av skatter eller skattelikhande avgifter som används för att finansiera miljöpolitiska mål. Ett konkurrensutsatt anbudsförfarande är inte obligatoriskt för sådana ordningar. Sådant stöd måste emellertid i princip beviljas på samma sätt för alla stödberättigade företag inom samma näringsverksamhetssektor som är i samma eller liknande faktiska situation när det gäller stödåtgärdens syften eller mål. Den medlemsstat som anmäler stödet måste införa en årlig övervakningsmekanism för att verifiera att stödet fortfarande är nödvändigt. Detta avsnitt omfattar inte nedsättningar av skatter eller avgifter som avspeglar de väsentliga kostnaderna för tillhandahållande av energi eller tillhörande tjänster. Till exempel ingår inte nedsättningar av nätavgifter eller avgifter för att finansiera kapacitetsmekanismer i tillämpningsområdet för detta avsnitt.
110. Om en nedsättning av skatten eller den skattelikhande avgiften leder till sänkta återkommande driftskostnader får stödbeloppet inte överstiga skillnaden mellan kostnaderna för det miljövänliga projektet och för det mindre miljövänliga kontrafaktiska scenariot. Om det miljövänligare projektet eller den miljövänligare verksamheten kan leda till möjliga kostnadsbesparingar eller ytterligare intäkter måste dessa beaktas när stödets proportionalitet fastställs.
111. När medlemsstaterna utformar stödordningar måste de ta hänsyn till de uppgifter om stöd som redan har tagits emot i form av dokumentationen från massbalanssystemet enligt artikel 30 i direktiv (EU) 2018/2001.
112. Om koncessioner eller andra förmåner beviljas som en del av stödåtgärderna – däribland rätten att använda mark, havsbotten eller floder eller rätten att ansluta sig till infrastruktur – måste medlemsstaterna säkerställa att sådana koncessioner tilldelas på grundval av objektiva och transparenta kriterier kopplade till målen med stödåtgärden (se punkt 50).
113. Om stödet har formen av ett prioriterat lån till den leverantör som erbjuder åtgärder för förbättring av energiprestandan enligt ett avtal om energiprestanda bör låneinstrumenten säkerställa en betydande andel saminvestering av de kommersiella institut som tillhandahåller lånefinansiering. Detta förutsätts vara fallet om andelen inte är mindre än 30 % av värdet på leverantörens underliggande portfölj av avtal om energiprestanda. Återbetalningen från leverantören av åtgärder för förbättring av energiprestandan måste åtminstone motsvara lånets nominella värde. Om stödet beviljas i form av en garanti får den statliga garantin inte överstiga 80 % av det underliggande lånets kapitalbelopp, och förlusterna ska bäras proportionellt och enligt samma villkor av kreditinstitutet och staten. Det garanterade beloppet måste minska proportionellt och på ett sådant sätt att garantin aldrig täcker mer än 80 % av det utestående lånet. Det statliga lånet eller den statliga garantin till leverantören av åtgärder för förbättring av energiprestandan ska begränsas till högst 10 år.

4.1.4 *Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering*

114. Bortsett från punkt 70 gäller avsnitten 3.2.2 och 3.3 inte åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser.
115. Denna punkt gäller från och med den 1 juli 2023. Subventionen per ton utsläpp av koldioxidekvivalenter som undviks måste uppskattas för varje projekt eller – om det rör sig om stödordningar – varje referensprojekt, och antagandena och metoderna för den beräkningen ska redovisas. I den mån det är möjligt bör uppskattningen fastställa verksamhetens nettominskning av utsläpp, med beaktande av utsläpp som skapas eller minskas under livscykeln. En kortsiktig och långsiktig samordning med andra relevanta strategier och åtgärder, däribland unionens utsläppshandelssystem, bör också övervägas. För att kunna jämföra kostnaderna för olika miljöskyddsåtgärder bör metoden i princip vara likvärdig för alla åtgärder som främjas av en medlemsstat ⁽⁶⁷⁾.
116. För att ge positiva miljöeffekter genom minskade koldioxidutsläpp får stödet inte bara göra att utsläppen flyttas från en sektor till en annan, utan det måste ge en total minskning av växthusgasutsläppen.
117. För att undvika risken för dubbla subventioner och säkerställa att minskningen av växthusgasutsläpp verifieras måste stöd för minskning av koldioxidutsläpp från industriell verksamhet leda till en minskning av de utsläpp som härrör direkt från den berörda industriverksamheten. Stöd för förbättring av energieffektiviteten i industriell verksamhet måste leda till en förbättring av energieffektiviteten i stödmottagarnas verksamheter.
118. Genom undantag från kravet i den sista meningen i punkt 117 kan förbättringar av energieffektiviteten i samband med industriverksamhet få stöd som beviljats för att underlätta avtal om energiprestanda.
119. Om stödet för att underlätta avtal om energiprestanda inte beviljas som resultat av ett konkurrensutsatt anbudsförfarande ska statligt stöd i princip beviljas på samma sätt för alla stödberättigade företag som verkar i samma näringsverksamhetssektor och som befinner sig i samma eller en liknande faktisk situation med avseende på stödåtgärdens syften eller mål.
120. För att inte en budget ska tilldelas projekt som inte genomförs, vilket skulle kunna förhindra att nya aktörer kommer in på marknaden, ska medlemsstaterna visa att rimliga åtgärder kommer att vidtas för att säkerställa att projekt som beviljas stöd faktiskt kommer att genomföras, till exempel fastställande av tydliga tidsfrister för projektets genomförande, kontroller av projektets genomförbarhet som en del av förhandsurvalet för mottagande av stöd, krav på att deltagarna betalar säkerheter eller övervakning av projektets utveckling och utformning. Medlemsstaterna får emellertid bevilja mer flexibilitet när det gäller kraven på förkvalificering för projekt som utvecklas och som till 100 % ägs av små eller medelstora företag eller av gemenskaper för förnybar energi för att undanröja eventuella hinder för deras deltagande ⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶⁷⁾ Principerna för den beräkning av minskade växthusgasutsläpp som används för EU:s innovationsfond utgör en användbar referenspunkt och finns tillgängliga på https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/innovfund/wp-call/2021/call-annex_c_innovfund-lsc-2021_en.pdf. Om elektricitet används som insatsvara måste emellertid utsläppen i samband med framställning av denna elektricitet beaktas i den metod som används. Medlemsstaterna får välja att använda subventionsnivån per ton av utsläpp som undviks räknat i koldioxidekvivalenter som urvalskriterium i sina stödåtgärder, men är inte skyldiga att göra det.

⁽⁶⁸⁾ Såsom anges i punkt 75 kommer kommissionen i regel att vara positiv till andra åtgärder som föreslås av medlemsstaterna för att underlätta deltagandet av små och medelstora företag eller gemenskaper för förnybar energi i konkurrensutsatta anbudsförfråganden, under förutsättning att de positiva effekterna av att säkerställa deras deltagande uppväger de möjliga snedvridande effekterna.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/257

121. Stöd för minskning av koldioxidutsläpp kan ha många olika former, däribland förskottsbidrag och avtal för pågående stödbetalningar, t.ex. CFD-kontrakt⁽⁶⁹⁾. Stöd som täcker kostnader som främst är kopplade till drift snarare än investeringar bör endast användas om medlemsstaten kan visa att detta leder till fler miljövänliga driftsbeslut.
122. Om stödet i första hand behövs för att täcka kortsiktiga variabla kostnader, t.ex. kostnader för biobränslen eller elektricitet, och betalas ut under perioder som överstiger ett år, bör medlemsstaterna bekräfta att de produktionskostnader som stödbeloppet baseras på övervakas och att stödbeloppet uppdateras minst en gång per år.
123. Stödet ska vara utformat så att det förhindrar en otillbörlig snedvridning av marknads effektiva funktion och, i synnerhet, bevarar effektiva driftsincitament och prissignaler. Stödmottagarna bör till exempel förbli exponerade för prisvariation och marknadsrisk, såvida inte detta gör det svårare att uppnå åtgärdens mål. Framför allt bör stödmottagarna inte uppmuntras att erbjuda sin produktion till priser under marginalkostnaderna, och de får inte ta emot stöd för produktion under perioder då produktionens marknadsvärde är negativt⁽⁷⁰⁾.
124. Kommissionen kommer att göra en bedömning från fall till fall för åtgärder som inbegriper särskilda infrastrukturprojekt. I sin bedömning kommer kommissionen bland annat att ta hänsyn till infrastrukturens storlek i förhållande till den relevanta marknaden, åtgärdens inverkan på sannolikheten för ytterligare marknadsbaserade investeringar, i vilken utsträckning infrastrukturen inledningsvis är avsedd för en enskild användare eller en grupp av användare och huruvida det finns en trovärdig plan eller ett fast åtagande för anslutning till ett större nät, varaktigheten för eventuella undantag från lagstiftningen om den inre marknaden, den relevanta marknadsstruktur samt stödmottagarnas ställning på den marknaden.
125. Om infrastrukturen inledningsvis endast har anslutningar till ett begränsat antal användare kan den snedvridande effekten mildras om den ingår i en plan för att utveckla ett större unionsnät på grundval av följande kriterier:
- Ansvaret för infrastrukturen bör skiljas från all annan verksamhet, och kostnaderna för åtkomst och användning bör redovisas öppet.
 - Såvida det inte undergräver uppnåendet av stödets mål bör stödet vara förenat med åtagandet att öppna upp infrastrukturen⁽⁷¹⁾ för tredje parter på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor (däribland offentliga anbudsinfordringar för anslutningsförfrågningar på likvärdiga villkor).
 - Den fördel som stödmottagarna får fram till dess att en sådan bredare utveckling äger rum kan behöva kompenseras, till exempel genom att bidra till den fortsatta utbyggnaden av nätet.
 - Den fördel som erhålls av de berörda användarna kan behöva begränsas och/eller delas med andra aktörer.
126. För att undvika att målet med åtgärden eller andra av unionens miljöskyddsområden undergrävs får incitament inte skapas för produktion av energi som ersätter mindre förorenande energislag. Om till exempel kraftvärme baserad på icke-förnybara källor får stöd, eller om energiproduktion från biomassa får stöd, får detta, så långt det är möjligt, inte skapa incitament att generera el eller värme vid tidpunkter då detta skulle innebära en inskränkning av förnybara energikällor med nollföreningar av luften.

⁽⁶⁹⁾ Ett CFD-kontrakt ger stödmottagaren rätt till en betalning som motsvarar skillnaden mellan ett fast lösenpris och ett referenspris – t. ex. ett marknadspris, per produktionsenhet. De har använts för elproduktionsåtgärder under de senaste åren, men kan även involvera ett referenspris kopplat till utsläppshandelssystemet, dvs. differenskontrakt. Sådana differenskontrakt kan vara ett användbart verktyg för att marknadsföra banbrytande teknik som kan vara nödvändig för att uppnå en koldioxidminskning inom industrin. CFD-kontrakt kan även involvera återbetalningar från stödmottagare till skattebetalare eller konsumenter för perioder då referenspriset överskrider lösenpriset.

⁽⁷⁰⁾ Småskaliga anläggningar för produktion av el från förnybara energikällor kan gynnas av direkt prisstöd som omfattar de fullständiga kostnaderna för driften och för vilket det inte krävs att de säljer sin el på marknaden, i enlighet med undantaget i artikel 4.3 i direktiv (EU) 2018/2001. Anläggningar anses vara småskaliga om deras kapacitet är lägre än det tillämpliga tröskelvärdet i artikel 5 i förordning (EU) 2019/943.

⁽⁷¹⁾ Detta avser de tillgångar som anges i punkt 19(36).

127. Stöd för minskning av koldioxidutsläpp kan snedvrیدا konkurrensen på ett otillbörligt sätt om det ersätter investeringar i renare alternativ som redan finns tillgängliga på marknaden, eller om det låser in vissa tekniker och därmed hindrar den bredare utvecklingen av en marknad för och användningen av renare lösningar. Kommissionen kommer därför även att kontrollera att stödåtgärden inte stimulerar eller förlänger förbrukningen av fossila bränslen och fossil energi ^(?), och därmed hindrar utvecklingen av renare alternativ och avsevärt begränsar investeringens övergripande miljönytta. Medlemsstaterna bör förklara hur de tänker undvika denna risk, till exempel genom bindande åtaganden att i första hand använda förnybara bränslen eller bränslen med låga koldioxidutsläpp, eller fasa ut fossila energislag.
128. Kommissionen konstaterar att vissa stödåtgärder har negativa effekter på konkurrens och handel som sannolikt inte kan uppvägas. I synnerhet kan vissa stödåtgärder förvärра marknadsmisslyckanden och skapa ineffektivitet, vilket påverkar konsumenterna och den sociala välfärden. Till exempel kan åtgärder som stimulerar nya investeringar i energi- eller industriproduktion med de mest förorenande fossila bränslena, däribland kol, diesel, brunkol, olja, torv och oljeskiffer, öka de negativa externa miljöeffekterna på marknaden. De kommer inte att anses ha några positiva miljöeffekter med tanke på att sådana bränslen inte är förenliga med unionens klimatmål.
129. På liknande sätt kan åtgärder som stimulerar nya investeringar i energi- eller industriproduktion med naturgas minska utsläppen av växthusgaser och andra föroreningar på kort sikt, men samtidigt förvärра de negativa externa miljöeffekterna på längre sikt jämfört med alternativa investeringar. För att naturgasinvesteringar ska anses ha positiva miljöeffekter måste medlemsstaterna kunna förklara hur de kommer att säkerställa att investeringarna bidrar till att uppnå unionens klimatmål för 2030 och klimatneutralitetsmål för 2050. Medlemsstaterna måste i synnerhet förklara hur en inläsning av denna gaseldade energiproduktion eller gaseldade produktionsutrustning kommer att undvikas. Detta kan till exempel baseras på en nationell plan för minskade koldioxidutsläpp med bindande mål och/jeller omfatta bindande åtaganden från stödmottagaren att införa teknik för minskade koldioxidutsläpp, såsom CCS/CCU, eller ersätta naturgas med förnybar eller koldioxidsnål gas, eller att stänga anläggningen enligt en tidsplan som är förenlig med unionens klimatmål. Åtagandena bör omfatta ett eller flera trovärdiga delmål för minskning av utsläppen för att uppnå klimatneutralitet senast 2050.
130. Framställning av biobränslen från foder- och livsmedelsgrödor kan skapa en ökad efterfrågan på mark och leda till att områden med stora kollager, som skogar, våtmarker och torvmark, omvandlas till jordbruksmark, vilket leder till ytterligare växthusgasutsläpp. Detta är skälet till att direktiv (EU) 2018/2001 omfattar en begränsning av mängden biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen från foder- och livsmedelsgrödor som kan räknas med avseende på målen för förnybar energi. Kommissionen anser att vissa stödåtgärder kan förvärра indirekta negativa externa miljöeffekter. Kommissionen kommer därför i princip att anse att statligt stöd för biodrivmedel, flytande biobränslen, biogas och biomassabränslen som överstiger de tak för fastställande av stödberättigande för beräkningen av den slutliga energianvändningen brutto från förnybara källor i den berörda medlemsstaten, i enlighet med artikel 26 i direktiv (EU) 2018/2001, sannolikt inte ger positiva effekter som kan uppväga de negativa effekterna av åtgärden.
131. Om risker för ytterligare snedvridning av konkurrensen identifieras, eller om åtgärderna är särskilt nyskapande eller svåröverskådliga, får kommissionen införa villkor enligt punkt 76.
132. För individuella stödåtgärder eller stödordningar som gynnar ett särskilt begränsat antal stödmottagare eller en befintlig stödmottagare bör medlemsstaterna dessutom kunna visa att den föreslagna stödåtgärden inte kommer att leda till snedvridningar av konkurrensen, till exempel genom ökad marknadsmakt. Även om stödet inte direkt ökar marknadsmakten kan detta ske indirekt genom att befintliga konkurrenter avskräcks från att utöka sin verksamhet eller förmås att lämna marknaden, eller genom att nya konkurrenter avskräcks från att komma in på marknaden. När kommissionen bedömer de negativa effekterna av de stödåtgärderna kommer den att inrikta sin analys av den överblickbara påverkan stödet kan ha på konkurrensen mellan företagen på den berörda produktmarknaden, såväl som i föregående eller efterföljande marknadsled i förekommande fall, och på risken för överkapacitet. Kommissionen kommer även att utvärdera de möjliga negativa effekterna på handeln, däribland risken för att medlemsstaterna kapplöper om stöd i samband med valet av placeringsort.

^(?) Inklusive koldioxidsnåla bränslen från icke-förnybara källor och energibärare som inte medför utsläpp från avgasröret, utan produceras i en koldioxidintensiv process.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/259

133. Om stödet beviljas utan ett konkurrensutsatt anbudsförfarande, och om åtgärden gynnar ett särskilt begränsat antal stödmottagare eller en befintlig stödmottagare, får kommissionen kräva att medlemsstaten säkerställer att stödmottagaren sprider den know-how som erhållits som resultat av det understödda projektet för att påskynda införandet av de framgångsrikt demonstrerade teknikerna.

134. Under förutsättning att alla andra förenlighetsvillkor är uppfyllda kommer kommissionen vanligtvis att anta att koldioxidbegränsande åtgärder skapar en positiv balans (dvs. de positiva effekterna uppväger snedvridningarna av den inre marknaden) tack vare deras bidrag för att begränsa klimatförändringar, vilket anges som ett miljömål i förordning (EU) 2020/852, och/eller deras bidrag för att uppfylla unionens energi- och klimatmål, så länge det inte finns några tydliga indikationer på bristande efterlevnad av principen om att *inte orsaka betydande skada* ⁽⁷⁾. Om ovanstående antagande inte är tillämpligt kommer kommissionen att bedöma huruvida de positiva effekterna (däribland efterlevnaden av punkterna i avsnitt 4.1.4 och eventuella åtaganden enligt punkt 129) generellt sett uppväger de negativa konsekvenserna för den inre marknaden.

4.2 Stöd för förbättring av byggnaders energi- och miljöprestanda

4.2.1 Bakgrund till stödet

135. Åtgärder som syftar till att förbättra byggnaders energi- och miljöprestanda inriktas på negativa externa effekter genom att skapa individuella incitament för att uppnå mål för energibesparingar och för minskade utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar. Utöver de allmänna marknadsmisslyckanden som anges i kapitel 3 kan särskilda marknadsmisslyckanden uppstå på området energi- och miljöprestanda i byggnader. Om till exempel renovering övervägs är åtgärderna för energi- och miljöprestanda vanligen till nytta inte bara för fastighetsägaren, som i normala fall bär renoveringskostnaderna, utan även för hyresgästerna. Kommissionen anser därför att statligt stöd kan behövas för att främja investeringar i syfte att förbättra byggnaders energi- och miljöprestanda.

4.2.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

136. Stöd kan beviljas för förbättring av byggnaders energieffektivitet.

137. Ett sådant stöd kan kombineras med stöd för någon eller samtliga av följande åtgärder:

- a) Installation av integrerade lokala anläggningar för förnybar energi som genererar elektricitet, värme eller kyla.
- b) Installation av utrustning för lagring av den energi som genereras av de integrerade anläggningarna för förnybar energi.
- c) Uppförande och installation av laddningsinfrastruktur för byggnadens användare och tillhörande infrastruktur, såsom ledningar, där parkeringsplatserna är belägna antingen inne i byggnaden eller fysiskt gränsar till byggnaden.
- d) Installation av utrustning för digitalisering av byggnadens miljö- och energimässiga förvaltning och kontroll, särskilt för att öka dess smarta beredskap, inbegripet passiv intern kabeldragning eller strukturerad kabeldragning för datanät och den tillhörande delen av det passiva nätet på den fastighet som byggnaden tillhör, men med undantag för ledningar eller kabeldragning för datanät utanför fastigheten.
- e) Andra investeringar för att förbättra byggnadens energi- eller miljöprestanda, däribland investeringar i gröna tak och utrustning för återvinning av regnvatten.

⁽⁷⁾ Efterlevnaden av principen *orsaka inte betydande skada* har redan verifierats och anses vara uppfylld för åtgärder som är identiska med åtgärderna inom ramen för planerna för återhämtning och resiliens som godkänts av rådet.

138. Stöd kan även beviljas för förbättring av energiprestandan hos värme- eller kylutrustning inuti byggnaden. Stöd till värme- eller kylutrustning som är direkt ansluten till system för fjärrvärme och fjärrkyla kommer att bedömas enligt de tillämpliga villkor för stöd till fjärrvärme och fjärrkyla som fastställs i avsnitt 4.10. Stöd för förbättring av energieffektiviteten i tillverkningsprocesser och till energigenererande utrustning som används för att driva maskiner kommer att bedömas enligt de tillämpliga villkor för stöd för minskning och upptag av växthusgasutsläpp som fastställs i avsnitt 4.1.
139. Stödet måste medföra följande:
- När det gäller renovering av befintliga byggnader måste stödet medföra förbättringar av energiprestandan som leder till en minskning av det primära energibehovet på minst 20 % jämfört med situationen före investeringen, eller – om förbättringarna är en del av en renovering i flera steg – en minskning av det primära energibehovet på minst 30 % jämfört med situationen före investeringen, under en femårsperiod.
 - När det gäller renoveringsåtgärder såsom installation eller byte av bara en typ av byggnadslement ^(*), i den mening som avses i artikel 2.9 i direktiv 2010/31/EU, en minskning av det primära energibehovet på minst 10 % jämfört med situationen före investeringen, förutsatt att medlemsstaten kan visa att åtgärden på stödordningsnivå överlag har en betydande inverkan vad gäller minskat primärt energibehov.
 - När det gäller nya byggnader måste stödet medföra förbättringar av energiprestandan som åtminstone leder till en minskning av det primära energibehovet på minst 10 % jämfört med det tröskelvärde som fastställts för nära-nollenergibyggnader i nationella åtgärder för genomförande av direktiv 2010/31/EU.
140. Stöd för förbättring av byggnaders energiprestanda kan även beviljas små och medelstora företag och små midcap-företag som erbjuder åtgärder för förbättring av energiprestandan för att underlätta avtal om energiprestanda i den mening som avses i artikel 2.27 i direktiv 2012/27/EU.

4.2.3 *Stimulanseffekt*

141. Kraven i punkterna 142 och 143 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.1.2.
142. Kommissionen anser i princip att stöd till projekt med en återbetalningsperiod ^(*) på mindre än fem år inte har någon stimulanseffekt. Medlemsstaten får emellertid lägga fram bevis för att visa att stöd behövs för att uppmuntra ett förändrat beteende, även när det gäller projekt med kortare återbetalningsperiod.
143. Om företag enligt unionsrätten är skyldiga att uppfylla miniminormer för energiprestanda som motsvarar unionsnormerna kommer stöd för alla investeringar som är nödvändiga för att företagen ska uppfylla dessa normer att anses ha en stimulanseffekt, under förutsättning att stödet beviljas innan kraven blir obligatoriska för det berörda företaget ^(*). Medlemsstaten måste se till att stödmottagarna tillhandahåller en utförlig renoveringsplan och en tidsplan som visar att den renovering som beviljats stöd åtminstone är tillräcklig för att uppfylla dessa miniminormer för energiprestanda.

4.2.4 *Minimering av snedvridning av konkurrens och handel*

4.2.4.1 *Lämplighet*

144. Kravet i punkt 145 gäller utöver kraven i avsnitt 3.2.1.2.

^(*) Sådana investeringar kan till exempel avse byte av fönster eller pannor i byggnaden eller inriktas på väggisolering.

^(*) Återbetalningsperioden är den tid som behövs för att ersätta kostnaden för en investering (utan stöd).

^(*) Detta gäller samtliga fall där stöd beviljas för att ge företag möjlighet att uppfylla miniminormer avseende energiprestanda som motsvarar unionsnormerna innan de blir obligatoriska för det berörda företaget, oavsett om det finns tidigare unionsnormer som redan har trätt i kraft.

145. Stöd för att underlätta avtal om energiprestanda kan ha formen av ett lån eller en garanti till den leverantör som erbjuder åtgärder för förbättring av energiprestandan enligt ett avtal om energiprestanda, eller bestå av en finansiell produkt som syftar till att finansiera leverantören (t.ex. faktorisering eller förverkande).

4.2.4.2 Proportionalitet

146. De stödberättigande kostnaderna motsvarar de investeringskostnader som är direkt kopplade till uppnåendet av en högre nivå av energi- eller miljöprestanda.
147. Stödnivån får inte överstiga 30 % av de stödberättigande kostnaderna för åtgärder som anges i punkt 139(a) och (c). För åtgärder som anges i punkt 139(b) får stödnivån inte överstiga 25 %. Om stöd till investeringar som gör att företag kan uppfylla miniminormer för energiprestanda som motsvarar unionsnormerna beviljas mindre än 18 månader innan unionsnormerna träder i kraft får stödnivån inte överstiga 20 % av de stödberättigande kostnaderna för åtgärder som anges i punkt 139(a) och (c) eller 15 % av de stödberättigande kostnaderna för åtgärder som anges i punkt 139(b).
148. När det gäller stöd som beviljas för förbättring av befintliga byggnaders energiprestanda får stödnivån höjas med 15 procentenheter om förbättringen av energiprestandan leder till en minskning av det primära energibehovet på minst 40 %. Denna höjning av stödnivån är emellertid inte tillämplig om projektet, även om det leder till en minskning av det primära energibehovet på minst 40 %, inte förbättrar byggnadens energiprestanda över den nivå som föreskrivs genom miniminormer för energiprestanda som motsvarar unionsnormer som träder i kraft inom 18 månader.
149. Stödnivån får höjas med 20 procentenheter för stöd som beviljas små företag eller med 10 procentenheter för stöd som beviljas medelstora företag.
150. Stödnivån får höjas med 15 procentenheter för investeringar i stödområden som uppfyller villkoren i artikel 107.3 a i fördraget eller med 5 procentenheter för investeringar i stödområden som uppfyller villkoren i artikel 107.3 c i fördraget.
151. Beroende på åtgärdens specifika karaktär kan medlemsstaten även visa, baserat på en analys av finansieringsunderskottet enligt punkterna 48, 51 och 52, att ett högre stödbelopp är nödvändigt. Stödbeloppet får inte överstiga finansieringsunderskottet, enligt punkterna 51 och 52. Om stöd till investeringar som gör att företag kan uppfylla miniminormer för energiprestanda som motsvarar unionsnormerna beviljas mindre än 18 månader innan unionsnormerna träder i kraft får det maximala stödbeloppet inte överstiga 70 % av finansieringsunderskottet.
152. Om stödet beviljas efter ett konkurrensutsatt anbudsförfarande som utförts i enlighet med de kriterier som fastställs i punkterna 49 och 50 anses stödbeloppet vara proportionerligt. Om stöd till investeringar som gör att företag kan uppfylla miniminormer för energiprestanda som motsvarar unionsnormerna beviljas mindre än 18 månader innan unionsnormerna träder i kraft måste medlemsstaten säkerställa att risken för överkompensation hanteras på ett lämpligt sätt, till exempel genom anbuds begränsningar.
153. Stöd som beviljas i form av finansiella instrument omfattas inte av de högsta stödnivåer som fastställs i punkterna 147–151. Om stödet beviljas i form av en garanti bör garantin inte överstiga 80 % av det underliggande lånet. Om stödet beviljas i form av ett lån måste fastighetsägarens återbetalning till fonden för energieffektivitet och förnybar energi eller någon annan finansiell intermediär åtminstone motsvara lånets nominella värde.

4.2.4.3 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering

154. Kraven i punkterna 155–157 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.2.2.
155. Stöd till investeringar i utrustning som drivs med naturgas för att förbättra byggnaders energieffektivitet kan leda till en minskning av energibehovet på kort sikt men samtidigt förvärra de negativa externa miljöeffekterna på längre sikt jämfört med alternativa investeringar. Stöd för installation av utrustning som drivs med naturgas kan snedvrida konkurrensen på ett otillbörligt sätt om det ersätter investeringar i renare alternativ som redan finns tillgängliga på marknaden, eller om det läser in vissa tekniker och därmed hindrar utvecklingen av en marknad för renare tekniker och deras användning. De positiva effekterna av åtgärder som skapar sådana ersättnings- eller inlåsningseffekter uppväger sannolikt inte de negativa effekterna på konkurrensen. Som en del av sin bedömning kommer kommissionen att överväga huruvida utrustningen som drivs med naturgas ersätter energitrustning som drivs med de mest förorenande fossila bränslena, som olja och kol.
156. Alternativ till energitrustning som drivs med förorenande fossila bränslena, t.ex. olja och kol, finns redan tillgängliga på marknaden. I detta sammanhang anses stöd för installation av energieffektiv energitrustning som drivs med sådana bränslen inte ge samma positiva effekter som stöd för installation av renare energitrustning. För det första motverkas den marginella förbättring som uppnås tack vare det minskade energibehovet av de högre utsläppen av koldioxid vid användning av fossila bränslen. För det andra medför beviljandet av stöd för installation av energitrustning som drivs med fasta eller flytande fossila bränslen en betydande risk för inlåsning av fossila tekniker och undanträngning av investeringar i renare och mer innovativa alternativ som finns tillgängliga på marknaden genom att minska efterfrågan på energitrustning som inte drivs med fasta eller flytande fossila bränslen. Detta skulle även hindra en ytterligare utveckling av marknaden för tekniker som inte baseras på fossila bränslen. Kommissionen anser därför att de negativa effekter på konkurrensen som orsakas av stöd till energitrustning som drivs med fasta eller flytande fossila bränslen sannolikt inte kommer att kompenseras.
157. Om stödet beviljas i form av ett anslag, eget kapital, en garanti eller ett lån till en fond för energieffektivitet och förnybar energi eller någon annan finansiell intermediär kommer kommissionen att kontrollera att det finns villkor som säkerställer att fonden för energieffektivitet och förnybar energi eller den andra finansiella intermediären inte får någon otillbörlig fördel och att den tillämpar en kommersiellt sun investeringsstrategi för genomförandet av stödåtgärden för energiprestanda. Framför allt måste följande villkor vara uppfyllda:
- Finansiella intermediärer eller fondförvaltare ska väljas genom ett öppet, transparent och icke-diskriminerande förfarande som utformats i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell lagstiftning.
 - Det ska finnas villkor som säkerställer att finansiella intermediärer, däribland fonder för energieffektivitet och förnybar energi, förvaltas på kommersiell grund och kommer att säkerställa vinstdrivna finansieringsbeslut.
 - Förvaltare av fonder för energieffektivitet och förnybar energi eller andra finansiella intermediärer ska i största möjliga utsträckning föra fördelen vidare till de slutliga stödmottagarna (fastighetsägaren/fastighetsägarna eller hyresgästen/hyresgästerna) i form av större finansieringsvolym, lägre krav på säkerhet, lägre garantipremier eller lägre räntor.

4.3 Stöd för ren mobilitet

158. I avsnitt 4.3.1 och 4.3.2 fastställs de villkor enligt vilka statligt stöd för vissa investeringar för att minska eller undvika utsläpp av koldioxid och andra föroreningar från luft-, väg-, järnvägs-, vattenvägs- och sjötransport kan underlätta utvecklingen av en näringsverksamhet på ett miljövänligt sätt, utan negativ inverkan på handelsvillkoren i en omfattning som strider mot unionens gemensamma intresse.

159. Dessa riktlinjer omfattar inte stöd för investeringar i lätta och tunga vägfordon som drivs med gas (framför allt LNG, CNG och biogas) och i den relevanta infrastrukturen för tankning av gas för vägtrafik, undantaget LNG-infrastruktur som endast används för tankning av tunga vägfordon. På grundval av det nuvarande skedet i marknadsutvecklingen förväntas denna teknik ha en betydligt lägre potential att bidra till begränsning av klimatförändringar och minskning av luftföroreningar jämfört med renare och mer innovativa alternativ och förväntas därmed snedvräta konkurrensen på ett otillbörligt sätt genom att ersätta investeringar i sådana renare alternativ och medföra en inlåsning av mobilitetslösningar som inte är i linje med målen för 2030 och 2050.

4.3.1 *Stöd för förvärv och leasing av rena fordon och ren mobil serviceutrustning samt för eftermontering av fordon och mobil serviceutrustning*

4.3.1.1 *Bakgrund till stödet*

160. För att uppnå unionens rättsligt bindande klimatneutralitetsmål för 2050 infördes genom meddelandet om den europeiska gröna given målet att senast 2050 minska transportutsläppen med åtminstone 90 % jämfört med 1990 års nivåer. I meddelandet om en strategi för hållbar och smart mobilitet ⁽⁷⁾ fastställs riktlinjer för hur målet ska uppnås genom utfasning av fossila bränslen för både enskilda transportslag och för hela transportkedjan ⁽⁸⁾.

161. Även om de befintliga politiska strategierna kan ge incitament till användning av rena fordon, genom att bindande koldioxidutsläppsmål fastställs för tillverkarnas nya vägfordonspark ⁽⁹⁾, att de externa effekterna på klimat och miljö internaliseras ⁽¹⁰⁾ eller att efterfrågan på fordon ökar genom offentlig upphandling ⁽¹¹⁾, är de inte alltid tillräckliga för att hantera de marknadsmisslyckanden som påverkar den berörda sektorn fullt ut. Trots befintliga politiska strategier kan vissa marknadshinder och marknadsmisslyckanden förbli olösta, bland annat de rena fordonens priser jämfört med konventionella fordon, den begränsade tillgången till laddnings- eller tankningsinfrastruktur och förekomsten av externa miljöeffekter. Medlemsstaterna får därför bevilja stöd för att hantera sådana återstående marknadsmisslyckanden och uppmuntra utvecklingen av en ren mobilitetssektor.

4.3.1.2 *Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter*

162. Stöd kan beviljas för förvärv och leasing av nya eller begagnade rena fordon och för förvärv och leasing av ren mobil serviceutrustning.

163. Stöd kan även beviljas för eftermontering, ombyggnad och anpassning av fordon eller mobil serviceutrustning

a) om stödet gör att de kan klassificeras som rena fordon eller ren mobil serviceutrustning, eller

b) om stödet är nödvändigt för att sjöfartyg och luftfartyg ska kunna drivas, helt eller i större utsträckning, med syntetiska bränslen, däribland förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung, vid sidan av, eller som alternativ till, fossilbaserade bränslen, eller

c) om stödet är nödvändigt för att fartyg ska kunna drivas genom vindframdrivning.

⁽⁷⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Strategi för hållbar och smart mobilitet – att sätta EU-transporterna på rätt spår för framtiden*, COM/2020/789 final.

⁽⁸⁾ I meddelandet föreskrivs bland annat ambitionerna att det senast 2030 ska finnas minst 30 miljoner utsläppsfria bilar och 80 000 utsläppsfria lastbilar i drift och att nästan alla bilar, lätta lastbilar, bussar och nya tunga fordon ska vara utsläppsfria senast 2050.

⁽⁹⁾ Förordning (EU) 2019/1242 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/631 av den 17 april 2019 om fastställande av normer för koldioxidutsläpp för nya personbilar och för nya lätta nyttofordon och om upphävande av förordningarna (EG) nr 443/2009 och (EU) nr 510/2011 (EUT L 111, 25.4.2019, s. 13).

⁽¹⁰⁾ Till exempel genom Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/62/EG av den 17 juni 1999 om avgifter på tunga godsfordon för användningen av vissa infrastrukturer (EGT L 187, 20.7.1999, s. 42) och unionens utsläppshandelsystem.

⁽¹¹⁾ Exempelvis genom direktiv 2009/33/EG.

4.3.1.3 Stimulansseffekt

164. Villkoren i punkterna 165–169 tillämpas utöver villkoren i avsnitt 3.1.2.
165. Medlemsstaten måste redovisa ett trovärdigt kontrafaktiskt scenario i frånvaro av stödet. Ett kontrafaktiskt scenario motsvarar en investering med samma kapacitet, livslängd och, i tillämpliga fall, andra relevanta tekniska egenskaper som den miljövänliga investeringen. Om investeringen gäller förvärv eller leasing av rena fordon eller ren mobil serviceutrustning motsvarar det kontrafaktiska scenariot i regel förvärv eller leasing av fordon eller mobil serviceutrustning i samma kategori och med samma kapacitet som åtminstone uppfyller unionsnormerna, i förekommande fall, och som skulle förvärvas eller leasas utan stödet.
166. Det kontrafaktiska scenariot kan motsvara underhåll av ett befintligt fordon eller befintlig mobil serviceutrustning som är i drift under en period som motsvarar den miljövänliga investeringens livstid. I sådana fall bör hänsyn tas till de diskonterade underhålls-, reparations- och moderniseringskostnaderna under samma period.
167. I andra fall, där det kontrafaktiska scenariot gäller en senare ersättning av fordonet eller den mobila serviceutrustningen, bör det diskonterade värdet av fordonet eller den mobila serviceutrustningen beaktas och skillnaden i den respektive ekonomiska livslängden för utrustningen jämnas ut. Detta tillvägagångssätt kan vara särskilt relevant för fordon som har en längre ekonomisk livslängd, till exempel sjöfartyg, rullande järnvägsmateriel eller luftfartyg.
168. När det gäller fordon eller mobil serviceutrustning som omfattas av leasingavtal ska det diskonterade värdet av leasingen av det rena fordonet eller den rena mobila serviceutrustningen jämföras med det diskonterade värdet av leasingen av det mindre miljövänliga fordonet eller den mindre miljövänliga mobila serviceutrustning som skulle ha använts i avsaknad av stöd.
169. Om investeringen gäller eftermontering av ett befintligt fordon eller befintlig mobil serviceutrustning för att förbättra dess miljöprestanda (till exempel eftermontering av reningssystem) kan de stödberättigande kostnaderna motsvara de totala investeringskostnaderna.

4.3.1.4 Minimering av snedvridning av konkurrens och handel

4.3.1.4.1. Lämplighet

170. Kraven i punkt 171 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.2.1.2.
171. Vid kontrollen av lämpligheten av alternativa policyinstrument bör hänsyn tas till potentialen av andra typer av insatser än statligt stöd för att stimulera utvecklingen av marknaden för ren mobilitet och deras förväntade effekter jämfört med den föreslagna åtgärdens effekter. Sådana andra typer av insatser kan omfatta införandet av allmänna åtgärder som syftar till att främja inköp av rena fordon, till exempel program för miljöbonusar eller skrotning av fordon eller inrättande av lågutsläppszoner i den berörda medlemsstaten.

4.3.1.4.2. Proportionalitet

172. Stödet får inte överstiga den kostnad som är nödvändig för att underlätta utvecklingen av näringsverksamheten i fråga på ett sätt som ökar nivån av miljöskydd (dvs. genom övergången från konventionella fordon till rena fordon och ren mobil serviceutrustning) jämfört med det kontrafaktiska scenariot utan stöd. Det statliga stödet kan anses vara proportionerligt om de villkor som fastställs i punkterna 173–181 är uppfyllda.
173. Som en allmän regel måste stödet beviljas efter ett konkurrensutsatt anbudsförfarande som utförts i enlighet med kriterierna i punkterna 49 och 50.

174. Om andra kriterier än det stödbelopp som begärs av sökanden inkluderas i samband med det konkurrensutsatta anbudsförfarandet är punkt 50 tillämplig. Urvalskriterierna kan till exempel gälla investeringens förväntade miljöfördelar räknat i minskade koldioxidekvivalenter eller andra föroreningar under hela dess livslängd. För att underlätta identifieringen av miljöfördelarna får medlemsstaten i sådana fall kräva att sökandena anger den förväntade utsläppsminskningen till följd av investeringen jämfört med utsläppsnivån för ett jämförbart fordon som uppfyller unionsnormerna. Miljökriterier som används i det konkurrensutsatta anbudsförfarandet får även omfatta överväganden angående livscykel, till exempel inverkan på miljön i samband med hanteringen av den uttjänta produkten.
175. Det konkurrensutsatta anbudsförfarandet måste utformas så att det finns tillräckliga incitament för sökande att lämna in anbud för projekt rörande förvärv av utsläppsfria fordon, vilka i regel är dyrare än mindre miljövänliga alternativ, i den mån dessa finns tillgängliga för det aktuella transportslaget. Däri ingår att säkerställa att tillämpningen av urvalskriterierna inte leder till att de projekten missgynnas jämfört med andra rena fordon som inte klassificeras som utsläppsfria fordon. Miljökriterier kan till exempel utformas som premier som gör att en högre poäng kan tilldelas projekt som medför miljöfördelar utöver de som härrör från kraven för stödberättigande eller stödåtgärdens primära mål. I vissa fall kan anbuds begränsningar krävas för att begränsa det högsta anbudet från enskilda anbudsgivare i särskilda kategorier. Anbudsbegränsningar bör motiveras med hänvisning till den kvantifiering för referensprojekt som avses i punkterna 51, 52 och 53.
176. Genom undantag från punkterna, 173–175 får stöd beviljas utan ett konkurrensutsatt anbudsförfarande
- a) om det förväntade antalet deltagare inte är tillräckligt för att säkerställa en effektiv konkurrens eller undvika strategisk budgivning,
 - b) om medlemsstaten på ett tillfredsställande sätt kan motivera att ett konkurrensutsatt anbudsförfarande, enligt beskrivningen i punkterna 49 och 50, inte är lämpligt för att säkerställa stödets proportionalitet och att användningen av de alternativa metoderna i punkterna 177–180 inte skulle öka risken för otillbörliga snedvridningar av konkurrensen⁽⁶⁾, beroende på åtgärdens egenskaper eller egenskaperna hos de berörda sektorerna eller transportslagen, eller
 - c) om stödet beviljas för förvärv eller leasing av fordon som är avsedda att användas av företag som är verksamma inom sektorn för offentliga persontransporter på väg, järnväg och vattenvägar.
177. I de fall som avses i punkt 176 kan stödet anses vara proportionerligt om det inte överstiger 40 % av de stödberättigande kostnaderna. Stödnivån får höjas med 10 procentenheter för fordon med nollutsläpp och med 10 procentenheter för medelstora företag eller med 20 procentenheter för små företag.
178. De stödberättigande kostnaderna är merkostnaderna netto för investeringen. Dessa beräknas som skillnaden mellan, å ena sidan, den totala ägandekostnaden för det rena fordon som ska förvävas eller leasas med hjälp av stödet och, å andra sidan, den totala ägandekostnaden i det kontrafaktiska scenariot. Kostnader som inte är direkt kopplade till målet att uppnå en högre nivå av miljöskydd är inte stödberättigande.
179. När det gäller eftermontering av fordon och mobil serviceutrustning, i enlighet med punkt 169, kan de stödberättigande kostnaderna vara de totala kostnaderna för eftermonteringen, under förutsättning att fordonen eller den mobila serviceutrustningen i det kontrafaktiska scenariot har samma ekonomiska livslängd utan eftermonteringen.

⁽⁶⁾ Detta kan visas genom att säkerställa att stödet beviljas på ett öppet och icke-diskriminerande sätt och att möjliga berörda parter får tillräcklig information om åtgärdens tillämpningsområde och stödets eventuella villkor.

180. Beroende på åtgärdens specifika karaktär kan medlemsstaten även visa, baserat på en analys av finansieringsunderskottet enligt punkterna 48, 51 och 52, att ett högre stödbelopp är nödvändigt. I sådana fall måste medlemsstaten utföra en övervakning i efterhand för att verifiera de antaganden som gjorts om den stödnivå som krävs och införa en återbetalningsmekanism i enlighet med punkt 55. Stödbeloppet får inte överstiga finansieringsunderskottet, enligt punkterna 51 och 52.
181. När det gäller individuellt stöd måste stödbeloppet fastställas på grundval av en analys av finansieringsunderskottet enligt punkterna 48, 51 och 52. I dessa fall måste medlemsstaten utföra en övervakning i efterhand för att verifiera de antaganden som gjorts om den stödnivå som krävs och införa en återbetalningsmekanism i enlighet med punkt 55.
- 4.3.1.5 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering
182. Kraven i punkterna 183–189 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.2.2.
183. Kommissionen anser att stöd till investeringar i fordon och mobil serviceutrustning som drivs med naturgas kan leda till en minskning av utsläppen av växthusgaser och andra föroreningar på kort sikt, men förvärra de negativa externa miljöeffekterna på längre sikt, jämfört med alternativa investeringar. Stöd för förvärv av fordon och mobil serviceutrustning som drivs med naturgas kan snedvräda konkurrensen på ett otillbörligt sätt om det tränger undan investeringar i renare alternativ som redan finns tillgängliga på marknaden, eller om det läser in vissa tekniker och därmed hindrar utvecklingen av en marknad för renare tekniker och deras användning. I dessa fall anser kommissionen därför att de negativa effekterna av stöd för förvärv av fordon och mobil serviceutrustning som drivs med naturgas sannolikt inte kommer att kompenseras.
184. Stöd för förvärv eller leasing av fordon för vattenvägsttransport som drivs med CNG eller LNG och mobil serviceutrustning anses emellertid inte skapa några långsiktiga inläsningseffekter eller tränga undan investeringar i renare teknik om medlemsstaten kan visa att renare alternativ inte finns lätt tillgängliga på marknaden och inte förväntas bli tillgängliga på kort sikt ⁽⁸⁾.
185. Alternativ till fordon som drivs med de mest förorenande fossila bränslena, t.ex. diesel, bensin eller gasol (LPG), finns redan tillgängliga på marknaden för användning vid vägtransport, transport på vattenvägar och järnvägstransport. Beviljandet av stöd för dessa fordon medför en betydande risk för inläsning av konventionella tekniker och undanträngning av investeringar i renare alternativ som finns tillgängliga på marknaden genom att styra efterfrågan bort från mer miljövänliga fordon. Detta skulle även hindra en ytterligare utveckling av marknaden för tekniker som inte baseras på fossila bränslen. I detta sammanhang anses stöd för förvärv eller leasing av dessa fordon därför inte ge samma positiva effekter som stöd för förvärv eller leasing av rena fordon med lägre direkta koldioxidutsläpp (vid avgasrör), även om fordonen är av senare modell och är bättre än unionsnormerna i tillämpliga fall. Kommissionen anser därför att de negativa effekter på konkurrensen som orsakas av stöd för fordon som använder de mest förorenande fossila bränslena, såsom diesel, bensin eller LPG, sannolikt inte kommer att kompenseras.
186. Luftfartyg med nollutsläpp som drivs med antingen elektricitet eller vätgas förväntas inte bli tillgängliga på marknaden på kort sikt. På den grundvalen anser kommissionen att de negativa effekterna av statligt stöd för andra rena luftfartyg än luftfartyg med nollutsläpp kan uppvägas av dess positiva effekter om det bidrar till att nya, mer effektiva och betydligt mer miljövänliga luftfartyg införs eller får en snabbare spridning på marknaden, i linje med klimatneutralitetsmålet och utan inläsning av viss typ av teknik eller undanträngning av investeringar i renare alternativ.

⁽⁸⁾ Vid denna bedömning kommer kommissionen, beroende på vilka sektorer och transportslag som berörs, i normala fall att använda en period på mellan två och fem år efter tillkännagivandet eller genomförandet av stödåtgärden. Bedömningen kommer att grundas på oberoende marknadsundersökningar som lämnats in av medlemsstaten eller på annan lämplig bevisning.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/267

187. När det gäller lufttransport kan kommissionen, när det är lämpligt för att mildra stödets effekter, bland annat med avseende på stödmottagarens marknadsställning, eller för att öka de positiva effekterna av åtgärden, kräva att stödmottagaren avvecklar ett motsvarande antal mindre miljövänliga luftfartyg med en likvärdig startmassa som de luftfartyg som förvärvas eller leasas med hjälp av det statliga stödet
188. När kommissionen bedömer snedvridningen av konkurrensen till följd av stöd för förvärv eller leasing av fordon eller mobil serviceutrustning kommer den att ta hänsyn till huruvida ibruktagandet av nya fordon skulle leda till eller förvärra befintliga marknadsmisslyckanden, såsom överkapacitet i den berörda sektorn.
189. För att hantera de snedvridande effekter som förväntas uppstå i samband med åtgärder som inbegriper beviljande av riktat stöd till en enskild stödmottagare eller ett begränsat antal särskilda stödmottagare i avsaknad av ett konkurrensutsatt anbudsförfarande⁽⁸⁴⁾ måste medlemsstaten motivera åtgärdens utformning och visa att den högre risken för snedvridning av konkurrensen hanteras på rätt sätt⁽⁸⁵⁾.

4.3.2 Stöd för utbyggnad av laddnings- eller tankningsinfrastruktur

4.3.2.1 Bakgrund till stödet

190. Ett omfattande nät av laddnings- och tankningsinfrastruktur är nödvändigt för att främja användningen av rena fordon och möjliggöra en övergång mot utsläppsfri rörlighet. Faktum är att den begränsade tillgången till laddnings- och tankningsinfrastruktur är ett av de största hindren mot användningen av rena fordon på marknaden. Infrastrukturen är dessutom inte jämnt fördelad mellan medlemsstaterna. Så länge andelen rena fordon på vägarna är begränsad kan marknaden inte erbjuda den laddnings- och tankningsinfrastruktur som behövs.
191. Genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU⁽⁸⁶⁾ infördes en gemensam åtgärdsram för utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen för transport i unionen. Det finns dessutom andra politiska strategier för en ökad användning av rena fordon som kan ge investeringssignaler för en utbyggnad av laddnings- och tankningsinfrastrukturen. Dessa strategier är emellertid inte alltid tillräckliga för att hantera de identifierade marknadsmisslyckandena fullt ut. Medlemsstaterna får därför bevilja stöd för att hantera sådana återstående marknadsmisslyckanden och uppmuntra utbyggnaden av laddnings- och tankningsinfrastruktur.

4.3.2.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

192. Stöd får beviljas för konstruktion, installation, uppgradering eller utbyggnad av laddnings- eller tankningsinfrastruktur.
193. Projektet får även omfatta installationer för smart laddning och för lokal produktion av förnybar elektricitet eller förnybar eller koldioxidsnål vätgas som är anslutna till laddnings- eller tankningsinfrastrukturen via en direktledning, såväl som lokala lagringsenheter för lagring av elektricitet eller förnybar eller koldioxidsnål vätgas som ska tillhandahållas som drivmedel. Den nominella produktionskapaciteten i den lokala anläggningen för produktion av elektricitet eller vätgas bör stå i proportion till märkeffekten eller kapaciteten hos den laddnings- eller tankningsinfrastruktur som anläggningen är ansluten till.

⁽⁸⁴⁾ Se punkt 66.

⁽⁸⁵⁾ Medlemsstaten kan till exempel säkerställa att överkompensation undviks genom att kontrollera att stödet inte överstiger nettomerkostnaderna, vilket kan visas genom att jämföra finansieringsunderskottet i det faktiska och det kontrafaktiska scenariot, eller införa en mekanism för övervakning i efterhand för att kontrollera de antaganden som gjorts om den stödnivå som krävs, i kombination med en återbetalningsmekanism.

⁽⁸⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU av den 22 oktober 2014 om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (EUT L 307, 28.10.2014, s. 1).

4.3.2.3 Minimering av snedvridning av konkurrens och handel

4.3.2.3.1. Stödets nödvändighet

194. Medlemsstaten måste verifiera att stödet är nödvändigt för att stimulera utbyggnaden av laddnings- eller tankningsinfrastruktur i samma kategori som den infrastruktur som skulle byggas ut med hjälp av statligt stöd^(*) genom ett öppet offentligt samråd på förhand, en oberoende marknadsundersökning eller med på grundval av annan lämplig bevisning enligt avsnitt 3.2.1.1. Framför allt måste medlemsstaten visa att likvärdig infrastruktur sannolikt inte kommer att utvecklas på kommersiella villkor på kort sikt^(**) och ta hänsyn till effekterna av ett utsläppshandelssystem i förekommande fall.
195. Vid bedömningen av stödets nödvändighet för utbyggnaden av laddnings- och tankningsinfrastruktur som är öppen för andra användare än stödmottagaren eller stödmottagarna, inbegripet offentligt tillgänglig laddnings- eller tankningsinfrastruktur, får hänsyn tas till marknadspenetrationen av de rena fordon som infrastrukturen är avsedd för och trafikvolymerna i den eller de berörda regionerna.

4.3.2.3.2. Lämplighet

196. Det krav som fastställs i punkt 197 är tillämpligt utöver kraven i avsnitt 3.2.1.2.
197. Vid kontrollen av lämpligheten av alternativa policyinstrument bör hänsyn tas till potentialen av nya regleringsåtgärder för att stimulera övergången mot ren mobilitet och deras förväntade effekter jämfört med effekterna av den föreslagna åtgärden.

4.3.2.3.3. Proportionalitet

198. Stödet får inte överstiga den kostnad som är nödvändig för att underlätta utvecklingen av näringsverksamheten i fråga på ett sätt som ökar nivån av miljöskydd. Stödet kan anses vara proportionerligt om de villkor som fastställs i punkterna 199–204 är uppfyllda.
199. Stödet måste beviljas efter ett konkurrensutsatt anbudsförfarande som utförts i enlighet med de kriterier som fastställs i punkterna 49 och 50. Det konkurrensutsatta anbudsförfarandet måste utformas så att det återstår tillräckligt med incitament för sökande att lämna in anbud för projekt rörande laddnings- eller tankningsinfrastruktur som endast används för att tillhandahålla förnybar elektricitet eller förnybar vätgas. Tillämpningen av tilldelningskriterierna får inte leda till att projekt rörande laddnings- eller tankningsinfrastruktur som endast används för att tillhandahålla förnybar elektricitet eller förnybar vätgas missgynnas jämfört med projekt rörande laddnings- eller tankningsinfrastruktur som även används för att tillhandahålla elektricitet eller vätgas som är mer koldioxidintensiv än förnybar elektricitet eller förnybar vätgas eller som inte är förnybar. I vissa fall kan anbudsbegränsningar krävas för att begränsa det högsta anbudet från enskilda anbudsgivare i särskilda kategorier. Anbudsbegränsningar bör motiveras med hänvisning till den kvantifiering för referensprojekt som avses i punkterna 51, 52 och 53.
200. Genom undantag från punkt 199 får stödet beviljas på grundval av andra metoder än ett konkurrensutsatt anbudsförfarande i något av följande fall:
- Om det förväntade antalet deltagare inte är tillräckligt för att säkerställa en effektiv konkurrens eller undvika strategisk budgivning.
 - Om ett konkurrensutsatt anbudsförfarande i enlighet med punkterna 49 och 50 inte kan anordnas.

(*) Till exempel laddningsinfrastruktur med normal eller hög effekt.

(**) Vid denna bedömning kommer kommissionen i regel att ta hänsyn till huruvida utbyggnaden av laddnings- eller tankningsinfrastrukturen förväntas ske på kommersiella villkor inom en period som är relevant med beaktande av åtgärdens varaktighet. Bedömningen kommer att grundas på resultaten av det offentliga samrådet, oberoende marknadsundersökningar som lämnats in av medlemsstaten eller annan lämplig bevisning.

- c) Om stödet beviljas för laddnings- eller tankningsinfrastruktur som endast eller huvudsakligen är avsedd att användas av företag som är verksamma inom sektorn för offentliga persontransporter på väg, järnväg och vattenvägar ⁽⁸⁾.
- d) Om stödet beviljas för laddnings- eller tankningsinfrastruktur som endast eller huvudsakligen är avsedd att användas av stödmottagaren och som inte är tillgänglig för allmänheten ⁽⁹⁾, om detta kan motiveras på vederbörligt sätt av medlemsstaten.
- e) Om stödet beviljas för laddnings- eller tankningsinfrastruktur som är avsedd för vissa typer av fordon för vilka den relevanta marknadspenetrationen (per relevant typ av fordon) i den berörda medlemsstaten eller trafikvolymen i den eller de berörda regionerna är mycket begränsad ⁽¹⁾.
201. I de fall som anges i punkt 200 får stödbeloppet fastställas på grundval av en analys av finansieringsunderskottet enligt punkterna 48, 51 och 52. Medlemsstaten måste utföra en övervakning i efterhand för att verifiera antagandena om den stödnivå som krävs och införa en återbetalningsmekanism i enlighet med punkt 55.
202. Som alternativ till punkt 201 kan stödet anses vara proportionerligt om det inte överstiger 30 % av de stödberättigande kostnaderna eller 40 % av de stödberättigande kostnaderna om laddnings- eller tankningsinfrastrukturen endast används för att tillhandahålla förnybar elektricitet respektive förnybar vätgas. Stödnivån får ökas med 10 procentenheter för medelstora företag eller med 20 procentenheter för små företag. Stödnivån får höjas med 15 procentenheter för investeringar i stödområden som uppfyller villkoren i artikel 107.3 a i fördraget eller med 5 procentenheter för investeringar i stödområden som uppfyller villkoren i artikel 107.3 c i fördraget.
203. I sådana fall motsvarar de stödberättigande kostnaderna alla investeringskostnaderna för konstruktion, installation, uppgradering eller utbyggnad av laddnings- eller tankningsinfrastruktur. Dessa kostnader kan till exempel omfatta
- a) laddnings- eller tankningsinfrastrukturen med tillhörande teknisk utrustning,
- b) installation eller uppgradering av elektriska komponenter eller andra komponenter, däribland elkablar och transformatorer, som krävs för att ansluta laddnings- eller tankningsinfrastrukturen till nätet eller till en lokal anläggning för produktion eller lagring av elektricitet eller vätgas och för att säkerställa laddningsinfrastrukturens smarta beredskap,
- c) anläggningsarbeten, anpassningar av mark och vägar, installationskostnader och kostnader för att ansöka om tillstånd.
204. Om ett projekt omfattar lokal produktion av förnybar elektricitet eller förnybar eller koldioxidsnål vätgas eller lokal lagring av elektricitet eller förnybar eller koldioxidsnål vätgas kan de stödberättigande kostnaderna omfatta investeringskostnaderna för lokala produktions- eller lagringsanläggningar.
- 4.3.2.4 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering
205. Kraven i punkterna 206–216 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.2.2.
- ⁽⁸⁾ Laddnings- eller tankningsinfrastruktur som huvudsakligen är avsedd att användas av företag som är verksamma inom sektorn för offentliga persontransporter på väg, järnväg och vattenvägar får vara tillgänglig som en sidotjänst till företagets anställda, externa uppdragstagare eller leverantörer.
- ⁽⁹⁾ Laddnings- eller tankningsinfrastruktur som huvudsakligen är avsedd att användas av stödmottagaren får vara tillgänglig som en sidotjänst till stödmottagarens anställda, externa uppdragstagare eller leverantörer.
- ⁽¹⁾ Till exempel en åtgärd med riktat stöd för investeringar i tankstationer med vätgas för tunga fordon vid godsterminaler och logistikparker i en medlemsstat där marknadsandelen för tunga vätgasfordon är mindre än 2 %.

206. Ny laddningsinfrastruktur som medger överföring av el med en effekt på upp till 22 kW måste kunna stödja smart laddning. Detta skulle säkerställa att laddningen optimeras och hanteras på ett sätt som inte orsakar överbelastning och som drar full nytta av tillgången till förnybar el och låga elpriser i systemet.
207. För att undvika dubbelning av infrastrukturen och utnyttja tillgångar som ännu inte har nått slutet av sin ekonomiska livstid om tankningsinfrastrukturen för vattenvägs- och lufttransport används för att tillhandahålla syntetiska bränslen, däribland förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung eller biobränslen^(*), måste medlemsstaten motivera behovet av ny infrastruktur med beaktande av de tekniska egenskaperna hos det eller de bränslen som ska tillhandahållas med hjälp av infrastrukturen. När det gäller syntetiska eller biobaserade drop-in-bränslen^(**) måste medlemsstaten ta hänsyn till den omfattning i vilken befintlig infrastruktur kan användas för att tillhandahålla syntetiska eller biobaserade drop-in-bränslen.
208. Stöd för konstruktion, installation, uppgradering eller utbyggnad av tankningsinfrastruktur kan snedvrinda konkurrensen på ett otillbörligt sätt om det tränger ut investeringar i renare alternativ som redan finns tillgängliga på marknaden, eller om det låser in vissa tekniker och därmed hindrar utvecklingen av en marknad för renare tekniker och deras användning. I dessa fall anser kommissionen därför att de negativa effekter på konkurrensen som orsakas av stöd till tankningsinfrastruktur som används för att tillhandahålla naturgasbaserade bränslen sannolikt inte kommer att kompenseras.
209. Mot bakgrund av det nuvarande skedet i utvecklingen av marknaden för ren mobilitetsteknik inom sektorerna för vattenvägstransport kan stöd för konstruktion, installation, uppgradering eller utbyggnad av tankningsinfrastruktur för CNG och LNG för vattenvägstransport anses sakna långsiktiga inläsnings effekter och tränga undan investeringar i renare teknik om medlemsstaten kan visa att renare alternativ inte finns lätt tillgängliga på marknaden och inte förväntas bli tillgängliga på kort sikt^(***) samt att infrastrukturen är tänkt att användas för att påbörja övergången mot koldioxidfria bränslen. Kommissionen kommer vid bedömningen av sådant stöd att beakta huruvida investeringen är en del av en trovärdig väg framåt för att minska koldioxidutsläppen och stödet bidrar till att uppnå målen i unionslagstiftningen om utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen.
210. På vägtransportområdet är utsläppsfria fordon, särskilt lätta sådana, redan ett realistiskt alternativ. Samtidigt förväntas tunga fordon med nollutsläpp bli mer allmänt tillgängliga på marknaden inom en nära framtid. Stöd till tankningsinfrastruktur för tunga fordon som beviljas efter 2025 kommer därför troligen ha negativa effekter på konkurrensen som sannolikt inte kommer att kompenseras av några positiva effekter. Kommissionen kommer i sin bedömning av stöd till tankningsinfrastruktur för tunga fordon att beakta huruvida det bidrar till att uppnå målen i unionslagstiftningen om utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen.
211. Alternativ till fossilbaserade bränslen finns redan tillgängliga på marknaden för användning inom vägtransportsektorn, vissa delar av sektorn för vattenvägstransport och sektorn för järnvägstransport. I detta sammanhang anses stöd för utbyggnad av tankningsinfrastruktur för bränslen som producerats från fossilbaserade källor eller fossilbaserad energi, inklusive fossilbaserad vätgas^(***), inte ge samma positiva effekter som stöd för utbyggnaden av tankningsinfrastruktur för icke-fossila eller koldioxidfria bränslen. För det första kommer de minskningar av koldioxidutsläppen som uppnås inom transportsektorn sannolikt att motverkas av fortsatta koldioxidutsläpp i samband med produktionen och användningen av fossilbaserade bränslen, särskilt om dessa utsläpp inte avskiljs och lagras på ett effektivt sätt. För det andra kan beviljandet av stöd till tankningsinfrastruktur för fossilbaserade bränslen som inte är koldioxidfria medföra en risk för inläsning av vissa

^(*) Detta omfattar hållbara flygbränslen.

^(**) Med drop-in-bränslen avses bränslen som till sin funktion motsvarar de fossila bränslen som används för tillfället och som är fullt kompatibla med distributionsinfrastrukturen och fordonens utrustning och motorer.

^(***) Vid en sådan bedömning kommer kommissionen i normala fall att använda en period på mellan två och fem år efter tillkännagivandet eller genomförandet av stödåtgärden. Bedömningen kommer att grundas på oberoende marknadsundersökningar som lämnats in av medlemsstaten eller på annan lämplig bevisning.

^(****) Se meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *En vätgasstrategi för ett klimatneutralt Europa*, COM(2020) 301 final, s. 3.

produktionstekniker och därmed tränga undan investeringar i renare alternativ genom att flytta efterfrågan bort från produktionsprocesser som inte innefattar användning av fossilbaserade källor eller fossilbaserad energi, eller som är koldioxid snåla. Detta skulle även hindra en utveckling av marknaden för rena tekniker för utsläppsfri rörlighet som inte baseras på fossila bränslen och för produktionen av fossilfria bränslen och fossilfri energi. Kommissionen anser därför att de negativa effekter på konkurrensen som följer av stöd till tankningsinfrastruktur för fossilbaserade bränslen, inklusive fossilbaserad vätgas om de växthusgaser som släpps ut vid vätgasproduktionen inte avskiljs på ett effektivt sätt, sannolikt inte kommer att uppvägas i avsaknad av en trovärdig plan för försörjningen och användningen av förnybara eller koldioxidsnåla bränslen på medellång sikt.

212. Stöd till tankningsinfrastruktur för vätgas som inte uteslutande används för att tillhandahålla förnybar vätgas eller koldioxidsnåla vätgas kan därmed anses sakna långsiktiga inlänsningseffekter eller kan inte anses tränga undan investeringar i renare teknik om medlemsstaten kan visa en trovärdig plan för utfasningen av vätgas som inte är förnybar eller koldioxidsnåla vid tankningsinfrastrukturen senast 2035.
213. Om lämpliga skyddsåtgärder saknas kan stödet leda till skapande eller förstärkning av marknadsinflytandet, vilket kan förhindra eller försämma en effektiv konkurrens på framväxande marknader. Medlemsstaten måste därför säkerställa att stödåtgärden utformas med lämpliga skyddsåtgärder för att hantera den risken. Dessa skyddsåtgärder kan vara att fastställa hur stor andel av åtgärdens budget som får tilldelas ett enskilt företag.
214. I lämpliga fall kommer kommissionen att bedöma huruvida det finns tillräckliga skyddsåtgärder för att säkerställa att operatörer av laddnings- eller tankningsinfrastruktur som erbjuder eller godtar avtalsbaserade betalningar för sin infrastruktur inte på ett otillbörligt sätt gör åtskillnad mellan olika leverantörer av mobilitets-tjänster, till exempel genom att tillämpa oskäliga villkor för förmånstillträde eller oskäliga prisskillnader. Om sådana skyddsåtgärder saknas anser kommissionen att åtgärden sannolikt kommer att leda till otillbörliga negativa effekter på konkurrensen på marknaden för mobilitets-tjänster.
215. Varje koncession eller annat uppdrag till en tredje part att driva laddnings- eller tankningsinfrastrukturen ska tilldelas på ett konkurrensutsatt, öppet och icke-diskriminerande sätt med vederbörlig hänsyn till unionens regler för offentlig upphandling, i tillämpliga fall.
216. Om stöd beviljas för konstruktion, installation, uppgradering eller utbyggnad av laddnings- eller tankningsinfrastruktur som är öppen för andra användare än stödmottagaren eller stödmottagarna, inbegripet offentligt tillgänglig laddnings- eller tankningsinfrastruktur, ska infrastrukturen vara tillgänglig för allmänheten och ge användarna icke-diskriminerade åtkomst, bland annat när det gäller priser, identifierings- och betalningsmetoder och andra villkor för användningen, i förekommande fall. Medlemsstaten måste dessutom se till att de avgifter som debiteras andra användare än stödmottagaren eller stödmottagarna för att använda laddnings- eller tankningsinfrastrukturen motsvarar marknadspriserna.

4.4 Stöd för resurseffektivitet och övergången till en cirkulär ekonomi

4.4.1 Bakgrund till stödet

217. Handlingsplanen för den cirkulära ekonomin ⁽⁶⁶⁾ innebär en framtidsinriktad agenda som syftar till att påskynda unionens övergång till en cirkulär ekonomi som en del av de djupgående förändringar som lyfts fram i meddelandet om den europeiska gröna given. Syftet med handlingsplanen är att främja den cirkulära ekonomins processer, uppmuntra hållbar konsumtion och produktion samt säkerställa att avfall förebyggs och att de resurser som används behålls i unionens ekonomi så länge som möjligt. De målen är även en förutsättning för att uppnå unionens klimatneutralitetsmål för 2050 och en renare och mer hållbar ekonomi.

⁽⁶⁶⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin - För ett renare och mer konkurrenskraftigt Europa, COM(2020) 98 final.

218. I handlingsplanen för den cirkulära ekonomin betonas särskilt behovet av reflektion över målen kopplade till den cirkulära ekonomin mot bakgrund av revideringen av riktlinjerna för statligt stöd på området miljö och energi. I detta avseende kan ekonomiska bidrag i form av statligt stöd, kombinerade med övergripande, tydliga och konsekventa regler, spela en viktig roll när det gäller att stödja cirkulariteten i produktionsprocesser som en del av en mer omfattande omställning av unionsindustrin mot klimatneutralitet och långsiktig konkurrenskraft. Det kan också hjälpa till att skapa en välfungerande unionsmarknad för returråvaror som kommer att minska trycket på naturresurser, skapa hållbar tillväxt och sysselsättning och stärka resiliensen.
219. I handlingsplanen för den cirkulära ekonomin noteras den ökande betydelsen av biologiska resurser som ett viktigt bidrag till EU:s ekonomi. I enlighet med EU:s bioekonomistrategi ⁽⁹⁷⁾ stöder bioekonomin målen i den europeiska gröna given i och med att den bidrar till en koldioxidneutral ekonomi, förbättrar den miljömässiga, ekonomiska och sociala hållbarheten samt främjar grön tillväxt. Ekonomiskt stöd i form av statligt stöd kan vara viktigt för att öka användningen av hållbara bioekonomiska metoder, såsom stöd till hållbart producerade biobaserade material och produkter, som kan bidra till att uppnå klimatneutralitet och som inte skulle ha spridits på marknaden på egen hand.

4.4.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

220. Stöd inom ramen för detta avsnitt får beviljas för följande typer av investeringar:
- a) Investeringar som syftar till att förbättra resurseffektiviteten genom
 - i) en nettominskning av mängden resurser som förbrukas vid samma mängd produktion ⁽⁹⁸⁾,
 - ii) ersättning av primära råmaterial eller råvaror med sekundära (återanvända eller materialåtervunna) eller återvunna råmaterial eller råvaror, eller
 - iii) ersättning av fossilbaserade råmaterial eller råvaror med biobaserade råmaterial eller råvaror.
 - b) Investeringar för minskning, förebyggande, och förberedelse för återanvändning, återvinning, dekontaminering och materialåtervinning av avfall ⁽⁹⁹⁾ som genereras av stödmottagaren.
 - c) Investeringar för förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, dekontaminering och återvinning av avfall som genereras av tredje part och som annars skulle ha bortskaffats eller behandlats enligt ett behandlingssätt som hamnar lägre i avfallshierarkins prioriteringsordning ⁽¹⁰⁰⁾ eller på ett mindre resurseffektivt sätt, eller som skulle ha lett till en lägre kvalitet på återvinningen.
 - d) Investeringar för minskning, förebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, dekontaminering och återvinning av andra produkter, material eller ämnen ⁽¹⁰¹⁾ som genereras av stödmottagaren eller av tredje part, som inte nödvändigtvis klassificeras som avfall och som annars inte skulle ha använts eller skulle ha bortskaffats eller återvunnits på ett mindre resurseffektivt sätt, skulle ha utgjort avfall om de inte återanvänts eller skulle ha lett till en lägre kvalitet på återvinningen.

⁽⁹⁷⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. *En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön*, COM(2018) 673 final och SWD(2018) 431.

⁽⁹⁸⁾ De resurser som förbrukas kan inbegripa alla förbrukade materiella resurser, med undantag av energi. Minskningen kan fastställas genom att mäta eller uppskatta förbrukningen före och efter genomförandet av stödåtgärden, inbegripet eventuella justeringar för yttre förhållanden som kan påverka resursförbrukningen.

⁽⁹⁹⁾ Se definitionerna av återanvändning, återvinning, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och avfall i punkterna 19(59), (61), (62), (75) och (90).

⁽¹⁰⁰⁾ Avfallshierarkin består av a) förebyggande, b) förberedelse för återanvändning, c) materialåtervinning, d) annan återvinning, t.ex. energiåtervinning, och e) bortskaffande. Se artikel 4.1 i direktiv 2008/98/EG.

⁽¹⁰¹⁾ Andra produkter, material eller ämnen kan inbegripa biprodukter (enligt vad som avses i artikel 5 i direktiv 2008/98/EG), restprodukter från jordbruk, vattenbruk, fiske och skogsbruk, spillvatten, regnvatten och dagvatten, mineraler, gruvavfall, näringsämnen, restgaser från produktionsprocesser, överflödiga produkter, delar och material etc. Med *överflödiga produkter, delar och material* avses produkter, delar och material som innehavaren inte längre behöver eller har användning för men som lämpar sig för återanvändning.

e) investeringar för separat insamling ⁽¹⁰²⁾ och sortering av avfall eller andra produkter, material eller ämnen för förberedelse för återanvändning eller återvinning.

221. Under vissa förhållanden får stöd för att täcka driftskostnader beviljas för separat insamling och sortering av avfall i förhållande till särskilda avfallsflöden eller typer av avfall (se punkt 247).
222. Stöd kopplat till återvinningen av spillvärme från produktionsprocesser eller stöd kopplat till avskiljning och användning av koldioxid kommer att bedömas enligt de villkor som är tillämpliga på stöd för minskning av växthusgasutsläpp som fastställs i avsnitt 4.1.
223. Stöd kopplat till produktionen av biodrivmedel, flytande biobränslen, biogas och biomassabränslen från avfall kommer att bedömas enligt de villkor som är tillämpliga på stöd för minskning av växthusgasutsläpp som fastställs i avsnitt 4.1.
224. Stöd för produktion av energi från avfall kommer att bedömas enligt de villkor som är tillämpliga på stöd för minskning av växthusgasutsläpp som fastställs i avsnitt 4.1. Om stöd för produktion av energi eller värme från avfall avser investeringar i system för fjärrvärme och fjärrkyla eller för deras drift kommer stödet att bedömas enligt de villkor som är tillämpliga på stöd för fjärrvärme eller fjärrkyla som fastställs i avsnitt 4.10.

4.4.3 Stimulansseffekt

225. Kraven i punkterna 226–233 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.1.2.
226. När det gäller det krav som fastställs i punkt 28 om att medlemsstaten ska identifiera ett trovärdigt kontrafaktiskt scenario kommer det kontrafaktiska scenariot i regel att motsvara en investering med samma kapacitet, livslängd och, i förekommande fall, andra relevanta tekniska egenskaper, som den miljövänliga investeringen.
227. Det kontrafaktiska scenariot kan även bestå i att underhålla de befintliga anläggningar eller den befintliga utrustning som är i drift under en period som motsvarar den miljövänliga investeringens livstid. I sådana fall bör hänsyn tas till de diskonterade underhålls-, reparations- och moderniseringskostnaderna under samma period.
228. I vissa fall kan det kontrafaktiska scenariot bestå av ett senare utbyte av anläggningarna eller utrustningen, och i sådana fall bör det diskonterade värdet av anläggningarna och utrustningen beaktas, medan skillnaden mellan den respektive ekonomiska livslängden för anläggningarna eller utrustningen bör jämnas ut.
229. När det gäller utrustning som omfattas av leasingavtal ska det diskonterade värdet av leasingen av den miljövänliga utrustningen jämföras med det diskonterade värdet av leasingen av den mindre miljövänliga utrustning som skulle ha använts i avsaknad av stöd.
230. Om investeringen gäller eftermontering av installationer eller utrustning till befintliga anläggningar och installationer eller befintlig utrustning kommer de stödberättigande kostnaderna att utgöras av de totala investeringskostnaderna.
231. Kommissionen anser i princip att stöd till projekt med en återbetalningsperiod på mindre än fem år inte har någon stimulansseffekt. Medlemsstaten får emellertid lägga fram bevis för att visa att stöd behövs för att uppmuntra ett förändrat beteende, även när det gäller projekt med kortare återbetalningsperiod.

⁽¹⁰²⁾ Se definitionen av *separat insamling* i artikel 3.11 i direktiv 2008/98/EG.

232. Stöd till investeringar som gör att företag kan uppfylla obligatoriska unionsnormer som redan har trätt i kraft kommer inte att anses ha en stimulansseffekt (se punkt 32). Som förklaras i punkt 32 kan stödet anses ha en stimulansseffekt om det gör att ett företag kan öka sin nivå av miljöskydd i överensstämmelse med obligatoriska nationella normer som är strängare än unionsnormerna eller som har antagits i avsaknad av unionsnormer.
233. Stöd för anpassning till unionsnormer som antagits men ännu inte trätt i kraft kommer att anses ha en stimulansseffekt om investeringen genomförs och slutförs minst 18 månader innan unionsnormerna träder i kraft.
- 4.4.4 *Minimering av snedvridningar av konkurrens och handel*
- 4.4.4.1 *Stödets nödvändighet*
234. Kraven i punkterna 235 och 236 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.2.1.1.
235. Investeringen måste gå utöver etablerade kommersiella förfaranden som normalt tillämpas i hela unionen och för alla tekniker ⁽¹⁰³⁾.
236. När det gäller stöd för separat insamling och sortering av avfall eller andra produkter, material eller ämnen ska medlemsstaten kunna visa att sådan separat insamling och sortering är eftersatt i medlemsstaten ⁽¹⁰⁴⁾. Om stöd beviljas för att täcka driftskostnader måste medlemsstaten visa att stödet behövs under en övergångsperiod för att underlätta utvecklingen av verksamheter i samband med separat insamling och sortering av avfall. Medlemsstaten måste ta hänsyn till alla skyldigheter som företagen har enligt systemen för utvidgat producentansvar, som den kan ha infört i enlighet med artikel 8 i direktiv 2008/98/EG.
- 4.4.4.2 *Lämplighet*
237. Kraven i punkt 238 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.2.1.2.
238. I enlighet med principen att förorenaren betalar ⁽¹⁰⁵⁾ bör företag som genererar avfall inte befrias från kostnaderna för behandlingen av avfallet. Stödet bör därför inte leda till att företag som genererar avfall befrias från några kostnader eller skyldigheter kopplade till behandlingen av avfall som de är ansvariga för enligt unionsrätten eller nationell lagstiftning, inklusive inom ramen för system för utökad producentansvar. Dessutom bör stödet inte leda till att företag befrias från kostnader som bör betraktas som normala kostnader för ett företag.
- 4.4.4.3 *Proportionalitet*
239. De stödberättigande kostnaderna är de extra investeringskostnader som fastställs genom att jämföra de totala investeringskostnaderna för projektet med kostnaderna för ett mindre miljövänligt projekt eller en mindre miljövänlig verksamhet, vilket kan omfatta något av följande:
- En jämförbar investering enligt beskrivningen i punkt 226 som troligen skulle genomföras även utan stöd och som inte leder till samma nivå av resurseffektivitet.
 - Behandling av avfallet enligt ett behandlingssätt som hamnar lägre i avfallshierarkins prioriteringsordning eller på ett mindre resurseffektivt sätt.

⁽¹⁰³⁾ Ur ett tekniskt perspektiv bör investeringen leda till en högre återvinningsgrad eller till en högre kvalitet på det återvunna materialet jämfört med normal praxis.

⁽¹⁰⁴⁾ Den specifika situationen i den eller de berörda regionerna kan också beaktas om medlemsstaten visar det på ett tillfredsställande sätt.

⁽¹⁰⁵⁾ Se definitionen i punkt 19(58).

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/275

- c) Den konventionella produktionsprocessen avseende den primära råvaran eller produkten, om den återanvända eller återvunna (sekundära) produkten är tekniskt och ekonomiskt utbytbar med den primära råvaran eller produkten.
- d) Något annat kontrafaktiskt scenario baserat på vederbörligen motiverade antaganden.
240. Om produkten, ämnet eller materialet skulle ha utgjort avfall om den/det inte återanvänts och det inte finns något rättsligt krav för att produkten, ämnet eller materialet ska bortskaffas eller på annat sätt behandlas får de stödberättigande kostnaderna motsvara den investering som krävs för att återvinna produkten, ämnet eller materialet i fråga.
241. Stödnivån får inte överstiga 40 % av de stödberättigande kostnaderna.
242. Stödnivån får ökas med 10 procentenheter för medelstora företag eller med 20 procentenheter för små företag.
243. Stödnivån får höjas med 15 procentenheter för investeringar i stödområden som uppfyller villkoren i artikel 107.3 a i fördraget eller med 5 procentenheter för investeringar i stödområden som uppfyller villkoren i artikel 107.3 c i fördraget.
244. Stödnivåerna får ökas med 10 procentenheter för miljöinnovativ verksamhet, under förutsättning att följande kumulativa villkor är uppfyllda:
- Den miljöinnovativa verksamheten måste vara ny eller innebära en väsentlig förbättring jämfört med den senaste utvecklingen inom branschen i unionen ⁽¹⁰⁶⁾.
 - De förväntade miljövinsterna ska vara betydligt större än den förbättring som den allmänna tekniska utvecklingen i jämförbara verksamheter ger upphov till ⁽¹⁰⁷⁾.
 - Verksamhetens innovativa karaktär innebär en uppenbar risk i tekniskt, marknadsmässigt eller ekonomiskt hänseende som är större än den risk som vanligen förknippas med jämförbar verksamhet som inte är innovativ ⁽¹⁰⁸⁾.
245. Genom undantag från punkterna 241–244 får medlemsstaten även visa, utifrån en analys av finansieringsunderskottet, såsom fastställs i punkterna 48, 51 och 52, att en högre stödnivå krävs. I sådana fall måste medlemsstaten utföra en övervakning i efterhand för att verifiera de antaganden som gjorts om den stödnivå som krävs och införa en återbetalningsmekanism i enlighet med punkt 55. Stödbeloppet får inte överstiga finansieringsunderskottet, enligt punkterna 51 och 52.
246. Om stödet beviljas efter ett konkurrensutsatt anbudsförfarande som utförts i enlighet med de kriterier som fastställs i punkterna 49 och 50 anses stödbeloppet vara proportionerligt.
247. Stödet får omfatta driftskostnader om det avser den separata insamlingen och sorteringen av avfall eller andra produkter, material eller ämnen i förhållande till särskilda avfallsflöden eller typer av avfall för förberedelse för återanvändning eller materialåtervinning, varvid följande villkor ska vara uppfyllda:

⁽¹⁰⁶⁾ Medlemsstaterna kan visa att det är fråga om en nyhet t.ex. med hjälp av en exakt beskrivning av innovationen och av marknadsvillkoren för att lansera eller sprida den, där den jämförs med den senaste process- eller organisationsteknik som i allmänhet används av andra företag inom samma bransch.

⁽¹⁰⁷⁾ Om kvantitativa parametrar kan användas för att jämföra miljöinnovativ verksamhet med normal verksamhet som inte är innovativ, avses med "betydligt större" att den marginella förbättring som kan förväntas av miljöinnovativ verksamhet i form av minskade miljörisker eller föroreningar eller förbättrad energi- eller resurseffektivitet bör vara minst dubbelt så stor som den marginella förbättring som kan förväntas till följd av den allmänna utvecklingen av jämförbar verksamhet som inte är innovativ. Om det föreslagna tillvägagångssättet inte lämpar sig i ett visst fall, eller om ingen kvantitativ jämförelse är möjlig, bör ansökan om statligt stöd innehålla en detaljerad beskrivning av den metod som används för att bedöma detta kriterium, för att garantera ett tillvägagångssätt som kan jämföras med den föreslagna metoden.

⁽¹⁰⁸⁾ Medlemsstaten ska kunna påvisa denna risk t.ex. med hjälp av följande faktorer: kostnaderna i förhållande till företagets omsättning, den tid som krävs för utvecklingen, väntade fördelar med den miljöinnovativa verksamheten jämfört med kostnaderna, och sannolikheten för ett misslyckande.

- a) Stödet ska beviljas efter ett konkurrensutsatt anbudsförfarande som utförts i enlighet med de kriterier som fastställs i punkterna 49 och 50, och det konkurrensutsatta anbudsförfarandet ska utan diskriminering vara öppet för alla aktörer som tillhandahåller tjänster för separat insamling och sortering.
- b) Om det råder stor osäkerhet kring driftskostnadernas framtida utveckling under åtgärdens varaktighet får det konkurrensutsatta anbudsförfarandet inbegripa regler som begränsar stödet under vissa klart angivna omständigheter, förutsatt att reglerna och omständigheterna fastställs i förväg.
- c) Investeringstöd som beviljas för en anläggning som används för separat insamling och sortering av avfall i förhållande till särskilda avfallsflöden eller typer av avfall måste dras av från driftstöd som beviljats för samma anläggning om båda formerna av stöd täcker samma stödberättigande kostnader.
- d) Stödet får beviljas för en period på högst fem år.

4.4.5 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens

248. Kraven i punkterna 249–252 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.2.2.
249. Stödet får inte stimulera genereringen av avfall eller en ökad användning av resurser.
250. Stödet får inte enbart öka efterfrågan på avfall eller andra material och resurser avsedda att återanvändas, materialåtervinnas eller återvinnas utan att öka insamlingen av sådana material.
251. Vid bedömningen av stödets inverkan på marknaden kommer kommissionen att beakta stödets potentiella effekter på funktionssättet hos marknaderna för primära och sekundära material kopplade till de berörda produkterna.
252. Särskilt vid bedömningen av inverkan på marknaden av stöd för driftskostnader när det avser den separata insamlingen och sorteringen av avfall eller andra produkter, material eller ämnen i förhållande till särskilda avfallsflöden eller typer av avfall för förberedelse för återanvändning eller materialåtervinning kommer kommissionen att ta hänsyn till den potentiella samverkan med system för utökat producentansvar i de berörda medlemsstaterna.

4.5 Stöd för förebyggande och minskning av andra föroreningar än växthusgaser

4.5.1 Bakgrund till stödet

253. Genom nollföroreningsstrategin för en giftfri miljö i meddelandet om den europeiska gröna given bör det säkerställas att föroreningar senast 2050 minskas till nivåer som inte längre är skadliga för människor och naturliga ekosystem och med hänsyn till de gränser som vår planet kan hantera för att därmed skapa en giftfri miljö, i enlighet med FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling⁽¹⁰⁹⁾ och de långsiktiga målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet⁽¹¹⁰⁾. Unionen har fastställt särskilda mål för att minska föroreningsnivån, t.ex. för

⁽¹⁰⁹⁾ FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling finns på <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/11252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>.

⁽¹¹⁰⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2030, COM(2020) 652 final.

renare luft ⁽¹¹¹⁾ och för att inga vattenförekomster ska förorenas ⁽¹¹²⁾, mindre buller, minskad användning och minskade utsläpp av ämnen som inger betänkligheter, plastavfall samt mikroplastföroreningar och mikroplastavfall ⁽¹¹³⁾, såväl som mål för överskott av näringsämnen och gödselmedel, farliga bekämpningsmedel och ämnen som orsakar antimikrobiell resistens ⁽¹¹⁴⁾.

254. Ekonomiskt stöd i form av statligt stöd kan bidra väsentligt till miljömålet att minska andra former av föroreningar än växthusgasutsläpp.

4.5.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

255. Stöd för förebyggande eller minskning av andra föroreningar än växthusgaser får beviljas för investeringar som gör det möjligt för företag att gå längre än unionsnormerna för miljöskydd, höja nivån på miljöskyddet i avsaknad av unionsnormer eller uppfylla unionsnormer som antagits men ännu inte trätt i kraft.
256. Om stödet beviljas i form av utsläppsrätter ⁽¹¹⁵⁾ ska stödåtgärden vara utformad på ett sådant sätt att den förebygger eller minskar föroreningarna utöver den nivå som föreskrivs genom unionsnormer som är obligatoriska för de berörda företagen.
257. Stödet ska inriktas på förebyggande eller minskning av föroreningar som är direkt kopplade till stödmottagarens egen verksamhet.
258. Stödet får inte leda till att föroreningar endast flyttas från en sektor till en annan eller från en del av miljön till en annan (t.ex. från luft till vatten). Om stödet inriktas på att minska föroreningar ska det medföra en total minskning av föroreningarna.
259. Avsnitt 4.5 gäller inte stödåtgärder som omfattas av tillämpningsområdet i avsnitt 4.1. Om en åtgärd både bidrar till förebyggandet eller minskningen av växthusgasutsläpp och förebyggandet eller minskningen av andra föroreningar bedöms åtgärdens förenlighet på grundval av antingen avsnitt 4.1 eller detta avsnitt, beroende på vilket av de två målen som är viktigast ⁽¹¹⁶⁾.

⁽¹¹¹⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *Ett program för ren luft i Europa*, COM(2013) 918 final. Se även Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/107/EG av den 15 december 2004 om arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften (EUT L 23, 26.1.2005, s. 3) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/50/EG av den 21 maj 2008 om luftkvalitet och renare luft i Europa (EUT L 152, 11.6.2008, s. 1) för märknära ozon, partiklar, kväveoxider, farliga tungmetaller och en rad andra föroreningar. Se vidare Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 2001/81/EG (EUT L 344, 17.12.2016, s. 1) för de viktigaste gränsöverskridande luftföroreningarna: svaveldioxid, kväveoxider, ammoniak, flyktiga organiska föreningar utom metan samt partiklar.

⁽¹¹²⁾ Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1) krävs, såvida inga undantag gäller, god ekologisk status för alla yt- och grundvattenförekomster.

⁽¹¹³⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Vägen till en frisk planet för alla – EU-handlingsplan: Med sikte på nollförening av luft, vatten och mark*, COM(2021) 400 final.

⁽¹¹⁴⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem*, COM(2020) 381 final.

⁽¹¹⁵⁾ Utsläppsrätterna kan omfatta statligt stöd, särskilt när medlemsstaterna beviljar tillstånd och rätter under deras marknadsvärde.

⁽¹¹⁶⁾ För att avgöra vilket av de två målen som är viktigast får kommissionen kräva att medlemsstaten tillhandahåller en utvärdering av åtgärdens förväntade resultat när det gäller förebyggandet eller minskningen av utsläppen av växthusgaser och andra föroreningar på grundval av trovärdiga och detaljerade kvantifieringar.

4.5.3 *Stimulansseffekt*

260. Kraven i punkterna 261 och 262 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.1.2.
261. Stöd anses ha en stimulerande effekt om det gör att ett företag kan förebygga eller minska utsläppen av föroreningar i avsaknad av unionsnormer eller utöver de gränser som krävs enligt unionsnormer som redan har trätt i kraft. Som förklaras i punkt 32 kan stödet även anses ha en stimulansseffekt om det gör att ett företag kan förebygga eller minska utsläppen av föroreningar i överensstämmelse med obligatoriska nationella normer som är strängare än unionsnormerna eller som har antagits i avsaknad av unionsnormer.
262. Stöd för anpassning till unionsnormer som antagits men ännu inte trätt i kraft kommer att anses ha en stimulansseffekt om investeringen genomförs och slutförs minst 18 månader innan unionsnormerna träder i kraft.

4.5.4 *Minimering av snedvridningar av konkurrens och handel*4.5.4.1 *Stödets nödvändighet*

263. Kraven i punkt 264 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.2.1.1.
264. När det gäller stöd i form av utsläppsrätter ⁽¹⁷⁾ ska medlemsstaterna kunna visa att följande kumulativa villkor är uppfyllda:
- En fullständig auktionering leder till en väsentlig ökning av produktionskostnaderna för varje sektor eller kategori av enskilda stödmottagare.
 - Den väsentliga ökningen av produktionskostnaderna kan inte föras över på kunderna utan att det leder till en betydande minskning av försäljningen ⁽¹⁸⁾.
 - Enskilda företag inom sektorn har inte möjlighet att minska utsläppsnivåerna i syfte att sänka kostnaden för certifikaten till en mer uthärdlig nivå för de företagen. Att förbrukningen inte kan minskas kan visas genom en jämförelse mellan de aktuella utsläppsnivåerna och de utsläppsnivåer som uppnås med hjälp av den bästa tekniken inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Företag som uppnår nivån för den bästa tekniken kan högst beviljas ett utsläppstillstånd inom ramen för utsläppshandelssystemet som motsvarar ökningen av produktionskostnaderna, och dessa produktionskostnader kan inte föras över på kunderna. Företag som presterar sämre i miljöhänseende får mindre utsläppstillstånd i proportion till sina miljöresultat.

4.5.4.2 *Proportionalitet*

265. De stödberättigande kostnaderna är de extra investeringskostnader som är direkt kopplade till uppnåendet av en högre miljöskyddsnivå.
266. De extra investeringskostnaderna består av skillnaden mellan kostnaderna för den stödmottagande investeringen och kostnaderna för investeringen i det kontrafaktiska scenariot såsom beskrivs i punkterna 226–230. Om projektet består av tidig anpassning till unionsnormer som ännu inte trätt i kraft bör det kontrafaktiska scenariot i princip vara det som beskrivs i punkt 228.
267. Stödnivån får inte överstiga 40 % av de stödberättigande kostnaderna.
268. Stödnivån får ökas med 10 procentenheter för medelstora företag eller med 20 procentenheter för små företag.

⁽¹⁷⁾ Utsläppsrätterna kan omfatta statligt stöd, särskilt när medlemsstaterna beviljar tillstånd och rätter under deras marknadsvärde.

⁽¹⁸⁾ Analysen kan göras på grundval av uppskattningar av produktpriselasticiteten inom den berörda sektorn, bland andra faktorer, och uppskattningar av utebliven försäljning och dess inverkan på stödmottagarens lönsamhet.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/279

269. Stödnivån får höjas med 15 procentenheter för investeringar i stödområden som uppfyller villkoren i artikel 107.3 a i fördraget eller med 5 procentenheter för investeringar i stödområden som uppfyller villkoren i artikel 107.3 c i fördraget.
270. Stödnivån får höjas med 10 procentenheter för miljöinnovativ verksamhet, under förutsättning att de villkor som fastställs i punkt 244(a)–(c) är uppfyllda.
271. Genom undantag från punkterna 267–270 får medlemsstaten även visa, utifrån en analys av finansieringsunderskottet, såsom fastställs i punkterna 48, 51 och 52, att ett högre stödbelopp krävs. I sådana fall måste medlemsstaten utföra en övervakning i efterhand för att verifiera de antaganden som gjorts om den stödnivå som krävs och införa en återbetalningsmekanism i enlighet med punkt 55. Stödbeloppet får inte överstiga finansieringsunderskottet, enligt punkterna 51 och 52.
272. Om stödet beviljas efter ett konkurrensutskotts anbudsförfarande som utförts i enlighet med de kriterier som fastställs i punkterna 49 och 50 anses stödbeloppet vara proportionerligt.
273. För stöd i form av utsläppsrätter kommer kommissionen även att kontrollera att
- tilldelningen sker på ett öppet sätt och grundar sig på objektiva kriterier och uppgiftskällor av den högsta kvalitet som står till buds, och
 - den totala mängden utsläppsrätter eller tillstånd som beviljas ett företag till ett pris under marknadsvärdet inte överskrider företagets beräknade förväntade behov i en situation utan system för handel med utsläppsrätter.
- 4.5.5 *Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens*
274. Kraven i punkt 275 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.2.2.
275. För stöd i form av utsläppsrätter kommer kommissionen även att kontrollera att
- stödmottagarna väljs utifrån objektiva och öppna kriterier och att stödet i princip beviljas på samma sätt för alla konkurrenter inom samma sektor eller på samma relevanta marknad om de är i en liknande faktisk situation,
 - tilldelningsmetoden inte gynnar vissa företag ⁽¹¹⁹⁾ eller vissa sektorer, om det inte är motiverat på grund av ordningens egen miljölogik eller om sådana regler är nödvändiga med tanke på förenligheten med annan miljöpolitik,
 - nya aktörer inte ges utsläppsrätter eller tillstånd på förmånligare villkor än befintliga företag som är verksamma på samma marknad,
 - inga onödiga inträdeshinder uppstår om befintliga anläggningar ges en större tilldelning än nya aktörer.
- 4.6 **Stöd för avhjälpande av miljöskador, återställande av livsmiljöer och ekosystem, skydd eller återställande av den biologiska mångfalden och genomförande av naturbaserade lösningar för anpassning till och begränsning av klimatförändringar**
- 4.6.1 *Bakgrund till stödet*
276. Strategin för biologisk mångfald för 2030 ⁽¹²⁰⁾ syftar till att skydda naturen, vända förstörelsen av ekosystemen och se till att unionens biologiska mångfald börjar återhämta sig före 2030. Strategin för biologisk mångfald är en viktig del i meddelandet om den europeiska gröna given och omfattar ambitiösa mål och åtaganden för 2030 för att uppnå välfungerande och motståndskraftiga ekosystem.

⁽¹¹⁹⁾ Exempelvis nya aktörer, eller omvänt, befintliga företag eller anläggningar.

⁽¹²⁰⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 – Ge naturen större plats i våra liv*, COM(2020) 380 final.

277. Ekonomiskt stöd i form av statligt stöd kan bidra väsentligt till miljömålet att skydda och restaurera biologisk mångfald och ekosystem, på flera sätt, bland annat genom att skapa incitament för att avhjälpa skador i förorenade områden, återställa förstörda livsmiljöer och ekosystem eller investera i skydd av ekosystem.
278. EU:s strategi för klimatanpassning⁽¹²¹⁾ syftar till att mobilisera investeringar i naturbaserade lösningar för anpassning⁽¹²²⁾, med tanke på att genomförandet av dessa lösningar i stor skala skulle öka klimatresiliensen och bidra till flera av målen i den europeiska gröna given.

4.6.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

279. I detta avsnitt fastställs bestämmelser om förenlighet för stödåtgärder för avhjälpande av miljökador, återställande av livsmiljöer och ekosystem, skydd eller återställande av den biologiska mångfalden och genomförande av naturbaserade lösningar för anpassning till och begränsning av klimatförändringar.
280. Detta avsnitt gäller inte för
- stöd för avhjälpande eller återställande efter nedläggning av kraftverk eller avveckling av gruvverksamhet i den mån stödet i fråga omfattas av avsnitt 4.12⁽¹²³⁾,
 - stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer som jordbävningar, laviner, jordskred, översvämningar, tornador, orkaner, vulkanutbrott och naturligt uppkomna skogsbränder.
281. Stöd på det här området får beviljas för följande verksamheter:
- Avhjälpande av miljökador, inbegripet skador på markens, ytvattnets eller grundvattnets kvalitet eller på den marina miljön.
 - Återställande av livsmiljöer och ekosystem i dåligt skick.
 - Skydd eller återställande av biologisk mångfald eller av ekosystem för att bidra till att uppnå ett gott tillstånd för ekosystemen eller skydda ekosystem som redan befinner sig i ett gott tillstånd.
 - Genomförande av naturbaserade lösningar för anpassning till och begränsning av klimatförändringar.
282. Detta avsnitt gäller inte stödåtgärder som omfattas av tillämpningsområdet i avsnitt 4.1. Om en åtgärd både bidrar till minskningen av växthusgasutsläpp och avhjälpandet av miljökador, återställandet av livsmiljöer och ekosystem, skyddet eller återställandet av den biologiska mångfalden och genomförandet av naturbaserade lösningar för anpassning till och begränsning av klimatförändringar bedöms åtgärdens förenlighet antingen på grundval av avsnitt 4.1 eller detta avsnitt, beroende på vilket av de två målen som är viktigast⁽¹²⁴⁾.

4.6.3 Stimulansseffekt

283. Kraven i punkterna 284–287 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.1.2.

⁽¹²¹⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Att bygga upp ett klimatrezilient Europa – den nya EU-strategin för klimatanpassning*, COM(2021) 82 final.

⁽¹²²⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/nature-based-solutions-in-europe/>.

⁽¹²³⁾ Till exempel kan stöd för restaurering av torvmark som inte är kopplat till stöd för tidig avveckling av torvutvinningsverksamhet eller till stöd för extraordinära kostnader i samband med sådan verksamhet omfattas av avsnitt 4.6.

⁽¹²⁴⁾ För att avgöra vilket av de två målen som är viktigast får kommissionen kräva att medlemsstaten tillhandahåller en utvärdering av åtgärdens förväntade resultat när det gäller förebyggandet eller minskningen av utsläppen av växthusgaser och avhjälpandet av miljökador, återställandet av livsmiljöer och ekosystem, skyddet eller återställandet av den biologiska mångfalden och genomförandet av naturbaserade lösningar för anpassning till och begränsning av klimatförändringar, i tillämpliga fall på grundval av trovärdiga och detaljerade kvantifieringar.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/281

284. Utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG eller andra relevanta unionsbestämmelser⁽¹²⁵⁾ kan stöd för avhjälpande av miljöskador, återställande av livsmiljöer och ekosystem, skydd eller återställande av den biologiska mångfalden och genomförande av naturbaserade lösningar för anpassning till och begränsning av klimatförändringar endast anses ha en stimulansseffekt om den enhet eller det företag som har orsakat miljöskadan inte kan identifieras eller hållas juridiskt ansvarig för finansieringen av det arbete som krävs för att förebygga och åtgärda miljöskadan i enlighet med principen att förenaren betalar.
285. Medlemsstaten måste visa att alla nödvändiga åtgärder, inbegripet rättsliga åtgärder, har vidtagits för att identifiera den ansvariga enhet eller det ansvariga företag som har orsakat miljöskadan och kräva att enheten eller företaget står för de relevanta kostnaderna. Om den enhet eller det företag som bär ansvaret enligt den tillämpliga lagstiftningen inte kan identifieras eller fås att betala kostnaderna kan stöd beviljas för hela arbetet med avhjälpande och återställande åtgärder, varvid stödet kan anses ha en stimulansseffekt. Kommissionen kan anse att ett företag inte kan fås att betala kostnaderna för att avhjälpa den miljöskada det har orsakat om företaget inte längre existerar i rättslig bemärkelse och om det inte finns något företag som kan anses vara dess rättsliga eller ekonomiska efterträdare⁽¹²⁶⁾, eller om det saknas tillräcklig ekonomisk säkerhet för att täcka kostnaderna.
286. Stöd som beviljas för genomförandet av de kompensationsåtgärder som avses i artikel 6.4 i rådets direktiv 92/43/EEG⁽¹²⁷⁾ har inte någon stimulansseffekt. Stöd för att täcka de merkostnader som är nödvändiga för att öka åtgärdernas omfattning eller ambition utöver de rättsliga kraven enligt artikel 6.4 i samma direktiv kan konstateras ha en stimulansseffekt.
287. Stöd för avhjälpande av miljöskador och återställande av livsmiljöer och ekosystem kommer att anses ha en stimulansseffekt om kostnaderna för avhjälpandet eller återställandet överstiger värdestegringen för marken (se punkt 288).

4.6.4 Proportionalitet

288. När det gäller investeringar för att avhjälpa miljöskador eller återställa livsmiljöer och ekosystem utgörs de stödberättigande kostnaderna av de kostnader som uppstått i samband med arbetet med avhjälpande och återställande åtgärder, minus ökningen av markens eller egendomens värde. Markens eller fastighetens värdestegring till följd av de avhjälpande och återställande åtgärderna ska utvärderas av en oberoende kvalificerad expert.
289. När det gäller investeringar i skydd eller återställande av biologisk mångfald och i genomförandet av naturbaserade lösningar för anpassning till och begränsning av klimatförändringar utgörs de stödberättigande kostnaderna av de totala kostnaderna för de arbeten som leder till att den biologiska mångfalden skyddas eller återställs eller till genomförandet av naturbaserade lösningar för anpassning till och begränsning av klimatförändringar.
290. Om stöd beviljas för genomförandet av naturbaserade lösningar i byggnader för vilka det finns ett energicertifikat måste medlemsstaterna kunna visa att dessa investeringar inte hindrar genomförandet av energieffektivitetsåtgärder som rekommenderas i energicertifikatet.
291. Stödnivån får uppgå till 100 % av de stödberättigande kostnaderna.

⁽¹²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador (EUT L 143, 30.4.2004, s. 56). Se även kommissionens tillkännagivande *Riktlinjer för en gemensam förståelse av begreppet "miljöskada" enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador* (EUT C 118, 7.4.2021, s. 1).

⁽¹²⁶⁾ Se kommissionens beslut C(2012) 558 final av den 17 oktober 2012 i ärende SA.33496 (2011/N) – Österrike – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, skälen 65–69 (EUT C 14, 17.1.2013, s. 1).

⁽¹²⁷⁾ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

4.7 Stöd i form av sänkta skatter eller skattelikhande avgifter

292. I avsnitt 4.7 behandlas stöd inom miljöskyddsområdet i form av nedsättning av skatter eller skattelikhande avgifter. Avsnittet är indelat i två underavsnitt med olika uppbyggnad. Avsnitt 4.7.1 handlar om skatter eller avgifter som är avsedda för bestraffning av miljöskadligt beteende och som därmed syftar till att styra företag och konsumenter mot mer miljövänliga val. Enligt avsnitt 4.7.2 kan medlemsstaterna välja att genom riktade sänkningar av skatter eller avgifter uppmuntra företag att förändra eller anpassa sitt beteende och delta i mer miljövänliga projekt eller verksamheter.

4.7.1 Stöd i form av sänkta miljöskatter och skattelikhande miljöavgifter

4.7.1.1 Bakgrund till stödet

293. Miljöskatter eller skattelikhande miljöavgifter införs för att internalisera de externa kostnaderna för miljöskadligt beteende och därmed avskräcka från sådant beteende genom att sätta en prislapp på det och höja nivån på miljöskyddet. Dessa skatter och avgifter bör i princip avspegla de totala kostnaderna för samhället (externa kostnader), och det skatte- eller avgiftsbelopp som betalas per enhet av utsläpp, andra föroreningar eller förbrukade resurser bör följaktligen vara detsamma för alla företag som är ansvariga för det miljöskadliga beteendet. Nedsättningar av miljöskatter eller skattelikhande miljöavgifter kan ha en negativ inverkan på miljöskydds målet, men de kan ändå vara nödvändiga om stödmottagarna annars skulle drabbas av sådana konkurrensnackdelar att det skulle bli omöjligt att införa miljöskatten eller miljöavgiften från första början.

294. Om miljöskatter eller skattelikhande miljöavgifter inte kan genomdrivas utan att äventyra vissa företags näringsverksamhet kan en allmänt högre nivå på miljöskatter och skattelikhande miljöavgifter underlättas genom att man beviljar vissa företag en mer förmånlig behandling. I vissa fall kan nedsättningar av miljöskatter eller miljöavgifter därför indirekt bidra till en högre miljöskyddsnivå. Nedsättningarna får dock inte urholka miljöskatternas eller miljöavgifternas övergripande syfte i fråga om att avskräcka från miljöskadligt beteende och/eller öka kostnaderna för sådant beteende om inga tillfredsställande alternativ finns tillgängliga.

4.7.1.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

295. Kommissionen kommer att anse att stöd i form av nedsättningar av skatter eller avgifter får beviljas om medlemsstaten kan visa att båda följande villkor är uppfyllda:

- Nedsättningarna är riktade mot de företag som berörs mest av miljöskatten eller miljöavgiften och som inte skulle kunna bedriva sin näringsverksamhet på ett hållbart sätt utan nedsättningen.
- Den miljöskyddsnivå som faktiskt uppnås av att nedsättningarna tillämpas är högre än den miljöskyddsnivå som skulle uppnås utan tillämpningen av nedsättningarna.

296. För att styrka att de två villkoren i punkt 295 är uppfyllda måste medlemsstaten tillhandahålla kommissionen följande information:

- En beskrivning av de sektorer eller kategorier av stödmottagare som är berättigade till nedsättningarna.
- En förteckning över de huvudsakliga stödmottagarna inom varje berörd sektor, deras omsättning, marknadsandelar, skattebasens storlek och miljöskattens eller miljöavgiftens andel av vinsten före skatt med och utan nedsättningen.
- En beskrivning av stödmottagarnas situation med en förklaring till varför de inte kan betala den normala skatte- eller avgiftssatsen.

- d) En förklaring till hur nedsättningen av skatten eller avgiften skulle bidra till en faktisk ökning av miljöskyddsnivån jämfört med den miljöskyddsnivå som skulle uppnås utan nedsättningen (till exempel genom att jämföra den normala sats som skulle tillämpas med nedsättningar av den normala sats som skulle tillämpas utan nedsättningen, det totala antalet företag som skulle vara skyldiga att betala skatten eller avgiften eller andra indikatorer som återspeglar en faktisk förändring i miljöskadligt beteende).

4.7.1.3 Minimering av snedvridning av konkurrens och handel

297. Om miljöskatterna är harmoniserade får kommissionen tillämpa en förenklad strategi för att bedöma om stödet är nödvändigt och proportionellt. Inom ramen för direktiv 2003/96/EG får kommissionen tillämpa en förenklad strategi för skattenedsättning som följer unionens lägsta skattenivå i enlighet med punkterna 298 och 299.
298. Kommissionen kommer att anse att stöd i form av nedsättningar av harmoniserade skatter är nödvändiga och proportionerliga om följande kumulativa villkor är uppfyllda:
- a) Stödmottagarna betalar åtminstone unionens lägsta skattenivå enligt vad som föreskrivs i det tillämpliga direktivet.
 - b) Valet av stödmottagare bygger på objektiva och transparenta kriterier.
 - c) Stödet beviljas i princip på samma sätt till alla företag inom samma sektor, om de befinner sig i en liknande faktisk situation.
 - d) Medlemsstaten bekräftar att stödet är nödvändigt för att indirekt bidra till en högre nivå av miljöskydd vid ett offentligt samråd i förväg där medlemsstaten beskriver de sektorer som är berättigade till nedsättningarna på ett utförligt sätt och tillhandahåller en förteckning över de viktigaste stödmottagarna i varje sektor.
299. Medlemsstaterna kan bevilja stödet i form av en nedsättning av skattenivån eller som ett fast årligt ersättningsbelopp (återbetalning av skatt), eller som en kombination av dessa. Fördelen med skatteåterbetalningsstrategin är att företagen förblir exponerade för den prissignal som ges av miljöskatten. Skatteåterbetalningsbeloppet bör beräknas på grundval av historiska uppgifter, närmare bestämt produktionsnivån och den förbrukning eller de föroreningar som observerats för företaget under ett givet basår. Nivån på skatteåterbetalningen får inte överskrida unionens lägsta skattenivå som annars skulle betalas för basåret.
300. Om miljöskatterna inte är harmoniserade eller om stödmottagarna betalar mindre än unionens lägsta nivå av den harmoniserade skatt när detta är tillåtet enligt det tillämpliga direktivet krävs en ingående bedömning av stödets nödvändighet och proportionalitet i enlighet med avsnitten 4.7.1.3.1–4.7.1.3.3.

4.7.1.3.1. Nödvändighet

301. Kraven i punkterna 302 och 303 gäller utöver kraven i avsnitt 3.2.1.1.
302. Kommissionen kommer att anse att stödet är nödvändigt om följande kumulativa villkor är uppfyllda:
- a) Urvalet av stödmottagare bygger på objektiva och transparenta kriterier och stödet beviljas på samma sätt för alla stödberättigade företag som verkar i samma näringsverksamhetssektor och som befinner sig i samma eller en liknande faktisk situation med avseende på stödätgårdens syften.
 - b) Miljöskatten eller den skattelikhande miljöavgiften skulle utan nedsättning leda till en väsentlig ökning av produktionskostnaderna, beräknade som en andel av bruttoföreläggsvärdet, för varje sektor eller kategori av stödmottagare.
 - c) Den väsentliga ökningen av produktionskostnaderna skulle inte kunna föras över på kunderna utan att det leder till betydande minskningar av försäljningsvolymerna.

303. När det gäller skattenedsättningar för biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen måste medlemsstaten införa en mekanism för att bekräfta att åtgärden fortfarande är nödvändig, med tillämpning av villkoren för nödvändighet i avsnitt 4.1.3.1, och vidta lämpliga åtgärder såsom att upphäva undantaget eller sänka stödnivån.

4.7.1.3.2. Lämplighet

304. Kraven i punkterna 305 och 306 gäller utöver kraven i avsnitt 3.2.1.2.

305. Kommissionen godkänner stödsystem för en period på högst tio år, varefter medlemsstaten kan anmäla stödåtgärden på nytt efter en utvärdering om stödåtgärden i fråga är lämplig.

306. Om stödet beviljas i form av en skatteåterbetalning bör skatteåterbetalningsbeloppet beräknas på grundval av historiska uppgifter, närmare bestämt produktionsnivån och den förbrukning eller de föroreningar som observerats för företaget under det givet basår.

4.7.1.3.3. Proportionalitet

307. Avsnitt 3.2.1.3 gäller inte stöd i form av sänkta miljöskatter och skattelikhande miljöavgifter.

308. Kommissionen kommer att anse att stödet är proportionerligt om minst ett av följande villkor är uppfyllt:

- a) Varje stödmottagare ska betala minst 20 % av det nominella beloppet av den skatt eller den skattelikhande miljöavgift som annars skulle vara tillämplig för stödmottagaren i avsaknad av nedsättningen.
- b) Nedsättningen av skatten eller avgiften får inte överstiga 100 % av de nationella miljöskatterna eller miljöavgifterna och är endast tillåten om medlemsstaten och de stödmottagande företagen eller företagssammanslutningarna ingår avtal genom vilka de senare åtar sig att nå miljöskyddsmål som har samma effekt som om de stödmottagande företagen eller företagssammanslutningarna betalade minst 20 % av den nationella skatten eller avgiften. Sådana avtal eller åtaganden kan bland annat avse en minskning av energiförbrukningen, en minskning av utsläpp och andra föroreningar eller andra miljöskyddsåtgärder.

309. Avtalen måste uppfylla följande kumulativa villkor:

- a) Innehållet i avtalen har förhandlats fram av medlemsstaten och anger målen och en tidtabell för att nå dem.
- b) Medlemsstaten säkerställer oberoende och regelbunden övervakning av åtagandena.
- c) Avtalen ska ses över regelbundet med beaktande av den tekniska utvecklingen och utvecklingen på andra områden, och det ska föreskrivas effektiva sanktioner om åtagandena inte fullgörs.

4.7.2 Stöd för miljöskydd i form av sänkta skatter eller skattelikhande avgifter

4.7.2.1 Bakgrund till stödet

310. Medlemsstaterna kan överväga att uppmuntra företagen att delta i projekt eller verksamheter som höjer miljöskyddsnivån genom nedsättningar av skatter eller skattelikhande avgifter. Om sådana nedsättningar syftar till att skapa incitament för stödmottagare att genomföra projekt eller verksamheter som leder till minskade föroreningar eller lägre resursförbrukning kommer kommissionen att bedöma åtgärderna utifrån kraven i avsnitt 4.7.2.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/285

4.7.2.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

311. Detta avsnitt berör stöd för miljövänliga projekt och verksamheter som omfattas av avsnitten 4.2–4.6 och som består av nedsättningar av skatter eller skattelikhande avgifter.
312. Om nedsättningen främst avser målet om minskade koldioxidutsläpp ska avsnitt 4.1 tillämpas.
313. Detta avsnitt omfattar inte nedsättningar av skatter eller avgifter som avspeglar de väsentliga kostnaderna för tillhandahållande av energi eller tillhörande tjänster. Till exempel ingår inte nedsättningar av nätavgifter eller avgifter för att finansiera kapacitetsmekanismer i tillämpningsområdet för avsnitt 4.7.2. Detta avsnitt omfattar inte nedsättningar av avgifter för förbrukning av elektricitet som finansierar ett energipolitiskt mål.

4.7.2.3 Stimulansseffekt

314. Kraven i punkterna 315 och 316 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.1.2.
315. För varje stödberättigat projekt eller referensprojekt för en kategori av stödmottagare ska medlemsstaten lämna in en beräkning enligt punkt 51, eller likvärdiga uppgifter som kommissionen kan bedöma, med en jämförelse av referensprojektets eller verksamhetens lönsamhet med och utan skatte- eller avgiftsnedsättningen, där det framgår att nedsättningen har en stimulansseffekt vad gäller genomförandet av det miljövänliga projektet eller den miljövänliga verksamheten.
316. Stöd för projekt som inleds innan en ansökan om stöd lämnats in anses ha en stimulansseffekt om följande kumulativa villkor är uppfyllda:
- Åtgärden fastställer en rätt till stöd i enlighet med objektiva och icke-diskriminerande kriterier och utan vidare bedömningsutrymme för medlemsstaten.
 - Åtgärden har antagits och trätt i kraft innan arbetet med det understödda projektet eller den understödda verksamheten har inletts, utom när det gäller uppföljande stödordningar på skatteområdet, om verksamheten redan omfattades av de tidigare stödordningarna i form av skatte- eller avgiftsförmåner.

4.7.2.4 Proportionalitet

317. Avsnitt 3.2.1.3 gäller inte stöd för miljöskydd i form av sänkta skatter eller skattelikhande avgifter.
318. Stödet får inte överstiga den normala nivån eller det normala beloppet för skatten eller avgiften som annars skulle ha tillämpats.
319. Om nedsättningen av skatten eller den skattelikhande avgiften är kopplad till investeringskostnader kommer stödet att anses proportionerligt, under förutsättning att det inte överstiger stödnivåerna och de högsta stödbeloppen i avsnitten 4.2–4.6. Om de avsnitten innehåller krav på ett konkurrensutsatt anbudsförfarande gäller det kravet inte för stöd som beviljas i form av nedsättningar av skatter eller skattelikhande avgifter.
320. Om nedsättningen av skatten eller den skattelikhande avgiften leder till sänkta återkommande driftskostnader får stödbeloppet inte överstiga skillnaden mellan driftskostnaderna för det miljövänliga projektet och för det mindre miljövänliga kontrafaktiska scenariot. Om det miljövänligare projektet eller den miljövänligare verksamheten kan leda till möjliga kostnadsbesparingar eller ytterligare intäkter måste dessa beaktas när stödets proportionalitet fastställs.

4.7.2.5 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens

321. Kraven i punkterna 322–324 tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.2.2.
322. Statligt stöd ska beviljas på samma sätt för alla stödberättigade företag som verkar i samma näringsverksamhetssektor och som befinner sig i samma eller en liknande faktisk situation med avseende på stödåtgärdens syften eller mål.
323. Medlemsstaten måste säkerställa att stödet är nödvändigt under hela giltighetstiden för stödordningar som löper under mer än tre år och utvärdera stödordningarna minst vart tredje år.
324. Om nedsättningen av skatten eller den skatteliknande avgiften gäller projekt som omfattas av
- a) avsnitt 4.2 är punkterna 154–156 tillämpliga,
 - b) avsnitt 4.3.1 är punkterna 183–188 tillämpliga,
 - c) avsnitt 4.3.2 är punkterna 206–216 tillämpliga.

4.8 Stöd för att trygga elförsörjningen

4.8.1 Bakgrund till stödet

325. Marknads- och lagstiftningsmisslyckanden kan innebära att prissignaler inte medför effektiva stimulans effekter för investeringar, vilket exempelvis leder till en olämplig elresursmix, kapacitet, flexibilitet eller plats. Den stora omställningen i elsektorn på grund av tekniska förändringar och klimatförändringarna ger dessutom upphov till nya utmaningar för att säkerställa en trygg elförsörjning. Även om en alltmer integrerad elmarknad i normala fall kommer att möjliggöra ett utbyte av el i hela EU, och därmed minska de nationella problemen vad gäller försörjningstryggheten, kan situationer uppstå då försörjningstryggheten inte ens på kopplade marknader alltid kan garanteras i vissa medlemsstater eller regioner. Medlemsstaterna kan därför överväga att vidta åtgärder för att säkerställa vissa nivåer av elförsörjningstrygghet.

4.8.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

326. Detta avsnitt omfattar bestämmelser om förenlighet avseende stödåtgärder för att öka elförsörjningstryggheten. I detta ingår kapacitetsmekanismer och andra åtgärder för hantering av lång- och kortsiktiga problem vad gäller försörjningstryggheten till följd av marknadsmisslyckanden som hindrar tillräckliga investeringar i elproduktionskapacitet, lagring eller efterfrågeflexibilitet, sammanlänkning samt åtgärder mot överbelastning av nätet som syftar till att avhjälpa elöverföringsnätens och distributionsnätens otillräcklighet ⁽²⁸⁾.
327. Sådana åtgärder kan även utformas till stöd för miljöskyddsmål, exempelvis genom uteslutning av mer förorenande kapacitet eller åtgärder för att ge mer miljövänlig kapacitet en fördel i urvalsprocessen.
328. Som en del av sin anmälan ska medlemsstaterna ange den näringsverksamhet som kommer att utvecklas till följd av stödet. Stöd för ökad elförsörjningstrygghet innebär direkt främjande av utvecklingen av näringsverksamheter kopplade till elproduktion, lagring och efterfrågeflexibilitet, och även nya investeringar samt effektiv renovering och effektivt underhåll av befintliga tillgångar. Det kan också indirekt stödja en rad olika näringsverksamheter som är beroende av el som insats, däribland elektrifieringen av värme och transport.

⁽²⁸⁾ Detta avsnitt omfattar inte stödtjänster, däribland åtgärder i systemskyddsplaner enligt kommissionens förordning (EU) 2017/2196, som syftar till att säkerställa driftsäkerheten och som upphandlas av systemansvariga för överföringsystem eller systemansvariga för distributionssystem genom ett icke-diskriminerande konkurrensutsatt anbudsförfarande som är öppet för alla resurser som kan bidra till det fastställda driftsäkerhetskravet, utan att staten involveras i upphandlingen och finansieringen av tjänsten.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/287

- 4.8.3 *Stimulansseffekt*
329. Bestämmelserna om stimulansseffekt i punkterna 29, 30, 31 och 32 gäller.
- 4.8.4 *Minimering av snedvridning av konkurrens och handel*
- 4.8.4.1 *Nödvändighet*
330. Avsnitt 3.2.1.1 gäller inte åtgärder för att trygga elförsörjningen.
331. Typerna av och orsakerna till problem med elförsörjningstryggheten, och därmed behovet av statligt stöd för att trygga elförsörjningen, ska analyseras och kvantifieras på korrekt sätt, inbegripet när och var problemet väntas uppstå, i förekommande fall med hänvisning till den tillförlitlighetsnorm som föreskrivs i artikel 25 i förordning (EU) 2019/943. När det gäller åtgärder mot överbelastning av nätet bör medlemsstaten tillhandahålla en analys (efter att ha rådgjort med den ansvariga nationella tillsynsmyndigheten och tagit hänsyn till myndighetens synpunkter) där den nivå av försörjningstrygghet som eftersträvas med den föreslagna åtgärden anges och motiveras med en kostnads-nyttoanalys. Alla försörjningstrygghetsåtgärder bör omfatta en beskrivning av den måtenhet som används för kvantifiering, och beräkningsmetoden bör anges i enlighet med eventuella relevanta krav i sektorsspecifik lagstiftning.
332. Där så är tillämpligt bör identifieringen av ett problem med elförsörjningstryggheten vara förenlig med den senast tillgängliga analys som genomförts av Entso-E för el i enlighet med lagstiftningen om den inre energimarknaden, närmare bestämt
- a) för åtgärder inriktade på resurstillräcklighet, de europeiska bedömningar av resurstillräckligheten som avses i artikel 23 i förordning (EU) 2019/943,
- b) för åtgärder mot överbelastning av nätet, de rapporter om strukturella överbelastningar och andra större fysiska överbelastningar mellan och inom elområden som anges i artikel 14.2 i förordning (EU) 2019/943.
333. Medlemsstaterna får även använda sig av nationella bedömningar av resurstillräckligheten för att visa varför kapacitetsmekanismer är nödvändiga, i den utsträckning som tillåts enligt artikel 24 i förordning (EU) 2019/943. För andra försörjningstrygghetsåtgärder, inbegripet åtgärder mot överbelastning av nätet, får medlemsstaterna även använda sig av en nationell bedömning av den föreslagna insatsens nödvändighet. De nationella bedömningar som avses i denna punkt bör antingen ha godkänts eller granskats av den ansvariga nationella tillsynsmyndigheten.
334. Åtgärder avseende risken för elkriser bör anges i den nationella riskberedningsplan som föreskrivs i artikel 11 i förordning (EU) 2019/941 ⁽¹²⁹⁾.
335. Medlemsstater som har för avsikt att införa flera olika åtgärder för att trygga elförsörjningen måste tydligt förklara hur de samverkar med varandra för att säkerställa en övergripande kostnadseffektivitet hos de kombinerade åtgärderna, till exempel, när det gäller kapacitetsmekanismer, genom att förklara hur de uppnår (men inte överstiger) den tillförlitlighetsnorm som avses i punkt 331.
336. Lagstiftnings- eller marknadsmisslyckanden, tillsammans med andra problem som förhindrar att en tillräcklig nivå av elförsörjningstrygghet (och av miljöskydd i relevanta fall) uppnås i avsaknad av insatser, måste identifieras.
337. Befintliga åtgärder som redan är inriktade mot marknads- eller lagstiftningsmisslyckanden eller andra problem som avses i punkt 336 måste också identifieras.
338. Medlemsstaterna måste visa varför marknaden inte kan förväntas leverera en trygg elförsörjning i avsaknad av statligt stöd, med beaktande av de marknadsreformer och förbättringar som planeras av medlemsstaten och den tekniska utveckling som förutses.
339. Kommissionen tar i sin bedömning hänsyn till följande uppgifter som ska lämnas av medlemsstaterna:

⁽¹²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 av den 5 juni 2019 om riskberedskap inom elsektorn (EUT L 158, 14.6.2019, s. 1).

- a) En bedömning av inverkan av variabel produktion, även av produktion som kommer från angränsande system.
- b) En bedömning av inverkan av efterfråge- och lagringssidans deltagande, inklusive en beskrivning av åtgärder för att uppmuntra styrning av efterfrågesidan.
- c) En bedömning av den befintliga eller potentiella förekomsten av länkar och större intern överföringsnätinfrastruktur, inklusive en beskrivning av pågående och planerade projekt.
- d) En bedömning av eventuella andra faktorer som kan orsaka eller förvärra problemet med elförsörjningstryggheten, såsom tak för grossistpriser eller andra lagstiftnings- eller marknadsmisslyckanden. Om så krävs enligt förordning (EU) 2019/943 ska den genomförandeplan som avses i artikel 20.3 i den förordningen vara föremål för ett yttrande från kommissionen innan stöd kan beviljas. Genomförandeplanen och yttrandet ska beaktas vid nödvändighetsbedömningen.
- e) Allt relevant innehåll i en handlingsplan enligt artikel 15 i förordning (EU) 2019/943.

4.8.4.2 Lämplighet

340. Avsnitt 3.2.1.2 gäller inte åtgärder för att trygga elförsörjningen.
341. Medlemsstaterna bör främst överväga alternativa metoder för att uppnå en trygg elförsörjning, i synnerhet en effektivare utformning av elmarknaden som kan mildra marknadsmisslyckanden som undergräver elförsörjningstryggheten. Det kan till exempel röra sig om att effektivisera avräkningen av obalanser för el, bättre integrera variabel produktion, stimulera och integrera efterfrågeflexibilitet och lagring, möjliggöra effektiva prissignaler, undanröja hinder för gränsöverskridande handel och förbättra infrastrukturen, inklusive sammanlänkning. Stöd kan anses vara lämpligt för försörjningstrygghetsåtgärder om ett problem med försörjningstryggheten kvarstår trots lämpliga och proportionerliga förbättringar av marknadsutformningen⁽¹⁰⁾ och investeringar i nättillgångar, vare sig de redan har genomförts eller planeras.
342. När det gäller åtgärder mot överbelastning av nätet bör medlemsstaterna dessutom förklara hur effektiviteten hos åtgärderna för omdirigering har förbättrats i linje med artikel 13 i förordning (EU) 2019/943.

4.8.4.3 Stödberättigande

343. Stödåtgärden bör vara öppen för alla stödmottagare eller projekt som har den tekniska förmågan att bidra på ett effektivt sätt till att uppnå målet om försörjningstrygghet. Detta innefattar produktion, lagring och efterfrågeflexibilitet samt aggregering av små enheter av dessa former av kapacitet till större block.
344. Begränsningar vad gäller deltagande i försörjningstrygghetsåtgärder som syftar till att säkerställa att de åtgärderna inte undergräver miljöskyddet anses lämpliga (se punkterna 368 och 369).
345. Medlemsstaterna uppmuntras att införa ytterligare kriterier eller egenskaper i sina försörjningstrygghetsåtgärder för att främja deltagandet av mer miljövänlig teknik (eller minska deltagandet av förorenande teknik) som är nödvändig för att stödja uppnåendet av unionens miljöskydds mål. Sådana ytterligare kriterier eller egenskaper ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande i förhållande till tydligt identifierade miljöskydds mål och får inte leda till att stödmottagarna överkompenseras.

⁽¹⁰⁾ Med beaktande av förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944.

346. Om det är tekniskt genomförbart ska åtgärderna för elförsörjningstrygghet vara öppna för direkt gränsöverskridande deltagande av kapacitetsleverantörer i en annan medlemsstat⁽¹³¹⁾. Medlemsstaterna ska säkerställa att utländsk kapacitet som kan tillhandahålla likvärdiga tekniska prestanda som inhemsk kapacitet har möjlighet att delta i samma konkurrensutsatta process som den inhemska kapaciteten. Medlemsstaterna kan kräva att den utländska kapaciteten är lokaliserad i en medlemsstat och att den har direkt nätanslutning med den medlemsstat som vidtar åtgärden. I tillämpliga fall måste de relevanta bestämmelserna i artikel 26 i förordning (EU) 2019/943 också vara uppfyllda.

4.8.4.4 Offentligt samråd

347. Avsnitt 4.8.4.4 ska tillämpas från den 1 juli 2023.

348. Innan stödet anmäls ska medlemsstaterna, utom i vederbörligen motiverade undantagsfall, genomföra ett offentligt samråd om proportionaliteten och konsekvenserna för konkurrensen av de åtgärder som ska anmälas enligt detta avsnitt. Samrådsskyldigheten gäller inte ändringar av redan godkända åtgärder som inte påverkar deras tillämpningsområde eller stödberättigande eller förlänger deras varaktighet längre än 10 år efter det ursprungliga beslutsdatumet, och inte heller i de fall som avses i punkt 349. För att avgöra om en åtgärd är motiverad, med beaktande av kriterierna i dessa riktlinjer, krävs följande typer av offentliga samråd⁽¹³²⁾:

a) För åtgärder där det beräknade genomsnittliga årliga stöd som ska beviljas är minst 100 miljoner euro per år ska ett offentligt samråd anordnas under minst sex veckor och omfatta följande punkter:

- i) Stödberättigande.
- ii) Det användnings- och tillämpningsområde som föreslås för konkurrensutsatta anbudsförvaranden och eventuella undantag.
- iii) Huvudsakliga parametrar för tilldelningen av stödet⁽¹³³⁾, bland annat för främjande av konkurrens mellan olika typer av stödmottagare⁽¹³⁴⁾.
- iv) Metoden för att tilldela kostnaderna för åtgärden till konsumenterna.
- v) Om ett konkurrensutsatt anbudsförvarande inte används, de antaganden och uppgifter som utgör underlag vid den kvantifiering som används för att visa stödets proportionalitet, inklusive kostnader, intäkter, antaganden om drift samt livstid, såväl som vägd genomsnittlig kapitalkostnad.
- vi) Om nya investeringar i naturgasbaserad produktion kan stödjas, föreslagna skyddsåtgärder för att säkerställa överensstämmelse med unionens klimatmål.

b) För åtgärder där det beräknade genomsnittliga årliga stöd som beviljas är mindre än 100 miljoner euro per år ska ett offentligt samråd anordnas under minst fyra veckor och omfatta följande punkter:

- i) Stödberättigande.
- ii) Det användnings- och tillämpningsområde som föreslås för konkurrensutsatta anbudsförvaranden och eventuella undantag.
- iii) Metoden för att tilldela kostnaderna för åtgärden till konsumenterna.
- iv) Om nya investeringar i naturgasbaserad produktion kan stödjas, föreslagna skyddsåtgärder för att säkerställa överensstämmelse med unionens klimatmål.

349. Offentligt samråd krävs inte för åtgärder som omfattas av punkt 348 b om konkurrensutsatta anbudsförvaranden används och åtgärden inte stöder investeringar i energiproduktion med fossila bränslen.

⁽¹³¹⁾ Teknisk genomförbarhet är en förutsättning för kapacitetsmekanismer som kräver ett gränsöverskridande deltagande enligt förordning (EU) 2019/943.

⁽¹³²⁾ Medlemsstaterna får använda befintliga nationella samrådsförvaranden när det gäller dessa krav. Så länge samråden omfattar de punkter som förtecknas här behövs inte något separat samråd.

⁽¹³³⁾ Exempelvis leveranstid mellan det konkurrensutsatta förvarandet och leveransperioden samt anbuds- och prissättningsregler.

⁽¹³⁴⁾ Till exempel om avtalen är olika långa eller om det finns olika metoder för att beräkna beloppet för den stödberättigade kapaciteten/produktionen från olika typer av teknik eller olika metoder för att beräkna eller betala bidragen.

350. Frågeformulären för samrådet ska publiceras på en offentlig webbplats. Medlemsstaterna ska offentliggöra ett svar på samrådet med en sammanfattning av och åtgärder för de svar som inkommit. Svaret bör innehålla en förklaring av hur möjliga effekter på konkurrensen har minimerats genom den föreslagna åtgärdens omfattning/stödberättigande. Medlemsstaterna ska tillhandahålla en länk till svaret på samrådet som en del av ansökan om stödåtgärder enligt detta avsnitt.
351. I exceptionella och vederbörligen motiverade fall kan kommissionen överväga alternativa metoder för samråd, under förutsättning att de berörda parternas synpunkter beaktas i (det fortsatta) genomförandet av stödet. I sådana fall kan det hända att samrådet måste kombineras med korrigerande åtgärder för att minska möjliga snedvridande effekter av åtgärden.
- 4.8.4.5 Proportionalitet
352. Bestämmelserna i punkterna 353, 354, 355, 356 och 357 gäller utöver bestämmelserna i punkterna 49, 50, 51, 52, 53 och 55.
353. Behovet av försörjningsstrygghetsåtgärder bör fastställas på grundval av den tillförlitlighetsnorm eller kostnadsnyttoanalys som avses i punkt 331 och på grundval av en analys enligt punkterna 332, 333 och 334 av de resurser som behövs för att säkerställa en tillräcklig nivå av försörjningsstrygghet. Den analys som används för att fastställa behovsnivån får vara högst tolv månader gammal vid den tidpunkt då behovsnivån fastställs.
354. Leveranstiden mellan beviljandet av stödet och den sista dagen för slutförande av projekten bör möjliggöra en effektiv konkurrens mellan de olika stödberättigade projekten.
355. Undantag från kravet att tilldela stödet och fastställa stödnivån genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande kan endast motiveras
- om medlemsstaten tillhandahåller bevisning, däribland bevisning som samlats in vid det offentliga samrådet i tillämpliga fall, som visar att det potentiella deltagandet i ett sådant anbudsförfarande sannolikt inte är tillräckligt för att säkerställa konkurrensen, eller
 - när det gäller åtgärder mot överbelastning av nätet, om medlemsstaten lämnar in en analys (efter att ha rådgjort med den ansvariga nationella tillsynsmyndigheten och tagit hänsyn till myndighetens synpunkter) på grundval av bevisning, däribland bevisning som samlats in vid det offentliga samrådet i tillämpliga fall, som visar att ett anbudsförfarande skulle vara mindre kostnadseffektivt, till exempel på grund av strategisk budgivning eller snedvridning av marknaden.
356. Mottagare av stöd för försörjningsstrygghetsåtgärder bör ha effektiva incitament att bidra till försörjningsstryggheten under leveransperioden. Dessa incitament bör ha koppling till värdet av förlorad last⁽¹³⁾. Om det till exempel inte finns någon tillgänglig stödmottagare bör en påföljd åläggas i förhållande till värdet av förlorad last. Med undantag av åtgärder mot överbelastning av nätet bör denna påföljd i regel komma från priserna för avräkning av obalanser för el för att undvika snedvridningar av marknads funktion.
357. Medlemsstaterna kan också använda konkurrenskraftiga certifikat/stödordningar avseende leverantörskyldighet, förutsatt att
- efterfrågan i stödordningen sätts lägre än den potentiella försörjningen, och
 - det uppköpspris/påföljdspris som tillämpas på en konsument/leverantör som inte har köpt det antal certifikat som krävs (dvs. det högsta pris som kan betalas till stödmottagarna) fastställs på en nivå som säkerställer att stödmottagarna inte kan överkompenseras.

4.8.5 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering

358. Bortsett från punkt 70 är avsnitt 3.2.2 inte tillämpligt på åtgärder för att trygga elförsörjningen.

⁽¹³⁾ Såsom fastställs i artikel 11 i förordning (EU) 2019/943.

359. Stödet ska vara utformat så att det upprätthåller marknadens effektiva funktion och bevarar effektiva driftsincitament och prissignaler.
360. Incitament får inte tillhandahållas för energiproduktion som ersätter mindre förorenande energiformer.
361. Kraven i punkterna 359 och 360 kommer i allmänhet att uppnås när en åtgärd används för att betala för kapacitet (euro per MW), snarare än för elproduktion (euro per MWh). Om en betalning görs per MWh krävs ytterligare uppmärksamhet för att se till att det inte blir några negativa marknadseffekter och att mindre förorenande produktionskällor inte ersätts.
362. Försörjningstrygghetsåtgärderna ska uppfylla alla tillämpliga villkor för utformning som anges i artikel 22 i förordning (EU) 2019/943⁽¹³⁶⁾.
363. För strategiska reserver och eventuella andra åtgärder för resurstillräcklighet, inbegripet leveransavbrottsprogram, där kapaciteten hålls utanför marknaden ska följande ytterligare kumulativa krav gälla för att säkerställa att prisbildningen på marknaden inte snedvrids:
- Dirigering av åtgärdens resurser får endast förekomma om de systemansvariga för överföringssystem sannolikt kommer att uttömma sina balansresurser för att upprätta jämvikt mellan tillgång och efterfrågan⁽¹³⁷⁾.
 - Under de avräkningsperioder för obalanser då åtgärdens resurser dirigeras ska obalanser på marknaden avräknas till minst värdet av förlorad last eller till ett värde som är högre än den tekniska prisgränsen på intradagsmarknaden⁽¹³⁸⁾, beroende på vilket som är högre.
 - Resultatet av åtgärden efter dirigeringen ska tilldelas balansansvariga parter genom mekanismen för avräkning av obalanser.
 - Resurserna får inte erhålla ersättning från elgrossistmarknaden eller balansmarknaderna.
 - Åtgärdens resurser ska hållas utanför energimarknaderna åtminstone under avtalets löptid.
364. När det gäller åtgärder mot överbelastning av nätet där resurser hålls utanför marknaden får dessa resurser inte erhålla ersättning från elgrossistmarknaden eller balansmarknaderna, och de måste hållas utanför energimarknaderna åtminstone under avtalets löptid.
365. För andra kapacitetsmekanismer än strategiska reserver ska medlemsstaterna säkerställa att åtgärden
- är utformad så att den garanterar att det pris som betalas för tillgänglighet automatiskt rör sig mot noll när den levererade kapacitetsnivån förväntas vara tillräcklig för att tillgodose den efterfrågade kapacitetsnivån,
 - ersätter deltagande resurser enbart för deras tillgänglighet, och säkerställer att ersättningen inte påverkar kapacitetsleverantörens beslut att producera eller inte, och
 - gör att kapacitetsskyldigheter kan överföras mellan stödberättigade kapacitetsleverantörer.
366. Åtgärderna för att trygga elförsörjningen bör inte
- leda till otillbörlig snedvridding av marknaden eller begränsa handeln mellan elområden,

⁽¹³⁶⁾ För åtgärder som ingår i den riskberedningsplan som avses i förordning (EU) 2019/941, se även artikel 12.1 i den förordningen.

⁽¹³⁷⁾ Det kravet påverkar inte aktiveringen av resurser före en faktisk dirigering i syfte att respektera rampningsbegränsningar och operativa krav. Resultatet av den strategiska reserven under aktivering ska inte tilldelas balansgrupper via grossistmarknader och ska inte förändra deras obalanser.

⁽¹³⁸⁾ I enlighet med artikel 10.1 i förordning (EU) 2019/943.

- b) minska incitamenten att investera i sammanlänkningskapacitet, till exempel genom att minska kapacitetsintäkter för befintliga eller nya sammanlänkningskablar,
- c) motverka marknadskoppling, inbegripet intradagsmarknader och balanserade marknader,
- d) motverka investeringsbeslut om kapacitet som föregick åtgärden.
367. För att undvika att motverka incitament för efterfrågeflexibilitet och förvärra de marknadsmisslyckanden som gav upphov till behovet av försörjningstrygghetsåtgärder, samt för att säkerställa att ingripanden vad gäller försörjningstryggheten är så begränsade som möjligt, bör de marknadsaktörer som bidrog till behovet av åtgärden stå för kostnaderna för densamma. Detta kan till exempel åstadkommas genom att kostnaderna för en försörjningstrygghetsåtgärd fördelas på elkonsumenter under perioder då efterfrågan på el är som störst eller genom att kostnaderna för en åtgärd mot överbelastning av nätet fördelas på konsumenter i den region som upplever brist under perioder då kapaciteten i åtgärden dirigeras. En sådan fördelning av kostnaderna är emellertid inte nödvändig om medlemsstaterna tillhandahåller en analys på grundval av bevisning, däribland bevisning som samlats in vid det offentliga samrådet, som visar att en fördelning av kostnaderna på detta sätt skulle undergräva åtgärdens kostnadseffektivitet eller leda till allvarliga snedvridningar av konkurrensen som uppenbart skulle undergräva de möjliga fördelarna med en sådan kostnadsfördelning.
368. Kommissionen konstaterar att vissa stödåtgärder har negativa effekter på konkurrens och handel som sannolikt inte kan uppvägas. I synnerhet kan vissa stödåtgärder förvärra marknadsmisslyckanden och skapa ineffektivitet, vilket påverkar konsumenten och den sociala välfärden. Till exempel kan åtgärder – däribland åtgärder mot överbelastning av nätet och avbrottsystem – som inte omfattar det tröskelvärde för utsläpp som är tillämpligt på kapacitetsmekanismer enligt artikel 22 i förordning (EU) 2019/943 och som kan skapa incitament för nya investeringar i energi baserad på de mest förorenande fossila bränslena, som kol, diesel, brunkol, olja, torv och oljeskiffer, öka de negativa externa miljöeffekterna på marknaden.
369. Åtgärder som skapar incitament för nya investeringar i naturgasbaserad energiproduktion kan stödja elförsörjningstryggheten men förvärra de negativa externa miljöeffekterna på längre sikt, jämfört med alternativa investeringar i utsläppsfri teknik. För att kommissionen ska kunna verifiera att de negativa effekterna av sådana åtgärder kan uppvägas av positiva effekter i avvägningstestet bör medlemsstaterna förklara hur de kommer att säkerställa att sådana investeringar bidrar till att uppnå unionens klimatmål för 2030 och klimatneutralitetsmål för 2050. Medlemsstaterna ska i synnerhet förklara hur en inlåsning av denna gaseldade energiproduktion kommer att undvikas. Detta kan till exempel omfatta bindande åtaganden från stödmottagaren att genomföra teknik för minskade koldioxidutsläpp, såsom CCS/CCU, eller ersätta naturgas med förnybar eller koldioxidnål gas, eller att stänga anläggningen enligt en tidsplan som är förenlig med unionens klimatmål.
370. För individuella stödåtgärder eller stödordningar som endast gynnar ett synnerligen begränsat antal stödmottagare eller en befintlig stödmottagare bör medlemsstaterna dessutom kunna visa att den föreslagna stödåtgärden inte kommer att leda till ökad marknadsmakt.

4.9 Stöd till energiinfrastruktur

4.9.1 Bakgrund till stödet

371. För att uppfylla unionens klimatmål krävs betydande investeringar och uppgraderingar av energiinfrastrukturen. En modern energiinfrastruktur är en förutsättning för en integrerad energimarknad som uppfyller klimatmålen samtidigt som försörjningstryggheten säkras i unionen. Lämplig energiinfrastruktur är avgörande för en effektiv energimarknad. Genom att förbättra energiinfrastrukturen stärks systemens stabilitet, resurstillräckligheten, integrationen av olika energikällor och energiförsörjningen i underutvecklade nät.
372. Om marknadsaktörerna inte kan leverera den infrastruktur som behövs kan statligt stöd vara nödvändigt för att komma till rätta med marknadsmisslyckanden och se till att unionens betydande infrastrukturbehov tillgodoses. Ett marknadsmisslyckande som kan uppstå på energiinfrastrukturmrådet är samordningsproblem. Motstridiga intressen bland investerare, osäkerhet kring samarbetsresultat och näteffekter kan hindra projektens utveckling eller försvåra en effektiv utformning. Samtidigt kan energiinfrastruktur ge stora positiva externa effekter, vilket i sin tur leder till att kostnaderna och fördelarna med infrastrukturen kan fördelas ojämnt mellan de olika

marknadsdeltagarna och medlemsstaterna. Kommissionen anser därför att stöd till energiinfrastruktur kan vara till fördel för den inre marknaden genom att det bidrar till att åtgärda dessa marknadsmisslyckanden. Detta gäller särskilt infrastrukturprojekt som har en gränsöverskridande verkan, däribland projekt av gemensamt intresse enligt definitionen i artikel 2.4 i förordning (EU) nr 347/2013.

373. I enlighet med tillkännagivandet om begreppet stöd ⁽³⁹⁾ omfattas stöd till energiinfrastruktur inom ramen för ett lagstadgat monopol inte av reglerna för statligt stöd. I energisektorn är detta särskilt relevant för de medlemsstater där byggandet och driften av vissa infrastrukturer enligt lagen endast är reserverade för den systemansvariga för överföringssystemet eller distributionssystemet.
374. Kommissionen anser att det föreligger ett lagstadgat monopol som utesluter snedvridning av konkurrensen om följande kumulativa villkor är uppfyllda:
- Uppbyggnaden och driften av infrastrukturen omfattas av ett lagstadgat monopol som inrättats i enlighet med unionsrätten; detta är fallet om den systemansvariga för överföringssystemet/distributionssystemet lagligen är den enda enhet som har rätt att göra en viss typ av investering eller bedriva en viss typ av verksamhet och ingen annan enhet kan driva ett alternativt nät ⁽⁴⁰⁾.
 - Det lagstadgade monolet utesluter inte bara konkurrensen på marknaden, utan även för marknaden, på så sätt att det utesluter eventuell konkurrens om att bli den enda operatören för infrastrukturen i fråga.
 - Tjänsten konkurrerar inte med andra tjänster.
 - Om operatören av energiinfrastrukturen är aktiv på en annan marknad (geografisk marknad eller produktmarknad) som är öppen för konkurrens föreligger ingen korssubventionering; då krävs att särredovisning används, att kostnader och intäkter fördelas på lämpligt sätt och att offentliga medel som tillhandahålls för den tjänst som omfattas av det lagliga monolet inte gynnar någon annan verksamhet. När det gäller el- och gasinfrastruktur kommer detta krav med all sannolikhet att uppfyllas, eftersom artikel 56 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 och artikel 31 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG innehåller krav på att vertikalt integrerade företag ska särredovisa alla sina verksamheter.
375. På liknande sätt konstaterar kommissionen att det statliga stödet inte är involverat i investeringar där energiinfrastrukturen drivs inom ramen för ett naturligt monopol, vilket anses förekomma om följande kumulativa villkor är uppfyllda:
- Infrastrukturen omfattas inte av någon direkt konkurrens, vilket är fallet när energiinfrastrukturen inte ekonomiskt kan replikeras och där därför inga andra aktörer än de systemansvariga för överföringssystemet/distributionssystemet är delaktiga.
 - Alternativ finansiering i nätinfrastrukturen utöver finansieringen av nätet är obetydlig i sektorn och medlemsstaten i fråga.
 - Infrastrukturen är inte utformad så att den selektivt gynnar ett visst företag eller en viss sektor utan medför fördelar för samhället i stort.
 - Medlemsstaterna måste även säkerställa att de medel som tillhandahålls för uppbyggnaden och/eller driften av energinätinfrastrukturen inte kan användas för att korssubventionera eller indirekt subventionera någon annan näringsverksamhet. För el- och gasinfrastruktur, se punkt 374.

⁽³⁹⁾ Se kommissionens tillkännagivande om begreppet statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT C 262, 19.7.2016, s. 1). Eftersom begreppet statligt stöd är ett objektivt och rättsligt begrepp som definieras direkt i fördraget (domstolens dom av den 22 december 2008, *British Aggregates*/kommissionen, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, punkt 111) påverkar synpunkterna i punkterna 373–375 inte unionsdomstolarnas tolkning av begreppet statligt stöd (domstolens dom av den 21 juli 2011, *Alcoa Trasformazioni*/kommissionen, C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, punkt 125). Den primära referensen för tolkning av fördraget är alltid unionsdomstolarnas rättspraxis.

⁽⁴⁰⁾ Ett lagstadgat monopol föreligger när en viss tjänst enligt lagstiftning eller lagstadgade åtgärder reserveras för en enskild leverantör i ett fastställt geografiskt område (även inom en medlemsstat), med ett tydligt förbud för andra aktörer att tillhandahålla en sådan tjänst (inte ens för att tillgodose en möjlig kvarvarande efterfrågan från vissa kundgrupper). Endast det faktum att tillhandahållandet av en offentlig tjänst har anförtrots ett visst företag innebär emellertid inte att ett sådant företag har ett lagstadgat monopol.

4.9.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

376. Detta avsnitt (avsnitt 4.9) gäller stöd till investeringar för uppbyggnad eller uppgradering av energiinfrastruktur, enligt definitionen i punkt 19(36)⁽¹⁴¹⁾. Stödberättigande investeringar kan bland annat omfatta digitalisering, smartare energiinfrastruktur, t.ex. för att möjliggöra integrering av förnybar eller koldioxidsnål energi, samt uppgraderingar för klimatresiliens. Driftskostnader bör i allmänhet bäras av nätets användare, och därför behövs i regel inte något stöd för dessa kostnader. I undantagsfall kan driftstöd till infrastruktur anses vara kompatibelt om en medlemsstat visar att driftskostnaderna inte kan återkrävas av nätanvändarna och om driftstödet inte har någon koppling till icke återvinningsbara kostnader utan leder till ett ändrat betedande som gör att målen för försörjningstrygghet eller miljöskydd kan uppnås. Såvida projektet inte har utesluts från kontrollen av statligt stöd (se punkterna 374 och 375) kommer kommissionen att bedöma det enligt detta avsnitt.
377. Detta avsnitt (avsnitt 4.9) gäller även fram till den 31 december 2023 för energilagransanläggningar som är anslutna till överförings- eller distributionsledningar (fristående ellagring⁽¹⁴²⁾), oavsett spänningsnivåerna⁽¹⁴³⁾.

4.9.3 Minimering av snedvridning av konkurrens och handel

4.9.3.1 Nödvändighet och lämplighet

378. Avsnitten 3.2.1.1 och 3.2.1.2 är inte tillämpliga på stöd till energiinfrastruktur.
379. Energiinfrastruktur finansieras vanligen genom användaravgifter. För många infrastrukturkategorier regleras dessa avgifter för att säkerställa den nödvändiga investeringsnivån och samtidigt värna om användarnas rättigheter, för att se till att kostnaderna motsvarar verkligheten och för att säkerställa att avgifterna fastställs utan inflytande från staten.
380. Beviljande av statligt stöd är en lösning för att rätta till marknadsmisslyckanden som inte fullt ut kan åtgärdas genom obligatoriska användaravgifter. För att visa att det finns ett behov av statligt stöd gäller därför följande principer:
- När det gäller projekt av gemensamt intresse enligt definitionen i artikel 2.4 i förordning (EU) nr 347/2013 som helt omfattas av lagstiftningen om den inre energimarknaden anser kommissionen att marknadsmisslyckandena med avseende på samordningsproblem är sådana att finansiering genom avgifter kanske inte är tillräcklig och att statligt stöd därför kan beviljas.
 - Vad gäller projekt av gemensamt intresse som helt eller delvis undantas från lagstiftningen om den inre energimarknaden, och vad gäller andra infrastrukturkategorier, gör kommissionen en bedömning från fall till fall av behovet av statligt stöd. I sin bedömning tar kommissionen hänsyn till följande faktorer: i) i vilken utsträckning ett marknadsmisslyckande leder till att nödvändig infrastruktur inte kan tillhandahållas i den utsträckning som krävs, ii) i vilken utsträckning infrastrukturen är öppen för tredje parters tillträde och omfattas av taxereglering, och iii) i vilken utsträckning projektet bidrar till försörjningstryggheten i unionen eller till unionens klimatneutralitetsmål. När det gäller infrastruktur mellan unionen och ett tredjeland kan hänsyn även tas till andra faktorer för att bedöma förenligheten med reglerna för den inre marknaden, om projektet inte ingår i förteckningen över projekt av ömsesidigt intresse⁽¹⁴⁴⁾.
 - När det gäller ellagransanläggningar kan kommissionen kräva att medlemsstaten kan visa ett specifikt marknadsmisslyckande i utvecklingen av anläggningar för att tillhandahålla liknande tjänster.

⁽¹⁴¹⁾ Detta avsnitt gäller inte projekt som inbegriper särskild infrastruktur och/eller annan energiinfrastruktur i kombination med produktions- och/eller konsumtionsverksamhet.

⁽¹⁴²⁾ Till skillnad från lagransanläggningar innanför mätaren.

⁽¹⁴³⁾ Stöd till energilagring kan även bedömas inom ramen för avsnitten 4.1, 4.2, 4.3 och 4.8 i tillämpliga fall. Lagringstillgångar som valts ut som projekt av gemensamt intresse – i linje med den tillämpliga lagstiftningen om transeuropeiska energinät – betraktas som energiinfrastruktur i detta avsnitt, och stödet bedöms enligt avsnitt 4.9. Stöd till lagringstillgångar som ägs eller kontrolleras av systemansvariga för överföringssystem eller systemansvariga för distributionssystem, i enlighet med artiklarna 54 och/eller 36 i direktiv (EU) 2019/944, omfattas också av avsnitt 4.9.

⁽¹⁴⁴⁾ Framför allt kommer kommissionen att ta hänsyn till huruvida det berörda tredjelandet eller de berörda tredjeländerna har anpassat sina regelverk och stöder unionens övergripande politiska mål, däribland hur de förhåller sig till en väl fungerande inre energimarknad, en trygg energiförsörjning baserad på samarbete och solidaritet, ett energisystem som leder till en minskning av koldioxidutsläppen i linje med Parisavtalet och unionens klimatmål och målet att undvika koldioxidläckage.

4.9.3.2 Stödets proportionalitet

381. Proportionaliteten kommer att bedömas utifrån principen om finansieringsunderskott såsom föreskrivs i punkterna 48, 51, och 52. När det gäller stöd till infrastruktur enligt förklaringen i punkt 52 antas det kontrafaktiska scenariot vara en situation där projektet inte skulle genomföras. Det kan vara nödvändigt att införa övervaknings- och återbetalningsmekanismer om det finns en risk för oväntade intäkter, t.ex. om stödet ligger nära det högsta tillåtna beloppet, och samtidigt upprätthålla incitamenten för stödmottagarna att minimera sina kostnader och utveckla sin verksamhet på ett effektivare sätt över tid.

4.9.4 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering

382. Avsnitt 3.2.2 är inte tillämpligt på energiinfrastruktur. Vid analysen av hur det statliga stödet till energiinfrastruktur påverkar konkurrensen kommer kommissionen att anta följande förhållningssätt:
- Med hänsyn till de gällande kraven enligt lagstiftningen om den inre energimarknaden, vilka syftar till att stärka konkurrenskraften, anser kommissionen i allmänhet att stöd till energiinfrastruktur som omfattas av fullständig inre marknadsreglering inte har en otillbörlig snedvridande effekt ⁽¹⁴⁵⁾.
 - För infrastrukturprojekt som är helt eller delvis undantagna från lagstiftningen om den inre energimarknaden kommer kommissionen att göra en bedömning från fall till fall av de potentiella snedvridningarna av konkurrensen, framför allt med beaktande av den utsträckning i vilken tredje parter har åtkomst till den stödmottagande infrastrukturen, åtkomsten till alternativ infrastruktur, undanträngning av privata investeringar samt stödmottagarens eller stödmottagarnas konkurrenskraft. För infrastruktur som är helt undantagen från lagstiftningen om den inre energimarknaden anses negativa snedvridande effekter på konkurrensen vara särskilt allvariga.
 - Utöver det förhållningssätt som beskrivs i leden a och b anser kommissionen att medlemsstaterna, när det gäller investeringar i infrastruktur för naturgas, måste visa att följande positiva effekter kan kompensera de negativa effekterna på konkurrensen: (i) huruvida infrastrukturen är förberedd för användning av vätgas och leder till en ökad användning av förnybara gaser, eller skälet till varför det inte är möjligt att utforma projektet så att infrastrukturen är förberedd för användning av vätgas, och varför projektet inte skapar en inläsnings effekt för användningen av naturgas, och ii) hur investeringen bidrar till att uppnå unionens klimatmål för 2030 och klimatneutralitetsmål för 2050.
 - För stöd till ellagringsanläggningar samt annan infrastruktur för projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse som inte omfattas av lagstiftningen om den inre marknaden kommer kommissionen framför allt att bedöma de risker för snedvridning av konkurrensen som kan uppstå på marknader för relaterade tjänster samt på andra energimarknader.

4.10 Stöd till fjärrvärme och fjärrkyla

4.10.1 Bakgrund till stödet

383. Byggandet eller uppgraderingen av system för fjärrvärme och fjärrkyla kan bidra positivt till miljöskyddet genom att öka det understödda systemets energieffektivitet och hållbarhet. Den sektorsspecifika lagstiftningen om förnybar energi (direktiv 2018/2001/EU) omfattar särskilda krav på att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att utveckla en effektiv infrastruktur för fjärrvärme och fjärrkyla och därmed främja produktionen av värme och kyla från förnybara energikällor ⁽¹⁴⁶⁾.

⁽¹⁴⁵⁾ För infrastruktur mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer. För den del som är belägen på unionens territorium ska projekten uppfylla kraven i direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944; för det berörda tredjelandet eller de berörda tredjeländerna ska projekten ha anpassat sina regelverk och stödja unionens övergripande politiska mål, däribland att säkerställa en väl fungerande inre energimarknad, en trygg energiförsörjning baserad på samarbete och solidaritet samt ett energisystem som leder till en minskning av koldioxidutsläppen i linje med Parisavtalet och unionens klimatmål, i synnerhet målet att undvika koldioxidläckage.

⁽¹⁴⁶⁾ I artikel 20 i direktiv (EU) 2018/2001 föreskrivs att medlemsstaterna i relevanta fall ska "vidta åtgärder för att utveckla en infrastruktur för fjärrvärme och fjärrkyla som lämpar sig för utvecklingen av produktion av värme och kyla i stora anläggningar för biomassa, solenergi, omgivningsenergi och geotermisk energi samt från spillvärme och spillkyla".

384. De externa miljöeffekterna kopplade till driften av fjärrvärme och fjärrkyla kan dock leda till ineffektiva underinvesteringar i byggandet och uppgraderingen av fjärrvärme- och fjärrkylsystem. Statligt stöd kan bidra till att åtgärda detta marknadsmisslyckande genom att uppmuntra ytterligare effektiva investeringar eller genom att täcka extraordinära driftskostnader på grund av behovet att främja fjärrvärmesystemens miljöändamål.

4.10.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

385. Stöd som är begränsat till distributionsnät för fjärrvärme kan, under vissa omständigheter, anses falla utanför kontrollen av statligt stöd som en infrastrukturåtgärd som inte påverkar konkurrensen och handeln. Detta skulle i synnerhet vara fallet om fjärrvärmenäten drivs på samma sätt som annan energinfrastruktur, genom separation från värmeproduktionen, tredjepartstillträde och reglerade tariffer.
386. Under sådana omständigheter när distributionsnäten för fjärrvärme drivs i en situation med naturligt och/eller lagstadgat monopol gäller punkterna 374 och 375 ⁽¹⁴⁷⁾.
387. Såvida projektet inte har uteslutits från kontrollen av statligt stöd (se punkt 385 ⁽¹⁴⁸⁾) kommer kommissionen att bedöma det enligt detta avsnitt.
388. Detta avsnitt gäller stöd för konstruktion, uppgradering eller drift av anläggningar för produktion och lagring av värme eller kyla eller deras distributionsnät.
389. Sådana stödåtgärder omfattar vanligen konstruktion, uppgradering och drift av produktionsenheten för att använda förnybar energi ⁽¹⁴⁹⁾, spillvärme eller högeffektiv kraftvärme, inklusive lösningar för värmelagring, eller uppgradering av distributionsnätet för att minska förlusterna och öka effektiviteten, bland annat genom smarta och digitala lösningar ⁽¹⁵⁰⁾. Stöd till produktion av energi baserad på avfall kan anses vara förenligt inom ramen för detta avsnitt i den mån produktionen antingen är begränsad till avfall som uppfyller definitionen av förnybara energikällor eller avfall som används för att driva anläggningar som uppfyller definitionen av högeffektiv kraftvärme.
390. Om stöd beviljas för uppgradering av ett system för fjärrvärme och fjärrkyla utan att i det skedet uppfylla normen för effektiv fjärrvärme och fjärrkyla ⁽¹⁵¹⁾ måste medlemsstaten förbinda sig att säkerställa att stödmottagaren inleder arbetet med att uppnå denna norm inom tre år från uppgraderingen.

4.10.3 Nödvändighet och lämplighet

391. Avsnitten 3.2.1.1 och 3.2.1.2 gäller inte stöd för fjärrvärme eller fjärrkyla. Kommissionen anser att statligt stöd kan bidra till hanteringen av marknadsmisslyckanden genom att uppmuntra de investeringskostnader som behövs för att skapa, bygga ut eller uppgradera effektiva system för fjärrvärme och fjärrkyla.

⁽¹⁴⁷⁾ För att säkerställa att distributionsnätet verkligen drivs som en anläggning som är öppen för användare, i enlighet med meddelandet om en investeringsplan för ett hållbart Europa (se avsnitt 4.3.3 i kommissionens meddelande om en investeringsplan för ett hållbart Europa - bilaga till meddelandet om den europeiska gröna given av den 14 januari 2020, COM (2020) 21 final), måste det i normala fall – i analogi med reglerna för den inre marknaden för energisektorn, främst gas eller elektricitet – finnas särskilda bestämmelser (som möjliggör tredjepartstillträde, åtskildnad och reglerade tariffer) utöver enbart "särredovisning".

⁽¹⁴⁸⁾ Trots att stödet till infrastruktur för distribution av fjärrvärme vid naturligt och/eller lagstadgat monopol faller utanför reglerna för statligt stöd (på vissa villkor) omfattas allt stöd för produktion av fjärrvärme fortfarande av reglerna för statligt stöd.

⁽¹⁴⁹⁾ Den mängd energi som avges från värmepumpar och är att betrakta som förnybar ska beräknas enligt bilaga VII till direktiv (EU) 2018/2001. Om el används kan den dessutom betraktas som helt förnybar i enlighet med de metoder som används för att betrakta el som helt förnybar enligt direktiv (EU) 2018/2001 och delegerad lagstiftning eller andra likvärdiga metoder för att säkerställa att all el som faktiskt används framställs av förnybara källor, förutsatt att dubbelräkning av förnybar energi och överkompensation undviks. Stöd till nya investeringar eller uppgraderingar – såväl som till drift – får inte i något fall gälla samförbränningsanläggningar som drivs med andra bränslen än energi från förnybara energikällor eller spillvärme.

⁽¹⁵⁰⁾ Värme- och kylutrustning, inbegripet värmelagring, i kundernas lokaler enligt vad som avses i punkt 138, in ockslutning till system för fjärrvärme eller fjärrkyla, kan också omfattas.

⁽¹⁵¹⁾ Se artikel 2.41 i direktiv 2012/27/EU.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/297

392. Driftskostnader bör i allmänhet betalas av värmekonsumenterna, och därför behövs i regel inte något stöd för dessa kostnader. Om en medlemsstat visar att driftskostnaderna inte kan föras över till värmekonsumenterna utan att undergräva miljöskyddet kan driftstöd för produktion av värme anses vara kompatibelt i den mån de extra driftskostnaderna netto (jämfört med ett kontrafaktiskt scenario) bidrar till miljömässiga fördelar (såsom minskade utsläpp av koldioxid och andra föroreningar jämfört med alternativa värmelösningar⁽¹⁵²⁾). Detta skulle till exempel vara fallet om det finns bevis för att hushållskonsumenter av värme (eller andra enheter som inte bedriver någon näringsverksamhet) skulle gå över till mer förorenande värmekällor i avsaknad av driftstöd⁽¹⁵³⁾ eller om fjärrvärmesystemets långsiktiga lönsamhet utan stödet skulle vara hotad, till förmån för mer förorenande värmelösningar. För driftstöd till anläggningar för fjärrvärmeproduktion gäller punkterna 122 och 126.

393. Vidare kan statligt stöd till effektiva system för fjärrvärme och fjärrkyla, där avfall används som insatsbränsle, bidra till miljöskyddet, under förutsättning att inte avfallshierarkiprincipen kringgås⁽¹⁵⁴⁾.

4.10.4 Stödåtgärdens proportionalitet

394. Proportionaliteten kommer att bedömas utifrån principen om finansieringsunderskott såsom föreskrivs i punkterna 48, 51, och 52.

395. För uppbyggnaden, uppgraderingen och driften av distributionsnät, enligt vad som fastställs i punkt 52, är det kontrafaktiska scenariot en situation där projektet inte skulle genomföras.

4.10.5 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens och balansering

396. Avsnitt 3.2.2 gäller inte stöd för fjärrvärme eller fjärrkyla. Kommissionen anser att stöd till uppgradering, konstruktion eller drift av system för fjärrvärme och fjärrkyla som baseras på de mest förorenande fossila bränslena, som kol, brunkol, olja och diesel, har negativa konsekvenser för konkurrensen och handeln som sannolikt inte kan kompenseras, såvida inte följande kumulativa villkor är uppfyllda:

- a) Stödet är begränsat till investeringar i distributionsnätet.
- b) Distributionsnätet möjliggör redan transport av värme eller kyla som produceras med förnybara energikällor, spillvärme eller koldioxidneutrala källor.
- c) Stödet medför inte någon ökad produktion av energi från de mest förorenande fossila bränslena (exempelvis genom att ytterligare kunder ansluts)⁽¹⁵⁵⁾.
- d) Det finns en tydlig tidsplan med fasta åtaganden att avveckla de mest förorenande fossila bränslena mot bakgrund av unionens klimatmål för 2030 och klimatneutralitetsmålet för 2050⁽¹⁵⁶⁾.

⁽¹⁵²⁾ I detta sammanhang ska medlemsstaterna framför allt visa att man för de fjärrvärmesystem som beviljats stöd har vidtagit de åtgärder som krävs för att öka effektiviteten, dra ner på utsläppen av koldioxid och andra föroreningskällor samt minska nätförluster.

⁽¹⁵³⁾ Värmekonsumenterna som är företag som bedriver näringsverksamhet ska under alla omständigheter betala sin fullständiga andel av värmekostnaderna, åtminstone motsvarande sin billigaste alternativa värmekälla, för att undvika snedvridning av konkurrensen på andra marknader.

⁽¹⁵⁴⁾ Avfallshierarkin består av a) förebyggande, b) förberedelse för återanvändning, c) materialåtervinning, d) annan återvinning, t.ex. energiåtervinning, och e) bortskaftande. Se artikel 4.1 i direktiv 2008/98/EG.

⁽¹⁵⁵⁾ Medlemsstaterna måste visa att åtgärder har vidtagits för att lägga till hållbara värmekällor till systemet i syfte att tillgodose fler konsumenter.

⁽¹⁵⁶⁾ Medlemsstaterna bör till exempel tillhandahålla bevis för att de berörda fjärrvärmesystemen antingen ingår i en nationell eller lokal plan för minskning av koldioxidutsläppen eller är en del av de integrerade nationella energi- och klimatplanerna i enlighet med bilaga I till förordning (EU) 2018/1999, när det gäller behovet att bygga ny infrastruktur för fjärrvärme och fjärrkyla från förnybara källor för att kunna uppnå de mål som fastställs i artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001, och förbinda sig att avveckla fossila bränslen genom att uppfylla delmålen och de slutgiltiga målen för klimatneutralitet senast 2050.

397. När det gäller uppbyggnad, uppgradering eller drift av anläggningar för fjärrvärmeproduktion kan åtgärder som stimulerar nya investeringar i eller drift av naturgasbaserade energiproduktionstillgångar leda till minskade växthusgasutsläpp på kort sikt, men samtidigt förvärra de negativa externa miljöeffekterna på längre sikt jämfört med alternativa investeringar eller kontrafaktiska scenarier. För att sådana naturgasinvesteringar eller sådan naturgasbaserad drift ska anses ha positiva miljöeffekter måste medlemsstaterna förklara hur de kommer att säkerställa att stödet bidrar till att uppnå unionens klimatmål för 2030 och klimatneutralitetsmål för 2050, och i synnerhet hur en inläsning av den gaseldade energiproduktionen kommer att undvikas samt varför det inte tränger undan investeringar i renare alternativ som redan finns tillgängliga på marknaden och därmed hindrar utvecklingen av renare tekniker och deras användning. Detta kan till exempel omfatta bindande åtaganden av stödmottagaren att genomföra CCS/CCU eller ersätta naturgas med förnybar eller koldioxidslutgas, eller att stänga anläggningen enligt en tidsplan som är förenlig med unionens klimatmål.
398. Vid analysen av hur statligt stöd till system för fjärrvärme och fjärrkyla påverkar konkurrensen kommer kommissionen att utföra en bedömning där projektets nytta i fråga om energieffektivitet och hållbarhet⁽¹⁵⁷⁾ vägs mot de negativa effekterna på konkurrensen och i synnerhet de möjliga negativa konsekvenserna för alternativa tekniker eller leverantörer av tjänster och nät för värme och kyla. I detta sammanhang kommer kommissionen att ta hänsyn till huruvida fjärrvärmesystemet är eller kan vara öppet för tredje part⁽¹⁵⁸⁾ och huruvida hållbara alternativa uppvärmningslösningar är möjliga⁽¹⁵⁹⁾.
- 4.11 **Stöd i form av sänkta elavgifter för energiintensiva användare**
- 4.11.1 *Bakgrund till stödet*
399. Omvandlingen av unionens ekonomi i linje med meddelandet om den europeiska gröna given är delvis finansierad av avgifter för elförbrukning. För att genomföra den gröna given krävs att medlemsstaterna inför en ambitiös politik för att minska koldioxidutsläppen i syfte att kraftigt minska unionens utsläpp av växthusgaser fram till 2030 och uppnå klimatneutralitet senast 2050. I detta sammanhang är det troligt att medlemsstaterna kommer att fortsätta att finansiera denna politik med avgifter, och dessa avgifter kan därför komma att öka. Finansieringen av stöd för minskning av koldioxidutsläppen genom avgifter är i sig inte inriktad på en negativ extern effekt. Dessa avgifter ska därför inte räknas som miljöavgifter vid tillämpning av dessa riktlinjer, och avsnitt 4.7.1 ska inte tillämpas på avgifterna.
400. För vissa ekonomiska sektorer som är särskilt exponerade för internationell handel och som har ett stort beroende av el för sitt värdeskapande kan skyldigheten att betala hela beloppet av avgifter för förbrukning av elektricitet som finansierar energi- och miljöpolitiska mål öka risken för att verksamheter inom dessa sektorer flyttas ut från unionen till platser med obefintliga eller mindre ambitiösa miljöregler. Sådana avgifter leder dessutom till ökade elkostnader jämfört med kostnaden för direkta utsläpp till följd av att andra energikällor används och kan därför hämma elektrifieringen av produktionsprocesser, vilken är central för att lyckas fasa ut fossila bränslen i unionens ekonomi. För att minska dessa risker och den negativa miljöpåverkan kan medlemsstaterna bevilja nedsättningar av sådana avgifter för företag som är aktiva inom de berörda ekonomiska sektorerna.
401. I detta avsnitt fastställs de kriterier som kommissionen kommer att tillämpa när den bedömer utvecklingen av en näringsverksamhet, stimulans effekt, nödvändighet, lämplighet, proportionalitet och påverkan på konkurrensen i samband med sänkta elavgifter för vissa energiintensiva användare. Förenlighetskriterierna i kapitel 3 gäller endast om det inte finns några specifika regler i avsnitt 4.11.

⁽¹⁵⁷⁾ Mot bakgrund av deras bidrag till begränsning av klimatförändringar, vilket definieras som ett miljömål i förordning (EU) 2020/852, så länge det inte finns några tydliga tecken på bristande efterlevnad av principen *orsaka inte betydande skada*.

⁽¹⁵⁸⁾ Se även artikel 24 i direktiv (EU) 2018/2001.

⁽¹⁵⁹⁾ Se även artiklarna 18.5 och 24 i direktiv (EU) 2018/2001.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/299

402. Kommissionen har vidtagit lämpliga åtgärder för att identifiera de sektorer som är särskilt utsatta för de risker som nämns i punkt 400 och har infört proportionalitetskrav där hänsyn tas till att för stora nedsättningar eller nedsättningar som tilldelas alltför många energikonsumenter kan leda till att den totala finansieringen av stöd till energi från förnybara källor hotas och att snedvridningarna av konkurrensen och handeln blir särskilt påtagliga.

4.11.2 Tillämpningsområde: avgifter av vilka nedsättningar kan beviljas

403. Medlemsstaterna kan bevilja nedsättningar av avgifter för elförbrukning som används för att finansiera energi- och miljöpolitiska mål. Detta inbegriper avgifter för att finansiera stöd till förnybara källor eller kraftvärme och avgifter för att finansiera elrabatter för pensionärer etc. eller energipriser i isolerade regioner. Avsnitt 4.11 omfattar inte avgifter som återspeglar en del av kostnaden för att tillhandahålla elektricitet till stödmottagarna i fråga. Undantag från nätavgifter eller avgifter för finansiering av kapacitetsmekanismer omfattas exempelvis inte av detta avsnitt. Inte heller avgifter för förbrukningen av andra former av energi, t.ex. naturgas, omfattas av detta avsnitt.

404. Företagens val av plats samt den anknutna negativa miljöpåverkan beror på den kombinerade ekonomiska effekten av avgifter av vilka nedsättningar kan beviljas. Medlemsstater som vill införa en åtgärd som ska bedömas inom ramen för detta avsnitt måste därför inkludera alla sådana nedsättningar i en enskild stödordning och måste i sin anmälan informera kommissionen om den kumulativa verkan av alla stödberättigande avgifter och alla föreslagna nedsättningar. Om en medlemsstat senare inför ytterligare nedsättningar av de avgifter som omfattas av detta avsnitt måste den anmäla en ändring av den befintliga stödordningen.

4.11.3 Minimering av snedvridningar av konkurrens och handel

4.11.3.1 Stödberättigande

405. För avgifter som omfattas av avsnitt 4.11.2 beror risken på sektornivå för att verksamheter ska flyttas ut från Europeiska unionen till platser med obefintliga eller mindre ambitiösa miljöregler på den berörda sektorns elintensitet samt på hur öppen sektorn är för internationell handel. Följaktligen kan stöd endast beviljas till företag i

- a) sektorer med betydande risk för utflyttning, för vilka ökningen av deras handelsintensitet och elintensitet på unionsnivå uppgår till minst 2 % och vars handelsintensitet och elintensitet på unionsnivå är minst 5 % för varje indikator,
- b) sektorer med risk för utflyttning, för vilka ökningen av deras handelsintensitet och elintensitet på unionsnivå uppgår till minst 0,6 % och vars handelsintensitet och elintensitet på unionsnivå är minst 4 % respektive 5 %.

De sektorer som uppfyller dessa behörighetskriterier anges i bilaga I.

406. En sektor eller delsektor ⁽¹⁶⁰⁾ som inte ingår i bilaga I kommer också att anses stödberättigad om den uppfyller behörighetskriterierna i punkt 405 och om den berörda medlemsstaten kan styrka detta med uppgifter som är representativa för sektorn eller delsektorn på unionsnivå ⁽¹⁶¹⁾ och dessa har kontrollerats av en oberoende expert samt omfattar en tidsperiod på minst tre på varandra följande år med början tidigast 2013.

407. Om en medlemsstat endast beviljar stöd till en undergrupp av behöriga stödmottagare, eller beviljar olika nivåer av nedsättningar till behöriga stödmottagare som ingår i samma kategori enligt punkt 405 a eller b, måste den kunna visa att det beslutet har fattats på grundval av objektiva, icke-diskriminerande och öppna kriterier och att stödet i princip beviljas på samma sätt för alla behöriga stödmottagare inom samma sektor om de befinner sig i en liknande faktisk situation.

⁽¹⁶⁰⁾ Enligt definitionen i den statistiska näringsgrensindelningen i Europeiska gemenskapen (klassificeringen i Nace rev. 2) till en indelningsnivå på högst åtta siffror (Procom-nivå).

⁽¹⁶¹⁾ Till exempel uppgifter som omfattar en betydande andel av den berörda sektorns eller delsektorns bruttoförädlingsvärde på EU-nivå.

4.11.3.2 Stödåtgärdens proportionalitet

408. Kommissionen anser att stödet är proportionerligt om stödmottagarna i de sektorer som anges i punkt 405 a och b betalar minst 15 % respektive 25 % av de kostnader för elavgifter som en medlemsstat inkluderar i sin stödordning. För att stödet ska vara proportionerligt anser kommissionen även att sådana nedsättningar inte får resultera i att avgiften understiger 0,5 euro/MWh.
409. Egna bidrag på grundval av punkt 408 kan emellertid vara mer än vad företag som är särskilt utsatta klarar av. Därför får medlemsstaten i stället begränsa merkostnaderna till följd av elavgifterna till 0,5 % av bruttoförelägningsvärdet för företag i de sektorer som anges i punkt 405 a och till 1 % av bruttoförelägningsvärdet för företag i de sektorer som anges i punkt 405 b. För att stödet ska vara proportionerligt anser kommissionen även att sådana nedsättningar inte får resultera i att avgiften understiger 0,5 euro/MWh.
410. Kommissionen anser att stödet är proportionerligt om tillämpningen av de högre stödnivåerna enligt punkterna 408 och 409 utökas till företag i de sektorer som anges i punkt 405 b, under förutsättning att de berörda företagen minskar koldioxidavtrycket av sin elförbrukning. För detta ändamål ska stödmottagarna täcka minst 50 % av sin elförbrukning med el från koldioxidfria källor, varav antingen minst 10 % ska täckas av ett terminsinstrument, t.ex. ett energiköpsavtal, eller minst 5 % ska täckas av lokal eller regional produktion.
411. Vid tillämpning av punkt 409 kommer ett företags bruttoförelägningsvärde att vara bruttoförelägningsvärdet till faktorkostnader, dvs. bruttoförelägningsvärdet till marknadspriser minus eventuella indirekta skatter plus eventuella stöd. Bruttoförelägningsvärdet till faktorkostnad kan beräknas med hjälp av omsättningen, plus produktion som redovisas som tillgång, plus övriga rörelseintäkter, plus eller minus lagerändringar, minus inköp av varor och tjänster⁽⁶²⁾, minus övriga skatter på varor som är kopplade till omsättningen men inte avdragsgilla, minus avgifter och skatter som är kopplade till produktionen. Alternativt kan bruttoförelägningsvärdet till faktorkostnad beräknas utifrån driftöverskottet brutto genom addition av personalkostnaderna. Inkomster och utgifter som klassificeras som finansiella eller extraordinära inkomster respektive utgifter utesluts från förelägningsvärdet. Förelägningsvärdet till faktorkostnad beräknas på bruttonivå, eftersom värdejusteringar (såsom avskrivning) inte dras av⁽⁶³⁾.
412. Vid tillämpningen av punkt 411 kommer det aritmetiska medelvärdet för de senaste tre åren för vilka det finns uppgifter om bruttoförelägningsvärde tillgängliga att användas.

4.11.3.3 Form av statligt stöd

413. Medlemsstater kan bevilja stödet i form av en nedsättning av avgifter, som ett fast årligt ersättningsbelopp (återbetalning) eller som en kombination av båda⁽⁶⁴⁾. Om stödet beviljas i form av en nedsättning av avgifter ska det införas en mekanism för efterhandskontroll för att garantera att eventuella överutbetalningar av stöd återbetalas före den 1 juli påföljande år. Om stödet beviljas i form av en återbetalning ska det beräknas på grundval av de nivåer i fråga om elförbrukning och i tillämpliga fall bruttoförelägningsvärde som observerats under den tidsperiod då de stödberättigande avgifterna tillämpades.

⁽⁶²⁾ "Varor och tjänster" inbegriper inte personalkostnader.

⁽⁶³⁾ Kod 12 15 0 inom den rättsliga ram som tillhandahålls genom rådets förordning (EG, Euratom) nr 58/97 av den 20 december 1996 om statistik rörande företagsstrukturer (EGT L 14, 17.1.1997, s. 1).

⁽⁶⁴⁾ Användningen av fasta årliga ersättningar (återbetalningar) har fördelen att stödmottagande företag berörs av samma ökning av marginalkostnaderna för el (dvs. samma ökning av elkostnaden för varje extra förbrukat MWh), varigenom en potentiell snedvridning av konkurrensen inom sektorn begränsas.

4.11.3.4 Energibesiktningar och ledningssystem

414. För stöd som beviljas enligt avsnitt 4.11 måste medlemsstaten förbinda sig att kontrollera att stödmottagaren fullgör sin skyldighet att utföra en energibesiktning i den mening som avses i artikel 8 i direktiv 2012/27/EU. Energibesiktningen kan antingen utföras som en fristående besiktning eller inom ramen för ett certifierat energiledningssystem eller miljöledningssystem, i enlighet med artikel 8 i energieffektivitetsdirektivet.
415. Medlemsstaten måste även åta sig att övervaka stödmottagare som är skyldiga att utföra en energibesiktning enligt artikel 8.4 i direktiv 2012/27/EU för att säkerställa att de vidtar en eller flera av följande åtgärder:
- Genomför rekommendationer i besiktningssrapporten, i den mån återbetalningstiden för de relevanta investeringarna inte överstiger 3 år och kostnaderna för deras investeringar är proportionerliga.
 - Minskar koldioxidavtrycken av sin elförbrukning, så att minst 30 % av elförbrukningen täcks av koldioxidfria källor.
 - Investerar en betydande andel på minst 50 % av stöbeloppet i projekt som leder till väsentliga minskningar av anläggningens växthusgasutsläpp; i tillämpliga fall bör investeringen leda till minskningar på en nivå långt under det relevanta riktmärke som används för gratis tilldelning i unionens utsläppshandelssystem.

4.11.3.5 Övergångsregler

416. För att undvika negativa förändringar av avgiftsbördan för enskilda företag som inte uppfyller de villkor för stödberättigande som fastställs i avsnitt 4.11 kan medlemsstaterna upprätta en övergångsplan för de företagen. Övergångsplanen ska vara begränsad till företag som uppfyller följande två kumulativa kriterier:
- De har under åtminstone ett av de senaste två åren före anpassningen enligt punkt 468 a tagit emot stöd i form av sänkta avgifter inom ramen för en nationell stödordning som förklarats vara förenlig på grundval av avsnitt 3.7.2 i riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 ⁽¹⁶⁵⁾.
 - De uppfyllde behörighetskriterierna i avsnitt 3.7.2 i riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 vid den tidpunkt då stödet enligt punkt 416 a beviljades.
417. Denna övergångsplan ska innebära en successiv och fullständig anpassning till de villkor som följer av tillämpningen av de kriterier för stödberättigande och proportionalitet som fastställs i avsnitt 4.11, som ska uppfyllas senast 2028 i linje med följande tidsplan:
- För de avgifter som är tillämpliga fram till 2026 ska de berörda företagen betala minst 35 % av kostnaderna för de elavgifter som en medlemsstat har infört i sin stödordning eller motsvarande 1,5 % av sitt bruttoförelingsvärde.
 - För de avgifter som är tillämpliga 2027 ska de berörda företagen betala minst 55 % av kostnaderna för de elavgifter som en medlemsstat har infört i sin stödordning eller motsvarande 2,5 % av sitt bruttoförelingsvärde.
 - För de avgifter som är tillämpliga 2028 ska de berörda företagen betala minst 80 % av kostnaderna för de elavgifter som en medlemsstat har infört i sin stödordning eller motsvarande 3,5 % av sitt bruttoförelingsvärde.
418. Övergångsplanen får ge företagen möjlighet att tillämpa stödnivåerna i punkt 417 a för hela övergångsperioden, under förutsättning att de berörda företagen minskar koldioxidavtrycket av sin elförbrukning. För detta ändamål ska stödmottagarna täcka minst 50 % av sin elförbrukning med el från koldioxidfria källor, varav antingen minst 10 % ska täckas av ett terminsinstrument, t.ex. ett energiköpsavtal, eller minst 5 % ska täckas av lokal eller regional produktion.

⁽¹⁶⁵⁾ Meddelande från kommissionen, Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 (EUT C 200, 28.6.2014).

419. Kommissionen anser att icke anmält stöd i form av nedsatta elavgifter för energiintensiva användare under perioden före offentliggörandet av dessa riktlinjer kan anses förenliga med den inre marknaden på följande kumulativa villkor:

- a) Stödet var nödvändigt för utvecklingen av stödmottagarens näringsverksamhet.
- b) Överdriven snedvridning av konkurrensen har undvikits.

4.12 **Stöd för nedläggning av kraftverk som använder kol, torv eller oljeskiffer och avveckling av gruvdrift efter kol, torv eller oljeskiffer**

420. Omställningen från elproduktion baserad på kol, torv och oljeskiffer är en av de viktigaste drivkrafterna för att fasa ut fossila bränslen i unionens energisektor. I avsnitten 4.12.1 och 4.12.2 fastställs de bestämmelser om förenlighet som är tillämpliga på två typer av åtgärder som medlemsstaterna kan vidta för att stödja nedläggningen av kraftverk som eldar med kol (både stenkol och brunkol), torv eller oljeskiffer och avvecklingen av gruvdrift för dessa bränslen (*kol-, torv- och oljeskifferverksamhet*).

421. I avsnitten 4.12.1 och 4.12.2 fastställs de kriterier som kommissionen kommer att tillämpa när den bedömer stimulanseffekten, nödvändigheten, lämpligheten, proportionaliteten och effekterna på konkurrens och handel. Förenlighetskriterierna i kapitel 3 gäller endast de kriterier för vilka det inte finns några specifika regler i avsnitten 4.12.1 och 4.12.2.

422. Att påskynda energiomställningen i medlemsstater med mycket låg inkomst per capita är en särskilt stor utmaning. För att stödja den gröna omställningen i de hårdast drabbade regionerna genom att fasa ut de mest förorenande energikällorna kan medlemsstaterna behöva kombinera utfasningen av kol-, torv- och oljeskifferverksamhet med investeringar i mer miljövänlig produktion, t.ex. naturgas. Kommissionen kan i undantagsfall, fram till den 31 december 2023, basera sin bedömning av sådana investeringar i medlemsstater med real BNP per capita räknat i marknadspriser i euro på högst 35 % av unionens genomsnitt 2019 på kriterier som avviker från dessa riktlinjer. De projekt som omfattas av denna punkt måste

- a) senast 2026 medföra en samtidig nedläggning av kraftverk som använder kol, torv eller oljeskiffer med åtminstone samma kapacitet som den nya produktion som omfattas av investeringen,
- b) avse medlemsstater som inte har någon kapacitetsmekanism och som förbinder sig att genomföra de marknadsreformer som krävs för att trygga elförsörjningen i framtiden utan behov av individuella stödåtgärder, och
- c) vara en del av en trovärdig och ambitiös strategi för minskning av koldioxidutsläppen, inbegripet genom förebyggande av icke-återvinningsbara tillgångar mot bakgrund av målen för 2030 och 2050 (se punkt 129).

4.12.1 *Stöd för förtida nedläggning av lönsam kol-, torv- och oljeskifferverksamhet*

4.12.1.1 *Bakgrund till stödet*

423. Omställningen från kol, torv och oljeskifferverksamhet drivs till stor del av lagstiftning, marknadskrafter såsom effekterna av koldioxidpriser och konkurrens från förnybara energikällor med låga marginalkostnader.

424. Medlemsstaterna kan dock besluta att påskynda denna marknadsdrivna övergång genom att förbjuda kraftproduktion från dessa bränslen från och med ett visst datum. Detta förbud kan ge upphov till situationer där lönsam kol-, torv- och oljeskifferverksamhet måste stänga före utgången av deras ekonomiska livslängd och kan därför leda till utebliven vinst. Medlemsstaterna kan vilja bevilja ersättning utanför domstol för att säkerställa rättssäkerhet och förutsägbarhet för att underlätta den gröna omställningen.

4.12.1.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

425. I detta avsnitt fastställs bestämmelser om förenlighet för åtgärder som vidtas för att påskynda nedläggningen av lönsam kol-, torv- och oljeskifferverksamhet och ersätta de berörda företagen. Sådan ersättning skulle vanligtvis beräknas på grundval av utebliven vinst för företagen på grund av den förtida nedläggningen. Den kan också omfattas ytterligare kostnader för företagen, till exempel ytterligare sociala och miljörelaterade kostnader, om dessa kostnader är en direkt följd av den förtida nedläggningen av lönsam verksamhet. Ytterligare kostnader kan inte omfattas kostnader som även skulle ha uppkommit i det kontrafaktiska scenariot.
426. Åtgärderna i detta avsnitt kan underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter eller regioner. Sådana åtgärder kan till exempel skapa utrymme för utveckling av andra energiproduktionsverksamheter i linje med den gröna given för att kompensera den minskade energiproduktionskapacitet som orsakats av den förtida nedläggningen. Utan åtgärden kanske denna utveckling inte hade ägt rum i samma utsträckning. Förutsägbarheten och rättssäkerheten i samband med införandet av sådana åtgärder kan dessutom underlätta den beordrade nedläggningen av kol-, torv- och oljeskifferverksamheten.

4.12.1.3 Stimulansseffekt

427. Åtgärden behöver åstadkomma en förändring i aktörernas ekonomiska beteende så att deras kol-, torv- och oljeskifferverksamhet läggs ner före utgången av verksamhetens ekonomiska livslängd. För att avgöra om så är fallet kommer kommissionen att jämföra det faktiska scenariot (dvs. effekterna av åtgärden) med ett kontrafaktiskt scenario (dvs. i avsaknad av åtgärden). Åtgärden bör inte leda till att de regler som tillämpas på försörjningsstrygghetsåtgärder kringgås.

4.12.1.4 Nödvändighet och lämplighet

428. Kommissionen anser att det finns ett behov av en åtgärd om medlemsstaten kan visa att åtgärden inriktas på en situation där den kan medföra en väsentlig förbättring som marknaden i sig inte kan åstadkomma. Ett exempel är en åtgärd som gör det möjligt att fasa ut energiproduktionskapacitet baserad på kol, torv och oljeskiffer och därigenom bidrar till utvecklingen av näringsverksamhet avseende energiproduktion från alternativa källor, som inte skulle ha varit fallet utan åtgärden. I detta sammanhang kan kommissionen även beakta om marknaden i sig skulle ha uppnått en liknande minskning av koldioxidutsläppen utan åtgärden eller om åtgärden underlättar den gröna omställningen genom att bidra väsentligt till att säkerställa rättssäkerhet och förutsägbarhet som inte hade kunnat uppnås utan åtgärden.
429. Medlemsstaten bör dessutom kunna visa att åtgärden är ett lämpligt policyinstrument för att uppnå det avsedda målet med stödet, det vill säga det får inte finnas några mindre snedvridande policy- eller stödinstrument som kan uppnå samma resultat. Det kan exempelvis handla om att åtgärden är väl inriktad på att bidra till utvecklingen av elproduktion från alternativa källor, samtidigt som den minskar påverkan på elmarknadens funktion och sysselsättningen, och att den säkerställer förutsägbarhet i samband med nedläggningen samt bidrar till målen för minskade koldioxidutsläpp.

4.12.1.5 Proportionalitet

430. Stödet ska i princip beviljas genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande utifrån klara, öppna och icke-diskriminerande kriterier, i enlighet med avsnitt 3.2.1.3⁽¹⁶⁶⁾. Kravet gäller inte om medlemsstaten kan visa att ett anbudsförfarande troligtvis inte kommer att vara konkurrensutsatt av objektiva skäl. Så kan till exempel vara fallet om antalet möjliga deltagare är begränsat, förutsatt att detta inte är en följd av diskriminerande behörighetskriterier.

⁽¹⁶⁶⁾ Det krav på 30 % som fastställs i punkt 50 gäller inte anbudsförfaranden enligt avsnitt 4.12. Medlemsstaterna kan överväga att använda ytterligare kriterier, t.ex. andra miljömässiga fördelar som ska uppnås.

431. Om stödet beviljas genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande kommer kommissionen att förutsätta att stödet är proportionerligt och begränsat till vad som är absolut nödvändigt.
432. I avsaknad av ett konkurrensutsatt anbudsförfarande kommer kommissionen att bedöma proportionaliteten från fall till fall för att verifiera att ersättningen är begränsad till vad som är absolut nödvändigt. I detta sammanhang kommer kommissionen att i detalj analysera de antaganden som medlemsstaten har använt för att fastställa den utelivna vinsten och ytterligare kostnader som legat till grund för beräkningen av ersättningen för den förtida nedläggningen genom att jämföra den förväntade lönsamheten i det faktiska och kontrafaktiska scenariot. Det kontrafaktiska scenariot bör baseras på vederbörligen motiverade antaganden och realistiska marknadsutvecklingar och återspegla de förväntade intäkterna och kostnaderna för varje berörd enhet, samtidigt som hänsyn bör tas till möjliga direkta funktionella kopplingar mellan enheterna.
433. Om nedläggningen av kol-, torv- och oljeskifferverksamheten sker senare än tre år efter tilldelningen av ersättningen ska medlemsstaten införa en mekanism för att uppdatera beräkningen av ersättningen på grundval av de senaste antagandena, såvida den inte kan visa varför användningen av en sådan mekanism inte är motiverad på grund av exceptionella omständigheter i det aktuella ärendet.

4.12.1.6 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens

434. Medlemsstaten ska identifiera och kvantifiera de förväntade miljöfördelarna med åtgärden, om möjligt i stöd per ton utsläpp av koldioxidekvivalenter som undvikits. Kommissionen kommer dessutom att se det som positivt om åtgärderna omfattar ett frivilligt återkallande av utsläppsrättigheter på nationell nivå.
435. Det är viktigt att säkerställa att åtgärden är strukturerad på ett sätt så att en eventuell snedvridning av konkurrensen på marknaden blir så liten som möjligt. Om stödet beviljas genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande som är öppet för alla aktörer som bedriver kol-, torv- eller oljeskifferverksamhet utan diskriminering kommer kommissionen att förutsätta att stödet har begränsade snedvridande effekter på konkurrens och handel. Om inget konkurrensutsatt anbudsförfarande har använts kommer kommissionen att bedöma stödets effekter på handel och konkurrens på grundval av åtgärdens utformning och dess effekter på den berörda marknaden.

4.12.2 Stöd för extraordinära kostnader i samband med nedläggning av icke-konkurrenskraftig kol-, torv- och oljeskifferverksamhet

4.12.2.1 Bakgrund till stödet

436. Nedläggningen av icke-konkurrenskraftig kol-, torv- och oljeskifferverksamhet kan medföra stora sociala och miljömässiga kostnader för de berörda kraftverken och utvinningsverksamheterna. Medlemsstaterna kan besluta att täcka sådana extraordinära kostnader för att minska de sociala och regionala konsekvenserna av nedläggningen.

4.12.2.2 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

437. I detta avsnitt fastställs bestämmelser om förenlighet för åtgärder som vidtas för att täcka extraordinära kostnader i samband med nedläggningen av icke-konkurrenskraftig kol-, torv- och oljeskifferverksamhet.
438. Åtgärder som omfattas av detta avsnitt kan underlätta den sociala, miljömässiga och säkerhetsmässiga övergången för det berörda området.
439. Detta avsnitt ska tillämpas i den mån åtgärden inte omfattas av rådets beslut av den 10 december 2010 om statligt stöd för att underlätta nedläggning av icke-konkurrenskraftiga kolgruvor ⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁶⁾ Rådets beslut av den 10 december 2010 om statligt stöd för att underlätta nedläggning av icke-konkurrenskraftiga kolgruvor (EUT L 336, 21.12.2010, s. 24).

4.12.2.3 Nödvändighet och lämplighet

440. Kommissionen kommer att anse att stöd för att täcka extraordinära kostnader är nödvändigt och lämpligt i den mån det kan hjälpa till att mildra de sociala och miljömässiga effekterna av nedläggningen av icke-konkurrenskraftig kol-, torv- och oljeskifferverksamhet i regionen och den berörda medlemsstaten.

4.12.2.4 Stimulansseffekt och proportionalitet

441. Statligt stöd för extraordinära kostnader får endast användas för att täcka kostnader i samband med nedläggningen av icke-konkurrenskraftig kol-, torv- och oljeskifferverksamhet.
442. De kategorier av stödberättigande kostnader som omfattas definieras i bilaga II. Kostnader till följd av bristande efterlevnad av miljölagstiftningen samt kostnader kopplade till nuvarande produktion är inte stödberättigande.
443. Utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG⁽¹⁶⁸⁾ eller andra relevanta unionsbestämmelser⁽¹⁶⁹⁾ kan stöd för att täcka extraordinära miljöskostnader endast anses ha en stimulansseffekt om den enhet eller det företag som har orsakat miljöskadan inte kan identifieras eller hållas juridiskt ansvarig för finansieringen av det arbete som krävs för att förebygga och åtgärda miljöskadan i enlighet med principen att förorenaren betalar.
444. Medlemsstaten måste visa att alla nödvändiga åtgärder, inbegripet rättsliga åtgärder, har vidtagits för att identifiera den ansvariga enhet eller det ansvariga företag som har orsakat miljöskadan och kräva att enheten eller företaget står för de relevanta kostnaderna. Om den enhet eller det företag som bär ansvaret enligt den tillämpliga lagstiftningen inte kan identifieras eller fås att betala kostnaderna kan stöd beviljas för hela arbetet med avhjälpande och återställande åtgärder, varvid stödet kan anses ha en stimulansseffekt. Kommissionen kan anse att ett företag inte kan fås att betala kostnaderna för att avhjälpa den miljöskada det har orsakat om företaget inte längre existerar i rättslig bemärkelse och om det inte finns något företag som kan anses vara dess rättsliga eller ekonomiska efterträdare⁽¹⁷⁰⁾, eller om det saknas tillräcklig ekonomisk säkerhet för att täcka kostnaderna.
445. Stödbeloppet får endast vara så stort att det täcker stödmottagarens extraordinära kostnader och får inte överstiga de kostnader som faktiskt ådragits. Kommissionen kommer att kräva att medlemsstaterna tydligt och separat identifierar stödbeloppet för varje kategori av stödberättigande kostnader, enligt vad som beskrivs närmare i bilaga II. Om medlemsstaten täcker sådana kostnader på grundval av antaganden, innan kostnaderna ens har uppkommit för stödmottagaren, måste den utföra en efterhandskontroll av de uppkomna kostnaderna utifrån detaljerade redovisningar som stödmottagaren lämnat in till den beviljande myndigheten, inbegripet fakturor eller intyg som styrker de extraordinära kostnader som uppkommit, och justera de beviljade beloppen i enlighet därmed.

4.12.2.5 Undvikande av otillbörliga negativa effekter på handel och konkurrens

446. Under förutsättning att stödet begränsas till att endast täcka de extraordinära kostnader som stödmottagaren ådragit sig anser kommissionen att det har begränsade snedvridande effekter på handel och konkurrens.

⁽¹⁶⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador (EUT L 143, 30.4.2004, s. 56).

⁽¹⁶⁹⁾ Se även kommissionens tillkännagivande Riktlinjer för en gemensam förståelse av begreppet "miljöskada" enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador, 2021/C 118/01 (EUT C 118, 7.4.2021, s. 1).

⁽¹⁷⁰⁾ Se kommissionens beslut C(2012) 558 final av den 17 oktober 2012 i ärende SA.33496 (2011/N) – Österrike – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, skälen 65–69 (EUT C 14, 17.1.2013, s. 1).

447. Stöd som tas emot för extraordinära kostnader bör bokföras i stödmottagarens resultaträkning som en särskild intäkt i förhållande till omsättningen. Om stödmottagaren fortsätter att bedriva handel eller verksamhet efter nedläggningen av den relevanta kol-, torv- eller oljeskifferverksamheten ska den noggrant särredovisa denna verksamhet. Det beviljade stödet ska förvaltas på ett sådant sätt att det inte kan överföras till någon annan näringsverksamhet som bedrivs av samma företag.

4.13 Stöd till studier eller konsulttjänster i frågor som rör klimat, miljöskydd och energi

4.13.1 Tillämpningsområde och stödberättigade verksamheter

448. Detta avsnitt gäller stöd för studier eller konsulttjänster som är direkt kopplade till projekt eller verksamheter som omfattas av dessa riktlinjer i frågor som rör klimat, miljöskydd och energi. Stöd får beviljas oavsett om studien eller konsulttjänsten följs av en investering som omfattas av dessa riktlinjer.

449. Studien eller konsulttjänsten får inte vara en kontinuerlig eller regelbunden verksamhet, och den får inte gälla företagets normala driftskostnader.

4.13.2 Stimulanseffekt

450. Kravet i punkt 451 ska tillämpas utöver kraven i avsnitt 3.1.2.

451. Stöd för energibesiktningar enligt kravet i direktiv 2012/27/EU kan endast anses ha en stimulanseffekt i den mån energibesiktningen utförs utöver den obligatoriska energibesiktningen enligt det direktivet.

4.13.3 Proportionalitet

452. De stödberättigande kostnaderna är kostnaderna för studien eller konsulttjänsterna i samband med projekt eller verksamhet som omfattas av dessa riktlinjer. Om endast en del av studien eller konsulttjänsten avser investeringar som omfattas av dessa riktlinjer utgörs de stödberättigande kostnaderna av kostnaderna för de delar av studien eller konsulttjänsten som avser de investeringarna.

453. Stödnivån får inte överstiga 60 % av de stödberättigande kostnaderna.

454. Stödnivån får ökas med 20 procentenheter för studier eller konsulttjänster som genomförs för små företags räkning och med 10 procentenheter för studier eller konsulttjänster som genomförs för medelstora företags räkning.

5. UTVÄRDERING

455. För att ytterligare säkerställa att snedvridningen av konkurrensen och handeln begränsas får kommissionen kräva att anmälningspliktiga stödordningar omfattas av en efterhandsutvärdering. Utvärderingar bör genomföras för stödordningar där den potentiella snedvridningen av konkurrensen och handeln är särskilt stor, dvs. stödordningar som kan riskera att begränsa eller snedvrider konkurrensen märkbart om genomförandet av dessa stödordningar inte granskas i god tid.

456. Efterhandsutvärdering kommer att krävas för stödordningar med stor stödbudget eller när dessa är av nydanande karaktär eller kan innebära betydande förändringar när det gäller marknader, teknik eller lagstiftning. Under alla omständigheter kommer en efterhandsutvärdering att krävas för stödordningar med en budget för statligt stöd eller redovisade utgifter på mer än 150 miljoner euro under ett givet år eller 750 miljoner euro under stödordningarnas totala varaktighet. I stödordningarnas totala varaktighet ingår den sammanlagda varaktigheten för stödordningen och eventuella tidigare stödordningar som omfattar ett liknande mål och geografiskt område, från och med den 1 januari 2022. Med tanke på utvärderingens syften och för att inte lägga en oproportionerligt stor börda på medlemsstaterna och på mindre stödprojekt krävs efterhandsutvärderingar endast för stödordningar med en sammanlagd varaktighet som överstiger tre år från och med den 1 januari 2022.

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/307

457. Kravet på efterhandsutvärdering kan åsidosättas för stödordningar som är direkta efterföljare till stödordningar med ett liknande mål och geografiskt område som redan har utvärderats, för vilka en slutlig utvärderingsrapport har lämnats in i enlighet med den utvärderingsplan som kommissionen godkänt, och som inte föranlett några negativa slutsatser. Alla stödordningar för vilka den slutliga utvärderingsrapporten inte överensstämmer med den godkända utvärderingsplanen måste omedelbart skjutas upp.
458. Efterhandsutvärderingen bör syfta till att kontrollera om antagandena och villkoren vad gäller stödordningens förenlighet har uppfyllts, i synnerhet stödåtgärdens nödvändighet och effektivitet mot bakgrund av de allmänna och specifika målen, och bör ge indikationer om stödets inverkan på handel och konkurrens.
459. Medlemsstaterna ska anmäla ett utkast till en utvärderingsplan, som kommer att utgöra en väsentlig del av kommissionens utvärdering av stödordningen, enligt följande:
- Tillsammans med stödordningen om budgeten för det statliga stödet överskrider 150 miljoner euro under ett givet år, eller 750 miljoner euro under dess totala varaktighet.
 - Senast 30 arbetsdagar efter en betydande ändring som ökar stödordningens budget till mer än 150 miljoner euro under ett givet år, eller 750 miljoner under stödordningens totala varaktighet.
 - För stödordningar som inte omfattas av led a eller b: senast 30 arbetsdagar efter att i de officiella räkenskaperna ha redovisat utgifter på över 150 miljoner euro under föregående år.
460. Utkastet till utvärderingsplan måste överensstämma med de gemensamma metodologiska principer som kommissionen anger ⁽¹⁷¹⁾. Den av kommissionen godkända utvärderingsplanen måste offentliggöras.
461. Efterhandsutvärderingen måste utföras av en oberoende expert från den stödbeviljande myndigheten på grundval av utvärderingsplanen. Varje utvärdering ska innehålla minst en interimisutvärderingsrapport och en slutlig utvärderingsrapport. Båda rapporterna ska offentliggöras.
462. Om stödordningar utesluts från tillämpningsområdet för en gruppundantagsförordning uteslutande på grund av deras stora budget kommer kommissionen att utvärdera deras förenlighet endast med utgångspunkt i utvärderingsplanen.
463. Den slutliga utvärderingsrapporten ska lämnas till kommissionen i god tid så att det kan bedömas om stödordningen kan förlängas och senast nio månader före dess upphörande. Denna frist kan förkortas för stödordningar som utlöser utvärderingskravet under de två sista genomförandeåren. Närmare omfattning av och formerna för varje utvärdering kommer att fastställas i beslutet om godkännande av stödordningen. För alla efterföljande stödåtgärder med liknande mål ska en beskrivning tillhandahållas om hur utvärderingsresultaten har beaktats.

6. RAPPORTERING OCH ÖVERVAKNING

464. Enligt rådets förordning (EU) 2015/1589 ⁽¹⁷²⁾ och kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 ⁽¹⁷³⁾ ska medlemsstaterna lämna in årsrapporter till kommissionen.

⁽¹⁷¹⁾ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar, *Gemensam metod för utvärdering av statligt stöd*, 28.5.2014, SWD(2014) 179 final.

⁽¹⁷²⁾ Rådets förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 248, 24.9.2015, s. 9).

⁽¹⁷³⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EUT L 140, 30.4.2004, s. 1).

465. Medlemsstaterna ska föra detaljerade register över alla stödåtgärder. Dessa register måste innehålla all den information som krävs för att man ska kunna fastställa att villkoren rörande stödberättigande kostnader och högsta stödnivåer har uppfyllts. Dessa register ska bevaras i tio år från det datum då stödet beviljades och kommissionen ska ges tillgång till dem på begäran.

7. TILLÄMPLIGHET

466. Kommissionen kommer att tillämpa dessa riktlinjer för att bedöma förenligheten hos allt anmälningspliktigt stöd för klimat, miljöskydd och energi som har tilldelats eller planeras att tilldelas från och med den 27 januari 2022. Olagligt stöd kommer att bedömas enligt de regler som var tillämpliga det datum då stödet beviljades.
467. Dessa riktlinjer ersätter riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 ⁽¹⁷⁴⁾.
468. Kommissionen föreslår följande lämpliga åtgärder för medlemsstaterna i enlighet med artikel 108.1 i fördraget:
- Medlemsstaterna bör vid behov ändra befintliga stödordningar för miljöskydd och energi så att de blir förenliga med dessa riktlinjer senast den 31 december 2023.
 - Medlemsstaterna bör ge sitt uttryckliga och ovillkorliga samtycke till de lämpliga åtgärder som föreslås i punkt 468(a) inom två månader från offentliggörandet av dessa riktlinjer i *Europeiska unionens officiella tidning*. Om svar uteblir kommer kommissionen att anta att medlemsstaten i fråga inte samtycker till de föreslagna åtgärderna.

8. ÖVERSYN

469. Kommissionen har för avsikt att utvärdera dessa riktlinjer från och med den 31 december 2027 för att granska deras effektivitet, ändamålsenlighet, relevans, samstämmighet och mervärde.
470. Kommissionen kan när som helst besluta att se över eller ändra dessa riktlinjer om det skulle vara nödvändigt av konkurrenspolitiska eller andra unionspolitiska skäl, av hänsyn till internationella åtaganden eller av något annat motiverat skäl.

⁽¹⁷⁴⁾ Meddelande från kommissionen – Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 (EUT C 200, 28.6.2014, s. 1).

BILAGA 1

Förteckning över stödberättigade sektorer enligt avsnitt 4.11

Sektorer som är utsatta för betydande risk enligt vad som avses i avsnitt 4.11.3.1

Nace-kod	Beskrivning
0510	Stenkolsutvinning
0620	Utvinning av naturgas
0710	Järnmalmstvinning
0729	Utvinning av annan malm
0811	Brytning av natursten, kalk- och gipssten, krita och skiffer
0891	Brytning av kemiska mineral
0893	Saltutvinning
0899	Diverse övrig utvinning av mineral
1020	Beredning och hållbarhetsbehandling av fisk samt skal- och blötdjur
1031	Beredning och hållbarhetsbehandling av potatis
1032	Juice- och safttillverkning
1039	Annan beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker
1041	Utvinning av vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
1062	Stärkelsestillverkning
1081	Sockertillverkning
1086	Tillverkning av homogeniserade livsmedelspreparat inklusive dietmat
1104	Framställning av andra icke-destillerade jäsna drycker
1106	Framställning av malt
1310	Garntillverkning
1320	Vävnadstillverkning
1330	Blekning, färgning och annan textilberedning
1391	Tillverkning av trikväv
1393	Tillverkning av mattor
1394	Tågvirkes- och bindgarnstillverkning
1395	Tillverkning av bondad duk
1396	Tillverkning av andra tekniska textilier och industritextilier
1411	Tillverkning av läder- och skinnkläder
1431	Tillverkning av strumpor
1511	Garvning och annan läderberedning; pälsberedning
1610	Sågning och hyvling av trä
1621	Tillverkning av fanér och träbaserade skivor
1622	Tillverkning av sammansatta parkettstavar
1629	Annan trävarutillverkning: tillverkning av varor av kork, halm, rotting o.d.

Nace-kod	Beskrivning
1711	Massatillverkning
1712	Pappers- och papptillverkning
1722	Tillverkning av hushålls- och hygienartiklar av papper
1724	Tapettillverkning
1920	Petroleumraffinering
2011	Industrigasframställning
2012	Tillverkning av färgämnen
2013	Tillverkning av andra oorganiska baskemikalier
2014	Tillverkning av andra organiska baskemikalier
2015	Tillverkning av gödselmedel och kväveprodukter
2016	Basplastframställning
2017	Tillverkning av syntetiskt basgummi
2059	Tillverkning av andra kemiska produkter
2060	Konstfibertillverkning
2110	Tillverkning av farmaceutiska basprodukter
2211	Tillverkning av däck och slangar; regummering
2219	Annan gummivarutillverkning
2221	Tillverkning av plasthalvfabrikat
2222	Plastförpackningstillverkning
2229	Annan plastvarutillverkning
2311	Framställning av planglas
2312	Bearbetning av planglas
2313	Tillverkning av buteljer, glasförpackningar och husgeråd av glas
2314	Tillverkning av glasfiber
2319	Tillverkning av andra glasvaror inklusive tekniska glasvaror
2320	Tillverkning av eldfasta produkter
2331	Tillverkning av keramiska golv- och väggplattor
2342	Tillverkning av keramiska sanitetsartiklar
2343	Tillverkning av keramiska isolatorer o.d.
2344	Tillverkning av andra tekniska keramiska produkter
2349	Framställning av andra keramiska produkter
2351	Tillverkning av cement
2391	Slipmedelstillverkning
2399	Tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter, i.a.n.
2410	Framställning av järn och stål samt ferrolegeringar
2420	Tillverkning av rör, ledningar, ihåliga profiler och tillbehör av stål
2431	Tillverkning av kalldragen stålstång
2432	Tillverkning av kallvalsade stålband
2434	Tillverkning av kalldragen ståltråd

27.10.2022

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 277/311

Nace-kod	Beskrivning
2442	Framställning av aluminium
2443	Framställning av bly, zink och tenn
2444	Framställning av koppar
2445	Framställning av andra metaller
2446	Tillverkning av kärnbränsle
2451	Gjutning av järn
2550	Smidning, pressning, prägling och valsning av metall; pulvermetallurgi
2561	Beläggning och överdragning av metall
2571	Tillverkning av bestick
2593	Tillverkning av metalltrådvaror, kedjor och fjädrar
2594	Tillverkning av nitar och skruvar
2611	Tillverkning av elektroniska komponenter
2720	Batteri- och akkumulatortillverkning
2731	Tillverkning av optiska fiberkablar
2732	Tillverkning av andra elektroniska och elektriska ledningar och kablar
2790	Tillverkning av annan elapparat
2815	Tillverkning av lager, kugghjul och andra delar för kraftöverföring
3091	Tillverkning av motorcyklar
3099	Övrig transportmedeltillverkning

Sektorer som är utsatta för risk enligt vad som avses i avsnitt 4.11.3.1

Nace-kod	Beskrivning
1011	Beredning och hållbarhetsbehandling av kreaturskött
1012	Beredning och hållbarhetsbehandling av fjäderfäkött
1042	Matfettstillverkning
1051	Mejerivarutillverkning
1061	Tillverkning av kvarnprodukter
1072	Tillverkning av knäckebröd, kex och konserverade bakverk
1073	Tillverkning av makaroner, nudlar, couscous och liknande mjölprodukter
1082	Tillverkning av choklad, choklad- och sockerkonfektyrer
1085	Tillverkning av lagad mat och färdigrätter
1089	Framställning av andra livsmedel, i.a.n.
1091	Framställning av beredda fodermedel
1092	Framställning av mat till sällskapsdjur
1107	Framställning av läskedrycker, mineralvatten och annat vatten på flaska
1723	Tillverkning av skrivpapper, kuvert o.d.

Nace-kod	Beskrivning
1729	Tillverkning av andra pappers- och pappvaror
2051	Sprängämnestillverkning
2052	Tillverkning av lim
2332	Tillverkning av murtegel, takpannor och andra byggvaror av tegel
2352	Tillverkning av kalk och gips
2365	Tillverkning av fibercementvaror
2452	Gjutning av stål
2453	Gjutning av lättmetall
2591	Tillverkning av stålfat o.d. behållare
2592	Tillverkning av lättmetallförpackningar
2932	Tillverkning av andra delar och tillbehör till motorfordon

BILAGA 2

Definition av de kostnader som avses i avsnitt 4.12.2

1. Kostnader för företag som har stängt eller håller på att stänga kol-, torv- och oljeskifferverksamhet
Endast följande kostnadskategorier och endast om kostnaderna uppstått i samband med nedläggning av kol-, torv- och oljeskifferverksamhet:
 - a) Kostnader för sociala förmåner i samband med pensionering av arbetstagare innan de når lagstadgad pensionsålder.
 - b) Andra extraordinära utgifter för arbetstagare som har förlorat eller som förlorar arbetet.
 - c) Utbetalning av pensioner och bidrag utöver det lagstadgade pensionssystemet till arbetstagare som har förlorat eller som förlorar arbetet samt till arbetstagare som hade rätt till sådana utbetalningar före nedläggningen.
 - d) Kostnader som betalas av företagen för återanpassning av arbetstagare i syfte att underlätta för dem att hitta en ny anställning utanför kol-, torv- och oljeskifferindustrin, särskilt utbildningskostnader.
 - e) Fria leveranser av kol, torv och oljeskiffer till arbetstagare som har förlorat eller förlorar arbetet och till arbetstagare som hade rätt till sådana leveranser före nedläggningen, eller deras monetära motsvarighet.
 - f) Resterande kostnader på grund av administrativa, rättsliga eller skattemässiga bestämmelser som är specifika för kol-, torv- och oljeskifferindustrin.
 - g) Extra säkerhetsarbete under jord till följd av nedläggningen av kol-, torv- och oljeskifferverksamheten.
 - h) Terrängskador, i den mån de avser den kol-, torv- och oljeskifferverksamhet som har lagts ned eller som håller på att läggas ned.
 - i) Alla vederbörligt motiverade kostnader i samband med återställande av gamla platser för kraftverk och utvinningsverksamhet, inbegripet följande:
 - Resterande kostnader till följd av avgifter till organ som svarar för vatten och avlopp.
 - Övriga resterande kostnader för vatten och avlopp.
 - j) Resterande kostnader för före detta arbetstagares sjukförsäkring.
 - k) Kostnader i samband med uppsägning eller ändring av löpande avtal (till ett maximalt värde av sex månaders produktion).
 - l) Väsentliga extraordinära avskrivningar som uppstått till följd av nedläggningen av kol-, torv- och oljeskifferverksamhet.
 - m) Kostnader för rekultivering av markytor.

Värdestegringen för marken ska dras av från de stödberättigande kostnaderna för kostnadskategorierna g, h, i och m.
2. Kostnader som åsamkas flera företag
Endast följande kostnadskategorier:
 - a) Höjning av avgifterna utöver det lagstadgade systemet för att täcka de sociala avgifter som uppstått genom att antalet betalande minskat till följd av nedläggning av kol-, torv- och oljeskifferverksamhet.
 - b) Utgifter för vatten och avlopp till följd av nedläggning av kol-, torv- och oljeskifferverksamhet.
 - c) Höjning av avgifterna till organ som svarar för vatten och avlopp om denna höjning uppstått till följd av att den produktion som ligger till grund för avgiftsdebiteringen minskat efter en nedläggning av kol-, torv- och oljeskifferverksamhet.

RÄTTELSE

Rättelse till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/719 av den 29 april 2015 om ändring av rådets direktiv 96/53/EG om största tillåtna dimensioner i nationell och internationell trafik och högsta tillåtna vikter i internationell trafik för vissa vägfordon som framförs inom gemenskapen

(Europeiska unionens officiella tidning L 115 av den 6 maj 2015)

Sidan 4, artikel 1 första stycket

- I stället för:* "Direktiv 96/53/EG ska ändras på följande sätt:
1. Artikel 1.1 a ska ersättas med följande:
 - 'a) dimensionerna på motorfordon i kategorierna M2 och M3 och släpvagnar till dessa i kategori 0 samt motorfordon i kategorierna N2 och N3 och släpvagnar till dessa i kategorierna O3 och O4, enligt definitionen i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/46/EG (')." "
- ska det stå:* "Direktiv 96/53/EG ska ändras på följande sätt:
1. Artikel 1.1 a ska ersättas med följande:
 - 'a) dimensionerna på motorfordon i kategorierna M₂ och M₃ och släpvagnar till dessa i kategori O samt motorfordon i kategorierna N₂ och N₃ och släpvagnar till dessa i kategorierna O₃ och O₄, enligt definitionen i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/46/EG (')." "

Sidan 9, artikel 1.9 leden c och d

- I stället för:* "c) Punkt 2.2.2 c ska ersättas med följande:
 - 'c) tvåaxlat motorfordon med treaxlad påhängsvagn som i intermodala transporter medför en eller flera containrar eller växelflak med en total största tillåten längd på 45 fot: 42 ton'.d) I punkt 2.2.2 ska följande led läggas till:
 - 'd) treaxlat motorfordon med två- eller treaxlad påhängsvagn som i intermodala transporter medför en eller flera containrar eller växelflak med en total största tillåten längd på 45 fot: 44 ton'."
- ska det stå:* "c) Punkt 2.2.2 c ska ersättas med följande:
 - 'c) treaxlat motorfordon med två- eller treaxlad påhängsvagn som i intermodala transporter medför en eller flera containrar eller växelflak med en total största tillåten längd på 45 fot: 44 ton'.d) I punkt 2.2.2 ska följande led läggas till:
 - 'd) tvåaxlat motorfordon med treaxlad påhängsvagn som i intermodala transporter medför en eller flera containrar eller växelflak med en total största tillåten längd på 45 fot: 42 ton'."
-

ISSN 1977-0820 (elektronisk utgåva)
ISSN 1725-2628 (pappersutgåva)

Europeiska unionens
publikationsbyrå
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

Statens offentliga utredningar 2023

Kronologisk förteckning

1. Skärpta straff för flerfaldig brottslighet. Ju.
2. En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelning mellan myndigheter. Fi.

Statens offentliga utredningar 2023

Systematisk förteckning

Finansdepartementet

En inre marknad för digitala tjänster
– ansvarsfördelning mellan myndig-
heter. [2]

Justitiedepartementet

Skärpta straff för flerfaldig brottslighet. [1]